

ПОЛІТИКА І ВІЙНА: закономірності та парадокси мовного розвитку (2022-2023 рр.)

Микола
Степаненко

Микола Степаненко

ПОЛІТИКА І ВІЙНА: закономірності та парадокси мовного розвитку (2022-2023 рр.)

Микола СТЕПАНЕНКО

**ПОЛІТИКА І ВІЙНА:
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПАРАДОКСИ
МОВНОГО РОЗВИТКУ
(2022–2023 рр.)**

Монографія

Рецензенти:

О. О. Маленко, доктор філологічних наук, професор завідувач кафедри українознавства і лінгводидактики Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

С. В. Харченко, доктор філологічних наук, професор завідувач кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Л. В. Шитик, доктор філологічних наук, професор завідувач кафедри українського мовознавства і прикладної лінгвістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Степаненко М.

С79 Політика і війна: закономірності та парадокси мовного розвитку (2022–2023 рр.) : монографія / М. І. Степаненко. — Х.: Видавець Іванченко І. С., 2024. —804 с.

ISBN 978-617-8332-32-7.

У пропонованому виданні проаналізовано із соціолінгвістичних і лексикографічних позицій знакові слова 2022–2023 рр. як реалії сучасного світового буття; комплексно схарактеризовано лексико-семантичні інновації та неофразеологію цього періоду; вияскравлено й проінтерпретовано лінгвальні маркери постфольклорного воєнного дискурсу; встановлено графодериваційні ідентифікатори й окреслено номінативно-аксіологічні перспективи сучасної російсько-української війни; розкрито специфіку еволюції перифрастичної сфери «Сучасні воєнні події в Україні»; системно представлено лексикографічний корпус політичних, мілітарних та інших описових зворотів досліджуваного хронологічного зрізу; вирізнено й описано специфічні риси лінгвокреативності українців.

Для науковців, викладачів, журналістів, студентів-філологів, студентів гуманітарних факультетів, усіх, хто цікавиться сучасним станом української мови.

УДК 811.161.2'272(477)"2022/2023"

Затвердила до друку вчена рада Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 4 від 22 вересня 2024 р.).

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
РОЗДІЛ I. Знакові слова 2022 та 2023 рр. у фокусі сфер суспільного буття	8
I.1. Версія Британського онлайн-словника Gollins	10
I.2. Версія Оксфордського словника	12
I.3. Версія американського словника Merriam Webster	14
I.4. Версія Кембриджського словника англійської мови	17
I.5. Лексикографійна версія Товариства німецької мови	18
I.6. Версія великих словників Японії	20
I.7. Версія українського словника «Мислово»	21
I.7.1. Прецедентна фраза <i>Руській воєнний корабель, іді</i>	21
I.7.2. Інші вербальні маркери 2022 року	36
I.7.3. Лексема мобілізація [могілізація (могилізація)]	42
I.7.4. Інші вербальні маркери 2023 року	
РОЗДІЛ II. Усталені вирази періоду сучасної російсько-української війни	58
II.1. Фразеологічна неологізація	58
II.2. Паремійна неологізація	95
II.3. Афоризовані вирази	117

РОЗДІЛ III. Лінгвальні маркери постфольклорних текстів періоду сучасної російсько-української війни	124
III.1. Замовляння-закляття	127
III.2. Замовляння-зурочення	129
III.3. Колискові пісні	133
III.4. Календарно-обрядові пісні (колядки, щедрівки, великодня обрядовість)	140
III.5. Анекдоти. Жарти	145
III.6. Скоромовки	148
РОЗДІЛ IV. Графосемантичні маркери сучасної українсько- російської війни	157
IV.1. Пейоративна декапіталізація	157
IV.2. Літери-прагмеми Z, V, Ї	178
РОЗДІЛ V. Номінативно-аксіологійна парадигма денотата «воєнні дії в Україні: 2022 –2023 рр.»	188
V.1. Поліаспектність дискурсу сучасної російсько-української війни	190
V.2. Номінування із семантичною константою «повномасштабне вторгнення»	200
V.3. Номінування із семантичною константою «війна»	205
РОЗДІЛ VI. Динамічні процеси в перифрастичній сфері досліджуваного хронологічного періоду	230
VI.1. Перифрази семантичного типу «Суспільні зміни»	231
VI.1.1. Перифрастичні поля «2022 рік», «2023 рік»	231

VI.1.2. Перифрастичне поле «Підбив греблі Каховської ГЕС на Херсонщині»	236
VI.1.3. Перифрастичні поля «Україна», «Росія», «Білорусь»	243
VI.2. Перифрази семантичного типу «Людина»	258
VI.2.1. Соціолінгвальні маркери перифрастичного портрета Президента України Володимира Зеленського	260
VI.2.2. Соціолінгвальні маркери перифрастичного портрета президента Росії Володимира Путіна	268
VI.2.3. Соціолінгвальні маркери перифрастичного портрета президента Білорусі Олександра Лукашенка	278
РОЗДІЛ VII. Перифрази 2022–2023 рр. у семантичному й лексикографічному вимірі	285
VII.1. Семантичний тип «Людина»	288
VII.2. Семантичний тип «Суспільний розвиток»	585
ВИСНОВКИ	752
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	758
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	780
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК РЕЄСТРОВИХ КОМПОНЕНТІВ	795

ПЕРЕДМОВА

Україна – це супер. Україна – це ексклюзив. По ній пройшли всі катки історії. На ній відпрацьовані всі види випробувань. Вона загартована найвищим гарттом. В умовах сучасного світу їй немає ціни.

Ліна Костенко

Війна – потрясіння усіх сфер життя, і мова – не виняток... Вона, наче губка, вбирає усі емоції доби: і негативні, і позитивні, тож і змінюється також.

Дмитро Фурда

Монографія, що виходить у світ, системно відображає через широту мовного коду суспільні зміни, які відбувалися впродовж 2022–2023 рр. в Україні (і в інших державах) у зв'язку з повномасштабним вторгненням Російської Федерації. Помічено суттєві зміни у сфері різних дискурсів, зокрема політичного та воєнного дискурсів. Що ж до останнього, то це, з одного боку, продовження лінгвотрадицій, які своїм корінням сягають українських національно-визвольних змагань, Першої світової війни, Другої світової війни, війни в Афганістані, а з іншого, – формування модерної лінгвокреативності як одного з найважливіших чинників відрефлексування новітніх мілітаристських тенденцій. Яскраво задекларовані й менш помітні зміни стосуються різних мовних рівнів, насамперед лексико-семантичного, фразеологічного, словотвірного. Їхні одиниці у своєму «наповненні, в експресивних тональностях і оцінках ... є документально, іноді фотографічно достовірними відбитками, одномоментними ментально-емоційними “зліпками” часу. І тому мають бути численні й максимально точно (без жодних купюр) фіксованими для історії літературної мови» (113, с. 361). Особливою чутливістю до динамічних процесів, що охоплюють різні сфери життя, наділені перифрази, представлені в роботі двома семантичними типами: «Людина» та «Суспільний розвиток». Вторинним

номінуванням, які є одним із найоб'єктивніших критеріїв оцінювання подій, фактів, людей, у пропонованому дослідженні приділено виняткову увагу. Їх обрано як основний ілюстративний матеріал, що логізує, аргументує, увиразнює концептуальний виклад.

Актуальність наукової студії зумовлена потребою скрупульозного фіксування через мовне тло воєнної ситуації 2022–2023 рр. у її багатовимірному представленні: окупація України, депортація, внутрішнє переміщення, злочинні дії росіян, боротьба українського народу на фронті і в тилу, реагування світу на повномасштабне вторгнення Росії в Україну й т. ін. З-поміж стратегійних завдань, які мають розв'язувати лінгвісти в тісній співпраці з фахівцями юридичної, воєнної сфери, історії, політології, літературознавства, психології та інших наук, – ретельний аналіз проблеми номінування воєнних дій в Україні описуваного хронологійного зрізу. Не менш сутнісною є комплексна характеристика лінгвокреативності українців, яка передбачає різновекторне обстеження лексико-семантичних інновацій та неофразеологічного ресурсу цього періоду; ідентифікування та інтерпретування лінгвальних маркерів різних жанрових модифікатів політичного й воєнного дискурсів.

Праця «Політика і війна: закономірності та парадокси мовного розвитку (2022–2023 рр.)» логічно доповнює вже оприятлений науковий доробок її автора – монографії «Політичне сьогодення української мови: актуальний перифрастикон» (Харків: Видавець Іванченко І. С., 2017. 616 с.), «Публіцистично-політичні перифрази в українській мові: 2017» (Полтава: Дивосвіт, 2018. 588 с.), «Динаміка українського політичного лексикону: 2018 – 2019 рр.» (Полтава: ПП «Астрая», 2020. 250 с.), «Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2021 рік» (Полтава: ПП «Астрая», 2021. 250 с.), «Публіцистично-політичний дискурс 2021: лексико-словотвірні інновації, перифрастичний ресурс» (Харків: Видавець Іванченко І. С., 2023. 590 с.).

Дослідження виконано в межах теми НДР із державним фінансуванням «Міжкультурна комунікація в соціальних практиках як фактор формування цивілізаційної ідентичності громадян України в повоєнний період» (договір 110/3-ф-2024, державний реєстраційний номер 0124U001461).

РОЗДІЛ І. ЗНАКОВІ СЛОВА 2022 ТА 2023 РР. У ФОКУСІ СФЕР СУСПІЛЬНОГО БУТТЯ

*Наша мова в нашій державі формує з населення
націю. Московія цього найбільше боїться.*

Патріотичне гасло

Мова знайде правду через слова.

Олесь Воля

Особливою реакцією світової спільноти на все найважливіше, що відбулося протягом року й сколихнуло її прямо або опосередковано, стало вже утрадиційнене обрання за випрацюваними на колегіально-демократичних засадах слова року (здебільшого за кількістю пошукових запитів в онлайн-словниках, на основі врахування важливості та популярності його в суспільстві), яке послідовно й експліцитно відрефлексовує масивом своєї значеннєвої структури прогнозовані та непрогнозовані, об'єктивні й суб'єктивні, позитивні та негативні події, факти, явища, що мають стосунок до цивілізації загалом, до окремих материків, держав, об'єднань людей за етнічними, політичними, релігійними або будь-якими іншими ознаками. Зрозуміло, що процедура вивіщення над простором і часом слова чи ізофункційного йому за семантичною сутністю виразу як носіїв найуніверсальнішої інформації ніколи не зможе віддзеркалити весь обшир прагнень, аксіологічних потенцій усіх, хто населяє земну кулю, воліє змінювати її натеперішній стан і забезпечувати успішну, на переконання одних, або небажану, на думку інших, перспективу. Це надпрагнення ніколи не постане в уніфікованому форматі, однак і без його реального та віртуального втілення годі очікувати всезагального поступу, сподіватися на повсюдні результативні перетворення.

Очевидним є й те, що людей різних націй, народностей, континентів, згуртованих навколо спільної надпроблеми, єднає слово як потужний виразник їхнього буття – біологічного, фізичного, емоційно-психічного, духовного та ін. Потвердженням цього є хоча б

те, що в 2020 й 2021 рр. вербальними інтеграторами майже всієї планети стали лексеми *вакцина*, *локдаун*, *коронавірус* (*К(к)овід-19*, *COVID-19*). Трапляються, однак, й інші технології вибору мовного маркера року, що збіг. Зокрема, це спричинено стихійними, належно не вмотивованими, непереконливими, надиктованими віяннями екзотичної моди, шкідливою чи навіть хворобливою залежністю від якихось політичних, релігійних, спортивних, мистецьких та інших суспільних інституцій.

Функційну активність слова, його популярність та соціальну гостроту визначають відомі на світовому обширі видавництва, компанії, лексикографійні джерела тощо: британське видавництво Collins Dictionary (словник Gollins), Оксфордський словник англійської мови (Oxford Languages; Oxford English Dictionary, OED), Кембриджський словник (Cambridge Dictionary), американська компанія Merriam-Webster (словник Merriam-Webster), Товариство німецької мови (Gesellschaft für deutsche Sprache, GfdS) та ін. Видавництво Collins Dictionary вже двоє століть публікує освітологічні, лінгвістичні, географічні праці, словники та довідники мовознавчого змісту. Оксфордський словник англійської мови, який оголошує слово року з 2004 року, уважають основним історичним словником англійської мови, який фіксує лексичний ресурс крізь динамічну призму етимології, семантики, ортографії, ортоєпії, граматичної структури, починаючи з 1150 року. У 2020 році сталася неординарна ситуація: в Оксфорді не змоги обрати основного слова, про що йдеться в офіційній заяві вчених-лінгвістів, які працюють над цим виданням: «Англійська мова, як і всі ми в цьому році, повинна була швидко й неодноразово адаптуватися до подій у світі. Наша команда досвідчених лексикографів збирала й аналізувала ці лексичні дані на кожному етапі цього шляху... Швидко стало очевидно, що 2020 рік – це не той рік, який можна описати одним єдиним словом року» (138). Події, до яких прикуто увагу, досить різноманітні – від природних катаклізмів до широких протестних рухів, зумовлених політичними, економічними, екологічними та іншими причинами, їхня географія досить широка, вона охоплює різні континенти. Найактивніше конкурували між собою мовні одиниці *руйнівна лісова пожежа* (*bushfire*), *коронавірус* (*корона*) (*COVID-19*), *імпічмент* (*impeachment*), *робота з дому* (*WFH* або *work from home*), *локдаун* (*lockdown*), *ключові професії* (*keyworkers*), *життя темношкірих має значення* (*black Lives Matter*), *білоруський* (*belarusian*) та ін. Кембриджський словник із середини XX століття оновлює і розширює свій лексичний

запас, а в цифрову еру його онлайн-версія набула особливої популярності завдяки зручності та доступності. Американська компанія Merriam-Webster видає довідники та словники від 1964 року і є філіалом Encyclopædia Britannica, слово року обирає з 2003 року. Політично незалежне Товариство німецької мови із штаб-квартирою у Вісбадені, яке перебуває на повному фінансовому утриманні держави, різнобічно підтримує розвиток німецької мови. Воно вперше обрало слово року в 1972 році. В Україні функцію визначника найважливішого слова року виконує онлайн-словник неологізмів та сленгу сучасної української мови «Мислово», який створено в 2012 року із суто прагматичною метою – креативна фіксація широкою інтернет-спільнотою неологізмів, сленгу та інших лексико-семантичних прецедентних феноменів сучасної української мови.

У 2022 й 2023 рр. диференціальні критерії визначення пріоритетності соціально значущих слів домінували над інтегральними, що зумовлено прагненням людей повернутися до нормального життя, яке було до пандемії коронавірусу, отже, і дистанціюватися від вербальних маркерів чуми *XXI століття* (Волинські новини, 26.03.2020) – *вакцина, локдаун, коронавірус*, – які з об'єктивних причин зайняли нішу слів 2020 та 2021 рр.

1.1. ВЕРСІЯ БРИТАНСЬКОГО ОНЛАЙН-СЛОВНИКА GOLLINS

Британський онлайн-словник Gollins, що ретельно «просіював» свою онлайн-базу з 18 млрд слів (а з-поміж них і повтори) через простір ЗМІ, соцмереж, зрештою, через будь-які можливі публікації (164), визнав словом 2022 року складну лексему *permacrisis* (*пермакриза* → *перманентна криза, постійна криза*). Денотативну структуру цієї субстантивної одиниці формують експліцитні семи 'різке погіршення звичайного стану речей', 'погіршення економіки та його наслідки: банкрутство, зубожіння, безробіття тощо', 'безвихідь у розв'язанні політичних конфліктів', 'загострення суперечностей', 'гостра нестача чогось: крах, розруха, війна й под.', що перебувають у різних ієрархічних відношеннях, домінанту яких репрезентують архісеми 'війна', 'інфляція', 'політична нестабільність'. Алекс Бікрофт, представник Collins Dictionary, заявив, що слово *пермакриза* найкраще підсумовує те, що відбувалося в суспільстві та загалом у світі, з'являлося «виклик за викликом» у 2022 році, воно найкраще резюмує, наскільки жакливими стали на календарі цивілізації 365 днів для людей, які постійно опинялися в стані невизначеності та занепокоєння після того, як «пережили потрясіння, викликані Brexit,

пандемією, суворою погодою, війною рф в Україні, політичною нестабільністю, енергетичним тиском і кризою вартості життя» (185). Важливо звернути увагу на те, що до десятих топслів, що їх вирізняє аналізоване джерело, поряд із найзнаковішим субстантивом *пермакриза* та вісьмома семантично промовистими з огляду на схарактеризовані вище інтралінгвальні чинники лексичними одиницями [*quiet quitting* (*тихий відхід*) – виконання тільки своїх основних обов'язків на роботі, відмова від кар'єризму, написання імейлів у неробочий час; *carolean* (*каролінський*) – період правління нового британського монарха Карла III; *vibe shift* (*зміна вайба*) – відчутні зміни настрою групи людей, зумовлені тими або тими регіональними особливостями чи культурною парадигмою загалом; *lawfare* (*юрвійна*) – використання судочинства технологій для залякування або створення перешкод протилежній стороні конфлікту в суді; *warm bank* (*тепле місце*) – громадське приміщення, що стає тимчасовим притулком для людей, які не можуть оплати підвищені тарифи на опалення; *splooting* (*розпластаність*) – зручна поза – з витягнутими лапами – тварин на прохолодній поверхні в аномальну спеку; *sportswashing* (*спортмумтя*) – те, чим займаються асоціації та країни, що використовують спорт для поліпшення своєї репутації або відволікання уваги від репресивної політики; *partygate* (*памізеїм*) – скандал із вечіркою на Даунінг-стріт під час ковідних обмежень, що розхитав позиції, послабив авторитет консервативної партії Британії та позбавив спеціального доступу до парламенту Бориса Джонсона, а згодом і посади, яку він обіймав] увійшла назва столиці України у відповідній національним стандартам транслітерації – *Kyiv*, яка витіснила свідомо культивовану раніше російськомовну версію – *Kiev* (Там само). Причиною популяризації одного із знакових топонімних кодів нації стало героїчне протистояння українців повномасштабному вторгненню держави-агресора, їхнє прагнення до самостійності, обрання європейського вектору розвитку, остаточний розрив з імперським минулим.

За версією онлайн-словника англійської мови Gollins, найпопулярнішим лексичним маркером 2023 року є аббревіатура *III* (анг. *AI*), тобто *штучний інтелект*. Укладачі цієї праці трактують наймодерніший лінгвофеномен так: «Моделювання людських психічних функцій за допомогою комп'ютерних програм» (Там само). Не викликає сумнівів те, що людство перейнялося революційною мовною моделлю на основі штучного інтелекту, яка ввірвалася в суспільну свідомість наприкінці 2022 року, «уразивши нас своєю

здатністю імітувати природну людську мову» (50) і що водночас його занепокоїла проблема заміни робочого місця людини роботом. Уже згадуваний Алекс Бікрофт наголошував, що «цього року штучний інтелект був у центрі уваги завдяки тому, що він розвивався і швидко став настільки ж інтегрованим у наше життя, як електронна пошта, стримінгові сервіси чи будь-яка інша колись футуристична, а тепер повсякденна технологія» (190). Із цією лексичною одиницею конкурували іменники *деінфлюенсер* (*deinfluencing*) – популярна в медіапросторі людина, яка використовує свій вплив, щоб закликати підписників у соцмережах уникати певних комерційних продуктів, вибору способу життя; *дитина знаменитостей* (*nepo baby*) – людина, кар’єрний ріст якої відбувся завдяки відомим батькам; *дебанкінг* (*debanking*) – припинення надання банківських послуг; *базбол* (*bazball*) – захопливий та агресивний стиль гри в крикет (головний тренер збірної Англії Брендон «Баз» МакКалум); *канонічна подія* (*canon event*) – неминуча подія, яка має вирішальне значення для формування характеру чи ідентичності особистості; *гредфляція* (*greedflation*) – висока інфляція, що зумовлює штучне підвищення цін для збільшення корпоративних прибутків; *семаглутид* (*semaglutide*) – препарат для зниження апетиту та контролю рівня цукру в крові; *ультраоброблений* (*ultraprocessed*) *продукт* – їжа з інгредієнтами, які мають невелику або нульову поживну цінність; *ULEZ* (зона наднизьких викидів) – аббревіатура, що означає зону з наднизьким рівнем викидів (*ultra-low emission zone*), куди дозволено безплатно заїжджати лише транспортним засобам із низьким рівнем забруднення (див.: Там само).

І.2. ВЕРСІЯ ОКСФОРДСЬКОГО СЛОВНИКА

За версією Оксфордського словника (144), мовним знаком, який відрефлексовує всезагальний настрій 2022 року, є сленговий вислів *режим гобліна* (*гоблінський режим*) (*goblin mode*) із закріпленням за ним семантичним описом «тип егоїстичної поведінки, заснований на безсоромному потуранні власним бажанням, лінощам, неохайності чи жадібності й ігноруванні соціальних норм». Відомо, що цю фразу вперше вжито 2009 року у Твіттер. Нове життя вона одержала в соціальних мережах та медіа в лютому 2022 року, «коли була опублікована у фальшивому заголовку. Згодом вислів “режим гобліна” почали вживати в контексті пом’якшення карантинних обмежень у багатьох країнах. Фраза показує настрої людей, які відкидають ідею повернення до звичного докарантинного життя, а

також протестують проти стандартів краси, нав'язаних соцмережами. Ось один із цікавих прикладів застосування вислову від укладачів Оксфордського словника: “Режим гобліна” – це коли ти прокидаєшся о 2-й ночі, лазиш кухнею лише в довгій футболці та готуєш дивний перекус типу розплавленого сиру на крекері» (Там само). «З огляду на рік, який ми щойно пережили, – логічно продовжує й доповнює щойно наведені міркування президент Oxford Languages Каспер Гратвол, – “режим гобліна” резонує з усіма нами, хто зараз почувається трохи приголомшеним. Полегшення визнати, що ми не завжди є ідеалізованими й зібраними людьми, яких нас заохочують вдавати в стрічках Instagram і TikTok» (189). Статистичний сплеск характерний також для лексеми *metaverse*, що репрезентує значення «середовище віртуальної реальності», та хештегу #IStandWith , який експлікує семантику «солідарність в Інтернет-мережі».

Оксфордським словом 2023 року є лексична одиниця *rizz* – скорочена форма слова *харизма* (*charisma*) з властивими їй семантичними описами «стиль, чарівність, привабливість», «здатність зачарувати романтичного чи сексуального партнера». Вона також побутує як вербатив, часто у складі синтаксичної конструкції *rizz up*, що реалізує значення «приваблювати, спокушати людину або по-особливому розмовляти з нею». Дослідники встановили, що іменник *rizz* почав активно функціювати 2022 року, а виняткової популярності набув у 2023 році завдяки акторові Тому Голландові, який в одному зі своїх інтерв'ю сказав: «I have no rizz whatsoever, I have limited rizz» («У мене зовсім немає rizz. У мене обмежена rizz»). «Сплеск використання слова *rizz* доводить, що слова і фрази, які походять з інтернет-культури, дедалі частіше стають частиною повсякденної мови й будуть продовжувати формувати мовні тенденції в майбутньому», – справедливо наголошує безпосередньо причетний до процедури встановлення найпопулярнішого оксфордського вербального індикатора останніх дванадцятьох місяців Каспер Гратвол (52). З лексемою *rizz* у 2023 році конкурували такі слова й вирази, як *свіфті* (*swiftie*) – палкий шанувальник співачки Тейлор Свіфт; *зменшення впливу* (*de-influencing*) – заохочення людей до зменшення споживання певних матеріальних благ або перешкоджання їм у цьому; *бежевий прапор* (*beige flag*) – риса характеру, що засвідчує неоригінальність характеру партнера; *тепловий купол* (*heat dome*) – постійна система високого тиску над певною географічною територією, яка затримує над собою гаряче повітря; *промпт* (*prompt*) – інструкція, надана програмі штучного інтелекту або алгоритмові; *парасоціальний*

(*parasocial*) – односторонні взаємини, невзаємне почуття близькості, що його відчуває шанувальник публічної фігури; *ситуативні стосунки* (*situationship*) – неофіційні, непостійні романтичні або сексуальні стосунки.

1.3. ВЕРСІЯ АМЕРИКАНСЬКОГО СЛОВНИКА MERRIAM WEBSTER

За даними, які мають у своєму розпорядженні укладачі американського словника Merriam Webster, основним символом часу, що його уособлює 2022 рік, є слово *газлайтинг* (*gaslighting*) – «грубе психологічне маніпулювання особою, яке змушує її сумніватися в достовірності своїх думок та переконань, в адекватності сприйняття навколишньої дійсності; обманювання людини з меркантильною метою, для власної вигоди». Прозора історія походження цього слова – від назви п'єси «Газове світло» британського драматурга Патріка Гамільтона, що побачила світ 1938 року, та фільму американського кінорежисера й сценариста Джорджа К'юкора, знятого за цим твором у 1944 році. Сюжет побудований на інтригах, маніпуляціях: удаючись до таємничих дій із газовим світлом, яке періодами тьмяніє в помешканні, чоловік змушує свою дружину повірити в те, що вона божеволіє, переконує, що насправді нібито нічого такого в їхній оселі не відбувається, він наполегливо доводить, що жінка не може довіряти власному сприйняттю. Слово *газлайтинг* згадують «періодично і в контексті російсько-української війни, адже ніде правди діти: комплекс меншовартості українців загалом можна списати на газлайтинг з боку московитів, що ми з ним історично боремось вже не одне століття. Наприклад, комплексні намагання російських загарбників зробити українську мову в очах її носіїв “бідною” та “неповною”, які прослідковуються з середньовіччя і понині», – зауважує М. Єрьомін (77).

Своїм новітнім семантичним наповненням слово *газлайтинг* максимально наближене до таких активно вживаних у сучасному безкордонному медіапросторі лексичних одиниць, як *маніпулювання*, *обман*, *фейкові новини*. Воно своїм значеннєвим і прагматичним статусом корелює з ще одним уже проаналізованим вербальним символом року – *штучним інтелектом*. У повідомленні прес-служби словника Merriam Webster зацентовано, що в епоху сучасної «дезінформації – “фейкових” новин, теорій змови, тролів у Твіттері та deepfake – “газлайтинг” став словом для нашого часу. Англійська мова має багато способів сказати “брехня”, від нейтральних термінів, таких як неправда та обман, до прямолінійної брехливості та формально

евфемістичних ухилення та прикриття, до нешкідливої вигадки. А холодна війна принесла нам дезінформацію зі шпигунським відтінком. У такому вживанні це слово добре поєднується з іншими термінами, пов'язаними із сучасними формами обману та маніпуляцій, такими як фейкові новини, *deepfake* і штучний інтелект» (189). До групи функційно активних і соціально конотованих лексем та виразів, які претендували нарівні із субстантивом *газлайтинг* стати словом 2022 року, увійшли інші мовні одиниці. Вони досить строкаті з погляду інформативної наповнюваності, детермінованої дією різних екстралінгвальних чинників, що своїм географічним радіусом сягають світу загалом і окремих його частин, передусім Америки, Британії, України, Росії. Йдеться про такі слова й вирази, як *омікрон* (*omicron*) – новий штам, що його досліджують учені світу; *розумний* [про істоту] (*sentient*) – розумна істота як продукт штучного інтелекту; *культура скасування* (*cancel culture*) – прилюдне покарання за «зраду» своєї аудиторії, унаслідок чого людина, група осіб або корпорація опиняються поза соціальною чи політичною сферою через неприйнятну загалом поведінку; *ЛГБТКІА* (*LGBTQA+*) – конкретні категорії людей за сексуальною орієнтацією або за гендерною ідентичністю, представники сексуальних меншин; *кодіфікувати, зашифровувати* (*codify*) – юридичний термін, пов'язаний з унесенням відповідних правок до американського законодавства; *рейд, наліт* (*raid*) – процедура, що має стосунок до обшуків у експрезидента США Дональда Трампа, яку здійснювали 2022 року; *королева-консорт* (*queen consort*) – офіційний статус дружини короля Чарльза III; *суглинистий, глинястий* (*loamy*); *олігарх* (*oligarch*). Уходження до аналізованої парадигми лексичної одиниці *суглинистий* (*глинястий*) – це «курйозний випадок, який собі тільки можна уявити. Слово *loamy*, яке означає суглинковий ґрунт, несподівано злетіло в пошукових запитах у серпні (2022 р. – М.С.), тому що люди шукали відповідь на черговий *Wordle*. Правильною відповіддю того разу ... було ... більш поширене слово – *clown*» (77). Функційна активність іменника *олігарх* зумовлена дискусіями, сварками, які 2021 року велися в Україні у зв'язку з підготовкою та легітимізацією Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)», що набув чинності 7 травня 2022 року. Цей нормативно-правовий акт визнано законом 2021 року, але закріплену за ним перспективу основного тренда в наступних, 2022 та 2023, роках зреалізувати не вдалося через повномасштабне

вторгнення Російської Федерації в Україну. Відчутно посилило ступінь продуктивності аналізованого слова введення санкцій різними країнами світу проти російських олігархів, які підтримують війну проти України або пов'язані з російським військово-промисловим комплексом.

В іншу соціальну, отже, і семантичну площину зорієнтоване слово 2023 року, яке обрано через американський словник Merriam Webster. Мовиться про прикметник *автентичний* (*authentic*), що реалізує значення «справжній, реальний, неімітований» у проєкції на особисту та національну ідентичність. «Це термін про те, що ми думаємо, пишемо, прагнемо і судимо більше, ніж будь-коли», – зауважено на сайті аналізованого лексикографічного джерела (2). «Автентичність – це те, чого прагнуть бренди, впливові особи в соціальних мережах і знаменитості», – обґрунтовують свій вибір лексикографи (186). Активізація описуваної синхронійно культової лексичної одиниці спричинена насамперед історіями, розмовами, дискусіями про штучний інтелект, його реальні та потенційні технології, які, з одного боку, забезпечують особистісний і цивілізаційний поступ, а з іншого, – нівелюють грані справжнього та фальшивого, унаслідок чого межа, що споконвіку існувала між цими антиподами, стає розмитою, зневиразненою, позбавленою релевантних характеристик. Така тенденція є небезпечною для особистості, для окремого суспільства, зрештою, для людства загалом, яке на тлі вимodelюваної в процесі історичного розвитку реальності структурує на глобалізаційно-антиглобалізаційних підмурках своє майбутнє. На високий ступінь продуктивності лексеми *автентичний* вплинули американський мультимільярдер Ілон Маск та відома американська співачка й акторка Тейлор Свіфт. Ілон Маск «потрапив на шпальти видань, коли сказав, що люди повинні бути більш “автентичними” в соцмережах. Але рекорд за кількістю матеріалів у медіа із заголовками, які містили слово “автентичний”, побила співачка Тейлор Свіфт: вона заявляла про пошук свого “автентичного голосу” та “автентичного я”» (10). Отже, з-поміж екстралінгвальних чинників, що визначили найвищий ступінь продуктивності описуваного слова 2023 року, – активна й повсюдна комунікація не лише про штучний інтелект, а й про ідентичність як прецедентне явище, про культуру як суспільний феномен та індикатор знаменитості, про академічну чесність і соціальні мережі та под. Розряд інших популярних мовних одиниць сформували, крім проаналізованого вище оксфордського сленгового слова 2023 року

харизма (rizz), такі лексеми: *deepfake (дипфейк)* – створена на основі штучного інтелекту технологія, за допомогою якої продукують зазвичай фейкове відео із зображенням людини; *X* – перейменована соцмережа Твіттер, власником якої став Ілон Маск; *deadname («мертве ім'я»)* – дане від народження людині ім'я, яке вона змінила під час трансгендерного переходу; *kibbutz (кібуц)* – автономна соціальна та економічна структура в Ізраїлі, у якій знаряддями й засобами виробництва володіє увесь колектив, а рішення ухвалюють загальні збори всіх його членів; *EGOT* – досягнення в мистецькій царині, назва якого утворена за участю початкових букви чотирьох нагород Еммі, «Греммі», «Оскар», «Тоні», що їх одночасно присуджують одному артистові. Серед компонентів розгляданої парадигми опинилися виразно не конотовані лексеми – найменування дій персонально-імперсонального характеру, соціально-оцінних ознак тощо, продуктивність яких визначили гучні події: *implode (вибухнути)* – вибух субмарини, що перевозила туристів до затонулого «Титаніка»; *indict (звинувачувати)* – звинувачення проти колишнього американського президента Дональда Трампа; *coronation (коронація)* – коронація Чарльза III; *dystopian (антиутопічний)* – застереження екоактивістів про «антиутопічне майбутнє», «антиутопічні попередження», які торкаються штучного інтелекту, та ін.

І.4. ВЕРСІЯ КЕМБРИДЖСЬКОГО СЛОВНИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кембриджський словник англійської мови, який містить найбільше у світі зібрання текстів письмової та розмовної американської англійської мови, назвав основним словом 2022 року скорочення *гомер (homer)* – від *hom run*, скорочено *HR (гоум-ран)* (термін у бейсболі) – «удар, після якого бетер пробігає через всі бази і повертається в дім. У сучасному бейсболі зазвичай досягається при ударі, коли м'яч (флайбол) вибивається за межі поля між штрафними щоглами (або торкається однієї з них). Така ситуація називається “автоматичний хоум-ран”» (128). Ця лексична одиниця стала символом року винятково через популярність гри у слова Wordle, яка захопила Інтернет.

Зовсім інші суспільні й особистісні пріоритети вирізнило аналізоване видання у 2023 році. Суспільна думка фокусувалася довкола слова *галюцинувати (hallucinate)*, яке зберігає потенційний зв'язок з іменником *галюцинація* з притаманним йому

планом змісту «неправильне сприйняття та переконання, зумовлене порушенням діяльності мозку або хворобливим станом організму» й водночас експлікує нове значення, що стосується безпосередньо штучного інтелекту. Репрезентантами описуваної семантичної структури є семантика 'тип поведінки штучного інтелекту' та семи 'створення штучним інтелектом образу, якого не існує'; 'неправдива інформація, що її продукує штучний інтелект'. Укладачі розгляданого словника пропонують таку екстралінгвальну мотивацію аналізованої семасіологічної процедури: «У 2023 році стало зрозуміло, що ця нова доступна технологія далека від досконалості, оскільки здатна продукувати неправдиву інформацію – галюцинації – і представляти її як факт» (92). «Той факт, що штучний інтелект може “галюцинувати”, – розвиває і конкретизує цю думку менеджерка видавництва Кембриджського словника Вендалін Ніколс, – нагадує нам, що людям усе ще потрібно використовувати свої навички критичного мислення для використання цих інструментів. ШІ чудово вміє обробляти величезні масиви даних, щоб витягти конкретну інформацію та консолідувати її. Але чим оригінальнішими ви від них вимагаєте бути, тим більша ймовірність того, що вони зіб'ються зі свого шляху» (Там само). Як бачимо, Кембриджський словник разом з онлайн-словником англійської мови Collins синхронно продемонстрували через оречевлену модель «галюцинувати» → «ШІ (штучний інтелект)» сплеск толерантних і гострих дискусій довкола штучного інтелекту як новоявленого феномену з реальними та потенційними перевагами й застереженнями.

I.5. ЛЕКСИКОГРАФІЙНА ВЕРСІЯ ТОВАРИСТВА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

З воєнними подіями в Україні перегукується слово 2022 року, яке обрало Товариство німецької мови, – *перелом* (*переломний момент*) (*Zeitenwende*). Лексема набула виняткової популярності після того, як її влучно використав канцлер Німеччини Олаф Шольц, характеризуючи зовнішню та безпекову політику після лихого пам'яті 24 лютого, коли розпочалася російсько-українська війна. Німецькі лінгвісти наголошують, що аналізована мовна одиниця не є новою для німецького словника, вона відома приблизно з 20-х років ХХ століття. Тлумачний словник Duden визначає її як «кінець епохи чи ери та початок нових часів». Дослівно *Zeitenwende* можна перекласти як «зміна епох», або «епохальний зсув», або, як

висловився державний і політичний діяч Шольц, «епохальний тектонічний зсув» (128). Нове семантичне звучання німецького слова 2022 року має такий узагальнений опис: «поворотний момент в історії континенту». Цю його енциклопедійну статусність потверджують воєнні події в Україні від лютого 2022 року й дотепер, безпосередніми або опосередкованими учасниками яких є різні країни. Важливо зауважити, що з висловом *перелом* (*переломний момент*) семантично корелюють інші вирази, які Товариство німецької мови уналежнило до розряду вербальних маркерів року, а саме: *війна задля миру* (*Krieg um Frieden*), *гальмо цін на газ* (*Gaspreisbremse*), *біль від інфляції* (*інфляційний біль*) (*Inflationsschmerz*), *кліматичний клей* (*Klimakleber*), *нова норма* (*neue Normalität*), *бум* (*Doppel-Wumms*), *квиток за 9 євро* (*9-Euro-Ticket*), *чемпіонат світу з глінтвейну* (*Glühwein-WM*), *поради щодо мумія* (*Waschlappentipps*). Для цих мовних одиниць характерна інформативна недостатність, тобто кожна з них потребує коментувань. Зокрема, власне мовний і позамовний зміст не зовсім логічного виразу *війна задля миру* експерти в укладеному описі одного з оприлюднених рейтингів витлумачують так: «Для московської пропаганди це військова спецоперація, для багатьох, особливо в НАТО, просто загарбницька війна. Навіть у політичних партіях з пацифістськими традиціями поширювалася думка, що Україну потрібно підтримувати зброєю, щоб захистити свою державну цілісність і згодом досягти міцного миру у Східній Європі» (88). Усі розглядувані вирази є реакцією на виклики часу, колективною відповіддю на проблеми, що їх переживає суспільство, на пропозиції влади, які не корелюють із економічними вимогами, політичними прагненнями, культурними намірами народу.

Товариство німецької мови оголосило вислів *кризовий режим* (*Krisenmodus*) словом 2023 року. Мотивація експертів чітка й належно аргументована: «Кризи були завжди. Але цього року криза та її подолання, здається, досягли кульмінації. Перефразовуючи фразу віцеканцлера: Нас оточують кризи. Кризи, які ще не були подолані, такі як зміна клімату, російсько-українська війна або енергетична криза, наздоганяють нові кризи. До них додалися війна на Близькому Сході, інфляція та боргова криза, а також криза в освіті» (215). Що ж до типовості семантичної структури основного вербального маркера року *кризовий режим*,

то її можна подати так: «реальний стан нинішньої зовнішньої політики Німеччини».

Список знакових компонентів розгляданої номінативної парадигми формують вирази двох семантичних типів. До першого типу входять ті, які репрезентують в узагальненому форматі очевидні факти, а в конкретизованому – специфіку вияву їх відповідно до політичних, економічних, культурних та ін. змін, що мали місце у 2023 році: *антисемітизм* (*Antisemitismus*), *бум штучного інтелекту* (*KI-Boom*), *гібридна війна* (*Hybride Kriegsführung*), *міграційне гальмо* (*Migrationsbremse*), *мільярдна дірка в бюджеті* (*Milliardenloch*), *суспільство з частковою зайнятістю* (*Teilzeitgesellschaft*). Наприклад, термін *антисемітизм* активізувався після нової хвилі збройного конфлікту між палестинськими бойовиками та ізраїльськими військовими силами в жовтні 2023 року, засвідчивши існування цієї форми ксенофобії в Німеччині й викликавши неабиякі занепокоєння в країні. Другий тип об'єднує вирази, що потребують обов'язкового конкретизованого коментарю: *нездатний читати* (*leseunfähig*), «сварка світлофора» («*Ampelzoff*»), «скандал із поцілунком» («*Kussskandal*»). Семантична структура досліджуваних виразів має такі описи: *нездатний читати* – «освітні проблеми в країні, низький рівень техніки читання, яка є однією з важливих передумов опанування предметів шкільного курсу»; *гібридна війна* – «асоціювання терміна у свідомості німецькомовної громадськості передусім з агресивною війною Росії проти України, наслідки якої відчутні у вигляді хакерських атак та пропагандистських битв за громадську думку» (Там само); «скандал із поцілунком» – «критика, судове переслідування, відставка президента Федерації футболу Іспанії Луїса Рубіалеса за те, що поцілував у губи футболістку збірної Іспанії Дженні Ермосо після перемоги іспанок у фіналі жіночого чемпіонату світу».

І.6. ВЕРСІЯ ВЕЛИКИХ СЛОВНИКІВ ЯПОНІЇ

Великі словники Японії, які, починаючи з 1995 року, щорічно обирають шляхом усенародного голосування слово, у 2022 році знаковим символом визнали ієрогліф, що означає «*війна*», «*битва*». З ним активно конкурували ієрогліфи з іншим змістом – «*задоволеність*», «*простота*», «*розбрат*», «*сум*», «*гармонія*» і под. Ця ухвала є оперативним та адекватним реагуванням японців на російсько-українську війну й на інші локальні або світові виклики

часу, про які мовлено в заяві Товариства ієрогліфічного тестування: «Вторгнення Росії в Україну, розстріл колишнього прем'єр-міністра Абе, а також швидка девальвація ієни та інфляція, з якими стикаються в повсякденному житті, викликали занепокоєння у багатьох людей» (243). 2023 року перевагу віддано ієрогліфові «податок». Причину популярності його «пов'язують із недавніми дискусіями керівної Ліберально-демократичної партії Японії щодо підвищення податків для покриття оборонних витрат країни» (53). Вербальний тренд попереднього року – війна – не втратив своєї гостроти, навіть посилив її в 2023 році у зв'язку з ізраїльсько-палестинським конфліктом: ієрогліф «війна» опинився на другому місці. Третє місце відведено ієрогліфу «спекотний», присутність якого в спискові вербальних символів року є закономірною з огляду на кліматичні проблеми світу: аномальне підвищення температури повітря завдало величезної шкоди людській цивілізації, а майбутню нищівну дію його ще не досягнуто.

1.7. ВЕРСІЯ УКРАЇНСЬКОГО СЛОВНИКА «МИСЛОВО»

1.7.1. ПРЕЦЕДЕНТНА ФРАЗА РУСЬКІЙ ВОЄННИЙ КАРАБЛЬ, ІДІ....

За версією українського словника «Мислово», офіційно визнані лінгвомаркери двох останніх років – 2022 та 2023 – і ті, які претендували зайняти це місце, об'єднані болючою темою – «війна». У 2022 році основним словом обрано вираз з інвективною семантикою *Русский военный корабль, иди на хуй!*, який частіше використовують у транслітерованому вигляді *Руській воєнний корабль, іді на хуй!* з різними графічними, орфографійними та іншими варіантними модифікаціями: *Рускій воєнний корабль, іді на хуй!*; *Руський воєнний корабль, іді на хуй!*; *Рyз(z)кi(i)й воєнний корабль, іді на хуй!*; *РyZ(Z)кi(i)й воєнний корабль, іді на хуй!*; *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді на х*й!*; *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді на х@й;* *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді на х#й;* *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді на #;* *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді нахуй;* *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді нах*й!*; *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді на**й!*; *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді на ...уй;* *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді на #уй;* *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді на @уй;* *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді нах@й;* *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді нах#й;* *Рус(сь)кій воєнний корабль, іді нах.й!*; *Рус(сь)кi(u)й воєнний корабль, іді(u)...* Ці графічні, орфографійн та інші варіанти, по-перше, демонструють, що «за деколонізацією прийшов час деколонізації та дерусифікації українського культурного простору»,

що «українізація у найширшому сенсі стала глобальним трендом» (35), по-друге, не лише змістом, а й формою заперечують культивовану московитами ідею про один народ, яка в устах свідомих українців глумливо звучить так: *адіннарод* (*АдінНаРод*) (Патріоти України, 05.01.2020), *адіннарод / мишибратья* (Uainfo, 28.03.2019). Її – уже не вперше! – реанімував 2021 року *історик-неуч* (Український інститут майбутнього, 29.12.2021) Володимир Путін у статті «Про історичну єдність росіян та українців», а насправді в тексті іншої жанрової належності – *збірникові мітологічного наративу* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 536), *надзвичайно брехливому й тупому листі* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 538), *наскрізь імперсько-маніпулятивному опусі* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 539), *повторенні тосту Йосипа Сталіна «За російський народ!»* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 540), *трактаті за наративами подібному до «Майн кампфу»* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 544), *хрестоматії претензій руського міра* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 544), *штампі російської пропаганди на 40 тисяч знаків* (Публіцистично-політичний дискурс с. 546). Президент Росії, як слушно наголошує П. Гриценко, «прибрав на себе функції історика і мовознавця» через ту важливу причину, що «питання мови та історії – це стратегійно значущий інструментарій геополітики... він сам очолив спеціальний орган – *совет по русскому языку при президенте РФ*, сам керує просуванням російської мови у світі, сам контролює щедre фінансування програм з поширення російської мови за межами ерефії» (54). Чергове *марення кремлівського чільника* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 537), *точніше ворога українського народу* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 384), політики, історики, державні діячі й інші категорії людей сприйняли скептично, пойменувавши його *відчайдушним волянням затиснутого в куток звіра* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 535), *дурнею та нісенітницею* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 535), *твором непрофесійним* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 534), *московською блекотою в стилі «не было, нет ... и быть не может»* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 545), і водночас застережливо, прогностично назвавши його *політичним маніфестом із погрозами сусідам* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 540), *заявкою на нові територіальні претензії Росії до України* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 535), *оголошенням війни українській державності* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 540), *очевидною підготовкою ґрунту до чергової військової агресії* (Публіцистично-політичний

дискурс, с. 540), *прелюдією війни* ((Публіцистично-політичний дискурс, с. 540), *своєрідним Майн Кампф російського президента* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 542).

Ці передбачення, на жаль, стали реальністю, яка сприяла експансії функційного простору вислову із широким денотативно-конотативним планом, навіть легітимізувала його, попри те, що він містить обценну лексику, на яку суспільство загалом, українська етнічна культура зокрема наклали цілу низку обмежень – від морально-етичних, естетичних до законодавчих. Інвективна фраза, яку кинув у пориві гніву захисник острова Зміїний у Чорному морі, по-перше, – миттєва агресія-відповідь горезвісному ракетному крейсерові «Москва» на пропозицію добровільно здатися, отже, порушити військову присягу, зрадити свій народ: «Я – русский военный корабль. Предлагаю сложить оружие и сдатьсь во избежание кровопролития и неоправданных жертв. В противном случае по вам будет нанесен бомбово-штурмовой удар» (Вільне радіо, 07.03.2022). По-друге, уже буквально під кінець першого дня повномасштабного вторгнення стало очевидним, що її конкретний адресат – усі зовнішні та внутрішні вороги, а найбільший та найстрашніший – орда-завойовників, яка ще вчора позиціонувала себе братнім народом, а сьогодні прийшла «денацифікувати» й «денаціоналізувати» миролюбних українців.

Водночас вислів промовисто віддзеркалює наш колективний психологічний стан, негативну емотивність, затьоту, апробовану віками готовність боронити своє й спредвічну обітницю не посягати на чуже, тобто тримати в цивілізаційних рамках, не порушувати засадничих положень концептуальної бінарної опозиції «свій / чужий».

Вислову *Руській воєнний корабль, іді...* судилося стати консолідувальним чинником українського народу й навіть світу, що його підтримує, а ще – символом спротиву, нескореності. «Хто взагалі міг передбачити, – запитав сам себе і багатьох українців 28 лютого 2022 року відомий журналіст Р. Кравець, – що посилення на три букви всього російського – краще за будь-що у світі об'єднає всю країну?» (99). Денотативно-конотативну сутність фрази, якій судилося миттєво вийти з маргінального поля, набути, попри табуйованість, функційної активності й навіть опинитися у сфері прецедентності, та психоемоційну, моральну екзистенцію її автора досить влучно й переконливо характеризує Д. Данильчук. Він зауважує, що відповідь нашого прикордонника на ультиматум з боку «російського військового корабля» «могла лунати і в душі “Гвардія помирає, але не здається” або “Твого війська не боїмося, землею і водою будем битися з тобою...”». Загальний зміст той самий,

проте навряд чи патетична форма була б доречною в тій ситуації. І пейоративність ужитої формули відразу знизила піднесено-пихатий тон запиту з борту загарбницького судна. Вони до нас – із бундючно-претензійно серйозністю (що, як пам'ятаємо з класики, ще не є ознакою розуму), а ми їм – зло, лихо, запекло, ще й весело та дотепно» (59).

Не можна, однак, ігнорувати те, що інвектива – обов'язковий атрибут нинішньої війни, як, до речі, і попередніх, що «мат став невід'ємною частиною характеристики воєнних дій, вчинків рашистів, наслідків обстрілів і влучань, психологічного й фізичного стану багатьох українців», бо саме він (і скатологізм), на думку психолінгвістів, «допомагає подолати страх в умовах воєнних дій, у бою лихослів'я успішно допомагає заперечити жорстоку й смертельну небезпечну реальність, наче оголошує її неіснуючою» (66, с. 64), постає як чинник самопідбадьорювання в напруженій, ризикованій ситуації, тому він тут є природнішим і виправданішим, аніж у побутових і професійно-виробничих ситуаціях, де послідовніше й вимогливіше діє сила народної моралі, отже, і очевидність накладання табу на цей мовний пласт. Нині спостерігаємо, за твердженням Л. Ставицької, не просто активізацію нецензурної лексики, а «вибух обценності» (195, с.55).

Важливо зацентувати й на тому, що в часи нового лихоліття, спричиненого сусідом-агресором, українська морально-етична, естетична цензура не знизила своєї високої планки, вона тільки потвердила давно відому річ: у період великих змін немирного характеру, у часи потрясінь (а війна – вершинний вияв їх) мова стає одним із важливих інструментів боротьби. Досліджуване гасло з експліцитно інвективним компонентом–назвою чоловічого статевого органу тимчасово прижилося на телеекрані як девіз дня, крок до перемоги, у медійному дискурсі як заголовок, епіграф, вріз, ключовий компонент, зарясніло на білбордах, указівниках, рекламних щитах, на парканах, зупинках, на мобільних додатках, аватарках, у мемах. Досить згадати хоча б установлений у Сумській області дорожній знак із трьома адресованими окупантам напрямками «вслід за російським кораблем “МАСКВА”»: 1) ↑ НА Х...Й; 2) ← ЗНОВУ НА Х...Й; 3) → ДО РОСІЇ НА Х...Й (УКРІНФОРМ, 24.03.2002) або розміщені при в'їзді до населеного пункту щити із глумливими написами на взірць «Нехай щастить! Не#уй шастать!». Ці топонімічні метафори, з одного боку, уособлюють сотні й сотні знятих або зафарбованих для дезорієнтації ворога вказівників на початку війни, а з іншого, – демонструють гнів, зневагу до ворогів, символізують нашу мужню непокору. Загарбники сприймають її як вербальну агресію, приниження, захисники – як мову війни, як маркер

конфліктного дискурсу. Знамениту фразу сміливого українського прикордонника використовують як наклейку на автомобілях й інших засобах пересування, як напис на предметах одягу, побуту, як нашивку на одязі тощо, як субститут російського грошового знака в обмінниках валют. Укладений у неї патріотичний зміст, детермінований контекстуальним оточенням, мобілізує увагу реципієнтів, сконцентровує їхні фізичні, духовні зусилля. Важливо, що суть вислову розуміють усі – від дорослого до малого, а проартикульовують його вкрай обережно, причому за нагальної потреби, зазвичай евфемістично, неодмінно з артистичним супроводом, який органічно гармонує з конкретним семантичним описом повідомлюваного.

Філологи ретельно аналізують протиприродний із погляду логіки здорового глузду процес когніції, узуалізації, кодифікації, навіть ритуалізації досліджуваної табуйованої фрази, умотивовують, креативно залучаючи виправдальні та заперечні аргументи, причини миттєвої втрати нею ознак екстренеординарності, екстремальності й переходу до розряду узвичаєних, повсякденних мовних одиниць зі специфічним інтенційним потенціалом – закликом громити реально на фронті й віртуально в тилу, яким є вся наша держава, окупантів, що влаштовують в Україні справжній геноцид, колаборантів, які продалися за «шмат гнилої ковбаси», почекунів (ждунів), що покладають великі надії на «руський мір». Цінними є міркування про ситуативну норму, про синхронійну та діахронійну природу мовної норми, про те, що «в мові мають бути представлені всі лексичні пласти», бо ж «мова – це живий організм, а організм не може функціонувати без життєво важливого органу» (149), яким, зрозуміло, є й табуйованова лексика та фразеологія. Написання обценного компонента разом з прийменником, тобто переживання ним процесу адвербіалізації, можна пояснити типом реалізованих семантико-синтаксичних відношень: ідеться не про об'єктне значення, репрезентоване лексемою-соматизмом, а про директивну семантику з локативною координатою «чітко окреслений метонімічний фініш». Про цей кінцевий пункт руху корабля Чорноморського флоту та впізнаваних без застосування прийому ідентифікації атрибутів держави, якій він належить, повідомлено в майстерно скомпонованому на фольклорний лад діалозі, що ширився інтернет-простором, зі свідомим замовчуванням реально присутньої в ньому інвективи: – *Мамо, а куди повинен іти руський корабель? – Додому, синку... – Я чув там інше слово! – Ну такий уже в нього дім, очевидно...* (rozdil, 18.03.2022).

Вислів *Руський військовий корабель, іди...* став атрибутом художнього дискурсу, музичної культури, живопису, філателії та інших духовних царин, зовсім утративши конотацію агресивності. Митці запевняють, що вони «не матюкаються просто так. Якщо вони вживають певну лексику, вони вважають це за необхідне» (156). Отож ідеться не про інвектизацію мовлення, а радше його поетизацію з чітко запроєктованим підтекстом – ворога треба знищувати, аби він не поневолив нас: *А ворог нехай тремтить від жаху, / Коли почує біля порога: / «Русский корабль, иди нахуй!» / За сльози матусь, що тануть від горя, / Б'ємо ворогів, не знаючи страху. / І знову на хвилях Чорного моря: / «Русский корабль, иди нахуй!»* (Р. Любарський)

У російськомовну пісню «Я солдат УА», яку виконує Сергій Бабкін, органічно вплетено український рядок, який логічно завершує фраза про напрям руху «руського військового корабля»:...*Тем, хто к нам прийшов з дірявою башкою, / Отобью я ее сапогами / Йо-йо-йо, пусть враг орет в разорванный рот будут прахом, / Мы рвем их без страха, / Краше всіх лікарських крапель / «Русский военный корабль иди нахуй!»* (Апостроф, 12.03.2022).

Змістовою домінантою іншої пісні – «ПНХ (Руський Військовий Корабель, Пішов Би Ти НаХ*Й)», – мистецьке життя якій дав гурт «BOTASHE», є повторювані куплети з аналізованою прецедентною фразою: *Руський військовий корабель пішов би ти нахуй / Вся моя країна велика рідна сім'я тут / Вас ніколи нікому не було потрібно / Робите таке що від того світу огидно / Руський військовий корабель пішов би ти нахуй / Вся моя країна велика рідна сім'я тут / Вас ніколи нікому не було потрібно* (YouTube, 09.03.2022).

Популярною стала пісня «Україна переможе!», автором слів, музики й виконавцем якої є народний артист України О. Пономарьов, з невербалізованим обсценним компонентом як одним із найяскравіших маркерів війни та іншими онімними (Буча, Бердянськ, Чорнобаївка, Київський Привид) й апелятивними (техніка ворожа, танк-окупант, тракторні війська, біовоїни) індикаторами її. Його без щонайменших зусиль завдяки високому рівневі фонових знань актуалізують усі, хто слухає її або просто читає текст: *Горить, палає техніка ворожа, / Рідна Україна переможе! / Горить, палає і ще спалахуй, / Руський корабель, іди... / Гей! Гей! // Їхав танк-окупант / На долю неминучу, / Башту відірвало йому / Стугнуло за Бучу! / Полетів окупант Мігом 35-тим, / Для Київського Привида він, / Здається, став двадцятим! // Ось пливе окупант, / В Бердянську десь гальмує, / Тепер ворожий десант / Рапанів там годує. / Ще про тракторні війська / Маю розказати, / Бо*

все, що десь недобре стоїть, / Хай буде біля хати. // Чорнобаївка є ворогу / Портал на той світ, / Регулярно все, що летить, / Завершає там свій політ. / Ще лякають ворогів / Наші біовоїни, / Від гусей, курей, голубів / Тікають в різні сторони (пісні, 18.04.2022).

Хітом стала створена на основі пісні «Оставайся, мальчик, с нами» пародія Лесі Нікітюк про затоплений 14 квітня 2022 року «огромный русский катер под названием «мАсква»», який пропонував капітуляцію у перший день війни. Легендарна фраза постала в ній у тому змістовому варіанті, який експромтом вимodelював український захисник, звертаючись до російських моряків: *И тогда Нептун взбесился / И ракетами прицельно, / Моряков отправил нахуй / Вместе с русским кораблём, / С военным русским кораблём!* (Диалог, 16.04.2022).

Таку мистецьку практику підхоплено, поширено, видозмінено в інших країнах. Зокрема, гурт LT United, який представляв Литву на Євробаченні-2006, переробив свою конкурсну пісню, надавши їй українознавчого змісту, домінантним виразником якого є фраза про напрям руху російського воєнного корабля та національні гасла *Слава Україні!, Героям слава!*, що їх віднедавна узаконено як форму вітання у Збройних Силах України, Національній поліції України.

Ще більшої світової популярності легендарній фразі додав випуск у квітні 2022 року «Укрпоштою» марки «*Русский военный корабль*» накладом 1 мільйон примірників. Її зміст употужнюють невербальні сигнали, вплив яких, за твердженням дослідників, «уп'ятеро сильніший, ніж вербальних» (160, с. 32): опущена зброя, що її тримає в лівій руці морський піхотинець, і середній палець правої руки, яким він показує напрям руху ворожого судна. Марка отримала найвищу нагороду міжнародної філателістичної мистецької премії «Азіаго» (Італія) – гран-прі, яку неофіційно називають «філателістичним Оскаром».

Важливо вияснити й такий момент, як ідеологічна співзвучність фрази *Руські(и)й военный корабль, іді...* іншим знаковим гаслам, універсально-індивідуалізований зміст яких репрезентують ідентифікувальні семи 'історичне буття України', 'національна окремішність', 'державна незалежність', 'українська суб'єктність', 'саморозвиток', 'відхід від копіювання російської культури' й под. З-поміж цих світоглядних кодів-метафор варто вирізнити гасло М. Хвильового «*Геть від Москви!*», що народилося близько ста років тому, сентенцію Л. Костенко «*...Аби лиш не з Москвою*», яка активізувалася в добу шістдесятництва, нарешті, сьогоднішні чи поширені в різних країнах світу, і навіть в опозиційному середовищі Росії, заклики «*Руки геть від України!*», «*Росіє, не чіпай України!*» або

інвективне твердження Леся Подерв'янського «Від*біється від нас», для якого, за його ж зізнанням, «не існує нормативної і ненормативної лексики», він не розділяє «слів на погані і хороші. Саме життя наше ненормативне, і тому розмови про ненормативну лексику – це абсурд. Слово “х*й” і слово “серце» для цього письменника й художника «абсолютно однакові – це частини людського тіла», він не може збагнути, «чому “серце” – це добре, а “х*й” – погано», і з подивуванням запитує: «Що в “х*ї” поганого?» (165).

Фраза *Руські(и)й военний корабль, іди...*, як і пісня-слоган «Путін – #уйло!», облетіла різні країни й стала промовистим актуалізатором таких стратегійних інформаційних індикаторів сучасної російсько-української війни, як коректна назва події → *повномасштабне агресивне вторгнення Росії в Україну та боротьба українського народу з окупантами*. Про світовий тренд її досить влучно сказала журналістка Д. Куришко: «“Русский военный корабль, иди на...” – говорив український президент, міністри та губернатори, американський сенатор, музиканти та співаки, звичайні люди та “Укрзалізниця”... Заклик озвучив ведучий знаменитої американської телепрограми “Руйнівники міфів” Джеймі Гайнеман... Нецензурні слова з України цитують світові ЗМІ – Reuters, The Guardian, BBC, Der Spiegel» (108). Саме це гасло лунало в аеропорту в Тбілісі в травні 2023 року, коли здійснено перший прямий рейс із Росії. За перифрастичною версією, воно – *міцна фраза* (BBC NEWS Україна, 26.03.2022), *фраза зараз відома вже в усьому світі* (Високий Замок, 19.03.2022). Корпус вторинних номінувань, який невпинно шириться, дає підстави твердити, що аналізований вираз став функційно полісемантичним і полісеміотичним: 1) **гаслом цієї війни** (Високий Замок, 19.03.2022), 2) **лейтмотивом протипу** України російській збройній агресії (Інститут масової інформації, 9.01. 2023), *вираженням українського протипу окупантові* (Високий Замок, 19.03.2022), 3) **одним із символів боротьби України з російськими військами** (BBC NEWS УКРАЇНА, 24.03.2022), **одним із символів боротьби з російськими окупантами** (Дзеркало тижня, 30.03.2022), **символом відсічі, яку Україна дає Росії з першого дня повномасштабної війни** (Інститут масової інформації, 9.01. 2023), 4) **закликом до боротьби проти проклятого окупанта у всьому світі** (Високий Замок, 19.03.2022), **закликом до згуртування** (Дзеркало тижня, 30.03.2022), 5) **військовим лозунгом не тільки для українців, а й для всього світу** (Ромни 24, 29.03.2022), 6) **словесною формулою, в якій втілено головне прагнення українського народу** (BBC

NEWS УКРАЇНА, 24.03.2022), навіть, як не дивно, 7) *нашим словесним оберегом* (BBC NEWS УКРАЇНА, 24.03.2022).

Описуваний вираз обрано словом 2022 року також у Литві. Надзвичайний і Повноважний Посол цієї дружньої до України держави Вальдемарас Сарапінас зауважував, що лінвоодиниці такого взірця перебувають поза офіційною сферою, однак подеколи потрібна їй доречна їхня виразна конотованість, ефектність, неординарність. «Нечисленні, але надзвичайно сильні, емоційні та важливі слова прикордонників, – твердить цей дипломат, – надихнули і український народ, і весь вільний світ, усіх, від сивочолих бабусь до військових і світових лідерів» (62). В Україні не заборонено використовувати держслужбовцям вислів *Руські(и)й воєнний корабль, іді...*, про що повідомив на сторінці у фейсбуці заступник голови Державної екологічної інспекції України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Андрій Богданович: «На мій лист Національне агентство України з питань державної служби надало дуже важливе роз'яснення — використання державними службовцями відомої фрази прикордонників з острова Зміїний не є порушенням кодексу державного службовця (Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування)» (63). В оприлюдненій відповіді наголошено, що «вимовлену українськими прикордонниками фразу на острові Зміїний українці сприйняли як заклик до згуртування», що «її підхопили прихильники України по всьому світу», отже, «з огляду на зазначене ... фраза не може завдати шкоди репутації державних органів та місцевого самоврядування», але «в усьому важлива міра» (Там само). Багато хто сприйняв офіційну цю заяву прямолінійно: «українським чиновникам дозволили матюкатися в бік російського корабля», «держслужбовцям вільно посилати російський корабль за відомим напрямом» (226). Окремі чиновники не цуралися вислову про чіткий напрям руху ворожого корабля, вони не просто повторювали його, а майстерно вплітали в розповідь, знебарвлюючи інвективні й употужнюючи емоційні модуси. Зокрема, голова Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук на чергові маневри російського флоту біля узбережжя Одеси емоційно відгукнувся так: *«Вражина з ранку трохи намагався нам влаштувати тут невеликий переляк. Не вдалося. Сигнал повітряної тривоги... Ну полякали, ну покрутилися біля нашого берега. Тож **русский корабль – нехай іде на**й!**»* (Главком, 24.03.2022).

Вислів *Руські(у)й воєнний корабль, іді...* зазнає різноманітних лексико-семантичних та інших трансформацій, які евфемізують його, переструктуровують його значеннєвий обсяг, посилюють або послаблюють його конотативний потенціал. Поширеною з-поміж них є заміна відносного прикметника *російський*, що корелює з етнонімом *росіянин*, ад'єктивами *кацапський*, *москов(і)итський*, *москальський*, утвореними від етнофолізмів *кацапи*, *москов(і)ити*, *москалі*: ***За кацапським кораблем хай йдуть!*** (Цензор.НЕТ, 17.06.2023), ***І всі три країни йдуть вслід за кацапським кораблем*** (Цензор.НЕТ, 26.05.2022), ***Дуже патріотичний прапор про шлях славнозвісного кацапського корабля*** (OLX, 19.12.2023). Мова на часі, кому не так – ***йде за московитським кораблем*** (Твіттер, 24.04.2022). Наступна типова трансформація – заміна складу компонентів з апелятивною функцією, які номінують 1) різні види оборони: водна оборона → *руські(у)й воєнний корабль*, наземна оборона → *руські(у)й воєнний танк*, повітряна оборона → *руські(у)й воєнний само(а)льот*, 2) учасників російської армії: рядові (*солдати*), керівний склад її (*офіцери*), метонімія особа (*Кремль*, *Росія*): ***«Російський танк, іди...»***: запоріжці про вторгнення Росії та війну в Україні (Радіо Свобода, 17.03.2022), ***На кадрах, знятих телеканалом «Дождь» біля тбіліського аеропорту видно, що біля будівлі зібралися протестуючі з грузинськими та українськими прапорами, а також із плакатами «Russia is a terrorist state» та «Російський літак, іди на ***»*** (Фокус, 19.05.2023), ***До Комісії з журналістської етики 1 березня 2022 року надійшла скарга Гордишева Сергія Ігоровича на випуск новин ТОВ «5 канал» від 1 березня 2022 року, у якому трансливалася плашка «Рускій солдат, иди на х*й»*** (Укрінформ, 11.03.2022), ***Рускій кремль, іди нахуй!*** (Твіттер, 08.04.2022). ***«Россия, иди на х*й»***: українців закликали розміщати лозунги замість зовнішньої реклами (ТСН, 26.6.2022). У випродукованому російською та одеською російською мовами виразі *Русский военный корабль, ну шо, ты дошел?* (Дзеркало тижня, 03.06.2022) актуалізовано інші змістові й комунікативні стратегії – наповнене іронією значення довершеності дії (прямування до кінцевого пункту) через запитання, що максимально наближене до риторичного.

Однією з особливостей слова року є те, що воно перманентно побутує в зоні комунікативної активності, тобто є на слуху. Хоч фраза з обсценним компонентом *Руські(у)й воєнний корабль, іді...* й поповнила розряд соціально значущих мовних одиниць, оригінальних вербальних маркерів сьогодення, постійне вживання її з відчутним силовим ефектом стримують морально-етичні, особистісно естетичні, зрештою,

законодавчі важелі. Долати цей комунікативний дискомфорт допомагає евфемізація, як-от: *Йти за російським кораблем – **послати когось у напрямку, який раніше звався «пішим еротичним»*** (Варіанти, 16.08.2022). Пом'якшувальні, маскувальні, завуальовані субститути аналізованої фрази диференційовано на три типи: 1) які інакше номінують саму фразу; 2) які інакше репрезентують її зміст, 3) які інакше номінують саму фразу й водночас інакше передають її зміст. До першого типу належать евфемізовані структури на зразок *фраза про «русский военный корабль»* (Главком, 29.03.2022), *легендарна фраза про «русский военный корабль»* (Главком, 29.03.2022), *слова, куди має йти російський корабель* (Ромни 24, 29.03.2022), *знаменита фраза військового з острова Зміїний* (Ромни 24, 29.03.2022), до другого – *курс для російського корабля* (BBC NEWS УКРАЇНА, 24.03.2022), *вказати напрям руху російському воєнному кораблю* (Главком, 15.03.2022), *названий напрямом* (5 канал, 26.03.202), до третього – *фраза про «русский военный корабль» та куди йому йти* (Дзеркало тижня, 30.03.2022).

Окремий тип сформували локативно-директивні конструкції, у яких роль придіслівного поширювача виконує разом із прийменниками *за, вслід (услід) за, слідом за* ад'єктивно-субстантивна сполука *руські(у)й воєнний корабль (руські(у)й корабль)* як еліпсований варіант розгляданої інвективної фрази. Роль основного носія валентності регулярно виконують дієслова *відправляти, посилати*, для яких ідентифікувальними є семи 'наказувати комусь піти геть, залишити кого-, що-небудь', 'висловлювати своє небажання спілкуватися з ким-небудь': *Колс назвав делегатів РФ воєнними злочинцями і **послав за російським кораблем*** (Епресо, 23.02.2023), *Послав* [український художник-режисер Іван Левченко] ***за кораблем*** «хорошого хлопчика» [російського режисера Молочнікова], *який хотів знімати про дітей Бахмуту* (5 канал, 15.03.2023), *Хацкевич **відправив слідом за кораблем** російських журналістів – вони вимагали пояснень щодо «сраної росії»* (Спорт 24, 20.01.2024), *Хацкевич цього разу був ще більш категоричнішим і **відправив журналістів в напрямку російського воєнного корабля*** (Спорт 24, 20.01.2024).

Лінгвістичний феномен характеризованої топфрази війни полягає і в тому, що її евфемізований варіант послужив базою для творення тих вторинних евфемізованих спонукальних, питальних, спонукально-питальних синтаксичних структур, які опристойнюють одну з найактивніших у сфері обсценних виразів конструкцію *Йди (пішов, пішов би) ти на х*уй!* Із живомовних стихій, що позначені високим градусом

емоційності, яка нерідко перетрансльовується в агресію, переростає в конфлікт і навіть у бійку, удалося вихопити такі модифікати з відносно пристойним вербальним наповненням: *Пішов би туди, куди поплив руський корабль! Пішов би ти не оглядаючись за кацапським кораблем! Іди слідом за воєнним руським кораблем! Паняй без оглядки туди, де руський корабель мандрує; Біжи за воєнним російським кораблем! Тобі краще піти шляхом російського корабля, Тебе послати туди, куди пішов руський корабль? Тобі показати, куди поплив руський воєнний корабль?! Тебе послати за воєнним москальським кораблем чи сам почимчикуєш?!! Іди ти туди, куди наші хлопці послали руський корабль! Та пішов би доганяти руський воєнний корабль!!!* Наголосимо вдруге, що перед нами явище вторинної евфемізації з її меліоративною конотацією. Удоступненість на перший погляд не зовсім зрозумілого змісту забезпечує прецедентна сутність обіграної фрази-відповіді українського захисника-адресанта російському тоді (24 лютого 2022 року) ще потенційному, а вже на другий день війни реальному загарбникові-адресату. Модель міжособистісного спілкування «адресант → інвективний предмет повідомлення (*Руські(и)й воєнний корабль, іді...* ← адресат» представлена двома конкретними субмоделями: 1) з односторонньою та 2) двобічною евфемізацією. На рівні першої комунікативної субмоделі «агресивний адресант + порушення культурної поведінки + дискредитація особи → інвективний предмет повідомлення (*Руські(и)й воєнний корабль, іді...*) ↔ його евфемізований субститут I рівня ← толерантний адресат + дотримання культурної поведінки + прагнення позитивно вплинути на особу» зафіксовано таку вербальну ситуацію: відповіддю на табуйовану апеляцію *Пішов ти на *уй!* є евфемізм II рівня, утворений на базі первинного пом'якшувального виразу, як-от: *Я вже був там, куди пішов руський воєнний корабель; Мені знайомий напрям руху руського корабля; Я добре обізнаний зі шляхом руху російського корабля.* Іншу вербальну ситуацію спостережено на рівні другої комунікативної субмоделі «толерантний адресант + дотримання культурної поведінки + нейтральне або позитивне ставлення до особи → евфемізований субститут I рівня інвективного предмета повідомлення (*Руські(и)й воєнний корабль, іді...*) ↔ його евфемізований субститут II рівня ← толерантний адресат + дотримання культурної поведінки + прагнення позитивно вплинути на особу»: відповіддю на евфемізм першого рівня є евфемізм другого рівня, напр.: *Та йди ти туди, куди послали руський воєнний корабль – Я також раджу піти туди, куди благополучно поплив руський корабль.* Проаналізовані

субмоделі чітко маркують учасників спілкування, їхню комунікативну поведінку за індексом освіченості, рівнем культурного розвитку, вияв яких може суттєво корегувати емоційно-психічний стан, зумовлений дією позитивних або негативних зовнішніх обставин. Вияскравлену комунікативну практику «роздягання» інвективи варто «розглядати як один з механізмів реальної агресії вербальною моделлю морального тиску» (227, с. 27).

Спостережено й ще один процес – виникнення на базі конструкцій, що постали внаслідок *евфемізації* – «способу заміни ... назв предметів іншими, описовими з міркувань їх пом'якшення, ввічливості, пристойності тощо» (1, с. 117), неоднорідних за значеннєвою природою стійких зворотів мови. Є підстави прогнозувати, що корпус їх поповнить поліфункційна щодо плану змісту фразеологічна одиниця *іти (піти) за руським (російським) кораблем*, у межах якої «відбувається семантичний “рух” як свідчення її життя й розвитку» (Там само, с. 116). Вона входить до двох тематичних груп: 1) «біологічне буття людини» і 2) «руйнівна дія різного ступеня вияву». Об'єднує ці групи те, що позицію придієслівного компонента в них заповнює разом із прийменниками *за, вслід (услід) за, слідом за, курсом, за курсом, за напрямом* еліпсований варіант *руські(у)й корабль [руські(у)й воєнний корабль]* розглядуваної інвективної фрази, а роль основного носія валентності виконують дієслова *відправляти, посилати* з проаналізованою вище семною будовою, а також ті, які позначають самостійний або несамостійний рух чи переміщення: *іти, летіти, пливти, курсувати, мандрувати, прямувати, вирушати*. Звороти першої групи репрезентують значення «позбавити життя кого-небудь, убити когось» і вступають у синонімічні відношення із фразеологізмами *відправити на той світ, відправити чортам на сніданок* та ін., пор.: *ЗСУ відправили за кораблем ще 140 росіян* (Духовний Фронт України, 16.07.2022), *Всіх негідників ми відсилаємо «услід за кораблем»* (Освіторія Медіа, 20.05.2022) і *ЗСУ вчора відправили на той світ 790 рашистів* (Leopolis.News, 28.12.2023), – *Я ще декого з них відправляю чортам на сніданок* (О. Гончар), *«На концерт Кобзона» відправили 1380 російських окупантів* (Український репортер, 20.10.2023). Звороти другої групи реалізують семантику «знищувати, псувати, розладнувати що-небудь» і перебувають у синонімічних зв'язках з усталеними виразами на взірць *не лишити і на насіння, вирубати на капусту*: *ЗСУ відправили услід за російським кораблем ще один ворожий плавзасіб* (Варта 1, 10.01.2022), *Катерину II відправили слідом за російським кораблем* (You Tube, 28.12.2022), *Російський потяг йде слідом за*

російським кораблем (УНІАН, 05.03.2022), **«Услід за російським кораблем» пішов** ще й **«Новочеркаськ»** – Ігнат про ракети ЗСУ, що знищують судна РФ (5 канал, 26.12.2023), **Воїни зауважили, що російська «вертушка» полетіла услід за російським кораблем** (УНІАН, 11.04.2022), **Вертоліт рашистів, який пішов курсом воєнного корабля, дістали на сушу** (Державна прикордонна служба, 05.05.2022), **Захисники України вміло трансформували його** [рашистський вертоліт] у **підводний човен та відправили за курсом російського воєнного корабля** (Державна прикордонна служба, 05.05.2022) і **«Як що робити? Бити (панів).» Не лишити і на насіння** (М. Коцюбинський), **Прийшлося попобігати за ними, доки вирубали на капусту** (Ю. Яновський). Описувані процеси синтаксично вільної і фразеологічної евфемізації діють на засадах альтернативності, позаяк нині ще не втратило звичності і прийнятності використання фрази-оригіналу, інвективну гостроту якої пом'якшує хіба що графічна евфемізація обценного компонента. Ці взаємозамінні лінгвальні оператори можуть контактено і дистантно співіснувати в межах одного дискурсу й виконувати різні стилістичні, текстотвірні функції, поставати засобом тотальної мовної гри, наприклад:

НА ПЕРЕГОВОРАХ У БРЕСТІ РЕЗНІКОВ ПОСЛАВ РОСІЯН СЛІДОМ ЗА ЇХНІМ КОРАБЛЕМ, – ЗМІ

Росіяни запропонували Резнікову, щоб Україна здалася.

На українсько-російських переговорах у Бrestі, котрі відбувались на межі лютого-березня 2022 року, міністр оборони Олексій Резніков різко відмовився від російської пропозиції про капітуляцію.

* * *

*«Під час цих зустрічей росіяни запропонували Резнікову, щоб Україна здалася. Керівник українського Міністерства оборони у відповідь послався на відомий діалог з острова Зміїний (відповідь українського прикордонника російським морякам – ред.). Він відправив їх на х*й», – йдеться у публікації польських ЗМІ (LB.ua, 15.03.2023).*

Якщо ж заходиться про втрати російської армії, зокрема її флоту, то інвективна конструкція неодмінно з'являється в заголовкові або в самому тексті. Наприклад, у короткому медійному дискурсі-повідомленні М. Мигаль про чергові втрати Чорноморського флоту аналізований вираз функціює і як назва, і як змістова домінанта повідомлюваного, і як його висновувальний складник:

ПОБЛИЗУ ОДЕСИ РОСІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ТАКИ ПІШОВ НА#УЙ – РЕЧНИК ОПЕРШТАБУ (ВІДЕО)

Українські військові знищили російський корабель

В Оперативному штабі Одеської обласної військової адміністрації повідомили, що поблизу Одеси знищено російський корабель. Про це повідомив речник штабу Сергій Братчук у Facebook.

«Увага, Одеса! «Русский корабль» все ж таки пішов на#уй! У ворога втрати. Мінус один ворожий корабель», – повідомив він [Главком, 07.03.2022].

Стратегію розвитку України на десятий день героїчного національного спротиву окреслив, удаючись до інвективної лінгвокреативності, секретар РНБО О. Данілов у Facebook»: хоч ворог і перейшов до відкритого терору, наш «курс незмінний – на@уй... Весь сектор безпеки і оборони України дає гідну відсіч московським окупантам по всіх напрямках. Російські окупаційні війська перейшли до відкритої тактики терору, наносять путінські “точкові удари” по цивільному населенню та критичній інфраструктурі. Мета – залякати, створити паніку, зламати нашу волю до спротиву. Підлий і підступний ворог порушує досягнуті домовленості – блокує відкриття “зелених коридорів”, не допускає гуманітарні вантажі, але при цьому робить спробу створити фальшиву картинку “радісної зустрічі” окупантів місцевими жителями. Але дешеві трюки російських пропагандонів провалились... Тому наш курс незмінний: “русский корабль идёт ... на@уй”. І його швидкість буде стрімко зростати» (176).

Збігло вже понад два роки, а курс, про який мовиться, залишається незмінним. Динаміка руху його, можливо, перманентно й не прогресує, однак відчутно й не стишує своїх обертів. Сам же інвективно-прецедентний вислів хоч і не корелює з моральністю, законністю, але не втрачає ознак національного слогана, не губиться, не зневиразнюється в парадигмі символів, не зазнає емоційної деінтенсифікації. Ця притаманна йому когнітивно-онтологічна стабільність триватиме, допоки не настане перемога.

Крім вислову *Руські(у)й воєнний корабль, іді на х*й!*, у досліджуваному мовному просторі зафіксовані інші інвективні фрази. Функційне ядро сформували вирази *Вова, і*аш їх, б*ять, Русня, шо з і*алом?* (вираз Б. Берези, Telegram-канал «Берёзовый сок»), *Не с*им, стоїм, і*ашим* (вираз блогера й журналіста Т. Білки, ютуб-канал «Не с*ять» та ін. Усі вони – авторські новотвори. Зокрема, вираз *Вова, і*аш їх, б*ять* належить українському підприємцеві-аграрію, а за сумісництвом – президентові футбольного клубу «Інгулець»

О. Поворознюкові. Він звертався до В. Зеленського з імперативно-емоційним закликком убивати ворогів, обіцяючи всенародну підтримку: «*Вова, ї*аш їх, а ми тобі допомагатимемо*». Цей інвективний посил майже в дослівному звучанні знайшов своє логічне продовження в пісні, що їй дав життя гурт «МЮСЛІ UA» (*Вова, ї*аш їх, б*ять! Я хотів би сказати: «Вова, ї*аш-ї*аш-ї*аш їх, б*ять. Вова, ї*аш їх, б*ять!» Я хотів би сказати: «Вова, ї*аш-ї*аш, а ми тобі будем помогать»*) і поповнив через мистецьке середовище розряд промовистих символів спротиву. Фраза «*Вова, їбаш їх, бл*ть*», наголошують Ю. Браїлко та Н. Кисла, стала ще й «мемом та зробила сему ‘нищити’ ядерною в значеннєвій структурі відповідної лексеми» (24, с. 15). Слушно вважаємо думку про те, що «під час повномасштабної війни українці не тільки розуміють одне одного з пів слова, а й користуються низкою влучних фраз на позначення цілого спектра емоцій і обставин різних подій. Сформульовані випадково, гарячково сказані кимось або свідомо написані, ці фрази засвідчують віру українців у перемогу, ненависть до окупантів і турботу про своїх» (212).

І.7.2. ІНШІ ВЕРБАЛЬНІ МАРКЕРИ 2022 Р.

До списку вербальних маркерів 2022 року, крім проаналізованої фрази *Руські(и)й воєнний корабль, іді...*, потрапили інші слова та вирази, що віддзеркалюють своїм узагальненим планом змісту різні грані воєнних подій. 3-поміж них такі лексичні одиниці, як *катастрофа* – «суспільні події з тяжкими наслідками, переживання особистістю складних подій у воєнний час», *геноцид, терор* – «насильство, кровопролиття, яке вчиняє в країні російська армія», *ЗСУ* – оплот миру в країні, надійний захисник, віра народу в перемогу», *допомога* – «сприяння, матеріальна підтримка світу, яка забезпечує успішне ведення бойових дій, відбудові», *біженці, переселенці* – «люди, які змушені залишати місця свого проживання», *волонтер, доброволець* – «люди, які з власної волі виконують ту або ту роботу, певні обов'язки й цим допомагають боротися проти ворога». Доповнює перелік слів патріотично-оптимістично насажена етикетна фраза *Доброго вечора, ми з України!*, що стала «культовим мемом-вітанням під час російсько-української війни» (34), на який без перекладу реагує світ.

І.7.3. ЛЕКСЕМА МОБІЛІЗАЦІЯ (МОБІЛІЗАЦІЯ / МОГИЛІЗАЦІЯ)

Тематичні контури знакових лексем і виразів 2023 року суттєво не змінилися порівняно з 2022 роком. Перевагу віддано іменникові *мобілізація* (125), що репрезентує значення «призов

військовозобов'язаних на службу в діючу армію у зв'язку із запровадженням воєнного стану» (188, т. IV, с. 767). Цей мілітарний термін, наголошують укладачі словника «Мислово», «перебував у центрі суспільної дискусії протягом усього року з піковим інтересом у грудні, коли уряд вніс до парламенту законопроект про мобілізацію» і потіснив «іншого кандидата – “контрнаступ” (“рекламований, обіцяний, очікуваний українцями зустрічний наступ ЗСУ, що є відповіддю на наступ або тримання оборони російською армією”. – М.С.), який отримав значно більше медійної підтримки, ніж матеріально-технічного забезпечення, і, як наслідок, приніс більше фрустрації, ніж видимих результатів» (101). Доречно наголосити, що поданий наприкінці 2023 року «Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань мобілізації, військового обліку та проходження військової служби» (реєстр. №10378), за яким миттєво закріпився перифраз *нашумілий законопроект від уряду* (Українська правда, 26.12.2023), *законопроект, який спровокував шквал дискусій у суспільстві, зокрема через перспективу обмеження прав громадян* (Радіо Свобода, 10.04.2024), суспільство сприйняло неоднозначно, тому його на початку 2024 року повернуто ініціаторові разом із пропозиціями, напрацьованими на комітеті та в робочих групах. У Верховній Раді зареєстровано кілька версій цього винятково важливого сьогодні документа, одна з яких від Кабінету Міністрів України, а решта – альтернативні. Прогнозують, що найпопулярнішим у 2024 році стане закон про мобілізацію та проходження військової служби, служби в Силах оборони України. Отже, слово *мобілізація* набуває нової семантичної і конотативної якості, проектується на українську реальність. У його значеннєвому обсязі активізуються семи на зразок 'добровільне залучення до Збройних Сил', 'додаткове стимулювання громадян ставати на захист Вітчизни' та ін. Лексема *мобілізація* послідовно корелює з висловом *мобілізація здорового глузду*, що посилює свою активність у політичному та медійному дискурсах. Його авторство приписують народному депутатові Георгієві Мазурашу, який висловив пропозиції, «пов'язані з наданням дозволу громадянам не захищати Україну» (204).

Високу частотність аналізованої лексики зі значенням «насильницький призов на службу в діючу російську армію» спостережено після 21 вересня 2022 року. Причиною цього стало оголошення в країні так званої «часткової мобілізації», яку далеко не всі московити сприйняли позитивно, свідченням чого є стихійні протестні акції в різних містах країни-терориста. Релевантні семи іменника

могила 'померлий', 'смерть', 'поховання померлого' виразно експліковані в семантичній структурі новотворів *мобілізація* (*могилізація*) – «позбавлене здорового глузду, спровоковане амбітними намірами керівної верхівки винищення чоловічого населення держави», пор.: *Мобілізацію в росії було оголошено рік тому* (Слово і Діло, 20.09.2023), *Мобілізація в росії призводить лише до збільшення кількості їхніх втрат* (АрміяInform, 20.10.2022); *Мобілізація = могілізація: по всій росії проходять акції протесту* (Forpost, 21.09.2022), *У росії триває «могілізація»: росія щомісяця мобілізує на війну з Україною по 20 тисяч осіб* (Подробиці, 22.10.2023), *Операція-могилізація, або бий своїх: чого варто чекати після виступу путіна і чого не варто боятися* (Рубрика, 22.09.2022).

Специфіка іменника *могілізація* (*могилізація*) полягає в тому, що він експліцитно реалізує семантику «далекій від моралі та законодавчих норм набір на військову службу і його трагічні наслідки»: *Могілізація: кілька десятків тисяч росіян без підготовки направлять на фронт* (Україна молода, 26.09.2022), *«Могілізація» у РФ: чоловікам продовжують надходити повістки, попри заяви Шойгу* (УНІАН, 02.11.2022). Журналіст Є. Букет твердить, що «одним із перших це слово використав у своїй творчості заслужений художник України Олег Шупляк (картина "В очікуванні "всеобщей могілізації"...», ФБ, 20.09.2022). А інший митець – Сашко Даниленко – активно популяризує термін "ладакалінізація" у значенні "перетворення окупантів на Лади Калини за допомогою магії ЗСУ"» (28): *Пара прочитаних книжок, пара випитих келихів вина* (звісно за успішну *ладакалінізацію* російських сімей), *вечори при свічках і з настільними іграми – короткий список того, чим себе займала ці два дні* (Instagram, 21.11.2022). Субстантивні лексеми *могілізація* (*могилізація*) і *ладакалінізація* перебувають у відношенні родо-видової залежності з виразно задекларованими причиново-наслідковими зв'язками: «насильницький призов на службу в діючу російську армію» → «позбавлене здорового глузду, спровоковане амбітними намірами керівної верхівки винищення чоловічого населення держави» → «винищене чоловіче населення держави → компенсація за смерть могілізованого → придбання за "гробові" гроші держави бюджетного автомобіля LADA KALINA (ЛАДА КАЛИНА) В-класу виробництва російського автомобільного заводу ВАЗ». Мовною реакцією українців на такі дикунські будні росіян є осудливі, нерідко заряджені ефектом гумору, що часто переливається в іронію або сарказм, вирази та мінідискурси: *«Лада-Калина» за вбитого сина* (Motor Media Review, 21.09.2022), *На новій «Ладі» – до сина на*

кладовище (ТСН, 19.07.2022), син здох – зате тато – на машині (YouTube, 18.07.2022), «справжньою метою кривавої путінської “спецоперації” є постачання автомобіля “Лада” в дім кожної російської родини» (Патріот Донбасу, 20.07.2022), «Поспішайте померти на спецоперації, виробництво автомобілів в РФ різко падає, ближче до осені почнуть платити самоварами» (Obozrevatel, 20.07.2022). ЗСУ звернулися до росіянок у «прекрасний комуністичний день!» 8 березня 2023 року (141) з таким віншувально-саркастичним дискурсом: «Сили оборони працюють щосили, аби кожна росіянка отримала “Ладку Каліну” чим скоріше!» (Там само). Військові службовці відомої своїми успіхами зенітної ракетної бригади імені Пилипа Орлика підготували пісню, що має назву «Лада Калина», із приспівом *Біла Калина – класна машина, їдуть на могилку, на похорони сина* (YouTube, 22.10.2022), який образно віддзеркалює зміст неолексеми «*ладакалінізація*».

Не можна, однак, проігнорувати того, що в Україні також виникли непорозуміння, пов’язані з мобілізацією. Як пише М. Дубинянський у 2024 році, «забагато проблем встигла породити наша власна мобілізація... Замість кілометрових черг на виїзд ми отримали численні випадки нелегальної втечі за кордон. Наших військовозобов’язаних нерідко забирають до армії просто з вулиць. Зафіксовано і протести обивателів на місцях, і прецеденти збройних нападів на працівників ТЦК. І скарг на незаконну мобілізацію в нас також вистачає» (71). Сутність масової недобровільної мобілізації по-українськи передає іронічний неологізм *бусифікація*, що «за ці два роки народився» (Там само) і зазнав семантичної еволюції «дії представників ТЦК, коли вони садять затриманих чоловіків мобілізаційного віку у бус (автівку)» → «масова недобровільна, незаконна мобілізація»: *Зазвичай «бусифікація» військовозобов’язаних супроводжується моральним і фізичним тиском на них і відбувається дуже швидко* (Українська правда, (02.09.2024), *У соціальних мережах активізувалися користувачі, які незадоволені так званою «бусифікацією»* (Букінфо, 09.09.2024), *«Бусифікація» стане законною: поліція примусово доставлятиме до ТЦК військовозобов’язаних, оголошених у розшук* (Сайт міста Тернополя, 24.05.2024).

Семантично-конотативні незбіжності, що існують між лексемами *мобілізація / могілізація (могилізація)* як маніфестантами різних типів мобілізації по-російськи, екстрапольовані на інші пари слів, які входять до аналізованого словотвірного гнізда, а саме:

1. *Мобілізатор* («відповідальний за мобілізаційну готовність і проведення мобілізації») / *могілізатор* (*могилизатор*) («винний у позбавленню здорового глузду, спровокованому амбітними намірами керівної верхівки винищенні чоловічого населення держави»): ...*На тлі беззубих, хоч і значно чисельніших мітингів по всій Росії, що являють собою зручний резерв для мобілізаторов, в Дагестані все жорстко* (BIN.ua, 26.09.2022) / *Але якщо вціліє будинок і родичі, якщо не спіймають «могілізатори», то теоретично ніщо не заважатиме у майбутньому працювати і жити як до війни* (Спільнота програмістів, 26.10.2022), «*Росія у 2022 році: могилизатор своїх громадян...*» (Гордон, 11.01.2023).

2. Мобілізаційний («те, що стосується мобілізації») / могілізаційний (могилизаційний) [«те, що стосується могілізації (могилизації)»]: У Росії *мобілізаційні заходи не припинялися – йдеться про десятки тисяч людей на місяць* (Главком, 16.10. 2023) / *Могілізаційний ресурс рф готовий до захоплення Бахмута!* (Telegram, 12.03.2002).

3. Мобілізований (// «призваний на службу в армію росіянин»; // «ознака за дією мобілізувати») / могілізований (могилизований) [// «силоміць призваний на службу в армію росіянин, якого неминуче чекає смерть»; // «ознака за дією могілізувати (могилізувати)»]: У Росії *родичі мобілізованих розповіли, що найманці «купили» солдатів і послали на фронт* (Радіо Свобода, 23.03.20213); *Кількість росіян, мобілізованих на війну проти України, може бути значно більшою від заявлених кремлем 300 тисяч, перевищуючи пів мільйона осіб* (Укрінформ, 03.03.2023) / *А їм кажуть, що могілізовані повернуться додому..., тільки після закінчення війни* (Facebook, 29.11. 2023); *Ще одне відео з лісу в омську, де російські мобілізовані орки сплять на землі та гріються вогнищами та алкоголем* (mat6tube, 11.01.2023).

4. Мобілізувати (мобілізувати) («проводити мобілізацію») / могілізувати (могилизувати; могілізувати (могилізувати)) («проводити могілізацію (могилізацію)»): *рф планує мобілізувати ще 170 тисяч людей, як гарматне м'ясо* (Високий Замок, 13.12.2023), *Проте Міноборони заявляло, що має намір мобілізувати саме осіб з військовим досвідом або військовою спеціальністю...* (Релігійно-інформаційна служба України, 19.03.2022) / *Росія хоче могілізувати велику кількість російських громадян* (24 канал, 07.01.2023), *Путін могилізує росіян швидше, ніж товариш Сталін, – фінський військовий експерт* (Останній Bastion, 22.09.2022). Між лексемами мобілізувати / могілізувати (могилізувати) існують відмінності, які полягають у тому, що остання розширює свою семантичну структуру й водночас посилює

конотативні властивості. Зафіксовано нове значення її – «припиняти існування кого-, чого-небудь», – репрезентоване двома семантичними типами: 1) «руйнувати, псувати, виводити з ладу що-небудь»: *Коптер прикордонників **могілізує** російський танк!* (Державна прикордонна служба України, 24.09.2022); 2) «спричиняти загибель, смерть»: *Нацгвардійці відчайдушно **могілизують** окупанта на Сватівському напрямку* (Telegram, 02.01.2023), *Хлопці тридцятій механізованої бригади «**могілизують**» загарбників за допомогою українського протитанкового ракетного комплексу Стугна-П* (YouTube).

Функційним еквівалентом лексеми *могілізувати (могілізувати)* з новосформованими семантичними типами є аналітична конструкція *відправити на могілізацію (могілізацію)*: *Онуків Пугачової хочуть **відправити на «могілізацію»*** (УНІАН, 22.09.2022), *За добу війни ЗСУ **відправили на «могілізацію»** 300 російських окупантів* (Сайт міста Полтави, 16.10.2022).

Крім лексем *могілізація (могілізація)*, семантику «позбавлене здорового глузду, спровоковане амбітними намірами керівної верхівки винищення чоловічого населення держави» реалізує новотвір *чмобілізація (часткова + **мобілізація**)*, *чмогілізація (часткова + **могілізація**)*, *чмогілізація (часткова + **могілізація**)*: *«Чмобілізація» вже показала, що непрофесійний, нехай і численний ресурс, нічого не вирішує* (24 канал, 28.12.2022). *На росії пілотів давно **чмоб(г)ілізували**, тому цивільними пасажирськими бортами керують трактористи, які ще не встигли потрапити у танкові...* (Telegram, 08.01.2023). На його основі прямо чи опосередковано постали іменники *чмо (часткова **мобілізація**)*, *чмоб (часткова **мобілізація**)*, *чмобік (часткова **мобілізація**)* → *чмоб + ік*), що реалізують значення 1) «погано підготовлені, належно не екіпіровані мобілізовані росіяни», 2) «аморальні мобілізовані росіяни»: *Що скаже на це полонене **чмо** з палицею замість автомата* (Facebook, 29.12.2022), *Обгорять, собаки, раптом / **Чмоб** рязанський і бурят* (Pisni, 28.11.2022), *Сьогодні у росії Держдума прийме у другому та третьому читаннях правки до законопроекту про військовий обов'язок та військову службу — тепер повістка буде вважатися отриманою, навіть якщо «**чмобік**» чи призовник її ніколи не бачив, а тим, хто не явився, буде заборонено керувати автомобілем, залишати країну й навіть продавати власне житло* (Петро і Мазепа, 11.04.2023), *Мобілізований з Алтайського краю з позивним Яндекс скаржився, що сам змушений купувати собі форму, а також що протягом трьох тижнів у «**чмобіків**» не було жодного навчання* (Цензор. НЕТ, 22.11.2022). Реалізоване субстантивними лексемами

чмобілізація, чмогілізація, чмогилізація, чмо, чмоб,чмобік пейоративне значення робить відчутнішим асоціативний зв'язок із семантикою «людина, яка нічого не варта, яка викликає відразу», що її експлікує іменник *чмо* та усталені сполуки, структуровані за його участю, – *чмо болотне (болотяне), чмо японське (китайське)*. У роки російсько-української війни функційно активним став фразеологізм *чмо московитське (московське, москальське, кацапське, рашистське, мокшанське й под.)*: *Оце **московитське чмо** під усіма патріотичними коментарями ставить смайл реготу!* (Facebook, 29.12.2022), *Не забуду, з якою пристрасстю Дмитро Павличко захищав загроженої українську правду і наш справжній український вибір, немовби передчуваючи, що перефразовуючи його ж рядки «прийде **московське чмо** і стрілятиме в наші чола»* (Дрогобич, 30.01.2023), *Гавкаєш ти, **чмо москальське*** (Facebook, 29.12.2022), *Ти поклоняєшся сатаністам і лапи їх попам лижеш, **чмо кацапське*** (Буг, 22.11.2022), *«Оце рашистське **чмо** ... прийшло на нашу землю нести смерть!..» – йдеться у повідомленні* (Кореспондент, 01.03.2022), *Тільки після тебе, **чмо мокшанське*** (Facebook, 29.12.2022).

І.7.4. ІНШІ ВЕРБАЛЬНІ МАРКЕРИ 2023 РОКУ

Поряд із лексичними одиницями *мобілізація* та *контрнаступ* у 2023 році велику популярність мали слова *ухилянт*, *конфлікт*, *дрон*, *блокада* / *деблокада* та різні щодо семантичної і формально-граматичної будови словосполучення (*яйця по 17 гривень*, *літо в Криму*, *позиційна війна*, *штучний інтелект*), зміст яких, крім останнього, потребує дешифрування. Іменник *мобілізація* має безпосередню семантичну спорідненість із не зареєстрованим у Словникові української мови субстантивом *ухилянт*, який реалізує три значення: 1) «той, хто намагається уникати призову на службу в армію у зв'язку із запровадженням воєнного стану», 2) «різного рангу посадовець, який відмовляється брати на себе відповідальність за складні рішення в умовах воєнного часу, намагається перекладати свої обов'язки на інших», 3) «особа, стосовно якої набрав законної сили вирок суду за ухилення від призову на військову службу, обліку чи зборів (ст. 335-337 КК України)» (див.: 46), пор.: *Смертельні рубежі: на що йдуть **ухилянти**, щоб втекти з України* (УНІАН, 17.07.2023), *У нас президент **ухилянт**, який ухиляється від своїх обов'язків* (ТІКТОК, 29.12.2023), *Засуджені **ухилянти** повинні воювати – рішення суду* (Главком, 5.12.2023). Цей термін, коментує адвокат Л. Кісь, у суспільстві «має насамперед емоційно-моральне забарвлення, а вже потім –

юридичне ... Порушення правил військового обліку та законодавства про оборону, мобілізацію має адміністративне покарання (ст.210, ст.210-1 КУпАП). Всі інші дії, направлені на непотрапляння до поля зору ТЦК та СП, лежать суто в моральній площині» (цит за: 46).

До вже згадуваної лексеми *контрнаступ*, що має високий ступінь функційної активності в досліджуваний період, семантично тяжіє менш уживане в 2023 році слово *конфлікт*, денотативну структуру якого «зіткнення протилежних інтересів і поглядів» ускладнено важливою для сучасних стратегійно-тактичних воєнних дій в Україні інформацією «відсутність рекламованого, обіцяного, очікуваного контрнаступу Збройних Сил України, яке демонструє загострення офіційно не оприявленого конфлікту між Президентом України В. Зеленським і Головнокомандувачем Збройних Сил України В. Залужним»: *Президент Володимир Зеленський висловився стосовно чуток про **конфлікт** із головнокомандувачем ЗСУ Валерієм Залужним* (Слово і Діло, 19.12.2023), *В останні тижні провідні світові ЗМІ на різний лад смакують деталі «**конфлікту**» між українським президентом і головою ЗСУ* (Українська правда, 04.12.2023). Конфлікт, про який гучно говорили не лише в Україні, вийшов за мілітарні межі й відобразив іншу політичну реалію – конкуренцію на майбутніх президентських виборах. Нестабільну ситуацію розбурхували президентські та партійні рейтингові прогнози, зокрема другий президентський рейтинг В. Залужного, про який усе гучніше заявляли соціологічні й інші служби. Влада почала активно формувати електоральне поле й пильно приглядатися до конкурентів.

Суть розгляданого конфлікту / протистояння / непорозуміння можна різноаспектно схарактеризувати, використавши перифрастичний ресурс. Він, як і репрезентативна вибірка в соціологічному дослідженні, адекватно відображає те, що в соціології називають основними характеристиками генеральної сукупності. Генеральну сукупність вторинних номінувань демонструють такі семантичні типи: 1) «особистісні стосунки»: *«кішка пробігла» між Зеленським і Залужним* (ТСН, 07.12.2023), *протистояння Зеленського й Залужного* (Радіо Свобода, 04.12.2023), *напружені стосунки між Зеленським і Залужним* (Радіо Свобода, 04.12.2023); 2) «відносини між високопосадовими особами»: *напруга між Верховним головнокомандувачем Зеленським і Головнокомандувачем Залужним* (Радіо Свобода, 04.12.2023); 3) «владні суперечності»: *напруга між військовим і політичним керівництвом у Києві* (Радіо Свобода, 04.12.2023); 4) «провокації українських політиків»: *вигадки різного роду*

безуглих депутатів (Українська правда, 04.12.2023); 5) «політичні суперечності»: *війна проти політики* (Українська правда, 04.12.2023); 6) «спланована антидержавна акція»: *підступний план пропагандистів* (ТСН, 17.12.2023), *інформаційні операції, спрямовані на дискредитацію та розкол військово-політичного керівництва України* (ТСН, 17.12.2023); 7) «дискредитація В. Залужного»: *кампанія з дискредитації Залужного* (ТСН, 17.12.2023), *російською інформаційною кампанією з дискредитації Залужного* (ТСН, 17.12.2023); 8) «підривна діяльність Російської Федерації в Україні»: *російська ІПСО [інформаційно-психологічна операція]* (Українська правда, 04.12.2023), *робота на Кремль* (Українська правда, 04.12.2023); 9) «наслідки конфлікту / протистояння / непорозуміння»: *ознака того, що єдність зруйнована* (Радіо Свобода, 04.12.2023), *обличчя загрози, яка нависає над Україною* (Українська правда, 04.12.2023).

Важливим мовним засобом відображення конфлікту / протистояння / непорозуміння між двома найпопулярнішими українцями нашого часу (Українська правда, 18.03.2023) є суб'єкт-суб'єктна антропонімна формула, компонентну структуру якої формують прізвища Президента України та Головнокомандувача Збройних сил України (Зеленський, Залужний) або їхні скорочені варіанти (Зе- і За-; ЗЕ і ЗА; «Зе- і За-»; «ЗЕ і ЗА»; «“ЗЕ” і “ЗА”»). І ті, і ті поєднані у складі формули за допомогою прийменників (*проти*, *супроти*), сполучників [і (й), *та*], різних літерних та нелітерних знаків: **Зе проти За**: Як потрібно читати неорадянські газети? (YouTube, 11.12.2023), *Про ймовірні тертя між «Зе і За» чутки ходили вже давно, щонайменше з літа минулого року* (Zaxid.net, 06.12.2023), *Військово-політична гра: природа напруги між Зе та За* (Українська правда, 04.12.2023); *залужний #зеленський. Що там з конфліктом?* (YouTube, 28.12.2023), *Зеленський vs Залужний: різниця в поглядах чи справжній конфлікт – що відбувається між найвпливовішими людьми країни* (Інформатор, 05.12.2023). Така вербально-невербальна технологія позиціонування прецедентних особистостей, як вияв протиставлення, несумісності, полярності їхніх думок, переконань, поглядів, прагнень, намірів, учинків тощо, добре відома в українському політикумі. Активізувалася вона в період Помаранчевої революції (Ю – Я; Ющ # Яник; Вітя + Юля; Ющенко – Тимошенко; Віктор І / Віктор ІІ; Тимошенко vs Порошенко), не втратила своєї динаміки й дотепер, набувши виразнішої форми.

Існування кризи довіри між політичним і військовим керівництвом держави засвідчує звільнення В. Залужного з посади

Головнокомандувача. Дібраний перифрастичний матеріал як оперативна реакція на дії чинної влади дає підстави твердити, що суспільство болісно сприйняло цю кадрову ротацію. Перифрастичне поле «Володимир Зеленський» поповнили численні пейоративні описові звороти з інтегровальним значенням «кепкування», «застереження» і навіть «погрози». У перифрастичному полі «Валерій Залужний» спостережено іншу тенденцію: активно запобутували меліоративні вторинні номінування, об'єднані концептуальним змістом, що його образно й оригінально викладено в пісні «Батько наш – Залужний!»: *Всі в родині дружні – ти і він, і я! /Батько наш – Залужний! ЗСУ – сім'я! / Маєм дух потужний, Бога в голові! / Дасть наказ Залужний – будемо в Москві! Всі в родині дружні – ти і він, і я! Батько наш – Залужний! ЗСУ – сім'я!* (11; 233). Їм притаманна широта аксіологічної амплітуди – від Залужного-улюбленця українок (УНІАН, 25.07.2022) до Залужного-уособлення нового покоління українських офіцерів (Еспreso, 08.02.2024), військового генія (Високий Замок, 27.11.2023), історичої постаті в українській армії (Радіо Свобода, 09.07.2022), легендарного українського генерала (РадіоТрек, 29.01.2023), першого отамана України (Факти, 13.08.2023), українського Зевса (Glutch, 15.05.2023), першого після Бога, в хорошому сенсі (BBC NEWS УКРАЇНА, 14.06.2023).

Важливо вирізнити в цьому контексті семантичне оновлення ще одного перифрастичного поля – «Олександр Сирський». Через описові звороти наступників В. Залужного висловлено претензії, застереження, які стосуються його особистого життя, родинних зв'язків, професійної діяльності тощо. Від імені народу йому делеговано україноцентричні повноваження. Новопризначеного Головнокомандувача зобов'язано творчо використовувати і примножувати результативний досвід попередника. Суспільство непокоїв стиль керівництва воєнними діями, до якого вдавався О. Сирський і якого не визнавав В. Залужний. Цю екстралінгвальну ситуацію виразно відрефлексовує суб'єктна опозиція «Олександр Сирський / Валерій Залужний» із таким вербальним контентом: *генерал із прізвиськом “м'ясник”* (Facebook, 26.11.2023), *бахмутський м'ясник* (UkrOpen.net, 28.11.2023), *генерал 200* (BBC NEWS УКРАЇНА, 09.02.2024) (пор. *вантаж 200*), *генерал-котел* (Аргументи і Факти, 09.02.2024) → *О. Сирський / людяний генерал* (Українська правда, 17.06.2023), *«мій командир»* (Еспreso, 08.02.2024), *«мій командир» для дуже-дуже багатьох військових, наш командир* (Еспreso, 08.02.2024), *батько української армії* (Telegram, 03.02.2023) → В. Залужний. Серед

описових зворотів, що характеризують О. Сирського, продуктивний тип становлять конструкції з лексемою *м'ясник* (*різник*), яка реалізує семантику «кровожерлива, жорстка людина». Ідентифікувальним для цих вторинних назв є значення «людина, яка прагне здобути перемогу над ворогом ціною людських життів». Аналізований тип називання застосовували до військових керівників Другої світової війни, війни в Афганістані. Зокрема, маршала колишнього Радянського Союзу Г. Жукова, якому приписують виняткову роль у Другій світовій війні, й сьогодні поймають *м'ясником перемоги* (Facebook, 28.03.2021), *кривавим м'ясником* (Телеканал Прямий, 04.07.2019), *зловісним маршалом-різником* (Радіо Свобода, 20.08.2019). У складі описуваної номінативної парадигми опинилися перифрастичні субститути імен сучасних російських воєначальників: генерал армії С. Суровікін → *м'ясник Алеппо* (Подорожці, 12.10.2022), *російський м'ясник* (Українські національні новини, 18.10.2022), *сирійський м'ясник* (Фокус, 10.10.2022), генерал-полковник М. Мізинцев → *маріупольський м'ясник* (УНІАН, 24.09.2022), *маріупольський різник* (Діло, 27.04.2023), генерал-полковник Р. Муров → *вугледарський м'ясник* (YouTube, 28.03.2023), генерал армії О. Дворников → *м'ясник Сирії* (YouTube, 28.03.2023), генерал-полковник М. Теплинський → *м'ясник із Бучі* (YouTube, 28.03.2023), керівник приватної військової компанії «Вагнер» В. Пригожин → *бахмутський м'ясник* (УНІАН, 05.05.2023).

У дискурсивну канву з конфліктногенними персонально-імперсональними стратегіями логічно вписується термінологізоване іменниково-прикметникове словосполучення *позиційна війна*. Воно набуло популярності після публікації статті «Сучасна позиційна війна та як у ній перемогти» В. Залужного про нинішній позиційний характер війни. Висловлені міркування Головнокомандувача проінтерпретовано неоднозначно, унаслідок чого дефініційні межі аналізованої терміносполуки розширилися. Конкретні переконливі коментарі з цього приводу висловив український генерал Микола Маломуж. «Позиційна війна, – запевняє він, – не означає, що ми зупинилися і ведемо тільки оборону. Тривають маневри військами, витягування ворога на підготовлені позиції, наприклад, де він намагається провести якісь стратегійні операції і завдати по них ударів, особливо по великому скупченню техніки та озброєння» (179). Війна може стати позиційною через відсутність стратегійних проривних операцій, висновує екскерівник Служби зовнішньої розвідки України (Там само). Отже, домінантною для значеннєвої структури модернізованого терміна *позиційна війна* є семема 'перехід війни на новий етап', яку уточнюють

семи 'ключові військові можливості та технології', 'повітряна сила, контроль над небом', радіоелектронна боротьба', 'контрбатареїний вогонь', 'технологія розмінування українських територій', 'ефективне нагромадження українських резервів', 'додаткові військові ресурси від Заходу' та ін.

До високочастотних лінгвомаркерів 2023 року належить вислів *літо в Криму*, що репрезентує семантику «необґрунтовано завищені, передусім навесні й на початку літа, очікування українського суспільства на результативний контрнаступ, після якого буде повернено тимчасово окуповані території, зокрема Крим». Він, як і тільки-но схарактеризований, – із розряду тих, які мають свого автора. Такий оптимістичний прогноз озвучив начальник Головного управління розвідки Міністерства оборони України К. Буданов, коли заявив у кінці 2022 року, що вже наступного літа українські туристи зможуть відпочивати у визволеному Криму, тобто він запевнив, що фрази «Крим – наш!», «Крим – це Україна!» набудуть реального втілення.

З об'єктивних причин функційно активною та соціально значущою стала антоніміяна пара *блокада – деблокада*. Для лексеми *блокада* характерними є такі семантичні описи: 1) «блокування Росією українських портів, яке порушує глобальну продовольчу безпеку, унеможлиблює експортування зернових культур, продуктів харчування на світові ринки»: *Президент Європейської ради Шарль Мішель заявив, що Росія «має припинити» блокування українських морських портів, повідомляє AFP (Суспільне, 08.09.2022), Блокування російською федерацією українських морських портів може спричинити фізичну нестачу продуктів харчування у десятках країн світу та голод мільйонів людей (УНІАН, 09.06.2022); 2) «блокування польського, угорського, словацького кордонів, спричинене порушення умов ринку; // черги на території Польщі, Угорщини, Словаччини у бік України»: *Як повідомлялося, 6 листопада польські перевізники розпочали блокаду руху вантажівок біля трьох найбільших пунктів пропуску на кордоні з Україною: «Корчова – Краківець», «Гребенне – Рава-Руська», «Дорогуськ – Ягодин» (Слово і Діло, 17.12.2023); Блокада кордону: в чергах із Польщі в Україну стоять 4 тисячі вантажівок (Аргументи і Факти, 21.12.2023). Другий компонент реалізує протилежні значення: 1) «прорив у блокуванні Росією українських портів, який створює умови для здійснення глобальної продовольчої безпеки, уможлиблює експортування зернових культур, продуктів харчування на світові ринки»: *«Я маю надію, що цього тижня вдасться досягти домовленості про деблокування Одеси та інших українських портів»,***

– сказав Боррель (Економічна правда, 18.07.2022), *Розглядається маршрут через головний порт Литви... Паралельно з роботою з **деблокування** Чорноморських зернових коридорів* (Подорожниця, 20.02.2023); 2) «припинення блокування польського, угорського, словацького кордонів, дотримання умов ринку; // ліквідація черги на території Польщі, Угорщини, Словаччини у бік України»: *І старий уряд не вирішував питання **деблокування** кордону* (Апостроф, 18.12.2023).

Щодо лінгвомаркера 2023 року, який викликав найбільший емоційний вибух у суспільстві, то ним є вираз *яйця по 17 гривень*. Він реалізує значення «Міністерство оборони України як уособлення корупції у складний воєнний час»: *А для розвінчання «міфів» про **яйця по 17 гривень** міністр Резніков вже давно міг би зробити одну просту річ – оприлюднити фактичні накладні з військових частин за січень 2023 року* (Наші гроші, 07.03.2023). Простих громадян, які матеріально підтримують Збройні сили України, біженців, переселенців, обурили корупційні схеми державного органу, безпосередньо причетного до воєнних дій. Описувану ситуацію яскраво транслюють вторинні назви Міністерства оборони України: *відомство Олексія Резнікова* (Українська правда, 25.03.2023), *Міністерство технологічної поразки* (Українська правда, 14.08.2023), *зашторена з усіх боків кімната, у якій сидить сивий волохатий звір* (Українська правда, 13.06.2023); тодішнього очільника цієї урядової установи: *міністр «Золоте яєчко»* (Цензор Нет, 10.02.2023); причетних до закупівельної махінації осіб: *посадовець, який «прославився» на всю країну тим, що підписав контракт із ТОВ «Актив компанії» на постачання до армії «золотих яєць» по 17 грн за штуку* (5 канал, 03.05.2023), *куратор цін на яйця по 17 гривень для армії* (Ukraneus, 03.05.2023) (керівник Департаменту Держзакупівлі Міністерства оборони України Богдан Хмельницький), *типові пацюки Міноборони* (Дзеркало тижня, 21.01.2023), *«тилові пацюки», які наживаються на державних закупівлях* (Telegraf, 23.01.2023); постачальника товару: *курка, яка несе золоті яйця* (Високий замок, 22.02.2023), *«ділки», які продавали військовим яйця по 17 грн* (Варта 1, 01.02.2023), *махінатори, які постачали військовим яйця по 17 грн* (Вечірній Київ, 02.02.2023); процедури закупівлі: *скандал із «яйцями по 17 гривень»*, (24 канал, 04.09.2023), *скандал із закупівлею «яєць по 17 гривень»* (24 канал, 04.09.2023), *скандал із яйцями по 17 гривень за штуку* (NEW VOIGE, 25.01.2023), *яєчний скандал* (Українська правда, 13.02.2023), *харчовий скандал у Міноборони* (Факти ICTV, 06.02.2023), *яйця на кілограми* (NEW VOIGE, 25.01.2023), *таємниця «золотих яєць» Резнікова* (Інформатор, 03.09.2023); предмет закупівлі: *яйце по 17 грн*

(Главком, 01.06.2023), *яйця «по 17 гривень за штуку»* (Telegraf, 23.01.2023), *яйця Міноборони* (LIVE, 24.01.2023), *золоті яйця* (Телеканал Прямий, 23.01.2023), *«золоті яйця» по 17 гривень* (Главком, 03.05.2023), *золоті яйця Міноборони* (Детектор медіа, 24.01.2023), *золоті яйця для ЗСУ* (Детектор медіа, 24.01.2023), *золоті яйця Резнікова* (Останній Bastion, 31.10.2023), *«яйця Резнікова по 17»* (Facebook, 10.08.2023). Особливим конотативним потенціалом наділені перифрастичні вирази, які номінують предмет закупівлі, ціна якого – 17 грн за штуку замість 7 грн. Їхнім семантичним центром є прикметник *золотий*, що реалізує не закріплений за ним план змісту «який коштує невинуватено великі гроші». Реалізоване цією лексемою значення «дуже цінний» стосується не аналізованого товару, а людини, її характеру тощо, а також казкової Курочки Ряби, яка «знесла яєчко, та не просте, а золоте», чи ювелірних виробів фірми Карла Фаберже.

Окремо варто сказати про невербальні засоби відтворення недопустимої в демократичному суспільстві ситуації, серед яких вирізняються оригінальністю форми, що символізує глибинний зміст, меми на тему «“Золоті яйця” як продукт харчування + джерело збагачення людей», поименованих «*спецмародерами*» (Українська правда, 13.06.2023). Ця мовна гра – логічне продовження тієї, що транслювала інцидент, який стався з В. Януковичем у вересні 2004 року. Тодішній Прем'єр-міністр України й водночас кандидат у президенти під час однієї з агітаційних передвиборчих поїздок упав непритомним від удару звичайним курячим яйцем, яке в нього кинув студент Д. Романюк. Мовна гра як реакція на цю ганебну для людини такого рівня подію, що дістала іронічну назву «Яєчня», не забарилася: з'явилися анекдоти на яєчну тематику, гра «Яйцебол», забавка «Хамське яєчко», медійний серіал «Веселі яйця: операція Професор» і т.ін. Як і предмет закупівлі, що є лексичним компонентом виразу *яйця за 17 гривень*, предмет поцілювання в державного чиновника найвищого рівня «обріс» пейоративними перифрастичними зворотами: *українська стратегічна зброя, яку виготовлятиме фірма «Курник баби Параски»* (Політичне сьогодні, с. 37), *легендарний український стратегічний продукт* (Політичне сьогодні, с. 37), *головний продукт, який у 2004 році змінює долю України* (УНІАН, 02.05.2021).

Уживане самостійно чи у складі інших конструкцій словосполучення *«золоті яйця»* як вербалізатор афери Міністерства оборони України корелює за ознакою прецедентності з іменниково-прикметниковими конструкціями *золотий батон Януковича*, *золотий унітаз Януковича* й водночас вивисуються над ними за ступенем

конотованості, оскільки експлікує «екзотичне» переносне значення «який коштує невинуватено великі гроші», що протистойть прямим значенням «виготовлений із золота унітаз», «виготовлений із золота батон». Пейоративність змісту словосполучення *«золоті яйця»* формують мовні та позамовні чинники, а словосполучень *золотий батон, золотий унітаз* – лише екстралінгвальні – неповага до *ексгаранта-втікача* (Динаміка українського політичного лексикону, с. 297), *президента-зрадника* (Політичне сьогодні, 2017, с. 423), *пропутінського керівника держави* (Динаміка українського політичного лексикону, с. 297), *бандита з Донбасу на прізвище Янукович* (Динаміка українського політичного лексикону, с. 295), сенсом життя якого є незаконне збагачення.

Очевидною річчю періоду війни є те, що мілітарна лексика має статистично релевантний сплеск. Активний словник українців у 2023 році поповнила лексична одиниця *дрон*. Як слово року вона репрезентує широку семантику «кардинальна зміна картини сучасної війни внаслідок масового застосування дронів, виготовлених за різними новітніми технологіями»: *Дрони змінили війну і тепер можуть зробити Україну глобальним гравцем галузі* (Facebook, 12.05.2023). У перифрастичній версії натеperішній день – *епоха дронів* (Foregn Ukraine, 04.05.2023), сучасні воєнні дії – *війна дронів* (Суспільне, 16.06.2023), *блискавична війна дронів* (BBC NEWS Україна, 21.11.2023), *російсько-українська війна дронів* (УНІАН, 19.11.2023), а *дрон* як один з найпрагматичніших видів сучасної зброї – *«номер один» сучасної війни* (Українська правда, 12.09.2023), *«очі» ЗСУ* (МВС України, 05.12.2023), *очі нашої піхоти та штурмовиків* (МВС України, 17.10.2023), *крила та очі ЗСУ* (РБК-Україна, 29.08.2023), *очі та ударна сила ЗСУ* (Ми – Україна, 29.06.2023), *«очі та вуха армії»* (Foregn Ukraine, 04.05.2023). В іншому аксіологічному вимірі постають ворожі дрони, які руйнують українські міста й села, забирають людські життя. В основу цих вторинних номінувань покладено асоціативну кореляцію з виробником (*Іран → іранський*), механізованими засобами та їхніми акустичними властивостями (*газонокосарка, мопед*), смертельною небезпекою (*камікадзе*), національними символами (*балалайка, гуслі, лапті*) й іншими ознаками: *Російські окупаційні війська запускають так звані дрони-газонокосарки, щоб Силам протиповітряної оборони України доводилося реагувати на більшу кількість ворожих об'єктів у небі* (Факти, 26.11.2023), *Іранські «газонокосарки» долетіли до Білої Церкви: що розповідають очевидці* (5канал, 06.10.2022), *...ОБА різних регіонів попередили населення про можливу нічну атаку дронами-*

каміадзе іранського виробництва (24 канал, 28.12.2022), *Рашисти* перейшли на «*літаючі мопеди*» не просто так (Gazeta, 20.10.2022), *Летюча балалайка* або повітряний мопед: що одесити і фахівці розповідають про іранські БПЛА *Shahed-136* (5 канал, 28.09.2022), *Радійте*, що в противника масова сліпа *літаюча балалайка*, а не *Хароп* із відео-каналом, який би вибирав пріоритетні елементи нашої бойової побудови на фронті (Твіттер, 18.10.2022), *Іранські «балалайки»*, як цю зброю називають у народі, неабияк докучають українцям днями й ночами(24 канал, 21.11.2023).

Іменник *дрон* разом із залежними словами та похідний від нього прикметник *дроновий* як валентний партнер уходять до складу номінативного поля «тактика ведення війни». Найпродуктивніший тип становлять утворення *атака дронами, удар дронами; дронівий терор, дронівий обстріл, дронева атака, дронівий напад, дронівий наступ, дронівий удар, дронівий шантаж*, причому окремі субстантивно-субстантивні конструкції перебувають у відношенні ізозфункційності із субстантивно-ад'єктивними синтаксичними структурами (*атака дронами – дронева атака, удар дронами – дронівий удар*): *Нічний наступ дронів на столицю і злякав, і заспокоїв* (Апостроф, 26.11.2023), *Удар дронами по Дніпропетровщині: є влучання* (Главком, 04.09.2023) – *Битва уночі: Україна відбиває дронівий наступ Росії* (Преса України, 29.02.2023) *Дронівий удар по Одещині...* (Суспільне, 04.09.2023).

Лексема *дрон* послужила базою для творення іменників *дронарня* («лабораторія, у якій розробляють і впроваджують нові технології у сфері безпілотної авіаційної системи»), *дронар* (→ *дронарка*) [«той, хто (→ та, яка) працює з безпілотниками»], *дронити* («знищити ворога за допомогою безпілотної авіаційної системи»), *дронопад* («знищення, пошкодження ворожих дронів») та ін.: «Волонтерська *Дронарня*» за 5 місяців виготовила понад п'ятсот дронів для ЗСУ (АрміяInform, 12.12.2022), *Будь-який випадковий дронар-ентузіаст, який літає на своєму квадрокоптері поблизу лінії фронту в Україні, ризикує стати миттєвою ціллю обстрілу артилерії* (Радіо Свобода, 16.07.2022), *Валіко організувала майстерню з ремонту й збирання дронів, а до цього опанувала фах дронарки з нуля й виконувала бойові завдання* (linkedin, 16.04.2024), *Вони там давно без жінок, тому збираємо гроші на дрони, щоб вони могли дронити на передку* (Новини N, 26.10.2022), *Росію задронили* (Високий Замок, 05.06.2023), *Прикордонники влаштували окупантам феєричний «дронопад»* (Державна прикордонна служба України, 01.03.2024).

Проведений аналіз засвідчує, що в Україні лінгвомаркерами 2022 та 2023 рр. стали мілітарні лексеми й вирази. Окремі індіферентні щодо семи 'війна' мовні одиниці зі списку найпопулярніших слів цього хронологічного зрізу також набули мілітарного звучання. Це стосується, зокрема, словосполучення *штучний інтелект (ШІ)*, яке англійський словник Gollins у 2023 році уналежнив до найчастотнішої і найзнаковішої мовної одиниці, а також інших лексичних одиниць, що відображають своїм змістом характер дії цього найновітнішого досягнення людства. «Мислово» повідомляє, що присутність описуваного словосполучення «пов'язана з інтеграцією ШІ у військові системи» (33). З огляду на цю особливість семантична структура словосполучення *штучний інтелект* набула такого звучання: «вплив найновітніших технологій інтелектуального розвитку на максимальне прискорення прогресу в сучасній військовій стратегії і тактиці»: *Воєнне застосування ШІ охоплює спостереження та різні види розвідки, логістику, командування та управління тощо, а також допомагає в розв'язанні гуманітарних питань* (Детектор медіа, 10.12.2023). Цінні міркування про окремі сфери стратегійного застосування ШІ у воєнний час висловив В. Сольський, якого називають «архітектором рішень на основі штучного інтелекту компанії SoftServe»: «Ми використовуємо ШІ для обробки величезних масивів даних, до прикладу, під час аерофотозйомки. На допомогу нашої українській розвідці приходять OSINT-технології. Окрім того, вже зараз в російсько-українській війні в тестовому режимі застосовується американська технологія Clearview AI. Це програмне забезпечення надає змогу ідентифікувати сили противника та загиблих. База даних Clearview AI містить два мільярди фотографій, сканованих із російських соцмереж» (100). Очевидною є та річ, що популярне слово 2022 – 2023 рр. *штучний інтелект* у проаналізованих лексикографічних виданнях витлумачено неоднозначно. У словниках Gollins, Oxford Languages, Cambridge Dictionary, Merriam-Webster ядерною є сема 'небезпека', тоді як у «Мислові» ця сема займає периферійну позицію, поступаючись семі 'мілітарність'.

Нарешті, варто зацентувати ще й на тому, що з одинадцятьох слів року, які обрав, починаючи з 2013 року, онлайн-словник неологізмів та сленгу сучасної української мови «Мислово», четверо входять до розряду мілітарної лексики: *кіборги* – «захисники Донецького аеропорту від нападу сепаратистів, терористів» (2014 рік), *блокада* – «захоплення Кримського півострова російською армією» (2014 рік) і щойно проаналізовані *Рус(сь)кі(у)й воєнний корабль, іді...*

(2022 рік) та *милітаризація* – «призов військовозобов'язаних на службу в армію у зв'язку із запровадженням воєнного стану» (2023 рік). Посилення цього процесу в Україні, удавання останнім часом до примусових технологій мобілізації вносить суттєві корективи до значеннєвої структури слова *мобілізація*. Отже, реальною є перспектива семантичного еволюціонування як у бік пейоративності, так і в бік меліоративності. Соціальна значущість вирізнених мовних одиниць полягає в тому, що вони глибиною свого значеннєвого обсягу фіксують події, які суттєво вплинули і продовжують впливати на історичний розвиток України, а саме: тимчасова окупація Криму: з лютого 2014 року й дотепер; воєнні дії на сході України (на Донбасі): квітень 2014 – до 24 лютого 2022 року; повномасштабне вторгнення Росії в Україну: з 24 лютого 2022 року й дотепер. Не зайвим буде подати список тих лексичних одиниць і виразів, які могли б опинитися в розряді основних слів окремих років. Вони поза контекстом, без коментування постають як окремі самодостатні мовні лінії сюжету про злочинні дії Росії і тяжкі наслідки агресії з її боку, про боротьбу мирного населення та Збройних Сил України з ворогом: 2013 рік – *Ø*; 2014 рік – *анексія, АТО, війна, волонтер, доброволець*; 2015 рік – *переселенці*; 2016 рік – *Ø*; 2017 рік – *заручники*; 2018 рік – *агресія, воєнний стан*; 2019 рік – *полонені*; 2020 рік – *перемир'я*; 2021 рік – *«вагнергейт», війна*. Повторювана лексема *війна* репрезентує різне значення: 2014 рік – «воєнні дії на сході України (на Донбасі)», 2021 рік – «провокативні військові дії Росії на кордоні з Україною, передбачення можливого вторгнення Російської Федерації в Україну». Те, що відбувалося на сході України, неофіційно називали *війною на Сході України (війною на Донбасі)*, а офіційно – *Антитерористичною операцією на сході України* (квітень 2014 – квітень 2018 рр.), *операцією об'єднаних сил* (із травня 2018 року до 24 лютого 2022 року). Перше найменування є вмотивованим, якщо його екстраполювати на класичне дефінітивне тло поняття «війна». Нині це визнають не лише журналісти, які часто виходять за береги загальноприйнятої риторики, не підкоряються більшості, грають із термінами, жонглюють ними, згущають фарби, критикують владу, а й відомі науковці, досвідчені військовики, зрештою, люди, яким випало волею долі набути практичного досвіду боротьби з ворогом, які можуть порівнювати на основі власного досвіду колишні та сучасні стратегії і тактики нападника, загарбника та захисника, оборонця й робити відповідні висновки про справжній стан речей, прогнозувати реальні перспективи.

Отже, важливим маркером різнорангових політичних, економічних, культурних та інших подій року є слова року, які в різних країнах обирають за відповідною технологією авторитетні лексикографійні джерела. Людська спільнота, долаючи труднощі, що її супроводжують, або інтегруючись для попередження чогось небажаного, віддає перевагу, не змовляючись, тим або тим мовним одиницям. Вони віддзеркалюють проблеми не лише окремої країни, а й світу загалом. Досить згадати хоча б лексеми *карантин* і *вакцина*, які об'єднали планету в 2020 та 2021 році й стали одним із захисних механізмів її.

До найавторитетніших лексикографійних джерел, компаній, які опікуються цими джерелами, належить британське видавництво Collins Dictionary (словник Gollins), Оксфордський словник англійської мови (Oxford Languages; Oxford English Dictionary, OED), Кембриджський словник (Cambridge Dictionary), американська компанія Merriam-Webster (словник Merriam-Webster), Товариство німецької мови (Gesellschaft für deutsche Sprache, GfdS). В Україні цю важливу місію виконує словник «Мислово». За його версією легко відтворити перебіг знакових подій, що вможливлювали суспільний поступ, гальмували його, системно відрефлексовували втрати й досягнення і, зрозуміло, сприяли випрацюванню стратегійної перспективи. Українське сьогодення розкриває в узагальненому форматі лексико-семантична парадигма лінгвомаркерів року, яку сформувала інтернет-спільнота (словник «Мислово»): 2013 рік – *Євромайдан*; 2014 рік – *кіборги*; 2015 рік – *блокада*; 2016 рік – *корупція*; 2017 рік – *безвіз*; 2018 рік – *томос*; 2019 рік – *диджиталізація*; 2020 рік – *коронавірус*; 2021 рік – *вакцина*; 2022 рік – *Руські(и)й військовий корабель, іді...*; 2023 рік – *мобілізація*.

Мовну реакцію світової спільноти на події, що відбувалися в 2013–2023 рр., відображено в Таблиці 1:

Таблиця 1. Слово 2013–2023 рр.

Рік	Словники, видавництва, товариства				
	The Collins English Dictionary	The Oxford English Dictionary	Cambridge Dictionary	Merriam-Webster	Gesellschaft für deutsche Sprache
1	2	3	4	5	6
2013	geek хтось примітний у суспільстві (розумний,	selfie селфі	Із 2015	science наука	GroKo скороч. нова «Велика коаліція», рік виборів,

1	2	3	4	5	6
	але вкрай не модний чи не популярний) або знавець у певній специфічній галузі				глузливе
2014	photobomb фотобомба (услід за фото знаменитосте й, які знімають фотобомби на урочистих церемоніях нагородження , що отримали поширення)	vape вдихати / видихати дим від електронної сигарети	із 2015	culture культура	Lichtgrenze світлова межа, інсталяція з нагоди святкування «25 років падіння стіни»
2015	binge-watch зміна у звичках перегляду ТВ, коли людина переглядає значну кількість телевізійних програм (особливо всі передачі з однієї серії) поспіль	 (Face With Tears of Joy, Unicode: U+1F602, partemoji) обличчя зі слідами сліз від захвату, частина емодзі	austerity економія, простота, строгість	-ism функційно активний суфікс -ізм	Flüchtlinge біженці, неологізм від шукати+ -ling (особа з певною якістю / особливістю)
2016	brexit брекзит (вихід Сполученого Королівства з Європейського Союзу)	post-truth прикм. «який стосується ситуації, коли факти важать менше, ніж емоції»	paranoid параноїк, параноїдальний	surreal сюрреалістичний	Postfaktisch постправда, натяк на те, що в суспільстві соціальне обговорення зведене до емоцій, а не до фактів
2017	fake news фейкові новини	youthquake активний молодіжний рух, поштовх — політичне пробудження	populism популізм	feminism фемінізм	

1	2	3	4	5	6
		виборців-міленіалів			
2018	single-use одноразовий	toxic токсичний	nomophobia номофобія, страх / занепокоєння, коли мобільного немає поруч	justice справедливість	Heiẞzeit гаряча пора (епохальний період, зміна клімату)
2019	climate strike кліматичний протест, коли люди полишають роботу чи навчання і йдуть на протести щодо змін клімату	climate emergency кліматична надзвичайна ситуація	upcycling перероблення (для вторинного застосування)	they особа, чия гендерна ідентичність є небінарною	Respektrente Пенсія «поваги» (для тих, хто має стаж роботи понад 35 років та отримує нижчу від прожиткового мінімуму пенсію), «визнання життєвих досягнень»
2020	lockdown локдаун	—	quarantine карантин	pandemic пандемія, пандемічний	Corona-Pandemie
2021	NFT (non-fungible token) «унікальний цифровий сертифікат, зареєстрований у блокчейні, використовуваний для запису права власності на витвір мистецтва чи предмет колекціонування»	Vax вакцина	perseverance витривалість, стійкість	vaccine вакцина	Wellenbrecher хвилеріз (заходи проти Corona-19, період, упродовж якого вони діятимуть, особа, що їх дотримується)
2022	permacrisis перманентна криза, продовжуваний період нестабільності	goblin mode «стиль гобліна» – соціальна поведінка, що відкидає	homer (home run) скороч. очко, здобуте в бейсболі, коли б'єте по м'ячу за	gaslighting газлайтинг	Zeitenwende злам епохи, переломний момент (через війну в Україні)

1	2	3	4	5	6
	й незахищеності	соціальні норми, неохайний, лінивий, жадібний	межами ігрового поля і маєте змогу оббігти всі бази до стартової позиції		
2023	AI штучний інтелект	rizz харизма+ шарм людини	hallucinate галюцинуват и (термін зі сфери штучного інтелекту, коли він у відповідь за запит продукує фейкову / нерелевантну інформацію)	authentic автентичний	Krisenmodus криза, кризовий режим

РОЗДІЛ II. УСТАЛЕНІ ЗВОРОТИ ПЕРІОДУ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

*Крилаті слова залишаються на землі,
безкрилі – відлітають.*

Володимир Хочинський

Крилаті слова летять найдалі.

Дмитро Арсенич

Прислів'я – сіль століть.

Геннадій Малкін

«Росія нам нав'язала огидний словник Другої світової з його замшилою лексикою: обстріл, повітряна тривога, евакуація, депортація, окупація,— твердить український перекладач М. Белорусець. — Це текст у стилі ретро, він детально повторює текст тієї війни. Так само бездарний і огидний» (102). Лінгвокреативною реакцією на воєнні події в Україні, як і на інші — ті, що були, й ті, які наспіють, — є не лише лексико-семантичний, а й фразеологічний ресурс мови.

II.1. ФРАЗЕОЛОГІЙНА НЕОЛОГІЗАЦІЯ

Фраземи переживають різні еволюційні процеси, зумовлені дією екстралінгвальних чинників. Одні з них відновлюють свою активність, інші зазнають суттєвих структурно-семантичних видозмін у зв'язку з винятковою актуалізацією передаваного ними плану змісту, ще інші поповнюють розряд усталених зворотів як новосформовані одиниці, що «мають підґрунтя, свою історію виникнення, вони зрозумілі переважній більшості і не потребують додаткових роз'яснень» (86, с. 32). Усі ж фразеологічні одиниці є репрезентантами світосприйняття етносу в конкретний момент його історії, актуалізаторами настроїв, почуттів, переживань, прагнень, тобто його стратегійними концептами. Згодом усталені звороти мови,

які з'явилися в реальний час із прагматичних потреб, або набувають статусу загальнонародних мовних виразів, тобто назавжди входять до широкого обігу, або опиняються на периферії і «стають важко зрозумілими для майбутніх поколінь без згадки контексту або подій» (Там само, с. 34), тобто без фонових знань зазвичай із розширенням та оновленням їхнього спектра.

Склад новосформованих фразеологізмів семантично неоднорідний. Щоправда, атрибутивний модифікатор *новосформований* потребує уточнення. Причиною цього є те, що одні одиниці безапеляційно або майже безапеляційно сприймаються як усталені вирази, бо вони, по-перше, мають цілісність значення, утворену «внаслідок переосмислення вільного словосполучення, деактуалізації компонентів, які різною мірою втрачають предметну (денотативну) направленість», по-друге, їм властива відтворюваність у мовленні, тобто існування в мові та свідомості як готових «блоків», що служать будівельним матеріалом для одиниць вищого рівня, для образного номінування предметів, явищ, властивостей, по-третє, для них характерна відносна стабільність компонентного складу та структури, яку можна теоретично «інтерпретувати як діапазон варіювання в межах норми», по-четверте, вони наділені експресивністю, основою якої є образність (219, с.16–18). Інші ж одиниці перебувають у стадії фразеологізації, переживають еволюційні процеси, що відкриють їм перспективу опинитися на правах самодостатніх компонентів у фразеологічному ладі мови або втратити здатність передавати предметну та естетичну інформацію, пробуджувати діяльність уяви й викликати переживання в реципієнтів (див.: 221, с.19). Окремий тип репрезентують звороти мови, що з'явилися з-під пера майстра, виникли «внаслідок історичних змін, під тиском мовної системи і дії екстралінгвістичних факторів» (Там само, с. 144). На процес конституювання і трансформування фразеологізмів обстежуваного періоду впливає такий позамовний чинник, як російсько-українська війна. Ядро становлять семантично поліфункційні усталені звороти тематичної групи «Історичні події, реалії війни». Найвищим ступенем продуктивності серед них наділені фраземи зі значенням біологічного буття у вимірі «смерть». Мотивація такого явища очевидна: війна завжди асоціюється з утратами людських життів, а нині вона – реалія дня з її тяжкими наслідками, постійними смертями захисників та мирного населення. Серед цих фразеологізмів немає тих, які мають загадкову етимологію. Щоправда, цю тезу не можна сприймати аксіоматично, позаяк із

плином часу можуть виникати альтернативні погляди на вже, здавалося б, загальновідомі, незаперечні точки зору. Наприклад, сьогодні неоднозначно тлумачать історію усталеної сполуки *вантаж 200*, що з'явилася під час афганської війни. На думку одних, вона походить від порядкового номера наказу Міністерства оборони СРСР (наказ Міністра оборони СРСР від 08.10.1984 № 200) про спеціальні заходи щодо поховання загиблих солдат, а за переконанням інших, – від ваги (200 кг) контейнера (запаяної оцинкованими листами заліза дерев'яної труни, яку клали в дерев'яний ящик і доставляли літаком з Афганістану до СРСР) із тілом загиблого військовослужбовця (82). У Вікіпедії подано ще одну етимологічну версію виникнення виразу *вантаж 200* й водночас висловлено контраргументи: найменування з'явилося «...нібито за номером форми бланка-накладної, на якій заповнювалися відповідні експедиційні дані; насправді ж форма вимоги-накладної носила номер “2”» (37). Спочатку цю назву використовували військовики, а пізніше вона набула широкого функціонування, як і інші умовні кодові позначення: *вантаж 100* («бойові запаси»), *вантаж 300* («поранені, яких фіксували в бланкові №300»), *вантаж 400* («контужені»), *вантаж 500* [1] «медикаменти», 2) «здорові бійці»], *вантаж 600* («транспортування військовополонених»), *вантаж 700* («гроші, награбовані коштовності»), *вантаж 800* («особливі види зброї: хімічної, отруйної, масового ураження»). «Терміни “вантаж 200” і “вантаж 300”, – говорить військовий експерт Олег Жданов, – і досі перебувають у вжитку і наших, і російських військовослужбовців» (14). Вони семантично корелюють з активно використовуваними дієсловами-новотворами *двохсотити* (*зادвохсотити*) («знищити ворога») та *трьохсотити* (*затрьохсотити*) [«заподіяти рану (рани) ворогові»], які не лише номінують цілеспрямовану дію, а й виразно характеризують її: *На думку експертів, касетні боеприпаси будуть добре «двохсотити» російську артилерію* (УНІАН, 20.07.2023), *Українські захисники «задвохсотили» пів тисячі окупантів, знищили 18 артсистем і 5 танків* (ВолиньPost, 16.07.2023), *Порошенко подякував всім, завдяки кому «задвохсотили» 300 тисяч окупантів...*(Тверезий погляд, 31.10. 2023), *За три дні волинські тероборонівці знищили понад 60 окупантів, ще 181 – «затрьохсотили»* (Волинські Новини, 29.12.2023), *На Запоріжжі ЗСУ «затрьохсотили» майже 300 окупантів, а на Донеччині ліквідували ворожий літак* (24 Канал, 03.12.2022).

Воєнні події в Україні активізували процес творення і реанімування усталених зворотів мови. Йдеться про такі традиційні, частково видозмінені та новостворені фразеологічні одиниці: *з (зі, із) щитом або на щиті, концерт К(к)обзона, м'ясні штурми, гарматне м'ясо, негативно народитися, від'ємно народитися, піти у від'ємний наступ, хороші руські, на нулі, від'ємний наступ, від'ємне виринання, за три дні, ефект Чорнобаївки, жест доброї волі, тракторні війська, валяти Шольца, батальйон Монако*. Їх об'єднано в чотири семантичні типи: 1) «Трагічні наслідки війни, біологічне буття у вимірі «смерть», 2) «Стратегійні й тактичні прийоми ведення бойових дій», 3) «Участь мирного населення у війні», 4) «Суспільні зміни в немирний час, які стосуються України та світу, і спосіб життя окремих категорій людей».

1. Семантичний тип «трагічні наслідки війни, біологічне буття у вимірі “смерть”»

З (зі, із) щитом або на щиті

Спостережено повернення до активного вжитку фразеологізмів із семантикою біологічного буття. З-поміж них особливою активністю вирізняється еліптичний варіант *на щиті* («загинуті від рук окупантів») усталеного виразу *з щитом або на щиті* («перемогти чи загинути»), який найчастіше сполучається з дієсловом *повертатися* – *повертатися на щиті*: «**Наші повертаються зі щитом або на щиті**» (Громадське, 25.08.2022), *Сьогодні вшановуємо родини, чий захисники **повернулися на щиті*** (Житомирська міська влада, 24.08.2022), *Сьогодні до рідного Дубна **повернувся на щиті** мужній захисник України, стрілець – санітар механізованого батальйону Ігор Pokidьko, 1977 року народження* (Сфера ТВ, 14.12.2023). Своїм корінням цей ідіоматичний вислів сягає античних часів. Як зауважують В. Ужченко та Д. Ужченко, «слова “зі щитом чи на щиті” (тобто бути переможцем або загинути), приписують Плутарху» (220, с. 221). Аналізована фразеологічна одиниця сьогодні витісняє армійський сленг *вантаж 200* («тіла загиблих воїнів»), що виник під час війни в Афганістані (70–80 рр. ХХ ст.) й актуалізувався в період російсько-української війни. Ідею заміни ініціював Генеральний штаб Збройних сил України, а озвучив її з наведенням переконливих аргументів працівник цього військового органу Ігор Мироненко: «Враховуючи специфіку служби, мені часто доводиться мати справу з похованнями. Це дуже сумна, печальна річ... Атрибути радянських часів тепер зовсім не доречні, натомість говорити про вбитих як тих, що повернулися «на

щиті», більш символічно. Це кардинально змінить ставлення до наших полеглих хлопців і дозволить відзначити їх належним чином...». Найменування, що про нього йдеться, продовжує свою думку офіцер Мироненко, за своєю суттю «утилітарне, як і все, що було в радянському союзі. З людьми тоді не рахувалися – рахувалися з транспортуванням. Це пішло ще з війни в Афганістані, де вага цинкової труни з тілом була приблизно 200 кілограмів. Відповідно розраховували, скільки трун може поміститися в один літак. І оскільки ми від всього цього намагаємося відійти і платимо за це дуже велику ціну, то ми маємо формувати інші наративи в майбутніх поколіннях, героїзувати наших воїнів» (134). Слушною видається думка полковника ЗСУ викладача Національної академії сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного Володимира Тимчука про те, що цю новацію суспільство не сприйме однозначно й чинне номінування не просто переінакшити одразу, позаяк «внутрішнє мовлення змінюється важче, аніж атрибутика. Мовлення вимагає зміни внутрішнього світу багатьох людей. Практика нашої політичної культури вказує на те, що це буде складно змінити одразу, бо з “200-ми” і “300-ми” пов’язана кров багатьох людей, родин, трагедій», бо утрадиційнене дуже гостро діє «на емоційну й психологічну пам’ять, на пам’ять втрати» (Там само). Лінгвістичні прогнози, на переконання військовика й поета Тимчука, такі: фразеологізм *на щиті* ще довго вживатимуть разом із формою *200-ий*. Фактичний матеріал дає право констатувати, що усталений зворот *на щиті* вже узвичаївся в комунікативній сфері «церемонія прощання».

Концерт К(к)обзона

Найвищим ступенем продуктивності з-поміж неофразеологізмів зі значенням біологічного буття у вимірі «смерть» наділений фразеологізм *концерт К(к)обзона*, який уживається зазвичай на правах валентного партнера при семантично неоднорідних дієсловах, що передають різні емоційно-образні відтінки закріпленого за ним значення «місце, де опиняються загиблі російські воїни». Його виникнення «розписане» максимально точно за класицистичним правилом трьох єдностей: вираз з’явився і набув широкої популярності буквально через кілька годин після знищення «очільника» бойовиків «ДНР» Олександра Захарченка (єдність дії) 31 серпня 2018 року (єдність часу) в Донецьку в кафе «Сепар» (єдність місця), де поминали Йосипа Кобзона наступної доби після його смерті. Через кілька годин, ще до офіційного повідомлення про вбивство

О. Захарченка, який днем раніше, 30 серпня, «назвав смерть Кобзона “відходом цілої епохи”» й збирався їхати на похорон «Героя Донецької Республіки» (206), соціальними мережами поширилися мінідискурси-жарти про похід *главаря «ДНР»* (Політичне сьогодні, с. 129), *головного терориста Донбасу* (Політичне сьогодні, с. 130) на концерт уже покійного Кобзона: *Захарченко, схоже, поїхав на концерт Кобзона* (Facebook, 31.08.2018), *Полетів на концерт до Кобзона: в мережі бурхливо реагують на загибель ватажка ДНР* (Facebook, 31.08.2018), *Захарченко купив білет на концерт Кобзона* (Jou Reactor, 31.08.2018); про похорон в один день двох путіністів: *«Хоронили Кобзона, порвали два Захарченка»* (Новинарня, 01.09.2018). Реакція соцмереж на смерть «голови ДНР» (Новинарня, 01.09.2018) була дивовижно креативною. «Користувачі Твіттер, – написав 31 серпня 2018 року о 19 годині 30 хвилин Сергій Стерненко, – не можуть втриматися від численних жартів. Велика їх частина пов’язана з недавно померлим радянським і російським співаком Йосифом Кобзоном, який активно підтримував так звані “республіки” і навіть особисто дружив з Захарченком. Як результат, Кобзон і Захарченко часто з’являлися на спільних фото, так що умільцям мистецтва фотожаб навіть не доводиться працювати. Також відзначають, що оголошений на території підконтрольної ДНР триденний траур по Кобзону тепер стане в нагоді і для Захарченка» (201). Невдовзі соцмережах зарясніли й іншими не менш дошкульними та образними сюжетами на цю тему, як-от: «зустріч» Захарченка «з раніше вбитими бойовиками Гіві та Моторолою і спільний виступ із хором ансамблю Александрова, який загинув у повному складі 25 грудня 2016 року, коли летів вітати контингент РФ у Сирії з Новим роком» (96). Вони, однак, не стали крилатими фразами, не поповнили розряд усталених зворотів мови, тому що не витримали конкуренції з фразеологізмом *відправити на концерт Кобзона*. На формування його когнітивної структури вплинули такі екстралінгвальні чинники, як ступінь прецедентності й одіозності особи, негативна роль її в подіях, що відбувалися на Донбасі після 2014 року, рівень прецедентності мистецького коду відомого артиста. Отже, на цю онтологічну структуру наклався когнітивний зміст про Й. Кобзона як знакову постать, що її виплекала радянська система, про підтримування ним путінського режиму, російської агресії, виявлення відвертої антиукраїнської позиції: визнання законною тимчасової окупації окремих територій України, де майбутня прецедентна особистість народилася і тривалий час проживала, підтримування так

званих очільників «Л/ДНР», виступи з концертами в Донецьку та Луганську. Цю когнітивно-ономасіологічну модель розширюють гучно оприлюднені фонові знання про адекватні дії з боку України на випадки Кобзона: позбавлення його звання народного артиста України, почесного громадянина міст Слов'янська, Краматорська, Донецька, Полтави, заборона в'їзду на територію України. Одним із наслідків дії цього когнітивного механізму є ортографійна мовна гра – написання прізвища прецедентної особи, що входить до структури досліджуваної прецедентної мовної одиниці, з малої літери, пор.: *На концерт Кобзона – з баянами й балалайками* (Рудана, 12.12.2022) і *Ще більше тисячі окупантів відправилися за добу на «концерт кобзона»* (Деро.ua, 26.11.2022).

Вислів *концерт Кобзона* відразу став афористичним. За ним закріпилася вже згадувана семантика «місце, де опиняються загиблі російські воїни»: *Концерт Кобзона – місце, куди мріють потрапити усі чмобіки, московитська альтернатива Вальгалли вікінгів, куди потрапляють після смерті в бою* (SlangZone, 27.09.2022). У сполученні з дієсловом *відправляти* іменниково-іменникова сполука *концерт Кобзона* набула статусу фразеологізму, що експлікує семантику «фізично знищити росіян», яку можна диференціювати на два значеннєві підтипи: 1) «фізично знищити росіян разом із чим-небудь» і 2) «заподіяти росіянам смерть», пор.: *ЗСУ відправили на концерт Кобзона російський Т-90* (YouTube, 02.08.2023) і *Орків відправили на концерт Кобзона* (Патріоти України, 11.04.2022). Роль семантичного маркера виконує контекст, зокрема той, що представлений опозицією «експліцитність не-особи + імпліцитність особи» / «експліцитність особи + об'єктний компонент, на який спрямовано дію». Важливо зауважити, що сплеск продуктивності фразеологізму *відправляти на концерт Кобзона* стався після повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. У 2022–2023 рр. виникли численні трансформації його й «набули широкої преси» (219, с. 100), що засвідчують публіцистичні, художні, масмедійні дискурси, а також соковите усне мовлення. Активно заявили про себе різножанрові постфольклорні тексти – приколи, анекдоти тощо: *Зал на концерті Кобзона повинен бути забитий повністю* (Facebook, 28.09.2021), *І щоб на концерті Кобзона окупанти навіть у проходах стояли* (Facebook, 28.09.2021), *Безкоштовні квитки на концерт кобзона і лекції жириновського – гарантуємо! Ласкаво просимо до ПЕКЛА!* (Український репортер, 25.02.2023), *Ласкаво просимо до пекла на концерт кобзона,*

рашистські суки! І путіна з собою візьміть! (Facebook, 28.11.2023), *Кожна мразь, яка ступить на нашу землю – повинна здохнути, тож хто хоче **на концерт кобзона** – ласкаво просимо, поспішайте!* (Високий Замок, 10.10.2022), *Сьогодні буде безкоштовний **концерт Кобзона**. Всіх бажаючих просимо зібратись в 15:00 в Чорнобаївці (Rozdil.lviv.ua), Кажуть, **на концерти Кобзона** зараз не пробитися – щодня під тисячу нових слухачів* (Україна молода, 29.03.2023). Лінгвокреативність демонструють перифрастичні звороти, які заступають різні денотати з мілітаристської сфери, як-от: *Мобілізація в Росії – Збір на квитки російським військовим **на концерт Кобзона**. путін оголосив мобілізацію в росії* (Волонтерський штаб, 21.09.2022).

Заповнення вербативом *відправляти* позиції базової одиниці аналізованої фраземи є прогнозованим, оскільки значення «фізично знищити кого-небудь (*убити, розстріляти...*)» в українській мові репрезентує загальновідома фразеологічна одиниця *відправити на той світ* кого (див.: 218, т. I, с. 107), яка також активно побутує в обстежуваних текстах широкого тематичного плану: *Несправні печі в лютий мороз **відправили «на той світ»** двох стареньких вінничанок* (Вінниця.info, 22.12.2023), *Морпіхи «**відправили на той світ**» екіпаж танка окупантів* (АрміяInform, 16.04.2022). Фразеологічні одиниці *відправити на концерт Кобзона* та *відправити на той світ* споріднює те, що вони найчастіше трапляються в повідомленнях ЗМІ про втрати у війні проти України особового складу росіян – за весь або окремо взятий період, за пережитий день чи за час проведення тих або тих військових операцій тощо, пор.: *Українські військові **відправили на той світ** пів сотні росіян у пункті компактного проживання на півдні* (ТСН, 11.11.2022), *Українські воїни **відправили на той світ** ще 540 окупантів: бойові втрати ворога* (Громадське, 07.12.2022), *Рівно через два місяці після початку заколоту ПВК «Вагнер» Пригожина і головних командирів «Вагнера» **відправили на той світ*** (Букінфо, 25.08.2023) і *«Відправляємо на концерт Кобзона»: у ЗСУ розповіли про прориви позицій ЗС РФ під Бахмутом* (Фокус, 12.05.2023), *Від початку війни ЗСУ вже **відправили на концерт кобзона** щонайменше шість рашистських генералів* (Кременчуцька газета, 19.03.2022), *ЗСУ **відправили** понад 95 000 окупантів **на «концерт кобзона»*** (Новини зі Львова, 13.12.2022), *Киву **відправили на концерт Кобзона*** (Волинь, 17.12.2023).

Відмінності спостережено на рівні придієслівних поширювачів: семантично конкретнішому, менш образному компонентові *на той світ* протиставлений універсальніший щодо значення, конотативно

насиченіший, тісніше пов'язаний із метафоричністю, емоційно-оцінною експресивністю конститuent *на концерт Кобзона*. Фразеологізм *відправити на концерт Кобзона* наділений широкими трансформаційними можливостями, тобто йому притаманне перманентне оновлення компонентного складу, найтиповішими формами прояву якого є еліптичні, експансивні, лексичні та лексико-граматичні трансформації.

1. Еліптичні видозміни. Цей тип трансформацій не характерний для описуваної фразеологічної одиниці. Редукується іменник *концерт*, унаслідок чого пропріатив *Кобзон* як компонент прийменниково-відмінкової форми до + іменник у родовому відмінкові передає складну семантику «основний учасник мистецького дійства» + «мистецьке дійство», на базі якого виникає фразеологічне значення «місце, де опиняються загиблі російські воїни», напр.: *ЗСУ відправили до кобзона близько тисячі окупантів і «приземлили» літак* (UA.NEWS, 02.11.2022).

2. Експансивні видозміни. Аналізований тип трансформацій, як і попередній, не характерний для описуваної фразеологічної одиниці. Її структуру розширюють квалітативні компоненти, виражені прикметниками зі значенням якісної характеристики (*святковий, урочистий...*), черговості (*наступний, черговий...*), вартості (*безплатний*), застосування для використання в певних ритуалах (*іменний, поминальний...*), що сполучаються з апелятивом *концерт*, та ад'єктивами–найменуваннями біологічного буття (*покійний, померлий...*), які вступають у семантико-синтаксичні зв'язки з пропріативом *Кобзон*: *Вони справжні ГЕРОІ, які вказали ворогу «його місце» і відправили ... на безкоштовний святковий концерт Кобзона на честь нищівної поразки, яку «друга армія світу» зазнала від «купки бандерівців на бричках»* (048.ua, 30.08.2022), *На святковий «концерт Кобзона» відправився 27-річний Міхаїл Конопіцин* (24 канал, 01.01.2024), *На концерт покійного Кобзона відправили чергову партію «визволителів»* (УНІАН, 15.10.2023).

3. Лексичні, лексико-граматичні видозміни. Важливо зацентувати, що значення «фізично знищити кого-небудь» найчіткіше есплікується, якщо роль носія валентності виконує дієслово *відправляти (відправити)*. Його лексичними замінниками можуть бути безпрефіксні або префіксальні вербативи, які передають різні відтінки зрідка статичної, а частіше динамічної процесуальної ознаки: «потрапляти в певне середовище, опинятися в ньому» (*опинитися (опинятися), переміщатися (переміститися), передислоковуватися*

(передислокуватися)...], «починати йти» [вирушити (вирушати), подаватися (податися)...], «рухатися з різною швидкістю» [іти (піти), їхати (заїхати), пливати (допливати), летіти (полетіти, відлетіти), мчати (помчати)...], «прямувати в різні боки» [розлетітися (розлітатися)] тощо. Virіznenі lexemi відображають також тактику ведення боїв (наземну → іти, повітряну → летіти, водну → пливати): *Ще півтисячі окупантів опинилися ... на концерті Кобзона!* (Facebook, 30.07.2022), *Багато російських солдатів – регулярні війська, контрактники, “вагнерівці” – вже передислокувались на концерт Кобзона* (Фокус, 12.05.2023), *Десятки окупантів вирушили на концерт до Кобзона: армія РФ зазнала великих втрат* (Вголос, 31.07.2023), *У вересні минулого року він, Олег Цоків, мало не подався на «концерт Кобзона», але тоді зміг вижити* (Апостроф, 11.07.2023), *Екіпаж «ваньок» їде на концерт Кобзона: ЗСУ знищили з міномета 6 окупантів* (YouTube, 17.11.2023), *«Розлетілися» на концерт Кобзона: українські воїни показали потужне відео знищення техніки РФ* (UAinfo, 04.04.2022).

Особливим конотативним потенціалом наділені фразеологізми, у структурі яких з'являється іменник *квиток*, що корелює на рівні фразеологічної когніції із субстантивом *концерт* і в єдності з дієсловами, які інтенційно зорієнтовані на сполучуваність із ним, репрезентують образність фраземи, метафоризують повідомлюване. Емоційний модус посилює те, що експлікована в прямому значенні позитивна конотація набуває протилежного, негативного, звучання і цим створює гумористичний, іронічний, а нерідко й саркастичний ефект. Позицію конструктивного центру аналізованого різновиду фразеологізмів заповнюють дієслова зі значенням 1) придбання, одержання [одержувати (одержати), отримувати (отримати), придбавати (придбати), купувати (купити)...]: *Росіяни отримали квитки на концерт Кобзона!* (ТСН, 19.02.2023), *Черговим оркам придбали квитки на концерт Кобзона* (Газета Волинь, 28.08.2022), *Окупанти купили квитки на концерт Кобзона* (UAФутбол, 17.08.2022); 2) відправлення, передавання, позбавлення чогось у когось, передачі [видавати (видати), передати (передавати), роздати (роздавати), вручати (вручити)...]: *Захисники України видали ще 550 окупантам «квитки на концерт Кобзона» та потужно оновили втрати РФ* (УНІАН, 28.12.2022), 3) збуту [продавати (продати), роздавати (роздати)...]: *Вчора ми продали квитки на «концерт Кобзона» для російських окупантів* (Ми – Україна, 18.03.2023), *Ще одному окупанту наші військові вручили*

квиток на концерт Кобзона (Новини Міжмор'я, 08.06.2022); 4) донативної дії [дарувати (подарувати)...]: *До дня російського артилериста ВСУ подарували «квитки на концерт Кобзона» кільком десяткам окупантів* (Острів, 22.11.2023); 5) міжособистісних взаємин [запрошувати (запросити), заохочувати (заохотити)...]: **«Запросили на концерт кобзона»** – волонтери потролили бойовиків у зоні ООС (5 канал, 19.08.2020).

4. Комбіновані видозміни. Типовим способом творення комбінованої моделі є поєднання експансії та лексичних або лексико-граматичних видозмін, напр.: **Роздаємо окупантам безкоштовні квитки на концерт Кобзона, без СМС та реєстрації** (MYNIZHYN.com, 30.10.2023).

Поряд із проаналізованими процесами фразеологізації діє словотвірна видозміна, наслідком якої є виникнення слів-універбів, що семантично корелюють з усталеними виразами. Йдеться про загальнонегативні лексеми *кобзонити*, *відкобзонити*, *закобзонити*, які постали на базі пропріатива *К(к)обзон* і реалізують значення «фізично знищити кого-небудь (росіян)». Серед них домінують префіксальні утворення, що вказують на результативну завершеність дії «знищення ворогів (росіян)» із відтінком негативного впливу на чітко мотивований об'єкт: *Щоб кобзонити ворога в тилу – треба ще дожити до того* (Військовий аукціон REIBERT, 27.12.2023), *Шкода що не встигнеш закобзонити пілотів* (Патріоти України, 22.10.2023), *Українські воїни на фронті продовжують знищувати російського ворога і на ранок неділі, 19 листопада, захисникам вдалося «відкобзонити» ще 1190 окупантів* (Інформатор, 19.11.2023), *...кацапи ... найактивніші отримали сектор приз на барабані і закобзонились* (Твіттер, 24.03.2022). Т. Дячук, С. Литвинська, Н. Сенчило-Татліліоглу, аналізуючи модерну лінгвокреацію українців на прикладі найменувань актуальних понять, зафіксованих у популярних соціальних, віртуальних та інших мережах (*інстаграм*, *телеграм*, *ютуб*, *фейсбук*...), установили ще одну неолексему відонімного походження – *Кабибздон*: **Треба ще більше відправляти слухачів до Кабибздона!** (75, с. 220).

Процес негативного номінування триває. Фразеологізм *відправити на концерт К(к)обзона* і весь його трансформаційний потенціал, що стосується семантичного й формально-граматичного рівнів, віддзеркалений у численних виразах-алюзіях з антропонімним компонентом *К(к)обзон*, який змінює свою семантико-синтаксичну специфікацію, виконуючи, крім традиційної для нього ролі атрибута,

функцію об'єкта, суб'єкта або локатива-об'єкта. Алюзійні конструкції зберігають театралізований зміст мотиватів, індикаторами якого є передусім іменники *концерт*, *квиток (білет)*, *аншлаґ*, а також дієслова із семантикою «міжособистісні взаємини» (*запрошувати, припрошувати, закликати...*) та похідні від них утворення (*запрошення*). Вербативи функціують осібно або сполучаються з квалітативними прислівниками *ласкаво*, *гостинно* й утворюють загальновідомі етикетні формули, що передислоковуються із зони позитивної конотації в зону негативної конотації, яка супроводжує значення «фізично знищити кого-небудь (про росіян)». Найчастіше алюзійні вирази трапляються в заголовках-констативах, які не потребують декодування змісту повідомлюваного та інтерпретації авторської прагматики й відразу викликають у реципієнтів іронічний ефект, стимулюють їх ознайомитися з дискурсом про втрати особового складу ворога: *Білет на концерт Кобзона* (YouTube, 02.11.2022), *Недорого білети на концерт Кобзона* (YouTube, 02.11.2022), *На концерт Кобзона* (Tik Tok, 29.11.2023), *Дорога на концерт Кобзона* (YouTube, 02.06.2023), *Глядачі на концерт Кобзона* (Анекдоти, 26.02.2022), *На концерт до Кобзона – білети безкоштовні* (YouTube, 02.09.2022), *Доставка на концерт Кобзона* (YouTube, 02.06.2023), *Продаж квитків на пекельний концерт Кобзона* (ММР.ua, 20.05.2022), *На «концерт Кобзона» багато нових окупантів: свіжа статистика втрат армії РФ* (Апостроф, 24.11.2023), *У Кобзона – аншлаґ* (Facebook, 31.08.2022), *Кобзон радо скликає на концерт* (YouTube, 08.11.2022), *Кобзон покликав на концерт* (Главком, 25.07.2022), *Кобзон ласкаво запрошує на свій концерт!* (YouTube, 06.11.2022), *Кобзон видає запрошення на святковий концерт Кобзона* (YouTube, 09.11.2022), *Але, зрештою, «бойовий піп» таки не втримався й прийняв запрошення на концерт до Кобзона* (24 канал, 22.11.2022).

Алюзією до концептуальної метафори, яка відбиває різні семантичні відтінки фразеологізму *відправити на концерт Кобзона*, можуть бути невербальні засоби, зокрема живопис. Грузинський художник Нугзар Метревелі, якого знають як майстра дотепних ілюстрацій про війну та політичних діячів, на одній зі своїх картин зобразив смерть російського президента Володимира Путіна: він лежить на лікарняному ліжку, біля якого – побутові предмети, що їх потребує немічна, позбавлена змоги обслуговувати себе людина, – підгузки та нічний горщик. До колись усесильного, а сьогодні ледь живого російського диктатора радісно «завітав» покійний російський

співак Йосип Кобзон, з обличчя якого не сходить радісно-тривожна посмішка. Коло покійного путініста-митця видніється «тінь смерті з косою. Як відомо, українці зазвичай жартома відправляють “на концерт Кобзона” мертвих російських окупантів» (94). Невербально-вербальну креативність продемонстрували також українські волонтери, коли запустили в серпні 2020 року на синьо-жовтих повітряних кульках через лінію фронту на Донбасі, як вони назвали, «передачу» для бойовиків – кілька тисяч демотивувальних листівок, на яких зображено прокремлівського народного артиста та відомих ліквідованих бойовиків, які «слухають» на небесах його пісенний репертуар. З-поміж них – колишній ватажок так званої «ДНР» О. Захарченко, український колабораціоніст М. Толстих (позивний – Гіві), терорист А. Павлов (відомий як Моторола) та ін. Цим «достойникам» і всім тим, хто підтримує путінську камарилью, передано запрошення на «концерт пам’яті Кобзона», на якому написано: «Ми будемо разом» (див.: 232).

Функційний радіус фразеологізму розширився, його використовують як топфразу російсько-української війни й водночас тиражують як маркер світової мілітарності і як оригінальний мовний засіб характеристики її, зокрема як індикатор натеперішнього ізраїльсько-палестинського конфлікту: *Ізраїль: лідер ХАМАСу поїде на концерт Кобзона* (Гал-Інфо, 09.10.2023). Це дає підстави для уточнення реалізованої ним семантики «фізично знищити кого-небудь (про росіян)» шляхом вилучення з компонентного складу етнічного індикатора й надання їй не персонального, а імперсонально-універсального характеру: «фізично знищити кого-небудь» → 1) «фізично знищити кого-небудь разом із чим-небудь» і 2) «заподіяти кому-небудь смерть».

М’ясні штурми

Високим ступенем продуктивності також наділена фразеологічна одиниця *м’ясні штурми*, що актуалізує значення «ведення штурмових дій, коли солдатів свідомо використовують як витратний матеріал»: *«М’ясні штурми» виявилися для армії РФ єдиним доступним варіантом наступу, – Грабський* (YouTube, 28.11.2023), *Росіяни продовжують «м’ясні штурми» на Лимано-Куп’янському напрямку, за добу – «мінус» 100 вояк* (Укрінформ, 25.08.2022), *Бійців кидають на «м’ясні штурми» Авдіївки, щоби взяти місто до пресконференції Путіна – росЗМІ* (Перший західний, 06.12.2023). Поряд з аналізованим усталеним зворотом функціонує фразеологізм *м’ясна*

атака, що має нижчий ступінь продуктивності: *Росіяни кидають у «м'ясні атаки» під Авдіївкою незахищену піхоту «Штурм-Z» – ISW* (Українська правда, 31.10.2023), *Росія закидатиме українську землю своїми «чмобиками», влаштовуючи так звані «м'ясні атаки»* (Волинь 24, 09.02.2023). Формальні видозміни фразеологізмів на рівні граматично панівного компонента (*штурми – атаки*) не зачіпають їхнього змісту та стилістичного потенціалу, оскільки суттєвих ідеографійних розбіжностей між ними не існує. Щодо емоційно-експресивного плану порівнюваних одиниць, то асиметричності не виявлено, а щодо типу репрезентованої семантики, то її специфіка зумовлена дією екстралінгвальних чинників. Російські «воєнкори» стверджують, що «м'ясні атаки» – це атаки без артилерійської підтримки, коли російська піхота «перетворюється на “сміття”, так і не досягнувши значних результатів» (49). Поняття «м'ясні атаки» актуалізувалося восени 2022 року «через такі російські наступи на сході України, зокрема в Бахмуті та його околицях, де окупанти понесли шалені втрати» (212). Цю неунікальну для російсько-української війни тактику вороги застосовують і дотепер. Наведені свідчення й поширені в різних джерелах подібні їм відомості дають підстави для уточнення значення, реалізованого фразеологізмом із субстантивним компонентом *атака*: «тактика ведення штурмових дій, коли без належної артилерійської підтримки солдатів свідомо використовують як витратний матеріал».

Гарматне м'ясо

Аналізовані мовні одиниці семантично споріднені із фразеологізмом *гарматне (воєнне) м'ясо*, який репрезентує значення «ті, кого відправляють на несправедливу війну; ті, хто стає жертвою загарбницької війни»: *У Путіна найперше закінчатся не ракети та гроші, а «гарматне м'ясо»* (Еспreso, 03.06.2022), *Росія використовує мобілізованих військових як «гарматне м'ясо», але це однаково чинить тиск на українських військовослужбовців* (Гордон, 13.10.2022). Зрозуміло, що цю вдокладнену семантичну диференціацію майбутня лексикографійна практика навряд чи враховуватиме, для неї важливими будуть такі значеннєві сегменти, як «несправедлива війна», «штурмові дії», «використання особового складу як витратного матеріалу».

Негативно народитися, від'ємно народитися, піти у від'ємний наступ

Нижчий ступінь продуктивності характерний для утворених на базі несумісних щодо плану змісту лексем фразеологізмів *негативно*

народитися, від'ємно народитися, які реалізують значення «бути вбитим (про росіян або колаборантів)». Виразником його є передусім утворені від прикметників *негативний, від'ємний* із семантикою «протилежний очікуваному» адвербіальні лексеми *негативно, від'ємно*: *Гауляйтер Кіріл Стремоусов від'ємно народився в автокатастрофі* (Telegram, 01.11.2022), *Бібер від'ємно народився ...* (Telegram, 26.08.2023), *Прийшли в Україну – і негативно народилися* (Facebook, 22.12.2022), *Окупантам несолодко на українській землі: за добу «негативно народилися» ще 540 путінський військових* (Facebook, 12.06.2023). Ці мовні звороти з'явилися синхронно, тому важко говорити про інваріантно-трансформовані залежності між ними. Виявлено й лексико-граматичні видозміни, яких зазнає детермінований компонент *народитися* – *народжений, народження*: *«Загиблих немає – є від'ємно народжені»*, – пародія від Юрія Великого на Міноборони РФ (UA.portal, 19.05.2022), Зірка «Квартал 95» Юрій Великий розсмішив новою пародією, в якій показав пригоди «гвинтика» Іллі Киви після «негативного народження» (Знай.UA, 11.12.2023).

Логічно доповнює аналізований ряд фразеологічна одиниця *піти у від'ємний наступ*. Її зближує з попередніми те, що прикметник *від'ємний* своїм планом змісту впливає на формування семантики «загинути в бою (про росіян)»: *Майже дев'ять сотень загарбників за добу пішли у від'ємний наступ*, – Генштаб (Facebook, 21.01.2023), *Ще 800 окупантів пішли у від'ємний наступ*, – Генштаб (YouTube, 21.01.2023). З аналізованими усталеними виразами на денотативно-конотативному рівні перегукується дієслово *мінусувати* (*відмінусувати, замінусувати*), власне, його споріднює з прикметником *від'ємний* сема 'негативна величина'. Воно може сполучатися з префіксами *за-, від-/од-*, що вказують на результативність завершення дії. Пор. подані вище приклади з такими: *Зеленський: Будемо й надалі «мінусувати» терористів* (Укрінформ, 05.12.2023), *У Пологах замінусували колаборанта* (Суббота ПЛЮС, 24.11.2022), *ЗСУ на Півдні вразили понад 120 цілей: «відмінусували» 80 загарбників, з них 46 – під Зміїним* (24 канал, 08.05.2022).

Крім семантики «знищити ворога», аналізована вербативна лексема реалізує інші значення – «знищувати, псувати, розладнувати що-небудь», «відбирати, анульовувати що-небудь», «применшувати значення, роль кого-, чого-небудь», – які можуть виходити за сферу мілітарності, пор.: *Лише за три тижні військові контррозвідники та*

спецпризначенці із ЦСО «А» СБУ **«відмінусували»** 57 одиниць техніки та озброєння окупантів (Високий Замок, 14.10.2023), Проятгом неділі 17 липня українські захисники **замінусували** дві рашистські військові бази та боєкомплект (5 канал, 10.07.2022), Наслідки санкцій РНБО: у олігарха Фірташа продовжують **«мінусувати»** бізнес (Моя Київщина, 10.08.2022), **«Богдан буде мінусувати** Кличка, ми навіть задоволені, що він йде в мери», – сказало джерело (Дзеркало тижня, 20.05.2020).

Хороші руські

До розряду продуктивних фразеологізмів, які реалізують семантику біологічного буття у вимірі «смерть», уходить іменниково-прикметникова конструкція *хороші руські*, що експлікує значення «мертві росіяни», напр.: *На цих кадрах наші воїни перетворюють розпіарених російських десантників на «хороших руззких»* (Останній Бастіон, 30.10.2023), *Ще більше «хороших руських»: захисники України оновили втрати РФ* (Укрінформ, 11.01.2023), *Солдат мінометного розрахунку Сергій Стаховський: «Хороші руські на території України – це мертві руські»* (Цензор. Нет, 13.11.2023), *3 ювілеєм: «хороших руських» стало вже понад 50 тисяч* (Полтавська хвиля, 06.09.2022). Вона може оновлювати своє лексичне наповнення, отже, і видозмінювати значеннєву структуру та конотативний потенціал. Зафіксовано два типи трансформацій: 1) формальні й 2) конструктивні. Формальні трансформації – це вживання прикметника *добрий* замість ад'єктива *хороший*. Лексеми, що заступають одна одну, зберігають загальний план змісту «позитивна оцінка людини», який у процесі фразеотворення набуває протилежного звучання. Пор. подані вище приклади з такими: *А добрі руські йдуть з 200-им вантажем* (YouTube, 2023), *Селезньов висловив впевненість, що «ефективне застосування Україною нашої артилерії і застосування інших компонентів наших Сил оборони кінець кінцем ... перетворить ту саму армію “чмобіків” на “добрих росіян”»* (ТСН, 31.08.2023). Конструктивні трансформації спричиняють експресивну, а почасти й змістову перебудову фразеологізму. Регулярними є видозміни, пов'язані з варіюванням граматично панівних компонентів – етноніма *росіяни* (*руські...*) з етнофолізмами *кацапи*, *москалі*, *московити*, *русня*, *русаки* й под.: *Добрі кацапи – дохлі кацапи* (YouTube, 08.02.2023), *Запам'ятайте – вони [росіяни] всі кончені, хороший кацап – дохлий кацап* (Твіттер, 15.08.2022), *Суд Санкт-Петербурга притягнув до адміністративної*

відповідальності місцевого жителя за коментар *«хороші москалі – мертві москалі»*, який той опублікував в одному з Telegram-каналів (Українські національні новини, 27.10.2023). У досліджуваних текстах найпоширенішим субституттом фразеологізму *хороші рускі* є конструкція *дохлі руські (кацапи...)*, детермінувальний компонент якої має специфічну семантико-стилістичну валентність. Експлікуючи значення «який перестав існувати», він інтенційно зорієнтований на сполучуваність з іменами-зоонімами, орнітонімами, ентомонімами, а не з антропонімами, для яких природним, прогнозованим є семантико-синтаксичний зв'язок з ад'єктивом *живий*. Валентна асиметрія *дохлий (тварина / людина) / живий (людина)* надає аналізованій структурі семантичної місткості, робить її максимально експресивною. Речення тотожності на зразок *Хороші руські – дохлі руські, Добрі рузькі – убиті рузькі, Хороші кацапи – дохлі кацапи, Добрі москалі – закобзонені москалі, Хороші русаки – задвохсочені русаки*, у яких фразеологічна одиниця виконує роль реального або віртуального суб'єкта, заяскравили в політичних та воєнних текстах, перетворилися на своєрідні вербальні бренди, тобто виразно конотовані умовні знаки для об'єктивної оцінки подій, явищ, фактів та відповідної реакції на неї окремих людей, їх об'єднань і суспільства загалом.

Усталений зворот *хороші рускі* відрізняється від проаналізованих вище фразеологізмів тим, що має полісемантичну структуру. Крім конкретного значення «біологічне буття: смерть» він активно реалізує семантику «громадяни Російської Федерації, які засуджують дії російської влади й підтримують Україну», напр.: *∴ Можливо, для когось це буде несподіванкою, для когось – нонсенсом, але хороші росіяни справді існують* (День, 27.06.22) (до речі, статтю, автором якої є С. Грабовський, названо *«Хороші росіяни. Без лапок»*), *Але в затяжній війні потрібно використовувати всі ресурси, зокрема й «хороших руських»* (Facebook, 25.12.2023). Вона по-особливому активізувалася 2014 року, на початку російського вторгнення на Донбас і в Крим, коли «хорошие русские» своєю присутністю «заполонили український інформаційний простір – від ефірів телемарафону до надання українського громадянства» (129), коли багато українців сприймали росіян як братів, вірили, що з-поміж них є значний відсоток тих, хто засуджує воєнні дії і неодмінно постане проти путінської системи правління та зупинить здійснюване нею свавілля передусім проти України й українців, а також проти інших держав і народів, коли самі. Ваговиті підстави для цього давали

опозиціонери країни-агресора, що публічно критикували путінський режим, главу держави і його прибічників.

Дискусії про існування *хороших русских* набули зовсім іншої тональності після кількох місяців російсько-української війни, коли українців і світ уразили тортури, які застосовували окупанти. Контрастно змінилися аксіологія етнонімного ідентифікування, а «думки розділилися по широкому спектру від “ворог мого ворога ... мій друг” до “хорошого руського не видно в тепловізор”» (74). Влучно характеризує описуване явище письменниця О. Забужко. Вона наголошує на тому, що «хороші рускі існують в такій пропорційно мізерній кількості, що можуть бути цікаві хіба антропологічно. Вони геть ні на що в тій популяції не впливають, і їм самим настільки погано, що на якомусь етапі ви їм ще й заспівчуєте. Тобто поволочите свій емоційний ресурс на сторону» (228). Із цим твердженням перегукується емоційно-інвективний розмисел іншого майстра слова – А. Любки: «...х*йові рускі хочуть перетворити Україну на х*йову Росію. Хороші рускі хочуть перетворити Україну на хорошу Росію. Тобто всі вони хочуть перетворити Україну на Росію» (Там само). Очевидним стає те, що О. Навальний, Д. Биков, А. Галямов, К. Собчак, М. Ходорківський та інші російські ліберали мало чим відрізняються від їхнього затятого ворога або опонента В. Путіна, бо вони системно й послідовно тиражують під псевдодемократичним кутом зору пропагандистські наративи, які сутністю своєю не протистоять імперським канонам, корелюють з індивідуальною, а не колективною відповідальністю за скоєне, вони, зрештою, є ворожими, шкідливими для України. У цих «кремлівських борців» мета одна – «існування росії як імперії. Шляхи це забезпечити у всіх різні. путін, як справжній ординець, готовий цементувати імперію через жорсткий примус. А “ходорківські” вважають, що ефективніше цементувати імперію через “м’яку” силу, а “жорстка” лише її розбалансує» (74). На думку українського політолога О. Покальчука, інакше й бути не може, тому що російські ліберали – «це такі воші і гниди, які здавна водяться і розмножуються в смердючому хутрі кацапського чудовиська. Воно їх іноді вичухує або й викушує, коли надто свербить. Вони з цього хутра тоді сиплються і верещать: “Бачите, ми не такі! Ми інакші!..” І при цьому, як усяка блощиця, метикують, чи не поміняти собі пана, якщо ця потвора таки здохне. Тобто вони дійсно думають, що вони інший зоологічний вид, і не мають нести відповідальності за монстра-господаря. Оці всі пещені рильця на підтяжках і вгодовані дупи в дорогих авто негайно вмикають дурня, коли в них питають про

особисту відповідальність за плекання расизму і за те горе, яке він несе людям у світі вже віддавна» (167). Варто згадати в цьому контексті слова колишньої заступниці міністра оборони України Г. Маляр про те, що українцям «хороший» росіянин потрібен не у власному інформаційному полі, а в російському, щоб роззобовувати північного сусіда, понизити градус українофобства, а в майбутньому звести його нанівець (119).

Реакцією мови на ці зміни стало те, що донедавна активно вживане значення «громадяни Російської Федерації, які засуджують дії влади й підтримують Україну» з максимально відчутним ефектом витісняє інша семантика – «громадяни Російської Федерації, які радше позірно засуджують дії президента, влади, а насправді підтримують засадничі принципи багатовікової імперської політики, спрямованої проти України як суверенної держави, її територіальної цілісності»: *Часта претензія до так званих хороших росіян – це їхнє небажання слухати українців і бажання натомість говорити самим* (Детектор медіа, 04.06.2023), *Відмова не просто від колективної відповідальності, але навіть від рефлексії про те, чому російське суспільство здебільшого підтримує війну проти України, – це ще одна риса, характерна для багатьох «хороших росіян»* (Детектор медіа, 04.06.2023), *«Хороші рузкі» нас словом вбивають* (Facebook, 30.08.2023), *Пошук «хороших росіян» змінився на заперечення їхнього існування* (Українська правда, 09.11.2022), *Так звані «хороші руські» розколюють Україну, позаяк саме через них українське суспільство часто отримує інтерпретовану інформацію західних медіа* (Вежа, 31.12.2023). Щодо трансформаційних можливостей конструкцій із семантичними описами «громадяни Російської Федерації, які засуджують дії влади й підтримують Україну», «громадяни Російської Федерації, які радше позірно засуджують дії президента, влади, а насправді підтримують засадничі принципи багатовікової імперської політики, спрямованої проти України як суверенної держави, її територіальної цілісності», то вони майже не відрізняються від тих, які притаманні фразеологізмові *хороші руські* як носієві значення «мертві росіяни». Формальні видозміни репрезентує варіювання прикметників *хороший* і *добрий*, яке суттєво не впливає на денотативно-конотативну структуру досліджуваних конструкцій, напр.: *«Добрі росіяни є. [Більшість росіян, яких я знаю, добрі. Це росіяни, які виступають проти Путіна багато років...]*», – палко переконує Вільям Бравдер, антипутінський активіст, який колись був одним з провідних інвесторів у Росії (Голос Америки, 08.03.2023),

Чи існують **«добрі росіяни»** та чим закінчиться контрнаступ – інтерв'ю з ведучим британського подкасту про Україну Патриком Бішопом (Голос Америки, 10.05.2023), *Хорош, шановні, **добрих русскіх** не існує, / Хоча про них чував наш рідний чорнозем* (YouTube, 2023). Конструктивні трансформації стосуються виникнення негативної конотації в семантиці на рівні взаємодії етнонімів та етнофолізмів: Як **«хороші москалі»** крадуть страждання українських біженців (Еспресо, 21.04.2023), *Пам'ятаймо: **кацапів хороших** немає!* (Український Харків, 14.03.2023), **«Хороші московити»** Шендерович і Альбац назвали прихильників Порошенка й українську діаспору замовниками **«антиросійської хвилі»** (5 канал 25.05.2023), *Гей, досить вже шукати **добрих москалів!*** (Facebook, 16.08.2023).

Про повне заперечення в сучасних воєнних подіях ролі окремої категорії росіян, передовсім тих, які висловлюють підтримку Україні, засуджують окупацію Криму, Донбасу, повномасштабу війну, ще не йдеться. Як показує обстежений матеріал, датований 2022 роком і початком 2023 року, українці довіряють політологів А. Піонтовському та історикові А. Зубову, деяким росіянам-антипутінцям, виступи, заяви, заклики яких частіше збуджують суспільство, не консолідують, а роз'єднують його. Позитив цього «спротиву» відображає словосполучення *корисні росіяни*, яке функціонує в одному ряду з фразеологізованими сполуками *хороші росіяни, добрі росіяни*: *Не забуваймо про **корисних росіян*** (Facebook, 22.07.2023). Багато політиків, пересічних громадян підтримують таку тенденцію, пропонуючи мовні засоби ідентифікування її. «Оскільки не існує поняття “хороший громадянин іноземної держави”, я пропоную користуватись поняттям “корисний”, – переконує В. Андрусів. – Замість “хороші руські” говорити “корисні руські”. Це дозволяє виключити елемент “рожевого поні” і раціонально оцінювати людей. Чи Навальний “хороший руський” – ні, але чи корисний – так! Навальний корисний для нас, оскільки будь-яка дестабілізація в рф є дуже корисною для нас. Він сьогодні слабкий і не впливовий, але однозначно, що він претендує на лідерство в умовній опозиції. Його голос сьогодні не чутний, але він існує. І як тільки в росії почне ситуація погіршуватись для путіна, голос Навального почне рости, як і його вплив. Чи це в наших інтересах? Так. Чи корисно це нам? Так. Це не відмінняє того факту, що в якийсь момент Навальний з “корисного руського” стане “ворогом»» (168). На думку В. Пекаря, серед «русскіх» треба не шукати «хороших русскіх», а просто «класифікувати їх на корисних, шкідливих та неважливих» (154). У мові з'явилися

конструкції, які системно віддзеркалюють і цю класифікацію. Функцію семантичного маркера в них виконують прикметники лексико-семантичної групи «користь, шкода» (*корисний, шкідливий, неважливий* та ін.): *корисні руські* – ««громадяни Російської Федерації, які наближають українську перемогу», *шкідливі руські* – «громадяни Російської Федерації, які віддаляють українську перемогу», *неважливі руські* – «громадяни Російської Федерації, які не впливають на українську перемогу», напр.: ***Корисні росіяни говорять про Росію, Путіна і всю російську культуру тими самими словами, що й ми*** (Lb.ua, 26.04.2022), ***Корисні [руські] наближають нашу перемогу, шкідливі [руські] віддаляють, неважливі [руські] не впливають*** (Укрінформ, 17.10.2022) (див.: 154).

В узагальненішому вигляді цю інформацію передає високочастотне словосполучення *погані руські*, а як точніше, то *дуже погані руські* – «ті, що відверто демонструють свою антиукраїнську позицію», і *просто погані руські* – «ті, які підтримують політику В. Путіна з певними застереженнями». Вони «нібито й проти війни (ну, бо який закінчений дурень зізнається, що за війну?)», але не мають «нічого проти “спеціальної військової операції”», вони не зовсім розуміють «її цілі, вірять, що це не захоплення чужих територій, а щось інше, про що влада поки що не каже, але, без сумніву, скаже, коли настане слушний час». Принаймні вони в це вірять (155).

Важко передбачати лінгвістичну перспективу описуваних конструкцій, закріпленість їх у лексикографічному просторі. У часи, коли Україна здобуде довгоочікувану перемогу, інтерес до них, зрозуміло, згасне, однак не зникне. І фразеологізм *хороші руські* зі значенням «мертві росіяни», і чітко запроєктовані щодо мотиваційних процесів, але поки що не усталені з погляду когнітивної ономасіології, отже, і концептуального змісту мовні знаки у вигляді іменниково-прикметникових словосполучень *хороші руські, добрі руські, хороші кацапи, добрі москалі, хороші орки, добрі русаки* та ін. із семантичними описами «громадяни Російської Федерації, які засуджують дії російської влади й підтримують Україну», «громадяни Російської Федерації, які радше позірно засуджують дії президента, влади, а насправді підтримують засадничі принципи багатовікової імперської політики, спрямованої проти України як суверенної держави, її територіальної цілісності», і своєрідні субститути останніх – *корисні руські, погані руські* – неодмінно продовжать своє лінгвістичне буття в дискурсивному просторі як вербалізатори важливих моментів російсько-української війни, як синхронійно прецедентні мовні

одиниці, зрештою, як асоціативно-образний потенціал поєднання мовних знаків.

2. Семантичний тип «Стратегійні й тактичні прийоми ведення бойових дій»

На нулі

Фразеологізм *на нулі* реалізує семантику «на передовій позиції, на лінії розмежування», у формуванні якої бере участь власне-кількісний числівник *нуль*. За ним як компонентом лексичної парадигми військового сленгу закріплене значення «перша лінія розмежування»: **«На нулі» солдат має зовсім інше сприйняття часу. [Воно не історичне, а суто екзистенційне]** (Локальна історія, 29.03.2023), **Через бойовий стрес та бойову втому перебування на нулі більше 6 місяців військовослужбовці втрачають боєздатність на 10–50%.** (Електронні петиції, 30.10.2023), **Так уже вийшло, що найвразливіша перед «зрадою» людина в країні — це солдат на нулі** (Високий Замок, 14.09.2023). Усталений зворот *на нулі* може розширювати свою компонентну структуру за рахунок інтенсифікаторів на зразок *самий, самісінький, саміський* (діал.), що вказують на максимальну близькість до лінії на місцевості, яка є найближчою до оборонних позицій ворога, напр.: *У Рівному попрощаються з розвідником, який воював на самому «нулі»* (Rivne media, 25.07.2023), *Ігор не розповідав рідним про військові будні та всі ті жахи, які довелося побачити йому на самісінькому «нулі»* (РадіоТРЕК, 22.12.2022). Найближчим функційним відповідником аналізованої фраземи є позбавлене образності синтаксично вільне словосполучення *нульова позиція*, пор.: *Чим ближчими стають нульові позиції, тим все стає набагато простішим і набагато чеснішим. Брехати «на нулі» не вийде ні побратимам, ні самому собі* (Україна модерна, 31.05.2023).

Від'ємний наступ

Як уже зауважено, фразеологізми своєю семантичною сутністю з притаманним їй емоційним ефектом відображають війну в різних її концептуальних вимірах. Активно вживаний вислів *від'ємний наступ*, який структуровано на основі логічно непок'єднаних понять, унаслідок чого граматично опорний компонент набув протилежного значення, реалізує семантику «відступ ворожого війська, вимушене передислокування його»: *Однією з цих ракет було завдано серйозного ураження Антонівському автомобільному мосту,*

пошкодження якого й змусило загарбників здійснити **«від'ємний наступ»** з правобережжя Херсонщини (Національна гвардія України, 22.10.2023), Першими трубити про **від'ємний наступ** поблизу Херсона почали так звані російські «воєнкори» (ТСН, 19.10.2023), Водночас наші військові фіксують **від'ємний наступ** рашистів (Подорожчак, 16.05.2023), **Від'ємний наступ** кораблів Чорноморського флоту РФ: росія перекинула судна до Новоросійська (Апостроф, 06.10.2023). Своїм планом змісту він корелює зі словами-синонімами *відступ* – «відхід із певних позицій під тиском супротивника», *утеча* – «швидкий відступ з метою уникнення небезпеки з боку супротивника» й водночас протиставляється їм вищим ступенем образності, виразніше експлікованою негативною конотацією. Семантично схожими з аналізованим висловом є фразеологізми *дати драла*, *дати луги*, *дати дмухала*, *дати тягу*, *накивати п'ятами* та ін., об'єднані семою 'швидко кинутися навтіки', що ідентифікує їхню значеннєву особливість із притаманним їй специфічним типом конотації. Пор. подані вище приклади з такими: *А через два дні, після кількох прильотів, і з Великого Бурлука окупанти дали драла* (Тиждень, 22.11.2022), *Росіяни накивали п'ятами та покидали свою техніку – на Донеччині ЗСУ вправно обороняють лінію фронту* (Вікна, 06.07.2022).

Від'ємне виринання

За аналогічним зразком утворено фразеологізовану сполуку *від'ємне виринання*, що реалізує значення «затопити, пустити під воду що-небудь російське», напр.: *До того подібне робила і республіка Нігер – там марки були на тему оборони острова Зміїний і від'ємного виринання крейсера «Москва»* (Telegram, 10.11.2022). Вона семантично корелює з девербативом *затоплення* – «опускання на дно». Причина появи описуваного фразеологізму – знищення Військово-морськими силами України за допомогою двох протикорабельних ракет «Нептун» у ніч із 13 на 14 квітня 2022 року в територіальних водах України, неподалік острова Зміїний, основного судна Чорноморського флоту Росії – найбільшого ракетного крейсера «Москва». Ця втрата «стала найдорожчою ... для Росії у війні з Україною: за оцінками видання Forbes, ймовірна вартість крейсера – 750 млн доларів» (130). Нижча частота вживання роглядуваної сполуки зумовлена тим, що водна тактика або стратегія, яку використовують в умовах бойових дій проти російських загарбників, не є такою активною, як наземна. Окреслена тенденція знаходить

пряме відображення у сфері воєнного дискурсу: повідомлень на цю тему небагато. Вираз *від'ємне виринання* посилює свою частотність епізодично, коли Збройні сили України досягають успіхів у водній війні (після ліквідації крейсера «Москва» знаковою подією стало знищення десантного корабля «Цезар Куніков»).

За три дні

У період російсько-української війни поповнився розряд фразеологізмів, які є оперативною реакцією на дискусії про її короткотривалий чи затяжний характер. Окупанти заявили, що захоплять Україну за три дні, однак такого не сталося, оскільки українці дали їм гідну відсіч і продовжують це робити, маючи світову підтримку. Вислів *за три дні*, у який росіяни вклали зміст «реальний план захопити Україну в максимально короткі терміни», швидко зазнав десемантизації («нереальні плани, у які людина вірить і водночас усвідомлює їхню безуспішність»), граматикалізації (*затридни*) і навіть фразеологізації, став своєрідним викликом на загарбницькі дії ворога, пор.: Фраза «**затридни**» стала мемом (Ukrainer, 28.10.2022) і Чотири місяці наступу на Авдіївку: від «**взяти за три дні**» до «хоча б до виборів встигли» (АрміяInform, 10.02.2024). Функційно активнішим є поширений вираз *Київ за три дні*, який у сполученні з дієсловами *брати* (*взяти*), *завоювати* утворює фразеологізм з дещо відмінною семантичною структурою – «приречені на крах неадекватні плани російських окупантів захопити Україну»: Хотіли «**взяти Київ за три дні**», а тепер не знають, що говорити росіянам (Facebook, 05.05.2022), Те, що Україна переможе, стало зрозуміло ще на початку широкомасштабного вторгнення, коли провалилися плани кремля **взяти Київ «за три дні»**, — говорить Євген Букет, краєзнавець, журналіст, спеціальний кореспондент ІА АрміяInform (Громадський простір, 24.02.2023), 24 лютого 2022 року він [Володимир Путін] геть загубився у своїх фантазіях і прийшов «**брати Київ за три дні**» (Громадський простір, 24.02.2023).

Ефект Чорнобаївки

Фразеологізм *ефект Чорнобаївки* актуалізує семантику «бездарні повторювані воєнні дії з тяжкими наслідками (про росіян)»: **Ефект Чорнобаївки**: не стало ще одного особистого генерала Путіна (hyser.com.ua, 25.03.2022), Жданов розповів, у чому **ефект Чорнобаївки** та чому окупантам не вдається її взяти (segodnya.ua, 14.04.2022), **Ефект Чорнобаївки** в Харкові (Facebook, 20.03.2022,

Етнографи пояснили «ефект Чорнобаївки» (Facebook, 20.03.2022). Історія походження його добре відома, вона представлена численними розповідями про багаторазові атаки російських військ і знищення їх Збройними силами України. У Вікіпедії подано хронологію поразок окупантів під Чорнобаївкою. «Українська Чорнобаївка, – наголошував у своєму зверненні Президент України В. Зеленський, – увійде в історію воєн. Це місце, де російські військові, їх командири показали себе повністю... такими, якими вони є, – бездарними, здатними просто гнати своїх людей на забій. Шість разів наші військові знищували окупантів під Чорнобаївкою. Шість разів! І вони все одно приходять туди» (126). Додамо до сказаного, що «шість разів» – це лише початок бездарної операції. Вороги майже тридцять разів безуспішно атакували Чорнобаївку, яку почали називати «бермудським трикутником» для рашистів (Facebook, 20.03.2022), українським бермудським трикутником (Українська правда, 03.04.2022), містичним трикутником (Facebook, 24.05.2022), трикутником смерті (Facebook, 20.03.2022), символом саморуйнування (Українська правда, 21.06.2022), символом багаторазової поразки (TheUkrainians, 20.02.2023). Функційним відповідником фразеологізму *ефект Чорнобаївки* є широковживаний усталений зворот мови *наступати на ті самі граблі* та дієслово-неологізм *чорнобаїти*: *Європа наступає на ті самі граблі у відносинах із Росією* (Главком, 11.07.2022), *Ворог не перестає чорнобаїти: рахунок вже 12:0* (Facebook, 27.03.2022). Цей вербатив реалізує й інше значення – «нищити ворога». Він може сполучатися з префіксами, які конкретизують реалізовану семантику відтінком інтенсивності (*на-*, *від-* / *од-*), результативності (*-в-* / *-у-*, *-за-*), пор.: *Ми будемо чорнобаїти орків аж до москви* (Україна молода, 04.04.2022), *Хех... класне слово – відчорнобаїти* (Твіттер, 31.03.2022) і *Вчорнобаїти орків байрактаром* (YouTube, 2022). Значення «нищити ворога», «звільняти окуповані території від ворогів», «звільняти конкретну окуповану територію від ворогів» передають неолексеми з іншими мотивувальними топонімами – *Бородянка, Буча, Вугледар, Гостомель, Ізюм, Ірпінь, Київ, Херсон, Харків* та ін. [*відбородянити, за(є)бучити, відвугледарити, на(пере)гостомели(я)ти, відізюмити, відірпе(і)нити, відхерсонити, відхарківнути, прикаховити, примиколаїти* та ін.], напр.: *Сьогодні орків відірпінили, залишилось заєбучити і наГостомеляти!* (rozdil.lviv.ua, 31.03.2022)

Жест доброї волі

Ознак фразеологізму в період повномасштабного вторгнення набув вислів *жест доброї волі* з притаманним йому значенням «відступ російських військ»: *Замість швидкого парадного маршу Хрещатиком – «жести доброї волі», замість приєднання нових земель – майже дві тисячі звільнених українською армією від окупантів наших міст, містечок і селищ, замість розвалу єдності НАТО та ЄС – згуртування і розширення* (Укрінформ, 22.02.2022), *Українська армія не чекає на «жести доброї волі» від російсько-окупаційних військ і добровільне звільнення територій, а вибиває їх звідти силою* (Рух Чесно), *Раніше окупанти вже демонстрували «жести доброї волі», зокрема у Херсоні* (ТСН, 08.08.2023). Щодо його трансформаційних можливостей, то найтипівішим є розширення компонентного складу атрибутивними модифікаторами, вираженими прикметниками, які вказують зрідка на часову попередність (*минулий, колишній, збіглий, вчорашній*), а регулярніше на часову наступність (*наступний, черговий, новий, майбутній, грядущий, завтрашній*): **Вчорашні «жести доброї волі»** потішили не тільки українців, а й світ, який стежить за ними і допомагає їм (Facebook, 26.11.2023), *Російські війська готуються до чергового «жесту доброї волі» на захопленій частині Херсонщини, облаштовуючи там оборонні рубежі та мінуючи все узбережжя на лівому березі* (ТСН, 18.04.2023), **Наступні «жести доброї волі»** окупантів можливі у Херсонській і Запорізькій областях (UAinfo, 12.12.2022).

Наголосимо, що перед нами не нова синтаксична структура, а та, яка функціює в українській мові давно й актуалізує меліоративну семантику «позитивний учинок людини, викликаний благородними намірами». Фразеологічне значення «відступ російського війська» закріпилося за досліджуваною конструкцією після того, як окупанти, приховуючи реальний стан речей і видаючи біле за чорне, почали евфемістично називати свої воєнні невдачі, зокрема відступи, *жестами доброї волі*. Про них заявляли московитські високопосадовці, яких за цю брехню й інші непростенні гріхи, образно висловлюючись, «обвішано» цілими парадигмами пейоративних вторинних номінувань. Ідеться насамперед про С. Лаврова → *брехливу коняку* (Рубрика.Хроніка, 19.09.2022), *головну «міжнародну коняку» Путіна* (Апостроф, 23.04.2022), *Сумну Коняку-Лаврова* (Патріоти України, 16.03.2022), Д. Пескова → *вусатого рота путіна* (Високий Замок, 20.05.2023), *прихвосня Путіна* (24 канал, 27.04.2023), *представника російського фюрера* (Апостроф, 23.04.2023), *путінську*

хвойду (Високий Замок, 29.06.2022) і, звісно ж, самого В. Путіна → *антихриста сучасності* (Українська правда, 07.01.2023), *біснுவатого фюрера ХХІ століття*, що розв'язав найбільшу війну в Європі з 1945 року й загрожує всьому світу ядерним апокаліпсисом (Українська правда, 08.10.2022), людину, яка офіційно вважається президентом рф, а фактично є лідером держави-терориста (Укрінформ, 22.02.2022). Їхні наративи, а також різні численні медійні дискурси послідовно фіксують еволюцію фразеологізму *жест доброї волі*. За версією Лівого Берега (LB.ua), першим «жестом доброї волі» треба вважати не втечу російських військових з острова Зміїний після влучних ударів ЗСУ наприкінці червня, а їхній відхід із Київщини та Чернігівщини на початку квітня, про що зізнався С. Песков: аби «створити сприятливі умови для переговорів, ми хотіли зробити жест доброї волі. Ми можемо ухвалювати серйозні рішення під час переговорів, тому президент Путін наказав вивести наші війська з регіону» (127). Після *другого «жесту доброї волі»* (LB.ua, 15.09.2022) – втечі окупантів з острова Зміїний – були *наступні «жести доброї волі»* – Вовчанськ, Ізюм та Балаклія Харківської області, Херсон й інші міста, села. Росіяни культивували цей мілітарний вираз-евфемізм як піарно-виправдальну акцію, а паралельно в українському когнітивно-ономасіологічному просторі відбувався процес фразеологізації його. Синхронно зі зворотом *жест доброї волі* слугжителі путінського режиму вводили до активного вжитку, неодмінно спираючись на заспокійливий пропагандистський меседж «Нет никакой паники!», інші вербалізаційно-маскувальні конструкції: *зниження бойової активності, виконання завдання, перегрупування, згортання та перекидання підрозділів, путінський наказ*. Вони, проте, ні окремими своїми семантичними та конотативними ознаками, ні в повному денотативно-конотативному обсязі, ні в трансформованому його варіанті так не скорельовали з виразом *жест доброї волі*. Ці синтаксичні структури лише формально співіснують із фразеологізмом, вони так і не набули статусу знакових мілітарних лінгвомаркерів. Перспективу усталеного звороту *жест доброї волі*, як і інших досліджуваних фразеологізмів, важко окреслити. Одне не викликає сумнівів: вона увійде до парадигми мовних індикаторів російсько-української війни, а також поповнить розряд усталених зворотів мови, які характеризують у специфічному ракурсі російсько-українську війну.

3. Семантичний тип «Участь мирного населення у війні»

Тракторні війська

Словосполучення *тракторні війська* з погляду синтагматики є особливим, позаяк утворене на базі семантично несумісних лексем. Іменник *трактор* почав набувати ознак мілітарної прецедентності, коли роми на третій день повномасштабного вторгнення вкрали в росіян багатоцільовий легкий гусеничний броньований тягач, який військові називають маршруткою, або мотолигою, доставили його на тракторі в безпечне місце й по-господарськи розпорядилися трофеєм. Підставою для формування фразеологізму стала долучення до воєнних дій українських селян, фермерів, зокрема власників сільськогосподарської техніки, які перевозили трофейну військову техніку зазвичай трактором, що його почали сприймати як важливий засіб військового призначення і використання, та передавали її Збройним силам України або ремонтували й користувалися нею. Така практика набула поширеності. Блогер І.Тишкевич підрахував, що в період з 1 вересня до 10 вересня 2022 року захоплено танків – 19 штук, БМП і БМД – 35 штук, БТР – 21 штука, МТЛБ – понад 20 штука, причому «це те, що на ходу – сів і поїхав (що захисники України і робили), пошкоджених і кинутих одиниць не менше. Але це поїде вже після невеликого ремонту» (57). З'явилося багато мемів на цю тему, тому «тракторні війська» образно назвали меметичним підвидом Збройних сил України (див.: 213).

Фразеологізм *тракторні війська* передає значення «українські аграрії, фермери, які використовують трактори для перевезення відвойованої або покинутої ворожої зброї»: *У відкритому доступі з'явилося нове відео, що свідчить про новий успіх українських «тракторних військ»* (Defence Express 06.04.2022), *«Тракторні війська» України знову взялися до роботи на тлі контрнаступів України на Харківщині та Херсонщині* (УНІАН,11.09.2022). Про популярність аналізованого виразу можна судити з того, що він запобутовував навіть в офіційно-діловій сфері, передусім в інтимізованих дискурсах із виразним відтінком урочистості, піднесення, який посилюють детермінувальні прикметники зі значенням «риси характеру, морально-етичні якості, духовний світ людини» (*самовідданий, сміливий, мужній, незламний, хробрий....*), «виділюваність» (*неповторний, преславний, унікальний....*), «шана, повага...» (*дорогий, шановний...*) та ін., які розширюють структуру

усталеного звороту мови, пор.: *Зеленський привітав «тракторні війська» із фаховим святом* (Українська правда, 19.06.2022), *Митро Живицький: «Наші «тракторні війська» стали символом нескореності», Тракторні війська Сумщини ввійшли в історію героїчного спротиву країни, ставши символом нескореності», – зазначив він* (голова Сумської обласної військової адміністрації) (Сумська обласна військова адміністрація, 21.11.2022) і *Незламні тракторні війська: до Дня працівників сільського господарства* (Харківська обласна військова адміністрація, 22.11.2022). Фразеологізм *тракторні війська* зближує з іншими проаналізованими ідіоматичними висловами те, що він може видозмінювати свій компонентний склад. Крім поданих вище експансивних модифікаторів, зафіксовано конкретизатори з національно конотованим змістом, а саме: відхоронісний ад'єктив *український*, субстантив-соборонім *Україна* та іменниково-прийменникова сполука в *Україні: Українські тракторні війська невпинно постачають ЗСУ трофейні рашистські танки* (Faceboos, 05.04.2022), *«Українські тракторні війська» потягли рідкісну САУ 2С34 «Хоста» армії РФ* (Defence Express 02.04.2022), *Тракторні війська України: час збирати врожай!* (Faceboos, 05.04.2022), *Тракторні війська України зародилися у Приазов'ї* (Приморка. City, 22.11.2022).

Зміст досліджуваного фразеологізму, як і семантику вислову *Руські(и)й военний корабль, іді...*, віддзеркалюють різні невербально-вербальні та невербальні засоби. Усталений зворот *тракторні війська* як наклейку використано на предметах побуту (чашка, декоративна подушка), транспортних засобах. Створено оригінальну статуетку, з'явилася з ініціативи Укрпошти патріотична марка, випущено поштові листівки, значок, магніт, блокнот, вимпел та інші предмети, виготовлено прапор цільнодрукований за технологією цифрового сублімаційного друку, плакати, навіть мило ручної роботи, сувенірну пам'ятну монету. На всіх цих артефактах зображено різні моделі польового трактора, який тягне російську військову техніку, а внизу вміщено напис *«Тракторні війська»*. Місто Київ прикрасила інсталяція, присвячена *тракторним військам*, – синій трактор із квітковими клумбами та муляж танка під штучною травою. Культивування фразеологізму *тракторні війська* демонструє, по-перше, його особливу роль як одного з вербалізаторів російсько-української війни, по-друге, фразеологічну перспективу, тобто

реальний шанс потрапити в недалекому майбутньому до лексикографійної царини.

4. Семантичний тип «Суспільні зміни в немирний час, які стосуються України та світу, і спосіб життя окремих категорій людей»

Валяти Шольца

До розряду неофразеологізмів з атропонімним компонентом належить конструкція *валяти Шольца*: *Німецький канцлер Олаф Шольц, попри десятки розданих обіцянок, не погодив передачу Україні важкого озброєння, або ж «валяв Шольца», як цей феномен уже встигли іронічно прозвати у Києві* (Український інститут політики, 16.06.2022), *Сохар: Німці знову «валяють Шольца»: це означає, що літаки для України будуть* (UAinfo, 27.02.2023), *«Валяє Шольца»: німецький канцлер не хоче, аби ЗСУ стріляли по росії* (Справжня варта, 06.02.2022). Її значення «постійно обіцяти й не виконувати зобов'язань або затримувати виконання їх на довший термін» має прозору мотивацію. Федерального канцлера Німеччини О.Шольца, як і польського президента А.Дуду, французького президента Е.Макрона, угорського прем'єр-міністра В.Орбана, експрем'єр-міністра Великобританії Б.Джонсона та інших діячів світового рівня, в Україні добре знають і відповідно поцінують, оскільки від них як представників держав, що надають чи не надають нашій країні допомогу, зокрема постачають чи не постачають зброю, значною мірою залежить хід воєнних дій, зрештою, майбутнє не тільки України, а й людства. Шольц демонструє особливий тип політичної поведінки: запевняє, що зброя неодмінно надійде в Україну, потім переінакшує свої стратегійні, висувуючи якісь безпекові, санкційні аргументи, згодом подає нові перспективні надії.

Фразеологізм *валяти Шольца* утворений за зразком активно використовуваної ідіоми *валяти дурня* (рідше *дурака, дурника*). За типом значеннєвої наповнюваності, а також здатністю до трансформації усталені звороти *валяти дурака* (*дурня, дурника*) та *валяти Шольца* не збігаються і навіть не перехреснюються. Для першого з них характерною є полісемантичність будови [1] «робити дурниці, необдумані, позбавлені здорового глузду вчинки», 2) «прикидатися нерозумним», 3) «ледарювати, байдикувати»] і лексична видозмінюваність на рівні детермінованого компонента [*валяти* (*клеїти, строїти, корчити, ганяти, грати*)], тоді як другий має моносемантичну організацію [1] «постійно обіцяти й не виконувати зобов'язань або затримувати виконання їх на довший

термін»] та константний компонентний склад [трансформованих синтаксичних конструкцій *клеїти (строїти, корчити, ганяти) Шольца* в досліджуваному матеріалі не виявлено]. Найближчим значеннєвим партнером фразеологізму *валяти Шольца* є відомий усталений вираз *тягти (тягнути) сірка (козу, кота, куцога) за хвіст* – «відкладати що-небудь, зволікати з чим-небудь». Ці мовні одиниці перебувають у відношенні родо-видової детермінації. Семантична структура видового компонента, за свідченням О. Сохара, креативно еволюціонувала. Цей український журналіст запевняє, що саме він придумав термін «*валяти Шольца*», уклавши в нього зміст «заперечувати очевидне, чинити опір, а потім все одно робити», який невдовзі вже не віддзеркалював політичних манер Берліну, «хоча б ту впертість, із якою бундесканцлер захищав Україну», або те, як Шольц «м'яко виставив Орбана за двері під час голосування про початок перемовин з Україною про вступ до ЄС», що «дозволило уникнути вето Угорщини» (193). Такої зміни не відображено на денотативно-конотативному рівні описуваного фразеологізму.

Цікаво, що фразеологізм *валяти Шольца* виконує роль предиката в реченнях, утворених за моделями 1) $X_1 \rightarrow \leftarrow X_2$, 2) $Y \rightarrow \leftarrow X_2$, 3) $X_1 + Y \rightarrow \leftarrow X_2$, де X_1 , Y – суб'єкти, а X_2 – предикат, пор.: 1) **Шольц** мусить перестати «*валяти Шольца*» (Espresso, 02.03.2023), **Але лідер ФРН** і далі «*валяє Шольца*», *намагаючись ухвалювати розумні стратегічні рішення в останній – кризовий – момент і винятково під тиском* (Радіо свобода, 09.02.2024), 2) *Європа вже за класикою «валяє Шольца»* (Весь Харків, 05.02.2023) і 3) *Ідуть «валяти Шольца» [Шольц, Макрон та Драгі]* (Український інститут політики, 16.06.2022). Конкретні репрезентанти виділених моделей не мають відмінностей щодо функційної активності, але різняться стилістичними властивостями. Виразніша конотація, спрямована в бік пейоративності, притаманна конструкціям, які репрезентують процес повної (модель $X_1 \rightarrow \leftarrow X_2$) або часткової (модель $X_1 + Y \rightarrow \leftarrow X_2$) первинної семантичної мотивації між інтенсифікованим словом-обіцячкою суб'єкта (Шульца) та його (Шульца) деінтенсифікованою реальною дією (*валяти Шульца*).

У відношення ізофункційності з описуванням неофразеологізмом перебувають дієслова відонімного походження *шольцувати* та *шольцити*, що мають у своєму складі суфікси -ува- й -и-, які «можна кваліфікувати як граматичні синоніми (еквіваленти)» (191, с. 180), пор.: *Будуть макронити і шольцити...* (Сіверщина, 14.06.2022), *Ще в червні користувач @biz_ukraine_tag твітнув про те, що слово*

«**шольцувати**» стало загальноприйнятим терміном в Україні й означає: постійно щось обіцяти, не маючи наміру виконувати обіцянки (Тиждень, 08.02.2023), Напевно, 90 хвилин **шольців** про мир, дружбу і газ та нафту (Facebook, 14.09.2022), Недарма Джонсон одного з перших підтягнув Рютте для поставок зброї ЗСУ, знав, що робив і хто не буде **шольцити** (Цензор.Нет, 20.05.2023). Лексеми-новотвори опинилися в активі інших мов після того, як британський історик Тімоті Гартон Еш «ретвітнув» український жарт із ватсапу – «фото канцлера з підписом у вигляді словникового визначення дієслова “шольцувати”: “заявляти про добрі наміри, використовуючи/знаходячи/вигадуєчи будь-які можливі причини для того, щоб затягнути їх і/або завадити їхній реалізації”» (56). Ретвіт набрав понад мільйон переглядів, причому в німецьких та інших іноземних ЗМІ авторство терміна «шольцування» приписали британському історикові. Він заперечив це, покликавшись на свого українського друга, який запевняв, що українці вже кілька місяців уживають вербативну лексему *шольцувати* (*шольцити*): «Ще в червні користувач @biz ukraine mag твітнув про те, що слово “шольцувати” стало загальноприйнятим терміном в Україні й означає: постійно щось обіцяти, не маючи наміру виконувати обіцянки» (Там само). Що ж до семантичної структури описуваної неолексеми, то її репрезентують, крім уже схарактеризованого, інші значення. У Німеччині за нею закріплено такі два плани змісту: «свідоме замочування важливих суспільних проблем на початку перебування на посаді канцлера», «відкладання важливих рішень із невідомих чи необґрунтованих причин» (249). Сам Шольц та його адепти переконують у тому, що термін «шольцування» насправді репрезентує інший зміст: «Німеччина робить усе, що може». До речі, це значення спорадично з’являлося і в українських дискурсах після того, як Німеччина за безпосередньої участі чинного канцлера, який потрапив у поле зору міжнародної критики, почала оперативно надавати Україні зброю.

Компонентний склад аналізованих відантропомісних утворень розширюють іменники *шольцування* (← *шольцувати*) (дія за значенням *шольцувати* – «постійно обіцяти й не виконувати зобов’язань або затримувати виконання їх на довший термін») і *шольцер* (← *Шольц*) («представник, прихильник, симпатик німецького канцлера О. Шольца»): ...**Шольцування** продовжується. [Все рівно німці щось таки викрутують, щоб НАПРЯМУ Україні не давати бронетехніку] (Facebook, 18.09.2022), [Пентагон розглядає

прохання України про винищувачі на довгу перспективу. А можливий термін оцінює у роки, а не місяці.] Нагадує **шольцування** з танками (Цензор.Нет, 19.02.2023), Є таке поняття, як «**шольцування**», яке означає більше слів, ніж дій, невиконання обіцянок (Telegram, 27.01.2023), Дивлюсь я інтерв'ю з Шольцом на німецькому телеканалі ZDF, аж тут журналіст питає канцлера про «**шольцування**», посилаючись на «британського історика» (Український тиждень, 08.02.2023); Заради справедливості слід відзначити, що в адміністрації Байдена є кілька «**шольцерів**», а в деяких європейських столицях навіть більше (Український тиждень, 08.02.2023). Зафіксовано також okazіональні утворення від оніма Шольц, зокрема назву місяця з типовим для компонентів цієї номінативної парадигми суфіксом –ень: *В нас тепер є три зимових місяці: Шольцень, Джонсень та Байденъ* (топкоментар) (Цензор.Нет, 20.02.2023).

Онім Шольц функціонує у складі іншого усталеного виразу – *триматися (держатися) як Шольц за «Леопарда (и)»* («Леопард» – німецький бойовий танк), що експлікує семантику «дуже міцно». Його можна кваліфікувати як варіант поширеного фразеологізму *триматися (держатися), як (мов, немов, наче) воша (вош) кожуха*, пор.: *Тримається, як воша – кожуха: Зеленський назвав Авакова найкращим міністром* (Високий Замок, 06.06.2020), *Москва України тримається, як вош – кожуха* (UAinfo, 04.12.2018), *Та водночас вони [Маніліч, Шилепницький, Ткачук й інші] за партію тримаються, як вош кожуха* (Букінфо, 12.04.2011) і «Щастя – це знайти людину, яка тримається за тебе, як Шольц за “Леопарди”...» (Facebook, 25.01.2023).

Варте уваги те, що відонімне творення дієслів – характерний процес для досліджуваного періоду. Мотиваторами таких неолексем є українські (Арестович, Арахамія, Єрмак, Кім, Марченко, Подоляк, Притула та ін.) й зарубіжні (Байден, Дуда, Ердоган, Кадиров, Лавров, Макрон, Меркель, Орбан, Шойгу та ін.) прізвища, носії яких вирізняються особливим типом діяльності або поведінки, специфічністю політичних поглядів чи уподобань тощо. Найуживанішими є моделі прізвище + суфікс –и-, прізвище + суфікс –ува-, причому від окремих антропонімів паралельно утворюються вербативи з обома суфіксами, які кваліфікують «абсолютними еквівалентами» (191, с. 180). Напр.: *кімити* («зберігати спокій, незважаючи ні на що, уселяти оптимізм») ← *Кім* (Віталій Кім, голова Миколаївської ОВДА): *...з оптимізмом голови Миколаївської ОВА*

Віталієм Кімом пов'язане дієслово **«кімити»** (Ми – Україна, 21.07.2023); **арестовити** («заспокоювати, знімати тривогу») ← **Арестович** (Олексій Арестович, колишній позаштатний радник Офісу Президента, блогер, пропагандист): **Арестовити** – **верзти маячню** (Твіттер, 29.07.2022): *Щодо української політики, то з колишнім радником Офісу президента Олексієм Арестовичем пов'язаний неологізм «арестовити» – заспокоювати...* (РБК-Україна, 14.02.2023); **арахамити** («брутально поводитися») ← **Арахамія** (Давид Арахамія, український політик, громадський діяч): *Арахамія може там і хамити і араХамити* (Твіттер, 28.02.2022); **кадирити** («видавати бажане за реальне») ← **Кадиров** (Рамзан Кадиров, президент Чеченської Республіки): *Тіктоківським воякам-кадирівцям ми завдячуємо словом «кадирити», що означає видавати бажане за дійсне* (Суспільне, 03.08.2022), **макронити (макронувати)** («робити стурбований вигляд із приводу конкретної ситуації, але не вдаватися до результативних дій») ← **Макрон** (Еммануель Макрон, президент Франції): *В українському політичному сленгу з'явилися нові вирази – «макронити» і «валяти Шольца»* (Високий Замок, 15.06.2022), *[Тим часом стара Європа в особі керівників Франції та Німеччини запереживала: а якщо, не дайбо, Україна переможе? Та ще й у союзі з Польщею при підтримці британського лева і американського орла стане лідером Європи?]* *Тож недарма з'явилися вирази: макронити – це весь час розмовляти з Путіним ні про що і шольцити – весь час обіцяти, нічого не роблячи* (Хвиля Десни, 14.06.2022), *В українській мові з'явилося слово «макронувати»* (PolskieRadio, 13.04.2022).

Батальйон Монако

Усталений вираз *батальйон Монако* транслює неологічні тенденції в розвиткові фразеологічного корпусу, зумовлені такими екстралінгвальними чинниками, як намагання українських політиків, бізнесменів дистанціюватися від активної діяльності у воєнний час, уникнути мобілізації, емігрувати до інших країн, організовувати відпочинок у престижних місцях за кордоном. Відомо, що центрами міграції для такої категорії людей стали різні країни світу, передусім Західної Європи, зокрема найдорожча держава-карлик Монако, знана своїми розкошами – казино, готелями, нічними клубами, ресторанами. Цей хоронім разом із граматично опорним компонентом *батальйон* сформували фразеологічне словосполучення, яке має такі семантичні описи: 1) «українські народні депутати, політики, бізнесмени й інші привілейовані особи,

що виїхали за кордон перед початком або під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну»: **«Батальйон Монако»**: у списку підозрюваних «VIP-біженців» понад 80 осіб, серед них Суркіс та Столар (Суспільне, 19.12.2022), **«Батальйон Монако»** розширився: на Лазуровому березі виявили Кучму, Льовочкіна та інших «віп-біженців» (Obozrevatel, 01.06.2023), **Батальйон «Монако»**, ТРО Лазурового берега: що відомо про елітних українських біженців-чоловіків у Франції та Монако (ТСН, 01.06.2023); 2) «українські депутати, політики, бізнесмени й інші привілейовані особи, що всупереч офіційним заборонам проводять відпуски, перебувають у незаконному відрядженні за кордоном під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну»: **Батальйон «Монако»**: скандалів із працівниками ТЦК більше (Dnipro Today, 16.12.2023), **Батальйон «Монако»** йде в контрнаступ: мажор Лірник отримав повістку і «нацькував» прокуратуру на військових (Антикор, 30.08.2022). Обстежений матеріал дає підстави погодитися з версією народження фразеологізму **батальйон «Монако»**, яку пропонує Вікіпедія: він з'явився в заголовках публікацій-розслідувань відомого журналіста видання «Українська правда» М.Ткача про українських елітних біженців на Лазурному морі (9): **Батальйон «МОНАКО»**. УП знайшла елітних біженців на Лазурному узбережжі (Українська правда, 17.08.2023). Друге значення виникло трохи пізніше.

Поява у складі фразеологізму з аналізованими змістовими структурами інших пропріативів (**Монако** → **Відень**, **Балі**, **Дубай**, **Женева**, **Іспанія**, **Мальдіви**, **Маямі**, **Монте-Карло**, **Ніцца** та ін.) є його лексичною видозміною, яка суттєво не впливає на формування денотативно-конотативної структури. Пор. подані вище приклади з такими: **Про наших можновладців, які «воюють» за кордоном у батальйонах «Монако» та «Мальдіви»**, написано багато (LB.ua, 19.12.2023), **Журналіст УП Михайло Ткач, який побував в Іспанії і на власні очі побачив віллу, розповів деталі у своєму розслідуванні «Батальйон Іспанія»** (Українська правда, 28.07.2022); **«Батальйон «Мальдіви»**: «Слуга народу», який відповідає за нацбезпеку, «засвітився» на елітному курорті (Факти, 25.07.2023), **Батальйон «Відень»**: журналісти виявили у столиці Австрії українських політиків, бізнесменів та суддю (Суспільне, 22.09.2022), **Триває набір в батальйон «Балі»**, бо **«Монако»**, **«Монте Карло»** і **«Женева»** вже переукомплектовані... (За лаштунками української політики, 30.03.2023), **«Батальйон Дубай»**: хто з української бидлоеліти ховається в ОАЕ (Аргумент, 27.01.1023), **«Батальйон Маямі»**: член

ЦВК перед вторгненням виїхав до США і отримав 1,5 мільйона з держбюджету (ТСН, 10.08.2023). Інший семантичний опис мають конструкції з питомим онімним компонентом широкого спектра диференціювання – «представники української влади, народні депутати, політики, бізнесових структур тощо, які використовують воєнну ситуацію з меркантильними цілями», напр.: *Бо є «батальйон Монако», бо є «батальйон Печерськ», бо є багато з тих, хто і зараз катається відпочивати за кордон, і якось не дуже хочеться кричати «все і всі для перемоги», коли самі цих принципів не притримуються* (Новинарня, 23.10.2023).

Зафіксовано випадки експансії компонентного складу фразеологізму. Найуживаніший тип становлять конструкції, які мають у своєму складі прикметники зі значенням «виділюваність» (екзотичний, елітний, особливий, специфічний), «матеріальні цінності» (багатий, діамантовий), напр.: **Елітний батальйон «Монако»**: куди за кордон втекли VIP-українці і що там роблять (YouTube, 22.08.2022), *Виявляється, у Верховній Раді України не проти того, щоб деякі народні обранці з діамантового «Батальйону Монако» й надалі були з депутатськими мандатами* (Український репортер, 19.08.2022). За їхньої безпосередньої участі відчутніше актуалізуються релевантні для цих структур семи 'дуже важлива персона', 'посадова особа високого рівня', 'персональні привілеї', 'особливі пільги', 'особливі статки' й т. ін. Серед цих «персон», «осіб» – фігуранти кримінальних проваджень: В. Татьков, В. Трубіцин; бізнесмени, підприємці, мільйонери, політики, громадські діячі, колишні народні депутати: І. Абрамович, Ю. Буглак, О. Волошин, О. Давтян, В. Єрмолаєв, С. Льовочкін, Є. Мұраєв, В. Рабінович, Ю. Солод, В. Столар, І. Суркіс, Г. Суркіс, В. Хомутинник, О. Ярославський, пасинок Г. Кернеса Р. Гайсинський та ін. Важливо, що більшість із названих прізвищ активно фігурує в різножанрових медійних дискурсах на теми корупції, порушення закону, перевищення своїх повноважень, аморальності й под. Типовим вербалізатором їхньої бізнесової, політичної, громадської та інших видів діяльності є видові вторинні назви, які формують перифрастичні мікрополя, що входять до макрополя «батальйон “Монако”», напр.: 1) «Столар Вадим» → *колишній «смотрящий» за столицею* (КиївВлада, 18.08.2022), *один із найближчих соратників Віктора Медведчука* (YouTube, 23.01.2023), *«тіньовий господар» столиці* (2+2, 10.02.2022), *український «десантник» у Ніцці* (Антикор, 25.08.2022), *боєць «батальйону Монако»* (Детектор медіа, 21.01.2023), *нардеп із*

«батальйону Монако» (Українська правда, 21.01.2023); 2) «Євген Мураєв» → новий [Сергій] Аксьонов (Українська правда, 23.01.2022), глава маріонеткового режиму в Києві (Новини Live, 27.01.2022), голова окупаційної адміністрації після вторгнення в Україну (Главком, 24.01.2022), кандидат для маріонеткового уряду в разі окупації Росією України (Українська правда, 27.01.2022), керівник забороненої партії «Наші» (Gazeta, 25.07.2023), лідер маріонеткового режиму в Україні (Українська правда, 21.01.2022), намісник Путіна в Україні (Главком, 24.01.2022), новий Аксьонов (Українська правда, 05.03.2023), потенційний «прем'єр» захопленої України (Українська правда, 23.01.2022) і депутат-утікач (Українська правда, 11.01.2023). Знайшлися влучні перифрастичні вирази для характеристики потенційних емігрантів, тобто тих, кому через різні причини не вдалося легально або нелегально потрапити до інших країн, а також тих, хто опинився за межами України, але віртуально виконував покладені на нього обов'язки або незаконно перетинав кордон. Колишнього обвинуваченого у справі про державну зраду проросійського депутата від «Опозиційної платформи – За життя» В. Медведчука, якого затримали працівники СБУ, коли він намагався втекти з України, та колишнього члена фракції «Слуга народу» Є. Шевченка, що зробив безуспішну спробу перетнути польський кордон, образно поійменували *бійцями-невдахами батальйону «Монако»* (Матеріал із Вікіпедії). За народним обранцем І. Абрамовичем, який виїхав з України ще до повномасштабного вторгнення й живе в маєтку на Лазуровому березі в місті Кап-Ферра, а депутатські повноваження склав лише 6 лютого 2023 року, закріпили ярлик *нардепа з «батальйону Монако»* (Українська правда, 06.02.2023), за першим заступником голови правління Приватбанку І. Лебединцем, який відпочивав на Лазурному березі Франції під час війни й користувався службовим автомобілем, – *героя «батальйону Монако»* (Економічна правда, 28.10.2022), за бізнесменом А. Адамовським – *завгоспа «Батальйону Монако»* (Українські національні новини, 01.02.2022), за сином голови Красноградської РДА Харківської області О. Войтенком, який їздив у Монте-Карло під час повномасштабного вторгнення нібито по гуманітарну допомогу, а віз із Монако зовсім інше, – *харківського мажора «батальйону Монако»* (Думка, 20.10.2022). Посилили активність у зв'язку з розслідувальними діями, вимогами екстрадиції імперсональні перифрази на зразок *фігурант «Батальйону Монако»* (LB.ua, 01.09.2022), *«боєць» батальйону «Монако»* (Faceboos, 21.08.2023),

можновладці, які «воюють» за кордоном у **батальйонах «Монако»** та **«Мальдіви»** (LB.ua, 19.12.2023).

Процедура пропріального варіювання усталеного звороту **батальйон «Монако»** триває, вона є результатом не авторського фразеотворення, а простою констатацією місця перебування (елітні країни, міста, курорти) VIP-утікачів, які ухиляються від військової служби, не реагують на офіційні заклики повернення в Україну й виконання своїх громадянських обов'язків. Отже, найближчим лексичним відповідником фразеологічної одиниці **батальйон «Монако»** є іменник *ухилянти*, що засвідчує останнім часом прогресування в її значеннєвому обсязі семи 'той, хто намагається уникати призову на службу в армію у зв'язку із запровадженням воєнного стану', а віддаленим – субстантивна лексема *біженці* з таким її семантичним описом: «той, хто виїхав до іншої країни у зв'язку з повномасштабним вторгненням Росії в Україну». Цікавим є те, що фразеологізм **батальйон «Монако»** може входити до опозиційної пари, другим компонентом якої є він сам разом із заперечною часткою *не*. Вона функціює в прионімній позиції і проковує ствердження протилежного змісту – «добровольці, призовані до ЗСУ громадяни, які захищають зі зброєю в руках Україну від російських окупантів». Обидва типи когнітивної ознаки конкретизує, розкриває в деталях їхнє контекстуальне оточення:

Батальйон «(не) Монако» або хто з майданівської влади воює на фронті

Про наших **можновладців, які «воюють» за кордоном у батальйонах «Монако» та «Мальдіви»**, написано багато. Як правило, це народні депутати, колишні чиновники та бізнесмени з псевдоопозиційної ОПЗЖ або владної «Слуги народу».

А ось про українських політиків, які дійсно воюють на фронті, чомусь ніхто не пише (LB.ua, 19.12.2023).

II.2. ПАРЕМІЙНА НЕОЛОГІЗАЦІЯ

У досліджуваний період відчутно оновилася паремійна сфера, яку традиційно вважають складником фразеологічної системи. Відомі прислів'я, приказки зазнали суттєві змін на рівні структури й семантики. Ці специфічні одиниці мови, зберігаючи іманентну здатність виражати з дивною влучністю суть явищ, подій, фактів, набули модерного звучання, яке є віддзеркаленням важливих суспільних пертурбацій. У сучасному політичному, воєнному дискурсі таку еволюцію регулярно переживають паремії з інтегрувальною

семою 'мілітарність'. Вияскравлену особливість виразно демонструють посталі на базі активно використовуваних конструкцій *Не так страшні **московські воші**, як українські гниди* (вислів *Нам не страшні московські воші, нам страшні українські гниди* приписують визначному українському громадсько-політичному й держаному діячеві С. Петлюрі), *Гуртом і **батька** легше (добре) бити* трансформовані синтаксичні структури *Не такі страшні **рашистські воші**, як українські гниди* (Київрада, 16.03.2022); *Гуртом легше і **ворога бити, і країну відновлювати!*** (Чернігівське земляцтво, 16.07.2023), *Гуртом і **орка** легше бити* (ISTV, 27.10.2023), *Гуртом і **кацапа** легше бити: волонтери з «черкащани разом» перевиконали план зі збору грошей для ЗСУ* (Україна молода, 19.11.2022), *Гуртом і **москаля** легше бити...* (Україна молода, 28.03.2017), *Гуртом легше **рашистів** бити* (Instagram, 29.04.2022), *А гуртом, як ми бачимо, і **агресора** легше бити* (Укрінформ, 20.12.2022), *Гуртом і **путіна** легше бити* (Останній Бастіон, 19.08.2022), *Гуртом легше бити «**бацька**» і **путінського окупанта!*** (День за днем, 02.03.2022) із видозміненим об'єктом, на який спрямовано узгоджену дію: **московські воші** (етнічна належність) → **рашистські воші** (етнічна належність + ідеологічні переконання); **батько** (кровна спорідненість) → **ворог** (супротивник на війні, у воєнних діях), **орк**, **кацап**, **москаль**, **московит**, **свинорус**, **свинособака** (супротивник на війні, у воєнних діях + зневажлива характеристика за етнічною належністю), **рашист** (супротивник на війні, у воєнних діях + ідеологічні переконання), **агресор**, **загарбник**, **окупант** (супротивник на війні, у воєнних діях + насильне захоплення, привласнення чужого), **путін** (основний призвідець війни + пропріальна ідентифікація), **«бацька»** (=Лукашенко) (підтримувач призвідця війни + апелятивно-етнічна ідентифікація). Як свідчить обстежений матеріал, розряд прислів'їв, семантична й формально-граматична структура яких перетрансформовується, представляють відомі констатувальні паремії *Кому війна, а кому мати рідна, Війна війною, а обід за розпорядком, Моя хата скраю (...), Побачити Париж і померти*. За своєю природою ці прецедентні одиниці – «відтворюване, етнокультурно марковане, здатне до трансляції прецедентне висловлення, що має ... глибинний зміст, функціонує як складник тексту і прагматично спрямоване на інтерпретатора» (90, с. 98).

Кому війна, а кому мати рідна

Високого ступеня продуктивності набуло прислів'я *Кому війна, а кому мати рідна* з притаманною йому конкретною темою та аксіологічним потенціалом. У словникові «Прислів'я та приказки: Взаємини між людьми» М.Пазяка зафіксовано інший варіант цієї паремії – *Кому війна, а кому **матір** рідна* (172, с.268). В обстежуваному дискурсі він представлений лише кількома прикладами: *Кому війна, а кому – «**матір** рідна»: у передмісті затримали перших мародерів* (Віскупів, 26.02.2022). Така функційна пасивність – очікувана, навіть закономірна річ, тому що для позитивно обарвленого іменника *матір* типовим є вживання у структурі конструкцій із меліоративною емоційною оцінністю.

Первинно паремія *Кому війна, а кому мати рідна* пов'язана з тематичною групою «війна» і є носієм значення «той, хто збагачується на людському горі під час війни». Згодом її почали використовувати як засіб характеристики людей, які не дотримуються моральних правил, порушують норми закону. Отже, відбулося розширення семантичного обсягу цієї одиниці – «той, хто збагачується під час різних складних випробувань, порушує норми моралі, закону». Учений-економіст Г.Мазур образно інтерпретує цей план змісту з позицій воєнного сьогодення: «авжди знайдуться люди, для яких війна обертається не болем, а благом» (169), пор.: *Кому війна, а кому мати рідна. Найгучніші скандали з воєнкомами* (Громадський інформаційний портал, 07.09.2023), [*Зате добре знають у громадах, де що ще залишилось роздерибанити. Подивіться, скільки повірізали лісів. Це ж катастрофа... А тепер людям продають дрова за величезні кошти. Де той бідний пенсіонер візьме?*] *От і виходить: кому війна, а кому мати рідна...* (33 канал, 19.04.2023) і *Кому війна, а кому нафта – мати рідна* (Урядовий кур'єр, 13.10.2012). Починаючи з 2014 року, описувана конструкція значно розширює свої функційні потенції, демонструючи градацію квантитативного поля, тобто збільшення кількості вживань. Регулярним для неї є побутування у складі заголовків неоднорідних щодо жанрової природи дискурсів, у яких найчастіше йдеться про фінансові махінації різного рівня посадовців, керівного складу армії, бізнесменів, про розкрадання гуманітарної допомоги, нечесних волонтерів і т.ін.: *Кому війна, а кому мати рідна. Частина перша* [*навіть за умов тотальної загрози для власного народу, чиновники продовжують грабувати Україну, жадібно набиваючи свої кишені*]] (Останній Бастіон,

23.02.2023), *Кому війна, а кому – мати рідна: в Чернігові затримали псевдоволонтера* (ЧЕline, 26.03.2022).

Паремійна конструкція *Кому війна, а кому мати рідна* наділена активним трансформаційним потенціалом. Важливо наголосити, що видозміна будь-яких паремій, і аналізованої також, умотивована тим, що вони виникли передовсім як когнітивна база адаптації людини до світу, як складний механізм практичних потреб етносу впорядковувати довкілля. За справедливим твердженням В. Калько, прагматичність прислів'їв, їхня зорієнтованість «на практичну, повсякденну діяльність, домінування предметно-побутового сприйняття, інтепретаційність, фіксування колективних стереотипних, архетипних, еталонних уявлень» створюють «надійні передумови для їхнього передавання від покоління до покоління» (90, с. 109–110).

3-поміж зафіксованих одиниць вирізнено кілька трансформаційних різновидів з яскраво експлікованим експресивно-емоційним потенціалом.

1. Синтаксичні варіанти. Найтиповішими серед них є ті, що виникли внаслідок варіантних способів зв'язку предикативних частин – сполучникового та безсполучникового. Паремія *Кому війна, а кому мати рідна* може функціювати як безсполучникове складне речення з імпліцитним протиставленням, потенційною альтернативністю тощо або як складносурядне речення з виразно реалізованим за участю протиставного сполучника *а* значенням протиставлення, напр.: *Кому війна, кому мати рідна: фортифікації посипалися* (Економічна правда, 20.07.2016) і *Кому війна, а кому мати рідна: які схеми використовують шахраї на ринку житла* (Інтерфакс-Україна, 05.05.2022). Що ж до конкретних семантичних відтінків протиставлення чи альтернативності, то їхній діапазон досить розлогий, як-от: *моральність ↔ аморальність, горе ↔ радість, злидні ↔ багатство, чесність ↔ ошуканість* і под. Протиставлення, що стосується обох предикативних частин або однієї, може посилювати в усному мовленні пауза, яку на письмі передають за допомогою тире. Пор.: *Прикро, але ми на власній шкурі відчули, що означає прислів'я, яке тисячу разів чули: «Кому – війна, а кому – мати рідна»* (НафтоГаз, 09.01.2023), *«Кому війна, а кому – мати рідна!»* (5 канал, 19.05.2022).

Поширений тип становлять варіанти, в основі яких – перетворення паремії як складної синтаксичної конструкції на просте речення, представлене двома моделями. У першій моделі постпозитивна предикативна частина паремії стає предикатною

синтаксею, що передбачає експліцитну суб'єктну та імпліцитну адресатну синтаксеми, причому імпліцитну адресатність у функції змістової домінанти висловлення актуалізує контекст, напр.: **Кому війна – мати рідна** (Слово Варвинщини, 31.03.2022), **Кому війна – «мати рідна»**: як не потрапити на гачок до **аферистів** у воєнний час (АрміяInform, 22.04.2022). У другій моделі, яка не передбачає облігаторного для паремії адресата, роль предикатної синтаксеми виконує препозитивна, а функцію суб'єктної синтаксеми – постпозитивна частина, напр.: **Рідна мати війна** (Українська правда, 24.06.2023). Принагідно зауважимо, що вершинним виявом такого синтаксичного перетворення є наповнені саркастичним змістом багатокомпонентні конструкції, які стилізовані під фольклор й оприявлені як колективний творчий продукт. Ілюстрацією такого типу видозмін може бути вірш-пісня К.Вишневського про одеського воєнкома, звинуваченого в незаконному збагаченні на сотні мільйонів гривень та в умисному ухиленні від несення служби в Збройних силах: **Рідна мати війна**, / *Ти ж мене з дна підняла*, / *І виводила мене подалі з села*, / *І в далеку Марбелью ти для мене шляхи прокладала*, / *І карт бланш бездоганний на гроші дала...* / *Хай з відкатів я стану / Біднішим на трішки*, / *Ще зелених купюр зароблю я собі*, / *І на березі моря я придбаю маєток розкішний*, / *І машину куплю завдяки лиш тобі...* / *Я візьму ще не раз / І на верх віддам долю*, / *Та я стільки накрив і вкрав стільки ж знов*, / *Головне, щоб війна все тривала й тривала поволі*, / *А я в гроші собі перетворював кров...* (Клуб Поезії, 25.06.2023).

3. Варіанти з ознаками транслітерованості. Репрезентують їх лексеми *мати* та *рідна*, які одночасно або поперемінно набувають російськомовного звучання *мать* і *родна*: Чернівці: **Кому війна, а кому мать родна...** (Голос України, 19.03.2022), **«Кому війна, а кому мать родна»**: Олена Лис ініціює збори об'єднання «Слуги народу», де хочуть відкликати з депутатів цілу низку своїх депутатів всіх рівнів (БукІнфо, 21.02.2022), **«Кому война, а кому – мать родная»** (Vc.ru, 03.03.2022), **Кому війна, а кому мати родна** (Рубрика, 14.03.2022). Виникнення цих варіантів спричинене, по-перше, тим, що в живому мовленні здавна активно побутує варіант *мать родна* (*родная*), який увіходить також до складу іншої активно вживаної антропоморфної метафори *війна – мать родна*. По-друге, автори сучасних текстів свідомо використовують його, щоб вияснити й пейоративно конотувати винуватця російсько-української війни та дистанціюватися від ворога, засудити його злочинні наміри й дії.

4. Фразеологічна контамінація. Зафіксовано поєднання першої частини паремії *Війна війною, а обід за розписом* і другої частини паремії *Кому війна, а для когось мати рідна*, унаслідок чого постала синтаксична структура *Війна війною, а для когось мати рідна: Як ви розумієте цей вислів «Війна війною, а для когось це мати рідна», або «Кому війна, а кому мати рідна»* (Facebook, 11.02.2022). Контамінований тип трансформації суттєво не порушує ні змісту описуваної паремії, ні її конотативних властивостей. Розбіжності існують на рівні адресата. Його функцію як обов'язкового компонента виконує не відносний конкретніший щодо семантики займенник *хто*, а неозначений прономінатив *хтось*, який точно не ідентифікує особи або групи осіб, об'єднаних за тими або тими ознаками. Його синсемантичність конкретизує контекст чи навіть ситуація мовлення з опертям на фонові знання. Інших типів контамінації в обстежених текстах не виявлено, хоч вони потенційно можливі. Зокрема, це стосується авторських видозмін, які можуть суттєво переінакшувати семантичну та експресивну структуру паремії в будь-якому дискурсі.

5. Еліптичні варіанти. Виявлено два типи паремійної редукції: скорочення а) постпозитивної предикативної частини й б) окремих її компонентів, напр.: *Кому війна... Як нові ринки і зменшення конкуренції впливають на залізничні закупівлі* (Економічна правда, 27.10.2022), *Кому війна, а кому... «Агіт ТБ Малецького» збирається витратити 600 тис. грн бюджетних грошей на нові відеопрограми* (Кременчуцька газета, 06.12.2022). Елімінування конституентного складу паремії суттєво не впливає на реципієнта, оскільки аналізована фраза є прецедентною. У цьому видозміненому варіанті вона найчастіше функціонує у структурі біблійного комплексу, по-перше, як основний носій інформації, по-друге, як своєрідний сигнал про предмет повідомлюваного, що в конкретнішому форматі репрезентує підзаголовок і системно розкриває текст, по-третє, як промоційний засіб.

6. Експансивні варіанти. Для цього різновиду варіантів характерним є функціонування як у заголовкові, так і в самому тексті. Їхня специфіка полягає в тому, що поширюваний компонент супроводжує постпозитивну предикативну частину, уточнюючи її конкретною інформацією, як-от: *Маю багато запитань ще з 2014 року, тому що кому війна, а кому – мати рідна, і гроші рікою* (Цензор.Нет, 30.06.2023), *Кому війна, а кому мати рідна та скільки коштують послуги Держспоживслужби для бізнесу під час війни* (Бізнес-союз «Порада», 04.05.2023).

7. Лексичні, лексико-семантичні варіанти. Особливість вирізнених трансформованих одиниць визначає високий ступінь продуктивності й семантична поліфункційність експансивного конститuenta, який, заступаючи іменниково-прикметникове словосполучення *мати рідна* (*мать родна*), разом з адресатом репрезентує диференційовані значення інваріантного плану змісту «той, хто незаконно збагачується під час війни, порушує норми моралі». У досліджуваний період помітне місце належить поширювальним компонентам із такими індивідуалізованими семантичними описами:

а) «розкрадання державного бюджету» (лексичні маркери: *схематоз, махінації, грошові потоки, красти, дерибанити...*): *Кому війна, а кому – час для схематозів та махінацій* (ZAXID.NET, 29.07.2022), *Кому війна, а кому «потоки»*: як з «Укроборонпрому» виводять кошти (Економічна правда, 18.08.2017), *Ну тут можна сказати одне: кому війна, а кому спосіб згребнути бюджетні кошти* (Кременчуцька газета, 06.12.2022), *Кому війна, а в Дрогобичі вирішили в більярд пограти* (Гал-інфо, 11.10.2023), *Кому війна, а кому – заробіток на бюджеті: хто ремонтує укриття в Миколаєві* (Антикорупційний вимір, 08.11.2023);

б) «порушення законодавства» (лексичні маркери: *преміювання, незаконний, списувати, мародерство, підкуповувати...*): *Кому війна, а кому – «війна все сплише»* (Останній Бастіон, 05.09.2022), *Кому війна – кому дрейф у Рівному!* (Рівне вечірнє, 10.12.2022), *Кому війна – кому зрада: український суд, прикриваючись воєнним станом, ухвалив рішення проти ПриватБанку* (Facebook , 24.03.2023), *Кому війна, а прокурорам премії...* (Твіттер, 12.12.2023);

в) «незаконне збагачення» (лексичні маркери: *заробіток, розкрутки, замовлення, нажива, наживатися, бабосики...*): *Кому війна, кому можливість для розкрутки та заробітку* (Republic.com.ua, 13.05.2022), *«Із нас узяли 52 тисячі гривень за тиждень проживання». Кому війна, а кому – заробітки* (Громадське, 18.03.2022), *«Гроші не пахнуть» або «Кому війна, а кому – замовлення»*: чому «Карпатнафтохім» знову привертає увагу судів? (Інформатор Калуж, 11.04.2022); *Кому війна, а кому нажива* (Проскурів, 13.01.2022), *Кому війна, а кому розпил 45 млн дол. – черговий корупційний скандал* (Цензор.Нет, 30.01.2023), *Кому війна, а кому бабосики в кишеню* (Facebook, 18.10.2022);

г) «комерційна, підприємницька та інша діяльність як джерело наживи» (лексичні маркери: *бізнес, комерція, зиск, контрабанда, гандлювати...*): *Кому війна, а кому бізнес, не переживайте, з них*

ніхто не воює, діти їхні за кордоном (Волинські новини, 26.03.2023), Кому війна, а **контрабандисти далі прагнуть труїти ЄС тютюном сумнівного походження** (Державна прикордонна служба України, 25.02.2022), Кому – війна, кому – **коноплі**. У Криворізькому районі чоловік виростив 400 кущів наркорослини (Рудана, 15.06.2023), Кому війна, а кому **і Ялівщина** (ЧЕline, 31.08.2023).

д) «багатство, розкоші, веселощі» (лексичні маркери: база нерухомості, квартири, вілли, готелі, ресторани, свято, курорти, гучне весілля, гулянка, потіха, розваги, земельні ділянки...): Кому війна, а **мер Тростянця вибирає елітні раритетні меблі за мільйони** (Сумські дебати, 09.11.2022), Кому війна, кому **ресторан «Одеса» у Відні** (Високий Замок, 29.07.2023), Кому – війна, а військовому комісару – **елітне життя!** (YouTube, 01.05.2023), Коли ми запустилися, мені багато людей писали: «кому – війна, а кому – **квіточки**» (Суспільне, 26.06.2023), «Кому війна, а кому **свято й курорти**»: плач матерів та дружин українських військових (Голос Карпат, 12.12.2023); **Одеса! Кому війна, а кому «потеха»** (Доступ до правди, 08.08.2023), «Кому війна, а кому **гулянки в Чехії**»: у мережі обурені виїздом Миколи Тищенка за кордон (24 канал, 12.06.2022);

е) «проросійські погляди, переконання, наміри» (лексичні маркери: Росія, Москва, російський, кремлівський, путінський...): Кому війна, а кому – **Москва... мов медом помазана** (Укрінформ, 10.08.2018), Кому війна з Росією, а кому – **премії від Росії** (Закарпаття онлайн, 17.01. 2021);

є) «нецільове використання державних грошей» (лексичні маркери: будівництво, капітальний ремонт, дороги, бруківки, телешоу...): Кому війна, кому **бруківка**: біля дому мера Львова Садового (YouTube, 20.09.2023);

ж) «інтриги виборчого процесу» (лексичні маркери: вибори, підкуп, гречка, обіцянки, малювання, підкуповувати...): Кому війна, а кому **вибори!** Чи дійсно влада готується до перегонів!? (YouTube, 09.11.2023);

з) «меркантильні інтереси» (лексичні маркери: посада, конкуренція, піар, кумівство...): Кому війна, а кому **майданчик для піару**: кременчуцьким педагогам дали вказівку підписувати батьків на телеграм мера Малецького (Кременчуцька газета, 11.10.2022), Кому війна, а кому **«дипломатичний» курорт у Брюсселі!** (Час, 10.06.2022);

и) «політичні інтриги» (*політикан, псевдодебати, «чорний» піар, компрометувати...*): *Кому війна, а кому щоденні політичні ігрища* (Facebook, 16.05.2022).

В окремих розряді вирішено експансивний варіант, у якому замість субстантивно-ад'єктивної конструкції *мати рідна* вживається заперечна частка *ні*, що експліцитно актуалізує на контекстуальному тлі загальне значення «*не війна*» (*Кому війна, а кому ні = не війна*) і в єдності з чітко не ідентифікованим адресатом *кому* репрезентує складну конкретну семантику «той, хто не бореться з ворогом, а незаконно збагачується під час війни, порушує норми моралі». Типове для цього варіанта функціонування в ролі заголовка з відкритою перспективою або вдокладненого коментування однієї проблеми, або належного інтерпретування кількох проблем, напр.:

КОМУ ВІЙНА, А КОМУ НІ. ЧИ ДОРЕЧНІ ВЕСЕЛОЩІ У КРАЇНІ, ЩО ВОЮЄ

Автор Олександра Горчинська

Два роки життя в країні тече у двох паралельних реальностях. У когось у країні йде війна, в житті інших – не змінилося геть нічого

У неділю, 29 травня, в Києві прощалися з Андрієм Жуком, командиром 3-го батальйону 72-ї бригади, Мауглі. Він загинув на Донбасі, під Волновахою, потрапивши в засідку бойовиків...

Дмитро Крикун, кіборг

Чимало людей не розуміють, що таке війна. Не розуміють, що відбувається, доти, доки це не стосуватиметься їх самих ...

Єгор Чернев, громадський активіст, волонтер, доброволець Національної гвардії України

Може, це прозвучить зухвало, але людям потрібні позитивні емоції...

Позивний Зубр, білоруський доброволець

У країні АТО, а не війна, тому люди живуть, як і зазвичай. Не кожен хоче зрозуміти, що там на Сході. Війна не названа війною, і тут всі причини...

Андрій Козинчук, військовий психолог

З одного боку, свята під час війни вважають неприйнятними. З іншого – це саме те, заради чого і воюють на фронті такі бійці, як Мауглі...

Олексій Гриценко, лідер Автомайдану

У країні давно порушуються всі норми законодавства і взагалі здорового глузду. У нас йде війна, а називається АТО, через це величезний дисбаланс у керованості й у сприйнятті...

Аміна Окуєва, доброволець батальйону імені Джохара Дудаєва

Війна під назвою «АТО» по своїй суті – справжнісінька війна, яка триває вже досить довго, понад два роки...

Роман Кулик, лейтенант 55-ї окремої артилерійської бригади ЗСУ

Якщо говорити про настрої бійців – тут думки переважно збігаються, і вони суто негативні.

Артем Єсенін, доброволець

Офіційно на Сході «перемир'я». Вимагати від влади скасування всіх свят вважаю дурницею...

Елла Лібанова, демограф і соціолог

Це насправді все непросто. Одягнути все суспільство в траур – це теж підіграти противнику... (NEW VOICE, 06.06.2016).

В окремий тип вичленувано представлене поодинокими прикладами лексико-семантичне варіювання, пов'язане з видозміною адресатного компонента постпозитивної або препозитивної та постпозитивної частин описуваної паремії, яке має два значеннєві виміри: а) від конкретного до загального й б) від загального до конкретного. Про перший вимір уже йшлося вище: заміна відносного прономінатива *хто* (*кому*), який предметніше, точніше, реальніше маркує особу чи групу осіб, неозначеним займенником *хтось* (*комусь*), що схематичніше, абстрактніше ідентифікує особу чи групу осіб, дає невизначене уявлення про неї, них, напр.: *Кому війна, а комусь* мати рідна: на Львівщині викрили масштабний підпільний склад гуманітарки (24 канал, 25 квітня 2023), *Комусь* війна, а *комусь* мати рідна (YouTube, 04.05.2023). Щодо другого виміру, то його репрезентує модель «субститут особи або групи осіб» ↔ «особа чи група осіб», напр.: *Кому війна, а «служонародовцям коломойського народу»*... (Останній Bastion, 21.08.2022), *Кому війна, а полковнику Чеботарьову* мати рідна (Антикор, 16.06.2014).

Як свідчить фактичний матеріал, препозитивна предикативна частина досліджуваної паремії лише зрідка трансформується, зазвичай розширюється. Якщо ж цей процес відбувається,

постпозитивна предикативна частина також видозмінюється – експансується, хоч подеколи може залишатися і в незмінному вигляді, пор.: *Війна кому віршовка, а кому дійна коровка* (Пазяк, с. 268), *Кому війна і укриття, а кому концерт*: як в Бурштині виступив гурт «Скай» (ПІК, 18.03.2022) і *Кому війна негідна, а кому мати рідна* (М. Калько). Варіювання компонента (а) *кому мати рідна* спричинене його модусною природою, а відносна стабільність конститuenta *Кому війна* – істинністю інформації.

Війна війною, а обід за розпорядком

У період російсько-української війни посилила функційність і динамізувала оновлення свого складу констатувальна паремія *Війна війною, а обід за розпорядком*, яка протистоїть паремії з таким самим статусом *Кому війна, а кому мати рідна* тим, що належить до побутової фразеології і є індиферентною стосовно оцінності. Семантична структура її така: «дотримання відповідних побутових умов життя незалежно від зовнішніх обставин», напр.: *Банальна фраза – війна війною, а обід за розкладом – не така вже й банальна. [Добре поїсти, а потім добре повоювати]* (Голос України, 07.09.2022). Первинно вона пов'язана з гастрономійним кодом, який концептуалізує лексема *обід* («споживання їжі між сніданням та вечерею»), і послідовно реалізує значення «дотримання режиму харчування незалежно від зовнішніх обставин», хоч і зазнає певних змін на рівні конститuentної організації, найрегулярнішими з-поміж яких є такі:

1. Лексичні, лексико-семантичні варіанти, в основі яких найчастіше лежить синонімійна заміна компонентів різної формально-граматичної будови: *Війна війною, а обід за графіком!* (Facebook, 05.05.2022), *Війна війною, а обід чекати не стане* (Facebook, 16.05.2022), «*Війна війною, а обід обідом*», – казав... (На урок, 25.03.2020), *Війна війною, а обід ніхто не скасовував* (YouTube, 05.09.2022), *Війна війною, а обід – за стандартами НАТО* (Високий Замок, 22.10.2015);

2. Експансивні варіанти, утворені за участю тематично споріднених лексичних одиниць: *Війна – війною, а сніданок, обід та вечеря за розкладом!* (Facebook, 08.05.2022), *Війна – війною, а елітний обід – за розкладом* (Facebook, 25.10.2022), *Війна війною, а обід завжди має бути смачним і за розкладом* (АрміяInform, 17.09.2020).

У досліджуваний період значеннєвий обсяг паремії «дотримання відповідних побутових умов життя незалежно від зовнішніх обставин» розширився, у зв'язку з чим посилюється аксіологічний потенціал її конкретних репрезентантів з типовими інтегрувальними семами 'протистояння війні', 'спротив ворогові', 'долання перешкод'. Роль семантичного маркера виконують одноосібно або подеколи в сукупності 1) постпозитивні заголовкові компоненти: *«Війна війною, а обід за розкладом»*: **Одещина розпочала весняно-польові роботи, щоб в Україні був хліб і до хліба** (ТСН, 17.03.2022), субститути 2) змістової константи обід: *Війна війною, а перукарня за розкладом* (Facebook, 09.12.2022) або 3) постпозитивної частини: *Жителі прилеглих до Бахмута міст: Війна війною, а помідори садити треба* (Коротко про, 25.05.2023).

На основі обстеженого матеріалу встановлено, що поряд із вирізаним вище семантичним описом, який є ретранслятором гастрономійного коду нації, високий ступінь продуктивності виявляють диференційовані значення з такими виразно заманіфестованими ідентифікувальними ознаками коду «повсякденне життя», як «аграрно-виробничий досвід» і «хазяйновитість, чистоплотність». Типовими вербалізаційними актуалізаторами семантичного опису «аграрно-виробничий досвід: підготовка і проведення польових робіт незалежно від зовнішніх обставин» є лексеми *город, посівна, пшениця, гречка, картопля, помідори; орати, волочити, саджати* й т.ін.: *«Війна війною, а посівна – за розкладом!»*, – *народна творчість* (Facebook, 02.04.2022), *Війна війною, а гречку сій* (Голос України, 15.04.2022), *Війна війною, а цибульку посадила* (YouTube, 04.05.2023), *Війна війною, а город ніхто не відміняв* (YouTube, 04.05.2023), *«Війна війною, а город городом»*, із репертуару Н. Фаліон (YouTube, 15.04.2023). Як слушно наголошує В. Калько, розглядувані паремійні утворення «є аргументом на користь того, що в українській етносвідомості була поширена ідея трудового індивідуалізму, яка формувала почуття господаря, гідності за результати особистої праці», вони «відображають сільськогосподарський досвід українців, народну трудову практику й реалізують прагматику, зорієнтовану на царину господарювання» (90, с. 196–197, 500). У формуванні значеннєвої структури «хазяйновитість, чистоплотність: дбайливе ведення господарства, дотримання відповідних санітарно-гігієнічних вимог незалежно від зовнішніх обставин» беруть участь лексичні одиниці *худоба, корови, лазня, світлиця, рушник, квіти; доглядати,*

прибирати, цвісти, білити тощо: *Війна війною, а корів треба доїти* (Молоко і ферма, 26.09.2023), *Війна війною, а до зими готуватися треба* (BBC News Україна, 05.08.2022), *Війна війною, а лазня за розкладом: 10-й польовий комплекс передав військовим БФ «Громадська ініціатива мешканців Кривбасу»* (Рудана, 14.07.2023), *[Якось навесні приїхала жінка садити квіти, причому в ту частину містечка, яку найбільше обстрілювали.] Бо війна війною, а квіти мають цвісти* (Український тиждень, 18.07.2023), *«Війна війною, але сміття треба збирати»*, – *говорить комунальник* (Український тиждень, 11.04.2022).

Давню народну приказку *Війна війною, а обід за розпорядком*, справедливо зауважено в одному з журналістських текстів, «цілком можна перекласти на сучасні реалії. Тільки мова піде не про війну, а про воєнний стан, і під “обідом” матиметься на увазі торгівля стратегійною сировиною із країною агресором» (120), фінансові махінації, політичні інтриги, словом, усе, що відбувається в суспільстві. Аналізована паремія перетрансформовується з побутової сфери в соціальну, змінює свою денотативно-конотативну структуру – «дотримання відповідних соціальних умов незалежно від зовнішніх обставин»: *Війна війною, а «футбол» за розкладом* (YouTube, 17.11.2023), *Війна – війною, а дорогу на НПЗ депутати вирішили ремонтувати* (Кременчуцька газета, 22.03.2022). Вона має чимало подібностей із паремією *Кому війна, а кому мати рідна*. Їх зближує не тільки статистичне піднесення в період російсько-української війни, а й трансформаційні потенції, репрезентовані через тло варіантності: іррегулярні еліптичні варіанти й регулярні експансивні, лексичні та лексико-граматичні варіанти. Фокус диференційованих значень загальної семантики ««той, хто незаконно збагачується під час війни, порушує норми моралі»» максимально наближений на рівні видозміненої постпозитивної предикативної частини до фокусу диференційованих значень загальної семантики «дотримання відповідних соціальних умов незалежно від зовнішніх обставин». Специфіка паремії *Війна війною, а обід за розпорядком* полягає в тому, що притаманний їй загальний семантичний опис «дотримання відповідних соціальних умов незалежно від зовнішніх обставин» реалізується у вигляді диференційованих значень, які відповідно до їхньої аксіологічної наповнюваності об'єднано в два типи: з 1) позитивною і 2) негативною конотацією. Конотативний компонент як складник семантичної структури паремії «репрезентує ставлення носіїв мови до позначеного за абсолютною шкалою «добре –

нейтрально – погано» і відносною шкалою «краще – так само добре – так само нейтрально – так само погано – гірше» (180, с. 525). Паремійна одиниця *Кому війна, а кому мати рідна* не корелює з позитивною конотацією.

Високою функційною активністю серед семантичних описів із позитивною конотацією паремії *Війна війною, а обід за розпорядком* вирізняються такі:

1) «дотримання звичаїв, традицій, відзначення державних та релігійних свят незалежно від зовнішніх обставин» (лексичні маркери: *свято, урочистості, квіти, пісня, Новий рік, День матері, Різдво, Пасха, Коляда...*): *Війна війною, а квіти – за розкладом: колишній лучанин про традицію, яку зберігають ізраїльтяни* (Район життя, 28.10.2023), *«Війна війною, а Коляда за розкладом!»* (Суспільне, 25.12.2022), *Війна війною, а Новий рік за розкладом* (Україна молода, 30.12.2014);

2) «організація та проведення важливих подій національного значення, участь у подіях світового рівня незалежно від зовнішніх обставин» (лексичні маркери: *Шевченківська премія, Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика, Всеукраїнський диктант національної єдності, посвята в студенти, Євробачення, міжнародні олімпіади...*): *Війна війною, а Шевченківська премія своєчасно* (Одеська національна наукова бібліотека, 15.03.2022), *Війна війною, а радіодиктант і «Євробачення» за розкладом. Найпопулярніші публікації про Суспільне на «Детекторі медіа»* (Детектор медіа, 31.12.2022), *Євробачення – 2023. Війна війною, а шоу має тривати* (Главком, 14.05.2023);

3) «налагодження матеріального виробництва, економічної сфери життєдіяльності незалежно від зовнішніх обставин» (лексичні маркери: *бізнес, завод, атомна станція, важка промисловість, товар, економіст, плановик; випускати, планувати, переробляти...*): *Війна війною, а бізнес має працювати: у Чернівцях відбувся другий інноваційно-інвестиційний форум «Invest Forum Chernivtsi 2022»* (БукІнфо, 16.12.2022), *Війна – війною, а життя триває: як відродити бізнес в Україні* (ТСН, 26.07.2023), *Війна війною, а ПДВ за розкладом* (Дебет-кредит, 27.12.2014);

4) «налагодження освітнього, культурного життя незалежно від зовнішніх обставин» (лексичні маркери: *школа, університет, офлайн, музей, бібліотека, театр, вистава; навчатися, духовно збагачуватися...*): *Війна війною, а вступ до університету – за розкладом? Чого чекати випускникам шкіл* (hromadske, 21.03.2022),

Українська пані: *«Війна – війною, а бібліотека працює за розкладом»* (YouTube, 03.08.2022), *Війна війною, а музей у Берегові працює* (Голос Карпат, 07.05.2022).

Продуктивніший розряд сформували конкретні репрезентанти паремії *Війна війною, а обід за розпорядком* із негативним типом конотації. Це зумовлено екстралінгвальними чинниками, зокрема всенаціональною загостреністю почуття справедливості, прикутістю уваги народу до тих суспільних проявів, які негативно впливають на воєнні стратегії і тактики, викриттям та оприявленням їх. Загальний план змісту «дотримання відповідних соціальних умов незалежно від зовнішніх обставин» із негативним типом конотації представлений широким спектром диференційованих значень, кожне з яких має свій набір вербалізаційних маркерів, що своїм семантичним статусом суттєво не відрізняються від тих, які ідентифікують диференційовані значення паремії *Кому війна, а кому мати рідна*:

а) «розкрадання державного бюджету» (лексичні маркери: *махінації, грошові потоки; красти, дерібанити...*): *Війна війною, а КП «Теплоенерго» закупляє за понад 200 тисяч гривень шаф для одягу!* (Інтернет-видання «Полтавщина», 17.10.2023), *Війна війною, а для резиденції Малецького виділено кошти в сумі понад 227 тис.* (Кременчуцька газета, 28.04.2023), *«Війна війною, а “зажертися” хочеться»: на Закарпатті двох посадовців викрили на розкраданні бюджетних коштів* (Голос Карпат, 20.12.2023);

б) «порушення законодавства» (лексичні маркери: *преміювання, незаконний, списувати, мародерство, підкуповувати...*): *Війна війною, а порушення Конституції за розкладом* (Лабораторія законодавчих ініціатив, 25.07.2022), *Війна війною, а премії за розкладом: Головка роздає керівникам комунальних установ багатотисячні премії* (Політичний Тернопіль, 15.12.2022), *Війна війною, а кримінал за розкладом...* (Кропивницький час-тайм, 09.07.2022);

в) «незаконне збагачення» (лексичні маркери: *заробіток, розкрутки, замовлення, нажива; наживатися, збагачуватися...*): *Війна війною, а вирубки на Одещині за розкладом* (Останній Bastion, 02.10.2022);

г) «комерційна, підприємницька та інша діяльність як джерело наживи» (лексичні маркери: *бізнес, комерція, зиск, контрабанда; гандлювати, торгувати...*): *Війна війною, а шахраї працюють за розкладом* (Факти, 24.10.2023), *Війна війною, а корупція за розкладом* (Час, 20.06.2023);

д) «багатство, розкоші, веселощі» (лексичні маркери: *база нерухомості, квартири, вілли, готелі, ресторани, свято, курорти, гучне весілля, гулянка, потіха, розваги, земельні ділянки...*): *Війна війною, а жирування на кошти українців* – за розкладом (Український інститут національної пам'яті, 25.11.2022), *Війна війною, а свято за розкладом* (Полтавська думка, 22.12.2023);

е) «проросійські погляди, переконання, наміри» (лексичні маркери: *Росія, Москва; російський, кремлівський, путінський...*): *Війна війною, а російський бізнес* – за розкладом: як працюють компанії розшукуваного Руслана Тарпана. Розслідування (Українські національні новини, 22.04.2022), *Війна – війною, а я торгую з Москвою: судитимуть харківського підприємця* (АТН, 02.10.2022);

є) «нецільове використання державних грошей» (лексичні маркери: *будівництво, капітальний ремонт, дороги, бруківки, телешоу...*): *Війна війною, а золота бруківка в центрі Києва з'явилася* (Facebook, 30.09.2022);

ж) «інтриги виборчого процесу» (лексичні маркери: *вибори, маніпуляція, інтрига, гратися; ошукувати, обмахляти...*): *Війна війною, а влада грається з виборами* (Бессарабія Інформ, 2023);

з) «меркантильні інтереси» (лексичні маркери: *вибори, посада, конкуренція, піар, кумівство...*): *Війна – війною, а піар* – за розкладом: як українські політики використовують вторгнення росії (24 канал, 21.07.2022);

и) «політичні інтриги» (лексичні маркери: *брехня, проституція, шахрайство...*): *Війна – війною, а політичне бл*дство* за розкладом (Високий Замок, 30.11.2022).

Моя хата скраю...

Схарактеризовану вище тенденцію яскраво демонструє активно використовуваний скорочений варіант прислів'я *Моя хата скраю* (*Моя хата скраю, я нічого не знаю, Моя хата скраю – нічого не знаю, Моя хата скраю, і я нічого не знаю*). Зафіксований у лексикографійних джерелах еліпсований його компонент (*я*) *нічого не знаю* (російський відповідник – *моя хата с краю; моё дело сторона*) (див.: 145, с. 105) утрадиційнено співвідноситься з кодом «господарська діяльність етносу: тяга до землі, індивідуальне господарство, власні статки й под.» в такому конкретному семантичному представленні: «непричетність до будь-якої справи; байдужість до всього, що відбувається»: «*“Моя хата скраю” тут не працює. [Якщо кожен буде ховатись, то війна стане ближче до його будинку. Тому треба*

всім згуртуватись і дати відсіч»] (Перша електронна газета, 31.07.2022), «Принцип **«Моя хата скраю – наша найбільша проблема»** (Рівне Вечірнє, 22.03.2004)

У період війни прислівниковий компонент *скраю*, що вказує на кінцеві межі просторового об'єкта, замінив інший адвербіальний конститuent – *усюди* – з властивим йому значенням «по всьому просторі», унаслідок чого сформувалася протилежна семантика – «відповідальність за все, що відбувається в Україні й навіть у світі»: **«Моя хата не скраю, моя хата всюди»** – під таким девізом працюють волонтери Гельмязівської територіальної громади (Золотоніська районна рада, 05.03.2024). Паремія з прислівником *усюди*, лексичним субституттом якого може бути хоронім *Україна*, поповнила розряд національних слоганів, які гуртують український народ, служать важливим його ідентифікувальним кодом та консолідувальним чинником. Напис **«Моя хата всюди»** з'явився на предметах побуту, транспортних засобах, на одязі, значках, прапорах, так поійменовано різні патріотичні заходи, благодійні фонди, волонтерські центри, мистецькі твори: *Купити чорну футболку з принтом **Моя хата всюди** від GANK стане відмінним рішенням для щоденного носіння, заняття спортом, зустрічі з друзями, активного відпочинку (Gank), Щиро вдячна БФ «Моя хата всюди» за буржуйку для виготовлення окопних свічок...* (Facebook, 26.10.2022). Глибину його змісту яскраво передають слова пісні «Моя хата всюди» (авторка К. Фаліон) як виклику на воєнні події в Україні: *Моя хата пахне молоком і хлібом з печі, / Пахне матіолою у тихий літній вечір, / Ще духмяним сіном і весінньою грозою, / Лісом також пахне і ранковою росою! / В мою хату пісня прилітає з солов'ями, / І приходить казка разом з поцілунком мами, / Сонце заглядає крізь мереживо фіранок / І дарує посмішки веселі на сніданок! // Приспів: **Моя хата скраю – перша ворога стрічаю! / Моя хата збоку – ворогам сюди ні кроку! / Хата за городом аж від заходу до сходу, / Бо віднині буде моя хата всюди! // Моя хата завжди і привітна, і гостинна, / Радо зустрічає усіх друзів і родину, / Голосно регоче у вишневому садочку, / І понад усе цінує вишиту сорочку! / Я за свою хату до кінця буду стояти, / Тут я народилась, тут навчилася співати! / В мене біля хати квітне мальва і калина! / **Моя хата всюди! Моя хата – Україна!..***** (Pesni, 31.05.2022).

Реалізація значення «відповідальність за все, що відбувається в Україні й навіть у світі» – це не модерна когнітивно-ономасіологічна процедура, а часткова актуалізація відомої, проте з об'єктивних

причин не тиражованої, навіть свідомо замовчуваної семантичної версії, яку репрезентує паремія *Моя хата скраю, я першим ворога зустрічаю* (*Моя хата скраю – я першим ворога зустрічаю, Моя хата скраю, і я першим ворога зустрічаю*), а також менш прозорий щодо плану змісту варіант її *Моя хата скраю, я ворога знаю* (*Моя хата скраю – я ворога знаю, Моя хата скраю і я ворога знаю*). Це прислів'я стало функційно активним у період Помаранчевої революції, Революції гідності, а особливо під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну. «Ми повинні повернути національну гідність і гордість, – наголошував у своєму виступі на Майдані 19 лютого 2014 року відомий політик та вчений М. Томенко, – бо насправді, як доводять історики і фахівці, це прислів'я звучало як *«Моя хата скраю – першим ворога зустрічаю»*, що означало, що чи за козацьких часів, чи в інший період люди, які обирали своє помешкання на кордоні поселення, завжди в разі необхідності були готовими першими стати на захист своєї родини, друзів, країни. Сьогодні ми всі несемо відповідальність за збереження свободи і незалежності нашої держави» (135). З'явилося багато етимологічних коментарів, які стосуються етимології паремійної одиниці *Моя хата скраю, я першим ворога зустрічаю*. Їх можна підвести під такий концептуальний знаменник: «Це прислів'я пояснюється тим, що військові козаки жили на околиці і в разі атаки першими зустрічали ворогів. Постріли та гомін будили все село на повстання, і всі як один – ставали за захист волі та свободи» (240). Такі твердження в тексті супроводжують гарячі емоції, як ось ця: «Росія не просто краде, вона переписує таким чином, щоб принизити Україну. Це “принцип ображеного”. Недокраїна “росія” – Московія з боліт Улус Золотої Орди, ніколи не мала і не буде мати своєї історії. Тому все, що вони могли, це красти і переписувати. Так відбулось із відомим нам прислів'ям. З давніх-давен відоме Козацьке прислів'я: *Моя хата з краю – першим ворога зустрічаю*. А тепер знайдіть оригінал цього прислів'я в совкових книжках. Вас як вчили в школі? Все вірно “я нічого не знаю”» (Там само). Під час дискусійних пристрастей відроджувалася історична справедливість, паремія змінювала свою кодову природу – поставала як утілення одвічного прагнення етносу до державності, захисту національних інтересів, а не лише як культивованого уособлення господарської діяльності етносу: тяги до землі, індивідуального господарства, власних статків тощо.

Вислів *Моя хата всюди*, крім проаналізованого, експлікує ще одне значення – «невизначене, тимчасове або взагалі відсутнє місце проживання біженців, евакуйованих людей із тимчасово окупованих

регіонів чи тих, що опинилися під прицілним вогнем ворога»: «Наразі є таке гасло **“Моя хата всюди”**, бо багато людей залишилися без домівок. [Мені нікуди повертатися. У нас немає квартири, моїх складів, роботи, мого бізнесу, бізнесу чоловіка. Тому наша хата всюди і це дуже важливо теж зрозуміти]», – поділилася роздумами Валентина (Сайт міста Мариуполя, 27.07.2022).

Побачити Париж і померти

Креативно обіграно й широко розтиражовану в аналізованому дискурсі російськомовну крилату фразу *Увидеть Париж и умереть* (*Побачити Париж і померти*), що маніфестує семантику «визнання Парижа як міста світової слави, після перебування в якому все видається спізнаним уповні». Вона вперше з'явилася у книзі «Мій Париж» Іллі Еренбурга, виданій 1931 року. Зовсім інше змістове наповнення мають утворені за цим зразком, але з відмінним пропріальним компонентом українські крилаті вислови: «*Побачити Чорнобаївку і померти*» (Українська правда, 19.03.2022), *Побачити Мощун і померти!* (Еспресо, 26.03.2022); *Побачити Авдіївку та померти* (YouTube, 20.03.2023), *Побачити Енергодар – і померти* (Радіо ТРЕК, 03.03.2022), *Побачити Маріуполь і померти* (Варта, 25.03.2022); «*Побачити Київ і померти*» (Facebook, 26.02.2022), *Побачити Україну і померти* (dev.ua, 04.03.2022), *Побачити Крим і вмерти?* (Останній Bastion, 03.02.2021). Пропріальну позицію заповнюють ті комоніми (*Мощун, Чорнобаївка*) й астіоніми (*Авдіївка, Бахмут, Буча, Гостомель, Енергодар, Маріуполь* та ін.), які у зв'язку з особливими воєнними подіями набули статусу прецедентних власних назв або вже мають його (*Київ*). Цей розряд доповнюють хороніми *Крим* та *Україна*. Наприклад, у селі Чорнобаївці Херсонської області, де міститься аеропорт, українські війська багато разів ущент розбивали ворожу техніку. Після цього розташоване тут летовище образно назвали *могильником для росіян*, а саме село – *намоленним місцем* (Facebook, 15.03.2022), *після перемоги туристичним місцем* (Українська правда, 19.03.2022). Село *Мощун*, що неподалік міста Києва, стало відомим тому, що тут із 5 до 21 березня 2022 року велися вкрай тяжкі бої з елітними підрозділами ворога, який тричі намагався переправитися через річку Ірпінь й опинитися в столиці, але не зміг цього зробити завдяки мужності та винахідливості наших воїнів і мирних людей. За цим населеним пунктом цілком справедливо закріпили меліоративно конотоване вторинне номінування *щит Києва* (Рубрика, 10.11.2023). Вислови з вирізненими онімами об'єднує

семантика, що корелює не з красою, визнанням міста світової слави, після перебування в якому все видається спізнаним уповні, а з біологічним буттям у вимірі «смерть, загибель за скоєне», а саме : «плата ціною життя за окупацію сіл і міст суверенної держави України, за поневолення миролюбного українського народу й нищення його культури».

У структурі крилатої фрази *Побачити Париж і померти* замість оніма можуть функціювати апелятиви. Це, зокрема, побутовізви *унітаз, пральна машина, електрочайник*, які багато з росіян сприймали як екзотику, бо ніколи не бачили їх. Денотативно-конотативну природу цих утворень розкрито у відеозверненні Президента України В. Зеленського, виголошеному в 58-й день нашої оборони: сама Росія – це територія, *«де немає свободи слова, немає свободи вибору. Просто не існує права на іншу думку. Де процвітає бідність і де людське життя нічого не варте. Аж настільки, що вони їдуть до нас, їдуть на війну, щоб вкрати собі хоч щось, що нагадує нормальне життя. Знаєте, як раніше говорили про найбільшу мрію: побачити Париж і померти. А від їхньої поведінки тепер просто шок. Бо їхня мрія тепер – **вкрати унітаз і померти**»* (208). Вислови з онімними та апелятивними компонентами можуть видозмінюватися на рівні сурядної сполуки дієслово + дієслово: *побачити – умерти* → *украсти – умерти*. Ця лексична трансформація посилює негативне значення за участю семи ‘чинити злочинство’: **«Вкрати унітаз і померти»**: Зеленський сформулював мрію російських окупантів (Волинські новини, 22.04.2022). Інтенсивнішу «мінусову» семантику передає синонімічна заміна *побачити – умерти* → *побачити – здохнути* за участю семи ‘смерть тварини’, напр.: **«Побачити Маріуполь і здохнути»**: «Азов» показав мертвих росіян на вулицях оточеного міста (Новинарня, 25.03.2022), **«Побачити Гостомель і здохнути** (Твіттер, 25.02.2022). Специфіка висловів із вербативним варіюванням полягає в тому, що в них замість етноніма *росіяни* як суб’єкта адресованої йому дії регулярно вживаються вже відомі та новосформовані етнофолізми – *москалі, москалики, кацапи, орки* й под.: **«Побачити Маріуполь і здохнути» – вирішила ще купка москалів** (24 канал, 26.03.2022).

Аналізовані мовні одиниці часто подають як варваризовані структури, утворені шляхом вирізнення фонетичних ознак російської мови за допомогою українських графем: *Увіде́ть Кієв і умере́ть* (Твіттер, 26.02.2022), *Увіде́ть унітаз і умере́ть* (YouTube, 17.05.2022). Цей вид фонетично-графічної гри є тим її прийомом,

«який уводить у текст додаткові конотації», надає йому комічного ефекту, а якщо ширше, то, як і інші різновиди мовної гри, по-перше, «репрезентує відповідні ... цінності через систему суб'єктивних смислів, які кодує адресат, а адресант – дешифрує», по-друге, «яскраво демонструє систему емоційно-психологічних інтенцій мовця» (97, с. 38, 118).

Весна покаже, хто де...

Важливо, що у трансформаційне поле попадають паремійні утворення, які не корелюють із літературним, естетизованим стандартом. Це демонструє прислів'я *Весна покаже, хто де воював* (5 канал, 16.03.2022), що виникло на базі виразу, друга частина якого має непристойний зміст – *Весна покаже, хто де с**** (Facebook, 05.02.2021).

І рибку з'їсти...

У досліджуваному дискурсі оригінально обіграно також прислів'я *І рибку з'їсти...*, у першій частині якого йдеться про смакування рибкою, а в другій, за евфемізованою версією, – про «отримання задоволення сексуального характеру» (87). Еротизований складник паремії часто замінюють на політичний із широким семантичним спектром, а саме: а) «переслідування В. Путіна, його оточення за геноцид, воєнні злочини і злочини проти людяності»: *І рибку з'їсти, і в Гаагу не сісти* (ICTV, 17.11.2023); б) «політична діяльність як засіб збереження і примноження власного бізнесу»: *І рибку з'їсти, і в калюжу не сісти* (УНІАН, 16.11.2006), *І рибку з'їсти, і гроші в росії та Європі заробити* (Українська правда, 09.06.2022); в) «приховування власних політичних поглядів»: *І рибку з'їсти, і на пляшку сісти* (Gazeta.ua, 08.04.2023); г) «кар'єрний ріст: *І рибку з'їсти, і в РНБО сісти* (YouTube, 26.06.2017); д) «порушення норм закону»: *І рибку з'їсти, і в воду не лізти* (Укрінформ, 21.04.2021), *І рибку з'їсти, і не вдаватися* (Вінницька обласна асоціація футболу, 23.09.2021), *І рибку з'їсти, і на конячці покататися* (СтопКор, 06.02.2019), е) «виконання умов наближення України до Європи»: *І рибку з'їсти, і традиції зберегти* (Lb.ua, 06.09.2013), *І рибку з'їсти, і на шпагат сісти* (ПІК, 23.04.2013), є) «політичне пристосуванство»: *І рибку з'їсти, й на палку сісти* (BukNews, 15.09.2015). До речі, евфемізувальний спектр цього компонента в дискурсах неполітичного й невоєнного характеру також досить широкий, що можна потвердити такою зафіксованою в обстеженому матеріалі «секретною онлайн-розмовою» (Там само): *І рибку з'їсти, і ... акваріум випити [і на люстрі покататися, і*

сковорідки не помити, і на гілочці погойдатися, і кісточкою не вдавитися, і сковорідку облизнути, і ніг не замочити, і в ставок не лізти, і луску продати, і посидіти зручно, і на ялинку злізти] (По секрету, 10.10.2015).

Нравится, не нравится – терпи, моя красавица

В українському мілітарному паремійному просторі опинився російський вислів *Нравится, не нравится – терпи, моя красавица*, який використав 7 лютого 2020 року у своєму черговому антиукраїнському наративі В. Путін і цим, як запевняло його оточення, нібито відреагував на негативну оцінку В. Зеленським Мінських угод. Креативні українці належно зреагували на текст і підтексти, які адресував їм очільник сусідньої держави: відразу з'явилися двомовні або варваризовані антивислови з експліцитно конотованими національно стратегійними пропріативами на зразок собороніма *Україна*, макроармоніма *Збройні сили України*, уніконіма «*Джавелін*»: *Нраві́тся, не нраві́тся – Украї́на справі́ться* (YouTube, 01.03.2022), *Нраві́тся, не нраві́тся! Збро́йні сили справля́ється* (YouTube, 23.02.2022), «*Нраві́тся, не нраві́тся – “Джавелі́ну” справля́ється...*» (5 канал, 22.02.2022). Українці назвали керівника сусідньої держави цинічним *гвалтівником*, *гопником-гвалтівником* (Texty.org.ua, 08.02.2022), тому що він процитував у трохи видозміненому варіанті рядки з пісні, у якій ідеться про підкрадання гвалтівника до сплячої красуні та його аморальні дії: *Спит красавица в гробу, Я подкрался и е*у. Нравится, не нравится – Спи, моя красавица!* (Texty.org.ua, 08.02.2022). До речі, це музичне твориво, точніше російська сороміцька частівка з некрофільським відтінком, – і тепер в активному репертуарі гурту «Красная плесень» із окупованого Криму.

Ні корови, ні свині, тільки Путін на стіні

Коли московити змушували українців вішати портрети Путіна, запобутувала фраза *Ні корови, ні свині, тільки Путін на стіні* (Facebook, 06.08.2022), яка змінила використовуваний під час Другої світової війни вираз *Ні корови, ні свині, тільки Гітлер на стіні*, що йому передувала активно вживаний у добу колективізації вислів *Ні корови, ні свині, тільки Сталін на стіні*, а ще раніше – *Ні корови, ні свині, тільки Ленін на стіні*.

Nie strasz, nie strasz, bo się zesrasz

Жваву реакцію в українській політичній, воєнній сфері викликало давнє непристойне польське прислів'я, яке беззастережно використав А. Дуда, відповідаючи на погрози Росії захопити Польщу. Він проартикулював лише цензурну частину паремії, а нецензурну кінцівку відтворили вже без його участі [*Не лякай, не лякай, бо сам у штани накладеш (Nie strasz, nie strasz, bo się zesrasz)*]. Через паремійне тло президент зацентрував на іншому: Польща – миролюбна країна, останнім часом вона багато зробила для того, щоб громадянам комфортно жилося у своїй державі. А для тих, хто осмілиться посягати на її територію, знайдеться місце для поховання (73).

2.3. АФОРИЗОВАНІ ВИРАЗИ

У період повномасштабної російсько-української війни, особливо в перші її місяці, з'явилися на екранах телевізорів та рекламних щитах, зарясніли в різножанрових дискурсах і публічних виступах державних діячів, політиків крилаті вирази видатних політиків, зокрема британського державного діяча У. Черчилля, українських та зарубіжних письменників, вислови з античних джерел, Біблії, відомих пісень різних часів, зокрема періоду Другої світової війни, і, зрозуміло, ті, які мають народне походження, постають як етнокреативні утворення з глибинним змістом, що віддзеркалюють воєнний стан у проєкції на вже здобутий бойовий, військовий досвід і той, який гартуємо сьогодні. Ці мовні одиниці рідше звучали в інваріантному, а частіше у трансформованому вигляді, пор.: *Борітеся – поборете!* (Т. Шевченко, поема «Кавказ» – *Борітеся – поборете: Вам Бог помагає; За вас сила, за вас воля і правда святая!*) і *Борімося – поборемо! Як боротимемося – поборемо!* (5 канал, лютий 2022); *За байраком байрак...* (Т. Шевченко, поезія «За байраком байрак...» – *За байраком байрак, А там степ та могила*) і *За Байрактаром Байрактар* (Рудана, 09.03.2022), *За Байрактаром Байрактар, за Байрактаром Байрактар, а там смерть та могила!* (Глибока News, 09.03.2022), *Еней був парубок моторний...* (І. Котляревський, поема «Енеїда» – *Еней був парубок моторний і хлопець хоть куди козак*) і *Вован* [Володимир Путін] *був парубок моторний. Але хлопець – так собі, ху*ло...* (Rozdil.lviv.ua, 09.05.2022); *Хотят ли русские войны?..* (популярна радянська пісня, автор музики – Е. Колмановський, автор слів – Є. Євтушенко – *Хотят ли русские войны? Спросите вы у тишины над ширью пашен и полей и у берез и тополей. Спросите*

вы у тех солдат, что под березами лежат, и пусть вам скажут их сыны, хотят ли русские войны) і - Хотят лі рускіе войны? – спитав москаль у сатани. Відповідає сатана: – Де є москаль, там є війна (Facebook, 25.02.2022).

Комунікаційні сфери, що безпосередньо або опосередковано впливають на людей (віртуальні, соціальні та інші мережі, телеканали і под.) девізом дня обирали різні за походженням, змістовим наповненням, емоційним насаженням афоризми, які могли змінюватися, чергуватися, оновлюватися впродовж доби відповідно до розгортання або звуження бойових дій, реагування світу на московитську агресію та українську протидію і т.ін.: Google – *Тримайся! Слава Україні!*; телемарафон: *Разом ми сильні; 5 канал: Разом нас багато – українців не подолати! Зупинимо війну разом! Підтримай сильного, прикрий слабшого!*

Виняткову креативність продемонстрували журналісти 5 каналу. Вони обирали гаслом дня дієслівний лозунг-триптих, остання – висновувальна – лексема якого зазвичай експлікувала сему 'непохитна віра в перемогу'. Найпродуктивніший тип сформували утворення з префіксом *пере-*, що має виразне значення повторюваної дії, асоціативно орієнтованої на важливий суспільний (національний, крайовий і т.д.) об'єкт. Самі ж вербативи семантично поліфункційні, ідентифікувальна для них сема 'конструктивна дія' репрезентована розлогим спектром семем, як-от: 'конструктивне оновлення', 'конструктивне переміщення', 'конструктивний опір' тощо: *Вистоймо – Помстимося – Переможемо; Перебудуємо – Перезапустимо – Переможемо; Перехопимо – Переграємо – Переможемо; Переборемо – Пересилимо – Переможемо; Переведемо – Переселимо – Переможемо; Перевеземо – Передамо – Переможемо; Перебудуємо – Перезапустимо – Переможемо; Переконаємо – Перекраїмо – Переможемо; Перекриємо – Перетиснемо – Переможемо; Переграємо – Перетрощимо – Переможемо; Переб'ємо – Перегризимо – Переможемо; Перебинтуємо – Перев'яжемо – Переможемо.* Інший тип становлять іменниково-іменникові триптихи, об'єднані навколо сем 'конкретний час' і 'морально-вольові якості': *Місяць героїзму – Місяць єдності – Місяць незламності.*

На окрему увагу заслуговує поширений стратегійний наратив «Україна – єдина», який однозначно негативно оцінює «історичне вчення» Путіна про українців і росіян як єдиний народ, «категорично заперечує російську риторику про поділ України на частини: Західну і Східну, Північну та Південну», а доводить інше: українці у спільній біді,

у горі об'єдналися і разом докладають усіх зусиль, щоб перемоги ворога (109, с. 299).

Що ж до висловів із різним ступенем афористичності, то їх погруповано так: вислови 1) політичних діячів, 2) майстрів слова, митців, 3) простих людей, 4) життєво важливі фрази у стані постійної загрози.

1. Вислови політичних діячів

Виразною ілюстрацією цього джерела поповнення фразеології слугують промови, звернення, заяви В. Зеленського. Окремі вирази нашого гаранта Конституції привабили увагу Заходу до воєнних подій у державі. Це передусім відповідь Президента на пропозицію уряду США надання йому політичного притулку у зв'язку з повномасштабним вторгненням Росії в Україну: *Мені потрібна зброя, а не евакуація (I need ammunition, not a ride)* або заява під час спільної конференції з президентом США Джо Байденом: *Хто контролює небо, той контролює і тривалість війни* (Факти, 13.12.2023). Учасники Мюнхенської безпекової конференції 15 лютого 2020 року бурхливо відреагували на слова Президента України *Не ми почали цю війну. Але нам її закінчувати*, а мешканці європейських міст під час телемосту 4 березня 2022 року – на застережливий його посил *Якщо Україна не витримає – не витримає вся Європа. Якщо Україна впаде – впаде вся Європа*. Українське суспільство зворушила й надихнула фраза глави держави *Без вас як гнівна реакція на черговий навмисний ракетний удар рашистів 11 вересня 2022 року по цивільній критичній інфраструктурі: «Читайте по губах: Без газу чи без вас? **Без вас**. Без світла чи без вас? **Без вас**. Без води чи без вас? **Без вас**. Без їжі чи без вас? **Без вас**. Холод, голод, темрява й спрага – для нас не так страшно й смертельно, як ваші «дружба й братерство». Але історія все розставить по місцях. І ми будемо з газом, світлом, водою та їжею... і **БЕЗ вас!**»* (Радіо Свобода, 11.09.2022). Активно використовуваний вислів *Без вас* зазнав креативних трансформацій, як-от: *У пітьмі, але **без вас*** (Апостроф, 12.09.2022), *І **без вас**, і зі світлом* (Transparency International Ukraine, 15.12.2022), *Без світла, води, газу – немає різниці. Головне – що **без вас!*** (Facebook, 24.11.2022), *Без світла, але **без вас*** (YouTube, 12.09.2022), *Краще без світла, але **без вас*** (Гордон, 25.11.2022). До цього розряду висловлень варто уналежнити звернення до співвітчизників, що його активно використовував після 24 лютого 2022 року Президент України В. Зеленський, – *вільний народі вільної країни*, – яке, за

словами М. Дубинянського, – «квінтесенція всього, що прозвучало в Україні за останній рік» (72).

2. Вислови майстрів слова, митців

Це досить розлогий із погляду тематичного розряд мовних одиниць. Продуктивний становлять ті, які мають мілітаристське спрямування: *Завтра – на один день ближче до перемоги* (С. Жадан), *Геть з України, москаль некрасивий!* (Андрій Данилко) (Суспільне, 11.04.2022). Аналізовані одиниці стали органічним компонентом прозового, поетичного, драматургічного, пісенного й інших жанрів

3. Вислови простих людей

Такі конструкції також належать до продуктивних. Вони віддзеркалюють усі – буденні й нестандартні – грані суспільного буття, подані в них конкретні констатації, настанови тощо оперті зазвичай на колективний досвід, як-от: *Холод учить нас цінувати тепло, Темрява вчить цінувати світло, Війна навчила цінувати кожну мить* (Facebook, 25.11.2022). Серед аналізованих одиниць – прецедентна конструкція На жаль, Путін сьогодні не здох, модальний компонент якої репрезентує емоційно негативну оцінку довгоочікуваної події. Цей іронічний вислів з'являвся щодня як новина о 15 годині на Телеграм-каналі. Список влучних фраз розширює неукраїнський щодо походження вираз *Можете скористатися веслами* (Facebook, 14.11.2022) з непримітним, як на перший погляд, змістом, а як насправді, то глибинним і винятково актуальним з огляду його адресата та політичної ситуації, у якій він опинився. Колективним творцем цієї конструкції є екіпаж грузинського судна, який відмовився заправляти паливом російське судно. Вважають, що цей спонтанно народжений мінідискурс став «один із символів економічного та міжнародного тиску на Росію як державу-агресора» (212). До топфраз, які рельєфно передають мудрість українського народу, зараховують і таку: *Покладіть насіння собі в кишені, щоб, коли вас уб'ють, проросли соняшники*. Цю мудру пораду дала непроханим ворогам, що вдерлися на нашу землю й оголосили себе визволителями, жінка з Генічеська. Прикладом колективної лінгвокреативності є звернення одеситів до непроханих «визволителів», кричалка херсонців про В. Зеленського та В. Путіна, яка лунала на мітингах проти російських окупантів, або переконливе твердження полтавців про гастрономічний код нації, територіальну цілісність України, її видатних представників: *Не робіть мамі нерви, у неї українське серце! Одеса –*

нескорена! (YouTube, 07.06.2022), *Зеленський молодець, а Путіну пізд*ц!* (Твіттер, 05.03.2022), *Гоголь, борщ і Крим – наші* (Facebook, 22.12.2023), *Гоголь, борщ і Крим – наш, А їхній путлер, і кобзон, і єралаш, Бо наші цінності завжди в наших серцях, А рашку здибає провал і повний крах* (Facebook, 23.12.2022). Ці та інші оригінальні фрази, що народилися як оперативна реакція на різні дії, які викликали резонанс у суспільстві, чекають свого сумлінного впорядника. Їх треба зафіксувати як один із важливих вербалізаційних маркерів окремо взятого фрагмента української історії і тих, хто її творив.

4. Життєво важливі фрази

Вирізані вислови поряд з утрадиційненими етикетними формулами привітання, побажання, вибачення, прощання і под. становлять особливу групу, позаяк відображають стратегійно важливі життєві орієнтири періоду війни. Ідеться насамперед про вирази *Повітряна тривога. Прямуйте в укриття!* і *Відбій повітряної тривоги*, які на початку війни були незвично тривожними та незвично заспокоїливими, а згодом перетворилися на звично тривожні й звично заспокоїливі фрази. Вираз *Повітряна тривога* як невербальний акустичний знак актуалізувався в період війни в різних областях України не одну сотню і не одну тисячу разів. Природу цього акустичного знака в дії та людську реакцію на неї влучно передала співачка Марія Бурмака. «Звук сигналу повітряної тривоги, – говорить вона, – висхідний – від нижчого і нагору, таке враження, що він посилюється. Плюс низька частота. Цей звук справді викликає внутрішню тривогу і бажання сховатись не лише від загрози, а від самого звуку» (162). Станом на 24 лютого 2024 року маємо таку статистику тривог різної тривалості (найдовша – 18 годин 43 хвилини, 8 секунд): Донецщина – 6232, Харківщина – 3604, Запоріжжя – 3542, Дніпропетровщина – 3209, Миколаївщина – 2874, Київщина – 2594, Кіровоградщина – 2473, Полтавщина – 1987, Херсонщина – 1762, Сумщина – 1709, Черкащина – 1324, Чернігівщина – 1200, Одещина – 1187, Житомирщина – 1017, Вінниччина – 894, Хмельниччина – 772, Волинь – 588, Рівненщина – 579, Тернопільщина – 555, Львівщина – 502, Івано-Франківщина – 502, Букововина – 461, Закарпаття – 421, Крим – 7, Луганщина – 0 (173).

3 виразом *повітряна тривога* семантично корелює немилозвучне словосполучення *летить бледіна* з негативною конотацією, авторство якого належить М. Подоляк. Ця волонтерка й

блогер «якось у “гуманітарці” ... побачила дитяче харчування бренду Bledine» й почала «твітити так про повітряні тривоги, і фраза швидко завірусилася» (212), що підтверджує обстежений матеріал: ***Летить бледіна, всі в укриття!*** (Українська правда, 08.06.2022), ***Летить бледіна! Хай вона б їм, окупантам, поперек ср*ки встала, усім в укриття!*** (Slangzone, 14.06.2022), ***Бледіна летить – дулі крутіть (і в укриття швиденько)*** ... (Instagram, 08.06.2022), *Фраза «**летить бледіна**» раптово з'явилась та стрімко стала популярною в соцмережах після вторгнення російських окупантів* (Радіо MAXIMUM, 08.05.2022). Слово *бледіна* функціює самостійно, експлікуючи значення «російська ракета, спрямована проти України»: *Сирена – це коли летить бледіна* (О Павлова). Широту функційного простору вислову *Летить бледіна* демонструє потрапляння його до міжнародного сленгового словника Urban Dictionary в дефініційному представленні «потворна літаюча хвойда» (7) [є й інші варіанти номінації цієї реалії: *потворна літаюча повія* (Facebook, 24.04.2022), *потворна літаюча су*а* (УНІАН, 08.05.2022), *потворна літаюча хвойда* (Українська правда, 08.05.2022)]. Вираз побутує в пісні з нецензурними словами та фразами «Летить бледіна», яку виконує гурт «Дно»: *...І знову летить бледіна, Летить бледіна, Летить бледіна, Крилата їб***на Лиш летить бледіна, летить бледіна, Збивай її козак, Збивай, мужчина...* (YouTube, 10.06.2022).

Реакцію на фази масованої атаки ворога віддзеркалюють вислів-упевненість *Сподіваюся, ти (ви) в безпеці, Сподіваюся, у тебе (у вас) усе гаразд* та вислів-запитання *Як ти (ви)?* До цього розряду небезпідставно уналежнюють фразу *Я в калідорі*, у яку вкладають зміст «перечікування тривоги в безпечному місці квартири – коридорі» (у розмовному мовленні поширеним варіантом цієї лексеми є іменник *калідор*) (212).

Окремо треба сказати про вирази *Доброго вечора, ми з України!* (*Доброго ранку! Ми з України!*), що вийшли за межі мовленнєвого етикету й почали виконувати функцію одного з маркерів символічного коду української нації: *Доброго вечора, ми з України! Разом до перемоги!* (YouTube, 29.10.2021), *Крадуть цигани військові машини: «Доброго ранку! Ми з України!» Прапор російський зриває хлопчина – «Доброго ранку! Ми з України!»* (Державна прикордонна служби України, 19.03.2023). Як запевняють кременчуцькі диджеї, «фраза “Доброго вечора, ми з України” належить Марку Галаневичу, фронтмену гурту “Даха Брах», яку він сказав під час виступу гурту в США в 2014 році» (197). Співтворцями її є також кременчуківці Артем

Ткаченко та Максим Мокренко, відомі як PROBASS Δ HARDI. Восени 2021 року вони випустили трек «Доброго вечора» (Where are you from), у якому «зміксували електронну музику та українські фольклорні мотиви і додали єдину фразу на початку – “Доброго вечора, ми з України”» (65), запозичену в Марка Галаневича. Тиражуванню її сприяв *улюбленець українців, зірка соцмереж* (Dero.ua, 12.03.2022) В. Кім, який словами *Доброго вечора (ранку, дня), ми з України!* розпочинав своє відеозвернення. Очільник Миколаївської ОВА для багатьох українців став на початковому етапі російсько-української війни *символом бойового духу та спокою для українців* (BirdinFlight, 13.03.2023). Сам же вираз переживає цікаву історію: з одного боку, він фразеологізується в семантичному вимірі «проукраїнська позиція; належність до нації, що воює», а з іншого, – продовжує активно функціонувати у сфері етикетної комунікації, оскільки є щирим вітанням тележурналістів, неофіційним військовим привітанням, що набуло поширення після повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Фраза *Доброго вечора, ми з України!* входить до розряду символів незламності та оптимізму українського народу.

Нарешті, варті уваги адресовані українцям чи ворогам щирі або іронійні етикетні формули, пор.: *Я бажаю вам зими без сирен і без війни* (з архіву автора) і *Усім добраніч! Бавовнятка про все подбають* (Telegram, 12.09.2022). Останнє побажання суголосне українському ментальному духові, який передано в тексті Гімну України, де ворогів названо «*нашими воріженьками*», але переконливо зацентовано на тому, що вони неодмінно «*згинуть..., як роса на сонці*», а українці-браття запанують «*у своїй сторонці*».

РОЗДІЛ III.

ЛІНГВАЛЬНІ МАРКЕРИ ПОСТФОЛЬКЛОРНИХ ТЕКСТІВ ПЕРІОДУ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Взявши до уваги, що сучасна російсько-українська війна в затяжній фазі, ще триває, то закономірними і прогнозованими явищами є також подальший розквіт усної народної творчості, побутування, шліфування, переосмислення вже відомих і поява нових взірців воєнного фольклору чи не всіх малих жанрів. Така творчість має на меті найперше підняття бойового духу і моральної стійкості української нації для перемоги над ворогом.

Роман Офіцинський

...Ті чи інші суспільні події якнайшвидше знаходять своє відображення у фольклорі, творячи таким чином фольклорні і поетичні новотвори, які так чи інакше, більшою чи меншою мірою мають дотичність до теми війни.

Лілія Яремко

Фольклорові притаманна цікава еволюція: він то «завмирає», то відроджується залежно від обставин (202), тобто нагадує «спіраль, кожен наступний виток якої є схожим на попередній» і «водночас наповнюється новими смислами» (Закальська, 2021:15). Цей оригінальний жанр перманентно розвивається, тобто він, за справедливим твердженням О. Кузьменко, у чомусь «помітніший, десь невидимий, але однозначно – він є усюди», він «живий», його просто «треба відчуті і побачити» (224). Поштовхом до виникнення нового фольклорного твору зазвичай є кризові моменти в житті людини (43), яким властива така еволюційна модель: «Чим сильніший виклик, кинутий спільноті, тим гострішою стає її відповідь як суб'єкта реалізації національних інтересів, творення власної свободи й подолання спротиву агресії» (79, с. 8).

Означену тенденцію виразно й самобутньо відображає воєнна народна поетична творчість. На думку щойно цитованої дослідниці О. Кузьменко, воєнний фольклор – «модерне явище, яке з'явилося з Першою світовою війною», причому не на голому місці, оскільки маємо його предтечу – потужний козацький епос. А «цей пласт української народної творчості не що інше, як воєнний фольклор. Адже відомо, що козаки брали участь у війнах, а в минулому вони були численними. Залишився спадок у формі дум, історичних пісень, героїчних переказів. На цій добротній основі кількасотлітньої народної історії викарбовувалося те нове, що приніс модерний час і Перша світова війна» (43). Нової якості фольклор набув у період Другої світової війни, коли «комуністична ідеологічна машина працювала, щоб максимально використати ресурс народної творчості на свою пропаганду. І це не було “ноу-хау” радянської влади. У Третньому Рейху відбувалося те саме» (Там само). Однак не варт забувати того, що поряд із цим різновидом псевдонародної творчості бурхливо розвивався інший, коли пісня, анекдот або легенда народжувалися не за наказом згори чи під чиймось тиском, а за покликом душі й серця, який часто дисонував з офіційними догмами або й радикально заперечував їх. «І від фактів історії, – це ще одне міркування фольклорознавця О. Кузьменко, – ми не можемо нікуди дітися, як дослідники ми бачимо різні сторони суспільної творчості» (Там само). Феномен фольклору Першої та Другої світової війни, зокрема його лінгвальний ресурс, ґрунтовно досліджено й системно описано. Специфіка креативного народного генія сучасної російсько-української війни ще не з'ясована, навіть належно не ідентифіковані його модерні жанри та їхні мовні маркери, які «відображають різні аспекти колективного сприйняття дійсності», зосереджують у собі «свою систему оцінок і норм» (69, с. 52). І це передусім тому, що не завершилася, навіть не впотужнилася контурами фінальності сама подія, а креативно-вербальне реагування на неї з боку різних суспільних верств триває, набуваючи новочасних форм або обрамляючи апробовані стандарти в новоявлені шати.

У пропонованому дослідженні до постфольклорного контенту умовно уналежнено деякі авторські дискурси. Підставою для цього послужили такі причини: 1) авторські замовляння, кописанки й ін. твори в основі своїй народнопоетичні, вони густо насичені класичними елементами фольклору й 2) побутують у варіантних формах, до яких удаються навіть ті, хто заявляє про своє авторство. Доречно в цьому контексті вказати на те, що однією з поширених

технологій лінгвокреативності періоду російсько-української війни є перетрансформовування на рівні змісту та форми відомих афоризмів, поезій, пісень тощо. Досить згадати бодай варіант із назвою «Сіла птаха» відомої пісні «Чарівна скрипка» (слова Ю. Рибчинського, музика І. Поклада), який запропонувала Л. Нікітюк. Вона висміяла тиражовану московитами версію про виготовлену в таємних українських лабораторіях біологічну зброю, що її нібито переносять птахи, спроможні знищувати людей і війсьну техніку. «Птаха українська жовтокрила», яку «вчені західні ростили, у таємних голубятнях за Дніпром», ушивши їй «електронний чіп у голову», розпиляє новий вірус «на паркані москалівського кремля...», щоб не було в світі більше москаля». «Тая птаха» не лише мітить росію г***ом, вона «пострашніше байрактара», бо «баб із неба буде оплодотворять, і всі діти будуть схожі на Бандеру і не зможуть по-кацапськи розмовлять». Ворогові, названому сукою, треба боятися «на Україне» гусей, які «в небі літаки таранять всі», голубів, що «мітять влучно ... піхоту руських», горобців, які «потім кучно се*уть градом», навіть мишей, бо й у них «офіцерське є звання», і постійно пам'ятати, що «на Україне ... в лісі й полі, під землею і на небі, ненавидять усім серцем москаля». Спектр мовновиражальних засобів, які використовує Л. Нікітюк, досить широкий. Це, зокрема, етнофолізми, що утворюють синонімічні ряди, інвективна, мілітарна, орнітальна лексика, прецедентні оніми (потамоніми, антропоніми, хороніми, прагматоніми, ергоніми), семантично акцентовані національні атрибути, концептуальні метафори й т. ін. «Цілковито сумірну тенденцію до “розгерметизації” мовно-естетичної норми», наголошує дослідниця Г. Сютя, засвідчують інші по-новітньому перетрансформовані пісні («Чорнобаївка», «Пісня про Херсон», «Заблокуй цю пісню», «Бий окупанта», «Русніпи», «Стріляти», «Арта», «Москаля нема») чи переспіви народних пісень [«Горів москалик і палав», «Горіли танки, палали», «Їхали укropи... (пісенька про путю)», «Ой на горі москаля ждуть...»)], римейки світової пісенної культури (Х. Соловій «Українська лють»; В. Лобач «Як тебе сміли бомбити, Києве мій», П. Зібров «Мертві орки не гудуть», цикл «Пісні укриття» О. Акулової та ін.). (113, с. 364). На початку війни, у перші тижні й місяці після повномасштабного вторгнення, «такі тексти з'являлися не просто активно, а навіть шквально – як реакція на останні події чи «гарячі» висловлення доби. Вербально та експресивно рефлексуючи і війсьну реальність, і мовну дійсність, вони засвідчують, що в час війни художня практика тимчасово (однак в окремих жанрах дуже помітно) “пригальмувала” традиційно

визначальну для неї функцію естетичного верифікатора, фільтра й “формувальниці” естетичного канону літературної мови» (Там само).

Парадигму народнопоетичної культури, що з’явилася в період російсько-української війни, репрезентують традиційні й зовсім не передбачувані для цієї суспільної події жанри, а саме: замовляння (закляття, зурочення), колискові пісні, календарно-обрядові пісні (колядки, щедрівки, великодня обрядовість), анекдоти, жарти, скоромовки.

III.1. ЗАМОВЛЯННЯ-ЗАКЛЯТТЯ

В обстежуваних дискурсах набуло поширення суспільно-громадське (проти ворогів) замовляння про повітряну тривогу. Його зміст – магічний засіб досягнення бажаного миру в захисних ритуалах: *Повітряна тривога, перейди до таганрога, до москви та курська, самари та іркутська, смоленська та тамбова, ульяновська та пскова. І в курган, і в магадан і в далекий тегеран. Амінь* (Твіттер, 27.10.2022). Поданий текст не має іманентно притаманної йому композиційної вичерпності, зокрема відсутній характерний для нього сакральний вступ. Певною мірою відзбитковує цю неповноту молитовно завершальне слово *амінь*, проголошене в кінці заклиальної дії на підтвердження істини, та апелятивний тип фольклорного мовлення, що містить звернення до об’єкта впливу. Поза текстом перебуває адресант (суб’єкт), але він зрозумілий і без вербальної актуалізації, тому інтуїтивно присутній у межах ритуальної ситуації. Це миролюбні, нескорені українці, які вкупі з віртуальними міфічними помічниками долають ворожу навалу, й багата досвідом боротьби Україна також укупі з віртуальними міфічними помічниками, що її чує світ і пропонує допомогу. Чітко експлікований адресат, на який запроєктовано ритуальну дію через прихований імператив, виражений моторним дієсловом *іти* із префіксом *пере-*, що вказує на спрямованість дії з одного місця в інше через конкретне часопросторове тло, в основі якого лежить опозиція «свій / чужий». Це тло формують прецедентні астіоніми, які в єдності представляють топонімічну метафору й водночас поетичну символіку – широку мапу Росії (*таганрог, москва, курськ, самара, іркутськ, смоленськ, тамбов, ульяновськ, псков, курган, магадан*) та географію її горе-союзників (*іран, тегеран*), що постачають країні-агресорові смертоносну зброю, якою вона знищує українські міста, села, невинних людей. Креативно вимodelюваний зміст наративу передбачає кардинальне переінакшення воєнної ситуації через зміну

траєкторії, тобто руху до здійснення місця ритуалу, антициннісного об'єкта – *повітряної тривоги* як одного з універсальних індикаторів сучасної війни. Аналізована наративна модель специфічно віддзеркалює притаманну замовлянню надреальну комунікацію, сутністю якої є віра в магічну силу слова, її спромоги змінити реальність на засадах справедливості, а не меркантильності, на принципах дотримання заповідей Господніх, а не порушення їх.

Описуване замовлення, як і інші народнопоетичні жанри, має варіанти, напр.: *Повітряна тривога, перейди до Таганрога, з Таганрога до Пітера та бункерного пішара* (Rozdil.lviv.ua, 01.04.2022), *Повітряна тривога, Геть з Кривого Рогу до рашки, таганрогу...* (TikTok, 02.06.2022). Загальним своїм змістом вони не контрастують і водночас мають відмінності на когнітивно-ономасіологічному рівні предметних атрибутів, спектр яких розширює пейоративно забарвлене перифрастичне найменування президента Росії, і на рівні композиційних прийомів – відсутність молитовних компонентів. Конкретизацією адресата ритуальної дії (*бункерний пішар*) логічно вмотивована несакральна кінцівка твору – *Буде тобі, як Залужний скаже*, що є видозміненим варіантом паремії *Буде тобі враже, як відьма скаже* (*Буде тобі враже так, як відьма скаже*). Такий замовляльно-зурочувальний акорд-фініш із прецедентним антропонімом символізує віру в перемогу над окупантами.

Аналізоване явище народної культури ввійшло як інтертекст до інших дискурсів, зокрема до поезії. Один із авторів запропонував таку креативну версію проаналізованого постфольклорного феномену, давши йому назву «Трансформація “тривоги!”». У вступі він окреслює непроминальне значення *повітряної тривоги* як маркера війни, представляючи її метонімією особою з особливими захисними повноваженнями: *О, «Повітряна тривога!» / Ти лунаєш часто довго, / людей життя спасати, в укриттях / їх рятувати через обстріли ворожі – / попередження як Божі* (Клуб поезії, 16.12.2022).

Основний зміст розглядуваного римованого дискурсу вирізняє широта поетичної символіки, репрезентованої не тільки суттєво доповненим топонімічним корпусом росії (*петербург, чита, зауралля, сибір*) та людом, що її населяє (*зеки, вагнерівці*), а й аналогічним корпусом білорусі (*мінськ, брест, гомель, пінськ, новополицьк, гродно*) та світу (зарубіжні країни): *Ви, «Повітряна ТРИВОГА», / перейди до таганрога, / до москви біжи й до курська, / і самари та іркутська, / і смоленська, і тамбова / петербурга, чити й пскова! / Доберися і до мінська, / бреста, гомеля та пінська, / в новополицьку і*

в гродно / щоб була «ТРИВОГА» – «Модно!» / У кремлі – щоб зазвучала, / вуха їм щоб закладало! / Чутно щоби – за уралом, / як вражають в а с «кинжалом». / Щоб сибір увесь здригнувся / і навколо озирнувся? / Зазвучи гучно в кургані, / серед зеків в магадані. / В групі вагнер відгукнулось / і в мішечку щоб замкнулось! / А тоді – аж на світанні – / у далекім тегерані, / Там ш а х е д и виробляють / і в росію надсилають, / щоб бомбили людей мирних – / дітей, жінок, лиш цивільних. / Перейди в оті країни, / щоб відчули смерть від війни!

Завершує поезію повчальний висновок про відповідальність кожного за скоєне, оптимістична віра в перемогу: *Щоб «тривогу» вони знали / і в підвали не встигали. / А хіба є в них підвали? / Не підвали, а – завали! / Отак добре б в них сховатись / і навечно там й зостатись. / Може, лиш тоді – проснуться / та й на опір підіймуться!?... / Як настане перемога, / гімном буде їм «тривога»!*

Про антицинісний об'єкт – повітряну тривогу – йдеться в інших жанрах постфольклорного дискурсу, що засвідчують такі його конкретні репрезентанти, як жарти та анекдоти, напр.: *Москва, повітряна тривога, Усі в Мавзолей!* (Rozdil.lviv.ua, 31.05.2022). Цей дискурс логічно завершує зміст наведених вище заклинань та їхніх поетичних варіантів, оскільки в ньому повідомлено через вокативно-локативні маркери про завершеність ритуальної дії.

III.2. ЗАМОВЛЯННЯ-ЗУРОЧЕННЯ

Вирізнений синкретичний фольклорний жанр по-особливому не еволюціонує в період російсько-української війни. Відомою стала алюзія на цей етнокреатив, мотивом уналежнення якого до зурочень і причиною популярності є прецедентний локус його – Конотоп Сумської області. Цей астіонім асоціюється із сатирично-фантастичною повістю «*Конотопська відьма*» Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. Словосполучення *конотопська відьма* вийшло за біблійнімо-антропонімічні межі. Персонажеві твору Явдосі Зубисі, яка, коли «сонце заходить, так ... і молодіє, а у саму глупу північ стане молоденькою дівчиною, а там і стане стариться і до схід сонця вп'ять стане стара, як була учора...», в українському національно-традиційному просторі почали уподібнювати жінок, яких підозрюють у чаклунстві, яких остерігаються, навіть бояться, оскільки вони нібито «погані на око» й можуть зурочити, навіть умертвити. Ця конструкція потрапила до сучасного політичного дискурсу, зберігши пейоративну конотацію. Зокрема, конотопською відьмою називають відому прогресивну

соціалістку Н. Вітренко, що має проросійські, антизахідні погляди. Цю налічку політикинї начепили не випадково, оскільки її обирали депутатом Верховної Ради України мешканці міста Конотопа: *[Напевно, найвідомішою предтечею «вати» і «кісельовщини» в українському політикумі є Наталія Вітренко, яка встигла двічі побувати народним депутатом.] «Конотопська відьма» протягом майже двадцяти років розпиналася, розповідаючи про бандеро-натівців і звірства, які очікують жителів країни у разі приходу «імперіалістів»* (Деро.ua, 08.03.2015).

Модерний зафольклоризований на класичних засадах тип «конотопської відьми» набув позитивного значення для українців і негативного – для московитів на початку російсько-української війни. Ідеться про березень 2022 року, коли до уславленого видатним письменником та історією куточка Сумщини увірвалися загарбники, проти яких живим щитом стали жінки. Одна з них у гніві кинула ворогам фразу, у якій закцентовано через обценний компонент семантику статевого символізму, що стало причиною сприйняття її як зурочення: *«“Ти, взагалі, знаєш, де ти знаходишся? Це Конотоп! Тут кожна друга баба – відьма! В тебе завтра х*й стояти не буде”*. Такий метод боротьби з окупантами викликав дружній сміх конотопців» (230). Загарбник мав би відповісти щось на зразок: *«Нівроку!», «Сіль тобі в вічі!»* Цього, зрозуміло, не сталося, бо контингент ворожого війська не знається на таких речах або й зовсім далекий від духовно-інтелектуальної сфери. Проартикульований мінідискурс почасти гармонує закладеними в ньому семантичними домінантами з аналізованим постфольклорним жанром, оскільки типовими для народнопоетичної творчості є сюжети-замовляння та сюжети-зурочення з реального життя, коли на чоловіків, що любили чужих жінок або мали якісь інтимні «історії», наводили уроки. Вираз конотопської жінки, який демонструє, з одного боку, креатив українців, а з іншого, – їхню сміливість та нескореність, запобутував у численних варіантних текстах із промовистими заголовками й виразними дискурсивними алюзіями. Напр.:

«У тебе завтра не встане». Відео про «відьом» з Конотопу потрапило в американське комедійне шоу»

«Відео з мешканцями Конотопу про «конотопських відьом» і ерекцію швидко поширилось мережею. Сюжет використали навіть у комедійному американському шоу The Late Show with Stephen Colbert» (217).

За мовною архітектонікою розглядувана фраза послідовно не корелює із зуроченням, позаяк не містить характерної для нього ритуальної лексики та фразеології, синтаксичних конструкцій відповідної модальності, теонімних, космонімних, фіто-, зооморфних та інших образів. Як слушно зауважує Р. Офіцинський, місцеві жінки віртуально зурочували, чесно попереджаючи «окупантів, що після вторгнення до нашої країни вони можуть далі не розраховувати на інтимні стосунки» (151). Як і фрази *Руський воєнний корабель іді...*, *Путін *уйло*, сюжет, викладений на телекомунікаційному «Телеграм-каналі» голови Сумської обласної військової адміністрації, «набув світового розголосу за гарячими слідами» (Там само). З огляду на викладене вище маємо підстави розглядати інвективний вираз віртуальної «конотопської відьми», адресований ворогам, як постфольклорний тест, конкретним репрезентантом якого є модерне замовляння-зурочення.

Воно набуває реальніших семантичних акцентів та специфічніших лінгвальних контурів у поетичному дискурсі «Враже» Л. Горової, який відразу після оприядлення навесні 2022 року викликав інтернетний бум, а авторку почали називати другою Л. Костенко. Сама ж вона запевняє, що її вірш терапевтичний, а писався він у «чорний» період, коли українці почали дізнаватися про звірства, які чинили москалі на окупованих територіях (234). «Говорити про це прямо, без метафор, – запевняє Л. Горова, – було неможливо важко. Ми всі були в страшому зціпенінні. Особливо ті, хто не міг одразу дати «ответку» ворогу ... Тому я писала «Враже» як терапію для себе. Так я намагалася справитися з болем ... Виявилось, що цей вірш став терапевтичним не тільки для мене» (Там само). Нове життя творові дав музичний супровід, який підготувала Енжі Крейда. Ця мисткиня поставила за мету донести до кожного українця через пісню, яку виконує разом із рівненським альт-поп гуртом *Angy Kreyda*, що «ми непереможні! Потрібно вірити! Ще трохи і ми звільнимо нашу землю!» (45). Світоглядну глибину креативного диптиху Л. Горової та Е. Крейди, який перетворився на справжній хіт 2022 року, промовисто характеризують перифрази *пісня-закляття*, *відьомське заклинання*, *магічний гімн України* (А.Матіос), *справжній гімн усіх українських відьом і чарівниць* (РБК-Україна, 25.08.2022), *справжнє заклинання, яке обрушують на голови ворога* (РБК-Україна, 25.08.2022).

Підґрунтя для такої оцінки, що віддзеркалює змістові й жанрові особливості передусім замовляння, а вже потім зурочення, – його мовний ресурс. Світоглядними домінантами аналізованої вербальної

структури є концептуальні опозиції «релігійний ритуал / прокльон» «Богові – Боже /Ворогу – вороже», «життя / смерть». Семантичний центр їх формує не сакральне, а те, що суперечить засадам християнської ціннісної орієнтації і відображає внутрішній стан народу, який окупанти намагаються поневолити, знищити, а він мужньо протистойть цьому, удаючись до різноманітних видів зброї, і ритуальної також, зокрема наведення вроків злим словом, накликання ним нещастя, біди, навіть смерті. Цей вид могутньої ритуальності виражений двома вербальними формулами. Першу формулу поійменовано формулою-зуроченням. Адресантом зурочливої дії, притаманної їй, є наділена надприродними силами жінка – **Відьма**: *Буде тобі, враже Так, як Відьма скаже.*

Відповідно до змісту реалізованого значення другу формулу доречно назвати формулою-кармою. Адресант ритуальної дії інший – реальні особи, об'єднані зв'язками спорідненості, свояцтва (*мати, дружина, дівчина, дитина*). До того ж вони демонструють ранг поколінь і цим дають знати, що ворожі нащадки обов'язково відповідатимуть за злочини, які вчинили представники їхнього роду: *Буде тобі, враже, / Так, як **мати** скаже, / Буде тобі, враже, /Як **дружина** скаже, /Буде тобі, враже, / Як **дівчина** скаже, /Буде тобі, враже, /Як **дитина** скаже...*

Самі ж заклинання-зурочення, або *Слово моє липке, / Слово моє кріпке*, – гнівний вербальний посил, представлений трьома семантичними кодами із властивим їм інструментальним ресурсом на рівні змісту й форми. У першому коді – «неминуча смерть; численні людські втрати; близька кончина» – зінтегровано симптоматичну реакцію на воєнні дії і їхні найтяжчі наслідки: *Скільки у святу землю / Впало зерен жита – Стільки разів буде / Тебе, враже, вбито. /Скільки, враже, півень / Вночі кукуріка – Стільки днів у тебе – Доживати віка... / Скільки зробиш, враже, / Кроків по Вкраїні – Стільки твого ляже / Роду в домовині.*

Другий код – «загибель роду» – відображає дію універсального зв'язку причини й наслідку через екстраполювання прокляття вже не на ворога, а на інші суб'єкти – його кровну і некровну рідню: *Писанку розпишу, / Люльку заколишу, / Матір твою, враже, /Без дітей залишу, Батька твого, враже, / Смертю заспокою, / Жінку твою, враже, / Висушу ганьбою.*

Третій код – «потойбічні муки» – логічно завершує перший і другий, актуалізуючи прокляття небесних сил, яке ніхто й ніколи не змінить: *Як просію горе / Крізь дрібненьке сито – / Станеш ти про*

*пекло / Господа просити. /Та не буде, враже, / Смерть твоя легкою.
/Та й у смерті, враже, Не знайдеш спокою.*

Лінгвальними маркерами виділених семантичних кодів є іменники на позначення сакральності, з-поміж яких і теонім *Господь*, біологічного буття, ритуальності, морально-етичних якостей, психофізичних станів, людей за різними ономасіологічними ознаками, дієслова – найменування сакральних і профанних ритуальних дій, а також орнітоморфний образ, антитези, персоніфікація, метафорика. Вони, з одного боку, відображають авторське мовомислення, а з іншого, – лінгвоспецифіку постфольклорних жанрів заклинання та зурочення. Тло останнього найрельєфніше трансклюють початкові рядки поезії: *Сію тобі в очі, / Сію проти ночі*.

Зрозуміло, що колективні та індивідуальні дискурси, утворені за фольклорним зразком, постають як емоційний універсум. Вони, проте, потужно закорінені у сферу рацію. За твердженням психолога, з наукової точки зору роль проаналізованих замовлянь-зурочень «не можна серйозно оцінити. Але наскільки наш ворог низького культурного і освітнього рівня в більшості випадків, це сприятиме самонавіюванню, самозуроченню. Це матиме для нас користь. Ми лякаємо. Це по суті наша інформаційно-психологічна операція, інформаційно-психологічний фронт. Зараз на війні будь-які засоби корисні. Тому ... хай бояться!» (76). Висловлене міркування однаковою мірою стосується й інших народнопоетичних жанрів.

III.3. КОЛИСКОВІ ПІСНІ

У період сучасної війни активізувався такий народнопоетичний жанр, як колискові пісні (колисанки, колиханки), які традиційно уналежнюють до родинно-побутових або родинно-обрядових пісень. Особливість їх полягає в тому, що вони є авторським продуктом. У них «учасник фольклорного спілкування виступає як співавтор, що створює твір, в якому відбивається колективне світобачення. Він обирає певний жанр, мовленнєві засоби для передачі власного ситуативно-обумовленого стану» (68, с. 94).

Мета й функції воєнних колісанок специфічні, оскільки вони виходять за береги утилітарності, магичності [заспокоєння, приколихування, вибавлення дитини; формування її інтелектуально-духовного коду через образну, ніжну материнсько-батьківську фразу-приспівку; відвертання від сина (доньки) всього злого] й набувають соціального, головнo патріотичного, звучання. Новочасні колискові диференційовано залежно від критерію «адресат», який програмує

стратегію їхньої вербальної структури, на такі основні типи: 1) пісні для дітей, 2) пісні для дорослих, 3) універсальні пісні, тобто пісні без конкретного адресата. До першого типу належать колисанки, призначення яких – заспокоїти, приспати дитину, зростити її дужою та розумною. Як уже наголошено, зміст цих пісенних творів відмінний від класичних колиханок: у них згадано не про колисочку з мальованими бильцями чи котика сіренького, не про шовкові вервечки чи перепілоньку, голуба, тобто янгола-охоронця, зозулю, коника, руту, м'яту, барвінок, а про лихо тяжке, про ворога лютого й перемогу над ним. Важливо, що виконавцями таких творів є не тільки матері, а й батьки.

Українцям запам'яталася колискова військового, який осягає власну екзистенцію – звертається до новонародженого сина із заспокійливим напуттям, що дисонує з реальністю, і оптимістично випроєктовує поствоєнну, тобто мирну, дійсність. Її лінгвальними виразниками є не стабільні антропоморфні компоненти Сну коло вікна, Дрімоти біля плоту з їхньою заспокійливою рефлексією, а образ українських Збройних Сил, що набуває оберегового статусу, та надійної мілітарної системи захисту, до якої вони вдаються і якою вправно володіють: *Спи, котику милий, / Працюють Збройні Сили. / Небо опалиться дронами, / На Росію летять бавовнами* (РБК-Україна, 03.01.2023).

В інтернетмережі поширився такий варіант цієї колискової в оригінальному музичному оформленні: Приспів: *// Спи, котику милий, / Працюють Збройні Сили! / У пікселі люди – герої, / Вони щохвилини з тобою! / Сонечко сідає, ніч наступає, / Сон солодкий тебе ніжно обіймає, / Хай тобі насняться всі наші мрії, / Стануть реальними всі наші надії: / Світанок в Криму із яскравими зорями, / Троянди Донецька з його териконами, / Харківські вулиці з цілими вікнами, / Проспекти Херсону, водою незмитими! / Як стиглу черешню їмо в Мелітополі, / І вже трикологів нема в Севастополі. / Все буде так, а поки ти спи, / Спи, котику, спи!.. // Приспів: // Уяви: на Азовсталі запущені домени, / Знову концерт під Новою Каховкою, / Дивимось матч Десни у Чернігові, / Бачу всі пляжі Одеси відкритими! / Чиста вода знову є в Миколаєві, / Бориспіль відкрито, всі рейси за графіком, / Буча, Бахмут, Лисичанськ відбудовано! / Все буде так, а поки ти спи!.. // Приспів: // Спи, котику милий, / Працюють Збройні Сили! / Не Marvel, Dice та ковбої, / А в пікселі супергерої! (Pisni.org, 19.08.2023).*

Наголосимо ще раз, що зміст аналізованого й інших авторських дискурсів такого самого взірця – не характерне для колискових пісень поєднання реального з фантастичним, не ідеалізація подій, а оптимістичні розмисли батька-воїна, матері-берегині роду й народу над мирним майбутнім їхньої дитини, тверда віра в те, що воно неодмінно настане, що це покоління захисників покладе край випробуванням, які випадали на долю українців. У розгляданому постфольклорному дискурсі збережено притаманні колисанці ритмічні малюнки, милозвучність, орнаментальність, а також специфічний власне вербалізаційний контент, зокрема демінутивність, але видозмінено модель сюжету: домінує не утилітарно-побутова його лінія, а інформаційно-пізнавальна з модусом життєствердності. Її вибудовано на топонімно-прагматонімній матриці, яка розкриває етапні віхи сучасної російсько-української війни (*Крим, Донецьк, Харків, Херсон, Мелітополь, Севастополь, Маріуполь, Нова Каховка, Чернігів, Одеса, Миколаїв, Буча, Бахмут, Лисичанськ; «Бориспіль»*) із вияскравленням найзнаковішого мілітарного пропріатива – ЗСУ.

Привертає увагу те, що патріотичними настановами наснажені колисанки, які репрезентує комунікативна модель «адресант (мати) – повідомлення (побажання, напуття) – адресат (дочка)». Виняткової популярності набула «Колискова мелодія України», яку виконує О. Полякова (слова О. Вратарьова, І. Вратарьової, музика – знаменита мелодія М. Скорика). Цей твір відома співачка перифрастично номінує «словами матері у бомбосховищі, яка будить свою дитину, щоб її зберегти» (146). Пісня проникнута національним напуттям, мелодією тривоги та гордості й водночас магією материнського захисту, тобто в ній співіснують на паритетних засадах утилітарно-побутова й патріотична, соціальна та магічна сюжетні лінії з притаманним їм набором лінгвальних маркерів, для яких звичним є співіснування на засадах контрастивності, що увиразнює зміст різнорівневих мовних одиниць, вияскравлює їхню ритуальну запрограмованість: *Прокидайся, донечко, / Ясне моє сонечко, / Чуєш? Грім буркоче. / З неба не гроза, громовиця, / Люта і страшна розбійниця Впала серед ночі... // Моя золота донечка, / Дай мені свої долонечки, / Тихо заспіваю – І сновиди зла, / Страшна примара / У пільмі тебе не налякає / І не відшукає... // А маленькі діточки – / Кольорові квіточки / І пливе в цікавих оченятах / Добрий білий світ. / Колискова берегиня / Намалює сни – сни спокійні!.. / Ти цвіти, цвіти країна, / Ненька-Україна! // Добрий ранок сонячний, / Булики та горлиці /*

Заклеочуть знову!.. / Вишня вітами гойдає, / Мирний ранок нас вітає / Край рідного дому!.. (Pisni.org, 23.04.2022).

Завершує розповідь оптимістична кінцівка-уславлення героїв війни й нескореної України з найзнаковішим гаслом-відповіддю на гасло-заклик *Слава Україні!* Є підстави вважати цю композиційну деталь однією з важливих характеристик ідіостилі сучасної воєнної колискової: *Воїни вертаються / У боях прославлені, / І наш тато з нами! / І злови ту злу страшну примару / Моя Україна подолала! Всім Героям – Слава! //Засинай, моя донечко...*

Виконавиця зауважує, що для неї було дуже важливо, аби «у другій частині пісні обов'язково все почало налагоджуватися, бо колискова повинна бути про хороше, спокійне». Фраза «*І наш тато з нами*» також далася їй особливо важко, адже вона також у розлуці зі своїм чоловіком, як і мільйони українських жінок, і не знає, коли побачить коханого. «Сьогодні у нас у всіх особисті трагедії», – говорить О. Полякова (Там само).

У час російсько-української війни активізувалися колисанки, утворені за зразком комунікативної моделі «адресант (згорьована мати) – повідомлення (побажання, напуття) – адресат (дорослий син, що поклав свою голову за Україну)». Від традиційних творів досліджуваного народнопоетичного жанру ці пісні відмежовують передусім індикатори коду біологічного буття, які утворюють бінарну опозицію «життя / смерть», що належить «до базових характеристик людського мислення» (16) і специфічно трансформується в індивідуальній та колективній свідомості. Молода мати, звертаючись до сил природи, посиляє немовляті через канонізоване у фольклорі магічне слово здоров'я та благополуччя, а загартована життям жінка, яка втратила сина, вимолює, проартикульовуючи ті самі доброзичливі, зігріті теплом серця колискові побажально-захисні істини, вічний спокій для його душі. Такий журний вербальний текст мелодійно проказала, трансформуючи його через індивідуальну свідомість в одну з найтяжчих хвилин життя – проводжання в останню дорогу загиблого на Донбасі під мінометним обстрілом сина Артема, – Іванка Крип'якевич-Димид, художниця-іконописиця зі Львова, онука історика Івана Крип'якевича й греко-католицького священника Артемія Цегельського: *Колисочка кленовая / Скрипуча, скрипуча. / Дитиночка малесенька / Плачуча, плачуча. // Ой ле-лю-ляй, ой ле-лю-ляй, / Дитинонько моя, / Ой ле-лю-ляй, / Дитинонько моя, // А я ж твою / Колисоньку буду колисати. / Дитиночку малесеньку / Буду*

присипляти. // Ой ле-лю-ляй, ой ле-лю-ляй. / Дитинонько моя, / Ой ле-лю-ляй, / Дитинонько моя (Голос Сокальщини, 23.07.2022).

Найкраще передають зміст, емоційну напругу колисанки, що стала вінцем похоронної процесії, органічну присутність її в ритуальній ситуації, зрештою, уже позаситуативне місце в корпусі вербальних індикаторів війни щирі й виважені розмисли виконавиці, які є авторефлексією на пережите. «Я знала, – говорить мати п'ятох дітей, – що на похороні заспіваю колискову ... Єдине, про що переживала, що в мене здригнеться голос, що захлинуся риданнями і не зможу закінчити її. Але я повністю абстрагувалася. Мені було все одно, хто там у церкві стоїть, як це сприймуть ... Я співала цю пісню для Артема, не для ютубу Та колискова не була сентиментом, це був гімн, моя молитва. Я не хотіла розжалоблювати нею нікого» (210). «Співаючи колискову, – зізнається І. Крип'якевич-Димид в іншому інтерв'ю, – я спілкувалася з душею сина і до мене доходило, що ось вона – колисочка кленова. Лише в церкві я зрозуміла глибину цієї колискової. І ця хвилина була повністю моя. Це був крик, яким народжується нова дитина. Це було нове народження. Моя заявка на нове буття мене. Попередньої Іванки нема» (131). Аксиологічну реакцію тих, хто перейнявся горем матері-патріотки, українки-захисниці, зрозумів і розумом та серцем оцінив її мужній вчинок, віддзеркалює вислів *«Біль матері Іванки – біль усього вкраїнського народу»*.

Другий і третій тип пісень дисонує із жанром колисанок. Він постає не як реальний факт, а як образне, пронизане алюзіями явище з чітко експлікованим конотативним потенціалом. Вирізані колисанки за вдокладнішим критерієм «конкретний адресат» поділено на два підтипи: 1) «українські воїни» та 2) «українські вороги». Вони репрезентують ще одну концептуальну опозицію з властивим їй внутрішнім протиставленням за ознакою «форма біологічного буття». Для першого підтипу ідентифікувальною є сема 'радісне життя', а для другого – 'безславна смерть'. Промовистою ілюстрацією підтипу «українські воїни» слугує щемно сприйнята українським суспільством пісня «Колискова для воїна», автор і виконавець якої – Софія Федина. Твір композиційно складається з двох частин, які з тематичного погляду утворюють концептуальну опозицію «мирне життя / воєнні події» з відповідним лінгвальним оформленням. Зі змістом колисанок, їхнім вербалізаційним контентом перегукується друга частина, у якій викладено напуття-наміри умудреної життєвим досвідом жінки. Їх актуалізовано через такі мовні маркери традиційної колисанки, як звукові й лексичні

повтори, спонукально-окличні синтаксичні структури зі специфічним семантичним описом «спокійний сон як символ очікуваного мирного майбутнього»: *Набирайся сили, друже, / Поки маєш хвилюк вдома, / Поки ти в моїх обіймах, / Я співаю колискову: // Спи, мій воїн, / Спи спокійно, засинай... / Про усі незгоди й болі / Забувай... // Хай тобі присниться щастя! / Хай всміхається зоря!.. / Бо сьогодні сон твій / Вартувати буду я!..* (Pisni.org, 27.10.2018).

Перша частина оповіді не гармонує з колисковим текстом. Це художньо яскрава картина воєнного часу, тривожні будні українського захисника, які контрастують із плином мирного буття. Її лексико-семантична канва – поліфункційна щодо значеннєвої специфікації мілітарна лексика: найменування видів зброї, воєнних дій, місць воєнної локалізації їх і под.: *Знаю, там на полі бою / Розриваються гранати. / Знаю, там на полі бою / Стоїте ви брат за брата. / Кулемети і снаряди, / АГСи, автомати, / Обстріл градів, міномети Не дають вночі вам спати...*

Інша конотативна тональність властива колисанкам, адресованим тим, хто прийшов винищувати мирний народ. Це виразно демонструє належно поцінована українцями «Коліскова для ворога», автором і виконавцем якої є учасниця воєнних дій на Донбасі А. Шевченко (сценічне ім'я Стасік) (музика О. Маноцкова, аранжування І. Громадського). Важливо, що у фольклоризованому зверненні до окупантів злилися в єдине аксіологічне ціле пейоративна та меліоративна конотації. А. Шевченко зізнається, що в глибині душі відчуває жалість до ворогів: «Коли бачиш, як люди приходять помирати в чужу країну, – розумієш, як погано їм живеться у своїй. Їм легше вічно спати в чужій землі, ніж жити на своїй» (207). Наведені розмисли, що наближені до Шевченкової сентенції про «нашу – не свою землю», віддзеркалюють такі рядки пісні: *Рік за роком знову й знову / Цю співаю колискову, / Ти скорись моєму слову: // Спи!.. Спи!.. Спи!.. Спи!.. // Ой, жаль мені, воріженьку, / Що став на цю доріженьку, / Йдеш на смерть, як навіжений... // Спи!.. Спи!.. Спи!.. Спи!..* (Pisni.org, 21.09.2019).

У текст органічно вмонтовано не характерне для колискової пісні моральне повчання, яке обходить адресата-ворога, бо він уже в одвіті перед Усевишнім, але не втратило ваги для тих, хто продовжує йти дорогою неправди й смерті, хоч може ще прозріти, має шанс змінити свої духовні принципи: *Злість покинь, покинь утому, / Більш нема потреби в тому, Уві сні навік потонеш!.. //Спи!.. Спи!.. Спи!.. Спи!..*

Семантичним центром аналізованого фольклорного наративу є дві останні строфи, які максимально споріднені з таким сильним щодо впливу на психічний стан людини архаїчним народнопоетичним жанром, як закляття. Воно ж, за народним віруванням, діє до сьомого коліна. Ворог став вічним бранцем родючої та мирної землі, яку прагнув загарбати, але назавжди залишився лежати в ній. Фраза-застереження, точніше експліцитно виражене «незичливе, злостиве побажання ... недоброго» (194, с. 303), із постійним епітетом *холодний* до слова *земля* в народному дискурсі може мати таке звучання: *Бодай тебе, враже, навічно холодна земля прийняла, Щоб ти, окупанте, змішався з моєю землею. У колисковій А.Шевченко для цих етноформул характерний нижчий градус пейоративності, але денотативному ракурсові які-небудь коливання не властиві: Спатимеш в землі холодній, / Як дитя у моїм лоні, / І довіку у полоні!.. // Спи!.. Спи!.. Спи!.. Спи!.. // Ти ж хотів землі цієї, / Тож тепер змішайся з нею / Станеш сам моєю землею!.. //Спи!.. Спи!.. Спи!.. Спи!..*

Колискову А. Шевченко глядачі й слухачі називають моторошною піснею, смертельним закляттям мольфара й водночас високо оцінюють цей фольклорно-мистецький твір: «Дуже сильно, до мурах, можна хоррор робити та на лінії розмежування вмикати»; «Це навіть не мурахи по тілу...кожний нерв, кожна волосина дибки встали ... сильно, дуже!"; «Тільки ми можемо називати ворогів "вороженьками" і співати їм смертну колискову... Українці – моя дивовижна нація, гідна кращого життя, талановита, співоча. Від цього співу – мороз шкірою» (223).

Нарешті, про універсальні колисанки. Найпоширеніші серед них ті, прямим або опосередкованим узагальненим адресатом яких є, за образним визначенням О.Довженка, «Україна в огні». Глибиною змісту, репрезентованого яскраво заманіфестованою фольклорною формою, вирізняється «Колисанка війни» О.Криворучко. Музику написала Н.Карпа, вона ж є і виконавцем цього твору. Авторка образно відобразила цикл ночі, мирний ритм якої порушила війна, майстерно використала народнопоетичні інструменти із символічним значенням. Ідеться, зокрема, про лексичний рівень вербального тексту: слово *сон* із його магічно-метафоричною семантикою, космоніми (*місяць, зорі, сонце, небо, хмари*) та фітоніми (*явір, калина*) у функції метонімії осіб, які наближають ранок – новий цикл доби, що має іншу буттєву програму та іншу магічну символіку: *Ніч гоїдає в небі зорі, / Спить кораблик в синім морі. / Явір обійма калину, / На*

добраніч, Україно!.. / Поки будеш тихо спати, / Хай замовкнуть всі гармати, / Бог за віру твою щирю, / Зішле спокою і миру, На добраніч, Україно!.. // Сниться тиша хмарам чорним, / І руїни марять домом / Тим, в якому вся родина, / На добраніч, Україно!.. / Темно в кожному віконці, / Ніч недовга... Зійде сонце!.. / Буде ранок неодмінно!.. / На добраніч, Україно!.. // Погляд місяця сталевий, / Нам зірки тримають небо!.. /Хай ця ніч мине спокійно!.. /На добраніч, Україно!.. (Pisni.org, 13.12.2019).

Мирному колобігові протиставлено тимчасову воєнну стихію з гарматами та наслідками їхньої дії – руїнами. Змагаються дві сили, представлені бінарною опозицією «добро / зло» в тому вимірі, що перша, як ведеться у фольклорі, неодмінно долає другу. Рефрен *На добраніч, Україно!* є найважливішим, найціннішим об'єктом оповіді, він уособлює віру українців, міць держави, очікувану перемогу, сподівання батьків, безхмарне майбутнє їхніх дітей і, зрозуміло, найважливіше – знищення ворога: *Поки ти стоїш на варті – / Нам боятися не варто! / Тихо спить моя дитина, / На добраніч, Україно!.. //На добраніч, Україно!.. Мирних снів тобі, рідна!..*

III.4. КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВІ ПІСНІ (КОЛЯДКИ, ЩЕДРІВКИ, ВЕЛИКОДНЯ ОБРЯДОВІСТЬ)

У 2022–2023 рр. креативно еволюціонував такий компонент народнопоетичної парадигми, як пісенні твори календарно-обрядового циклу. На міфологічну, релігійну, казкову, історичну, землеробську, шлюбно-любовну, побутову змістову лінію колядок, що їх виконують на Різдвяні свята, наклалася воєнна тема, яка віддзеркалює саму подію, а ще послідовніше – її руйнівні наслідки. Можна твердити, що новий мілітарний спалах у фольклорній сфері продовжує і примножує календарно-обрядові традиції. Новочасні колядки органічно доповнюють уже сформований народнопоетичний документ, який фіксує в образній формі багатовікові національно-визвольні змагання українського народу, ще раз потверджуючи його прагнення «перемогти свого вічного ворога – росіян» (18). Сакральною домінантою характеризованого вербального тексту є іменник *колядка*, походження якого традиційно пов'язують із візантійським найменуванням свята Нового року (*calendai*), та споріднені з ним утворення різної частиномовної належності (*коляд, коляда, колядниця, колядин, колядники, колядувати*), які, об'єднуючись, структурують типові для цього фольклорного жанру

рефрени. Щодо семантичної домінанти, то їй властива поліфункційність. Найпоширеніший тип становлять жартівливі колядки, у яких ідеться про перебої в енергетичній сфері, спричинені виведенням із ладу об'єктів інфраструктури внаслідок ворожих бомбардувань. Роль типових лінгвальних маркерів, яким надано гіперболічно-уславляльно-величального пафосу, виконують лінгвоодиниці на позначення сучасних пристроїв, що виробляють певний продукт, забезпечують діяльність чого-небудь (*повербанк, старлінк, генератор, модем, перехідник* і под.), технологій локальної мережі (*вайфай* та ін.), процесів вироблення продукту, забезпечення його діяльності (*заряджати, підключати* й т.ін.), горючих рідин (*бензин, солярка* і т.д.) тощо: *Коляд, коляд, колядниця / Дайте трохи зарядиться. / А зарядка не така, / Дайте перехідника! *** Колядую, колядую, Генератор носом чую! Генератора замало, Дайте дядьку на соляру. *** Коляд, коляд, колядниця, / Ми прийшли до вас погрітись. / Ми без світла не підем, / Дайте, тітко, на модем! *** Маленький хлопчик / Виліз на стовпчик. / Старлінк підключаю, / Христа прославляю, / Повербанк заряджає, Христос ся рождає* (Кременчуцька газета, 25.01.2023).

В основі сюжетів колядок лежить уславлення винятково важливих під час війни видів людської діяльності (волонтерство тощо), прецедентних особистостей (Головнокомандувач Збройних Сил України В.Залужний, політик С.Притула та ін.): *Колядин, колядин. / Повербанк лише один. / Можна хвилюк зарядиться / І Притулі гривень тридцять. / Повербанк цей вам потужний, / Прямо сильний, як Залужний. *** Колядую, колядую / В пункт незламності шурую* (Кременчуцька газета, 25.01.2023).

Завершуються модерні колядки меліоративно обарвленими формулами моно- та поліадресатного віншування (доброзичливе бажання достатку, здоров'я, обов'язково – миру) господаря (дядька), господині (тітки), усієї України. Аналізовані вербальні тексти можуть містити формули іншої якості – пейоративно конотовані, максимально наближені до прокляття побажання ворогам (окупантам, усьому народові, його очільникові), яких до того ж зазвичай поймають за ознакою «екзоетнонім» (*москаль, кацап, орк* та ін.), «екзопрізвище» (*Путло = путін + Х*йло*) або «екзохоронім» (*Рашка й* под.): *Хочу всім нам побажати / Світла в хаті, хліба в печі, / Щастя й радості малечі, / Рідний дім, а не в чужині, / Миру нашій Україні! *** Колядую, колядую, / Перемогу нашу чую! / Хай приходить в кожну хату / Рік щасливий і багатий, / В теплих, сонячних домівках / Діти хай*

сміються дзвінко, / Землі зорані боями / Буйно зацвітуть садами,
/Оживе хай вся земля / Без сусіда-москаля! / Знов розквітне Україна /
Сильна, вільна і єдина! *** Коляд, коляд, колядниця, /Вдавить **орка**
паляниця! (Кременчуцька газета, 25.01.2023).*** Коляд, коляд,
колядниця! / Трісне най в **Путла** сідниця! / В рашці в кожного
«салют» / Бахне так, як щодня тут! (Hochu.ua, 25.11.2023).***
Коляд, коляд, колядниця. / Хай згорить в **РФ столиця** (Facebook,
08.01.2023).

Найвищий ступінь негативної конотації, приписуваної загарбникам, передають колядки з обценним компонентом, що актуалізує переносне значення «неминуча смерть ворогів»: *Коляд-коляд-коляда. Хай русні прийде пи*да* (Facebook, 25.01.2023); *Коляд, коляд, коляда, Кричимо: русні [*] / ЗСУ, мов той газда, /Сміття з дому викида* (Твіттер, 07.01.2023).

Нижчий ступінь продуктивності характерний для щедрівок, які виконують перед Новим роком. Функційну пасивність цього різновиду календарно-обрядового дійства можна пояснити релігійним рангом свята, зниженням емоційного запалу виконавців його ритуальності, що мав сплеск на різдвяний період. Колядкам та щедрівкам притаманні відмінності, що стосуються не лише часу проведення їх, а й мелодики, ритмічної форми та лінгвальних маркерів. Привертає увагу те, що вербальну структуру зафіксованих щедрівок вирізняє лише оречевленість сакральної домінанти, яку репрезентує лексичний корпус із центром-субстантивом *щедрівка* (*щедрівочка, щедрувати, щедрувальник, щедрик, щедрик-ведрик*), семантична структура максимально уподібнена до лексико-значеннєвої архітекτονіки колядок, пор.: *Щедрик, щедрик, я щедрю, / Генератор носом чую! / Бачу вже wi-fi роздачу – / Дайте трошки, бо заплачу!* (Факти, 21.01.2023) і *Колядую, колядую, / Генератор носом чую / І вайфай раздачу бачу, / Дайте трохи, бо заплачу!* (Кременчуцька газета, 25.01.2023); *** *Я щедрівку вам співаю, / Телефон підзаряджаю! / Зичу радості родині й перемоги Україні!* (Факти, 21.01.2023) і *Я колядку вам співаю, / Телефон підзаряджаю! / Зичу радості родині / Й перемоги Україні!* (Facebook, 08.01.2023).

Важливою креативною ланкою досліджуваного контексту є авторські колядки. Ці календарно-обрядові пісні зближує з колективною віршотворчістю спорадична експлікація сакральної тональності й виразне оприявлення через вербальну структуру із чітко задекларованими мовними індикаторами реалій натеперішнього воєнного дня. На наш погляд, особливої уваги заслуговує колядка

«Там во Бахмуті» О. Вітвіцького (Люкс ФМ, 24.12.2023). У ній ядро сакральності, яка є одним з обов'язкових атрибутів аналізованого дискурсу, репрезентує наповнена глибинним релігійним змістом різдвяна етикетна формула *Христос родився! Славимо його!*, що звучить як рефрен. В основу сюжету покладено топонімічну метафору, складники якої за рецепієнтною версією – гарячі бойові точки (*Бахмут, Де стріли чути, / Де стільки цвіту / Вже полягло; Донецьк, де Окопна свічка; Гуляй-Поле, де Кутя на столі й де Звіздою небо / ... зацвіло; Маріуполь, де Промінь надії / ... над Азовом / В небо звело*), місця вічного спочинку загиблих воїнів (*Львів, де Під замком львівським, / На Личаківським, / Лицарів військо Спокій знайшло*) та країни й міста, що прихистили біженців із різних куточків України (*древній Рим, де Петрик із Криму ..., / Юля з Луганська, / Настя з Бердянська; Тернопіль, де Маленька Оля / З фронту чекає / Тама свого*). Логічно завершує зболену і тривожну розповідь віншувально-оптимістична кінцівка про нашу родину – всю Україну, і Збройні сили, і ТРО, – які під Божим стягом ідуть до звияги, щиро і твердо промовляючи найсутніше для колядки *Христос родився! Славимо його!*

Сучасного мілітарного оновлення зазнає і великодня календарна обрядовість, семантично-аксіологічною проекцією якої є ритуал Вербної неділі. У цей день освяченими гілочками верби легенько вдарили рідних, близьких та друзів, промовляючи: «*Не я б'ю, верба б'є. За тиждень – Великдень (Не я б'ю – верба б'є, віднині за тиждень Великдень; Не я б'ю, верба б'є! Будь здоровий, як вода, сильний, як верба, багатий, як земля!; Не я б'ю – верба б'є, за тиждень Великдень, недалеко червоне яєчко!, Не я б'ю, верба б'є. За тиждень – Великдень. Не вмирай, свяченої паски дожидай)*». Перед нами не якась забобонна традиція, а глибоко символічний атрибут великодньої календарної обрядовості. Професор Є. Онацький запевняє, що «бити святою галузкою верби ...— звичай ще дохристиянський, він має на меті передати тому, кого б'ють, творчої, розбудженої енергії та здоров'я» (147, с. 203). У воєнному фольклорі відбулося семантичне переформатування цього сакрального коду, що засвідчують численні новостворені дискурси, якими наповнювався медійний простір у неділю перед Пасхою 2022 і 2023 рр. Вербальну структуру цих текстів формують поруч із сакральними лексемами та виразами й тими мовними одиницями, які набули такого забарвлення (*Великдень, красне яєчко, паска, верба, котики, лоза, благодать, вербовий, свячений, возвістити та ін.*), лексеми та лексичні

словосполучення з інтегровальним значенням «мілітарність» (*перемога, мир, війна, ворог, артилерія, ракета, ЗСУ й под.*), напр.: **Не я б'ю – верба б'є**, ЗСУ допомагає, Перемогу наближає. А за тиждень Великдень **Благодаттю засяє** ... (Facebook, 31.12.2023).

Поширеною є видозміна, коли в привітальній формулі *Не я б'ю, верба б'є* замість фітоніма *верба* вживають артилеріоніми *Верба* (реактивна система залпового вогню) або *Байрактар* (ударний оперативно-тактичний безпілотний літальний апарат): «“Не я б'ю, Верба б'є!”. Артилеристи ЗСУ вітають із Вербною Неділею!», – підписано відео на сторінці відомства у фейсбуці (Facebook, 09.04.2023); ...Під час коронавірусу можна було почути таке: «Не я б'ю – верба б'є, за тиждень Пасха – де твоя маска», під час війни: «Не я б'ю – Байрактар б'є» (Суспільне, 09.04.2023). Унаслідок такої трансформації виникає інший семантичний опис: «у роки московитсько-української війни ритуал Вербної неділі “означає, що саме час нагадати російським окупантам, що таке РСЗВ “Верба” (“Байрактар” і под. – М.С.)» (61). «Очевидно, – наголошує журналіст В. Дем'яненко, – що найкраще з цим завданням впораються українські артилеристи, завдяки яким традиційна фраза “не я б'ю, верба б'є...” тепер звучить набагато загрозливіше”» (Там само). Високим ступенем продуктивності наділена синтаксична структура з пропріативом *Верба*, який перебуває в омонімії з відношенням з апелятивом-фітонімом *верба*, що послужило підставою для виникнення в межах дискурсу мовної гри. За безпосередньою участю цих омофонів створено серіал вербально-невербальних мемів. У Вербну неділю 2022 року зафіксовано такі їхні сюжети:

1. Зафільмовано в повній бойовій готовності реактивну систему залпового вогню «Верба», яка громить ворога, а на цьому бойовому тлі вияскравлено графічно візуалізований напис: *Не я б'ю, верба (Верба) б'є*.

2. Зображено в повній бойовій готовності реактивну систему залпового вогню «Верба», а супроводжує цю піктограму ритуальна словесна формула, що має різний інтонаційний малюнок, який передають пунктуаційні знаки (кома, тире, знак оклику): *Не я б'ю, верба б'є. Не я б'ю – верба б'є!*

3. Зображено дорідну молодичку, яка б'є різкою (вербовою гілкою) по голому задові москаля, а в цей час реактивна система залпового вогню «Верба» випускає ракети. Унизу подано видозмінений багатозначний напис: *І я б'ю, і Верба б'є, віднині за тиждень Великдень!*

III.5. АНЕКДОТИ. ЖАРТИ

Органічною ланкою сучасного українського фольклорного світу є короткі оповідання гумористично-сатиричного змісту про різні війнні події, пригоди, що пов'язані з окупантами, українськими визволителями, та світські перипетії, які прямо чи завуальовано стосуються війнних буднів, різних сфер немирного життя. Аналізований народнопоетичний креатив формується на фронті й за його просторами, що охоплюють усю Україну, для якої сучасна російсько-українська війна – найгостріша й найскладніша проблема. Для більшості із цих дискурсів характерною є несподівана розв'язка, що дає підстави уналежнювати їх до анекдотичних наративів: *Святий Миколай у шоці. 50% українців попросили снайперську гвинтівку...* (Rozdil.lviv.ua, 13.04.2023); *Бєлгород – хлопок. Брянськ – хлопок. Вороніж – хлопок. Поодинокі хлопки поступово переходять в аплодисменти. Бурхливі овації... Бавовна в Криму!* (Анекдоти UA, 14.04.2023); *Російські війська спантеличені – їм обіцяли квіти, але не уточнили, що на могилу* (Укрінформ, 05.03.2022); *Спіймали вагнерівця у полон. Запитують, скільки солдатів у нього в роті. Москалик мовчить. – За кожного чмобіка отримаєш по пляшці горілки. Вагнерівець: – Що я, дурень чи що, за 100 пляшок військову таємницю видавати?* (Анекдоти UA, 14.04.2023). Після успішних оборонно-наступальних дій ЗСУ з'явилися ось такі жартівливо-іронійні прозові креативи: *У Підмосков'ї після двох вибухів загорівся спиртзавод. Схоже Україна почала бити по центрах ухвалення рішень у РФ* (Informator.ua, 10.06.2023); *Том Купер порадив ЗСУ прислухатися до мови, якою розмовляють місцеві, – якщо китайською, то потрібно зупинитися* (Rozdil.lviv.ua, 13.04.2023); *Ввела в Google запит: «Відстань Львів – Москва», а Google мене питає: «Із чого стріляти будемо?»* (Facebook, 11.03.2022) [пор.: *Ввів у Google запит: «Відстань Львів – москва». А воно мене питає: «З чого будеш їб@шити?»* (Rozdil.lviv.ua, 13.04.2023)], *Москалі помирають тут на годину раніше, ніж вдома... Дивись. Він о12:00 виїхав і тут об 11:40 загинув. Прямий портал в пекло (33 канал, 16.03.2022)*. За тематичним принципом війнні анекдоти об'єднано в три групи: політичні, соціальні, етичні. Найпоширенішими персонажами цих наративів є реальні сучасні та історичні прецедентні особи [Зеленський, Залужний, Бандера, Путін, Медведєв] й похідні від них утворення (бандерівці, залужнівці, путіністи), а також етноніми (українці, росіяни) й етнофолізми (москалі, кацапи, орки). Концептуальне ядро описуваних дискурсів формують топоніми

[Україна (-ненька), Львів, Росія, Белгород і т. д.], лексеми на позначення різних видів зброї, стратегій (тактик) ведення оборонних та наступальних дій із боку рушійних сил тощо («Байрактар», танк, «м'ясний штурм» і под.). Окремий тип становлять анекдоти-монологи або діалоги, репліки яких є окремими інформативними лініями комічного сюжету. До того ж у нього часто вмонтовують невербальний контекст, що посилює зміст повідомлюваного й відчутніше орнаменталізує, а нерідко й виразно конотує форму, напр.: – *Куме, після нашої перемоги, заберемо собі Санкт-Петербург і поміняємо йому назву на Степан-Бандербург* (Rozdil.lviv.ua, 27.04.2022), – *Кожугетовичу, доповідай! – Половину Херсона взяли. – Східну чи західну взяли? – Хер взяли* (Informator.ua, 10.06.2023); *Москвича запитують: Ти на війні був? – Був... – А руку тобі на війні відірвало? – Так, на війні... – А як це було? – Коли у військомат тягли* (Informator.ua, 10.06.2023); *Ворожка Путіну: Бачу, як їдеш у лімузині по червоній площі, всі аплодують, радіють, сміються, танцюють, махають тобі. Величезне свято! – А я? Я махаю у відповідь? – Ось цього не бачу, труна закрита* (Informator.ua, 10.06.2023), – *Ви чули, росія виявляється у нас воює з НАТО! – І як їхні справи? – Втратили вже дванадцять тисяч солдатів і купу техніки. – А НАТО? – А вони на війну ще навіть не приїхали* (Facebook, 07.03.2022).

В інших коротких наративах такий композиційний складник експліцитно не актуалізується, тому їх як специфічний жанровий модифікат можна номінувати жартами, напр.: *Путін звернувся до Зеленського з проханням повернути пару танків для параду 9 травня* (Informator.ua, 10.06.2023); *В москалів є доба, щоб забратися з України... Бо в понеділок нам на роботу!* (Rozdil.lviv.ua, 27.04.2022); *В Московитів є шанс захопити Україну ще кілька тижнів, бо потім розтане земля, почнуться города...* А по копаному хто їм дасть пройти? (Анекдоти UA, 17.02.2022); *В Україні все стабільно: риба смажиться, вареники варяться, сирена волає. Ми злі, але незламні. Слава Україні!* (Facebook, 11.03.2022). Ці тексти часто нагадують реклами, оголошення, акції і под., тому цілком логічно компонентами їхньої вербальної структури є лексичні маркери різних довідково-інформаційних документів (оголошення, акція і под., стоп-слова на взірець увага, стоп): **Акція!** Для перших трьох республік, які вийдуть зі складу Росії, знижка на репарації 5% (Informator.ua, 10.06.2023); **Оголошення** на паркані. Куплю 2-3 полонених москалів для роботи на городі у весінньо-осінній період (УНІАН, 05.03.2022), **Увага!** Мавзолею потрібен свіжий Володя (Деро.ua, 26.02.2022).

І анекдоти, і жарти об'єднують те, що вони через лексико-семантичну, фразеологічну, словотвірну, синтаксичну площину, через майстерну гру неоднорідних із погляду значеннєвої структури слів послідовно маніфестують різні етнокоди з притаманними їм релевантними мікро- та макроконцептами: соціальний, культурний, побутовий, інтелектуальний, психологічний, ментальний, господарський (зокрема землеробський), гастронічний, естетичний, емоційний, етичний та ін. Типові їхні репрезентанти семантично проакцентовані, по-перше, народною лексикою та фразеологією, екзотизмами, діалектизмами й іншими конотованими лексико-семантичними засобами, по-друге, мілітарною лексикою і фразеологією, що віддзеркалює онтологічні ознаки війни. Описувані народнопоетичні твори відбивають специфіку соковитого українського розмовного мовлення. Вирізані й інші можливі лінгвоконцептуалізатори нерідко функціують на засадах контрастивності, універсальним об'єктиватором якої є опозиція «Україна, українці, українські захисники / Московія, москвитини, московські загарбники»: Як би не було важко – не кисніть. Могло бути й гірше. **Ми** могли народитися **москалями**. Так що перехрестились та живемо далі (Rozdil.lviv.ua, 28.05.2022), У конкурсі «Україна очима **москалів**» переміг **пан Василь зі Львова**, який виклав очима **москалів** триметрове слово «**Україна**» (Informator.ua, 10.06.2023); А ви хто, **бандеравці**? – Ні, **м@скалику**, ми страшніше. **Ми залужнівці...** (Rozdil.lviv.ua, 13.04.2023).

Самостійний різновид утворюють приповідки, мілітарний зміст яких передають тропи: Якщо Росія – **ведмідь**, то Україна – **вулик з бджолами**! (Укрінформ, 05.03.2022); Мрія весни-2022: вигулювати собаку **під дощем**, а не **під «Градом»** (Укрінформ, 05.03.2022). Вони демонструють зразки високохудожньої образності.

Як і інші фольклорні жанри та уподібнені до них авторські твори, анекдоти й жарти наповнені оптимістичними інтенціями, насамперед вірою в неминучу близьку перемогу над ворогом. Ці текстові настанови системно репрезентують позитивно марковані мовні одиниці, що фіксують досягнення ЗСУ, сміливість українських воїнів. Їхню значущість впотужнюють дискурсивні антагоністи – негативно конотовані одиниці: «[Багато хто вірив, що в Росії **друга за силою армія у світі**.] Нині Росія має **другу за силою армію в Україні**», – зазначив [Ентоні] Блінкен, викликавши сміх серед присутніх (УНІАН, 02.06.2022). Така гра протилежностей розкриває жорстокість, недолугість ворогів, розвінчує міф про «**другу армію світу**»

(АрміяInform, 21.06.2022), яка, за українською перифрастичною міркою, базованою на вітчизняному й зарубіжному аксіологічному досвіді, є *другою армією дегенератів* (Диалог.UA., 02.05.2023), *другою армією з кінця* (АрміяInform, 21.06. 2022), «*другою*» в лапках *армією світу* (АрміяInform, 21.06.2022), *колишньою «другою армією світу»* (ТСН, 25.00.2022), *уже навіть не двадцять другою армією за своєю ефективністю* (ТСН, 25.06.2022), *уже навіть не двадцять другою армією у світі* (ТСН, 25.11.2022), а ще – *армією збоченців* (Еспресо, 05.04.2022), *військом рашистів* (АрміяInform, 21.06.2022), *найбільшим демоном на українській землі* (Главком, 15.08.2023), *нацистсько-фашистською зграєю якихось покидьків без моральних і цивілізаційних норм* (Еспресо, 05.04.2022), *недисциплінованим збродом* (Forbes, 10.05.2022) або навіть *дрібною дупочкою* (Гордон, 07.07.2022), *владною дупою, здатною зіпсувати повітря на всій планеті* (Гордон, 07.07.2022).

III.6. СКОРОМОВКИ

До парадигми постфльклорного дискурсу входять скоромовки, які, за традиційною генетичною версією, є частіше поетичним, а рідше прозовим жанром дитячого фольклору. Вони виконують дидактичну, розважальну, пізнавальну, емоційно-вольову, комунікативно-ігрову, етичну, естетичну та інші функції. Поряд із креативними народними скоромовками на взірець *Ходить, ходить – не заходить, а як зайде – не виходить; Виліз шпак на шпаківню і говорить шпак півню: «Так, як ти, не вмію я, ти ж не вмієш так, як я»* (авторські записи) активно побутують спеціально скомпоновані авторами важковимовні слова, які зазвичай мають складніше семантичне наповнення й нерідко постають як мінісюжети. Майстрами таких поетичних висловів є Г. Чубач, А. Камінський, В. Підпалий, В. Скомаровський та ін.: *Чечір-вечір, / Вечір-чечір. / Хтось воркує / Біля печі. / Чорні лапи, / Вуса, ротик. / Чечір-вечір, / Чорний котик!* (А. Камінчук. Мала Сторінка); *Жив жучок між бур'янами, / Жив без тата і без мами. / Жив і жив, і не тужив – / Жовтим листям ворушив. / Жаба квакнула: – Попався! – / Жук завмер, бо ж налякався!* (Г. Чубач. Алфавітні усмішки).

Найдовшою в українській мові вважають скоромовку, «утворену з 724 слів, або ж 70 різних скоромовок»:

У четвер четвертого числа о четвертій дня у центрі столиці садівник розсадивникувався. Та так розсадивникувався, що разом з садом троянд висадив ще й сад азалій, сад каприфолій та розарій у

садочку навпроти, потім ще навпроти та ще навпроти. Там, де росла липа біля Пилипа, який жив із Пилипицею та пилипеленятами. Якраз із пилипеленятами у цей час пиляв Пилип поліна з лип. Притупив пилку Пилип. А потім Пилип і Пилипко поливали липки. Виросли липки й у Пилипа, й у Пилипка.

А Пилипиця напекла пироги перепечені, перцем переперчені. Бо була засмучена, змучена та вимучена тим, що всю ніч миші в шафі шаруділи, шість шарфів шерстяних з'їли. І хотіла влізти в шафу кішка, там, де шурхотить у шафі мишка. Але мишка раз прийшла до кішки, уклонилась кішці в ніжки, кішці – смішки, мишці – нітрішки. Та обидві потім так вимокли-перемокли під жахливою зливою під кущем, з жуком та джмелем, що здружилися. Тому був собі коточок, украв собі клубочок – та й сховався в куточок. А Пилипица плакала-неплакала, їй плакати – нема коли. Та так з відчаю, що шарфи з'їли, голосила-переголосила, що заболіло горло в господині, бо багато говорила, переговорювала, перенаговорювала на мишку, кішку, сусідську кішку й мишку та ще й шишки на сосні та шахи на столі. І побігла стежинами, поміж ожинами, туди, де у діброві – дуби, під дубами – гриби, трава – між грибами, хмарки – над дубами. І млин стоїть, скоро не вистоїть. Прилетіли горобці – говорили про крупці; не про крупці, не про крупицю, а про круп'ячко.

От і набрала Пилипиця на млині борошна та круп'ячка жменями й торбинами. А на пагорбі одна торба впала та котилася з високого горба, в торбі паляниця Пилипу й Пилипиці. Пилип знизу верещить, Пилипиця зверху пищить, торбина тріщить. Одначе котилася вона, не перекотилася, тріщала, та не тріснула. Якраз у цей час їхала Хима до Максима візком-тарадайкою; тарадайка торохкоче, сива кобила везти не хоче. Бо підкова клокаче. Наче лелека до лелеченят летіла й клекотіла. От біля тарадайки з її хазяйкою й спіймала Пилипиця торбицю. А поруч чорно-білий чорногуз у болото чорне вгруз і чапля сохла, чапля чахла, чапля здохла. Дорогою Пилипиця зупинилася біля броду, біля саду, там, де бабин виораний город. Де барабанять по городу бараболя та горох. А горох у городі виріс небувалий, одначе горобці город пограбували. Одне втішило, що бабин біб розцвів у дощ. Буде бабі біб у борщ. Набрала й бобів собі господиня, й гороху. А трохи далі в горішнику горішина горішками обвішана. Обтрушують горішки Оришка та Тимішка. Попросила в малих малу жменю малих горіхів для малих своїх малих. Їхній батько Гриць ніс горіх через поріг. Став на горіх,

упав на поріг. Тому що всю ніч пильно поле пильнував, перепелів полював.

А Пилипиця згадала, як приснився сьогодні сон сусідці, що приніс їй сусіда сік з суніци. То вона вже за суніцю не питала, лише горіхів повну жменю набрала. Їй побігла знов Пилипиця поміж ожинами назад стежинами додому, щоб напекти для синів-молодців свіженьких млинців, пироги ж були – перепечені, перцем переперчені. А вона ж, мов та квочка, що ходить коло кілочка, водить діточок коло квіточок, над своїми синами носить без устану. Тому за годину були у печі смачні та гарячі пшеничні калачі. Зі свіжою ожиною, бабиними бобами, горохом та сиром з горіхами з горішника, що збирали Тимошка й Оришка. І хвалили молодці ті млинці на молоці і гарячі калачі, що пеклися у печі. Коржі – з медом, коржі – з маком, і смаження – з пастернаком, і галушки – з лютим перцем, господиню з добрим серцем, що ще й сусідам усім за спасибі дала ще й хрону, дала риби, маківку – до мачини, перченятко – до перчини. А потім чорним вечором пригощала й синів, і гостей чаєм з печивом. А дідусь Опанас купив ананас. Кликав: “Приходьте до нас – почастуємо вас!”

А Пилипиця стільки наготувала-переготувала, що не до ананасів їй було, і вона кликала-перекликала усіх сусідів та їхніх сусідів із сусідніх дворів до себе та накликала усе місто. Їли-їли – не переїли, та ще й на завтра лишилося. Тож хочеш їсти калачі – не лежи на печі! От такий вийшов бенкет на весь світ, а все через того садівника, що розсадивникувався своєю розсадою троянд (64).

У період війни активізувався тип скоромовок, які вийшли за сферу «діти». З-поміж чинних найменувань досліджуваного народнопоетичного феномену – спотиканка, спотикачка, швидкомовка, скороговорка, вимовлянка, чистомовка, шиболет – його денотативно-референційну природу найточніше відображає остання назва. З нею послідовно корелюють такі номінативні структури, як *перевіркове слово* (Думка, 20.05.2023), *національний пароль* (Радіо Свобода, 29.05.2022), *пароль українців* (Апостроф, 21.04.2022), *український пароль* (YouTube, 06.10.2022), *кодове слово* (Новинарня, 31.08.2023), власне, вони постають як його вторинні назви. Описувані скоромовки покликані виконувати іншу функцію – прагматико-дієву в такому конкретизованому варіанті, як установлення етнічно-мовної належності, вияв ворогів серед безпосередніх учасників російсько-української війни, а також тих, хто

здійснює підривну діяльність у тилу, співпрацює з окупантами. Компонентну структуру таких коротких за обсягом, але вправно вибудованих віршів чи прозових висловів формують лексеми з м'яким звуком *ц* [*ц'*], який відсутній у звуковому ладі російської мови, тому московити не можуть чітко проартикулювати його. Вони вимовляють замість м'якого твердий *ц* [*ц*] і цим демонструють свій російськомовний код, пор.: *палець – палец, кінець – конець, пшениця – пшеница, сестриця – сестрица, світиця – светлица, цілий – целый, цяцька – цацка*. Аналізовані скоромовки, як і інші різновиди цього народнопоетичного контенту, відповідно до типу реалізованого значення диференційовано на два розряди. Перший розряд репрезентують логічно невмотивовані, випадково, механічно об'єднані лінгвоодиниці, що мають у своєму складі м'який звук *ц* [*ц'*], напр.: *Мусію, Мусію, муку сію, печу паляниці, кладу на полиці. Мусій, муку сій, печи паляниці, клади на полиці* (Vogue, 15.03.2022); *Я сиділа у крамниці, у своїй новій спідниці, їла стиглі полуниці, їх мокала в цукорницю, що купила у крамниці біля Укрзалізниці. Потім взяла паляницю, і чорницю, і суніцю, перекинула рушницю й надіслала блискавицю прямо ворогові в пицю* (33 канал, 16.03.2022); *На столі стоїть сільниця, у сільниці сіль* (Всеосвіта, 29.03.2022), *На верхній полиці / Духмяні паляниці. / На нижній полиці / Смачні полуниці. / В купе провідниці / Ой же ж і сідниці: /Чого не зустрінеш / На Укрзалізниці!* (Ua.tribuna, 17.03.2022). Другий різновид становлять семантично прозоріші утворення, що зазвичай актуалізують повчальний зміст, яскраво виражені спонування до конкретної дії, як-от: *Яка нафіг паляниця?! Нехай вчать: цвинтар, дзвіниця, в'язниця, шибениця* (Rozdil.lviv.ua, 04.12.2022). Субстантиви *цвинтар*, *в'язниця*, *шибениця* виконують роль конкретних значеннєвих домінант, уособлюючи такі безпосередньо пов'язані з мілітарністю екзистенції, як смерть ворогів, неминуче справедливе покарання за скоєне.

Вершинну позицію у скомпонованих за участю важковимовних для росіян слів виразах відведено іменникові *паляниця* як національно конотованому поняттю: *Кропивницькі паляниці зі смаком полуниці продаються у крамниці біля укрзалізниці* (Всеосвіта, 29.03.2022), *Укрзаліниця везе паляниці* (Україна Модерна, 06.12.2022), *Маленьке телятко їло паляницю з полуницею* (ТСН, 01.03.2022). Цю інформацію засвідчено у Вікіпедії та численних медійних дискурсах: «Паляниця – перевіркове кодове слово або шиболет, яке почали активно застосовувати та обговорювати під час російського вторгнення в Україну 2022 року» (152). «Напевне зараз

серед українців нема людини, яка за останній місяць хоча б раз не вимовила кодове слово “паляниця”, – йдеться в медійному повідомленні на обговорювану тему. – Саме так пильні співвітчизники тепер перевіряють підозрілих осіб і викривають російських диверсантів. Останнім “паляниця” дається важко з точки зору вимови, не кажучи вже про труднощі перекладу – її часто плутають з “полуницею”. Отже, користувачі соцмереж зробили з українського хліба шпигунський пароль-мем, який породив тисячі жартів у Facebook, Твіттер та Instagram» (106). Лексема *паляниця* у зв’язку з новим функційним навантаженням розширила свій план змісту й почала системно реалізувати, крім первинного значення «плеската хлібина переважно з пшеничного борошна, певним чином замішеним», і таких уже утрадиційнених вторинних значень, як «символ добробуту, сімейної злагоди», «знак гостинності», «знак ритуальності», семантику «ідентифікатор людини-чужинця». «Під час елементарної протидиверсійної та контррозвідувальної перевірки в багатьох випадках, – слушно зауважує Р. Офіцинський, – усі підозрілі особи, які траплялися підрозділам сил оборони України, мусіли вимовляти українською слово ‘паляниця’» (151, с. 395). Для них це елементарне завдання – «неабиякий камінь спотикання» (Там само), воно – з розряду нездійсненних. У зв’язку із цим створено навіть реальні паролі на вірєць «Скажи: “Паляниця”» (YouTube, 04.10.2022), «“Лисиця з’їла паляницю”. Відгук “Це нісенітниця!”», «Паляниця – Рушниця» (Всеосвіта, 29.03.2022), «Лисиця укрзалізницею везе паляницю та верзе нісенітницю» (Rozdil.lviv.ua, 04.03.2022), які, за свідченням українських військових, дають неабиякий ефект. У травні-червні 2022 року на блокпостах, розташованих по трасі від Полтави до Харкова, звучали, крім найчастіше використовуваних *паляниця* та *полуниця*, такі «перевірні слова» із [ц’]: *чорниця, суніця, горлиця, чарівниця, молодіця, криниця, спідниця, живиця, косовиця, трясовиця*. До речі, росіяни, зокрема телеведуча й журналістка О. Скабєєва, вона ж і *Сукабєєва* [сука (лайливе слово щодо жінки) + Скабєєва], а за перифрастичною версією, *залізна лялька путінського ТБ* (ТСН, 14.05.2022), *розпалювач ненависті до українського народу* (PROZORO, 04.2023), *топпропагандистка Путіна* (Obozrevatel, 24.01.2019), *рупор кремлівської пропаганди* (УНІАН, 14.05.2023), *головна кремлівська пропагандистка* (ТСН, 10.08.2023), *путінська посіпака* (5 канал, 22.03.2023), *головна медіапроститутка* (Телеканал Прямий, 25.01.2019), «*зливний бачок*» (Апостроф, 09.09.2022), *зливний бачок Кремля* (24 канал, 30.06.2022), *професійна*

ненависниця України, Європи та Америки (ТСН, 14.05.2022), вважають таку процедуру лінгвістичним «катуванням» (170). Сутність субстантивної лексики *паляниця* як маркера належності до мовнорізної спільноти демонструють її функційні відповідники – модерні вторинні номінування. До вже поданих перифрастичних зворотів додамо такі: *код доступу* (Апостроф, 15.03.2022), *український пароль* (Новинарня, 31.08.2023), *новий пароль українця* (Укрінформ, 06.03.2022), *перевірна фраза для російських окупантів* (YouTube, 24.03.2022), *перевіркове кодове слово українців* (Instagram, 10.04.2022), *перевіркове українське слово* (ТСН, 01.03.2022), *ефективний тест на свій чи чужий* (Ua.tribuna, 17.03.2022), *маркер для «мовних патрулів», що вишукують переодягнених диверсантів або місцевих адептів «русского миру», які за тридцять років життя в незалежній країні не спромоглися вивчити українську* (Апостроф, 15.03.2022), *один із символів війни* (Ua.tribuna, 17.03.2022), *наш пароль* (Ua.tribuna, 17.03.2022), *наше національне слово-пароль* (Facebook, 05.07.2022), *пароль нашого спротиву російській агресії* (Детектор медіа, 21.04.2022), *справжній символ України* (Instagram, 20.04.2022), *пароль справжнього українця* (Facebook, 29.03.2022) тощо.

Як зауважує С. Гриценко, такий «спосіб ідентифікації неносіїв мови часто застосовували у світовій практиці, зокрема під час Битви при Куртрє (1302) фламандці розпізнавали французів за їхньою нездатністю вимовити фразу “Schild ende Vriend” (“Щит та друг”). Під час фризського повстання (1515– 1523) використовувалася фраза “Bûter, brea, en griene tsiis; wa't dat net sizze kin, is gjin oprjochte Fries” (“Масло, житній хліб та зелений сир – хто не може це вимовити, не справжній фриз”), а кораблі, із борту яких не могли моряки виголосити це речення, не пускали в порт та захоплювали. Під час Другої світової війни голландці використали як кодове слово назву міста Схевенінген (Scheveningen), оскільки вони, на відміну від німців, вимовляють “Сх”, а не “Ш”. Американці на тихоокеанському фронті послуговувалися словом “lollapalooza”, тому що носії японської мови часто вимовляють “л” як “р”. Радянські військові для визначення німців користувались простим російським словом “дорога”, бо німці це слово не вміли вимовляти правильно, а говорили “тарока”» (55, с. 10).

З'явилися оригінальні мінітексти, меми на тему «Українська паляниця». Серед них трапляються навіть ті, що стосуються

первинного значення «плеската хлібина переважно з пшеничного борошна, певним чином замішеним», як-от:

ПАЛЯНИЦЯ

Склад: борошно, вода, закваска,

любов до неньки України

Не містить: дріжджів,

жalley до ворогів

ДСТУ

«русский корабль, иди на х...й!» (Укрінформ, 05.03.2002).

Оригінальність досліджуваного жартівливого мінідискурсу з конкретизованою назвою «Рецепт випікання паляниці» полягає в тому, що його вибудовано на засадах алогічності та контрастивності: однорідний ряд сформовано за участю логічно непоєднаних понять «їжа» / «моральні якості» (*борошно, вода, закваска / любов до України; дріжджі / жalley до ворогів*); державний стандарт репрезентовано не реальним контентом (продукти харчування з відповідними вимогами до їхньої якості), а контрастивною прецедентною фразою з її стратегійними інтенціями, а саме: демонстрування ненависті до ворогів / сміливості, нескореності наших захисників, надихання українців на спротив, уселяння віри в їхню неминучу перемогу над окупантами.

Нарешті, важливо вказати ще на одну лінгвоеволюцію, що стосується аналізованої прецедентної лексики, – онімізація її: «Паляницю» назвали абсолютно новий вид далекобійної української зброї – дрон-ракету з реактивним двигуном і потужною бойовою частиною. Винахід українського оборонно-промислового комплексу успішно апробовано 24 серпня 2024 року, про що йшлося у вітальному слові з нагоди урочистостей до Дня Незалежності України Президента В. Зеленського. Він наголосив, зокрема, на тому, що «Росії буде дуже складно навіть вимовити (виділення моє. – М.С.), що саме прилетіло, складно протидіяти та все ж дуже легко зрозуміти за що» і «наш ворог знатиме, що таке відплата по-українськи. Гідна, симетрична, далекобійна. Знатиме, що в кожну точку РФ, яка є джерелом небезпеки для життя нашої держави й наших людей, рано чи пізно прилетить українська відповідь» (цит за: 222). Зрозуміло, що така омонімізація має мотивований характер: лексемі-пароллю національного рівня свідомо надано статус пропріальності, який демонструє чергові національні досягнення в українській мілітарній сфері.

Спостережено ще одну цікаву постфольклорну тенденцію: у роки війни з'явилися скоромовки для дітей і дорослих з іншим семантичним наповненням та функційним призначенням. Онлайн-школа курсів із розвитку комунікативних навичок «Спільна мова» та акторка й режисерка П. Коробейник підготували добірку авторських вимовлянок-спотиканок із сучасними воєнними та поствоєнними версіями, призначення яких – не стільки тренування артикуляційного апарату, скільки піднесення звияжного духу, наснаження бойового настрою, уселяння віри в неминучу перемогу. Ідеться про креативний синтез дидактичної (логопедичної) та емоційно-вольової, патріотичної функцій або про виняткову актуальність і прагматичність двох останніх:

1. *Клара для Карла вкрала байрактара.*
2. *Українські волонтери волонтерять-волонтерять, всі червоні хрести переволонтерять, всіх без бронезилетів забронезилетять, без тепловізорів затепловізорять, а недобайрактарених забайрактарять, усі збори і банки закриють і збирають, що й долари не міняють.*
3. *Мріє Марія про ЗСУшника, Маріїні мрії та Богу у вушко.*
4. *Чорної ночі червона калина хилилась-хилилась під Хливнюка, та не схилилась, а розвеселилась.*
5. *Моя політкоректність вашу політкоректність переполіткоректить і толерантністю затолерантить і витолерантить, а самозвитком самозвине і пересамозвинеться. Всім піс і перемога!*
6. *Ходив без волі лев до левиці, левиця леву дала по пиці.*
7. *Дзижчала-верещала бджола у кожусі на вухо мусі. Кликала лелеку, колотила кобилі дзвонити у дзвони, з хати до хати, з порога до порога, що прийшла перемога (182).*

Лексема *паляниця* поповнила перадигму сучасних національних символів. Національний банк України навіть викарбував монету, багатозначно пойменувавши її «*Все буде паляниця*»; харків'яни спекли найбільшу в Україні округлу хлібину з полуницею (4 метри 60 сантиметрів) й пригощали цим виробом тих, хто міг тричі чітко вимовити фразу «*паляниця з сунцею*»; у різних українських містах створено всеукраїнські й міжнародні благодійні фонди, волонтерські центри та інші державні й громадські інституції з назвою «*Паляниця*»; у медійному просторі активно запобутували мему на тему «*Паляниця*», які в українців викликають сміх, а в окупантів вони

асоціюються зі свавіллям, жорстокістю, бандерівськими диверсіями, словом, тим, що сприймається як дразливі суспільні проблеми. Інтегровальним для мемів є наповнене сатирою значення «традиційна українська випічка, що ламає москалям язика, губи, черепи або змушує їх здаватися в полон» (153).

Відомий ще один специфічний мовний пароль – провокативні дискурси, які тиражують російські боти з метою дестабілізації України. Московити перевтілюються в українців і намагаються, з одного боку, переконувати їх у тому, що про перемогу над «единой и неделимой» навіть мріяти не варт, а з іншого, – виправдовувати свою воєнну невинність. Ідеться про тексти-автопереклади на взірць *Немає сечі терпіти ці пекельні борошна! (Нет мочи терпеть эти адские муки!)* (Цензор.НЕТ, 03.05.2023), *Пів країни вже без електрохарчування, вже сечі немає терпіти ці пекельні борошна! (Полстраны уже без электропитания, уже мочи нет терпеть эти адские муки!)* (Українська правда, 02.11.2022), *Немає сечі терпіти ці борошна без світла. Українці хочуть світу, а не війни (Нет мочи терпеть эти муки без света. Украинцы хотят мира, а не войны)* (Українська правда, 02.11.2022), *Зеленський, підлога країни без електрохарчування!!! (Зеленский, полстраны уже без электропитания!!!)* (Українська правда, 02.11.2022), *Розпові вчительке, що підлоги країни вже немає сечі терпіти ці борошна. Час брати в руки стовбури і міняти державний будуй (Рассказал учительнице, что полстраны уже не имеет мочи терпеть эти муки. Время брать в руки стволы и менять государственный строй)* (Українська правда, 02.11.2022), *Тому реакція в стилі «що це за прутня?» цілком логічна («что это за х**ня?»)* (Telegram, 24.05.2024). Українці креативно відповідають на такі безглузді з погляду змісту й неоковирні щодо мовного оформлення посили. Користувач із ніком Сергій Степанович наочно демонструє позицію свідомого громадянина так: «Сьогодні ввечері продовжую економити електроенергію (хоча мені пощастило і в мене не відключають). Ноут та лампу зараз заряджаю від теплової енергії, що виділяється від горіння дуп росіян через чергову про**бану ІПСО» (104).

РОЗДІЛ IV. ГРАФОСЕМАНТИЧНІ МАРКЕРИ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Війна – це найбільше зло, яке може бути.
Більшого зла не буває.

Андрій Содомора

У цій війні, а зараз це вже не гібридна, а повномасштабна війна, – використовується все. Використовується мова, використовується енергетика, використовується абетка, використовуються якісь психологічні прийоми.

Тарас Возняк

...Мала літера – це такий собі народний флешмоб, гнівний правопис війни. Як буде після нашої Перемоги – покаже час.

Ольга Васильєва

IV.1. ПЕЙОРАТИВНА ДЕКАПІТАЛІЗАЦІЯ

У розділі «Уживання великої букви» чинного «Українського правопису» вміщено окремий параграф «Велика буква в особливому стилістичному вживанні», до якого входить таке правило: «З великої літери пишемо деякі загальні назви в контекстах, де наголошено на особливому змісті цих назв: *Батьківщина, Вітчизна, Людина, Мати, Честь*» (225, с. 90). Реєстр таких слів не вичерпує проілюстрований ряд, він значно ширший і охоплює інші лексико-семантичні тематичні групи: *Ця книжка [«Натхнення на щодень для жінок»] про **Натхнення** та для **Натхнення**. [Навмисно пишу це слово з великої літери]* (Видавництво «Апостол»), *...Ангели і архангели, боронителі **Любові і Добра**, бережить життя і здоров'я, дайте дух і волю, віру і силу тим, хто щодня, віддаючи найдорожче, піт і втому, час, свободу дій, радість бути з найріднішими, тримає наше небо і землю* (Богдан Гдаль), *Хай Бог береже того **Чоловіка**. Нічого більш*

наснажливою в цьому році я не бачила (Оксана Забужко), Він так мені схожий на **Сина**, що не випускала би його з обіймів ніколи... (Марія Матіос). До прийому капіталізації часто вдаються майстри слова, щоб надати тим або тим апелятивам особливої ваги. Наприклад, у творах «типового поета-символіста» Я. Савченка «абстрактні образи привидів, змії, дикої сили (й інші. – М.С.), почерпнуті з традиції романтиків ..., набувають символу і пишуться з великої літери» (211): *Підеш у **Вічність** сонно-безгласий. Замкнуться **Двері**. Підеш од **Сонця**. Там не досягне **Соняшина Влада**. Будеш дивитися вічно на себе в **Чорні Свічада*** (Українська електронна бібліотека).

Уживання великої букви замість малої є одним із важливих лінгвзасобів вираження ставлення мовця до повідомлюваного, найчастіше до людини (ідеться передусім про антропоорієнтовані лексеми *людина* (*люди*), рідше – *особистість* (*особистості*)), що реалізують семантику «той, хто посідає певне примітне за якимись ознаками становище в суспільстві, у колективі»): *Щоб стати справді **Людиною**, треба робити добрі справи, допомагати тим, хто цього потребує, не бути егоїстом і бути взагалі «золотцем»* (Facebook, 02.11.2020). Аналізованому графічному вирізненню лексеми *людина* (*особистість*) відповідають усталені вербальні вирази *людина* (*люди*) з великої літери, *особистість* (*особистості*) з великої літери, для яких типовим є значення «той, хто відрізняється моральними якостями, гідний поваги»: *Якщо є бажання, то все можна змінити і стати справді **людиною з великої літери*** (Facebook, 02.11.2020), *Показово, що автор у цитованому фрагменті двічі називає Євгена Сверстюка **Людиною з великої літери**, тим самим зауважуючи його велич, вказує на його беззаперечний моральний авторитет в українському суспільстві, здобутий ціною безкомпромісної боротьби з колоніальним минулим* (День, 15.09.2015), *[Але всі вони неймовірні, справжні, ті, кому я можу довірити своє життя.] **Люди з великої літери!*** (Цензор.Нет, 28.04.2023), ***Особистість з великої літери** – людина, готова здійснювати вчинки і здійснює вчинки* (Психологія: енциклопедія практичної психології). Цим синтаксичним конструкціям протистоять усталені вирази, побудовані за іншою моделлю – *X + мала буква*, які репрезентують протилежну семантику – «той, хто втратив моральні якості, негідний поваги». У такому разі роль основного носія валентності виконує субстантивна лексема *нелюд* або її синоніми як реалізатор пейоративного конотованого плану змісту «не викликає схвалення, заслуговує на осуд», пор.: *Так*

що робить добрі вчинки, щоб вас називали **«Людиною» з великої букви, а не «нелюдом» з маленької** (Знай.ua, 19.12.2021).

Описувані вирази можуть зазнавати лексичної трансформації, коли позицію граматичного панівного компонента заповнюють іменники, які, перебуваючи у видовій залежності із вирізненими вище субстантивами—назвами родових понять, номінують людей за іншими ономасіологічними ознаками: гендер (*жінка, чоловік...*), вид виробничої, політичної та інших видів діяльності (*учитель, лікар, письменник, дипломат, прем'єр-міністр...*), національність (*українець, поляк...*) тощо. Вони не змінюють свого загального плану змісту, а лише звужують обсяги функційного універсалізму, оскільки стосуються не особи взагалі, а конкретної людини, якій суспільство, патетично підносячи й звеличуючи, дає найвищу оцінку: *Що потрібно знати про життя легендарної жінки з великої літери в світі моди* [Коко Шанель] (Знай.ua, 19.08.2018), *Він не просто чоловік з великої літери* [Лесь Подерв'янський], у нього всі літери великі (Gazeta.ua, 12.03.2013); *Василь Олександрович* [Сухомлинський] – **педагог з великої літери**, педагогічне слово якого матиме велику силу та вагу протягом існування усього людства (К. Сінчевська), *Щиро вдячна людині, дипломату з великої літери*, який підтримував ідею цього проєкту, – Андрію Івановичу Сибізі (Facebook, 10.02.2024); *Політик В'ячеслав Кириленко розповів, що Іван Дзюба – інтелектуал світового рівня, людина-легенда, справжній символ епохи шестидесятників, українець з великої літери* (Факти, 22.02.2022)..

Важливо вирізнити те, що конструктивним центром синтаксичних структур, в основі яких лежать моделі *X + з великої літери, X + з малої (маленької) літери*, можуть бути іменники, об'єднані ідентифікувальною семою 'не-людина'. Як свідчить обстежений фактичний матеріал, їхнє функційне ядро становлять субстантиви на позначення почуттів, морально-етичних якостей, вчинків людини. Типовим для цих конструкцій є значення «гідний поваги», «негідний поваги» («менш вартісний»): *Франсуаза Буше з любов'ю та гумором торкається важливої та дещо колючої теми кохання, кохання з великої літери!* (Facebook, 23.12.2022), *Адже тільки, коли ви навчитеся по-справжньому, без умов любити себе, ви зможете подарувати світу, рідним і своїй супутниці або супутнику безумовну любов з великої літери, яка буде надавати крила, всепоглинаючу радість та повну відсутність болю* (Facebook, 10.01.2018), [Теза друга — про зраду.] *Не про Зраду з великої літери і не про #зраду як хештег. Про маленьку зраду з маленької літери – зраду власних*

принципів (Главком, 04.07.2015), Я б просто сказав, це книжка [«Криничар»] про **Служіння з великої букви**, про людину, яка служить до кінця свого життя, у цьому подвиг наш – просто служити (Закарпаття онлайн, 05.04.2012); Однозначно **фільм з великої літери**, скільки раз дивися, і все одно хочеться ще і ще! (Filmix, 31.05.2023).

Інтенсифікувальну функцію в конструкціях моделі *X + з великої літери* можуть одночасно виконувати велика літера й присубстантивний прийменниково-іменниковий поширювач, унаслідок чого вони посилюють семантико-аксіологічну значущість повідомлюваного. Пор. подані вище приклади з таким: «Якщо у тебе є **Вчитель з великої літери**, то він усе життя з тобою...», – *переконана Зеленська* (Укрінформ, 05.10.2019).

У добу незалежності звичності набули пропозиції щодо написання з великої букви окремих слів та словосполучень, які є назвами новітніх подій, суспільних заходів і т.ін. Вони надходили і від простих журналістів, і від високопосадовців. Зокрема, Президент Володимир Зеленський 1 грудня 2020 року, коли Україна святкувала 29-ту річницю з дня проведення всеукраїнського референдуму, «на якому понад 90% громадян сказали незалежній Україні “так”», запропонував офіційно писати слово *незалежність* із великої літери «на знак безмежної поваги до всіх, хто століттями за неї боровся, та як символ того, як багато вона для нас означає» (83). Важливо наголосити, що парадигма українських власних назв за останні 30 років суттєво оновилася. Занепокоєння, однак, викликає те, що лише окремі з них увійшли як ілюстративний матеріал до «Українського правопису» 2019 року (*Акт проголошення незалежності України, День Незалежності України, День Соборності України*), тоді як основний масив новочасних національно конотованих знаків та заборонених, не культивованих у радянську добу онімів [*Помаранчева революція, Революція гідності, Організація українських націоналістів, Українська повстанська армія, Православна церква України, Всеукраїнське товариство «Просвіта», Українська Народна Республіка (УНР)*] не запобутовував поряд із пропріативами на взірець *Велика французька революція, Паризька комуна*, не заступив топонімів на зразок *Ясна Поляна, Орехово-Зуєво*.

У правописі не зафіксовано такого важливого правила, як написання з малої букви конкретного пропріатива в особливому стилістичному вживанні, у контекстах, де наголошено на негативному, зневажливому ставленні до окремої людини, країни загалом або її

адміністративно-територіальних одиниць (міст, сіл, областей, історико-географічних регіонів тощо). Щоправда, О. Авраменко, лінгвістичний авторитет якого в середовищі учителів-філологів, високий, заявив про існування цієї орфографійної норми: вона звучить так: *«прізвища людей та імена, які вживають зневажливо, пишуть з малої літери. І це правило давнє, воно ще з радянських часів було в нашому правописі. Наприклад, “гітлери”, “путіни” ми можемо спокійно писати з малої літери, це відповідає вимогам чинного правопису»* (235). Він оприявнив її в дидактичних матеріалах: *Минулого року я переїхав із Києва до Бучі. Я встиг полюбити це місто. Але мою любов зруйнувала **росія**. Памятайте про злочини «братського народу». Орфографічну помилку допущено в написанні слова: 1) Києва, 2) **росія**, 3) памятайте* (Там само).

В українському орфографійному кодексі знаходимо інші рекомендації, а саме: писати 1) імена та прізвища, які стали загальними назвами (*донжуан* – «залицяльник», *ловелас* – «спокусник чужих жінок», *робінзон* – «людина, яка силою обставин відірвана від суспільства», *галіфе* – «штани особливого крою», *макінтош* – «непромокальний плащ»), з малої букви; 2) прізвища людей, уживані в загальному значенні, які не втратили своєї індивідуальної сутності, тобто не стали загальними номінуваннями (*Франки*, *Грушевські*), з великої букви; 3) прізвища або імена, уживані зневажливо (*азефи* – «терористи, провокатори», *квіслінги* – «зрадники свого народу, які вислужуються перед чужоземними завойовниками»), з малої букви (225, с. 75). Як бачимо, чинна норма стосується типізованих, узагальнених, а не персональних іменувань.

Сьогодні українці надають сакрального змісту та звучання слову *п(П)еремога* й досить часто пишуть його з великої літери, бо воно й справді є смисловою домінантою (161, с. 65) нинішньої важкої доби, ним вони «позначають остаточну поразку РФ і настання миру у своїй державі» (22, с. 162). «Мета такого графічного оформлення, – справедливо зауважує Ю. Браїлко, – не лише надання цій лексемі максимально позитивних конотацій, а її онімізація, тобто утворення нового хрононіма, а отже – виокремлення референта та підсилення його значущості: *З самого першого дня війни пишу **Перемога** лише з великої літери* (Evgenia Херсон, коментар до посту Катерина Соляник, ФБ, 01.05.2022); *Вип’єм на дорогу за нашу **Перемогу!*** (з особистого листування у вайбері, 14.10.2022); *Ще Пухнастий в своїй лапці, / Принесе здоров’я в шапці. / Приведе нам **Перемогу**, / Й мир настане, Слава Богу!* (з особистого листування в телеграмі,

31.12.2022); *Мирного початку місяця! Нехай нині мрії почнуть збуватися і **Перемогою** над ворогом звершатися* (з особистого листування в телеграмі, 01.03.2023)» (Там само).

Сучасні екстралінгвальні чинники – агресія Росії, окупація України, вчинення ворогами тортур над українцями й ін. – вимагають появи відповідного коментарю в правописі, причому з екстраполюванням його на ширший онімний простір, тобто не лише на антропонімну сферу, а й на інші рівні пропріальності, передусім топонімний. Чергову активну та емоційну правописну суперечку про велику букву в особливому стилістичному вживанні викликало в період російсько-української війни варіантне написання спочатку хороніма *Росія / росія*, антропоніма *Путін / путін*, а невдовзі значно ширшого складу онімів, які стосуються не лише Російської Федерації. На наш погляд, доречність цих та інших змін у когнітивно-аксіологічній сфері «росія (рашка...) / антропонімні формули росіян» переконливо вмотивував «з позиції більшої справедливості, універсальної правди» голова Українського інституту національної пам'яті А. Дробович у публікації з промовистою назвою «Зневага з малої літери». Цю неонорму він перифрастично пойменував «солодким смаком граматичної помсти», «словами для називання речей своїми іменами: брехню – брехнею, жорстокість – жорстокістю, безпринципність – безпринципністю, але із застосуванням образів» (67). Передавання малою літерою хороніма *росія*, наголошує А. Дробович, – «це така собі тотальна символічна зневага до країни-агресора і водночас спосіб дістати ворога навіть тим, хто не має можливості нанести шкоду вбивцям дітей та військовим злочинцям. Не кожен з десятків мільйонів, хто хотів би вистрілити в російських солдатів, має зброю, але кожен, хто вміє писати, може завдати удару по росії та її надутій величч простим і доступним жестом на письмі. Перекоаний, що в тому натхненному завзятті, з яким люди дауншифтують російську федерацію, значну роль відіграло бажання поквитатися із сумнозвісним російським мовним шовінізмом» (Там само).

Цей дослідник, а за сумісництвом і посадовець згадує у своєму дискурсі-розмислі лінгвоагресії московитів, заведені ще в імперські часи, від яких потерпала українська мова, і затяті прагнення їх вишколювати таку ганебну практику сьогодні. За ілюстрацію взято ще один промовистий приклад – свідомо тиражовану в Росії в часи путінського правління конструкцію *на Україні (на Україну)* замість реально очевидної з погляду дії не лише інтра-, а й екстралінгвальних чинників синтаксичної структури *в Україні (в Україну)* (див.: 198, с. 32–

45). Цілком доречно наголошено на лінгвокреативності українців, одним із проявів якої є активне використання навіть в офіційному спілкуванні прийменниково-іменникової конструкції *на Росії*. У підкреслено зневажливому орфографійно-графічному представленні топоніма *росія* замість *Росія*, уживанні прийменниково-відмінкової форми *на росії* замість *у росії*, переконує А. Дроботович, угадується «асиметрична відповідь на снобізм і впертий брак чутливості до позиції співбесідника» з боку «путінського скотського конгломерату клептократів і їх слуг», який у час «однієї з найбільш безчесних, несправедливих та аморальних воєн в історії людства ... накинувся і терзає Україну» (67). Це граматичне відхилення, за слушним твердженням С. Булик-Верхоли, «виникло “як доказ від зворотного”, як достойна відповідь на уникання форми «в Україні», на цинічно демонстроване «невизнання України як самостійної держави» (30). Конгломерат, про який мовиться, названо «росією моральних ліліпутів з маленької літери» з виокремленням того акценту, що їй дисонує «Росія з великої літери» – «Росія Чайковського, Чехова, Ахматової, Сахарова, Політковської та багатьох інших» (Там само). Цю «велич» в Україні та світі сьогодні або зовсім не сприймають, або сприймають із застереженнями, її контури, силоміць модельовані віками, щоденно затьмарюють, по-перше, масові звірства, які чинить країна-агресор, а по-друге, те, що згадані й інші «привласнені» росіянами прецедентні постаті мають опосередкований зв'язок із їхнім ентотипом.

Суперечка про графічну деомонізацію собороніма Росія, прізвищ представників російської влади переросла в серйозну суспільну дискусію після розміщеної 18 травня 2022 року на сайті Президента України петиції В. Кубицького. У ній мовилося про те, що «24 лютого 2022 року сталося жакхливе повномасштабне вторгнення російської федерації на територію незалежної України. путін порушив не тільки норми міжнародного цивільного права, а і воєнного – нищить мирні міста авіаударами та артилерією, гинуть тисячі мирних жителів Києва, Харкова, Маріуполя і ще десятків наших міст від рук окупанта. Вважаю необхідним і невідкладним оновлення українського правопису, адже ані путін, ані росія не гідні в нашій мові великої літери. Мова – це наш культурний код, у ньому ми маємо назавжди зберегти пам'ять про фашизм росії та путіна відносно України. Війна триває не лише на фронті, в інформаційному просторі наша боротьба не менше важлива. Ми переможемо, слава Україні!» (36). Автор цього тексту наполягає, щоб хоронім «*росія*» та антропонім «*путін*» писалися тільки (!) з малої букви.

Практика передання малою літерою прізвища *путін*, сувереноніма *росія*, а згодом й інших російських онімів вийшла зі сфери індивідуальних контекстів на загальнонаціональний простір, знайшла підтримку на всіх рівнях. Її почали послідовно й настирливо впроваджувати не тільки журналістські кола, окремі видавництва, а й найвищі державні інстанції разом із посадовцями, що їх представляють, з-поміж яких і ті, хто покликаний пильнувати закони, а не потурати порушенням чи розхитуванню правових норм. Зокрема, міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України І. Верещук наполегливо вимагала від Національної комісії зі стандартів державної мови розглянути питання й ухвалити рішення щодо передання на письмі назви держави-агресора. «Насправді, українці давно пишуть цю назву з маленької букви, – ділиться вона своїми роздумами у фейсбуці. – Напевно, дискусії, власне, і немає. Але є в нас така установка, як Національна комісія зі стандартів державної мови. Саме вона мала достатньо часу на те, щоб давно зробити свою пряму роботу – офіційно запропонувати відповідні зміни до правопису назви держави-ворога та її ватажків» (цит. за: 158). Міністр освіти і науки О. Лісовий на повен голос заявив, що не заперечує, аби діти в Україні писали слово *росія* з маленької літери. Це один із коментарів, яким високопосадовець пояснив виправлення в офіційному документі, що він його підписав, лексичного словосполучення *російська федерація* на *Російська Федерація* відповідно до чинної орфографічної норми про написання з великої букви географічних та адміністративно-географічних назв (офіційне найменування держави): «Внести до наказу Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2023 року №1022 “Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2023 року № 1022 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini 01 veresnya 2023 r. za № 1537/4059)” такі зміни: у заголовках пунктах 1, 2 пункту 1 слова “російська федерація” замінити словами “Російська Федерація”...» (171). До цього О. Лісового спонукали вимоги законодавства, які він, як очільник органу виконавчої влади, не міг обійти. «Що таке росія і хто такі росіяни мені добре відомо з досвіду моєї сім’ї, власного досвіду та досвіду моїх побратимів. Буквально з нуля, – наголошував очільник Міністерства освіти і науки України. – Правопис “рф” з великої літери – помилка, але вимога нормопроєктування. Без такого виправлення Мін’юст не зареєстрував би наш наказ, що визначає особливості навчання українських школярів, які нині перебувають за кордоном. А саме – створюємо умови для зменшення навантаження

на маленьких українців, які перебувають за кордоном і зобов'язані відвідувати там місцеві школи. Дозволяємо вивчення лише українознавчого компонента у новостворених дистанційних класах» (цит. за: 124). Журналісти прокоментували пояснення міністра так: назву *російська федерація* в наказі пишемо з великої літери, а у шкільних творах – з малої.

Національна комісія зі стандартів державної мови, якій адресовано пропозиції щодо легітимізації малої букви як одного з лінгвомаркерів війни, у максимально короткий термін висловила свою позицію: «Зважаючи на героїчну боротьбу Українського народу за Незалежність Української Держави, взявши до уваги звернення в соціальних мережах Віцепрем'єр-міністра – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Ірини Верещук про написання назви країни-агресора з малої букви, Національна комісія зі стандартів державної мови на засіданні від 15.09.2023 (протокол № 83) обговорила це питання і з урахуванням офіційних листів від Інституту української мови НАН України (вх. № 1396/23 від 14.09.2023), Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України (вх. № 1404/23 від 15.09.2023) повідомляє, що написання назв “російська федерація”, “росія”, “москва”, “московія”, “московське царство”, “російська імперія”, “державна дума рф” тощо з малої букви можна не кваліфікувати як відхилення від норм української мови в текстах неофіційного характеру» (136).

Цю ухвалу загалом сприйнято так: «Тепер “маленька” росія у правописі – це не лише вияв презирства до сусідньої країни-терористки, але й норма в українській мові» (231). «Усе правильно, – запевняє киянка Марія, – не маю нічого проти. Мені здається, що коли ти пишеш з великої літери назву країни, чи ім'я людини ти проявляєш повагу, а до країни-терористки поваги нема» (142). У середовищі людей, які наближені до мовних проблем в Україні або безпосередньо пов'язані з ними, також виникали дискусії. Їхні результати систематизувала журналістка «5 каналу» С. Норенко. Один із її респондентів – директор Інституту української мови НАН України П. Гриценко – зауважив, що змінювати правопис для офіційних документів не варто: «У нас є свої документи, у нас є свій правопис, тобто правописна конституція, свій кодекс і ми відповідно до цього кодексу, шануючи себе, так себе ведемо». Історик О. Алфьоров твердив, що Росія першою розпочала мовну війну, офіційно культивує, починаючи з 2013 року, прецедентну конструкцію *на Україні*, і пропонує узаконити хоронім Московія та писати його «з

великої літери і тим демонструвати насправді логіку їхніх історичних процесів і всю логіку – це московщина». Він висловив ще одну цікаву думку: «Коли росія буде підписувати капітуляцію, то звісно, назва росія буде з великої літери писатися і очевидно, що ми маємо бути готові, що для міжнародної спільноти такі ігри в применшування країни через написання з маленької літери ... не відповідають дипломатичним реаліям ...» (Там само).

Розлогими щодо змісту, опертими на фактологічну базу, положення якої можна сприйняти, а можна заперечити, є міркування, які виклав у коментарі телеканалові I-UA.tv співкоординатор Координаційної ради із захисту української мови та культури О. Кляшторний. Він аналізує таке положення Національної комісії зі стандартів державної мови, як «текст неофіційного характеру». Легітимізувати вже узаконене не було ніякої потреби, позаяк ніхто й ніколи не забороняв неофіційно писати слово *росія* з маленької літери. Характерна для соціальних мереж експлуатація цієї норми видається йому не критерієм патріотизму, а «відображенням дещо інфантильної психології, поведінки, характерної для дитини чи підлітка, який хоче когось принизити», а ще – віддзеркаленням «поведінки емоційних людей, які хочуть виразити свої почуття, проте до питань правопису це не має жодного стосунку» (107). На підтвердження сказаного наведено факти з історії національно-визвольної боротьби в Україні, зокрема, згадано те, що «Шухевич у документах УГВР назву “Совєтський Союз” з маленької літери ніколи не передавав. Бійці УПА не писали у своїх листівках “Сталін” з малої літери. І це не означає, що вони любили Сталіна та Совітський Союз. Це взагалі не критерій патріотизму людини, її відданість Батьківщині не вимірюється тим, з якої літери ми будемо писати слова “Москва”, “путін” чи “російська федерація”» (Там само).

Не обійдено увагою написання з малої букви офіційного та неофіційного імені чинного президента Р(р)осії. «З якої літери писати це слово? З великої чи з малої? Хуйло чи хуйло? З якої літери було би краще? – саркастично запитує, удаючись до вербальної свободи, відомий літературний критик та перекладач О.Бойченко й сам собі відповідає. – Бо ніби власні імена треба писати з великої, а ясно, що Хуйло – це і є найадекватніше власне ім'я колишнього Путіна. Але з другого боку, такі слова і словосполучення, як маніяк, психопат, плішиве мудило ... ми – згідно з українським правописом – пишемо з малих літер, хоча всі вони та багато інших, близьких до них за значенням, теж є власними іменами колишнього Путіна. Чи то пак

путіна» (20). Пейоративна декапіталізація швидко поширилася в 2022 році також на білоруський антропонімний, а почасти й топонімний простір.

Наведені думки й погляди, рекомендації та пропозиції носять суперечливий характер. Сама ж мовна гра, яка вийшла за лінгвістичні межі й набула соціальної гостроти, відіграє позитивну роль, бо опинилася серед вербальних символів нашої Перемоги (свідомо використано таке написання). Спостережено розширення спектра пропріативів, що набули негативної конотації, лінгвальним маркером якої є мала літера. Їх об'єднано в антропонімні, топонімні, ергонімні та прагматонімні групи, кожна з яких диференційовано на підгрупи.

I. Антропонімна група

До антропонімної групи входять три підгрупи з відповідним компонентним складом: 1) офіційна антропонімна формула президента Росії, представників різних російських гілок влади, суспільних інституцій, організацій тощо (*путін, лавров, медведев, пєсков, суровікін, соловйов, кисельов...*): Український гуморист пофантазував, як **лавров** і **пєсков** вітали **путіна** з ювілеєм (Патріот Донбасу, 07.10.2023), Прессекретар **дмитро пєсков** заявив, що президент рф **володимир путін** не поїде на саміт G20 до Індонезії на Балі (Укрінформ, 10.11.2022) «Головний алкоголік росії» **медведев** почав відкрито скаржитися на **путіна** (5 канал, 18.08.2022), **соловйов, сімоньян, скабєєва і кисельов** – це компанія ключових рупорів кремля (5 канал, 16.09.2022); 2) неофіційна антропонімна формула президента росії, його найближчого оточення (володимир путін → *пуйло, путлер, путлерхан, хутін, хуйло, «моль», бункерний...*; сергій лавров → *коняка, конеподібний, кляча...*; дмитро медведев → *алкогном, дімон-алкогном...*): Як **пуйло** зненавидів Україну (Букінфо, 28.04.2022), Поки **хуйло** ховається в бункері і не підпускає нікого на 100 метрів, Байден зі своїми солдатами спокійно їсть піцу в Польщі.... (Facebook, 20.04.2022), **бункерний** пішов ва-банк – на війну піде кожен росіянин? (Facebook, 18.05.2023); Півтори сотні країн сидять і, розвісивши вуха, слухають як одна ... **коняка** нахабно бреше, замість винести її з зали вперед ногами (Українська правда, Блоги, 23.09.2023); «...Воно (росіянське суспільство, з дозволу сказати, – ред.) справедливо вважає Україну та її населення частиною нашої загальноросійської цивілізації», – сказав **дімон-алкогном** (Західний інформаційний фронт, 04.03.2023); 3) антропонімна формула президента Білорусі (*лукашенко, олександр*

лукашенко, александр лукашенко): Новорічне диво! **лукашенко** став українцем! (YouTube, 02.01.2024); 4) неофіційна антропонімна формула президента Білорусі (лука, тарган, бульбофюрер, картопляник...): Куди тікатиме ... **тарган**? (Главком, 17.07.2022), **бульбофюрер** вигадав «противника» і стверджує, що Білорусі вдається його стримувати (News ua, 01.12.2022), Схоже, це – єдина дуже сумнівна «радість» у житті «головного» **картопляника** (Online.ua); 5) антропонімна формула колабрів, зрадників, відвертих прихильників В. Путіна, адептів «русского мира» й под. (медведчук, мураєв, кива, сіткович, янукович, петро симоненко, кирило стремоусов, дугін, газманов...): Головний клоун окупаційної влади Херсонщини **кирило стремоусов** (Facebook, 26.09.2022), Терорист **гіркін** затриманий за наводкою колишнього «вагнерівця», – росЗМІ (Факти, 21.07.2023), Російський ідеолог расизму **дугін** і співаки **чичеріна**, **расторгуєв** та **газманов** потрапили до 8-го пакета санкцій ЄС (Національна рада з питань телебачення і радіомовлення, 12.10.2022); 6) антропонімна формула простих росіян, білорусів (воїнів, свідків подій, співрозмовників і т.ін.): На відео — окупант **роман олександрович димиденков**, який народився 9 травня 1995 року та приїхав «звільняти» Україну з міста великі луки псковської області (АрміяInform, 05.11.2022).

II. Топонімна група

Топонімна група об'єднує 10 підгруп: 1) офіційна назва російської держави (росія, російська федерація): З лібералами ще складніше: у них неоднозначне ставлення до **росії**, бо є чимало тих, хто хоче відновлення бізнесу, щоб усе було, як раніше (Україна молода, 08.03.2023), Хоч як би це дивно звучало, але багатьох німецьких політиків лякає поразка **рф** у війні! (Україна молода, 08.03.2023); 2) неофіційне найменування російської держави (расея, рашка, ерефія, федерашка, педерашка, путляндія, оркостан, московія, кацапстан, кацапія, кацапландія, кацапурія, лаптєстан, швабробстан, мордор, балалайня, хйляндія, хуйлонія, хуйлостан...): **ерефія** 815 разів використала хімічну зброю проти воїнів ЗСУ (Фермер Придніпров'я, 10.02.2024), І ці зазомбовані мільйони людей **ерефії** – справа рук, зокрема, і російських пропагандистів (5 канал, 16.09.2022), По Рівному розгулює дама з прапором «**рашки**» на футболці? (Радіо ТРЕК, 31.08.2022), Можна безкінечно дивитися, як горить вогонь, як тече вода і як зрадники України, що втекли на **оркостан**, поливають лайном росію (Republic.com.ua, 22.04.2023), Рівно 10 років

тому **хуйлостан** почав війну проти України (Антикор, 20.02.2024); 3) офіційна назва білоруської держави (білорусь): СБУ встановила, що росія хоче використати «вагнерівців» для втягнення **білорусі** у повномасштабну війну проти України (Вечірній Київ, 24.08.2023), Держприкордонслужба підтверджує наявність «вагнерівців» на території **білорусі** (АрміяInform, 16.07.2023); 3) неофіційне найменування білоруської держави (*білораша, білорашка, бульбашія, бульбостан, бульболенд, бульболяндія, бульбостан, блульборусь, бульбарейх, картопляндія, лукашенколенд...*): Годі тією **бульбашією** очі замилювати! (Советчица, 26.11.2022), Страшнуvато до кінця війни купувати щось біля кордону з **бульбашією** (Facebook, 26.06.2023), Хто захоче допомогти рашці, хай подивляється на **бульбостан** (Facebook, 26.06.2023), Сумна новина: лаптєстан і **бульболенд** лишаються без книжок (Instagram, 01.09.2022), [Тіпо вагнерА – це не рашка.] / взагалі вони з **бульбарейху**, ми, тіпо, за них не відповідаємо (Українська правда, 24.07.2023), На початку листопада на сусідній території, яка все ще офіційно називається «республікою білорусь», але яку зараз доречніше називати просто «**лукашенколендом**», сталася подія, на яку українські ЗМІ не звернули жодної уваги (Україна молода, 29.11.2023); 4) самоназва терористичних квазидержавних утворень на окупованій території окремих районів Донецької та Луганської областей («днр», «динири», «дондурас», «лнр», «линири», «линира», «лугандон», «лугандія», «луганда», «лугандонія», «лугамбе», «л/днр» ...): СБУ оголосила підозру «міністру освіти **днр**», яка наказала палити українські підручники (Укрінформ, 09.02.2023), Як повідомляв з місця подій кореспондент ТСН, о 21:30 активісти почали жбурляти яйця в офіс Дмитра Гордона з вигуками «Передаємо вітання Гордону», «Гордон – геть в **лугандон**» (ТСН, 19.05.2020), П'ятнадцять учасників терористичних угруповань «**л/днр**», яких українські військові взяли в полон під час контрнаступу, засудили до 15 років (Укрінформ, 15.12.2022); 6) зарубіжні невизнані державні утворення (придністров'я): кремль сподівається використати «**придністров'я**» і Гагаузію, щоб дестабілізувати ситуацію в Молдові (5 канал, 08.12.2024); 7) найменування віртуальних державних утворень [новоросія, белгородська народна республіка (бнр), курська народна республіка (кнр), харківська народна республіка (хнр)...]: Белгородська область (на Харківщині вживається аббревіатура «**бнр**» – **белгородська народна республіка**) історично один з найбільших центрів виробництва курятини та яєць на росії (Майдан,

18.12.2023); 7) офіційні найменування російських міст, їх окремих частин, областей, районів, різних адміністративно-територіальних одиниць (*москва, санкт-петербург, ростов-на-дону, белгород, кремль, лужники, білгородська область, сибір, урал...*): *Дівочки, давайте дружно – тривога, тривога перейди до таганрога!!!* (Советчиця, 31.07.2023); *В українській розвідці розкрили план кремля після ракетного удару по Україні* (Варта 1, 29.12.2022), *Актуальні та останні новини по темі – белгородська область рф* (trueua.info, 05.03.2024), *Не сховатися від українських дронів уралу* (Facebook, 26.12.2023); 8) неофіційні найменування російських міст [*пітер (пітер)...*]: *Повітряна тривога, перейди до таганрога, з таганрога до пітера та на бункерного правителя* (Facebook, 12.06.2023); 9) офіційні найменування білоруських міст (*гродно, вітебськ, новополицьк...*): *...в новополицьку і в гродно щоб була «тривога» – «Модно!»* (Поезія Вільних, 05.06.2023); 10) офіційні найменування міст зарубіжних держав, зокрема Ірану, які надають військову допомогу Росії в час повномасштабного вторгнення її в Україну (тегеран): *Повітряна тривога, перейди ... в далекий тегеран* (Твіттер, 27.10.2022).

III. Ергонімна група

Ергонімну групу репрезентують дві підгрупи: 1) номінування органів російської влади, російських установ, організацій, товариств, партій об'єднань (*державна дума російської федерації, федеральна служба безпеки російської федерації, адміністрація президента російської федерації, збройні сили російської федерації, верховний суд російської федерації, «руський мир (руський мір...)»...*): *«14 березня 2023 року державна дума російської федерації ухвалила закон, відповідно до якого громадяни України, які отримали на тимчасово окупованих територіях України російські паспорти, можуть вийти із українського громадянства після подання відповідної заяви в російські органи влади», – йдеться у повідомленні* (АрміяInform, 16.03.2023), *Контррозвідка Служби безпеки виявила агентурну мережу фсб (федеральної служби безпеки російської федерації) та затримала 5 російських агентів, які діяли в Одеській, Запорізькій та Донецькій областях* (Бахмут in.ua, 05.02.2024), *У зв'язку з втратами збройні сили російської федерації формують нові підрозділи* (Радіо Свобода, 13.03.2022); 2) назви ідеологічних доктрин («русский мир»): *Світ почав усвідомлювати, яка це страшна облуда – «русский мир»* (Радіо Свобода, 13.03.2022). Щодо ідеоніма «русский мир», який

побуває в текстах частіше в олапкованому, зрідка в розлапкованому варіанті, то лінгвокреативним індикатором адресованої йому зневажливої конотації, крім малої літери, є різні прийоми графічної варваризації: «*русскій мір*», *руський мір*, «*руський мир*», *руський мір*, «*руський мир*», *рузький мір*, «*рузький мир*», *руззкий мір*, «*руззкий мир*», *рузкій мір*, *рузкій мир*, «*руЗкій мір*», *руЗкій мир*, *рузкий мір*, «*рузкий мир*», *руЗький мір*, *руЗький мир*, «*руzzкій мі*», *руZZкій мір*, *руzzкий мир*, *руZZкий мир*: У Конотоп не пустили «**рузькій мір**» (Соціальне телебачення Сумщини, 03.07.20233), Конотоп – це українське місто, і **русскій мір** тут не пройде! (Соціальне телебачення Сумщини, 03.07.20233), На цьому ВІДЕО **рузький мир** у всій своїй мерзенній «красі» (Republic.com.ua, 10.03.2024), «**руський мір**» у системі загроз регіональній та глобальній безпеці (LexInform, 27.06.21019), Росія не пускає до себе «**руський мир**» (Факти, 15.01.2016), **рузкій мір** у всій своїй потворності... (Твіттер, 17.02.2024), Спекуюючи на трагедії міста, росія сама почала свідомо вбивати одеситів, які в 214-му році зупинили «**руЗкій мір**» (Нігіліст, 02.05.20233), Імперія зла та «**руZZкій мір**» розсипаються: СБУ показала, як розпропаганда втратила темп (Укрінформ 11.03.2022). На думку В. Лизанчука, між поняттями «русскій мір» і «руський мір» існує «глибока змістова, ідеологічна, політична, культурологічна, лексична різниця» (111). Слово з одним «с» і м'яким знаком є компонентом парадигми знакових українських ідеологем. Його основа-мотиватор – давньоукраїнська назва Русь, на базі якої постав етнічний ряд *русини-руси-українці*, що представляє один народ – український. Зміст ідеологеми «руський мір» – «добродійний, шляхетний, доброзичливий, щедрий, добродієсний» народ, який спредковіку хоче жити «мирно, в злагоді зі всіма близькими й далекими сусідами», тому «самовіддано, героїчно, жертвовно захищає свою, Богом дану, українську землю від російських агресорів». Варіант лексеми з одним «с» і без м'якого знака має іншу основу-мотиватор – Росія. Украдена в українців назва, за допомогою якої царизм витіснив з офіційного вжитку автохтонний онім *Московія*, не змінила сутності етнотипу. Семантична структура ідеологеми «русскій мір» – «звироднілість, лукавство, брехня, ненависть до інших народів, особливо до вільнодумного українського» (Там само). Позиція В. Лизанчука оперта на патріотичні аргументи. Згодом, уже в мирний час, вона неодмінно знайде підтримку, а порівнювані поняття – контрастивне тлумачення: «руський мір», тобто – український світ, чистий, світлий, добродієсний, і «русскій мір», тобто –

російський=московський=ординський, чорносотенний» (Там само). У вимірі ж сучасного світоглядного досвіду, на формування якого інтенсивно впливає війна московитів проти України, вони не мають відмінностей, позаяк маніфестують одну – російську – ідеологему, входять до зони пейоративної конотації.

IV. Прагматонімна група

Прагматонімну групу представляють найменування різних об'єктів матеріальної сфери – шляхів сполучення, закладів культури, видів зброї, транспортних засобів і т.ін. (*керченський міст, пушкінський дім («дом»), крейсер «мо(а)сква»: І безплатно не підуть вже ніколи в пушкінський «дом»* (Facebook, 28.04.2019), *Російська пропагандистка Маргарита Сімоньян опублікувала нібито запис внутрішніх переговорів керівництва ВПС Німеччини, які стосувалися варіантів передачі її параметрів застосування ракет Taurus в Україні – у тому числі з ударами по керченському мосту* (Європейська правда, 04.03.2024), *На російському крейсері «москва», який у квітні знищили українські військові, загинув син командира дивізії чорноморського флоту рф контрадмірала Олега Криворога* (Укрінформ, 28.07.2022). Цей різновид пропріативів як менш дотичний до сучасних суспільно-політичних проблем лише починає входити в аксіологічну сферу з негативним типом конотації, лінгвокреативним виразником якої є вживана замість нормативної великої букви прагматично вмотивована мала літера.

Варте уваги й те, що процес ортографійно-графічної деонімізації не обмежують схарактеризовані вище пропріальні сфери. У політичному, військовому дискурсі, у медійному просторі шириться негласне правило, згідно з яким із малої букви пишуться російські власні назви незалежно від їхнього статусу, рангу, значущості тощо. Це правило є вираженням усеукраїнського спротиву, неповаги до окупантів і до держави-агресора.

Ступінь пейоративності інтенсифікується, коли офіційний / неофіційний суверенонім *росія* (*російська федерація*) (*рашка, російська педерашка...*), офіційний / неофіційний антропонім *путін* (*путлер, пуйло, хуйло...*) функціують у контекстуальному ряді 1) автономінувань або 2) однотипних номінувань, як-от: 1) *Оттой Путін зовсім зник, залишився оцей путін* (Facebook, 25.02.2022), «*Поки що я – Путін*». Так, *пуйло* й раніше казало багато дурниць, але зараз це щось новеньке», – експерт (Патріоти України, 12.11.2023), У *росії* немає *Росії* (Facebook, 25.02.2022), *Усе було в історії Росії, а рашкою,*

рашкостаном стала вона сьогодні (Facebook, 16.08.2022); 2) Президент Володимир Зеленський заявив, що останні дії **рф** свідчать про неадекватність російського президента **володимира путіна**, метою якого є знищення **України** (Українські національні новини, 12.03.2022). Ці два типи деонімізації репрезентовані такими типовими моделями: 1) «суверенонім росія – суверенонім Україна», 2) «антропонім [володимир] путін – антропонім [Володимир] Зеленський», 3) «суверенонім росія – суверенонім(и) [Франція (Англія, Німеччина, Польща...)]», 4) «антропонім [володимир] путін – антропонім(и) [(Джо) Байден, (Анджей) Дуда, (Майя) Санду...]», 5) «суверенонім росія – суверенонім Росія», 6) «антропонім [володимир] путін, (хуйло, бункерний...) – антропонім [Володимир] Путін». Для окремих моделей характерною є внутрішня диференціація у вигляді субмоделей, до компонентного складу яких може входити соборонім *Україна* та антропонім [Володимир] *Зеленський*. Субмоделі реалізують специфічну семантику з експліцитно актуалізованою конотацією. Це виразно ілюструє субмодель з інвективним неофіційним суверенонімом *хуйло* – *Хуйло*, що є конкретним репрезентантом моделі «суверенонім росія – суверенонім Росія». Virізнену субмодель можна вважати ретранслятором мовної гри автопротилежностей. Її пейоративний зміст в саркастичній формі й на засадах вербальної свободи образно інтерпретує вже згадуваний О. Бойченко: «З якої літери писати це слово? ... *Хуйлостан* чи *хуйлостан*? Відомо: назви хоч би й найкінченіших країн пишуться з великої. Однак найкінченішою країною колишня *Росія* була ще у дохуйлівські часи, тоді як тепер – це взагалі не країна, а саме *хуйлостан*, тобто територія, на якій невідомо пощо проживає зазомбована кагебістською машиною біомаса. Звісно, трапляються винятки, і ми їх знаємо поіменно, але тому вони й винятки, а не правила. Крім того, слово *хуйлостан* своїм звучанням натякає на специфічний стан душі згаданої біомаси, тільки замість живої душі у неї мертвотно звисає наколоте ботоксом *хуйло*» (20).

Якщо пропріальний ряд формують собороніми *росія* (російська федерація) та *Україна*, експліцитно актуалізується бінарна опозиція «свій / чужий» у різних конкретизованих варіантах, як-от: як «*війна / мир*», «*зло / добро*», «*смерть / життя*», «*загарбання / захист*» і т. ін.: *Війна, розв'язана кремлівським агресором у лютому 2014 року окупацією Криму та частини Донецької та Луганської областей, а у лютому 2022-го перетворена на широкомасштабне вторгнення, змусила нас остаточно усвідомити, що Україна не росія, що між*

нами нездоланна історична, геополітична, світоглядна й культурна прірва (АрміяInform, 20.08.2022), Після провалу в **Україні росія** вирішила реформувати свою розвідку (Бабель, 22.09.2023), Президент України Володимир Зеленський вважає, що його французький колега Еммануель Макрон змінив риторику щодо війни **рф** в **Україні**, оскільки зрозумів, що путін обдував його (Сєверодонецьк онлайн, 12.03.2024), **Рашка** веде агресивну війну проти **України**, але окрім війни є політична, мовна та економічна агресії і слуги в цьому допомагають – працюють на Кремль з середини країни (Reddit, 05.09.2023).

За умови функціонування в пропріальному ряді іншого собороніма(ів) (з-поміж яких може бути й Україна) написаний із малої букви онім *росія* «сприймається як не вартий особливої уваги, а його референт – як менш значущий за інших», причому «рівень незначущості вищий, коли відбувається зіставлення “сувереноніми – суверенонім на позначення Росії”, і нижчий, коли суверенонім на позначення Росії графічно контрастує з ойконімами та хоронімами» (22, с. 157), що підтверджують такі приклади: Про рубльову повію на трасі **Варшава-москва** (Останній бастион, 11.01.2023), Державний секретар **США** Ентоні Блінкен наголосив, що **росія** має припинити ведення жорстокої війни (Ми Україна, 26.08.2023), Ще до вторгнення **росії** в **Україну Польща** поступово зменшувала свою залежність від **москви...** (Борисфен Інтел, 17.01.2023), **Бразилія, Франція та США** вивозять громадян із **росії** (YouTube, 13.02.2023), **США, Велика Британія та Франція** – три ядерні держави НАТО – попередили владу **рф**, що завдадуть удару російським силам звичайною зброєю, якщо російські війська застосують тактичну ядерну зброю проти **України** (Подробиці, 05.07.2023), **США, рф та Франція** очолили рейтинг найбільших експортерів зброї за останні п'ять років, згідно з даними дослідження Корейського науково-дослідного інституту планування та розвитку оборонних технологій... (Українські національні новини, 09.12.2022). Аналогічну картину спостережено на компаративному тлі «антропонім – одно-, дво-, трикомпонентна антропонімна формула росіян»: Президент Франції **Емманюель Макрон** заявив, що може позбавити президента **росії володимира путіна** ордена Почесного легіону (Високий Замок, 10.02.2023), Президент Польщі **Анджей Дуда** в Берліні заявив про те, що **владімір путін** має постати перед міжнародним трибуналом, а сама **росія** має понести витрати на відновлення України (PolskieRadio, 12.12.2022), Федеральний канцлер **Олаф Шольц** провів

телефонну розмову з президентом росії **володимиром путіним** і Президентом України **Володимиром Зеленським** (Українські національні новини, 23.03.2022).

3-поміж креативних орфографійно-графічних способів передачі зневажливого ставлення до країни-агресора особливе місце належить використанню маленької, фактично підрядкової букви *р*, щоб «писати росія ще з меншої літери» (78): – **росія** – країна-вбивця! Світ має це бачити та має визнати **росію** державою-терористом! (Консульство України в місті Анталія, 14.07.2022), **росія** тримає вздовж узбережжя Криму наготові «Калібри» біля Маршруту експорту зерна – ЗСУ (Агробізнес України, 26.07.2022), [Правоохоронці рекомендували паломникам цього року утримуватися від візиту до України на святкування Рош га-Шана.] Це пов'язано з тим, що **росія** може використати приїзд іноземців для влаштування провокацій (Головне управління Національної поліції Черкаської області, 22.09.2022), **росія** нічого не може зробити після HIMARS, окрім як влаштувати теракти по мирних містах (Telegram, 16.07.2022). Цей прийом лінгвокреативності можна назвати негативом у негативі або негативом у квадраті.

Заміна великої букви малою в онімному корпусі з огляду на сучасні екстралінгвальні чинники є не випадковою, а закономірною, вона суттєво впливає на механізм емоційної рецепції власних назв. Тут діють закони не лише лінгвістики, а й психології – подеколи стихійно, а зазвичай свідомо. Як зауважує О. Каліман, малі літери вже традиційно сприймають як щось маловартісне, несуттєве, буденне, а подеколи і зневажливе, тоді як великі букви викликають особливу пошану й навіть тривогу, вивищують значущість поняття (95). Що ж до передання малою літерою пропріативів, пов'язаних із російською агресією, то «це – коктейль зневаги, супротиву та ворожості» (Там само).

Дискусія про доречність / недоречність написання власних назв, імен, прізвищ, пов'язаних з окупантами, не вщухає. Підтвердженням цього може бути гостра суперечка, що виникла між редакторами інтернет-видання «Бабель» Ю. Скібіцькою і Д. Раєвським, зокрема той її фрагмент, який об'єднує мікротема «Чи не пора писати путіна з великої?»:

Д.Р. Його [Володимира Путіна] й не **треба** було починати **писати з малої**. Це рішення для медіа було не те щоб погане, а просто ніяке. Рішення, яке ні на що не впливає, просто додає

роботи авторам, літредам і навіть читачам. Навесні 2022 року всі взагалі писали як попало, навіть речення з малої літери починали. Читати це було важко для очей і зараз важко.

Ю. С. Чому ніяке? Це була політична позиція, відповідь на те, чого хотіла аудиторія. І навіть якийсь маркер, за яким можна було розпізнати своїх. І зараз настільки звично **писати путіна з маленької**, що робити інакше здається неправильним.

Д.Р. По-перше, не бачу в цій позиції нічого політичного, бо сама дія, в якій ця позиція виражається, стосується не політичних питань, а суто орфографії. У політичній позиції має бути політичний вплив хоч на щось. З великої літери власні назви пишуть не від великої поваги, а тому що є таке загальноприйняте правило.

По-друге, треба відрізнати цільову аудиторію медіа, для якої вони пишуть, від тієї, яка їх реально читає. Особливо, якщо це суспільно-політичні сайти. Ми маємо писати так, ніби вже за хвилину нас будуть читати всі носії мови на планеті. Саме тому, наприклад, ми робимо так багато довідок у текстах, пояснюючи контекст.

І давай чесно, ніхто не влаштовує референдумів серед аудиторії, як писати ті чи інші речі. В Україні є багато людей, які б хотіли, щоб медіа писали «зелена шмаркля» або «шоколадний Вальцман». Треба це робити, бо люди хочуть?

Ю. С. Ти утрируєш. Ми пишемо «ДНР» і «ЛНР» у лапках, хоча за правилами орфографії аббревіатури не лапкуються. І, наприклад, аббревіатуру НКР (Нагірно-Карабаська республіка) ми не лапкуємо, хоча це така сама самопроголошена республіка. Тобто у випадку з «ДНР» і «ЛНР» ми в першу чергу орієнтуємося на політичну позицію, а не на орфографію.

Д.Р. ...**У випадку з Путіним** прикол в тому, що **між великою чи малою літерою** і питаннями поваги чи неповаги взагалі немає якогось системного усталеного зв'язку...Ми вже бачимо, що багато медіа тихенько повернулися до **великих літер**, тому що мова змінюється не як попало, а за певними принципами. Щось зручне стає нормою, незручне – не стає. Минув певний час, коли могла народитися нова система, як писати про все російське. Але не народилася.

Багато медіа продовжують писати по-різному – **Путін з маленької**, а Лавров з великої, наприклад. Чому? З поваги до Лаврова? Або «російська федерація», але «Російська імперія» в історичному контексті. Так і РФ не у 2000 році з'явилася. Чи якщо

мова про єльцинську епоху, то можна з великої? Немає відповідей. Безсистемність незручна і ніколи не стане нормою. А системи немає.

*Ю. С. «Тихенько повернутися» – це для мене мерзенно і неповага до аудиторії. Що значить тихенько?.. Ви взагалі не хочете пояснювати свої рішення? І я знаю чому – бо пояснення немає. У 2022 році **путіна почали писати з маленької** з цілком зрозумілої причини. І ця причина досі нікуди не зникла.*

*А системність є. Мені подобається варіант який в нас, – росія, рф, **путін з маленької**, а решта – за правилами (183).*

Нарешті, важливо схарактеризувати функційний простір розглядуваних пропріативів, які, у супереччя дії утрати традиційних чинних правописних норм, набувають графічного оформлення за апелятивним зразком, не зазнаючи деонімізації, а лише змінюючи свою референційну сутність, що послідовно корелює з негативною конотацією. Крім розмовного, художнього та публіцистичного стилів, вони запобували в науковому й офіційно-діловому стилях, не втративши притаманної їм пейоративності: *До першого типу [девіацій] належить зазвичай така поведінка, що набирає суспільно несприятливих, навіть дуже небезпечних форм (наприклад, злочинність, сюди ж зараховуємо й агресію **росії** проти України), унаслідок чого суспільство змушене застосовувати відповідні санкції* (К.В.Резнікова, збірник наукових праць «Мовознавчий вісник»); *Схвалити Звернення Верховної Ради України до національних парламентів держав-учасниць Першого Парламентського саміту Міжнародної Кримської платформи у контексті дев'яти років тимчасової окупації та спроби незаконної анексії Автономної Республіки Крим та міста Севастополя **російською федерацією** з метою консолідації дій, спрямованих на подальший спротив тимчасовій окупації Кримського півострова та подолання її наслідків після припинення окупації (Моніторинг прийнятих законодавчих актів та постанов Верховної Ради України, 01.01.2024), У зв'язку із початком збройної агресії **російської федерації** було ухвалено низку змін до законів, у яких довелося відступити від зобов'язань, визначених пунктом 3 статті 2, статтями 9, 12, 14 та 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтями 5, 6, 8 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Закон і Бізнес, 22.11.2022).* Вимушене з огляду на позамовні чинники написання з малої букви

офіційного собороніма *російська федерація (росія)*, офіційного антропоніма *путін (володимир путін)*, з одного боку, спричинило зміщення семантико-конотативних акцентів у акцентів у напрямі «нейтральна оцінка → негативна оцінка», а з іншого, – викликало правові колізії, про одну з яких уже йшлося – блокування Міністерством юстиції наказу Міністерства освіти і науки України про нову програму для школярів, які навчаються за кордоном.

Від аналізованої правописної колізії треба відрізнати порушення правил правопису, спричинене незнанням або ігноруванням орфографічних норм. Наприклад, часто подають із малої літери перше слово офіційних найменувань найвищих державних посад та посад керівників міжнародних організацій: *президент України* замість *Президент України*, *прем'єр-міністр Португалії* замість *Прем'єр-міністр Португалії*, пор.: *Український народ і президент України Володимир Зеленський стали лауреатами Міжнародної премії Карла Великого за 2023 рік* (Інтерфакс-Україна, 16.12.2022) і *Зарплата Президента України 2023: що відомо про суму, яку отримує в місяць Володимир Зеленський* (Факти, 28.12.2023); *Корупційний скандал, пов'язаний із видобутком літію, коштував прем'єр-міністру Португалії Антоніу Кошта посади* (Главком, 09.11.2023) і *У Лісабоні Президент України Володимир Зеленський і Прем'єр-міністр Португалії Луїш Монтенегру підписали двосторонню Угоду про співробітництво у сфері безпеки*. (Facebook, 28.04.2024). Щоправда, цей правописний прецедент потребує серйознішого коментарю, позаяк окремі автори свідомо вдаються до порушень орфографічної норми, передаючи за допомогою прийому декапіталізації свою оцінку людям, подіям.

IV.2. ЛІТЕРИ-ПРАГМЕМИ Z, V, Ĭ

У досліджуваному дискурсі активно функціують семантично акцентові літери-знаки «Z» і «V»: *Колумністка журналу «The New Yorker» Маша Гессен та журналістка «The Daily Beast» Барбі Латца Надо порівняли знак «Z» із нацистською свастикою* (Вікіпедія), *На логотип помістили латинську букву V, що є одним із символів російського вторгнення і заборонена законодавством України* (УНІАН, 17.05.2023), *Російські телеграм-канали поширили допис про те, що в Ізраїлі були помічені танки з російськими символами Z та V* (Укрінформ, 27.10.2023). Вони поповнили розряд компонентів перифрастичного поля «Російсько-українська війна», увійшовши на правах семантичних партнерів описових конструкцій на взірць *війна*

проти Z (Аргумент, 19.10.2022), *війна “І” проти “Z”* (Українська правда, 02.08.2022).

Намагання Росії створити айдентику повномасштабної війни не є якоюсь надважливою річчю, а тим більше виявом креативності. Проблема полягає в іншому – декодуванні змісту візуальних образів, якими стали літери «Z» та «V». Появу таких символів війни багато людей, зокрема й ті, які добре обізнані із законами семіотики, не могли однозначно вмотивувати та декодувати. Найпершою була версія про цифру «2» як графічний відповідник знака «Z», присутністю якої насичена дата початку повномасштабного вторгнення – **24.02.2022** року, той день, коли «Росія ратифікувала угоду про “дружбу, співпрацю та взаємодопомогу” з самопроголошеними “ДНР” та “ЛНР”» (239), згодом заговорили про зв’язок символів із прізвищем та ім’ям Президента України. Військові країни-агресора пояснювали використання букви «Z» у єдності з іншими демаркаційними засобами потребою ідентифікування своїх збройних сил та їх окремих підрозділів, уникненням братовбивства. Ветеран російського спецназу Сергій Кувікін в одному з коментарів наголосив, що такі символи, як “Z” у квадраті, “Z” у колі, “Z” із зіркою або просто “Z” окремо, «означають різні військові частини», а «саме маркування допомагає переконатися, що війська, які, можливо, не контактують з іншими, перебувають там, де мають бути» (Там само). По-іншому тлумачить семіотичну новацію український історик О. Алфьоров. «Чому сьогодні цей знак використовують росіяни, не знає ніхто, найімовірніше, не знають навіть вони самі, – твердить він. – Тому що ні букву Z, ні букву V до 24 лютого ніхто в Росії не використовував як символи. Це, вочевидь, просто сліпе наслідування, що для Росії доволі типово. Можливо обидва символи – технічне маркування, яке позначало напрямки ударів російської армії. Це був ситуативний вибір, літери взяли “на озброєння”, бо їх легко малювати. Ідеологічної складової букви не несуть. Використовувати їх мали недовго, бо планували блицкриг. Коли цей план провалився, довелося підключити до справи російських пропагандистів, які почали вигадувати якісь сакральні значення для цих літер» (116).

Процес семантико-графічної акцентуації тривав недовго: для росіян ще вчора чужі літери «Z» та «V» сьогодні стали рідними, стихійно, без сакральної легітимізації і без особливих патріотичних реверансів поповнили розряд ідеологем. За літерою «Z» закріпився символ війни проти бандерівців, націоналістів, а за буквою «V» – символ перемоги над ворогом, над нацизмом (*Victory – перемога*).

Міністерство оборони Російської Федерації наполегливо рекламувало свої новоутворені мілітарні коди: буква «Z» означає «За перемогу» («За победу»), а V – «Сила V правді» («Сила V правде») й «Завдання буде виконано» («Задача будет выполнена») (150).

Зомбований російський люд беззастережно сприйняв цю чергову маніпулятивну технологію. Як зауважує автор публікації з графогібридизованим текстом і таким самим заголовком «Звичайний рашизм. Як одна літера Захопила і нацифікувала Росію» М. Крегель, країною «прокотилася хвиля флешмобів, організованих владою. Російську мову збагатили слова-мутанти: “За мир”, “За правду”, “ЗаПациануV”, “Заканчиваем войны”, “KyZбасс”, “Забайкальє”. Пацієнти дитячого хоспісу та їхні батьки вишикувалися в Казані літерою Z. В Якутії цю літеру “вбудували” з оленів і поштампували знаком Z всі яйця місцевої птахофабрики» (103). Літера “Z” потрапила навіть у сакральну царину – цим символом путіністи прикрашали атрибути святкування Великодня. Медійними просторами ширилася ослів’янена технологія, зрозуміло, також із розряду маніпулятивних: символами обрано нібито не латинські, а старослов’янські графеми: . «Z» означає «земля», а «V» – «іжиця» – «відшмагати». Російські пропагандисти, проштовхуючи путінський наратив про спеціальну військову операцію, а не про повномасштабне вторгнення, розповідають про те, що техніка з такою літерою законно заходить на Донбас, позаяк це “законна руська земля”. На Київ вона попрямує, аби «судити українську владу», яку представляють нацисти, що обирають європейський вектор розвитку й не мають у своїх планах повернення до колишньої імперії. «Але це, – справедливо зауважує О. Черкасець, – вже було занадто навіть для російської пропаганди, і версія великого поширення не отримала» (231), вона відразу канула в Лету. За іншою маніпулятивно-виправдальною версією, культивовані графеми «Z» і «V» виконують функцію локативних маркерів – захід («*zapad*») і схід («*vostok*») або субститутів військового округу – Західний військовий округ [3(*Z*)ападный военный округ].

Українці і всі, хто їх нині підтримує, декодують російські мілітарні символи «Z» і «V» під іншим кутом зору. Вони, на переконання одних, мають схожість зі свастикою, до якої вдавалися німецькі нацисти під час Другої світової війни, а на думку інших, – майже повністю сплагіачені Путіним у Гітлера (115). Відомо, що семантичну структуру знака «Z» репрезентують і світлі символи, але їх «рашисти перетворили на знак смерті» (231). Світ добре пам’ятає, що букву «V» німецькі окупаційні війська використовували як символ перемоги на

захоплених територіях, а в концентраційному таборі «Заксенгаузен» літерою «Z» позначали будівлю, де нацисти скоювали масові вбивства й де були газова камера та крематорій, у якому вони спалювали тіла знищених людей. Історики, фахівці військової справи, військові кореспонденти знаходять чимало збіжностей не тільки між символікою (свастикою?)!), а й між тим свавіллям, що його в минулому чинив Третій рейх, а сьогодні – Росія. Цю думку потверджує розтиражована в медійному просторі концептуальна позиція А. Дробовича: «Ми дивимось на кроки Гітлера і нацистської Німеччини. Ми бачимо окупацію Австрії і проведення референдуму уже в окупованій території. Та сама історія в Криму» (115). Військовий кореспондент О. Беккер аргументовано переконує, що «путін і шойгу обрали цей символ усвідомлено, тому що планували знищити Україну і українців. Під символом «Z» вони рівняють із землею Харків, Маріуполь, Чернігів, влаштовуючи геноцид українського народу. Росія кожного дня бомбить міста України. Обравши для себе символи та ідеологію гітлерівської Німеччини, росія і російська армія стала спадкоємцем Третього рейху у 21-му столітті» (13).

Аксіосферу знака «Z», або, за іншою термінологією, *нової свастики* (Факти, 13.03.200), яскраво віддзеркалюють його вторинні номінування, що сформували багатокомпонентне перифрастичне поле. У візії українців, які стали жертвами російської агресії, «Z» – не просто *новий символ російських окупантів* (АрміяInform, 17.03.2022), а *рашистський символ російського вторгнення до України 2022 року* (Вікіпедія), *символіка війни, близька за своєю суттю до нацистської свастики* (Економічна правда, 01.07.2022), *знак смерті та насильства* (Україна молода, 11.05.2022), *«путінська свастика»* (Апостроф, 26.03.2023), *Звичайний рашизм* (Українська правда, 11.04.2022), *символ нової найбільшої війни, розв'язаної Росією на європейській території* (Апостроф, 26.03.2023), *новий символ російських окупантів* (АрміяInform, 17.03.2022), *чергове рашистське лайно* (Арміяinform, 17.03.2022), *символ агресії* (bomedia, 06.09.2022), *ознака нового нацизму* (Цн.Блоги, 07.05.2022), *символ геноциду, смерті, блюзнірства та агресії* (Україна молода, 11.05.2022). Родовими назвами до вирізнених найменувань є конструкції *символ повномасштабної війни росії проти України* (Україна молода, 11.05.2022), *символ війни проти України* (Еспресо, 01.04.2022). Окремий тип становлять описові звороти, які вербалізують знак «Z» з іншого семантичного погляду: закріплена за ним позитивна оцінка корелює із семою 'український світ', а негативна – із 'російський світ

(русский мир)’: *нацистський символ самознищення Росії* (АрміяInform, 17.03.2022). Не зайвим буде подати коментар із цього приводу щойно цитованого О. Беккера: «Згадуючи історію, можна сказати, що обрання нацистського символу “Z” веде росію до краху. Для росії та її армії цей символ став символом знищення, а Збройні сили України та Український народ – це сила, що протистойть чумі 21-го століття» (Там само). Доречно нагадати й про фольклоризоване розшифрування горезвісної літери «Z»: «*Злодії, Загарбники, Зеки, Засранці, Зомбі*» (241).

З українською аксіологічною версією аналізованої символіки солідаризується світ. Зокрема, британські експерти вважають, що міліарний знак «Z» – *нова «свастика» президента Росії Володимира Путіна* (Україна молода, 11.05.2022). Міністр закордонних справ цієї країни Девід Кемерон порівняв президента Росії В. Путіна з А. Гітлером і заявив, що, за його відчуттями, нібито «знову настали 1930-ті роки, але з російським лідером Володимиром Путіним у ролі Гітлера» (122). До речі, перифрастичне номінування «прецедентне ім’я Путін ↔ прецедентне ім’я Гітлер» є досить поширеним у політичному, воєнному дискурсі. Спектр його змістових ліній та пейоративних конотацій досить широкий, пор.: *Гітлер сучасності* (Цензор.Нет, 23.06.2021), *Гітлер сьогодні* (Українська правда, 09.05.2017), *новий Гітлер* (Голос України, 08.05.2017), *новий Гітлер сучасності* (Україна 24, 10.05.2021), *новітній Гітлер із Кремля* (Літературна Україна, 13.10.2016), *ще один Адольф Гітлер* (Українська правда, 28.01.2015), *Гітлер-2* (Літературна Україна, 05.05.2016), *кремлівський Гітлер-2* (Літературна Україна, 09.06.2016), *другий Адольф Гітлер* (YouTube, 08.05.2015), *послідовник Гітлера* (Главком, 08.12.2018), *послідовник Адольфа Гітлера* (Obzrevatel, 08.06.2018), *гідний послідовник Гітлера* (Ridivira, 04.11.2017), *вірний послідовник Гітлера* (Politiko.Блоги, 08.04.2014), *ярий послідовник ідей Гітлера* (Україна молода, 08.12.2016), *запеклий послідовник біснுவатого Гітлера* (АрміяInform, 01.01.2020), *достойний послідовник Адольфа Алоїзовича Гітлера* (О. Горобець, 2014), *кремлівський послідовник Гітлера* (Гомін Галичини, 10.05.2014), *спадкоємець Гітлера* (День, 08.05.2014), *справжній наступник Гітлера* (День, 08.05.2014), *продовжувач справи Гітлера* (Укрінформ, 29.04.2021), *сліпий епігон Гітлера* (Політичне сьогодні, с. 280), *Гітлер, тільки без економіки, без «Майн Кампфу», без Вагнера* (День, 28.05.2014), *учень Гітлера* (День, 15.04.2014), *непоганий учень Гітлера* (ВолиньPost, 10.03.2014), *найкращий учень Гітлера* (Еспресо, 24.03.2014), *кремлівський учень*

Гітлера (Урядовий кур'єр, 19.05.2018), *російський Гітлер* (Главком, 28.11.2016), *не кращий за Гітлера щодо України* (Українська правда, 28.01.2015).

Україна належно відреагувала на символи російської агресії. Верховна Рада ухвалила Закон «Про заборону пропаганди російського неонацистського тоталітарного режиму, акту агресії проти України з боку Російської Федерації як держави-терориста, символіки, яка використовується збройними та іншими воєнними формуваннями Російської Федерації у війні проти України». Він передбачає кримінальну відповідальності за використання літер «Z» і «V», визнає їх символікою російського неонацистського тоталітарного режиму в Україні, а Росію – державою-терористом, «однією з цілей політичного режиму якої є державний геноцид українського народу, фізичне знищення, масові вбивства громадян України, вчинення міжнародних злочинів проти цивільного населення, використання заборонених методів війни, руйнування цивільних об'єктів та об'єктів критичної інфраструктури, створення штучних гуманітарних катастроф в окремих регіонах України» (80). Європейці й американці адекватно оцінили цю законодавчу позицію України. Окремі держави, зарубіжні компанії також заборонили мілітарну символіку Росії і цим оголосили бойкот її воєнним діям.

Запозиченим із латинського алфавіту літерним символам «Z» і «V», які й уособлюють Росію як призвідця війни, протистоїть відсутній «в усіх ін[ших] алфавітах, ств[орених] як на кириличній, так і лат[инській] графіч[них] основах» (222, с. 250) буквений символ «І́», що уособлює Україну як оборонця від ворога. Вони утворюють семантично акцентовану графодериваційну опозицію «Z», «V» / «І́», яку Т. Космеда справедливо й досить влучно назвала «суперечністю ідеологій путінської Росії і демократичної України» (98, с. 115). Використовувана лише в українській мові кирилична графема, якою «українці найбільше пишаються» (Там само), утілює глибинну українську ідентичність в усьому її діяхронійно-синхронійному вияві. За образним твердженням І. Малковича, «крихітну свічечку» літери «І́», як одного з найцінніших народних скарбів, кожна українська дитина «покликана захищати своїми долоньками», бо «мова наша – солов'їна», а культура, яку вона системно й ретельно об'єктивує, – самобутня. Ще ж, наголошує відомий поет-патріот, малі українці мають зятати собі, що «колись можуть настати і такі часи, коли нашої мови не буде пам'ятати навіть найменший соловейко, тому не можна покладатися тільки на солов'їв» (118). Протиставлення мовної картини

світу «Z», «V» / «Ĭ» з притаманним йому набором конкретних диференційних генетичних, семантичних, прагматичних, функційних, морально-етичних, правових, стилістичних та інших ознак («латиниця / кирилиця», «запозичене / питоме», «штучне / природне», «поширене / індивідуалізоване», «заборонене / канонізоване», «епізодичне / постійне», «свастика / символ», «пейоративне / меліоративне», «руйнування / створення», «війна / мир») є однією із субопозицій бінарної опозиції «свій / чужий» як органічного і знакового складника концептуальної картини світу.

Літера «Ĭ» семіотично активізувалася після того, як її взяло на озброєння

українське підпілля і цим кинуло виклик *новій свастиці, яку забороняють у Європі* (Україна молода, 11.05.2022), – буквам-символам «Z» та «V». Вона заяскравіла на парканах, тротуарах, стінах будівель, пам'ятниках, листівках в окупованих містах і селах. Ростислав Хотин заявляє, що вперше «Ĭ» з'явилася 5 вересня біля пам'ятника Тарасові Шевченку в розбомбленому Маріуполі, а потім в тимчасово загарбаній Херсонській області. У вересні 2022 року місто Генічеськ, де окупаційна влада проводила так звані референдуми для спроби анексії української території, було закидане летючками проти псевдореферендуму, візуально-змістова домінанта яких – літера «Ĭ» (229). Її відразу почали сприймати спочатку як універсальний *символ противу Маріуполя* (Суспільне 05.09.2022), а потім просто як *символ противу* (Главком, 05.09.2022) або як *символ противу окупації* (Радіо Свобода, 15.10.2022), *символ противу окупантам* (Радіо Свобода, 15.10.2022), *символ надії, що Україна незабаром повернеться завдяки діям ЗСУ* (Національна спілка письменників України, 21.10.2022), *символ української ідентичності, без якого не складуться слова «Київ» та «Україна»* (Читомо, 10.09.2023), *частину нашого противу* (Радіо Свобода, 15.10.2022), *знак протесту проти теперішньої окупаційної адміністрації* (Радіо Свобода, 15.10.2022), *знак незалежності та противу* (Суспільне, 05.09.2022), *ефективну зброю, яку українці будуть використовувати як символ самоствердження* (Радіо Свобода, 15.10.2022). З огляду на знаковість, символічний універсалізм вершинними компонентами аналізованого перифрастичного поля є описові звороти з інтегрувальними семами 'виняткова значущість' [унікальний український *скарб* (Суспільне 07.09.2023)], 'національна ідентичність' [знак *незалежності* (Главком, 05.09.2022), *символ самоствердження* (Радіо Свобода, 15.10.2022), *символ відмінності України від Росії* (Ukrainer, 16.05.2023)].

Такої сили впливу й високовольтної емоційної конотації не набув з-поміж росіян антипод літери-символу «І» – латинська графема «Z» – через ту причину, що вона «чужа для тих, хто все життя користується кириличною абеткою» (17), що вона – символ не російської нації, а російської армії з її скомпрометованою репутацією другої армії світу, позбавлений позитивних конотацій номенклатурний знак «на позначення російської техніки, російських військ», який набуває в «російському дискурсивному просторі агресивної символіки», що своєю сутністю пов'язана з фашистською, відповідно семантизується й забарвлюється «певним агресивним прагматичним ореолом, зокрема використовується ... як символ підтримки дій Путіна, його агресивної політики, власне російсько-української війни» (98, с. 125). Пейоративний зміст знака «Z» максималізується, коли його вербалізують, тобто подають у лексикалізованому вигляді, залучивши до цього процесу ще й олапкування, як-от: *Розповідали ми й про те, що у Дніпрі та Новомосковську двоє «зем-патріотів» виправдовували війну в Україні* (Інформатор Дніпро, 01.03.2024), ... *Зараз Шойгу теж намагається в'язнів уже в свої структури, в так звані штурмові загони «зем» набирати* (Апостроф, 06.05.2023).

Як бачимо, «іде війна не лише на полі бою, але й на полі мови – війна символів та ідей, війна фейків, що має своєрідну вербалізацію», коли «навіть літери стають об'єктами рашистської ідеології, мовної агресії» (Там само). Кремлівські стратеги, або, за іншою перифрастичною версією, *посіпаки бункерного діда* [тус.news, 15.09.2022], силоміць надають букві «Z» «глибинного» значення як символу «(1) 'єднання та згуртування російського народу в підтримці Збройних сил РФ', (2) 'правильності рішень президента Путіна'» (Там само), а ми, слушно наголошує письменник Д. Капранов, «використовуємо українське і ще раз підкреслюємо, що українська мова – це зброя і вона здатна воювати» ... Там, де літера «І», – там Україна! Це як тавро, ї перетворюється на бренд у прямому сенсі цього слова. Те, що ця літера присутня в назві нашої країни, робить її ще більш гострою, ще більш впізнаваною і ще більш ненависною для ворогів. Малювання цієї літери в окупації – це ще одна заявка, що це наша територія, цим ми мітимо українську територію» (цит за: 229). До всього ж, продовжує свої розмисли відомий майстер слова, літера «І» – «це те, що, мабуть, найбільше відрізняє українську абетку від сусідньої абетки наших окупантів, бо вона не схожа на жодну їхню літеру. “І” ще можна переплутати з англійською “I”, нашу «Є» ще можна переплутати з їхнім “Э”. А от “І” ні з чим не переплутаєш! Бо це

літера, яка голосно заявляє про свою українськість вже, власне, своїм виглядом. Тому вона перетворюється от на такий символ» (цит за: 229). Сила української літери, логічно підсумовує розмову про графічну та семіотичну унікальність української букви «І». Т. Возняк, який ще в 1989 році почав видавати літературно-культурологічний часопис «І» і використовував цю «букву в боротьбі ще з Радянським Союзом», полягає насамперед у її генетичній сутності, «у тому, що вона українська» (цит за: 229). Принагідно зауважимо, що патріотичним змістом наповнені політематичні рекламні, промоційні дискурси, домінантним компонентом яких є лексичні одиниці з графемою «І», репрезентованою різними графами (великими, малими, друкованими, писаними; різними техніками представлення їх – величиною, товщиною штриха, форма, нахил по вертикалі тощо). Напр.:

Укра	ІІ	на
о.Змі	І	ний
Геро		чний

Спілкуймося солов'їною!» (Україномовний ерудит, 23.04., 2023. 23).

Латиничні літери «Z» і «V», що їм надано в країні-агресорі нового міліарного змісту, світ сприймає як *символ війни Росії проти України* (BBC NewsУкраїна, 26.05.2022), *символ війни президента Путіна в Україні* (BBC NewsУкраїна, 08.02.2022). На запитання: «Як розшифровується літера Z?» українці відповідають по-стефаніківськи коротко, сильно, страшно, а ще – неодмінно з гумором, який є їхньою ментальною бронею: *Злодії, Загарбники, Зеки, Засранці, Зомбі* (Rozdil.lviv.ua, 13.04.2023). Корпус номінацій «із високим ступенем вияву негативно-оцінних смислів, що демонструє глузливе, зневажливе, презирливе ставлення до ворога та прихильників росії, політики російського президента загалом» (157, с. 153), шириться. Він охоплює семантично неоднорідні групи лексем, пор.: *z-пропаганда, знацизм, z-рашизм, z-нація, z-техніка, z-патріарх, z-патріот, z-свастика, z-священник, z-нелюдь, z-*

істота, z-спільнота (Там само). Слушною видається думка про те, що латинські літери V та Z, якими маркують ворожу російську військову техніку», можна вважати «ідеологографемами «русского мира» в Україні й світі» (159, с. 184).

РОЗДІЛ V.

НОМІНАТИВНО-АКСІОЛОГІЙНА ПАРАДИГМА ДЕНОТАТА

«ВОЄННІ ДІЇ В УКРАЇНІ: 2022–2023 рр.»

*Війна і мир є постійним складниками
людської історії й цивілізації.*

Борис Парахонський, Галина Яворська

*...Нинішня українсько-російська війна – це
війна ідентичностей, війна цивілізацій, це –
терористична війна московських мутантів з
усіма верствами українського народу – від
немовлят до людей статечного віку; це
національно-визвольна боротьба українського
народу з одвічними ворогами за своє буття на
Богом даній українській землі, це – війна за
територіально і духовно соборну українську
Україну, це – війна за самостійну, незалежну,
правову, соціальну, демократичну Українську
Державу, це – війна за особисту, родинну,
суспільну, державну Свободу.*

Василь Лизанчук

Динамічні процеси, які наскрізь пронизують мовну систему, послідовно віддзеркалюють нестабільність мовної картини світу, що перебуває в нерозривному зв'язкові з концептуальною картиною світу як найуніверсальнішим в онтологічному плані феноменом. Його вирізняє широта внутрішнього змісту, який інтегрує в абсолютно повному обсязі континуум знань людини про все, що було і є довкіл неї, та прогнозує те, що наспіє в майбутньому. Значущість і всеохопність мовної картини світу полягає в тому, що вона відтворює «події глобального та локального масштабу» (244), а ще – затримує їх у часопросторі й перетрансформовує в нові локативно-темпоральні реалії, які з достеменною точністю фіксують неминучі поступи окремого суспільства та цивілізації загалом. Мовну картину світу

представляють усі мовні рівні, але найпромовистіше – лексико-семантичний, опертий на вчення про ментальну й лінгвальну сутність мови, її об'єктивний і суб'єктивний зміст: «...Кожен розуміє слово по своєму, але зовнішня форма слова пронизана об'єктивною думкою, незалежно від розуміння окремих осіб» (112, с. 119). Не зайвим буде наголосити на важливому для досліджуваної проблеми засадничому положенні, згідно з яким мовна картина світу системно й послідовно об'єктивує концептуальну картину світу, наслідком чого є ословеснення всього того, що 1) вже стало історією, 2) відбувалося зовсім недавно і 3) є викликом часу, злобою дня, конкретною реакцією із широким її відрефлексувальним радіусом на динамічні процеси сьогодення, які мають різну значущість та силу вияву.

Осердям концептуальної та мовної картин світу є людина, тобто антропоцентричність – одна з найважливіших їхніх сутностей: «Оскільки ми живі істоти, – повторює вслід за М. Полані Л.Лисиченко, – то неодмінно змушені дивитися на [Всесвіт. – Л.Л.] у термінах людської мови, сформованої життєвими потребами людського спілкування. Будь-які спроби зовсім виключити людську перспективу з нашої Картини Світу обов'язково приводять до нісенітності» (цит. за: 112, с. 12).

Оновлення мовної картини світу – така сама людська потреба, як їжа, сон, переміщення в просторі, спілкування, що забезпечує взаємопорозуміння, регулює діяльність усіх сфер суспільного буття. Одним із яскравих свідчень лінгвоеволюції є функційний потенціал слова як центральної одиниці мовної системи. Йдеться про лексеми з високою і низькою частотою вживання, яким протистоять лінгвоодиниці з відносно стабільним ступенем продуктивності – назви звичних, утрадиційнених реалій. Для аналізованої підсистеми характерні й такі процеси, коли ті або ті її компоненти змінюють свій функційний статус, перетрансформовуються зі стабільної зони побутування в активну, розширюючи свій синтагматичний потенціал, а подеколи й семантичну структуру. Причиною цього явища є різні екстралінгвальні чинники. Без використання соціологічних обстежень і їхніх валідних результатів маємо всі підстави твердити, що з 2014 року український мовний простір пронизує опозиція «війна / мир», конститuentи якої експліцитно реалізують притаманне їм первинне значення, унаслідок чого вона набуває семантично конкретизованого змісту «організована збройна боротьба між державами, народами / відсутність збройної боротьби між державами, народами». Вирізнене протиставлення активізувалося з квітня 2014 року – періоду, який

править за точку відліку «формування нового модусу сприйняття Україною Росії..., вибудування образу РФ без рис “братерства”» (15, с. 99). Посилило й пришвидшило аналізовану динаміку анексування Росією Криму, захоплення територій на Сході України та силомічне легітимізування псевдодержавних утворень з окремих районів Донецької і Луганської областей. Відносини, які склалися між Україною та Росією в добу незалежності до цієї радикальної події, передає інша опозиція з ремаркою «перен.» – «перен. війна / мир», що має такий значеннєвий опис: «стан ворожнечі між державами, народами / відсутність незгоди, ворожнечі, сварок між державами, народами». Своєрідною кульмінацією в новітній мілітаризованій історії стало 24 лютого 2022 року – повномасштабне вторгнення Росії в Україну. За свідченням одних, це початок нової війни Росії проти України, а на переконання інших, – відлік чергової активної фази восьмирічної війни, яка триває. Номінативно-аксіологічна парадигма описуваного денотата постійно змінюється.

V.1. ПОЛІАСПЕКТНІСТЬ ДИСКУРСУ СУЧАСНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Різноаспектне вивчення феномену війни за допомогою різних технологій має багатовікову історію (248), причому воно постає як перманентне явище, що засвідчує хоча б студія Г. Антонюк та Л. Черниш «Діахронічний аналіз лексикографічних джерел військової тематики», присвячена дослідженню становлення та розвитку військової лексики й термінології на прикладі німецько-українських словників, які виходили у світ упродовж 60 літ – з 1939 року до 2010 року (244). Немирні події під різним кутом зору із синхронійного і діахронійного поглядів аналізували фахівці історичної, воєнної, політологічної, філологічної (мовознавчої і літературознавчої), психологічної та інших наук (Там само), що можна без щонайменших вагань вважати закономірним процесом, тому що будь-який мілітаризований конфлікт (вторгнення, протистояння, агресія, війна) – це і фізичне знищення, і збройне повстання, і вербальна колізія, і зіткнення інтересів та поглядів, і формування психічних типів та стереотипів, і, як синтез усього цього, універсальний і водночас специфічний когнітивно-онтологічний сценарій, на якому будуються конфронтаційні підстратегії (пор.: 247).

Нині в дослідницькому фокусі опинилися політичний і воєнний наративи, які зберігають властиві цим винятково важливим з огляду на екстралінгвальні чинники компонентам дискурсивної парадигми

мовні ознаки й набувають модерних модусів. Аналізованій проблемі присвяченм мовознавчі праці А. Березовенко, Н. Кондратенко, Т. Корольової, Н. Костусяк, Т. Космеди, А. Куш, Т. Левченко, М. Навальної, В. Олексенка, Б. Парахонського, Л. Петренко, Г. Сюти, Ю. Шевчука, Г. Яворської та ін. У цих студіях схарактеризовано семантичну зацентованість концептів війни і миру, проблеми соціально-політичної онтології, вербалізаційні маркери воєнного дискурсу й навіть комунікативні здібності прецедентних особистостей як унікальну зброю війни. Зокрема, М. Дичок та Е. Чанг ґрунтовно з'ясували вербальні (щоденне звернення до народу) і невербальні (особиста харизма, акторські здібності, досвід на телебаченні, зовнішній вигляд, одяг) технології, до яких удається В. Зеленський, розвіюючи міфи й неправду російських наративів, активізуючи українців на боротьбу проти ворога, розкриваючи перед світовою спільнотою одвічне прагнення України до миру, демонструючи її євроцентричну стратегію (245). Важливо наголосити, що «через низку позамовних чинників суспільно-політичного спрямування (*повномасштабна війна в Україні*) (виділення наше. – М. С.) сучасна українська мова поповнилася новими варіантами та значеннями слів» (248, с. 58), які зазвичай синхронно інтепретуються і лексикографуються.

Риторичу війни в українській поезій оригінально витлумачили І. Літвінова, О. Маленко та ін., акцентуючи на тому, що література стає «“літописцем” війни в її людських відчуттях, емоціях, враженнях, які, вкарбовані словом у текст, мають позачасову силу впливати на психоемоційну сферу нашої свідомості» (117), виконує «роль суспільного терапевта: дає змогу назвати проблему, прийняти ситуацію, виговорити біль і трансформуватися», навіть більше – «унаочнити трагізм ситуації та показати переживання українців» (114). Художній дискурс війни різнобічно проаналізований у працях Т. Гребенюк, Я. Поліщука, О. Пухонської, К. Якубовської-Кравчик та ін. Зокрема, О. Пухонська присвятила свої розвідки інтерпреуванню особливостей «літературного тексту як механізму творення художньої мови війни», причому на матеріалі творів письменників, які набувають літературного досвіду на бойових фронтах, що «особливо важливо для вивчення процесу омовлення травматичного досвіду» (174, с. 152 – 153). Цінними є роботи істориків В. В'ятровича, Я. Грицика, О. Зінченка, О. Лисенка та ін., у яких з'ясовано процеси номінування та дефінування описуваної події, здійснювані на апелятивно-пропріативних засадах з урахуванням попереднього когнітивного

досвіду (пор.: 175, с. 152-154).

Дослідники одноставні в тому, що винятково важливі зміни в суспільстві активізують усі царини буття. Не буде зайвим наголосити, що динамізується у зв'язку із цим і мовна сфера, позаяк вона через притаманний їй поліфункційний ресурс у найдокладнішому форматі об'єктивує все, що відбувається, тобто «функція мови бути ланкою між світом речей та людиною, яка пізнає світ, пов'язана з концептуальною ... картиною світу» (112, с. 11) – багатоавимірним явищем, у якому, «як у кристалічній сітці, відбиваються і елементи світового універсуму, і зв'язки між цими елементами» (Там само, с. 13).

Висловлені міркування про неперервний розвиток мовної картини світу, про невіддільність її від концептуальної картини світу як інтегратора всіх знань окремого індивідуума й людства загалом системно та послідовно відображає одна з найскладніших сторінок в українській історії – воєнні події 2014–2023 рр. Не потребує доведення того, що дослідження механізму оречевлення їх – з-поміж найактуальніших завдань сучасного українського мовознавства.

Відчутної динамічної еволюції зазнають пропріативи й апелјативи як ідентифікатори сучасного немирного стану в Україні. Що ж до власних найменувань, то це здебільшого прецедентні імена, ідентичні адресанти яких – державні, міжнародні діячі, лідери країн, політичних, партійних об'єднань, рухів тощо. Вирізнені оними можуть слугувати твірною базою для дериваційно похідних одиниць різної частиномовної належності, які реалізують конкретні універсальні й національно релевантні ідеологічні змісти, напр.: *Гітлер* → *гітлеризм, неогітлеризм, гітлерівщина, гітлерівський, по-гітлерівському*; *Сталін* → *сталінізм, неосталінізм, сталінщина, сталінський, по-сталінськи*.

Воєнні події в Україні 2014–2022 року зумовили виняткову продуктивність прецедентного імені *Путін* – їхнього ідентичного адресанта. Антропонімна формула *Володимир Володимирович Путін* чи окремі її складники – ім'я, прізвище, по батькові – здатні видозмінюватися, постаючи у вигляді неповних (одно-, двочленних) чи повних (тричленних) антропонімних субформул, або алонімів, що мають різну конфігурацію елементів і репрезентують специфічне значення, для яких типовою є мотивувальна сема 'світовий тиран ХХ–ХХІ сторіччя'. Роль основного семантичного індикатора виконує об'єкт порівняння – один (ім'я, прізвище, по батькові), два (ім'я + по батькові, ім'я + прізвище) або три (ім'я + прізвище + прізвище, ім'я + ім'я + прізвище, ім'я + прізвище + по батькові). Напр.: *Путлерхан* (Дурдом,

31.05.2014) (**Володимир Путін** + **Адольф Гітлер** + **хан**), **Н(н)едоГітлер** [**Н(н)едо** + **Адольф Гітлер**] (Еспресо, 09.02.2017), **Володимир Грозний** (Українська правда, 12.06.2006) (**Володимир Путін** + **Іван Грозний**), **Адольф Путін** (5канал, 13.07.2021) (**Адольф Гітлер** + **Володимир Путін**), **Путлер Адольфович** (5канал, 16.04.2015) (**Путін Володимир** + **Гітлер Адольф** + **-ович**), **Володимир (Вован) Адольфович Путлер** (Українська правда. Блоги, 04.03.2014) (**Володимир Володимирович Путін** + **Адольф** + **-ович Гітлер**), **Володимир Володимирович Путлер** (Цензор.Нет, 09.08.2014) (**Володимир Володимирович Путін** + **Адольф Алоїзович Гітлер**), **Адольф Володимирович** (Голос Америки, 07.03.2014) (**Адольф Алоїзович Гітлер** + **Володимир Володимирович Путін**), **Адольф Володимирович Путлер** (Кореспондент.нет, 30.10.2015) (**Адольф Алоїзович Гітлер** + **Володимир Володимирович Путін**), **Адольф Володимирович Путлер-Гітлер** (Українська правда. Блоги, 05.03.2014) [**Адольф Алоїзович Гітлер (-лер)** + **Володимир Володимирович Путін**], **Путін Бармалей Гітлерович** (Lexinform, 14.04.2015) (**Володимир Путін** + **Бармалей** + **Адольф Гітлер** + **-ович**), **Бармалей Гітлерович** (Lexinform, 14.04.2015) (**Бармалей** + **Адольф Гітлер** + **-ович**), **Н(н)едоСталін** (Galinfo, 04.09.2015) [**Н(н)едо** + **Йосип Сталін**], **Володимир Віссаріонович** (Новое Время, 10.05.2018) (**Володимир Володимирович Путін** + **Йосип Віссаріонович Сталін**), **Адольф Віссаріонович Путін** (Цензор.Нет, 20.11.2009) (**Адольф Гітлер** + **Йосип Віссаріонович Сталін** + **Володимир Володимирович Путін**), **Адольф Сталінович Путін** (Facebook, 19.01.2021) (**Адольф Гітлер** + **Йосип Сталін** + **-ович** + **Володимир Путін**), **Володимир Володимирович Каддафі** [Lb.ua, 18.07.2014] (**Володимир Володимирович Путін** + **Муаммар Каддафі**), **Вован бен Путін** (Дурдом, 01.06.2014) [**Володимир (Вован) Путін** + **Усама бен Ладен**], **Усама бен Путін** (Наш День, 21.01.2015) (**Усама бен Ладен** + **Володимир Путін**), **Володимир ПутЛаден** (Obsuzhdau.com, 25.07.2014) (**Володимир Путін** + **Усама бен Ладен**), **ПутСейн** (Obsuzhdau.com, 25.07.2014) (**Володимир Путін** + **Саддам Хусейн**), **Путінеску** (24канал, 22.07.2020) (**Володимир Путін** + **Ніколае Чаушеску**), **Путіночет** (Українська правда. Блоги, 15.07.2014) (**Володимир Путін** + **Августо Піночет**), **Леонід Володимирович** (Голос Америки, 17.11.2017) (**Леонід Ілліч Брежнев** + **Володимир Володимирович Путін**), **Адольф Чаушескович Хусейн** (Рубрика, 21.06.2020) (**Адольф Гітлер** + **Ніколае Чаушеску** + **-ович Путін** + **Саддам Хусейн**), **Адольф Бенітович Сталін** (ua-referat.com, 20.10.2021) (**Адольф Гітлер** + **Беніто** + **-ович Муссоліні Путін** + **Йосип**

Сталін), Адольф Віссаріонович Піночетенко (Радіо Свобода, 12.09.2013) [**Адольф** Гітлер + Йосип **Віссаріонович** Сталін + Августо **Піночет** + **-енк(о)**], Владольф Путлер (fandom, 28.05.2017) (**Владимир** **Путін** + Адольф Гітлер), Путлер Владольф Вальдемарович (fandom FD, 28.05.2017) (**Путін** **Владимир** + **Гітлер** **Адольф** + **Вальдемарович**). Найвищу функційну активність має контамінований пропріатив *Путлер* (199, с. 148 – 149).

Спектр ідеологічно релевантних похідних утворень від реального пропріатива *Путін* та його пейоративно конотованого okazіонального субститута-композиції *Путлер* досить широкий: *путінець* (*путінці*), *путлерівець* (*путлерівці*), *путеня* (*путенята*), *путлеря* (*путлерята*), *путенятко* (*путенятка*), *путлерятко* (*путлерятка*), *путлерист* (*путлеристи*) [«особа-поплічник Володимира Путіна (Путлера)», «прихильник, симпатик, адепт, упроваджувач політичного режиму Володимира Путіна (Путлера)»], *путінофіл* (*путінофіли*), *путлерофіл* (*путлерофіли*), *путінофан* (*путінофани*), *путлерофан* (*путлерофани*), *путіноман* (*путіномани*), *путлероман* (*путлеромами*), *путіноїд* (*путіноїди*), *путлероїд* (*путлероїди*) [«прихильники, шанувальники Володимира Путіна (Путлера) та його політичного режиму»], *путінофоб* (*путінофоби*), *путлерофоб* (*путлерофоби*) [«противники, ненависники Володимира Путіна (Путлера) та його політичного режиму»], *путінофільство* *путлерофільство* [«склад думок і дій путінофілів (путлерофілів)»], *путінофобство*, *путлерофобство* [«склад думок і дій путінофобів (путлерофобів)»], *путіноботи*, *путлероботи* [«збірна назва людей, що з'являються в коментарях до новин, у яких згадано ім'я Путлера (Володимира Путіна)»], *путлер'юред* (*путлер'юреди*) [«діти, яких у Росії, окупованому Криму, самопроголошених так званих республіках «ДНР» і «ЛНР» виховують у дусі відданості Путлеру (Володимирові Путіну)»], *путінізм*, *путлеризм* («політичний режим у Росії, ознаками якого є тоталітаризм, мілітаризація, культ особи, деспотизм тощо»), *путінократія* («форма політичного режиму Володимира Путіна»), *путінщина*, *путлерство*, *путлерівщина* [«політичний напрям, який визнає режим Володимира Путіна (Путлера)»], *путінізація*, *путлеризація* («політика втілення режиму в Росії, ознаками якого є тоталітаризм, мілітаризація, культ особи, деспотизм тощо»), *депутінізація*, *депутлеризація* [«позбавлення від наслідків путінізації (путлеризації)»]; *путінський*, *путлерський*, частіше *путлерівський* [«належний Володимирові Путіну (Путлерові) та його оточенню»,

«пов'язаний із Володимиром Путіним (Путлером)», *допутінський* («який передує Володимирові Путіну»), *постпутінський*, *післяпутінський* («який відбувається, здійснюється, настає після Володимира Путіна»), *антипутінський*, *антипутлерський*, частіше *антипутлерівський* [«спрямований проти Володимира Путіна (Путлера) та його оточення»], *путінофільський*, *путлерофільський* [прикм. до *путінофільство* (путлерофільство)], *путінофобський*, *путлерофобський* [прикм. до *путінофобство* (путлерофобство)], *путіноподібний*, *путіновидний* («схожий на Володимира Путіна; який нагадує Володимира Путіна і те, що з ним пов'язане»); *по-путінськи*, *по-путлерськи*, *по-путінському*, *по-путлерському* [«як робить Володимир Путін (Путлер), як заведено в його оточенні»].

Видові загальні, а частіше і власні назви денотата «воєнні дії на Донбасі: квітень 2014 – лютий 2022 року» сформували розлогу номінативну парадигму, конститuentи якої різняться відтінками значення, що віддзеркалюють специфіку, сутнісні грані аналізованої події, та конотативними властивостями, які відображають її об'єктивно-суб'єктивні оцінні параметри. У єдності семантичний і конотативний критерії репрезентують оперту на різнополюсні аргументи когнітивну процедуру сприйняття досліджуваного денотата та обов'язкового аксіологічного інтерпретування його різними реципієнтами: передусім тими, хто представляє російське військово-політичне керівництво, незаконні збройні формування, хто провокує, ініціює, підтримує, утілює загарбницьку політику Росії, і тими, хто уособлює українське військово-політичне керівництво, випрацьовує стратегію і тактику боротьби із цією політикою, засуджує її, захищає свою землю від нападників.

На переконання перших (передовсім керівників російської держави, росіян, адептів «Русского мира», українців із проросійськими поглядами та переконаннями), події на Донбасі квітень 2014 р – лютий 2022 р. – це не що інше, як *громадянська війна* (Еспресо, 17.08.2017), *братовбивча війна* (ТСН, 22.01.2016), *громадянська братовбивча війна* (Еспресо, 17.08.2017), *війна братів* (Facebook, 05.2022), *війна брата на брата* (Полтавська хвиля, 19.10.2022), *війна між «братами»* (Антикор, 30.08.2015), *брат проти брата* (Антикор, 30.08.2015). Переконливу відповідь тим, хто не втомлюється тиражувати наратив про братовбивство, дає головний редактор католицького суспільно-релігійного часопису «CREDO» о. Микола Мишовський, якому було страшно нести на фанерному щиті загиблого під час Революції гідності хлопця із дірою від кулі в

чолі, який боїться побачити чорну хустку на голові тих парафіянок, чоловіки яких зараз служать в армії. Він наголошує, що написаний під враженням від анексії Росією Криму вірш «Нікогда мы не будем братьями» А. Дмитрук з його з його висновком «У вас Царь, у нас – Демократия» поставив запитання, на яке не можна не шукати відповіді: хто є моїм братом? Чи є моїм братом мусульманський імам, який визволяє із “Російської православної армії” католицького священика? Є! Так само моїми братами є кримські татари, які мусили втікати від переслідувань із Криму. Але й так само постає питання: чи має хоч якісь підстави кількасотрічна риторика про так звані “братські народи”?.. Ми живемо в найстрашніший, але водночас у найпрекрасніший час. Час, коли брат не йде на брата, а брат стоїть за брата. Саме зараз втілюються в життя слова Господа Ісуса: Більшої любові ніхто не має за ту, коли хто душу свою кладе за друзів своїх» (25).

Думки других змінювалися, набували нової якості, що базувалася на переконливіших аргументах: те, що відбувалося в так званих «ДНР» і «ЛНР», спочатку (14 квітня 2014 року) офіційно названо *Антитерористичною операцією на території Донецької і Луганської областей*, а згодом (із 30 квітня 2018 року) – *Операцією об'єднаних сил*. Для неофіційних номінацій характерні інші ідентифікувальні семи, що утворюють градаційний ряд і цим вияскравлюють диференційні ознаки подієвого денотата. Позицію детермінованого чена в аналізованих найменуваннях регулярно заповнює субстантив *війна*, рідше – споріднені з ними за інваріантною семою ‘відсутність миру’ лексичні одиниці на зразок *протистояння, конфлікт, вторгнення, напад, агресія*. Реалізований ними конкретний план змісту уточнюють неоднорідні щодо значення компоненти, які виконують власне ідентифікувальну або супровідно ідентифікувальну функцію: *справжня війна* (Голос Америки, 12.08.2017), *кривава війна* (Україна молода, 11.03.2017), *війна на Донбасі* (Главред, 05.06.2017), *гібридна війна проти України* (Україна молода, 26.04.2017), *вітчизняна війна* (Україна молода, 29.07.2017), *російсько-українська війна* (Слово Просвіти, 01–07.12.2017), *війна Росії проти України* (Радіо Свобода, 18.08.2017), *путінська війна в Україні* (Літературна Україна, 17.08.2017), *український конфлікт* (Літературна Україна, 07.09.2017), *конфлікт на сході України* (Тиждень, 02.03.2017), *агресія РФ проти України* (Голос України, 14.12.2016), *російське вторгнення в Україну* (Україна молода, 25.10.2017). Що ж до згадуваного провокативного компонента *брат* як концептуального

маркера описуваної події, то він входить до складу структури *брат за брата* (Credo, 27.01.2015) з такими конкретизованими семантичними описами: «українець за українця», «представник будь-якої нації (білорус, поляк, чеченець ...) за українця».

Схожою до аналізованої є когнітивна еволюція, що відображає складність і неоднозначність змісту опозиції «війна / мир» в уже згаданому найновітнішому семантичному оформленні – «організована збройна боротьба між державами, народами / відсутність збройної боротьби між державами, народами». Вона – узагальнено ословеснений наслідок концептуалізації Україною /українцями й майже всім світом суспільної події, початком якої стало 24 лютого 2022 року. Візія Росії / росіян та окремих їхніх адептів, які набули цього статусу зазвичай не з власної волі, інша, ба навіть полярна. «Ми нічого не почали з точки зору військових дій, а намагаємось тільки закінчити, – постійно повторює Путін звичні тези російської пропаганди щодо України. – Почали військові дії в 2014 році після державного перевороту в Україні ті, хто не хотів нормального розвитку і прагнув подавити свій власний народ, проводячи одну військову операцію за іншою. І проводячи геноцид на Донбасі протягом 8 років» (123). Нові загарбницькі прагнення держави-терориста замасковано під обарвленим антимілітаристською конотацією найменуванням *спеціальна військова операція*, яке часто використовують як складноскорочене слово [*спеціальна військова операція* (Радіо Свобода, 17.11.2022) → *СВО* (АрміяInform, 27.05.2022)], утворене з початкових букв аналізованого трикомпонентного номінування, або як еліптичний [*спеціальна операція* (УНІАН, 03.07.2022) → *спецоперація* (УНІАН, 03.07.2022)] чи експансивний [*спеціальна військова операція* → *російська «спеціальна військова операція» в Україні* (Еспресо, 15.09.2022), *спеціальна військова операція РФ на Україні* (ТСН, 25.08.2022), *спеціальна військова операція на Донбасі* (ТСН, 24.02.2022), *«спеціальна військова операція» проти «київського режиму»* (YouTube, 25.08.2022)] варіант його. Як слушно наголошує Т. Космеда, московський диктатор та його опричники запропонували «цей квазітермін для створення свого чергового ідеологічного міфу, фейку» (98, с. 116).

Аксіологічну асиметрію, про яку заявлено, яскраво демонструє опозиція «війна / військова операція». На слово *війна* сусідня держава-терорист наклала кількамісячне табу. Видано навіть спеціальний документ-«методичку» «Для ЗМІ та коментаторів

(рекомендації до висвітлення подій на 25.02)», який забороняє використовувати цю лексику й словосполучення *бойові дії*, а рекомендує послуговуватися термінами *«спеціальна операція»*, *«визвольна місія»* і под., наполегливо пропагувати інформацію про те, що «в Києві роздають зброю всім охочим», що «це прямий шлях до Алеппо, розбоїв, бандитизму» (137). Призначення чергового кремлівського «темника» полягає в тому, щоб «зменшувати емоційне напруження», зацентовуючи на тому, що «війна ведеться не проти громадян України, а “з частиною українських еліт”, які розв’язали війну на Донбасі і які віддають “злочинні накази” військовим ЗСУ». Насамкінцева мета всього облудливого нарративу – «створити позитивний образ російських військових» (Там само).

Назви досліджуваного денотата *спеціальна операція* (УНІАН, 03.07.2022) не є винаходом росіян. Термін *«військова операція»* фіксують енциклопедійні видання як заголовок гасел, у яких повідомлено про «сукупність узгоджених і взаємопов’язаних за метою, завданнями, місцем і часом одночасних або послідовних бойових дій, боїв, ударів і маневру, а також спеціальних, стабілізаційних, кібердій, інформаційних акцій (дій) військ. (сил), що проводять за єдиним задумом і планом для виконання визначених оперативних завдань в операційній зоні (районі) у встановлений період часу, під єдиним керівництвом» (89). У зверненні кремлівського керівника, озвученому о 5-й годині ранку 2022 року, наголошено, що «відповідно до ст. 51 Статуту ООН, із санкції Ради Федерації ... прийнято рішення про проведення спеціальної військової операції», яка має на меті «демілітаризацію та денацифікацію України» (44). Щоправда, згодом демілітаристсько-денацифікаційна тональність радикально переіакишилася, у «Путіна знайшли нове “визначення” для війни в Україні» – «спеціальна військова операція», яка «насправді нібито є гуманітарною та гуманістичною місією РФ. Вона нібито покликана “захистити людей”» (38). Після серії поразок літа–початку осені 2022 року кремлівська риторика набула виразного мілітарного звучання, яке з винятковою активністю експлуатували керівник Чечні Р.Кадилов та ідеолог російського націоналізму О.Дугін: *антифашистську операцію названо священною війною* (Главком, 10.11.2022), *священною війною в Україні* (Версії, 04.11.2022), *священною народною війною* (Центр стратегічних досліджень, 23.12.2022). З виправдалююю метою в хід пущено історичні біблійні алюзії про єдину Русь, С(с)атану, реанімовано радянський патріотичний хіт «Вставай, страна огромная...», мелодію якого

скопійовано з повстанської пісні часів УНР, точніше брутально вкрадено в «запеклих ворогів». Наслідком усього цього є з'ява інших найменувань *священної війни* – *війна із Сатаною* (Главком, 10.11.2022), *війна проти сатанізму* (Апостроф, 04.11.2022), *війна за віру* (Укрінформ, 23.12.2022), *війна за святу Русь* (Укрінформ, 23.12.2022), *священний конфлікт із сатаною* (ТСН, 05.11.2022). Майстром «сакралізації» війни став далекий від церковних справ заступник голови Ради безпеки РФ Д. Медведєв, за яким небезпідставно закріпилося вторинні номінування *один із яструбів в оточенні Путіна* (Вісті, 04.11.2022), *високопоставлений алкоголік* (News.ua, 15.09.2022), *переконаний алкоголік* (News.ua, 15.09.2022), *Дімон-алкогном* (News.ua, тус.news, 15.09.2022). За родо-видовою перифрастичною версією цього відомого чиновника, С(с)атана – *частина світу, що помирає, ненавидить росіян, забороняє їхню мову, цінності й навіть віру, а саме: купка шалених нацистів-наркоманів; велика зграя собак, які гавкають, із західної псарні; різномаста зграя підсвинків, які хрюкають; різномаста зграя недалеких обивателів із західної імперії, яка розпалася* (6). Подані синтаксичні структури – експліцитно конотовані вторинні назви денотата «сучасні воєнні дії в Україні», призначення яких полягає в тому, щоб замаскувати, знівельовувати подію, приховувати за словесною грою її справжню загарбницько-винищувальну суть та, – що є особливо небезпечним, – і надалі маніпулювати свідомістю людей, сіяти міжетнічну ворожнечу. Аналізовану самоназву спростовують інші численні найменування, автори яких – світові авторитети. Зокрема, Вселенський Патріарх Варфоломій воєнні меседжі предстоятеля Російської православної церкви оцінює з протилежних позицій – *це не священна війна, це диявольська війна* (Релігіяна правда, 07.09.2022).

Що ж до когнітивно-номінативного статусу описуваного денотата, то українці та світ, який їх сьогодні підтримує словом і ділом, оперують іншими категоріями. Вони корелюють із реальним, а не декларативним станом речей: «Для московської пропаганди це – спеціальна військова операція. Для багатьох, особливо в НАТО, – просто загарбницька війна (виділення наше. – М. С.). Навіть у політичних партіях із пацифістськими традиціями поширювали думку, що Україну потрібно підтримувати зброєю, щоб захистити свою державну цілісність і згодом досягти міцного миру у Східній Європі» (216). Як свідчить зібраний і поклаксіфікований за різними критеріями фактичний матеріал, основу номінативної парадигми становлять

назви із константними компонентами 1) *вторгнення* (повномасштабне вторгнення) та 2) *війна*.

V.2. НОМІНУВАННЯ ІЗ СЕМАНТИЧНОЮ КОНСТАНТОЮ «ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ»

Українська влада, зокрема військова, послідовно називає злочинні дії Росії повномасштабним вторгненням або повномасштабним збройним вторгненням: *Як повномасштабне вторгнення вплинуло на допомогу людям, які живуть з ВІЛ* (LB.ua, 02.12.2022), *Москві довелося вдатися до повномасштабного збройного вторгнення* (Українська правда, 05.11.2022). До речі, голова Держприкордонслужби України С. Дейнеко, який у 2014 році керував Луганським прикордонним загonom, що в червні вступив у бій із російсько-терористичними військами, у відправленій Володимирові Зеленському 22 лютого о 5-й годині 17 хвилин sms саме так називає дії росіян: *«Доброго ранку, шановний пане президенте. Дозвольте доповісти. Це – повномасштабна військова агресія з боку Російської Федерації. Обстріляні ряд пунктів пропуску на кордоні з РФ, ведеться вогонь “Градами” з їх території. Над Чорнобильською зоною чути проліт реактивної авіації. Також “Гради” б’ють з Криму. На даний момент 5 поранених. Мої підрозділи займають позиції»*(133). «Щодо терміна “вторгнення”, – слушно наголошує історик М. Байдак, – теж треба бути обережним, бо це військовий термін, який означає особливий тип військової операції – швидке й успішне вторгнення вглиб на територію ворога. Тобто те, чого хотіли москалі за три дні, але не вийшло ... Тому можуть виникати дискусії щодо “повномасштабного вторгнення РФ в Україну” (залежно від того, у якому контексті вживати)» (163).

Словосполучення *повномасштабне вторгнення, повномасштабне збройне вторгнення* актуалізують загальну семантику «організована збройна боротьба між державами, народами», яка стосується й інших мілітаріонімів. Закономірним є те, що поряд з описуваними функціують конструкції, які мають у своєму складі компоненти з експліцитно заманіфестованою класифікаційною ознакою. Відповідно до типу семантичної референції конкретизаторів синтаксичної структури *повномасштабне вторгнення* вирізняє прості (з однією класифікаційною ознакою) та складні (з двома чи кількома класифікаційними ознаками) моделі номенування денотата «воєнні дії в Україні 2022 року». Проста модель представлена такими конкретними репрезентантами з ідентифікувальними маркерами «хто

→ ідентичний адресант **Росія**», «де / куди → ідентичний простір **Україна**», «коли → ідентичний час **2022 рік**»:

1. Субмодель «повномасштабне вторгнення» / «рушійна сила».

Типовим актуалізатором семантики «рушійна сила» є хоронім *Росія* (*Російська Федерація*), утворені від нього катойконім *росіяни* та посесивний прикметник *російський*: *В Україні жертвами повномасштабного вторгнення Росії стали 227 дітей* (Lb.ua, 14.05.2022), *Повномасштабне російське вторгнення може спричинити ядерну гонку озброєнь, – глава Пентагону* (Еспресо, 20.11.2022), *Ще до повномасштабного вторгнення росіян донецький бізнесмен [Рінат Ахметов] втратив контроль над великою кількістю активів в металургії, енергетиці, нерухомості, телекомі, машинобудуванні та АПК* (Українська правда, 03.10.2022). Найнейтральнішу номінативність демонструють синтаксичні структури з онімом *Росія* (*Російська Федерація*). Твердити, однак, про власне номінативну сутність не випадає, позаяк графічний маркер, тобто офіційне написання пропріатива з малої букви, як доведено вище, промовисто експлікує негативну конотацію.

Роль семантичного субститута аналізованих конкретизаторів можуть виконувати пропріативи *Кремль*, *Москва*, *Путін* та похідні від них одиниці (*кремлівський*, *московський*, *путінський*, *путінці* та ін.), а також лексеми *ворог*, *ворожий*, які є родовою назвою до вирізнених вище видових найменувань. Утворювані за їхньою участю компоненти досліджуваної парадигми мають виразнішу конотацію: *Геть від Москви: як повномасштабне вторгнення Путіна відкрило Україні двері до членства в ЄС* (Еспресо, 23.02.2024), *Повномасштабне вторгнення Москви у 2022 році не тільки не зупинило цей процес [побудову стійкої демократії в Україні], а й посилює його в деяких сферах* (Главком, 12.04.2024), *Унаслідок повномасштабного московського вторгнення загинуло сотні дітей* (Європейська правда, 20.08.2022), *Лиш боротись – значить жити – ці слова Івана Франка стали гаслом для нашої редакції із початком повномасштабного ворожого вторгнення* (Літературна Україна, жовтень. 2022), *Ці діячі – люди цілком розумні – прекрасно усвідомлюють, що путінське повномасштабне вторгнення стало точкою неповернення, за якою несприйняття, а часом й відверта ненависть українців до всього російського лише зростатимуть* (Слово Просвіти, 04–10.08.2022). Аксіологійний потенціал відчутно інтенсифікується, якщо позицію «рушійна сила» розгляданої моделі заповнюють хороніми *М(м)осковія*, *Кацапія*, *Кацапстан*, *Федерашка*,

Лаптєстан, Оркостан, Мордор, Педерашка, етнофолізми кацапи, москалі, москвини, московити, москолота, орки та інвективні найменування рашисти, загарбники, окупанти, антропоніми Путлер, Ліліпутін, Капутін, Мавпутін: Нагадаємо, що через повномасштабне вторгнення московії е-декларування в Україні від терміновано (Facebook, 03.04.2023), Нагадаємо, що через повномасштабне вторгнення московії е-декларування в Україні від терміновано (Facebook, 03.04.2023), Черкаський фермер Руслан пішов до військкомату в перший же день повномасштабного вторгнення московитів (Про Все, 22.03.2022), Повномасштабне вторгнення рашистів штаб-сержант Обертій разом із побратимами зустрів на передових рубежах (Арміяформ, 13.01.2023).

2. Субмодель «повномасштабне вторгнення» / «час події». Актуалізатором темпоральної інформації є години, хвилини й дата – 3 година 40 хвилин 24 лютого 2022 року, час доби й дата – ранок 24 лютого 2022 року, дата – 24 лютого 2022 року або ширше часове тло: місяць – лютий 2022 року, пора року – зима 2022 року, рік – 2022 рік, роки – 2022 – 2023 рр.: ... **Повномасштабне вторгнення 2022 року** шокувало навіть людей з їхнім досвідом (Європейська правда, 18.12.2022). Відомо, що всі зміни, які відбуваються або недавно сталися, отримуть точну фіксацію, а в майбутньому вони матимуть загальніші хронікувальні рамки, найчастіше за роками — початком і кінцем тієї або тієї події.

3. Субмодель «повномасштабне вторгнення» / «місце події». Функцію локативного конкретизатора виконує хоронім *Україна* або вторинні найменування у вигляді простих чи складних словосполучень, які є його своєрідними субститутами (*українська земля, українська територія, територія України, землі України* тощо): *Сьогодні, 24 лютого, роковини повномасштабного вторгнення на територію України...* (ТСН, 24.02.2023), *Путін тричі переносив повномасштабне вторгнення в Україну* – ГУР (Слово і Діло, 18.12.2022).

Статус денотата «воєнні дії в Україні 2022 2023 року» точніше окреслює складна модель, представлена таким набором конкретних реалізаторів:

1. Субмодель «повномасштабне вторгнення» / «рушійна сила» / «місце події»: *Духовенство побачило в цьому [падінні хреста на одній із бань Софійського собору в Києві] ознаку майбутньої катастрофи, якою стало повномасштабне вторгнення росії в Україну* (Слово

Просвіти, 18–24.08.2022), 24 лютого виповнюється 365 днів від початку **повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну** (Українська громада, 24.02.2022). Типовим експлікатором семантики «місце події» є хороніми *Росія* (*Російська Федерація*), *Україна* та відхоронімний прикметник *російський*. До речі, у Вікіпедії з'явилося гасло «Російське вторгнення в Україну (2022)» і стало найпопулярнішим з-поміж виокремлених 50 популярних у 2022 році. Його переглянули маже 4 мільйони разів (4).

2. Субмодель «повномасштабне вторгнення» / «рушійна сила» / «час події»: *Однією з головних ментальних проблем, на які натрапило українське суспільство після початку повномасштабного кремлівського вторгнення 24 лютого 2022 року, є ставлення до росіян, які виявляють відкритий протест проти несправедливої, загарбницької війни, що фактично вилася в безглузде вбивство беззбройних цивільних українців* (Слово Просвіти, 04–10.08.2022). За складом носіїв темпоральної семантики описувана субмодель не відрізняється від простої субмоделі «повномасштабне вторгнення» / «рушійна сила» «повномасштабне вторгнення» / «час події».

3. Субмодель «повномасштабне вторгнення» / «рушійна сила» / «місце події» / «час події»: *Запрошуємо взяти участь у дослідженні впливу на українських учених повномасштабного вторгнення російських військ в Україну 24 лютого 2022 року* (Facebook, 08.11.2022), *Після вторгнення Російської Федерації в Україну в лютому 2022 року православні голоси рішуче засудили використання для виправдання нинішньої війни вчення про «руський мір»...* (Літературна Україна, 23 квіт. 2022). Специфічностей на рівні семантичної референції адресанто-локативно-темпоральних конкретизаторів також не зафіксовано.

Найвища функційна активність притаманна субмоделі «повномасштабне вторгнення» / «рушійна сила» / «місце події», яка чітко повідомляє про призвідців події і потерпілих. Оскільки воєнні дії тривають, то ідентифікування їх за часовим критерієм не є актуальним. Воно стає сутнісним, коли виникає потреба розмежування денотатів-мілітаріонімів «воєнні події на Донбасі: 2014–поч. 2022 рр.» і «воєнні дії в Україні: 2022 р.», «воєнні дії в Україні: 2023 р.», «воєнні дії в Україні: 2024 р.», «воєнні дії в Україні: 2022 –? рр.».

Варіантом найменування *повномасштабне вторгнення* як компонента простих і складних субмоделей є назви з іншими атрибутивними поширювачами відхоронімного, відтопонімного,

відпрагматонімного походження або без них: *Офіс Генерального прокурора повідомляє, що станом на 18 серпня внаслідок **московського вторгнення в Україну** загинула 361 дитина* (Національна спілка письменників України, 30.08.2022), *А з початку **російського вторгнення** [він] перейшов винятково на український головний сайт Маріуполя – 0629* (Слово Просвіти, 18–24.08. 2022). Для цих компонентів аналізованої номінативної парадигми характерний низький ступінь продуктивності, недиференційованість щодо фонові інформації та хронологійної маркованості потенційних ономастичних значень, точніше актуальних складників його семантичного змісту, які стосуються різних топонімів-реалій – *Донбас: 2014–поч. 2022 рр. та Україна: 2022 – ?рр.*

Важливо наголосити, що синтаксичні структури з граматично панівним компонентом *вторгнення* – вербальне віддзеркалення початкової фази воєнних дій в Україні. Згодом вони звузили сферу свого вживання навіть в офіційних повідомленнях, що засвідчує, наприклад, щоденний президентський дискурс-звернення до українського народу. Їх заступили конструкції з уже не раз згадуваними детермінованими членами *протистояння конфлікт, напад, агресія, війна: За неповні вісім місяців до **масштабного військового протистояння** звикла вся країна, а на зміну уявним перемогам України прийшли справжні та відчутні* (Українська правда, 22.10.2022), *Усвідомлюючи всю критичність ситуації, яка склалася внаслідок ... **нападу РФ** [Російської Федерації] **на Україну**, звертаємося до Президента України з вимогою негайного формування у світі антирашистської (антипутінської) коаліції...* (Слово Просвіти, 04–10.08.2022), *Путін вперше назвав **збройний конфлікт** з Україною **війною*** (Еспресо, 22.12.2022), ***Повномасштабний напад** [росіяни] називають «спецоперацією»* (Літературна Україна, 23.04.2022), *... 24 лютого 2022 р. Російська Федерація підступно, без формального оголошення розпочала **повномасштабну військову агресію проти України*** (Еспресо, 27.07.022), ***Агресія путінської Росії проти України** може спричинити цілу низку, якщо так можна сказати, «побічних ефектів» глобального характеру* (Економічні новини, 14.66.2022), *... **Повномасштабна агресія** змусила мільйони українців по-новому поглянути на втрачене 2014-го* (Українська правда, 03.12.2022), ***Широкомасштабна російська військова агресія** проти України призвела до початку масового відтоку з Росії іноземного бізнесу, який адекватно сприйняв запровадження антиросійських санкцій*

(Економічна правда, 29.09.2022), Під час **нинішньої широкомасштабної агресії Російської Федерації проти України** загострилися дискусії про сутність поняття «свобода»... (Слово Просвіти, 11–17.08.2022), *Передбачено, що дехто навіть почне балакати про версифікаторську прозорливість, посилаючись на те, що поетичні одкровення з'явилися у книгах ще до початку широкомасштабної агресії рашистської шовіністичної орди* (Літературна Україна, жовт. 2022), *З 24 лютого Сполучені Штати та решта світу знали, що «спеціальна військова операція» Путіна була неспровокованою та невинуватою війною проти України* (Українські національні новини, 22.12.2022). Умовою семантичного корелювання перших трьох іменників із двома останніми є їхня обов'язкова сполучуваність з атрибутивними модифікаторами на зразок *повномасштабний, збройний, військовий, підступний, віроломний, агресивний* і под. Дібраний великий за обсягом фактичний матеріал засвідчує, що найвищою функційною активністю наділені номінування із субстантивною лексемою *війна*, для яких регулярним є входження до складу структурних субмоделей «*війна*» / «*місце події*» та «*війна*» / «*рушійні сили*»: Однозначно можна стверджувати, що **повномасштабна війна в Україні**, яка розпочалася у 2022 році, змінила світ... (Гал-інфо, 06.04.2023); **Повномасштабна російська війна проти України** торкнулася майже кожної української родини, кажуть соціологи (Українська правда, 24.02.2023), **Повномасштабна війна росії проти України** для багатьох відсунула питання здоров'я та турботи про себе на другий план (Яготинська міська рада, 09.04.2023).

V. 3. НОМІНУВАННЯ ІЗ СЕМАНТИЧНОЮ КОНСТАНТОЮ «ВІЙНА»

Відомо, що формування назв знакових для суспільства подій пов'язане з юридичною і публічною сферами, які не завжди корелюють між собою, а інколи й конкурують, що потверджує чинний ряд офіційних найменувань денотата «військові події в Україні 2014 – 2023 рр.». Ця поширена ономастична практика безпосередньо стосується номінативної парадигми «військові дії в Україні 2022–2023 рр.»: *масштабне вторгнення, широкомасштабне вторгнення, повномасштабне вторгнення, війна, збройний конфлікт, військові дії, агресія*. З-поміж першочергових завдань, справедливо наголошує кандидат політичних наук С. Кривенко, – «правильно назвати боротьбу українців, щоб не підіграти російській владі та сприяти

порозумінню з нашими союзниками» (Кривенко, 2020). Ускладнює цей процес те, продовжує свою думку дослідниця, що в основних документах гуманітарного права – у Гаазьких і Женевських конвенціях, у резолюції «Визначення агресії» Генеральної Асамблеї ООН – немає чіткого визначення понять «війна», «збройний конфлікт», «воєнні дії», «агресія», вони до того ж часто переплітаються (Там само) або перебувають у відношенні ізозначності. Цілком слушним є твердження, згідно з яким лексична одиниця *війна* «викликає сильнішу емоційну відповідь у читача/слухача/глядача» (Там само). Лінгвоодиниці із цим іменником становлять найуживаніший тип (89% від усіх зафіксованих назв).

Лексема *війна* входила до описуваного номінативного поля поступово. Воєнні події на Донбасі, точкою відліку яких є 2014 рік, після 24 лютого 2022 року почали називати «*конфліктома середньої інтенсивності*», а черговий злочин Росії проти України й людства – не просто «*війною... 2022 року*», а «*найбільшою трагічною екзистенціальною подією для України в її багатовіковій історії*» через ту причину, що вона «поставила питання про саме існування українського народу та його держави» (237, с. 1). Важливо вирізнити й те, що основу номінування зазвичай формують ті ідентифікувальні семи, які утворюють градаційний ряд і цим виявляють диференційні ознаки подієвого денотата. Позицію детермінованого конституента в аналізованих синтаксичних структурах регулярно заповнює іменник *війна*, рідше – споріднені з ними за інваріантною семою 'відсутність миру' лексичні одиниці *протистояння, конфлікт, напад, агресія*. Реалізований ними конкретний план змісту уточнюють неоднорідні щодо значення компоненти, які виконують власне ідентифікувальну або супровідно ідентифікувальну функцію: ***Війна на Донбасі: загинув військовий, ще троє — поранені*** (Українська правда, 11.09.2022), ***Гібридна війна Росії проти України*** (Центр демократії і верховенства права, 08.03.2023), ***24 лютого розпочалася справжня війна*** (Слово Просвіти, 18–24.08.2022), ***Кривава війна*** триває (Апостроф, 19.08.2023), ***Для нас це вітчизняна війна, і ми знаємо, чим такі війни закінчуються для загарбників — звернення Президента України*** (Електронні петиції, 03.03.2022), ***Російсько-українська війна*** триває з 20 лютого 2014 року (Освіторія Медіа, 21.02.2023), ***Війна Росії проти України*** зараз переходить на новий етап та стає «позиційною», як у Першій світовій війні (Рубрика, 01.11.2023), ***Путінська війна*** проти України триває вже понад рік (Європейська правда, 09.03.2023), ***Центр стратегічних комунікацій згадує та***

*спростовує основні міфи російської пропаганди навколо **конфлікту на сході України** протягом 2014-2022 років (Главком, 14.04.2023), **Російське вторгнення в Україну** назавжди змінило світ, і наслідки цієї неспровокованої агресії відчуються в усьому регіоні (Укрінформ, 30.11.2022), з початку **агресії росії проти України** багато чого змінилося (15.08.2022).*

Як і проаналізовані вище синтаксичні структури з граматично панівним компонентом *вторгнення (повномасштабне вторгнення)*, конструкції з детермінованим конституентом *війна* представлені широким діапазоном конкретних реалізаторів у вигляді простих або складних субмоделей, вичленовуваних за типом семантичної референції присубстантивних конкретизаторів Проста модель репрезентована такими субмоделями з ідентифікувальними маркерами «хто → ідентичний адресант **Росія**», «де / куди / звідки → ідентичний простір **Україна** », «коли доякого часу → ідентичний час **2022 рік**»:

1. Субмодель «війна» / «ідеологічна спрямованість»: *В Україні зараз триває **громадянська війна**, оскільки воює один народ (DisinfoChronicle, 13.10.2022), Навіть пропагандисти визнають, що путін програє «**громадянську війну**» в Україні (Високий Замок, 28.11.2022), Велика Українська Вітчизняна війна триває (Facebook, 18.05.2022).* Роль семантичного маркера розглядуваної варіантної назви денотата «воєнні дії в Україні: 2022–2023» виконують прикметники, для яких інтегрувальною є сема ‘соціально-ідеологічна оцінка’: *громадянський* (‘невійськовий, цивільний’) і *вітчизняний* (‘створений у своїй державі’). Найменування *громадянська війна* є некоректним, позаяк воно не тільки не відображає реальних подій, які відбуваються в Україні, а й спотворює їх, а ще є свідомим атрибутом кремлівської риторики-фейку про «один народ», яку культивує очільник Москви, а її підтримують і ширять його пропагандисти, образно пойменовані пропагандонами. Вони називають «велику війну» «громадянською війною» або «війною, що ведеться двома державами одного народу», й цим самим намагаються вживлювати у свідомість «тезу відсутності українців як нації», фактично закликають «знищити Україну та українців і фізично, і за допомогою переконання в тому, що вони – росіяни», воліють не допустити, «аби “покоління південноруських людей виховувалися у відторгненні власної російськості”» (175). Зі словосполученням *громадянська війна* у відношенні семантичної кореферентності перебувають синтаксичні конструкції *братовбивча війна, війна між братам* і водночас

відрізняються від нього експліцитною аксіологічною маркованістю: *Очільник Московського патріархату в Україні митрополит Онуфрій закликав президента країни-агресора Володимира Путіна негайно припинити «братовбивчу війну» і висловив підтримку українським воїнам* (Новинарня, 24.02.2022), *Любитель Путіна Депардьє заговорив про «братовбивчу» війну* (Таблоїд, 02.03.2022), *«Війна між братами»: глава МЗС Сербії зробив скандальну заяву щодо війни в Україні* (Вінниця, 14.06.2022). Ідеологічно-змістовими відповідниками найменувань *громадянська війна, братовбивча війна, війна між братам* є такі зафіксовані в обстежуваному матеріалі пейоративні номінування з ідентифікувальною семою 'винищення за національними мотивами', як *кривавий геноцид українського народу нацистською росією; геноцид українського народу, влаштований нацистською росією; не війна у словниковому розумінні, а геноцид; не війна однієї країни із іншою, а стирання з лиця землі однієї країни іншою; ліквідація України й кожного українця зокрема: Цей кривавий геноцид українського народу нацистською росією можна порівняти з геноцидом євреїв під час Другої світової війни!* (Літературна Україна, 23.04.2022), *Заява Секретаріату Національної спілки письменників України щодо геноциду українського народу, влаштованого нацистською росією* (Літературна Україна, 23.04.2022), *Я знав, що це буде не війна у словниковому розумінні, а геноцид* (Leopolis. News, 02.09. 2022), *То буде не війна однієї країни із іншою, а стирання з лиця землі однієї країни іншою. Ліквідація України і кожного українця зокрема* (Leopolis. News, 02.09. 2022).

Найменування *вітчизняна війна* в українському суспільстві сприймають неоднозначно. Тим, хто хоче використовувати його, щоб підкреслити масовий характер події, відомий історик В. В'ятрович радить цього не робити. На його переконання, «не варто повторювати російські пропагандистські бренди, які вже не відмити від совка, георгіївських стрічок, мемів, що Росія використовує, аби мобілізувати на боротьбу проти всього українського» (Там само). Оточення Президента іншої думки: «Потрібно піднімати і далі дух громадянина України та головне називати відкрито речі своїми іменами – це **Велика Українська Вітчизняна Війна проти окупанта 2022 року...**» (Електронні петиції, 17.05.2022). Закріплений за іменниково-прикметниковою описовою назвою *вітчизняна війна* план змісту «оборонна війна, війна за свободу й незалежність своєї Вітчизни проти загарбників» послідовно корелює з денотатом «сучасні воєнні дії на Донбасі», отже, маємо всі підстави вважати, що це вторинне

номінування відповідає утрадиційним критеріям вітчизняної війни: 1) явно є зовнішній загарбник; 2) цей загарбник здійснює відкрите вторгнення; 3) проти такого вторгнення виступає весь народ країни, що зазнала вторгнення (60).

2. Субмодель «війна» / «справжній, реальний масштаб подій»: *Столітній ювілей Радянського Союзу так і пройшов би абсолютно непоміченим, якби в лютому 2022 року Володимир Путін від розмов про «найбільшу геополітичну катастрофу ХХ століття» не перейшов би до масштабної загарбницької війни* (New voige, 02.2023), *Не вірив у повномасштабну війну й сам [Віктор] Ющенко* (УП, 03.12.2022), *Від початку широкомасштабної війни росіяни вбили в Україні 418 дітей* [АрміяInform, 20.06.2022], *Розв'язавши велику війну, кремлівський режим не лише створив об'єктивні передумови для деокупації Криму та Донбасу* (УП, 03.12.2022), *[Не вперше в історії ми стаємо народом - військом, розгортаючи опір всюди і всіма силами. І військові, і кожен українець спиняє ворога своїми силами!]* Тому варто назватися **Народною війною за незалежність** (Історична правда, 03.03.2022). Функцію значеннєвого маркера виконують прикметники *масштабний, широкомасштабний, повномасштабний, великий, усенародний* та ін. з об'єднувальними семами 'значний розмірами', 'значний кількістю'.

3. Субмодель «війна» / «рушійні сили»: *«Народ України, без сумніву, навряд чи втішає те, що Путін констатує очевидне – так само як і десятки тисяч російських сімей, чії родичі загинули, ведучи війну з [Володимиром] Путіним», – додав речник Державного департаменту* (Європейська правда, 24.12.2022). Аналізований тип семантичної референції конкретизатора відіграє чи не найважливішу роль у конституюванні варіантної назви денотата-мілітаріоніма, утвореної за зразком синтаксичних структур з одним чи двома суб'єктами-актуалізаторами рушійної сили події, пор.: *Це запитання [«Що там по Білорусі?»] з початку повномасштабної війни з Росією лунає ледь не в кожній розмові про перспективи розвитку бойових дій* (Українська правда, 20.12.2022) *і Близький до російського президента Володимира Путіна олігарх та засновник ПВК Вагнера Євген Пригожин стає обличчям російської війни в Україні* (Еспreso, 15.09.2022). Ці актуалізатори мають спільні та відмінні лексико-семантичні й формально-граматичні засоби вираження. Диференційований моносуб'єктний конкретизатор «ворожа рушійна сила» виникає як результат функціонування при іменникові *війна* таких регулярно використовуваних поширювачів: 1) хоронім *Нген* (*Росія*,

Російська Федерація) і позначені пейоративністю його інвективні субститути [М(м)осковія, Кацапія, Кацапстан, Оркостан, Р(р)ашка, Р(р)осійська Ф(ф)едерація, Федерашка, Педерашка, Мордор]: **Війна росії** може бути припинена (Еспресо, 15.09.2022), **Війну кацапії** зупинить світ (Facebook, 12.03.2022), 2) прагматонім (Кремль) → ідентичний адресант хороніма (Росія): **Нова війна Кремля** обурила й роздратувала світ (Facebook, 26.02.2022), 3) топонім (Москва) → ідентичний адресант хороніма (Росія): **Тепер, у розпал повномасштабної війни з Москвою**, ситуація кардинально змінилася (Українська правда, 03.12.2022), 4) етноніми Ngen (росіяни), етнофолізми, інші інвективні найменування (кацапи, москалі, московити, москвини, русня, орки, рашисти, федерасты, загарбники, окупанти): **Українці доводять, що це спільна війна росіян**, у якій не можна звинувачувати одного Путіна (Українська правда, 08.10.2022), **Війна русні** змінила нас (Facebook, 24.05.2022), 3) антропонім Ngen (Путін) й утворені внаслідок онімної та апелятивно-онімної контамінації його варіанти (Путлер, Мавпутін, Ліліпутін, Капутін та ін.): **Чим більше Росія програє, тим гучніше лунають твердження: «Це війна путіна...»** (Українська правда, 09.11.2022), **Війну Путлера** не сприймає світ (Facebook, 27.03.2022), 4) відхоронімні (відпрагматонімні, відтопонімні), відетнонімні й відантропонімні [російський (кремлівський, московський), москальський (кацапський), пуйлостанський, путінський, путлерівський)] прикметники: **Ми разом – проти російської війни** (Facebook, 09.04.2022), **Наслідки кремлівської війни очевидні** (Слово і Діло, 14.12.2022), **Пісні народжені під час україно-кацапсько-москальсько-рашистської війни** (You Tube, 09.03.2022), **Путінська війна** дала кожному на землі уявлення про світ тиранії та безладу, додав він [міністр оборони США Ллойд Остін] (Укрінформ, 04.12.2022). Хороніми (прагматоніми, топоніми → їхні ідентичні адресати), етноніми (етнофолізми), антропоніми як маркери назви описуваної події можуть уживатися у вигляді словоформ, уходити до складу прийменниково-іменникової конструкції 3 / ІЗ + Ninstr або детермінуватися дієприкметником: **Війна з росією – хроніка** [заголовок] (Укрінформ, 05.01.2022), **Нині в Україні під час війни з російською педерацією** внутрішньо переміщені особи стикаються з відсутністю доступного житла (Електронні петиції, 16.08.2022), **Заяви, що вже за дні може спалахнути повномасштабна війна з рашкою**, особливо не дуже мешканців цікавить (Epigma, 09.02.2022), **У війні з московитами** загинув воїн з Дрогобича (Високий Замок,

16.08.2022), **Війна з москалями** набирає обертів (Телеканал Прямий, 04.04.2022), **Це жорстока війна і з Путіним, і з багатьма росіянами, точніше окупантами** (Слово і Діло, 07.09.2022), **Гірше війни з кацапами може бути лише мир з кацапами** (Цензор.Нет, 05.12.2022), **Війна з «фашизмом», розв'язана росіянами в 21 столітті, дасть багато дослідницького матеріалу для клінічної психіатрії майбутнього** (Українська правда, 02.09.2022).

Диференційований моносуб'єктний конкретизатор – «українська рушійна сила» – є також наслідком синтезу семантики заповнювачів синтаксичної позиції, яку системно програмує субстантив *війна*. Їхню функцію виконують позбавлені негативної оцінки хороніми (*Україна, Українська держава, Русь*), етноніми (*українці, український народ*) як компоненти прийменниково-іменникових конструкцій іншої будови – ПРОТИ + Ngen, ЗА+Nacc: *Путін назвав причину війни проти України* (Радіо Свобода, 25.12.2022), *Скільки триватиме війна проти українців, українського народу?* (Європейська правда, 22.10.2022), *Війна за Україну: дискусія з Іреною Карпою* (You Tube, 25.10.2022), *Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це...війна за самостійну, незалежну, правову, соціальну, демократичну Українську Державу...* (Слово Просвіти, 11–17.05.2022), *Зараз іде війна за ... Русь, культуру і мову — мовознавець Віктор Мойсієнко* (Громадське радіо, 16.02.2022).

Диференційований бісуб'єктний конкретизатор «ворожа рушійна сила + українська рушійна сила» постає як продукт комбінування проаналізованих моносуб'єктних конкретизаторів із деякими незбіжностями на рівні детермінувальних прийменниково-відмінкових форм. Систему аналізованих конкретних репрезентантів відповідно до їхньої формально-граматичної організації можна представити у вигляді таких узагальнених моделей: 1) хоронім (прагматонім, топонім → ідентичні адресанти хороніма; етнонім; антропонім) Ngen + Con I (TA) + хоронім (прагматонім, топонім → ідентичні адресанти хороніма; етнонім, антропонім) Ngen: **Війна Росії і України у фокусі світу** (Апостроф, 17.07.2022), **Війна Росії та України призведе до голоду на Близькому Сході – голова МВФ** (Економічна правда, 27.03.2022), 2) хоронім (прагматонім, топонім → ідентичні адресанти хороніма; етнонім; антропонім) Ngen + Prep + хоронім (прагматонім, топонім → ідентичні адресанти хороніма; етнонім, антропонім) Nx (Prep ПРОТИ + Ngen; Prep ЗА + Nacc; Prep З/ЗІ + Ninstr): **Сто днів війни Кремля проти України** (Посольство США в Україні, 03.06.2022), **Війна Москви проти України в розпалі** (Апостроф,

11.03.2022), **Війна Московії проти України** (You Tube Yt, 09.03.2022), *Як історик, я чудово розумів давним-давно, що такі події, така війна повномасштабна «кацапії» проти України – це абсолютно очікувана річ* (Суспільні новини, 11.03.2022), **Війна русні проти України** й довоклицішні фінансові ігрища (Український світ, 28.02.2022); **Війна Московії з Руссю** (Facebook, 26.02.2022); **Війна Росії з Україною** вступає в другий календарний рік (BBC News. Україна, 27.12.2022), **Війна Путіна з Україною** розв'язує руки спецслужбам РФ – ISW (Главком, 14.12.03.2022), 3) Prep МІЖ + хоронім (прагматонім, топонім → ідентичні адресанти хороніма; етнонім; антропонім) instr + Con І (ТА) + хоронім (прагматонім, топонім → ідентичні адресанти хороніма; етнонім, антропонім) instr: **Дивна Реакція росіян на фото війни між Росією і Україною** (You Tube, 06.03.2022), 4) відхоронімний (відпрагматонімний, відтопонімний; відетнонімний, відантропонімний) Adjnom + Prep ПРОТИ + хоронім (прагматонім, топонім → ідентичні адресанти хороніма; етнонім, антропонім) gen: **Засновник ПВК Вагнера стає обличчям російської війни проти України** (Еспресо, 15.09.2022), 5) Part + хоронім (прагматонім, топонім → ідентичні адресанти хороніма; етнонім; антропонім) instr + Prep ПРОТИ + хоронім (прагматонім, топонім → ідентичні адресанти хороніма; етнонім, антропонім) gen: **Розв'язана Росією війна проти України** впливає на глобальну ситуацію – звернення Президента України до співтовариства Foreign Policy Community of Indonesia (FPC) (Президент України, 27.05.2022), Заступниця Генерального секретаря ООН з політичних питань Розмарі Дікарло наголошує на тому, що **війна, розв'язана росією проти України**, має закінчитися відповідно до Статуту ООН, тобто за умови відновлення територіальної цілісності країни в її міжнародно визнаних кордонах (Укрінформ, 16.11.2022), **Розгорнуту Путіним війну проти України** вона [американська публіцистка Енн Епплбаум] вважає геноцидною війною на винищення, а самого російського лідера –найбільшим воєнним злочинцем ХХІ століття (BBC News. Україна, 18.09.2022), 6) відхоронімний (відпрагматонімний, відтопонімний; відетнонімний, відантропонімний) Adjnom + відхоронімний Adjnom: «...Три місяці повномасштабної російсько-української війни істотно вплинули на продовольчу безпеку, економічні ринки і будуть посилювати військові конфлікти...» – говорить експерт (АрміяInform, 20.06.2022), Тімоті Снайдер: Як закінчиться **московсько-українська війна** (Новинарня, 11.10.2022), Як довго триватиме **москальсько-українська війна** – аналітика Інституту вивчення війни (ISW)

(YouTube, 09.07.2022), *Сьогодні, 8 травня, у Броварах у приватному музеї Зброї Євгенія Гредунова відбулася презентація виставки «Московитсько-Українська війна...Битва за Київ. Березень 2022 року. Бої на Броварському напрямку»* (Київлада, 08.05.2022).

Для аналізованої номінативної парадигми характерними є ізофункційні відношення на рівні присубстантивного конкретизатора, які ґрунтуються на засадах семантичної та формально-граматичної взаємозалежності, взаємозумовленості й репрезентовані моделями такими типовими моделями: Nx ↔ Adjnom: *війна Росії (росіян) ↔ російська війна, війна Москви ↔ московська війна, війна Кремля ↔ кремлівська війна*; Part (розпочата, ініційована...) + Nx ↔ Adjnom+ Adjnom: *розпочата Росією війна ↔ російська війна, розпочата Москвою війна ↔ московська війна, розпочата Кремлем війна ↔ кремлівська війна, розпочата Путіним війна ↔ путінська війна*; Nx + Con + Nx ↔ Adjnom + Adjnom: *війна Росії і (та) України ↔ російсько-українська війна, війна Москви й (та) України ↔ московсько-українська війна, війна Кремля і (та) України ↔ кремлівсько-українська війна*; Nx + Prep + Nx ↔ Adjnom+ Adjnom: *війна Росії з Україною, війна Росії проти України ↔ російсько-українська війна; війна Москви з Україною; війна Москви проти України ↔ московсько-українська війна, війна Кремля з Україною, війна Кремля проти України ↔ кремлівсько-українська війна, війна Путіна з Україною, війна Путіна проти України ↔ путінсько-українська війна*; Nx + Prep + Con + Nx ↔ Adjnom+ Adjnom: *війна між Росією та (і) Україною ↔ російсько-українська війна, війна між Москвою та (і) Україною ↔ московсько-українська війна, війна між Кремлем та (і) Україною ↔ кремлівсько-українська війна, війна між Путіним та (і) Україною ↔ путінсько-українська війна, російська війна проти України ↔ російсько-українська війна; Adjnom + Prep + Nx: російська війна проти України ↔ російсько-українська війна, московська війна проти України ↔ московсько-українська війна, кремлівська війна проти України ↔ кремлівсько-українська війна, путінська війна проти України ↔ путінсько-українська війна*; Part (розпочата, ініційована...) + Nx ↔ Adjnom+ Adjnom: *розпочата Росією війна з Україною, розпочата Росією війна проти України ↔ російсько-українська війна, розпочата Москвою війна з Україною, розпочата Москвою війна проти України ↔ московсько-українська війна, розпочата Кремлем війна з Україною, розпочата Кремлем війна проти України ↔ кремлівсько-українська війна, розпочата Путіним війна з Україною, розпочата Путіним війна проти України ↔ путінсько-українська*

війна. Напр.: «**Путінська війна**» або «**війна Путіна**» — так називається лонгрід-розслідування від *New York Times*, яке базується на інтерв'ю, перехоплених розмовах, документах і секретних воєнних планах, які показують, як «Київ за 3 дні» перетворився для росіян на справжню катастрофу (Громадське радіо, 31.12.2022); Не буде перебільшенням, коли б сказати: образ України упродовж останніх місяців сприймається у світі цілком інакше, ніж то було до лютого 2022 року, коли росія розпочала повномасштабну **війну проти українського народу** (Літературна влада, жовт. 2022) — А тепер цю нехитру істину підтверджує **російсько-українська війна** (Українська правда, 05.11.2022). Найвищим ступенем продуктивності з-поміж моносуб'єктних конкретизаторів наділені конструкції **війна проти України**, а серед бісуб'єктних — **російсько-українська війна**. Вони найвиразніше передають зміст денотата «воєнні події в Україні 2022–2023рр.» завдяки 1) прийменникові *проти*, який «уживається при позначенні предмета, явища, особи, для ... знищення яких і т. ін. щось робиться, застосовується» (188, т. VIII, с. 315), а також 2) порядкові компонентів складного прикметникового слова, із яких препозитивний називає винуватця події.

З погляду москвитів, рушійними силами «спеціальної військової операції» є російський народ як захисник своєї держави і Європа та Америка, у першочергових планах яких — захоплення російської території, заволодіння її природними багатствами й, зрозуміло, поневолення, а то й винищення росіян. Функцію типового бісуб'єктного конкретизатора виконують пропріативи *Росія (Російська Федерація), Європа, Америка НАТО, Захід: Тезу про **війну НАТО та РФ на території України** вигадано в Росії — Зеленський* (Інтерфакс-Україна, 08.08.2023), *Росіяни думають, що це **війна між Росією та Європою*** (24 канал, 17.03.2023), *Ще більше підвищує ставки його думка про те, що **війна** є частиною ширшого протистояння **між Росією і Заходом*** (Texty.org.ua, 24.03.2023).

Одним із шляхів з'ясування багатопланової сутності досліджуваної події, її об'єктивно-суб'єктивної оцінки з погляду учасників (українців та росіян), яку зможуть використати незалежні експерти для встановлення історичної справедливості може бути змодельована для порівняльного аналізу формула $X(\text{номінування})$ чи $Y(\text{номінування})$: подія = 1) $X \rightarrow$ «хрестовий похід» *проти українських нацистів* (Українська правда, 02.09.2022) **чи** $Y \rightarrow$ *несправедлива, загарбницька війна, що фактично вилася в безглузде вбивство беззбройних цивільних українців* (Слово Просвіти, 04–10.08.2022.2022); 2) $X \rightarrow$

російська «спеціальна військова операція» в Україні (Е,15.09.2022) **чи** У → війна за самостійну, незалежну, правову, соціальну, демократичну Українську Державу (Слово Просвіти, 11–17.08.2022.2022); 3) збройний конфлікт (Юридична газета, 28.04.2022) **чи** У → терористична війна московських мутантів з усіма верствами українського народу – від немовлят до людей статечного віку (Літературна Україна, 23.04.2022); 4) Х → історично зумолена необхідність (Facebook, 26.04.2022) **чи** У → продовження геноциду, тероризму, вишуканих тортур, які москалі застосовували проти бандерівців, національно свідомих українців у 1940–1950-х роках (Слово Просвіти, 11–17.08.2022.2022). А вся ця закономірна, а не спонтанна процедура – лінгвалізація денотата «сучасні воєнні дії в Україні», наділеного статусом мілітарної прецедентності, як органічного складника концептуальної картини світу.

4. Субмодель «війна» / «час події»: Війна 2022 – велике зло (Апостроф, 26.03.2022), **Війна-2023: якою вона буде, скільки триватиме та коли закінчиться** (Кореспондент.нет, 30.12.2022), У час **російсько-української війни 2022 року** я й мої ровесники, ті, хто дожив до цих днів, були занадто старими й немічними, яким уже ніхто не пропонував узяти до рук зброю (Слово Просвіти, 23–30.06.2022), Ми свідомі того, що... **війна, яка розпочалася 24 лютого 2022 року**, є частиною іншої значно більшої війни (Літературна Україна, 23.04.2022). Актуалізатором темпоральної інформації є іменники-назви дат як семіотичний результат «концептуальної репрезентації дійсності в етносвідомості» (181, с. 365). Відомо, що події, які тривають або недавно відбулися, суспільство фіксує точно, а в майбутньому вони матимуть загальніші рамки хронікування, найчастіше за роками — початком і кінцем події. Окрему групу сформували найменування з такими темпоральними конкретизаторами: 1) «який триватиме довго», та 2) «який має означену або неозначену тривалість у межах одночасності». Основним мовним засобом вираження його є прикметники 1) довгий, тривалий, затяжний, довготривалий, 2) сьогоднішній, теперішній, нинішній, сучасний: Путін готує росіян до **затяжної та виснажливої війни** (Zaxid.net, 08.12.2022), Президент Росії, воєнний злочинець Володівір Путін створює умови для **тривалої загарбницької війни ... та налаштовує на це росіян** [Zaxid.net, 08.12.2022]; **Сьогоднішня війна** є продовженням тієї, що розпочалась понад 100 років тому, коли злочинний більшовицький режим узявся знищити Українську народну республіку (Полтавська хвиля, 10.04.2022), Президент

Володимир Зеленський вважає **нинішню війну** в Україні зіткненням двох світів – звичайних мирних людей і людей, спеціально принижуваних своєю державою (Укрінформ, 15.04.2022). До вже з'ясованого варто додати те, що частоту вживання іменниково-числівникових сполук *В(в)ійна 2022, В(в)ійна 2023* як темпоральних індикаторів російсько-української війни, посилює входження їх до складу ідеонімів, як-от: «*Війна 2022: щоденники, есе, поезії*» (твори 42 українських авторів, написані після 24 лютого), *телеграмканал «Війна 2022»* (новий канал, на якому розміщено оперативну інформацію про воєнні дії в Україні), «*Війна – 2022*» (9 найкращих ігор на воєнну тематику для персональних комп'ютерів), («*Війна-2022*», «*Війна: 2022*» (різноманітні оголошення, реклами, графічно відмінними об'єднані графічно відмінними заголовками «*Війна-2022*», «*Війна 2022*») тощо.

5. Субмодель «війна» / «місце в історії суміжних подій»: ... Спочатку *схарактеризуємо натеперішню 28-му російсько-українську війну, яка уже триває 8 років і 5 місяців* (Слово Провсвіти, 11–17.2022). Семантично діагностувальну функцію виконує залежний від іменника порядковий числівник. Доречно наголосити, що «російсько-українська війна – термін, що має кілька значень, а саме: 1) боротьба за незалежність України, яка триває кілька століть; 2) бойові дії, які точаться на сході впродовж восьми років (від анексії Криму та окупації частини Донецької і Луганської областей); 3) період повномасштабного вторгнення російських військ в Україну з 24 лютого 2022 року, коли о 5:05 ранку російська армія бомбила Київ» (205, с. 12). Принагідно вияскравимо й те, що існують різні погляди на хронологію російсько-українських воєн. Їх традиційно ідентифікують відповідно до таких історичних періодів, як «Київська Русь», «Велике князівство Литовське», «Річ Посполита», «Гетьманщина», «Російська імперія», «Українська Народна Республіка», «Союз Радянських Соціалістичних Республік», «Незалежна Україна». Російсько-українське протистояння розпочалося понад 1000 років тому, тобто тоді, коли ще не існувало ні українців, ні росіян, однак «вже мали місце збройні конфлікти між племенами, які мешкали на сході Європи» (27). Цей конфлікт веде свій лік ще від 964 року, коли «Великий князь Київський Святослав Хоробрий підкорив племена в'ятичів, які жили в межиріччі річок Оки та Волги» (Там само), з особливою силою проявився в XII столітті, яке називають початком довгого переліку війн «руського міра» з українським світом (див.: 26). За підрахунками військових журналістів маємо «30 війн із Заклятим

сусідом» (214). Третій Президент України В. Ющенко називає бойові дії, які точаться на сході впродовж восьми років, *24-ю війною*, а історик О. Палій – *22-ю*. Філолог В. Лизанець іменує воєнні події в Україну, початком яких стало 24 лютого 2022 року, *28-ю російсько-українською війною*, а відомі інтелектуали брати Капранови – *35-ю війною*, перша з яких – руйнування 1169 року Києва, учинене князем Андрієм Боголюбовим. Родовою назвою до цих видових найменувань можуть бути такі: *[рф віроломно 24 лютого 2022 року напала на Україну.] Це було ... наслідком війн та експансії, які робила московія в Україні останні 400 років* (Главком, 18.03.2023), *Воєнні злочини, системний терор і залякування є вершиною айсберга гібридного російського вторгнення до Європи, що триває не одне десятиліття* (Facebook, 18.03.2023), *Наша війна водночас є продовженням століть боротьби за свободу...* (Укрінформ, 03.03.2022), *Стався черговий злочин, скоєний мозковськими людодідами* (Facebook, 22.04.2023).

Характеризовані розряди номінативів доповнюють виразно конотовані назви, у яких промовисто віддзеркалені українські футурологічно-темпоральні наративи-прагнення: *Нинішня ... війна – фінальний акт кількастолітнього екзистенційного, цивілізаційного і нещадного протистояння обох країн* [України та Росії] (Слово Просвіти, 11–17.2022). Поширеним є вже згадуваний погляд, згідно з яким 24 лютого 2022 року – *нова фаза (активна фаза, гаряча фаза) восьмирічної війни (російсько-української війни)*, а не початок нової війни: *Від початку активної фази російсько-української війни обсяги українського експорту суттєво скоротилися* (Економічна правда, 08.04.2022), *Восьмирічна війна [Володимира] Путіна ... вже створила для України величезні гуманітарні проблеми...* (Економічна правда, 14.07.2022). У вікіпедійному просторі видовою назвою до родової *російське вторгнення в Україну 2022 року* є й така, як *третій етап російсько-української війни, розв'язаної Росією 2014 року* (Вікіпедія). Натеперішні воєнні дії в Україні так само небезпідставно вважають продовженням національно-визвольних змагань, що засвідчують широковживані вторинні найменування досліджуваного денотата, як-от: *...Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це ...національно-визвольна боротьба українського народу з одвічними ворогами за своє буття на Богом даній українській землі...* (Слово Просвіти, 11–17.08.2022), *Російсько-українська війна стала кульмінацією титанічних змагань за нашу свободу та*

ідентичність (Літературна Україна, жовт. 2022), ...*Ми – повноцінні учасники Великої Визвольної Війни українського народу проти російських окупантів* (Слово Просвіти, 23–30.06.2022), *Нинішня російська широкомасштабна військова агресія проти України – це продовження геноциду, тероризму, вишуканих тортур, які москалі застосовували проти бандерівців, національно свідомих українців у 1940–1950-х роках* (Слово Просвіти, 11–17.08.2021), *Війна, що почалася 24 лютого 2022 року, на відміну від російсько-українського військового конфлікту середньої інтенсивності на Донбасі у 2004 – 2022 рр., стала найбільш трагічною екзистенційною подією для України в її багатовіковій історії* (Слово Просвіти, 23–30.06.2022). За переконливим твердженням Ю. Щербака, зміст вирізнених та інших можливих назв сьогодні посилює свою актуальність тому, що розв’язана Росією війна «поставила питання про саме існування українського народу та його держави» (237, с. 1).

6. Субмодель «війна» / «мета події»: *Розгорнуту [Володимиром] Путіним війну проти України вона [американська публіцистка Енн Епплбаум] вважає ... **війною на винищення, а самого російського лідера – найбільшим воєнним злочинцем XXI століття*** (BBC, 18.09.2022). Учасники (сторони) будь-якої війни мають різне прагнення, ставлять різні завдання, хочуть досягти свого. Міжнародний редактор «The Economist» А. Островський, який останні 8 років висвітлює зміни в українському суспільстві, семантичну заакцентованість аналізованої субмоделі конкретизує так: «Мета України в цій війні зрозуміла – повернення своїх територій у кордонах 1991 року. Цілі Росії так часто змінювалися – від “демілітаризації” і “денацифікації” до “десатанізації”, – що говорити про них всерйоз взагалі неможливо» (132). Найвиразнішим мовним засобом вираження концептуальних опозицій «оборонятися від нападу» / «насилено захоплювати», «зберігати своє» / «привласнювати чуже» з об’єднувальним для них значенням «мета» є ад’єктивні конкретизатори *визвольний / загарбницький (терористичний, геноцидний): Для нас це – **всенародна визвольна війна*** (Літературна Україна, 23.04.2022), *У цей непростий час **визвольної війни**, коли ЗСУ мужньо товчуть московську орду на фронтах Вітчизни, на повну силу гуркочуть гармати письменницького слова, пробиваючи броню байдужості* (Літературна Україна, 23.04.2022). Однією з головних ментальних проблем, на які натрапило українське суспільство після початку повномасштабного кремлівського вторгнення 24 лютого 2022 року,

є ставлення до росіян, які виявляють відкритий протест проти **несправедливої, загарбницької війни**, що фактично вилася в безглузде вбивство беззбройних цивільних українців (Слово Просвіти, 11–17.08.2022), ...**Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це ... терористична війна** ... (Літературна Україна, 23.04.2022), **Кожна секунда, хвилина на вагу золота, бо вирішується доля України у геноцидній, терористичній війні** (Слово Просвіти, 11–17.08.2022). 3-поміж регулярних інтенційних конкретизаторів слова **війна** як граматично опорного компонента однієї з потенційних назв події – іменники **визволення, захист, збереження, незалежність, свобода, самостійність / загарбання, поневолення, знищення, омертвлення**, серед яких домінують девербативи. Ці конкретизатори регулярно функціують у складі прийменниково-відмінкової форми Prep 3A+ Nx, Prep ПРОТИ+ Nx й експліцитно актуалізують опозиційні семи 'оборона від ворожих сил' / 'насильне захоплення': ...**Нинішня війна – це війна за незалежність** (Історична правда, 03.03.2022), ...**Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це ... війна за особисту, родинну, суспільну, державну Свободу** (Слово Просвіти, 11–17.08.2022) / **Ці дві планети [Марс з Ураном] можуть принести неочікувані військові повороти, а також війну проти поневолення і за свободу** (УНІАН, 26.07.2022).

7. Субмодель «війна» / «легітимність / нелегітимність події»: 24 лютого 2022 року розпочалася **справжня війна** (Слово Просвіти, 18–24.08.2022), **Байден: Ракетні удари продемонстрували жорстокість незаконної війни...** (Українська правда, 10.10.2022), 3 24 лютого **Сполучені Штати та решта світу знали, що «спеціальна військова операція» Путіна була неспровокованою та невинуватеною війною...** (Українська правда, 22.12.2022). Лексико-семантичний репертуар присубстантивних конкретизаторів обмежений. Його формують прикметники зі значенням «який відповідає / не відповідає критеріям події» (**справжній / несправжній**), «який відбувається відповідно до встановлених / невстановлених правил» (**законний / незаконний, виправданий / невинуватений, спровокований / неспровокований**). Реальні учасники події, зрозуміло, по-різному легітимізують сучасні воєнні дії в Україні. Є ще й нейтральне аксіологічне джерело – рецепція того, що відбувається в Україні, світовою спільнотою. За її вербалізаційною версією, представленою здебільшого через інтертекстуальність, Україну охопила **повномасштабна війна, яку безпідставно оголосила Росія, визнана Європарламентом державою-спонсором тероризму** (Радіо Свобода,

23.12.08.2022), а Конгресом США – державою-агресором (Європейська правда, 21.12.2022). Збіжності виявлено й на рівні інших класифікаційних ознак досліджуваного денотата, репрезентованого тими або тими субмоделями, як-от: «У момент серйозних глобальних викликів – від світової інфляції, кліматичної кризи до **жорстокої війни Росії проти України** – ми збираємо максимально широку коаліцію партнерів для досягнення результатів», – зазначив президент США (Главком, 02.01.2023) → «оцінка події» + «рушійні сили події»; «Лідери підтвердили свою солідарність з українським народом і засудили гуманітарні страждання, викликані **нічим не виправданою війною Росії...**» – додала прессекретарка Білого дому (Главком, 02.02.2023) → «легітимність»+ «рушійні сили події»; В умовах **найкривавішої війни XXI століття** Україна започатковує відлік новітнього історичного часу і закладає будову принципово нової архітектури світу (Слово Просвіти, 26.08–07.09.2022), Українство повстає проти **найзлочиннішої у XXI столітті війни...** (Слово Просвіти, 26.08–07.09.2022) → «оцінка події» + «час події».

8. Субмодель «війна» / «оцінка події»: Через 7 місяців **виснажливої повномасштабної війни** окупанти анонсували «референдуми» на захоплених територіях Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей (Українська правда, 20.09.2022), Минає шостий місяць **кровопролитної російсько-української війни** (Слово Просвіти, 26–07.08.2022), **Це злочинна війна**, яку розпочала Росія (BBC News Україна, 21.11.2022), «Це не “спецоперація”, а **жорстока війна**, ми тут – м’ясо»: окупант телефонує додому, – Перехоплення ГУР (Новинарня, 10.08.2022), **Пекельна війна** триває (Апостроф, 12.09.2022), **Майже пів року йде важка війна** (Слово Просвіти, 18–24.08.2022). Іменник **війна** регулярно детермінує ад’єктивні лексеми з інтегровальними пейоративно поліфункційними семами, як-от: ‘пов’язаний із масовим знищенням людей’ (кровопролитний, смертельний), ‘який викликає страх’ (грізний, страшний), ‘який заслуговує на осуд’ (геноцидний, злочинний), ‘сповнений труднощами’ (тяжкий, важкий), ‘який важко витерпіти’ (нестерпний, скажений, пекельний, жорстокий). Ці присубстантивні поширювачі нерідко утворюють послідовні синтагматичні ланцюги, що перетворюються на виразні оцінні маркери, як-от: **Жорстока, кровопролитна війна** продовжує забирати життя найкращих синів та доньок України (Брацлавська територіальна громада, 10.03.2023), Другий рік триває **жорстока, несправедлива, руйнівна війна** Росії проти України, в ході якої найбільше постраждали території, що

опинилися під окупацією (Український інститут національної пам'яті, 06.09.2023). Основна сфера вживання вирізнених найменувань досліджуваного денотата – художній та публіцистичний дискурси. Вони наповнені високим зарядом емоційності, тому позбавлені навіть потенційної змоги потрапити до майбутнього загальноновизнаного номінування описуваного денотата, отже, й перспективи поповнити розряд лексичних словосполучень, стати заголовком майбутньої енциклопедійної статті. За допомогою цих лінгвоодиниць досягається декоративність, орнаментальність не лише експліцитно конотованого альтернативного номінування денотата чи текстового фрагмента, а й дискурсу загалом, складником якого воно є, пор.: *війна ↔ 1. **Легендарна війна за незалежність** ↔ ...Армійські частини, провулки і вулиці, названі на честь загиблих (тіла яких зустрічають у містах і селах на колінах), уроки мужності в школах – така війна стає легендарною війною за незалежність* (Укрінформ, 21.02.2015); 2. **Брутальна загарбницька війна агресивної Московії проти незалежного, волелюбного українського народу** ↔ *Хибність ... підходу вже в тому, що маємо справу не з «українським конфліктом», не з «антитерористичною операцією», а з брутальною загарбницькою війною агресивної Московії проти незалежного, волелюбного українського народу* (Літературна Україна, 7.09.2017); 3. **Імперсько-самовільна кара Кремля за непослух.** ↔ ... *Коли нація в XXI сторіччі стікає кров'ю, то передовсім слід проїнятися зупиненням кровотечі, поповненням втрат, а відтак – не допустити подальшого кровопускання на Донеччині, яке – і це очевидно вже всім – не що інше, як імперсько-самовільна кара Кремля за непослух* (Літературна Україна, 14.09.2017).

Поширений тип серед описуваних найменувань становлять структури з протилежною семантичною референцією конкретизаторів, що позначають ті етичні, духовно-моральні, суспільні поняття-антиподи, які «є найзагальнішими елементами людської свідомості», а структура їхніх лексичних значень «схильна до... моделювання універсальних концептів загальної когнітивно-семантичної сфери засобами національно-мовних систем...» (148, с.170) (*добро / зло, правда / брехня, демократія / автократія, цивілізація / варварство...*). Регулярними формально-граматичними репрезентантами присубстантивних поширювачів постають моделі Nnom + Prep 3/3I /I3+ Ninst, Nnom + Prep ПРОТИ+ Ngen та Nnom + Con I (TA) + Ngen: *Це ... **війна правди з брехнею, добра зі злом, демократії з автократією*** (Енциклопедичний вісник, 2022, с. 6), *Це **війна***

цивілізації проти дикого варварства (Главком, 06.04.2022), «Російсько-українська війна є **боротьбою Добра і Зла**», – Євген Магда в етері «Радіо НВ» (Західний інформаційний фронт, 15.11.2022). Родовою назвою до цих варіантних найменувань може бути вже згадувана конструкція **війна «І» проти «Z»** (Українська правда, 02.08.2022). Функцію присубстантивних конкретизаторів виконують графічні символи «І» та «Z», що мають різне поняттєво-прагматичне навантаження, демонструють протидію добра і зла, вступаючи у відношення семантичного протиборства.

Нарешті, важливо зацентувати на тому, що для варіантних назв денотата-мілітаріоніма характерна різна мотивованість. Одні з них наповнені глибинно-філософським, інші – алюзійним, ще інші – прогнозувальним змістом і т. ін. Виразним актуалізатором філософічності є описова структура *війна ідентичностей* (релігійної, національної, етнічної, політичної, культурної) з такими її конкретними репрезентантами, як *війна проти ідентичності* («щоб українці більше не існували як нація» (47) і *війна за ідентичність* («остаточне усвідомлення – хто ми є і ототожнення – хто свій, а хто ні» (Там само): *...Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це **війна ідентичностей**...* (Слово Просвіти, 11–17.08.2022). Алюзійність експліцитно демонструє конструкція **повторення гріха Каїна**, в основу якої закладено загальновідому семантичну модель «Каїн – велике зло», передовсім таке, як «зло братовбивства»: *Православні богослови без вагань засудили ... війну проти України як «повторення гріха Каїна»* (Літературна Україна, 23.04.2022). Війна триває, висловлюють – індивідуально і колективно – різні передбачення щодо її закінчення, наслідків для України та Росії, трибуналу для Путіна і його оточення. Світові, вітчизняні політики, лідери різних заявляють про стратегійну помилку, стратегійний провал і стратегійну поразку керівника держави-агресра: *Війна росії проти України є **стратегічною помилкою, стратегічними провалом путіна*** (Літературна Україна, 23.04.2022). *Неспровокована агресія, яку Росія розпочала проти України, стане **стратегічною поразкою для президента РФ Володимира Путіна*** (LB.ua, 24.05.2022).

9. Субмодель «війна» / «новітні ефективні види зброї»: *Багато чого вирішують очі в небі – це **війна дронів і артилерії**, – волинський нацгвардієць* (МВС України, 05.12.2023), *Перша у світі **війна дронів** іде в Україні* (Антикор, 23.02.2023), ***Війна безпілотників**: якими дронами-камікадзе користуються Україна та Росія* (Еспресо, 27.07.2023), *Рекорд за кількістю запущених за час повномасштабної*

війни «мопедів» тримає вересень – 503 дрони, з яких 396 було збито (Слово і Діло, 20.12.2023). Присубстантивну позицію цього номінативного типу регулярно заповнюють лексеми *безпілотник*, *дрон* зі статусом родових понять, від яких утворено низку видових понять. Ідеться про прикладкові чи підрядні словосполучення на зразок *дрон-камікадзе*, *дрон-шахед*, *наземний дрон*, *підводний дрон*, *некерований дрон*, *керований дрон*, *автоматичний дрон*, *ручний дрон*, *керований безпілотник* та ін. з притаманною їм семантикою «літальний апарат без пілота». Розряд видових найменувань розширюють функційно продуктивні лексичні одиниці *шахед*, «мопед», *газокосарка*, «*балалайка*», «*пташка*» та прикладкові або підрядні словосполучення *надрозумний безпілотний комплекс «Saker Scout»*, *курсуючий боєприпас*, *баражуючий боєприпас*, *військовий робот*, *повітряний робот*, *бойовий робот*, *літальний (літаючий) мопед*, *літальна (літаюча) балалайка*, *повітряний мопед*, *смертоносний мопед*, *літальна (літаюча) газокосарка*, *літаюча «балалайка»*, «мопед»-шахед. Пор. подані вище приклади з такими: Щоденно за допомогою цих «**пташок**» пілоти знешкоджують техніку противника та запобігають просуванню російських військ під Соледаром Донецької області (Радіо Свобода, 23.12.2023), Найбільш ефективними для збиття **дронів-шахедів** можуть бути зенітні установки малого радіуса дії, зокрема «Тунгуска» (Суспільне, 14.12.2022), **Летюча балалайка** та **повітряний мопед**. [Такими назвами нарекли одесити ворожу зброю після низки атак іранських дронів-камікадзе] (5 канал, 28.09.2022), Ідея створення **баражуючих боєприпасів** виникла наприкінці 70-х років ХХ ст., а у 80-их впроваджені перші зразки цього озброєння (Еспreso, 27.07.2023), Український **бойовий робот**, керований з повітря, вперше в історії зміг знищити позиції окупантів (УНІАН, 06.12.2024), Міноборони вже затвердило **використання надрозумного безпілотного комплексу – «Saker Scout»** із системою, яка розпізнає та атакує 64 типи цілей у районах, де через системи РЕБ не можуть працювати інші безпілотними (ТСН, 01.01.2024). Окреме місце в цій номінативній парадигмі відведено лексичній одиниці *шлюхеда* (*шлюха* + *шахеда*), яка, зберігаючи через мотивувальне тло асоціативний зв'язок із семами 'розпусниця', 'повія', експліцитно реалізує пейоративну конотацію: В областях, де літають **шлюхеда**, відбою нема (Советчица, 18.07.2023), Хлопці полюють на «**шлюхеда**» на Київському напрямку (Facebook, 18.07.2023), Кацапські **шлюхеда** вночі знищили адміністративну будівлю в Херсоні (Facebook, 30.12.2023).

Функційно найактивнішим є іменник *дрон*. З-поміж неофіційних найменувань сучасної російсько-української війни продуктивний розряд утворюють словосполучення *війна дронів*. Українські військові говорять про неї так: «У кого більше дронів – той переможе» (143). Для аналізованих конкретних репрезентантів субмодель «війна» / «новітні ефективні види зброї» родовою може бути назва *розумна зброя*: **Розумна зброя на передовій!** (ТСН, 01.01.2024).

10. Субмодель «війна» / «індивідуальний або колективний потенціал знань, когнітивних здібностей, досвіду»: *«Це **війна інтелектів**: як воюють ударні frv-дрони під Бахмутом та Кліщіївкою (Lb.ua, 20.09.2022), «Сьогоднішня війна – **війна технологій**. [БпЛА, або ж дрони, бачать те, що не може бачити людина...]» – наголосила Олена (Портал МВС, 02.02.2024), Бахмутський напрямок зараз дуже цікавий, тут іде **війна розуму, технологій**... (Бахмут, IN.UA, 21.02.2024).* Функцію залежних компонентів при іменникові *війна* виконують лінгвоодиниці з ідентифікувальними семами ‘особисті знання’ або ‘колективні знання’ (*інтелект, розум, технології* і под.). Субстантивно-субстантивні конструкції *війна інтелектів, війна технологій* перебувають в ізофункційних відношеннях із синтаксичними структурами *інтелектуальна війна, технологічна війна*. Пор. подані вище приклади з такими: **Інтелектуальна війна**: як в Україні планують розвивати оборонний комплекс (Бахмут, IN.UA, 24.11.2022), **Технологічна війна** – як Україна на фронті використовує штучний інтелект (Твіттер, 03.01.2024). Військові ЗСУ наголошують на тому, сучасну російсько-українську війну виграють не лиші ті, хто має більше дронів, а й ті, хто володіє новітніми технологіями (41).

11. Субмодель «війна» / «глобальний воєнний конфлікт»: *Коли розпочалася 24 лютого в Україні **світова війна** (коли Німеччина у 39-му напала на Польщу, тоді теж ніхто не називав це початком світової війни), настав час нанести йому [володимирові путіну] ядерний удар (Leopolis.News, 02.09. 2022), ... Війна, яка іде з Росією, – це насправді **світова війна** (Українська правда, 20.09.2022), Лише відсіч України і героїзм українських військових дали зрозуміти світу, що це – не локальний конфлікт, а вже цілком **глобальна війна** (Ukrainier, 02.03.2022), **Третя світова** чи локальний конфлікт (Zaxid.net, 20.09.2022).* Програмовану іменником *війна* синтаксичну позицію заповнює ад’єктиви *світовий* («який охоплює окрему частину всесвіту»), *глобальний* («який охоплює всесвіт») та порядковий числівник *третій* («який надходить за чимось попереднім»).

Термінологізоване словосполучення *світова війна* реалізує семантику «безпрецедентний за масштабом подій і кількістю жертв воєнний конфлікт за участю багатьох світових держав, який є продовженням конфліктів такого рівня ХХ століття [Перша світова війна (28.07.1914 – 11.11.1918), Друга світова війна (01.09.1939 – 5.09.1945)]». До речі, у досліджуваній номінативній парадигмі зафіксовано синтаксично вільні конструкції, побудовані на компаративних засадах, унаслідок чого сучасні воєнні дії уподібнено до тих, які були характерними для Другої світової війни: *Було абсолютне відчуття, що я потрапив у якусь дику реконструкцію Другої світової війни, що стала реальністю* (Українська правда, 02.01.2022). Синтаксично напіввільне словосполучення *глобальна війна* актуалізує значення «поширений на всю земну кулю воєнний конфлікт»: *Путін розпочав глобальну війну* (Радіо Свобода, 12.03.2022). З нею семантично корелює синтаксична структура, утворена за зразком контрастивних моделей «не Х, [а] У (= Х + додаткова контрастивна інформація)», «У (= Х + додаткова контрастивна інформація), [а] не Х»: *Правильно сказала Олександра Матвійчук на церемонії вручення Нобелівської премії миру: «Це війна не двох держав, це війна двох систем»* (Енциклопедичний вісник України, 2022, с.6). Термінологізована конструкція *третя світова війна* репрезентує план змісту «потенційний глобальний воєнний конфлікт, причиною якого стане використання ядерної зброї». І перший, і другий тип семантики вирізнених гіпотетично ономастичних найменувань можуть передавати емоційно конотовані назви з детермінованим компонентом конфлікту, напр.: *«Перехід восьмирічної російсько-української війни в повномасштабну гарячу фазу став конфліктом номер один у світі, який матиме і вже має глобальні наслідки для світової безпеки, політики, економіки, зміни культурно-ідеологічних трендів...»* – говорить експерт (АрміяInform, 20.06.2022).

Окремий різновид утворюють конструкції, одним із конкретизаторів яких є слова або сполуки слів, що називають континенти, тривалі часові періоди, а також блоки, союзи, які об'єднують різні країни світу: *Це перша велика війна на Європейському континенті, яку не змогло зупинити світове співтовариство* (АРМІЯInform, 20.06. 2022), *В умовах найкривавішої війни ХХІ століття Україна започатковує відлік новітнього історичного часу і закладає будову принципово нової архітектури світу* (Слово Просвіти, 26.08–07.09.2022), *Генеральний секретар НАТО Енс Столтенберг висловив занепокоєння тим, що бойові дії в*

Україні можуть стати **війною між Росією та НАТО** (Радіо Свобода, 09.12.2022). Вони наділені глибинним реальним змістом, часто містять футурологічні прогнози, а все це вможливорює рельєфне відрефлексування російської агресивної стратегії, тривожного, навіть загрозливого майбутнього не лише України, а й світу.

Важливо зацентувати, що одиничні конкретизатори слів *вторгнення, війна*, яке виконує роль детермінованого компонента окремо взятої назви денотата «сучасні воєнні дії в Україні», «можуть бути недостатніми для створення єдиного розуміння ситуації», то комплексні формулювання залишать «мінімум простору для подвійного прочитання», тобто тлумачення, оскільки вони експліцитно актуалізують такі важливі для досліджуваної події ідентифікаційні змісти, як «війна, спровокована агресією Росії», або «війна, до якої призвело вторгнення Росії», або «злочинні дії агресора», або «війна між Україною та Росією, спровокована російською агресією / російським вторгненням», «війна, яка ведеться терористичними та злочинними методами» (105). Ідеться про механізм виструктуровування, точніше вилогізовування, такої якості інформація, що не вимагає фонових знань навіть для тих реципієнтів, які перебувають поза стратегійними координатами події.

Конкретнішої семантики описані члени номінативної парадигми набувають у структурі комбінованої моделі, що має широкий спектр конкретних репрезентантів, найпродуктивнішими з-поміж яких є такі: 1) «війна» / «ідеологічна спрямованість» / «місце»; 2) «війна» / «ідеологічна спрямованість» / «час»; 3) «війна» / «ідеологічна спрямованість» / «місце» / час»; 4) «війна» / «ідеологічна спрямованість» / «легітимність/ нелегітимність»; 5) «війна» / «ідеологічна спрямованість» / «легітимність / нелегітимність» / «місце»; 6) «війна» / «тактика» / «місце»; 7) «війна» / «рушійні сили (рушійна сила)» / «місце»; 8) «війна» / «рушійні сили (рушійна сила)» / «легітимність / нелегітимність»; 9) «війна» / «рушійні сили (рушійна сила)» / «час»; 10) «війна» / «рушійні сили (рушійна сила)» / «місце» / «час»; 11) «війна» / «рушійні сили (рушійна сила)» / «нелегітимність» / «місце»; 12) «війна» / «рушійні сили (рушійна сила)» / «місце в історії суміжних подій»; 13) «війна» / «легітимність / нелегітимність» / «місце» / «час»; 14) «війна» / «мета» / «місце» «війна» / «рушійні сили (рушійна сила)» / «мета». Спостережено й іншу закономірність: дефініційні рамки всіх вияскравлених семантичних моделей досить часто розширюють компоненти з яскраво заманіфестованою конотацією. Найчастіше аксіологічну функцію перебирають на себе

семантично неоднорідні прикметники, зокрема ті, для яких ідентифікувальними є семи 'загальна негативна або позитивна оцінка', 'школа', 'соціальна оцінка', 'виділюваність'. Уже йшлося про те, що вони, сполучаючись із граматично панівним компонентом *війна*, нерідко утворюють послідовні синтагматичні ланцюги, які перетворюються на яскраві оцінні маркери, напр.: *З мільйонерів у волонтери: як повномасштабна війна змінює свідомість та покликання заможних українців* (YouTube, 15.12.2022) і *В Україні 5 день повномасштабної жорстокої війни* (ТСН, 28.02.2022). Атрибутивні модифікатори вносять до значеннєвого обсягу того або того найменування, в основі якого лежить складна модель, не релевантну, а емоційно-оцінну інформацію, тобто лише конкретизують його додатковими квалітативними характеристиками.

Подані вище відомості про номінативно-аксіологічну парадигму денотата «воєнні дії в Україні: 2022 – ?» не претендують на вичерпність, вони, зрозуміло, можуть бути доповнені, розширені й навіть радикально змінені. Це пов'язано не з мовними, а з екстралінгвальними чинниками, головним тим, що сенс воєнних подій, які відбуваються в Україні, починаючи з 2014 року, «бачиться ... порізню. Для одних це війна за незалежність України, її захист від агресії з боку північного сусіда. Для інших – війна незаконної влади із власним народом і, відповідно, боротьба з київською хунтою. Хтось сприймає цю війну як черговий перерозподіл власності українськими олігархами руками легковірних громадян, а для когось ця війна є лише елементом великої та кривавої геополітичної гри» (39). Водночас спостережено зміну когнітивних процесів у бік зростання свідомості, активізації формування національної ідентичності, що демонструють патріотично обарвлені, національно конотовані вербалізаційні засоби. Отже, мова «стає інструментом рефлексії над травматичним досвідом», а зміни в мовній системі – синхронним «результатом цієї рефлексії» (184, с. 73).

Що ж до прогнозів безальтернативної назви досліджуваного денотата, то є підстави констатувати, що нею може стати найуживаніша в публіцистично-політичному дискурсі сполука, утворена за зразком комбінованої моделі «війна» / «рушійні сили (рушійна сила)» / «час» – *російсько-українська війна (2022 – ?)*. На цьому почасті зацентровано у «Словникові термінології щодо подій в Україні», над укладанням якого працюють Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки й Інститут масової інформації. Формулювання «українська війна», «війна в Україні» «маскують роль

агресора (Росії); перекладають відповідальність за проблему на Україну (з Україною «щось не так»); відмовляють Україні в суб'єктності (Україна – лише територія, де точаться воєнні дії)», тому варто вдаватися до таких номінувань, як російське вторгнення (агресія, напад) в Україну, російсько-українська війна (187). Зокрема, назва російсько-українська війна логічно розширює номінативну парадигму воєн, які йменувалися свого часу вітчизняними: *російсько-польська війна (1632–1634), російсько-польська війна (1654–1667), російсько-шведська війна (1656–1658), російсько-шведські війни 18–19 ст. [російсько-шведська війна (1700–1721), російсько-шведська війна (1778–1790), російсько-шведська війна (1808–1809)], російсько-австрійсько-французька війна (1805), російсько-пруссько-французька війна (1806–1807), російсько-іранські війни 19 ст. [російсько-іранська війна (1804–1813), російсько-іранська війна (1826–1828)], російсько-турецькі війни 17–19 ст. [російсько-турецька війна (1676–1681), російсько-турецька війна (1686–1700), російсько-турецька війна (1710–1713), російсько-турецька війна (1735–1739), російсько-турецька війна (1768–1774), російсько-турецька війна (1787–1791), російсько-турецька війна (1806–1812), російсько-турецька війна (1828–1829), російсько-турецька війна (1853–1856)], російсько-японська війна (1904–1905)* та ін., а також тих збройних агресій, які є сучасним гірким уроком-досвідом «“миротворчості” від Росії»: «влаштувати війну поблизу власних кордонів із формальною метою захистити “братні народи”» або «влізти в чужий внутрішній конфлікт на чиемусь боці, найчастіше на боці уряду, значно посиливши союзника» (81). А все це «на міжнародній арені перетворюється на попіл і страждання», поіменовані росіянами задля виправдання своєї злочинної діяльності «“миротворчими місіями” та “спеціальними операціями” на “захист російськомовного або православного населення”» (40): *Перша російсько-чеченська війна (1994–1996), Друга російсько-чеченська війна (1999–2009), російсько-грузинська війна (2008)*. До цього списку можна додати ще й неофіційні хрононіми з відхоронісним конкретизатором *російський*, що експлікує семантику «одна з прихованих, але активних і відчутних рушійних сил воєнних подій у різних точках світу»: *російсько-абхазька війна (1992–1993) замість абхазької війни (1992–1993), російсько-придністровський конфлікт (російсько-придністровська війна) (1992–1993) замість придністровського конфлікту (придністровської війни) (1992–1993), сирийсько-російська війна замість громадянської війни в Сирії (2011–дотепер)*.

Що ж до потенційного загальноприйнятого найменування описуваного хрононіма як майбутнього заголовка енциклопедійних, лексикографічних гасел про воєнні дії в Україні 2022 – 2023 (?) рр., то зібраний та ретельно покласифікований фактаж дає підстави констатувати, що сьогодні претендує заповнити цю нішу конструкція, структурована за зразком моделі «відхоронімний Adjnom + відхоронімний Adjnom + Subnom (*війна*)» (російсько-українська війна), з регулярним для неї темпоративом-експлікатором значення 'конкретний рік' – 2022 р. (2022 – 2024 рр.) [російсько-українська війна 2022 (2022–2024)]. Описуваний процес номінування послідовно продовжує лінгво-історичні традиції творення назв війн, одна з рушійних сил, точніше винуватець, якої – Росія (росіяни).

РОЗДІЛ VI.

ДИНАМІЧНІ ПРОЦЕСИ В ПЕРИФРАСТИЧНІЙ СФЕРІ ДОСЛІДЖУВАНОГО ХРОНОЛОГІЙНОГО ПЕРІОДУ

...Українська мова на своєму хронологічному зрізі від 24 лютого 2022 року до сьогодні віддзеркалює невпинний пошук носіями тих мовних засобів, котрі повною мірою, найбільш адекватно й вичерпно вможливають реалізацію онтологічних запитів на фіксування довколишньої реальності в усій її об'єктивній всеохопності та суб'єктивній оцінності. І мова як система систем пропонує мовцям своєрідний алгоритм дій – повторно номінувати, переосмислити, сконструювати за принципом пазла з наявного матеріалу, що на практиці означає продукування не просто нових за формою чи значенням слів, а інновацій із незвичною структурою, семантикою.

Катерина Дюкар

...Наша реальність вимагає особливого використання слова для омовлення відповідних явищ і процесів.

Тетяна Космеда

Перифрази як чутливі маркери суспільної динаміки, людського буття в 2022 – 2023 рр. суттєво змінили свою значеннєву тональність: посилили функційну активність мілітарні вторинні номінування, що відтворюють перебіг воєнних дій в Україні, точкою відліку для яких стало 24 лютого 2022 року. Ці найменування стосуються, по-перше, самого масштабного (повномасштабного, агресивного, російського...) вторгнення, його безпосередніх та опосередкованих учасників – держав, насамперед *Росії, Білорусі, України*, ідеології (*націоналізм, нацизм, фашизм, рашизм*), стилю правління (*демократія, диктатура, автократія, тоталітаризм*), по-друге, людей за різними ономасіологійними ознаками,

передусім за етнічною належністю (*росіяни, білоруси, українці та ін.*), видом діяльності (*президент, представник влади й церкви, політик, депутат, пропагандист, військовик, учасник бойових дій, волонтер*). Описові звороти семантичного типу «Людина» відчутно домінують над вторинними номінуваннями семантичного типу «Суспільний розвиток», що відображено в Таблиці 1.

Таблиця 2. Функційна активність перифраз семантичного типу «Людина», «Суспільний розвиток»

Кількісні показники		Семантичні типи перифраз	
Усього одиниць	Із них	«Людина»	«Суспільний розвиток»
5782	← Абсолютна кількість →	3958	1824
100%	← У % →	68%	32%

Така функційна диспропорція є очевидною річчю, позаяк світ змінює людина, усе, що вона осягала – пізнала, перетворила, зрештою, зафіксувала на аксіологійній матриці – системно й послідовно віддзеркалено в мові.

VI.1. ПЕРИФРАЗИ СЕМАНТИЧНОГО ТИПУ «СУСПІЛЬНИЙ РОЗВИТОК»

Серед конструкцій семантичного типу «Суспільний розвиток» винятковою актуальністю, соціальною значущістю, семантичною поліфункційністю, широтою компонентного складу, конотативною різновекторністю вирізняються перифрастичні поля «2022 рік», «2023 рік», «Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну», «Підлив Каховської ГЕС».

VI.1.1. ПЕРИФРАСТИЧНІ ПОЛЯ «2022 РІК», «2023 РІК»

Значеннєву домінанту вторинних номінувань, що репрезентують перифрастичні поля «2022 рік», «2023 рік», становить опозиція «війна / мир», найрегулярніші актуалізатори якої групуються навколо сем 'незаконне вторгнення', 'зло', 'смерть', 'кров', 'мілітаризування світу' і под. / 'перемога', 'тверда віра в перемогу', 'мужність українського народу', 'згуртованість української

нації', 'світова солідарність' і т. ін. Родовою назвою, що об'єднує досліджувані видові одиниці, є вираз *воєнний рік* (Українська правда, 27.12.2022; Гордон, 26.12.2023) або його конкретизованіші з погляду змісту варіанти, як-от: *рік повномасштабної війни* (Українська правда, 28.02.2023), *рік повномасштабного вторгнення* (Апостроф, 24.02.2023). Роль типового носія валентності в аналізованій гіперопітонімії груп виконують лексеми на позначення чітко окреслених (*рік, доба, день*) і не окреслених конкретними рамками [*час, дата, початок, кінець, точка (відліку)*] темпоральних понять, серед яких найвищою частотою вживання наділений іменник *рік* – «період часу в дванадцять місяців, який рахують від будь-якого дня». Досліджувані видові перифрази об'єднано в такі семантичні групи:

1. «Етнічна належність»: *рік українців* (Рівне вечірнє, 22.12.2023), *рік України* (Рівне вечірнє, 22.12.2023), *наш рік* (Президент України Володимир Зеленський: офіційне інтернет-представництво, 31.12.2022). Основними маркерами вирізненого значення є суверенонім *Україна*, етніонім *українці*, відетніонімний ад'єктив *український*.

2. «Перемога над ворогом»: *рік перемоги* (Рівне вечірнє, 22.12.2023), *рік перемоги у війні з імперією зла* (Українська правда, 07.01.2023), *рік української перемоги* (Еліта України, 26.01.2023), *рік досягнення правдивого миру* (Українська правда, 07.01.2023), *рік багатьох перемог на полі бою та однієї великої історичної перемоги, якої ми вже досягли, – моральної перемоги України* (Українська правда, 07.01.2023). Роль типового заповнювача позиції, що її програмує субстантив *рік*, виконують мілітарно акцентовані іменники на взірць *перемога, мир, війна*.

3. «Морально-вольовий дух народу»: *рік великого подвигу українського народу* (Українська правда, 07.01.2023), *рік надзвичайної жертвовності* (Українська правда, 07.01.2023), *рік незламності наших людей* (Укрінформ, 24.02.2023), *лютій рік незламності* (Укрінформ, 24.02.2023), *рік витримки* (Укрінформ, 24.02.2023), *рік мужності* (Укрінформ, 24.02.2023), *рік стійкості* (Укрінформ, 24.02.2023). Основними лінгвальними індикаторами вирізненого значення є субстантиви–найменування морально-вольових якостей (*сміливість, мужність, одержимість, жертвовність, незламність, нескореність, подвиг, витримка, гарт...*), які нерідко супроводжують семантично сумісні з ними прикметники.

4. «Тяжкі наслідки війни»: *час болю* (Українська правда, 07.01.2023), *час страждань* (Українська правда, 07.01.2023), *час*

непоправних втрат (Українська правда, 07.01.2023), *час руйнувань матеріальних та духовних цінностей* (Українська правда, 07.01.2023), *час втрат для України* (Рівне вечірнє, 22.12.2023), *рік жалю* (Укрінформ, 24.02.2023), *рік болю* (Укрінформ, 24.02.2023), *рік найболючіших втрат* (Офіційний сайт Бершадської міської ради, 24.02.2023). Описуване значення регулярно експлікують іменники–назви негативного емоційного, психічного, фізичного стану (*біль, горе, журба, плач, сум, туга, страждання...*), девербативи із семантикою руйнівної дії (*руйнування, знищення, втрати* й под.), для яких також регулярним є сполучення з ад'єктивними лексемами, передусім тими, що реалізують значення «виділюваність» (*незвичайний, найтяжчий, вирішальний, унікальний, фатальний...*), «загальна позитивна або негативна оцінка» (*болісний, важкий, відворотний, скорбний, трагічний, тяжкий...*).

5. «Надії, сподівання»: *рік повернення дитинства наших дітей* (Рівне вечірнє, 22.12.2023), *рік повернення до земних радощів без повітряних тривог* (Рівне вечірнє, 22.12.2023), *рік надії* (Укрінформ, 24.02.2023). Лексико-семантичний спектр залежних компонентів не має жорстких обмежень. Його найчастіше конституують субстантиви на позначення реалій, понять, що стосуються людського буття в різних його позитивних вимірах – соціальних, культурних, чисто людських і т. ін. (*повернення, відновлення, надія, прагнення, намір...*).

6. «Міждержавні, міжетнічні зв'язки»: *рік непростих сусідів* (Українська правда, 30.12.2023), *рік чергового випробування на міцність наших відносин зі східноєвропейськими сусідами* (Українська правда, 30.12.2023), *рік взаємної підтримки* (Українська правда, 07.01.2023). Функцію правобічного поширювача виконують іменники з інтегровальним значенням «той, хто займає найближчу від когонебудь територію» [*сусід(и)*], «перевіряння міцності, стійкості чогонебудь» (*випробування, вивіряння, відносини...*), «згуртовування, єднання на ґрунті спільної мети» (*єднання, гуртування, консолідування, злиття, підтримка...*), які регулярно сполучаються на засадах факультативності із семантично неоднорідними прикметниками, головно тими, що вказують на близькість або віддаленість (*близький, ворожий, далекий, дружній, ненависний...*), підпорядкованість, залежність, ієрархію (*вільний, незалежний, самостійний, залежний, підпорядкований, підвладний...*). Для лексичних одиниць, які реалізують значення «перевіряння міцності, стійкості чогонебудь» і «згуртовування, єднання на ґрунті спільної мети», характерна синсемантичність, вони вступають в обов'язкові

семантико-синтаксичні зв'язки з іншими компонентами, ядро яких сформували апелятиви–найменування представників того або того етносу (*поляк, білорус, грузин...*) та пропріативи–назви суміжних з Україною держав чи належних їм адміністративно-територіальних одиниць (*Польща, Словаччина, Білорусь, Білгородщина, Курищина...*).

Окремий розряд утворюють перифрастичні структури, конструктивним центром яких є інформативно недостатні іменники *день, точка (відліку, зламу...), початок, дата* й под. Конкретно йдеться про 24 лютого 2024 року, що стало початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Цим вторинним назвам також властива значеннєва неоднорідність. Обстежений фактичний матеріал засвідчує високий ступінь активності таких семантичних типів:

1. «Місце події в історії»: *день, коли весь світ опинився у новій реальності* (Європейська правда, 06.04.2022), *найважчий день нашої новітньої історії* (Укрінформ, 24.02.2023), *точка відліку кривавого божевілля* (Українська правда, 11.11.2022), *точка зламу для дуже багатьох західних політиків, які до останнього не вірили в можливість таких дій із боку Росії* (Європейська правда, 04.12.2022).

2. «Фази подієвого циклу – початок, продовження, відносне тривання тощо»: *початок світової війни* (Leopolis.News, 02.09.2022), *найдовший день нашого життя* (Укрінформ, 24.02.2023).

3. «Аксіологічне реагування на подію»: *символічна дата* (Українська правда, 05.02.2023), *найстрашніший день у житті* (Українська правда, 11.11.2022), *день найбільшої безпорадності* (Українська правда, 22.02.2022), *день потреби приймати найшвидші та найскладніші рішення, ніж будь-коли доти* (Українська правда, 22.02.2022).

Функцію семантично акцентованого компонента найчастіше виконують прикметники з різним оцінним значенням, що сполучаються з вирізненими вище детермінованими синсемантичними іменниками або з тими, які останні програмують для інформативної коректності, утворюючи на базі простих словосполучень синтаксичні конструкції вищого порядку – складні словосполучення, а нерідко і складні речення з прислівним підрядним зв'язком.

До важливих індикаторів динаміки воєнних подій в Україні уналежнено вторинні номінування окремо взятої дати – день місяця. Вони утворені за моделлю «порядковий числівник [7 (7-й, сьомий)..., 40 (40-й, сороковий)] + темпоральний іменник (*день, доба*) +

конкретизована назва події [повномасштабне вторгнення, російсько-українська війна, війна Росії проти України, війна з московитами (москалями, кацапами...)....]: 40-й день війни (Варта 1, 04.04.2022), 40-й день повномасштабного вторгнення Росії (Телеграф, 04.04.2022), 40-й день повномасштабного вторгнення Росії в Україну (Суспільне, 04.04.2022), 40-й день війни в Україні (24 канал, 04.04.2022), 40-й день повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України (Суспільне, 04.04.2022); сорокова доба з дня повномасштабного російського військового вторгнення в Україну (Суспільне, 04.04.2022).

Після 24 лютого 2022 року таке або подібне чітке хронікування воєнних події стало одним із промовистих маркерів телевізійних каналів, авторських програм, продюзованого за їхньою участю різножанрового контенту тощо. Наприклад, Б.Бережа розпочинає інформаційний день на YouTube-каналі «Берёзовый сок» фразами з такими загальними семантичними описами: «*доба і рік війни + питальне апелювання до всіх*», уставляючи між виділеними структурними компонентами цього мінідискурсу емоційно конотовані, нерідко з інвективними вкрапленнями, коментарі, напр.: «**283 доба активної фази 8-річної війни. Війна стала частиною життя, а допомога ЗСУ – кроком до Перемоги! Так і живемо. Всі тут?**», «**284 доба активної фази 8-річної війни. Де ви зараз? Знаю, що українці розкидані по світу. Але ми всі у соцмережах. Всі тут?**», «**285 доба активної фази 8-річної війни. Повага всім, хто б'ється заради Перемоги на своїй частині фронту. Переможемо! Всі тут?**», «**861 доба активної фази 10-річної війни... На фронті йдуть важкі, запеклі бої, а в тилу суцільна невизначеність. Але опускати руки не можна. Всі тут?**». Що ж до коментарів, їхньої когнітивно-комунікативної сутності, то вони вкрай важливі, інформативно релевантні через ту причину, що сучасна війна – це не тільки складний соціально-політичний процес із характерною для нього «боротьбою суб'єктів геополітики за ресурси, за виживання, за ролі та статус у цьому світі, за можливість перерозподілу територій, формування ними нової картини світу із подальшим використанням стратегічних успіхів і перемог», не лише класичне протистояння армій з їхніми «озброєннями, протистоянням держав і коаліцій, як це було в Першій і Другій світових війнах», а й глобальна перманентна або гібридна війна, де важливе значення приділено боротьбі за свідомість людей, тобто інформаційній боротьбі, основними суб'єктами є «не військові, а ЗМІ: телебачення та Інтернет» (196, с. 63). Лінгвокреативні

мінідискурси, що про них ідеться, й інші подібні до них наративи – украй важливі для сучасної ситуації воєнного спілкування інструменти, які, з одного боку, служать «для вираження емоцій, гідності, патріотизму та глибоких почуттів жалю, відваги, розпачу й неймовірної жаги до перемоги, що допомагає консолідувати громадян, активізувати цивільну позицію та підтримати дух спільної боротьби за національну незалежність» (121, с 228), а з іншого, – свідчать «як про багатство української мови, так і про інтелектуальну дотепність українців, котрі в умовах війни намагаються тримати високий бойовий дух» (203, с. 102). Варто зауважити, що таку практику темпорального ідентифікування системно використовували й під час Другої світової війни.

VI.1.2. ПЕРИФРАСТИЧНЕ ПОЛЕ «ПІДРИВ ГРЕБЛІ КАХОВСЬКОЇ ГЕС НА ХЕРСОНЩИНІ»

Основний зміст конкретних репрезентантів перифрастичного поля «Підрип греблі Каховської ГЕС на Херсонщині» – знищення 6 червня 2023 року російськими окупантами п'ятої за розміром гідроелектростанції України. Ця трагедія завдала непоправної втрати природі та людині як єдиному цілому. Відповідно до Женевської конвенції «руйнування ГЕС вважається зброєю масового знищення згідно зі Статтею 56 Додаткового протоколу I 1977 року», воно «коштуватиме Україні додатково десятків мільйонів гривень» (140).

Роль типового семантичного маркера виконують лексичні одиниці з інтегрувальними семами 'дія, підпорядкована єдиній меті' (*акт, операція...*), 'важке потрясіння' (*потрясіння, удар...*), 'загибель, масове знищення чогось' (*руйнація, знищення, екоцид, загибель, катастрофа...*), 'суспільна небезпека' (*злочин, лихо, диверсія, терор, трагедія...*), 'зроблений рукою людини' (*штучний, неприродний, рукотворний, техногенний...*), 'заподіяний із певним наміром' (*свідомий, запланований, навмисний...*), 'відчутний за силою вияву' (*найбільший, масштабний, грандіозний, найстрашніший...*), 'пов'язаний із обґрунтуванням, підтвердженням' (*беззаперечний, справжній, очевидний...*), 'пов'язаний із зовнішнім середовищем' (*екологічний, навколишній і под.*), 'пов'язаний із немирними подіями' (*воєнний, окупаційний...*), 'пов'язаний із руйнацією суспільства, природного середовища' (*руйнівний, знищувальний, екоцидний...*).

На основі застосовуваних у монографії ідентифікувальних чинників вичленувано прості і складні семантичні моделі, у яких роль значеннєвих маркерів виконують головні та залежні компоненти, що в

органічній єдності структурують конструкції різної формально-граматичної будови. Такий дослідницький підхід зумовлений потребою об'єктивного й різнобічного оцінювання умисного екоциду та етноциду, до яких удається Росія, воюючи проти України.

I. Прості моделі

Позицію носія валентності в простих моделях, представлених поодинокими прикладами, виконують іменники зі значенням діяльності безвідносно до конкретних форм її прояву (*акт, вчинок...*). Вони утворені з двох повнозначних слів або їхніх відповідників (лексичних, синтаксично нерозкладних, фразеологічних сполучень, аналітичних форм слова), мають різні значеннєві описи, найпоширенішими з-поміж яких є такі:

I. 1. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ надмірна жорстокість із передбаченою кримінальною відповідальністю: *терористичний акт* (Громадське радіо, 07.06.2023), *суто терористичний акт* (Факти, 10.03.2024). Найуживанішим репрезентантом аналізованого семантичного типу є термінологізоване словосполучення *терористичний акт*, що має універсальну номінативну здатність, оскільки стосується різних подій руйнівного характеру. Це засвідчують окремі положення такого його енциклопедійного дефінування: «Акт терористичний (від лат. *Terror* – страх, жак) – застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створюють небезпеку для життя чи здоров'я людини, убивство, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень державному або громадському діячеві, представникові великого бізнесу з метою підризу чи загострення становища в країні, суспільстві, міждержавних взаєминах» (5).

I. 2. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ низький рівень культури призвідників: *варварський акт* (Укргідроенерго, 06.06.2023).

I. 3. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ масове знищення природи, водних ресурсів: *акт екоциду* (Повернись живим, 06.06.2024).

I. 4. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ підлість, безчесність призвідців: *мерзенний вчинок* (Фокус, 06.06.2023).

I. 5. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ здійснена руками людини: *не прояв кліматичної кризи* (Главком, 08.06.2023).

II. Складні моделі

Зміст, пейоративну конотацію денотата «підри́в греблі Каховської ГЕС на Херсонщині» передають в конкретизованішому форматі, з опертям на аксіологічні, емоційні та інші модуси перифрази, утворені за зразком складних моделей у вигляді складних словосполучень, конструкцій із відокремленими членами, складних речень із прислівним зв'язком підрядних частин. Роль граматично панівного компонента в них виконують неакцентовані та акцентовані щодо плану змісту іменники (пор. *акт і злочин*). Функційно найактивнішими, згідно з одержаними результатами дослідження, є вторинні номінування, в основі яких лежать дво- та трикомпонентні моделі.

II.1 Двокомпонентні моделі

Для перифрастичних структур двокомпонентної будови типовими є такі значеннєві описи:

II. 1.1 Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ суспільна небезпека + воєнна операція: *воєнний злочин* (Радіо Свобода, 08.06.2023), *акт вчинення воєнного злочину* (Громадське радіо, 11.06.2023).

II. 1.2. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ трагічні наслідки + масове знищення природи, водних ресурсів: *екологічна катастрофа* (ELLE, 06.06.2023):

II. 1.3. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ трагічні наслідки + місце локалізації: *каховська катастрофа* (YouTube, 10.06.2023), *каховська трагедія* (YouTube, 10.06.2023).

II. 1.4. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ масове знищення природи, водних ресурсів + місце локалізації: *каховський екоцид* (Укрінформ, 06.06.2023).

II. 1.5. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ трагічні наслідки + широка географія: *масштабна трагедія* (YouTube, 10.06.2023).

II. 1.6. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ масове знищення природи, водних ресурсів + його призвідці: *російський екоцид* (NW NEW VOIGE, 07.06.2023).

II. 1.7. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ надмірна жорстокість із передбаченою кримінальною відповідальністю + позбавлена будь-яких сумнівів: *очевидний теракт* (Інтерфакс-Україна, 06.06.2023).

II. 1.8. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ масове знищення природи, водних ресурсів + позбавлене будь-яких сумнівів: *беззаперечний акт екоциду* (Інтерфакс-Україна, 06.06.2023).

II. 1.9. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ трагічні наслідки + здійснені руками людини: *рукотворна катастрофа* (NW NEW VOIGE, 07.06.2023), *техногенна катастрофа* (Фокус, 07.06.2023).

II. 1.10. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ щонебудь погане + здійснене руками людини: *не природне лихо* (Главком, 08.06.2023).

II. 2. Трикомпонентні моделі

Семантична неоднорідність характерна й для описових зворотів трикомпонентної структури з такими типовими конкретними репрезентантами:

II. 2.1. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ трагічні наслідки + призвідці + чіткий намір: *терористичний акт, здійснений свідомо Російською Федерацією* (Українська правда, 20.06.2023).

II. 2.2. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ щонебудь погане + часова (фазова) локалізація + постраждалий адресат: *черговий злочин проти українського народу та всього цивілізованого світу* (ELLE, 06.06.2023).

II. 2.3. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ масове знищення природи, водних ресурсів + призвідці + чіткий намір: *акт екоциду, здійснений свідомо Російською Федерацією* (Українська правда, 20.06.2023).

II. 2.4. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ щонебудь погане + воєнна операція + негативно конотований об'єкт порівняння: *воєнний злочин рівня ядерного вибуху* (Укрінформ, 06.06.2023).

II. 2.5. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ щонебудь погане + воєнна операція + кримінальна відповідальність за скоєне: *воєнний злочин, який стане доказом у міжнародному трибуналі* (Інтерфакс-Україна, 06.06.2023).

II. 2.6. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ щонебудь погане + призвідці + причина скоєння: *російський злочин, спричинений страхом перед майбутнім наступом ЗСУ* (Інтерфакс-Україна, 06.06.2023).

II. 2.7. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ щонебудь погане + щось особливе, незвичайне + кримінальна

відповідальність за скоєне: *окремий злочин для розслідування в міжнародних судах* (Громадське радіо, 11.06.2023).

II. 2.8. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ масове знищення природи, водних ресурсів + сила вияву + часова локалізація: *найбільший акт екоциду за період повномасштабного вторгнення* (Укрінформ, 06.06.2023).

II. 2.9. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ масове знищення природи, водних ресурсів + здійснене руками людини + призвідці: *рукотворний екоцид Кремля* (Главком, 08.06.2023).

II. 2.10. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ щонебудь погане + воєнна операція + часова (фазова) локалізація: *черговий воєнний злочин* (Finanse.ua, 06.06.2023).

Менш продуктивний тип становлять перифрази, утворені за взірцем чотирьох-, п'яти-, шестикомпонентних семантичних моделей із притаманною їм значенневою поліфункційністю.

II. 3. Чотирикомпонентні моделі

II. 3.1. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ щонебудь погане + воєнна операція + позбавлене будь-яких сумнівів + широка географія: *очевидний воєнний злочин, вплив якого виходить за межі України й зачіпає екосистему всього Чорноморського регіону* (Інтерфакс-Україна, 06.06.2023).

II. 3.2. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ щонебудь погане + призвідці + чіткий намір + внутрішня закономірність: *спланований злочин росіян, у якому немає логіки* (Еспресо, 11.06.2023).

II. 4. П'ятикомпонентні моделі

II. 4.1. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ трагічні наслідки + здійснене руками людини + масове знищення природи, водних ресурсів + сила вияву + часова локалізація: *одна з найбільших штучних екологічних катастроф в Україні за десятиліття* (Gazeta.ua, 08.06.2023).

II.5. Шестикомпонентні моделі

II.5.1. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ трагічні наслідки + масове знищення природи, водних ресурсів + здійснене руками людини + широка географія + сила вияву + часова локалізація: *найбільша рукотворна екологічна катастрофа в Європі за десятки років* (NW NEW VOIGE, 07.06.2023).

II.5.2. Прецедентна подія *підірвана Каховська гребля* ↔ трагічні наслідки + місце в однорідному подієвому ряді + здійснене руками людини + місце локалізації + сила вияву + об'єкт порівняння з чим-небудь поганим: *другою найбільшою техногенною катастрофою України після Чорнобиля* (YouTube, 11.06.2022).

Як засвідчує останній приклад, за аксіологічним змістом розглядувані перифрази наближені до тих, що конституують зловісний знак «Чорнобиль». Подію, яка сталася з вини росіян на Херсонщині, небезпідставно називають *новим Чорнобилем* (YouTube, 11.06.2022), *майже другим Чорнобилем в Україні* (YouTube, 10.06.2022), *найбільшою екологічною катастрофою в Україні з часів Чорнобиля* (Gazeta, 08.06.2022), *другою в Україні техногенною катастрофою після аварії на Чорнобильській АЕС* (Антикорупційний штаб, 10.06.2023), *наймасштабнішою техногенною та екологічною катастрофою у світі після Чорнобиля* (Фокус, 07.06.2022).

Не зайвим буде наголосити, що чорнобильська трагедія 1986 року системно зафіксована на перифрастичному рівні в різножанрових дискурсах. Ретельне обстеження одного з них – третього тому «Щоденників» (1984 – 1995 рр.) відомого українського письменника і громадського діяча О. Гончара – дає підстави твердити, що за оцінними маркерами, найпромовистішими експлікаторами яких є семантика схарактеризованих вище константних лексем, дві порівнювані події мають багато збіжностей. Пор. подані вище ілюстрації з парадигмою описових зворотів, одержаних унаслідок суцільної вибірки з діарушу (1986 – 1995 рр.) О. Гончара (51, т. 3, с. 90–617): *чорнобильська Хіросіма* (29.04.1986), *зловісний знак того, що буде, може бути для всіх* (01.05.1986), *геноцид проти українського народу* (05.06.1986), *вічний кошмар для горожан [киян]* (08.07.1986), *попередження людству* (02.10.1986), *засторога тих п'ятих чи десятих сил, якщо вони є десь над нами* (02.10.1986), *модель планети...* *Тієї, якою вона може стати* (28.10.1986), *жива, кровоточива рана* (25.03.1987), *початок нової ери* (12.02.1988), *ненаситний молох, що так методично, невблаганно вигублює наш народ* (27.10.1988), *найбільша трагедія сучасного людства* (06.12.1988), *злочин віку* (16.09.1989), *кінець всіх попередніх – загалом світлих цивілізацій* (05.09.1990), *крах тотальний* (05.09.1990), *знак того, що цивілізація й людство вичерпали себе* (05.09.1990), *не випадковість, а закономірність злочинної діяльності відомств, всього керівництва цієї бездарної, потворно розбухлої, покараної Богом держави* (11.09.1990), *вершина сатанинського зла*

(18.09.1990), *вершина всіх дотеперішніх зlodіянъ* (18.09.1990), *найбільша трагедія людства* (27.05.1991), *страшніше за фашистське нашествя* (31.07.1991), *горе всесвітнє* (26.04.1992). Кожен із зафіксованих конкретних репрезентантів обстежуваного дискурсу має свою мотивацію, він є носієм безпосередньої конкретної інформації про Чорнобильську атомну станцію загалом і руйнування 26 квітня 1986 року її четвертого енергоблоку зокрема, а також опосередкованої інформації про чорнобильський саркофаг і, зрештою, про саме місто Чорнобиль. Вирізнені прагматоніми й топонім, які набули статусу прецедентності, автор «Щоденників» образно пойменував *нашою незаживаючою раною* (16.06.1986) → Чорнобильська атомна станція, *найвищою пірамідою ХХ віку* (24.09.1991) → чорнобильський саркофаг, *мертвим містом* (12.05.1986) → місто Чорнобиль (200, с. 160, 231). Зрозуміло, що екологічно-соціальні катастрофи, про які йдеться, з одного боку, мають різні причини свого виникнення, ареал поширення та силу вияву, а з іншого, – спільні тяжкі наслідки, зокрема екологічні, бо мішенню обрано, як твердив свого часу О. Гончар, «самий генофонд нації» (51, т. 3, с. 368). Це безпосередньо віддзеркалено на тлі перифрастичних маркерів: денотат «український Чорнобиль» корелює з денотатом «японська Хіросіма» [чорнобильська Хіросіма (29.04.1986), українська Хіросіма (13.05.1986)] за різними ідентифікувальними ознаками, як-от: «кінець цивілізації» [прелюдія кінецьсвіття (01.05.1986), подих кінецьсвіття (30.06.1986), подих біблейського зла (30.06.1986), чорний полин (30.06.1986), попередження людству (02.10.1986), кінець всіх попередніх – загалом світлих цивілізацій (05.09.1990)], «усепланетарний характер» [найбільша трагедія сучасного людства (06.12.1988), модель планети... Тієї, якою вона може стати (28.10.1986), кошмар планети (18.09.1986)] (200, с. 202). Специфічний різновид становлять перифрастичні утворення, у семантичному фокусі яких сучасні воєнні події. Зокрема, чорнобильську трагедію влучно пойменовано *першим пострілом останньої війни* (Літературна Україна, 17.09.2017), а як точніше, то *першим пострілом останньої російсько-української війни* (Літературна Україна, 17.09.2017).

Наведені вище ілюстрації засвідчують, що специфіка перифраз, які характеризують денотат «підлив греблі Каховської ГЕС на Херсонщині», полягає в тому, що вони своїм змістом, по-перше, стосуються передусім України, а вже потім Європи та світу загалом, по-друге, відрефлексовують не найзагрозливіші для цивілізації ядерні

проблеми, а екологічні чи інші стратегійні або менш значущі проблеми національного рівня і неодмінно в проєкції на майбутній мирний чи натеperішній воєнний час.

VI.1.3. ПЕРИФРАСТИЧНІ ПОЛЯ «УКРАЇНА», «РОСІЯ», БІЛОРУСЬ»

У досліджуваний період (2022 – 2023 рр.) спостережено зумовлену екстралінгвальними чинниками тенденцію, що мала місце й раніше (2014 –2021 рр.), – активність описових зворотів, які характеризують денотат «Росія», що відображено в Таблиці 3.

Таблиця 3. Функційний потенціал перифрастичних полів «Україна», «Росія», «Білорусь»

Кількісні показники	Собороніми		
	<i>Україна</i>	<i>Білорусь</i>	<i>Росія</i>
Абсолютна кількість → 523	108	84	331
У% →100%	21%	16%	63%

Актуалізовані в перифрастичній сфері конкретні вербальні репрезентанти послідовно віддзеркалюють новітні стратегії внутрішньої і зовнішньої діяльності Російської Федерації, спрямовані офіційно на демілітаризацію та денацифікацію України, а насправді – на загарбання і знищення в найближчій перспективі сусідньої держави, згодом й інших європейських країн, на відновлення колишніх імперських позицій з удаванням до вже апробованого впродовж тривалої історії «собирания (объединение) русских земель», шантажування, залякування світової спільноти новою атомною війною, російською ядерною кнопкою. Функційне ядро становлять перифрази, що висвітлюють передусім військово-воєнні, а також прямо чи опосередковано пов'язані з ними суспільно-політичні, культурно-мистецькі та інші проблеми України після повномасштабного вторгнення московитів.

Утворювані описові найменування наскрізь пронизані пейоративністю, причому з максимально відчутним домінуванням оцінного маркера «абсолютний мінус». Така аксіологічна детермінованість є однією з визначальних ознак новітніх наративів різної жанрової природи, що можна проілюструвати емоційно наснаженими, опертими на неспростовні факти публіцистичними

розмислами відомого українського письменника М. Сидоржевського про минуле та сьогодення Росії: *«Історія і сучасність росії – це постійні війни, експансія, окупація, підкорення вільних народів і загарбання чужих земель; це кров, насильство, геноцид, терор, репресії; люта ненависть і ущербне озлоблення до України і країн Заходу; споконвічна брехня, на якій стоїть російське «государство»; тотальна корупція, масове злочинство і поголовне п'янство; комплекс неповноцінності вкупі з манією дутої величч; злидні, деградація й занепад; великодержавна шовіністична пиха; одержимі бісами гопники-царедворці; банди озброєних убивць, бандитів, мародерів і ґвалтівників; масовий божевільний психоз; дикість, тупість і убогість сп'янілого від отрути оскаженілої фашистської пропаганди «населенія»; реанімований нацизм у комплекті із дохлим смердючим совком; страшний і повчальний урок світові про те, як жити категорично не можна... Ось що таке росія, русня, мордор. Тьма і чума... Це вселенське абсолютне зло мусить бути тяжко і невідворотно покаране Господом...»* (Національна спілка письменників України, 18.04.2022).

Розряд конкретних репрезентантів компаративної моделі «Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкти-ідентифікатори прецедентного суб'єкта Росія» диференційовано на два типи. До першого, продуктивнішого, типу входять ті, які системно корелюють за денотативно-конотативними властивостями з конкретними реалізаторами компаративних моделей «Прецедентний суб'єкт Білорусь ↔ об'єкти-ідентифікатори прецедентного суб'єкта Білорусь», «Прецедентний суб'єкт Україна ↔ об'єкти-ідентифікатори прецедентного суб'єкта Україна». Другий розряд утворюють субмоделі, що позбавлені цієї здатності або виявляють її спорадично.

1. Дво- й багатокомпонентні структурні субмоделі першого типу:

Субмодель І. Прецедентний суб'єкт *Росія* ↔ прецедентний об'єкт порівняння – держава *Росія* з притаманним їй набором етнічних, соціокультурних, психологічних та інших іманентних ознак

Корпус цих перифраз, які є інвективними субститутами досліджуваного сувереноніма, активно оновлюється на основі таких лінгвокреативних технологій:

1) повна або часткова заміна компонентів офіційного сувереноніма *Російська Федерація* неофіційними інвективними субститутами: *рашистська педерація* (Главком, 29.05.2023), *Гнило-*

Солом'яна Орда (Чтиво, 19.05.2022), *російська педерація* (Державна прикордонна служба України, 04.03.2022), *Рахітська Федерація* (Гордон, 03.06.2023);

2) додавання до офіційного сувереноніма *Росія* [Російська Федерація] або відомих його субститутів [М(м)ос(з)ковія, Р(р)ашка, М(м)ордор, П(п)е(і)дерашка, П(п)і(е)дерашія, К(к)ацапстан, Р(р)ашастан, R(r)ussiastan, О(о)рдостан, О(о)ркостан, Л(л)аптєстан, С(с)виностан, Б(б)омбостан, Б(б)омжестан, З(з)омбістан, П(п)утіностан, П(п)утлеростан, П(п)уйлостан, #уйлостан, *уйлопія, Х(х)*йляндія, П(п)утлеробат, Ф(ф)ашистбат та ін.] пейоративно забарвлених поширювачів: *Болотний Мордор* (М. Калько), *темний і моторошний мордор* (Українська літературна газета, 20.03.2022), *московський ордостан* (Слово Просвіти, 11–17.08.2022), *терористичний кацапстан* (Telegram, 31.10.2022);

3) додавання до офіційних апелятивів з іманентно притаманною їм семою 'суверенність' (*держава, країна*) пейоративно забарвлених поширювачів: *незграбна й потворна держава* (24 канал, 23.06.2023), *держава, яка сприяє тероризму* (Слово Просвіти, 04–10.08.2022), *схиблена на розбої держава, котра все життя готувалася до війни, а потім годувалася війною* (Слово Просвіти, 25.08.–07.09..2022), *країна з фасадною демократією* (Українська правда, 23.06.2023), *країна зла й насильства* (Українська правда, 22.01.2023), *країна повної Безнадії, у якій краще померти, ніж жити* (Фокус, 23.06.2023), *країна банкрутів* (Україна молода, 30.06.2022), *країна-брехун* (Gazeta, 11.12.2022), *країна гвалтівників, убивць і мародерів* (Українська правда, 05.01.2023), *країна дебілів* (Твіттер, 30.05.2023), *країна людоджерів, які насолоджуються тортурами* (Еспресо, 18.12. 2023), *мочеморд країна й мудаків, казнокрадів і вар'ятів талантів* (М. Калько), *країна рабів* (Україна молода, 23.06.2023), *країна, у якій більшість непридатна для людського проживання* (Фокус, 23.06.2023).

Дібраний фактичний матеріал засвідчує, що негативно конотовані однослівні поширювачі й ті поширювачі, які репрезентовані конструкціями різної формально-граматичної організації у вигляді семантично простих та складних моделей, об'єднують ідентифікувальні семи 'загальна негативна оцінка', 'найменування людей за різними ономасіологійними ознаками: рівнем життя, місцем мешкання, соціальним статусом, інтелектуальним індексом, прагненнями, смаками, уподобаннями, ставленням до інших людей або народів, етнічною чи національною ієрархією тощо', 'стиль

керівництва', 'відсутність перспективи державного розвитку' й ін. Родовими для цих поліфункційних щодо типу реалізованого значення і будови перифрастичних зворотів є вторинні номінування із семантично універсальними компонентами на зразок *фейк, оксиморон, помилка, відпочинок (природи), жарт (природи), (якесь) непорозуміння* і под.: *країна-фейк* (Гордон, 16.05.2022), *країна-оксюморон* (Українська правда, 17.09.2022), *страшна мутована «помилка» природи* (Слово Просвіти, 11–17.08.2022).

Аналогічну трансформаційно-синтагматичну еволюцію переживає суверенонім *Білорусь*, за яким після підтримки О. Лукашенком та його прибічниками загарбницьких намірів В. Путіна закріпилися назви *Бульбо-Орда* (Чтиво, 19.05.2022), *Картопляний Рейх* (Чтиво, 19.05.2022) *державо-агресор* (Європейська правда, 19.06.2023), *країна на чолі з ніким* (Україна молода, 29.11.2023) і под. Перифрастичним полям «Росія», «Білорусь» протистойть перифрастичне поле «Україна». Його змістову сутність рельєфно віддзеркалює описовий зворот *країна, яка зараз якоюсь мірою повернула Заходу відчуття сили й сенсу, пов'язаного не тільки з економічною доцільністю* (Українська правда, 02.01.2023).

Субмодель II. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – країни світу

Після повномасштабного вторгнення в Україну Росією, яка ще раз продемонструвала свою загарбницьку суть і воєнно-військовий непрофесіоналізм, саморозвінчала міф про російську армію як другу армію світу, почали активно ідентифікувати з країнами третього світу (*Конго, Сирія, Судан, Сомалі...*). Якщо ж компаративний вектор у дискурсивній площині запроєктовано на цивілізованіші держави із цього рангового корпусу або з розряду високорозвинених, які допомагають державі-агресорові або співпрацюють із нею, роль змістової домінанти в перифрастичній структурі виконують не собороніми як найпромовистіші маніфестанти їх (або їхні субститути – назви столиць, прізвища керівників), а апелюючи з інтегративною семою 'залежність від кого-, чого-небудь', 'підкорення кому-, чому-небудь' [*васал, слуга (служка), лакей, рабіня, попишач, колонія...*], які їх детермінують, та похідні від них утворення (*васальний, рабський, колоніальний...*), для яких регулярними є сполучення з іменниками *державо, країно*. Пор.: *Сомалі з ядерними ракетами* (Главком, 16.05.2022) і *васал Китаю* (УНІАН, 14.05.2023), *васал КНР* (Україна молода, 01.02.2023), *безправний васал КНР* (Gazeta.ua, 01.02.2023), *васал Пекіну* (Facebook, 15.03.2023), *васал СІ* (Facebook, 19.04.2023),

жалюгідний **васал** *Сі* (Главред, 18.11.2023), російський **васал** *тавариша Сі Цзіньпіня* (YouTube, 21.03.2023), великий та вірний **васал** із дешевими природними ресурсами (i-vin.info, 21.03.2023), **васальна** держава *Китаю* (Дзеркало тижня, 23.03.2023).

Країни, які співпрацюють із Росією, у перифрастичній сфері названі її васали, рабами тощо, тобто йдеться про перифрастичну редеривацію *Росія* $\rightarrow$ *васал* $X \leftrightarrow X \rightarrow$ *васал Росії*: *Іран, який постачає озброєння Росії*, $\rightarrow$ *васал Росії* (Урядовий кур'єр, 14.11.2022). У досліджуваний період поряд з аналізованими активно запобутували конструкції, у яких позицію при іменникові *васал* заповнюють пропріативи й апелјативи, що вказують на неслов'янський генетичний тип Росії (*Золота Орда, монгольська орда, кримське ханство*): **васал** *монгольської орди* (Високий Замок, 10.01.2022), **васал** *Кримського ханства* (YouTube, 15.06.2023). Активізація їх не є випадковою річчю, вони – знаки-коди справжньої історії Росії, а ще – реакція-спротив українців і тих, хто їх підтримує, на чергове культивування московитами міфів про один народ, якими вони прикриваються, виправдовуючи колишню загарбницьку практику й сучасні воєнні дії.

Окремий тип становлять пейоративно забарвлені (метафоризовані, метонімізовані) перифрази, що характеризують Росію як суб'єкт світового співтовариства. Через воєнні дії в Україні, кульмінаційним моментом яких стало 24 лютого 2022 року, воно почало беззастережно сприймати цю державу як «еліту» в ролі *дворових холопів у Господаря, без позиції, принципів і гордості* (Українська правда, 01.05.2023), *ідеальну конструкцію пекла* (Українська правда, 02.05.2023), *чумний лепрозорій* (Літературна Україна, 23.04.2022), *гангрену, що розповзлася світом* (Варта 1, 11.02.2023). Вершинну позицію у сформований на основі фактичного матеріалу аксіологічній субпарадигмі зайняли вислови *повний ізгой на міжнародній арені* (Українська правда, 24.12.2022), *чорна діра всесвіту* (Вголос, 11.06.2023), граматично панівні компоненти яких актуалізують семантику «переслідувані або знехтувані люди», «усе відстале, запущене в економічному й культурному відношенні».

В аналогічному світлі постає перифрастичне поле «Білорусь». Міжнародна спільнота вбачає в Білорусі, як і в Росії, *джерело потенційної загрози* (Українська правда, 22.05.2023). Ядерним сегментом цього багатого на вторинні назви поля є одиниці із семантично акцентованими іменниками й похідними від них прикметниками. Розряд перших сформували лексичні одиниці *васал, колонія, губернія, сателіт*, що регулярно сполучаються із

соборонімом *Росія* (*Російська Федерація*) та його пейоративними субститутами (*Рашка, Федерашка, Педерашка* і под.): повноцінний **васал** Росії (Громадське, 01.04.2023), класична **колонія** Росії (24 канал, 02.07.2022), економічна **колонія** Росії (24 канал, 29.09.2022), **губернія** Росії (Tribuna.Com, 01.07.2023), найближчий **сателіт** ворога (Українська правда, 22.05.2023), **сателіт** РФ (Еспресо, 26.11.2023). До другого розряду входять лексеми *васальний, губернський, колоніальний*, для яких типовою є функція атрибутивного модифікатора при апелятивах *держава, країна*: **васальна** держава (Апостроф, 11.01.2022), **справді колоніальна** країна (Facebook, 28.08.2022). Що ж до метафоризованих описових зворотів на взірець *плацдарм окосілих щурячих збльовишів* (Останній Bastion, 11.01.2023), то вони своїм змістовим та аксіологічними наповненням максимально наближені до тих, які образно характеризують Росію.

Інше лексико-семантичне наповнення мають вторинні назви, які входять до структурної субмоделі «Прецедентний суб'єкт Україна ↔ об'єкт порівняння – країни світу». Позицію об'єкта порівняння заповнюють пропріативи, що презентують західну частину Євразії (*Європа, Швейцарія, Швеція...*), найавторитетніші європейські спільноти, або європейські співтовариства, міжнародні організації (*Європейський Союз, НАТО, ООН...*): «**Швейцарія Євразії**» (Українська правда, 27.01.2022), *не брама Європи, через ходять як хочуть і коли хочуть* (Zaxid.net, 20.09.2022). Цю функцію виконують також апелятиви, для яких інтегровальними є семи 'безпека', 'надійний захист', 'першість', 'те, що варте наслідування', 'позитивне мірило для порівнювання з чим-небудь позитивним', 'основа чогось позитивного' (*гарант, фортеця, форпост, лідер, зразок, взірець, еталон, фундамент, основа, джерело...*), які, набуваючи інформативної повноти, сполучаються з лексемами-маркерами високого цивілізаційного рівня, поступу людства (*мир, роззброєння, демократія...*): глобальний **гарант** інтелектуальної безпеки (Слово Просвіти, 26.08.–07.09.2022), держава-**гарант** ядерного роззброєння планети (Слово Просвіти, 26.08.–07.09.2022), **лідер** у великому регіоні між Балтійським і Чорним морем (Українська правда, 01.05.2022), східна **фортеця** цивілізованого світу (Українська правда, 19.06.2023), східний **форпост** цивілізації (Українська правда, 19.06.2023), **фундамент** принципово нової безпекової парадигми (Слово Просвіти, 26.08.–07.09.2022), велика **геополітична фігура** (АрміяInform, 20.06.2022), серйозна **геополітична фігура** (АрміяInform, 20.06.2022), ключовий **гравець** принаймні для

європейської системи безпеки (Слово Просвіти, 26.08.–07.09.2022), **полігон** *людяності для світу* (Українська правда, 19.06.2023), **джерело** *натхнення для всього вільного світу* (Українська правда, 21.09.2023).

Крізь перифрастичну призму влучно схарактеризував місце України у світовому контексті В. Зеленський: «Україна – не місток, не подушка між Заходом і РФ, не буфер між Європою та Азією, не сфера впливу, не «сіра» зона, не транзитна територія. Не прикордоння між орками та ельфами. Україна – це майбутній рівний партнер для щонайменше 27 країн ЄС» (Укрінформ, 24.06.2022).

Аксіологічним центром субмоделі з прецедентним онімом *Україна* можна вважати перифрази, компаративним об'єктом у яких є апелятив *серце*, що актуалізує семантику «символ зосередження всього позитивного», «центр чого-небудь», і теонім *Ісус Христос* як уособлення відкупку за скоєні гріхи: **серце демократії** (Укрінформ, 20.01.2022), **серце світу** (Obzrevatel, 25.12.2022), **Ісус Христос**, який *відкупляє людство, умираючи на хресті* (Leopolis.News, 02.09.2022).

Субмодель III. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – форма і стиль правління

Хоч Росія і позиціонує себе миролюбною президентською державою, демократичний світ послідовно номінує її імперією та монархією через очевидні причини: на чолі держави стоїть офіційно президент, а неофіційно єдиновладний глава – імператор, самодержець, монарх, цар, государ, автократ, що затіяв чергову війну проти України; до її складу входять офіційно окремі народи, а неофіційно колонії. Найтиповішим маркером вирізненої семантики, яку реалізують численні перифрази, є іменник *імперія* та похідний від нього прикметник *недоімперія*, *імперський*: *імперія до мозку кісток* (Українська правда, 29.03.2023), *імперія з царем, Радами, а тепер з Путіним* (Українська правда, 29.03.2023), *імперія, одурманена ідеологією щодо зверхності однієї нації над іншою* (Слово Просвіти, 25.08.–07.09.2023), *імперія-мрець* (Українська правда, 11.11.2023), *радянська імперія* (Апостроф, 27.03.2022), *недоімперія, яка недорозпалася* (Укрінформ, 21.05.2023), *химера постімперського утворення* (Українська правда, 22.01.2023).

Статус імперії росіяни культивують здавна, він глибоко вкорінився в їхню свідомість. Ті, хто засуджують ці ментальні риси, аналізованим вище вторинним номінуванням надають семантичної контрастивності, протилежності, тобто суб'єкт не уподібнюють, а протиставляють об'єктові: *Чорнороті кремлівські пропагандисти, а*

також збожеволі від брехні та потоків крові «військори» тріумфують від убивств мирних українців, розуміючи, що Росія – **більше не «імперія»** (Апостроф, 17.10.2022), А кінець війни настане тоді, коли сконає, нарешті, **недоімперія кацапстан** (Слово Просвіти, 11.–17.08.2023), ... **Путінська квазіімперія** не стане сильним та довгостроковим проєктом (Апостроф, 11.01.2022), Нинішня Росія – це **гальванізований труп Радянського Союзу, який намагається повернутися до колишніх кордонів** (Фокус, 24.04.2023).

Окремий продуктивний тип сформували перифрази з компонентом *тиран*, *тиранія*, які експліцитно реалізують значення «правління, влада, що ґрунтується на свавіллі, насильстві»: **північний злий тиран** (Т. Чумак), **недобитий пережиток тиранії** минулого (Українська правда, 22.01.2023). Форму та стиль правління, які позірно декларують і реально втілюють московити, чи не найвиразніше ілюструє перифрастичний вислів, уміщений у заголовкові **«Росія як антонім демократії»** медійного тексту, автором якого є К. Реуцький (Українська правда, 29.07.2023). В аналогічному пейоративному світлі постає Білорусь, яку йменують *пострадянським заповідником* (Україна молода, 29.11.2023).

Субмодель IV. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – етнічні характеристики: підкорення чужому впливові, чужій волі, насильство, агресія, мародерство

Спектр лексико-семантичних індикаторів цього значення досить широкий. З-поміж них особливою функційною властивістю наділені іменники *раби*, *хлопи*, *рабство*, *покірність*, *поклоніння*, *розбій*, *насильство*, *пияцтво*, *матіркування*, *терор*: *територія рабства й насильства як норми* (Українська правда, 01.05.2023), *схиблена на розбої держава, котра все життя готувалася до війни, а потім годувалася війною* (Слово Просвіти, 25.08.–07.09.2022), *терористична організація* (Українська правда, 13.11.2022), *один із світових гравців ... терору* (А. Пишний та ін.), *найбільший терорист 21 століття* (Укрінформ, 06.06.2023), *найбільш небезпечний терорист у світі* (NW NEW VOIGE, 06.06.2023). Найяскравішим індикатором цього семантичного опису є іменники *васал*, *колонія* та похідні від нього прикметники *васальний*, *колоніальний* у сполученні з імпліцитними актуалізаторами семи 'суверенність', 'держава, країна': *васальна держава* (Дзеркало тижня, 23.03.2023), *васальна країна* (Апостроф, 26.09.2023), *держава-васал* (Економічна правда, 17.07.2023), *економічна колонія* (Радіо Свободи, 29.09.2022).

Одним із слоганів сучасної війни є протилежний до проаналізованих описових зворотів вислів *не васал Росії (Московії, Москви, Кремля)*, яким Україна відмежовує себе від Росії, стверджуючи цим свою самостійність, соборність. Про Білорусь говорять навпаки, вона була тривалий час васалом Росії, не позбулася залежності від неї в добу незалежності, а у воєнний час під дією самопроголошеного президента, точніше *повністю залежного від РФ білоруського диктатора* (NW NEV WOIGE, 17.05.2022), ознаки самостійності катастрофічно нівелюються: *повноцінний васал росії* (Громадське, 01.04.2023). Цю її сутність демонструє пейоративно конотована перифрастична структура *Гнило-Картопляна сатрапія* (Чтиво, 19.05.2022).

Субмодель V. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – світ реальної живої природи й вигаданого: зооніми, страшні істоти, чудовиська, нереальні істоти. Оцінка змісту конкретних репрезентантів описуваної субмоделі зазвичай корелює з уже згадуваним абсолютним «мінусом». Зокрема, це відбувається тоді, коли позицію об'єкта порівняння заповнюють бестіальні лексеми [*тварина (тварюка), звір (звірина, звірюка), хижак...*], а також лексеми-найменування фантастичних істот незвичайного, страшного вигляду, міфічних істот, мандрівних духів, печерних людей [*страховище (страховисько), монстр, вурдалака, троглодит...*], які регулярно детермінують прикметники з виразно експлікованим негативно оцінним значенням (*дикий, хижий, злий, некерований, страшний, огидний, паскудний...*). Утворювані конструкції актуалізують пейоративно конотовані семи 'підлість', 'грубість' + 'осуд', 'зневага': *дикий **звір**, якого треба пристрелити* (5 канал, 23.06.2023), *варварська, кривава й агресивна **тварюка*** (Еспресо, 14.06.2022), ***монстр**, який виріс на смітнику недорозвального ССРСР* (Тиждень 26.03.2022), *кудлатий **троглодит** із поганим запахом, який опинився в сьогоднішньому світі* (Фокус, 24.03.2023).

Білорусь також негативно характеризують, щоправда, з нижчим ступенем пейоративності: *нова відьма* (Facebook, 24.03.2023), тоді як Україна постає в іншому порівняльному світі. Позицію компаративного об'єкта заповнюють реалії зі світу живої природи, віртуального світу, які позитивно діють, сприяють оновленню, удосконаленню, які, за казковою традицією, перемагають зло: *Україна стане новим **центральноєвропейським тигром*** (Українська правда, 13.11.2022).

2. Дво- й багатокомпонентні структурні субмоделі другого типу:

Субмодель І. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – ідеологія

Змістове наповнення цих перифраз є своєрідним відлунням ідеологічних пріоритетів Другої світової війни і практичних форм реалізації їх, причому ще в жорстокішому вияві, радянської ідеології з її антидемократичними атрибутами, а також антисемітизму, який небезпідставно називають путінським фашизмом, наголошуючи, що ці суспільні проблеми «не властиві українцям. Під час Першої та Другої світових воєн саме росіяни вчиняли злочини проти євреїв на території України і намагалися звинуватити в них українців. До сьогодні росія активно поширює історичні фейки, спрямовані на ворожнечу між євреями та українцями» (29). Роль типових лінгвальних маркерів вияскравленої сумнозвісної мілітарної тяглості виконують іменники *фашизм, нацизм, рейх, антисемітизм, тоталітаризм* тощо, прикметники *фашистський, нацистський, антисемітський, тоталітарний* і под., а також офіційні та неофіційні лексичні словосполучення *Третій рейх, фашистська Німеччина, гітлерівська Німеччина: суцільний сучасний фашизм* (Українська правда, 13.11.2022), *реаніматор нацизму* (Гордон, 11.01.2022), *російський рейх* (ЦН Блоги, 19.08.2022), *Третій рейх у всьому його прояві* (Факти, 11.01.2023), *один із ключових світових центрів антисемітизму* (АрміяInform, 04.11.2023), *тоталітарна священна імперія, яка анексує колишні радянські республіки* (Українська правда, 29.07.2023), *музей тоталітаризму просто неба* (Літературна Україна, 23.04.2022), *перша у світі версія тоталітарного політичного проєкту* (Українська правда, 04.10.2022), *архітектор залізної завіси 2.0* (Гордон, 11.01.2022). Щодо ад'єктивів, то вони регулярно сполучаються із соборонімом *Росія (Російська Федерація)* або його інвективними субститутами – *М(м)ос(з)ковія, Рашка*, з лексемами *країна, держава: фашистська мозковія* (Слово Просвіти, 11–17.08.2022), *фашистська держава* (АрміяInform, 17.03.2022), *фашистська федерація* (Апостроф, 30.09.2023). Специфіку сучасної політичної ідеології російського режиму, основними ознаками якої є агресивна ненависть до інших людей, чиї думки «відрізняється від типової пропаганди РФ» (8), найразніше відрефлексовує термін *рашизм* та похідне від нього утворення *рашистський: Рашистська Федерація* (Президент України Володимир Зеленський: офіційне

інтернет-представництво, 28.07.2022), *рашистська федерація* (Укрінформ, 11.03.2023), *рашистський мордор* (Твіттер, 05.02.2024), *рашистське суспільство* (Л. Рижак), *рашистське болото* (Instagram, 03.01.2023).

Для перифрастичного поля «Білорусь» ідеологічні маркери індивідуальні. Вони є релевантними для сучасного очільника О. Лукашенка, який намагається уподібнити свою країну до російських стандартів, й ідеологічних також.

Субмодель II. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – приреченість

Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну і проведення в Росії за позбавленими здорового глузду технологіями суцільної мобілізації, післявоєнних провалів, масового відмовлення представників різних національностей від бойових дій активно запобували перифрази про розпад Росії, її економічну катастрофу, етнічний розбрат, правовий колапс і т. ін. : *те, що не реформується і не лікується* (Українська правда, 01.05.2023), *велика мильна бульбашка* (Українська правда, 01.05.2023). Найбільшим винуватцем цього процесу є сама Росія, що передає зміст перифрази *могильник Росії*, основу якого становить модель **X (прецедентний суб'єкт Росія) = X (прецедентний об'єкт Росія): Могильником Росії радше буде сама Росія** (Українська правда, 23.06.2023).

Субмодель III. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – призвідець конфліктів, воєн

Типовим заповнювачем конструктивної позиції аналізованих перифраз є іменники *призвідець, винуватець, загарбник, окупант, колонізатор* і под., які детермінують семантично сумісні з ними поліфункційні щодо формально-граматичної будови поширювачі: *єдиний винуватець того, що мир був зруйнований* (Президент України Володимир Зеленський: офіційне інтернет-представництво, 11.05.2022), *північний завойовник-колонізатор* (Слово Просвіти, 11–17.08.2022). Поряд з аналізованими утвореннями активно функціює синтаксична структура *автор війни*, що постає видовою назвою в аналізованому гіперо-гіпонімічному ряді: *Росія у 2022 році: ... автор великої геноцидної війни* (Гордон, 11.01.2022). Білорусі також висунуто звинувачення, але іншого характеру. Його найточніше відображає перифраз *співучасник війни* (ТСН, 16.12.2022). У складі перифрастичного поля «Україна» аналізована структурна модель не може функціонувати апіорі, оскільки українці не ініціювали воєн, не

нападали на інші держави, а лише захищали інших й оборонялися, якщо того вимагали обставини.

Субмодель IV. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – неочікувані для суб'єкта Росія наслідки саморуйнівного характеру

Воєнні події 2022–2023 рр. підірвали не лише внутрішню діяльність Росії, змінили в гірший бік її зовнішні вектори, а й спричинили зовсім нелогічні для Росії наслідки. Основними мовними маркерами їх є лексеми на зразок *промоутер*, *популяризатор*, *демонстратор*, *дерусифікатор*, які детермінують пропріативи та апелятиви, що перебувають в опозиційних відношеннях із соборонімом *Росія* (*Україна*, *НАТО*, *Європейське товариство*, *націоналізм*, *бандерівщина*...), тобто заповнюють позицію *X* релевантної опозиції «*соборонім Росія / X*»: *популязатор* *України* (Гордон, 11.01.2023), *промоутер* *НАТО* (Гордон, 11.01.2023), *дерусифікатор* *світу та Європи* (Гордон, 11.01.2023). Аналізовані вторинні номінування корелюють із тими, які визначають стратегійні пріоритети України, один із яких – найближче входження нашої держави до Північно-Атлантичного – через перифрастичне тло проартикулював Голова Верховної Ради Р. Стефанчук: «Після 24 лютого Фінляндія стала 31-ою країною НАТО, я сподіваюся, найближчим часом 32-ою країною стане Швеція. Ми хочемо стати 33-м членом НАТО і хочемо пройти цей шлях так, як його пройшла Фінляндія і Швеція» (177).

Субмодель V. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – мілітарні традиції, найпромовистіші маркери війни

Воєнні дії Росії покликали до життя перифрази, семантичною домінантою яких є поняття «смерть», «людські втрати», «людське горе», «супротивник»: культ *смерті і вмирання, страждання* (Українська правда, 02.11.2022), *могілізатор* *своїх громадян* (Гордон, 11.01.2023), *ворог, який хоче вбити всіх людей у світі* (Факти, 11.01.2023), *утворення, яке всім своїм існуванням довело, що може жити тільки знаходячись по коліна у своїй або чужій крові* (Українська правда, 01.05.2023). Такий семантичний фрагмент, як «найпромовистіші маркери війни», не має суттєвих відмінностей, вони стосувалися колись і сьогодні також будь-яких воєн і будь-яких їх учасників.

Субмодель VI. Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – реалії Shit-культури, які є компонентом сороміцького складника пейоративної лінгвокультури

Якщо говорити про щойно аналізовану зону з абсолютним пейоративним «мінусом», то її репрезентує саме розглядувана субмодель через денотативно-конотативну структуру компонентного складу перифраз. Мовиться, зокрема, про інвективні лексеми або їхні неінвективні відповідники на позначення анусу, сідниць, статевих органів та інших соматизмів, а також, дотичних до них фізіологічних процесів, їхніх наслідків (*ж*па, с*ака, дупа, г#в(м)но, лайно, г#в(м)няний, за(обі)ср*ний, за(обі)с*яний, обр*ганий* та ін.): *розфарбоване шаманами скам'яніле г***но мамонта, що вдає із себе джерело мудрості й духовних скрепів* (Фокус, 24.04.2023).

На рівні описуваних вторинних назв зафіксовано мовну гру, основу якої становить суверенонімна опозиція «Росія / Україна»: *Абсолютно справедливо сьогодні Україну назвати серцем світу, а Московію – дупою [світу], і це буде для них комплімент* (Obozrevatel, 25.12.2022). Автор цього мінідискурсу так коментує семантику інвективного компонента: *«Дупа – це новий символ Московії, який уособлює все: від органу чуття до принципу життя»* (192). З'явилися навіть псевдопаремійні структури, у яких соборонім *Росія* ідентифікують з аналізованими соматизмами: *Як Росію не крути – все одно буде ж...па* (Facebook, 06.03.2022), *Щоб Росія не робила, все одно на ту саму с*раку сяде* (із живого мовлення).

3. Інші дво- й багатокомпонентні структурні субмоделі

Окремий тип становлять перифрази 1) складної будови, утворені за моделлю «Прецедентний суб'єкт Росія + (Білорусь) ↔ об'єкти-ідентифікатори прецедентного суб'єкта Росія + (Білорусь)», а також 2) ті, в основі яких лежить модель «Прецедентний суб'єкт Україна ↔ об'єкти-ідентифікатори прецедентного суб'єкта Україна».

Для складної моделі «Прецедентний суб'єкт Росія + (Білорусь) ↔ об'єкти-ідентифікатори прецедентного суб'єкта Росія + (Білорусь)» типовою є реалізація у вигляді структурної субмоделі «Прецедентний суб'єкт Росія + (Білорусь) ↔ об'єкт порівняння – наддержавне утворення». Офіційна назва наддержавного утворення, ініціатором і безпосереднім утілювачем якого є *Росія*, – *союзна держава* (24 канал, 18.02.2022), а як точніше, то «наддержавне об'єднання РФ і Білорусі з організацією єдиного політичного, економічного, військового, митного, валютного, юридичного, гуманітарного та культурного просторів» (178). Її пейоративними лексико-семантичними відповідниками є конструкції з детермінованими компонентами *імперія, кабала, колгосп* і под., а також екссувереноніми *Російська*

імперія, Союз Радянських Соціалістичних Республік (Радянський Союз) зі специфічним набором поширювачів: нова Велика Імперія (Суспільне, 21.02.2023), Російська імперія 2.0 (YouTube, 29.09.2022), нова російська імперія Путіна (Борисфен Інтел, 12.11.2023), імперія Путіна (New Voice, 11.02.2022), СРСР 2.0 (Lb.ua, 10.10.2022), новий Радянський Союз (Українська правда, 13.12.2021), Радянський Союз 2.0 (YouTube, 29.09.2022). Важливими актуалізаторами описуваної семантики в багатокомпонентних перифрастичних зворотах є також іменники й прикметники з ідентифікувальною семою 'який стосується однаковою мірою чого-небудь' (*спільність, спільний, єдиний, один...*) та числівник *два*: так звана **Союзна держава з єдиним політичним, військовим, економічним простором і однією ядерною зброєю на двох** (Українська правда, 29.05.2023).

Спектр конкретних реалізаторів компаративної моделі «Прецедентний суб'єкт Україна ↔ об'єкти-ідентифікатори прецедентного суб'єкта Україна» формують дві типові субмоделі зі специфічним семантичним наповненням:

Субмодель І. Прецедентний суб'єкт Україна ↔ об'єкт порівняння – наслідки воєнних дій в Україні

Аналізовану субмодель репрезентують такі семантичні описи, як «активна зона бойових дій», «жертви серед цивільного населення», «мінна небезпека», «модерний воєнний досвід», та інші. Роль типових лінгвомаркерів виконують субстантивні лексеми *жертва, плач, траур, втрата, загибель, міна, кладовище; закатований, загиблий, замінований* і под., словосполучення *гаряча точка, епіцентр війни, мінне поле* й т.ін.: **найгарячіша точка** (Zaxid.net, 20.09.2022), *тимчасове пекло* (Апостроф, 25.04.2023), **жертва** насильства можновладців чужої країни, яку називають росія (Нова зоря, 04.08.2022), **кладовище** просто неба, усяне тілами мирних жителів і солдатів, українських чи то російських (Українська правда, 28.09.2022), **велике мінне поле** (Українська правда, 23.06.2023), **велике мінне поле** розміром із Великобританію, чи Румунію, чи Південну та Північну Корею разом узяті (Українська правда, 21.03.2023), **найбільш замінована** країна у світі (Українська правда, 21.03.2023), **бойовий майданчик** для тестування низки військових рішень (Українська правда, 29.11.2023).

Аргументованим й експліцитно конотованим реалізатором значення «жертви серед цивільного населення» є структурна субмодель «національно прецедентний суб'єкт *український топонім* (*астіонім, комонім*) ↔ об'єкти-ідентифікатори національно

прецедентного суб'єкта українського топоніма (*астіоніма, комоніма*)). Характеризовані субмоделі можна вважати видовими репрезентантами родової субмоделі «Прецедентний суб'єкт Україна ↔ об'єкт порівняння – наслідки воєнних дій в Україні». У гіперогіпонімії відношеннях перебувають соборонім *Україна* і топоніми *Бахмут, Буча, Гостомель, Гуляйполе, Дніпро, Ізюм, Ірпінь, Маріуполь, Мар'їнка, Миколаїв, Одеса, Охтирка, Сіверськ, Донецьк, Соледар, Суми, Харків, Херсон, Харків; Чернігів; Мощун, Чорнобаївка...* За астіонімно-комонімною перифрастичною «мозаїкою» можна відтворити стратегійно-тактичний хід воєнних дій, місця їхньої локалізації, наслідки тимчасової окупації і т. ін., напр.: *міста Буча, Ірпінь, Маріуполь → вічне тавро для путіна та росії* (Слово Просвіти, 23–30.06.2022); *міста Рівне, Івано-Франківськ, Тернопіль, Вінниця → ті, хто став прихистком для мільйонів українців* (Рівне вечірне 22.10.2022); *місто Авдіївка → місто вічного вогню* (Українська правда, 20.03.2023), *прифронтове місто з великою промисловою зоною в десяти кілометрах від окупованого Донецька* (Українська правда, 02.06.2023); *місто Бахмут → найгарячіша точка на фронті* (Радіо Свобода, 14.04.2023), *новий Сталінград* (Українська правда, 05.10.2023), *синонімом до слова «пекло»* (Українська правда, 05.01.2023), *Сталінград, але навпаки* (NTA, 21.05.2023), *головний напрямок наступу російської армії при спробах просування на Слов'янськ та Краматорськ* (BBC NEWS Україна, 30.11.2022), *другий Маріуполь* (Факти, 20.12.2022), *епіцентр справжнього «пекла»* (УНІАН, 07.12.2022), *місто, що стримує війська Путіна* (BBC NEWS Україна, 30.11.2022), *найгарячіша точка східного фронту* (Факти, 20.12.2022), *нескорене місто* (Факти, 20.12.2022), *Сталінград для росіян* (BBC NEWS Україна, 30.11.2022); *місто Маріуполь → друге Алеппо* (Суспільне новини, 28.03.2022), *оточене й обстрілюване росіянами пекло* (Українська правда, 25.10.2023), *символом нескореності* (Українська правда, 03.01.2023), *місто Харків → місто-герой* (Рівне вечірне, 22.12.2022), *місто зі шрамами* (Українська правда, 20.09.2022), *українське місто* (Рівне вечірне, 22.12.2022); *селище Мощун → селище-привид* (YouTube, 06.09.2022). У 2022–2023 рр. спостережено «з'яву в українських топонімах прецедентних значень, об'єднаних семантикою трагізму та/або героїзму. Зокрема, залежно від становища на фронті й подій у тилкових населених пунктах, набувають нових конотацій ойконіми, а деякі з них перетворюються на словесні символи (Буча, Ірпінь, Маріуполь – символи нелюдських страждань і геноциду українців, Чорнобаїв –

символ “недолугості російських військових”...» (23, с. 122). Як бачимо, у свідомості українців, отже, і в їхньому мовленні, у когнітивному кодї «страхиття воєнних злочинів, здійснених російськими військовими в низці українських міст, позначилися тим, що ... назви Буча, Ірпінь, Ізюм, Маріуполь, Харків та ін. не лише стали прецедентними, а й набули символічного навантаження» (Там само, с. 124–125).

Субмодель II. Прецедентний суб’єкт Україна ↔ об’єкт порівняння – Україна в рецепції росіян

Вторинні номінування, які входять до розглядуваної моделі, віддзеркалюють імперські погляди Росії, зокрема її сучасного очільника, на Україну, вони мотивують чергову спробу поневолення українців і цим виправдовують свої воєнні злочинні дії. Значеннєвими константами цієї моделі є лексеми *територія, земля, держава, брати, народ, історія* та ін., що регулярно сполучаються з прикметниками, які вказують на ступінь спорідненості (*спільний, один, єдиний, братній, рідний, кровний...*), часові характеристики (*спокопвічний, вічний, давній...*), вік людини (*старший, молодший...*) та ін., а також семантично узгоджені з ними метафоризовані сполуки *ласий шматок, недосяжний шматок, украдена історія, один (спільний) корінь, братні зв’язки, привласнене минуле й под.: найласіший, але недосяжний шматок учорашнього імперського бенкету* (Високий Замок, 19.02.2022), *найсмачніший шматок зі зрозумілих причин для кремлівського диктатора* (Апостроф, 11.01.2022).

VI.2. ПЕРИФРАЗИ СЕМАНТИЧНОГО ТИПУ «ЛЮДИНА»

В українському публіцистично-політичному та воєнному дискурсі 2022 – 2023 рр. продуктивний розряд сформували вторинні номінування прецедентних осіб. Через влучні позитивно або негативно забарвлені перифрази схарактеризовано різнобічну діяльність керівників держав. З-поміж них – президент США Джо Байден, експрезидент США Дональд Трамп, прем’єр-міністр Угорщини Віктор Орбан, президент Республіки Польща Анджей Дуда, президент Чехії Петр Павел, президент Литовської Республіки Гітанас Науседа, президент Франції Емманюель Макрон, колишній Федеральний канцлер Німеччини Ангела Меркель, чинний Федеральний канцлер Німеччини Олаф Шольц та ін. Зокрема, В. Орбана за його прихильність до В. Путіна й Росії названо *пропутінським прем’єром Угорщини* (Патріоти України, 09.02.2023), *пропутінським посіпакою* (Український репортер, 31.01.2023),

мінйомом на підтанцювці у Путіна (Березовий сік, 10.11.2023), троянським конем, що працює в інтересах РФ (Європейська правда 18.12.2023), троянським конем, який руйнує європейську єдність і захищає російські інтереси (Європейська правда 18.12.2023), чемоданом із подвійним дном (Telegram, 23.05.2023), Е. Макрона за проросійські випадки – підлабузником Путіна (Українська правда, 23.05.2023), А. Меркель за підтримку Росії і неприхильне, а подеколи й упереджене ставлення до України – німецькою проросійською політичною діячкою (Вікіпедія), відповідальною за війну в Україні через блокування її вступу в НАТО (Українська правда, 03.03.2023). Її, першу жінку на посаді Федерального канцлера Німеччини (Вікіпедія), Лідерку Європейського Союзу (Вікіпедія), найвпливовішу жінку у світі (Вікіпедія), звинувачено в тому, що «зробила один з найбільших внесків у створення сприятливих умов для повномасштабного вторгнення РФ в Україну 2022 року» (3). В іншому аксіологічному світлі постають прецедентні особистості, які дбають про мирне майбутнє України та світу, об'єктивно оцінюють агресивні дії Росії. П. Павела поійменовано великим другом України (Радіо Свобода, 28.01.2023), Д. Байдена – справжнім другом України (YouTube, 27.01.2021), видатним другом України (Громадське радіо, 20.11.2022), Г. Науседу – одним із найвідданіших прихильників України (LRT, 15.12.2023).

Як свідчить дібраний фактичний матеріал, перифрастичні поля «Володимир Зеленський», «Володимир Путін» та «Олександр Лукашенко» сформували серед аналізованих описових зворотів окремий найпоширеніший тип із яскраво заманіфестованою квантитативною диспропорцією, що відображено в Таблиці 4.

Таблиця 4. Функційний потенціал перифрастичних полів «Володимир Зеленський», «Олександр Лукашенко», «Володимир Путін»

Кількісні показники	Антроніми (прізвищні формули)		
	Володимир Зеленський	Олександр Лукашенко	Володимир Путін
Абсолютна кількість → 681	162	71	448
У % → 100%	24%	10%	66%

До вже встановлених позамовних чинників, які зумовлюють найпослідовнішу присутність В. Путіна в новітньому публіцистично-політичному дискурсі (постійність у владі, негативна запроєктованість

його керівної доктрини на внутрішнє і зовнішнє життя України, її роль та місце в історії), додався ще один – ініційоване президентом Росії і здійснюване за його безпосередньою участю повномасштабне вторгнення в Україну з бомбардуваннями, катуваннями, смертями, цинічно потрактоване як спеціальна військова операція. Предметно-логічний зміст онімів *Путін*, *Лукашенко* репрезентований негативно, з відчутним переважанням згадуваного вище оцінного маркера «абсолютний мінус», що є закономірною річчю: «ворог узагальнює ненависть, спричинену проблемами в суспільстві» (93, с. 46), а образ його «відображає не тільки об'єктивну реальність, а й характерні інтерпретації та емоційні компоненти» (30, с 30).

Іншою є аксіологічна сфера перифрастичного поля «Володимир Зеленський», у якій спостережено різні міжчасові динамічні процеси: домінування відносної нейтральності або меліоративності над пейоративністю і пейоративності над меліоративністю чи відносною нейтральністю. Щодо персонального оцінювання, то йому притаманна відносна перманентність, оскільки В. Зеленський, як і будь-яка прецедентна особистість, має своїх адептів із вектором їхньої постійної позитивної оцінки та опонентів і критиків із вектором їхньої постійної негативної оцінки. Основною причиною конотативної мінливості є російсько-українська війна й безпосередня участь у ній чинного гаранта Конституції, оцінка діяльності його як Президента й Головнокомандувача немирного часу.

VI.2.1. СОЦІОЛІНГВАЛЬНІ МАРКЕРИ ПЕРИФРАСТИЧНОГО ПОРТРЕТА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНЬСЬКОГО

До 22 лютого 2022 року рейтинг В. Зеленського різко знижувався. На цей процес відчутно впливав конфлікт, що виник між ним та його попередником П. Порошенком, якого чинна влада звинувачувала в багатьох гріхах, навіть у зраді. Наслідком протистояння, системно експлікованого антропонімною опозицією *колишній Президент України П. Порошенко / чинний Президент України В. Зеленський*, є гасла, кліпи на зразок «*Порох є. Дамо вогню!*» (5 канал, 14.02.2022), «*Україні потрібен Порох, а не ваЗелін*» (turchynov.com, 17.01.2019), «*Країні потрібен Порох, а не ваЗелін*» (Громадське, 17.01.2022), «*В бою треба порох, а не вазелін*» (Телеканал Прямий, 10.04.2019), «*Порох за Україну, ми за Пороха*» (Інтерфакс-Україна, 17.01.2022), «*Руки геть від Порошенка!*» (Вечірній Київ, 17.01.2022) / «*Зелю – геть!*» (Еспресо, 18.06.2020), «*Зебоягуз, Зебрехун, Зенещастя*» (Антикор, 17.01.2022), а також перифрази *сьомий П(п)резидент*

(Громадське радіо, 08.07.2020) / «напівшоштий» президент (Українське радіо, 23.06.2020) з виразною задекларованістю президентської перспективи / аперспективи.

Аналізований розряд доповнюють описові звороти, які можна назвати взаємними компліментами: ними обмінювалися два лідери держави, намагаючись захистити, вивищити себе і скомпрометувати, а то й принизити свого конкурента / опонента. Зокрема, П. Порошенко назвав В. Зеленського *абсолютним неадекватом* (Українська правда, 19.01.2022), а В. Зеленський вважав себе *протилежністю Порошенка* (Радіо Свобода, 01.08.2020), *результатом помилок Порошенка* (Слово і Діло, 19.04.2019), часто проартикулював фразу «*Я вам не Петя*» (Конкурент, 28.11.2021) і цим намагався впотужнювати власний імідж.

Окремий різновид у досліджуваних дискурсах утворюють перифрази-самохарактеристики, до яких удається В. Зеленський. Це відомі й активно вживані в дискурсах із різним конотативним призначенням вирази *Я не лох якийсь*, *Я не тряпка якась*, що входять до компаративної моделі $X \rightarrow \text{не } Y_1$ (=пейоративна конотація), (а) $X \rightarrow Y_2$ (=меліоративна конотація): *Зеленський сказав: «...Я президент цієї країни. Мені 42-й рік. Я ж не лох якийсь...»* (Новини здорової людини, 2019), «*Я не тряпка якась, я захищаю інтереси своєї держави*», – *Зеленський про українсько-польські відносини* (Еспресо, 19.12. 2023). На основі поданих перифраз з'явилися складні пейоративно конотовані утворення на взірць *від я не лох якийсь до я не тряпка* (Цензор НЕТ, 2012.2023), *не Лох і не Тряпка* (Українська правда, 28.06.2023), *і не тряпка, і не лох* (Антикор, 16.01.2024), що характеризують окремі фрагменти президентської діяльності наступника П. Порошенка. Вони зарясніли в мемах, а також у поетичній царині та різних жанрах постфольклорного дискурсу: *Я не ганчірка і не лох, а порохнявий російський скоморох* (Gazeta.ua, 02.01.2024), *Я – не тряпка / Я – не лох / Я – не втік / І я – не здох / Я – потужний / Я – неламний / Пиріжечок / Сладкий мамин* (Твіттер, 02.12.2023).

Зрозуміло, що основний перифрастичний корпус репрезентують ті одиниці, у яких номінативно-оцінна ідентифікація виходить за міжособистісні та особистісні рамки й поширюється на суспільство. Активно використовувані до 22 лютого 2022 року описові структури, пов'язані опозиційними відношеннями *В. Зеленський / П.Порошенко*, через об'єктивні причини екстралінгвального характеру втрачають свою актуальність. Закріплена за компонентами цієї опозиції

інваріантна семантика нерідко зазнає трансформації, подеколи набуває навіть протилежного змісту, напр.: *борець з олігархами* (Українська правда, 21.01.2022) ← В. Зеленський / *один із претендентів на «олігархічний» статус* (Європейська правда, 21.01.2022) ← П. Порошенко і *маріонетка олігархів, якою керує голова держави Єрмак* (Останній Бастіон, 17.04.2023) ← В. Зеленський ↔ *один із претендентів на «олігархічний» статус* ← П. Порошенко (Європейська правда, 21.01.2022).

Очевидним є те, що саме війна внесла свої суттєві корективи в перифрастичне поле «Володимир Зеленський». Як зауважує М. Дубинянський, нинішній Володимир Зеленський має «небагато спільного із Зеленським зразка 2021 року та ще менше спільного із Зеленським-2019» (70). Чинний Президент України, наголошує директор Гарвардського українського дослідницького центру С. Плохій, «виявився *напрочуд хорошим президентом війни, набагато ефективнішим, ніж за мирних часів*» (цит. за: 58). Сказане можна потвердити тим, що донедавна високочастотні описові звороти на взірць *антигерой із моменту свого тріумфу на президентських виборах* (Українська правда, 16.09.2023) почали відчутно конкурувати з перифрастичними структурами на зразок *герой із тисячею облич* (Forbes, 03.03.2023), *світовий герой* (BBC NEWS, 15.06.2023), родовою до яких є широковживана в політично-мілітарному дискурсі конструкція *президент війни* (Forbes, 03.03.2023).

Варто зацентувати, що на цей процес меліоративності відчутно впливають спеціальні соціолінгвальні технології. Активно продуковані й свідомо культивовані наративи на тему героїзації Президента та його виняткової персональної значущості зневиразнювали, виштовхували з простору активного вжитку дискурсивні посили про, здавалося б, непростенні гріхи Президента — ігнорування попереджень країн із високим авторитетом на міжнародному рівні про неминуче повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну, наповнені кпинами заклики думати не про війну, а про шашлики. Досить згадати хоча б той наратив *alter ego Зеленського* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 270), *правої руки Зеленського* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 275), *другої міні Зеленського* (Апостроф, 11.04.2020), *тіньового президента* (Публіцистично-політичний дискурс, с. 276), *головного канцеляриста Зеленського* (Слово Просвіти, 23–29.07.2020), *самодержця з Банкової* (Україна молода, 02.02.2021), *тріумфатора боротьби за владу в Офісі* [Президента] (Радіо Свобода, 13.02.2020) А. Єрмака, який підхопили,

поширили й оваріантнили спочатку провладні, а згодом навіть опозиційні засоби масової комунікації: «За часів Зеленського Україна не віддасть жодного сантиметра нашої території. *Якби Зеленський був Президентом у 2014, ми не втратили б Крим. Бо починалося все однаково – і тоді, і зараз* (виділення наше. – М.С.)» (242). Вірусним і результативним на креативні перифрази став дискурс про те, що Президент України не повівся на пропозиції уряду США щодо надання йому допомоги, аби безпечно залишити Україну й уникнути полону чи навіть убивства російськими військовими. Такий трагічний фінал уможливив би встановлення «замість нього на чолі держави маріонетки Кремля», унаслідок чого «Путін “міг би уникнути затратної, тривалої окупації України”» (236). Що ж до реальних «маріонеток Кремля», які мали обійняти найвищі пости в нашій державі, то це Є. Мураєв, В. Медведчук, В. Янукович. Потенційні повноваження Мураєва реально й символічно актуалізують вторинні номінування *глава маріонеткового режиму в Києві* (Новини Live, 27.01.2022), *голова окупаційної адміністрації після вторгнення в Україну* (Главком, 24.01.2022), *кандидат для маріонеткового уряду в разі окупації Росією України* (Українська правда, 27.01.2022), *лідер маріонеткового режиму в Україні* (Українська трибуна, 21.01.2022), *намісник Путіна в Україні* (Главком, 24.01.2022), *новий [Сергій] Аксьонов* (Українська правда, 23.01.2022), *потенційний «прем'єр» захопленої України* (Українська правда, 05.03.2023), *В. Медведчука – гауляйтер України* (Українська правда, 05.03.2023), *головний агент Путіна* (ТСН, 17.04.2023), *Януковича – претендент на посаду маріонеткового «президента» країни [України]* (Українська правда, 18.01.2022).

В. Зеленський спростував чутки про втечу, чим згуртував українське суспільство в досить непростий для нього час. «Кожні два дні з'являється інформація, що я кудись втік з України, з Києва, – наголосив він в оптимістичному відео, записаному на робочому місці. – Але бачите, я перебуваю тут, ніхто нікуди не втік... Так що ми працюємо. Ми любимо побігати, але зараз немає часу на кардіотренування. Тому – працюємо! Слава Україні!» (цит. за: 21). Цей справді-таки небуденний вчинок відразу суттєво підважив рейтинг чинного гаранта, навіть утримав на периферії інформаційних подій контрнаративи, як-от: «Зеленський, який став президентом з ідеєю “надо просто перестати стрелять”, не втік з Києва лише завдяки новій армії, якої не було у 2014-му і яку створили фактично з нуля Порошенко, Турчинов, Муженко» (головний редактор видання

«Історична правда» В. Кіпіані) (84); «Зеленський молодець, що не втік, але всі ж не втекли. Залужний же ж не втік. І якби втік Залужний, все б пропало. От ті, хто не втекли, і зробили перемогу України. Не треба створювати собі кумирів» (історик, менталіст, очільник Бюро аналізу політики Віктор Бобиренко (85). Перифрастичне поле «Володимир Зеленський» постійно поповнюють виразно конотовані описові звороти з уже згадуваним апелятивом *герой*, а також іншими позитивно обарвленими лінгвомаркерами, з-поміж яких – уславлені історією прецедентні особистості, пор.: *герой нашого часу* (Главред, 17.02.2023), *найбільший герой сучасності* (BBC NEWS, 15.06.2023), *український герой, що кинув виклик Путіну та об'єднав світ* (BBC NEWS, 15.06.2023) і *Вінстон Черчилль нашого часу* (BBC NEWS, 15.06.2023). До розряду високочастотних мовних маркерів, які точно і влучно віддзеркалюють «найбільш вражаючі й помітні зміни в українській політиці» років президентства В. Зеленського, «головні події які сталися за ... довгий 2022 рік» (177), зараховано вирази *метаморфоза президента Зеленського, зміна суб'єктності Зеленського й України загалом, переродження Зеленського* (Там само). Вони є родовими поняттями до проаналізованих вище видових понять у вигляді конкретних репрезентантів перифрастичного поля «Володимир Зеленський».

Важливо тримати на оці й те, що чинний гарант Конституції України опинився під прицілним оком російської пропаганди з її негативними завданнями, спрямованими на дискредитацію влади, розз'єднання держави й т. ін. Передбачуваними та вмотивованими відповідно до стратегій російського політичного дискурсу є в'їдливі перифрастичні «компліменти» від вихованця *терористичних органів відомства Держинського, Ягоди, Єжова, Берії* (Україна молода, 04.08.2022), *кремлівської нікчеми* (Фокус, 24.04.2023) В. Путіна → *ганьба єврейського народу* (Українська правда, 16.06.2023), *не єврей, а ганьба єврейського народу* (Апостроф, 26.06.2023), *пособник нацизму* (Українська правда, 18.12.2022), від *головного рупора Росії* (YouTube, 17.11. 2023), *поплічника диктатора РФ* (Главред, 02.04.2022) Д. Медведєва → *верховний київський нацист* (LIVE, 11.03.2023) й інших представників російської влади, або *тремтячої свити* (2+2, 28.06.2023), та її ревних adeptів, а особливо московитських пропагандистів, яких в Україні саркастично називають *путінськими пропагандонами* (Високий Замок, 10.08.2022), *російськими рупорами* (АрміяInform, 05.07.2022), *бункерним товариством* (ТСН, 31.12.2022), *посіпаками бункерного діда* (myc.news, 15.09.2022) тощо.

Ідентифікувальними для описуваних вторинних номінувань є коди дражливих для суспільства тем – «націоналізм», «антисемітизм», навіть «наркозалежність». Зокрема, *кокаїновим фюрером* (Ділова столиця, 10.02.2023) В. Зеленського назвав «юний колега» «статусного» пропагандиста В. Соловйова (Ділова столиця, 10.02.2023) Р. Голованов. Несподіваним винятком у цьому українофобському й людиноненависному контексті гібридної війни став вираз *головного «Вагнера»* (Еспресо, 25.06.2023), *обличчя російської війни в Україні* (Еспресо, 15.09.2022), *прихвосня Путіна* (ТСН, 01.11.2022), *путінського холоуя* (Главвред, 12.06.2023), *поплічника кремлівського диктатора* (ТСН, 01.11.2022) Є. Пригожина, який «зненацька назвав Зеленського “впевненим і симпатичним хлопцем”» (91).

Вирішені на основі поліфункційних критеріїв ідентифікування вторинні назви прецедентного імені В. Зеленський репрезентовані такими структурними субмоделями:

Субмодель І. Прецедентне ім'я Зеленський ↔ імена з прецедентністю світового та вітчизняного рівня

Ядро становлять перифрази з прецедентним ім'ям *Черчилль* (*Вінстон Черчилль*), яке регулярно програмує поширювачі з такими семантичними описами: а) етнічна належність (*український, єврейський*): **український** Вінстон Черчилль (BBC NEWS, 15.06.2023), **єврейський** Вінстон Черчилль (Forbes, 06.03.2022); б) міжчасовий актуальний характер: Черчилль **нашого часу** (Ліга.Новини, 06.05.2022); в) візуальний образ на рівні стилю одягу, зокрема мілітарного: Черчилль **у футболці** (BBC NEWS, 15.06.2023), Черчилль **у флісовій кофті** (Facebook, 04.10.2022). Щодо інших антропонімних об'єктів порівняння, то ними є прізвищні формули *П. Порошенко, В. Янукович, В. Путін, О. Лукашенко* та ін.: В. Зеленський → *така сама одіозна фігура, як Путін чи Лукашенко* (Українська правда, 18.03.2023). Утворювані за участю цих пропріативів вторинні назви протистоять поданим вище іманентно закладеною в них суцільною негативною конотацією.

Субмодель ІІ. Прецедентне ім'я Зеленський ↔ світове визнання

Основу цих перифраз становлять утворення з детермінованим компонентом *людина, лідер, зірка (медіазірка)* й ін. Роль семантичних маркерів у них виконують прикметники зі значенням «виділюваність» (*величний, особливий, незрівнянний* тощо), «відомість» (*найвпливовіший, авторитетний, відомий, знаний* і под.), іменникові словоформи, применниково-відмінкові форми з локативним і

темпоральним значенням (*Захід, Європа, у Європі, світ, у світі, 2022 рік і т.ін.*): *людина Заходу* (Укрінформ, 03.01.2023), *найвпливовіша людина [2022] року в Європі* (Президент України, 08.12.2022), *найвеличнійший лідер* (Україна молода, 16.06.2022), *неймовірний лідер* (Forbes, 03.03.2023), *лідер вільного світу* (Українська правда, 19.04.2023), *моральний лідер усього вільного світу* (Українська правда, 25.02.2023), *світова медіазірка* (Українська правда, 18.03.2023).

Субмодель III. Прецедентне ім'я Зеленський ↔ президентська діяльність

Типовим заповнювачем конструктивної позиції перифраз з аналізованим семантичним описом є лексеми *президент, лідер, керівник, очільник* та ін. Функцію лінгвомаркерів виконують ад'єктиви з інтегрувальним значенням «виділюваність, незвичність» (*оригінальний, екзотичний* тощо), «ступінь загальної оцінки в її звичайному, компаративному або суперлативному вияві» (*хороший, кращий, найкращий* і под.), «риса характеру людини» (*сміливий, відповідальний* і т.ін.), а також іменники – найменування людських чеснот (*сміливець, достойник* та ін.), видів діяльності (*воїн, миротворець* і под.), мілітарних понять (*війна, мир* тощо): *надпопулярний Президент* (Українська правда, 18.03.2023), *найкращий Президент за 30 років* (НВ, 30.12.2022), *найкращий Президент, який був у нас* (Tribuna.com, 13.03.2022), *президент нашої перемоги* (Українська правда, 19.06.2023), *президент-миротворець* (Forbes, 03.03.2023), *ефективний лідер воєнного часу* (Forbes, 03.03.2023), *чудовий лідер воєнного часу* (Європейська правда, 21.11.2023). Для іменників-поширювачів типовим є функціонування у структурі прикладкових конструкцій: *президент-актор* (Україна молода, 07.01.2022),

Субмодель IV. Прецедентне ім'я Зеленський ↔ узагальнений мілітарний реальний / метонімічний образ України, українського народу

Об'єктом ідентифікування постаті В. Зеленського в перифрастичній сфері може бути держава, її сучасний воєнний та майбутній мирний стан. Роль граматично панівного компонента в описових зворотах аналізованої субмоделі регулярно виконують інформативно недостатні іменники *символ, уособлення, утілення, ключ, обличчя* й под., для яких інтегрувальною є сема 'вияв, вираження чого-небудь'. Спектр типових лінгвомаркерів, що заповнюють присубстантивну позицію, формують сувереноніми

(Україна, Росія) і похідні від них утворення (український, російський), апелятиви з притаманною їм семою 'суверенність' (держава, країна тощо), мілітарні поняття (війна, агресія, битва, боротьба, опір, спротив, перемога, мир, свобода й под.), риси характеру людини, виявлені у воєнний час (геройство, героїзм, мужність, хоробрість, відважність, самовідданість, безстрашність, стійкість і т. ін.): один із головних символів держави (Українська правда, 23.03.2022), українська стійкість у війні з Росією в очах усього вільного світу (Українська правда, 27.08.2022), обличчя українського опору (Українська правда, 16.09.2023), символ спротиву (Forbes, 03.03.2023), уособлення українського спротиву (Українська правда, 27.12.2022), символ того, якою може бути особиста сміливість і як вона може надихати (BBC NEWS Україна, 15.06.2023), втілення мужності та стійкості українського народу в його боротьбі проти російської агресії (Укрінформ, 03.01.2022), українська стійкість у війні з Росією в очах усього вільного світу (Українська правда, 27.08.2022), уособлення битви за свободу (Українська правда, 16.06.2023), ключ української перемоги (Українська правда, 19.04.2023).

Почасти вже йшлося про те, що поряд із меліоративними вторинними номінуваннями побутують негативно конотовані описові звороти. У них системно відрефлексовано через значеннєві константи, репрезентовані лексемами з негативно забарвленим планом змісту, інші грані президентства В. Зеленського, іронійно поійменованого президентом-актором (Україна молода, 27.01.2022), нинішнім мешканцем Банкової (Українська правда, 18.03.2023). За типом формально-граматичної будови порівнювані перифрази не мають суттєвих відмінностей. Семантична структура цих пейоративних утворень досить розлога – від портретної характеристики до кримінальної відповідальності за скоєне. Ідеться про такі конкретні значеннєві описи, як «зовнішній вигляд», «риси характеру», «брак керівного досвіду», «відсутність особистих досягнень», «неукраїнська (антиукраїнська) позиція», «воєнні невдачі», «інкримінування зради Батьківщини» та ін., пор.: *низькорослий марнослашний кандидат у диктатори з гіпертрофованими амбіціями* (Останній Бастіон, 30.08.2022), *слабка, агресивна й мстива людина, з комплексами, які використовує його [В. Зеленського] оточення* (Телеканал Прямий, 19.12.2023), *недосвідчений український президент* (Українська правда, 27.12.2022), *типовий шоумен, який майже випадково опинився на Банковій* (Українська правда, 25.03.2023), *людина, яка часто видає нестандартні та на перший погляд нереалістичні ідеї*

(Еліта України, 26.01.2023), «президент Голобородько», який намагається бути, але не є патріотом (Останній Bastion, 03.03.2022), президент євроремонту (Українська правда, 09.01.2022), не лідер, а випадкова людина з повноваженнями (Телеканал Прямий, 19.12.2023), продукт і відображення сучасної України, а не її творець (Forbes, 03.03.2023) і батько всіх військових невдач (Українська правда, 18.03.2023), воєнний злочинець (Інтент, 18.08.2023), не Президент, а резидент Російської Федерації (Телеканал Прямий, 19.01.2022), загроза українській державності (Україна молода, 06.01.2022).

VI.2.2. СОЦІОЛІНГВАЛЬНІ МАРКЕРИ ПЕРИФРАСТИЧНОГО ПОРТРЕТА ПРЕЗИДЕНТА РОСІЇ ВОЛОДИМИРА ПУТІНА

Увагу привертає те, що раніше використовувана практика колективного епістолярного звернення до російського президента, яке є алюзією на відоме колоритне послання запорізьких козаків турецькому султанові, мала місце і в період російсько-української війни 2022–2023 рр. Репертуар креативних текстотипів, адресантами яких були українські народні депутати, батальйон оперативного призначення Національної гвардії імені Героя України генерал-майора С. Кульчицького, сучасні запорізькі козаки (див. про це: 199, с. 125 – 126), у 2023 році поповнив ще один. Його колективним автором є «Свобода Росії». Воїни, що воюють «на боці ЗСУ проти російських окупантів», 7 жовтня «привітали» із 70-літтям «плішивого», тобто президента Росії, який, за їхнім твердженням, «відоміший у світі як Ху*ло», надіслали йому, за їхнім же іронічним визначенням, «теплі побажання» (110). Аксіологічним центром цього псевдовіншувального дискурсу є інвективна лексика та пейоративні етноформули:

«Російські легіонери бункерному карлику (на день народження).

Ти, пиня, чорт валдайський, і проклятого чорта брат і товариш, самого Люцифера секретар. Який ти до біса президент, коли голою жопою їжак не вб'єш. Чорт ти, висрана твоя морда. Не будеш ти, сучий ти син, синів російських під собою мати, твоєї армії ми не боїмося, землею і водою будемо битися з тобою.

Луб'янський ти фейс, Ольгинський троль, Кремлівський дід, Валдайський боягуз, Китайська маріонетка, бункерний карлик, Лужницький брехун, Удмуртський двійник, всього світу і підсвіту

дурень. Свиняча ти морда, кобилина срака, м'ясницький собака, нехрещений лоб. Ось так тобі легіонери відповіли, плішивому.

Не будеш ти навіть свиней у Підмосков'ї пасти.

Підписали: Цезар, заступник командира Легіону "Свобода Росії" і весь наш дружний колектив.

ЗІ. На славу українців-запорізьких козаків не претендуємо. Хотіли підійти з творчістю до "привітання" плішивого. За Росію! За свободу!» (Там само).

Вирізнені в нашій монографії «Публіцистично-політичний дискурс 2021: лексико-словотвірні інновації, перифрастичний ресурс» поліфункційні критерії вторинного номінування прецедентного імені *Путін* – 1) форма правління, 2) стиль управління, 3) імена з прецедентністю світового та вітчизняного рівня, 4) негативні біблійні персонажі, темні, злі духи, 5) негативні міфічні, фантастичні істоти, літературні й фольклорні персонажі, тварини, 6) переконання, 7) Україна, українці; 8) наявність / відсутність перспективи, 9) мілітаристська діяльність, 10) ознаки зовнішності, 11) інтелектуальні можливості, 12) психічний стан, 13) риси характеру, особливості вдачі, 14) життєпис (199, с. 128–129) – у досліджуваний період знайшли своє дублювання, перетрансформування, отже, і лінгвокреативне продовження, яке віддзеркалює з потужнішим виявом пейоративності передусім аксіологічно-мілітарні модуси повномасштабного вторгнення Росії в Україну, напр.: 1) *кривавий диктатор* (Апостроф, 17.03.20022), *новий фіюрер, який пригрожує знищити планету* (Цензор.Нет, 30.09.2022), 2) *диктатор страху* (Радіо Свобода, 22.08.2023), *рашистський диктатор* (Українська правда, 16.06.2023), 3) *«нинішній» сталін* (Українська правда, 11.11.2023), *реінкарнація Гітлера* (Футбол, 22.02.2022), *Гітлер 21-го сторіччя, який є «невмняємий»* (Вголос, 11.06.2022), *звичайнісінький Гітлер* (Високий Замок, 12.03.2023), 4) *антихрист сучасності* (Українська правда, 07.01.2023), *головний світовий злочинець сучасності* (Українська правда, 07.01.2023), *Люцифера реінкарнація* (М.Калько), 5) *кремлівська чекістсько-фашистська Горгона, яка впивається ріками крові невинних мільйонів жертв* (Leopolis.News, 02.09.2022), *дракон, який постійно хоче їсти* (Главком, 10.02.2023), 6) *збирач земель під егідою проекту «Новий СРСР»* (Апостроф, 11.01.2022), 7) *організатор масових убивств, викрадень і гвалтувань дітей і цивільного населення України* (Український репортер, 20.03.2023), 8) *цуценя без зубів* (ТСН, 30.10.2022), *гіпотетичний труп у холодильнику* (Україна

молода, 22.11.2022), 9) *масовий убивця* (5 канал, 30.03.2022), 10) *ботоксний дід* (Бульвар Гордона, 13.09.2023), *пристаркуватий правитель* (Городок Gity, 03.04.2022), 11) *недоумкуватий кремлін-фюрер* (Економічні новини, 14.06.2022), 12) *ядерний псих* (Вголос, 11.06.2022), *кремлівський психопат* (Український репортер, 10.03.2023), 13) *закомплексований боягуз* (Sport.ua, 20.03.2022), 14) *живучий ватажок* (Україна молода, 22.11.2022), *що з підворітні* (Leopolis.News, 02.09.2022), *закомплексований гебіст* (Літературна Україна, 23.04.2022).

Спостережено активізацію описових зворотів з ідентифікувальним критерієм «ознаки зовнішності», лінгвомаркером яких є ад'єктивна лексема *ботоксний*, що експлікує семантику «який пов'язаний із ботулінотерапією (ботоксом)»: *ботоксний дід* (Gazeta.ua, 11.11.2022), *ботоксний старець* (ТСН, 24.07.2022). Лексико-семантичне коло іменників, з якими вона сполучається, досить широке – від назв осіб за родом занять, професійною діяльністю з нейтральною конотацією в семантиці до інвективної лексики з максимальним виявом пейоративності в її значеннєвому обсязі. Утворювані на цій субстантивній основі вторинні номінування мають складну семантичну структуру, пор.: *ботоксний президент* (Facebook, 26.02.2022), *ботоксний господар росіян* (5 канал, 30.03.2022) і *ботоксний вождь* (NEWSUA ONE, 11.10.2022) → ознаки зовнішності + форма правління, *ботоксний диктатор* (Вголос, 11.06.2022) → ознаки зовнішності + стиль управління, *ботоксний маразматик* (Час, 11.05.2022) → ознаки зовнішності + психічний стан, *ботоксна ср...ка* → ознаки зовнішності + зневага, осуд (Ти диви, 22.09.2022). З розглядуваними субстантивно-ад'єктивними конструкціями у відношенні ізофункційності перебувають менш поширені апозитивні структури з прикладковим компонентом *ботокс*, що уособлює семантику «який пов'язаний із ботулінотерапією», пор.: *ботоксний фюрер* (5 канал, 30.03.2022) і *ботокс-фюрер* (5 канал, 30.03.2022).

Прикметник *ботоксний* зазнав процесу субстантивації і опинився в розряді негативно конотованих субститутів прецедентного імені *Путін*, що експлікують універсальну пейоративність: *Ботоксний оголосив часткову мобілізацію* (YouTube, 21.09.2022), *Ботоксний замерз у холодильнику* (Facebook, 26.02.2022).

Ситуація воєнного спілкування загалом і процес об'єктивування її на перифрастичному зрізі зосібна мають свою мотивацію. З одного боку, «український соціум у своїй більшості однаково негативно

сприймає події, які відбуваються», а з іншого, — «мовець на підсвідомому рівні позитивне оцінює як нормальне, що таким і має бути, а негативне сприймає як таке, що порушує звичний, нормальний стан речей, викликає бурю емоцій, а отже, слів» (75, с. 216).

Денотативно-конотативна структура перифрастичного портрета В. Путіна відчутно змінилася порівняно з попередніми роками під дією різних екстралінгвальних чинників, а саме: 1) повномасштабне вторгнення, або російсько-українська війна, 2) суворя самоізоляція президента Росії, 3) реакція світу на путінський злочин проти України й людства, 4) уподібнення за ідеологічним принципом сучасної Росії до Німеччини періоду Другої світової війни (*президент В. Путін* → *фюрер, рейхсканцлер А. Гітлер*). На їх основі схарактеризовано під новим кутом зору предметно-логічний та аксіологічний зміст пропріатива *Путін*, виокремлено основні критерії ідентифікування вторинних назв цього прецедентного імені, утворених за зразком таких структурних субмоделей: 1) прецедентне ім'я *Путін* ↔ причетність до війни в Україні, 2) прецедентне ім'я *Путін* ↔ відособленість, усамітненість, ізольованість, 3) прецедентне ім'я *Путін* ↔ відповідальність за скоєний злочин, 4) прецедентне ім'я *Путін* ↔ фашистська ідеологія.

Субмодель 1. Прецедентне ім'я *Путін* ↔ причетність до війни в Україні

До перифрастичного ядра входять конструкції, у яких функцію детермінованого компонента виконують іменники на позначення «осіб за відношенням до протизаконної дії, злочину» (139, с. 141) (*злочинець, злодій, губитель, нищитель, терорист, садист, нелюд, убивця, кат, дітовбивця, агресор, головоріз, м'ясник, загарбник...*), що вступають у семантико-синтаксичні зв'язки з іменниково-числівниковою структурою *номер перший (№1)*, відносними прикметниками, утвореними від хрононімів, соборонімів та псевдособоронімів, етнонімів, етнофолізмів (*воєнний, російський, московитський, рашистсько-кацапський, оркиський...*), а також тими, які реалізують значення «виділюваність» (*головний, першорядний, масовий, найбільший, найпромовистіший, найвиразніший...*), «поширеність» (*міжнародний, світовий...*), «негативні риси характеру» (*жорстокий (найжорстокіший), безсердечний...*), «легітимність» (*офіційний, визнаний, законний...*), «пов'язаність із ідеологією, політичними рухами» (*нацистський, фашистський...*): *терорист №1* (Слово Просвіти, 04–10.08.2022), *терорист планети №1* (Україна молода, 04.08.2022), *військовий злочинець* (Апостроф,

17.03.2022), *воєнний злочинець* (Український репортер, 20.03.2023), *головний злочинець* (Українська правда, 02.05.2022), *головний світовий злочинець* (АрміяInform, 07.09.2022), *головний воєнний злочинець XXI століття* (BBS NEWS Україна, 18.03.2022), *офіційний воєнний злочинець* (ТСН, 19.03.2023), *найбільший воєнний злочинець XXI століття* (BBS NEWS Україна, 18.03.2022), *головний агресор* (Українська правда, 31.12.2022), *масовий убивця* (5 канал, 30.03.2022), *один із найжорстокіших убивць у новітній історії* (Україна молода, 22.11.2022), *найчистіший головоріз* (Апостроф, 17.03.2022). Розряд типових заповнювачів синтаксичної позиції, яку програмують розглядувані субстантиви, репрезентують соборонім *Україна*, етнонім *українці*, а також різні щодо формально-граматичної організації конструкції із притаманними їм значеннєвими описами «територія України», «українська культура», «українська історія» та ін.: *загарбник української території* (Українська правда, 22.04.2022), *кат українського (і не тільки) народу* (Високий Замок, 12.03.2023).

З аналізованими вторинними номінуваннями взаємодіють перифрази, у яких конструктивну позицію заповнюють іменники з нейтральною семантикою або ті, значеннєво-конотативний статус яких ідентифікує контекст (*людина, організатор, ватажок, натхненник...*). Конститутивну функцію виконують прямо чи опосередковано залежні від них компоненти, які входять до структури простих чи складних словосполучень, підрядних частин складних речень із прислівним зв'язком й експлікують семи 'війна', 'смерть', 'розруха', 'горе', 'біженці', 'катування': *людина, яка втратила імідж кривавого вбивці, що контролює величезну територію, ядерну зброю, фінансово-економічні питання* (Gazeta.ua, 26.06.2023), *людина, яка програла війну* (Апостроф, 29.09.2022), *ватажок зграї вбивць, гвалтівників і мародерів* (АрміяInform, 07.09.2022), *організатор вчинення злочинів проти миру, безпеки людства, міжнародного правопорядку та розв'язання агресивної війни проти України* (Український репортер, 20.03.2023), *організатор масових убивств, викрадень і гвалтувань дітей і цивільного населення України* (Український репортер, 20.03.2023), *організатор найтяжчого міжнародного злочину агресії проти України* (Український репортер, 20.03.2023), *розпалювач війни* (Дзеркало тижня, 03.06.2023).

Субмодель 2. Прецедентне ім'я *Путін* ↔ відособленість, усамітненість, ізольованість

До розряду ідентифікувальних лексем, що є компонентами перифраз аналізованої субмоделі, належать іменники та прикметники

з інтегрувальними семами 'втрата соціальних зв'язків'(маргінал, самітник...), 'ізолюваність від інших', 'відсутність довіри' (одинокий, самітний, недовіркуватий...): головний маргінал країни (5 канал, 18.08.2022), недовіркуватий шеф (Високий Замок, 29.06.2022), одинокий нелюд (Слово Просвіти, 11–17.08.2022). Функційний центр утворюють описові звороти з ад'єктивною лексемою *бункерний*, що експлікує різні відтінки інваріантного переносного значення «ізолюваний від інших; той, який через причини страху, недовіри усамітнюється, уникає колегіальності». Про жорстку самоізоляцію правителя Росії заговорили під час пандемії Covid-19, коли він різко звужив коло безпосереднього спілкування і вдавався до дистантної комунікації або формату онлайн. До страху «не захворіти» додалася фобія «ядерна війна». Усе частіше почали говорити про перебування очільника Росії далеко від Кремля, про керування державою з бункера, , яке нібито є запорукою безпеки. Поширилися чутки про путінські бункери не лише в Москві, а й в інших регіонах країни, зокрема на Уралі та Алтаї (Бункер під Кремлем і Бункер поблизу МДУ (Раменки-43), Бункер в Ново-Огарьові, Бункер під горою Ямантау, Бункер «Грот» у Свердловській області, Бункер під санаторієм «Газпрому» («Алтайське подвір'я») та ін.) (31). З'явився навіть термін «*бункери Путіна*», що «позначає підземні споруди для укриття президента РФ та вищого політичного керівництва на випадок ядерної війни» (Там само). Яскравим мовним індикатором цієї стратегії діяльності лідера «узкого мира» (Гордон, 13.09.2022), лідера країни-брехуна (Gazeta.ua, 26.06.2023), одіозного правителя (UAInfo, 19.03.2023) є вторинні номінування на зразок *диктатор страху* (Радіо Свобода, 22.08.2023), *диктатор, що виживає з розуму* (Апостроф, 11.01.2022), *кремлівський щур* (NW NEV WOIGE, 07.04.2023), *найнебезпечніший у світовій історії ядерний маніяк* (Leopolis.News, 02.09.2022), *параноїдальний сцикун, який боїться чеченців, китайців, Америки, власного народу, а тепер – ще й ЗСУ* (5 канал, 30.03.2022), *щурячий диктатор* (Апостроф, 17.10.2022), *ядерний маніяк* (Вголос, 11.06.2022), *ядерний псих* (Вголос, 11.06.2022).

Найпродуктивніший тип сформували перифрази з прикметниковою лексемою *бункерний*, яка швидко розширила свій значеннєвий обсяг і – відповідно – синтагматичний ланцюг. Вони уподібнені за окремими конститутивними характеристиками до вже проаналізованих вторинних найменувань із семантичною константою *ботоксний*. По-перше, синтаксичні структури *ботоксний + X* (*ботокс-*

Х), *бункерний* + Х виокремлено на основі поліфункційних критеріїв перифрастичного номінування. 3-поміж вторинних назв із лінгвомаркером *бункерний* високою функційною активністю наділені описові звороти з таким ідентифікувальним репертуаром: 1) «форма правління»: *бункерний президент* (UAportal, 15.06.2023), *бункерний керманич РФ* (Об'єktiv), *бункерний фюрер* (Український репортер, 20.03.2023), *бункерний вождь* (UAinfo, 17.09.2022); 2) «посада»: *бункерний головнокомандувач* (UAinfo, 19.03.2023); 3) «стиль управління»: *бункерний диктатор* (Главком, 08.05.2023); 4) «ознаки зовнішності» *бункерний дід* (Тернополяни, 10.10.2022), *бункерний карлик* (5 канал, 23.12.2023), *букерний коротун* (Укрінформ, 11.09.2022); 5) «психічний стан» *бункерний боягуз* (АрміяInform, 07.09.2022), *бункерний бздун* (YouTube, 10.11.2022), *бункерний маніяк* (Український репортер, 20.03.2023), *бункерний геополітичний маніяк* (Українська літературна газета, 23.03.2022), *бункерний маразматик* (Літературна Україна, 23.04.2022); 6) «негативні біблійні персонажі, темні, злі духи»: *бункерний ірод* (Facebook, 17.10.2022); 7) «життєпис»: *бункерний чекіст* (Активна громада, 05.07.2022); 8) «негативні істоти, тварини»: *бункерний щур* (Апостроф, 17.10.2022), *схиблений кремлівський бункерний щур* (Останній Bastion, 03.10.2023), *бункерний щур з-під Спаської вежі* (Останній Bastion, 11.01.2023), *хвора бункерна потвора* (Твітер, 15.11.2022), *бункерний посіпака* (Redtram, 20.06.2023), *бункерна істота* (UAinfo, 17.09.2022), *бункерна гнида* (Волинь, 24.04.2022), *бункерна мавпа з ядерною гранатою* (Літературна Україна, 23.04.2022). Останній перифрастичний розряд вирізняє те, що його конституенти репрезентують так званий абсолютний мінус пейоративності завдяки детермінувальним членам, із якими сполучається прикметник *бункерний*. Ідеться передусім про інвективну та бестіальну лексику як об'єкти порівняння прецедентного імені *Путін*. Окремий різновид сформували багатокомпонентні утворення зі складним семантичним описом. Виразно ілюструє вияскравлений специфічний тип номінації перифраз *біснуватий фюрер ХХІ століття, що розв'язав найбільшу війну в Європі з 1945 року і загрожує всьому світу ядерним апокаліпсисом* (Українська правда, 08.10.2022), автором якого є історик, політичний оглядач М. Дубинянський.

По-друге, зіставлявані синтаксичні структури споріднює складність семантичної будови: вони експлікують різні статусні та позастатусні виміри прецедентного імені *Путін*. Це засвідчує, зокрема, перифрастична одиниця *бункерний дід* (Українське радіо,

09.05.2022) та її експансивні, словотвірні й інші варіанти, як-от: *бункерний дід ерефії* (Моя Київщина, 08.06.2022), *бункерний дідуган* (Еспресо, 18.08.2023), *бункерний дідусь* (ТСН, 24.07.2022). Вони своїм значеннєвим обсягом корелюють не стільки із семантикою «ознаки зовнішності Путіна: вік», скільки з оцінкою його президентської діяльності (авторитаризм, аморальність, культ особи й т. ін.). З огляду на таку аксіологічну ситуацію варто сприймати як закономірність, а не випадковість появи у Вікіпедії статті «Бункерний дід», у якій наголошено, що це «прізвисько» президент Росії отримав «завдяки інтернет-мему “Діду, пий таблетки, а то отримаєш по дупі”, що з’явилося як гасло на мітингах на підтримку опозиційного політика О. Навального після його арешту в січні 2021 року» (32). Через покликання на незалежне опозиційне інтернет-видання «Meduza», яке «23 січня 2023 року російська генпрокуратура визнала ... “небажаною організацією” в Росії» (246), зацентовано й на тому, що «Путіна називають “дідом” не “через його фізіологічний вік чи стан здоров’я”, як свого часу першого президента РФ Бориса Єльцина, “і не лише з бажання образити”. Мем “Дід, пий пігулки” по суті означає те саме, що і мем “Ок, бумер”: цінності та уявлення, менталітет людини сформувалися пів століття тому в зовсім іншому світі, і вони не підходять сучасному порядку, вони застаріли”... Під цим прізвиськом мається на увазі якась некомпетентність та ірраціональність» (32), воно «не лише принижує статус керівника країни, але й формує зневажливе ставлення до Росії» (109, с. 297). Вирізнені та інші вектори негативної модальності актуалізує контекстуальне оточення, напр.: *Тригер Путіна, або Чому бункерний дід кидає ракети на Львів ...* (Главред, 02.06.2023), *На Херсонщині рух опору розклеїв листівки про «бункерного діда» путіна* (Укрінформ, 07.09.2022), *Бункерний дід добиває економіку рф: хроніки занепаду* (АрміяInform, 19.03.2023). Принагідно зауважимо, що «російський пошуковик “Яндекс” за запитом “бункерний дід” блокує результати пошуку із зображенням Путіна» (32). Ця технологія має зворотну дію: перифраз *бункерний дід* розширює свій обсяг конотативної семантики

По-третє, прикметник *бункерний*, як і ад’єктив *ботоксний*, перейшов до розряду іменників, розширивши корпус субститутів з універсальною пейоративністю прецедентного імені *Путін*: *Звернення бункерного: Путін назвав заколот «ножем у спину» та наказав нейтралізувати заколотників* (Деро.ua, 24.06.2023), *[Сивочолий (П. Порошенко) дуже засмутився!]* *«Бункерний» наказав заборонити продаж продукції «Рошен» та горілки Nemiroff,*

«Первак» та «Хортиця» та інших продуктів на території РФ (1newsua.info, 19.02.2023).

Субмодель 3. Прецедентне ім'я *Путін* ↔ світова антипутінська позиція

Семантичними домінантами досліджуваних описових зворотів є іменники з ідентифікувальними семами 'відкинутий суспільством, світом' (*вигнанець, відщепенець, ізгой...*), 'пов'язаний із судовою справою' (*відповідач, винуватець, фігурант, звинувачений, звинувачення, розслідування, вирок...*), прикметники, об'єднані семою 'осібність' (*невиїзний, ізольований...*): *міжнародний вигнанець* (Європейська правда, 20.07.2023), *вигнанець у всьому світі* (Deutsche Welle, 28.06.2023), *ізгой у всьому світі* (УНІАН, 28.06.2023), *фігурант міжнародного розслідування* (Апостроф, 17.10.2022), *невиїзний фігурант* (Політика і культура, 26.03.2023). Промовистим лінгвомаркером аналізованої субмоделі є пропріативи *Міжнародний суд ООН* та *Гаага*[r]a. Ойконім *Гаага*[r]a постає як «семантично багатшарова лексична одиниця, функції якої не обмежуються локалізаційною» (23, с. 122), а кодують у собі релевантну інформацію, що її репрезентує юрисонім *Міжнародний суд ООН* – «головний судовий орган ООН», який «діє у м. Гаага (Нідерланди) як колегія незалеж[них] суддів на підставі 14-ї глави Статуту ООН 1945, а також Статуту М. С. ООН, що є його невід'єм[ною] частиною» (48): *лідер-невдаха з ордером від Гааги* (УНІАН, 19.03.2023), *потенційний відповідач на майбутньому судовому процесі в Гаазі* (АрміяInform, 07.09.2022), *четвертий світовий лідер, який офіційно отримав ордер на арешт з боку Міжнародного суду в Гаазі* (УНІАН, 19.03.2023). В окремий тип вирізнено конструкції з розлогим семантичним коментарем. Функцію граматично панівного компонента в них виконують аксіологічно нейтральні іменники *людина, особа* й под., а роль залежного пейоративно конотованого члена – складні словосполучення, підрядні частини складного речення: *людина, з якою не хочуть спілкуватися світові лідери* (ТСН, 30.10.2022).

Субмодель 4. Прецедентне ім'я *Путін* ↔ залежність від кого-, чого-небудь

Описувана субмодель свої змістом, набором лінгвомаркерів максимально наближена до субмоделі «Прецедентний суб'єкт Росія ↔ об'єкт порівняння – країни світу». Власне, прецедентні суб'єкти *Росія* і *Путін* перебувають у відношенні соборонімно-особистісної ізофункційності. Відмінності полягають у тому, що в перифрастичному полі «Володимир Путін» поряд із вторинними номінуваннями,

конструктивним центром яких є іменники *рабовласник, феодал, сюзерен, фараон, хан, султан*, активізувалися описові звороти з граматично панівними компонентами *васал, холуй, лакей, слуга, раб, шістка, попухач, наймит, маріонентка* і под.: **васал** *Сі Цзіньпіня* (Високий Замок, 14.11.2023), **васал** *Піднебесної* (Главком, 19.05.2024), **холуй** *хана з Пекіну* (Еспресо, 14.06.2022), **шістка** *Сі Цзіньпіня* (i-vin.info, 21.03.2023), *російська маріонетка* *Китаю* (Наші гроші, 21.03.2023). За кремлівським правителем почало активно закріплюватися «прізвисько», репрезентоване структурною моделлю *васальний + X: васальний президент* (Facebook, 24.10.2022), *васальний Путін* (YouTube, 21.03.2023). Досліджувані конструкції своєю денотативно-конотативною структурою демонструють інший міжнародний статус президента Росії: не культивовані путінцями авторитет, партнерство та особливе місце на світовому рівні, не домінування над ким-, чим-небудь, не підпорядкування кого-, чого-небудь, а реальну залежність від кого-, чого-небудь, втрату авторитету. Цю тенденцію виразно віддзеркалює відповідний лексичний склад заголовків медійних дискурсів, що виникали як оперативна адекватна реакція на новосформовані відносини між Росією та іншими державами, передусім Китаєм, між В. Путіним й іншими правителями, насамперед Сі Цзіньпінем, як-от: **«Васал їде до сюзерена»**: *дипломат Чалий про візит Путіна до Китаю* (Еспресо, 25.04.2024) → *Путін їде до Сі Цзіньпіня, Не суверен, а васал: про що просив Путін Сі Цзіньпіня та навіщо привіз із собою велику делегацію* (Facebook, 17.05.2024) → *Путін не той, хто підкоряє когось, робить його залежним від себе, а той, хто змушений підкорятися тому, від кого залежить*.

Санкції проти Російської Федерації, залежність її від інших країн, воєнні неуспіхи стали підставою для ширення семантично поліфункційних перифрастичних зворотів із багатокомпонентним складом, які характеризують втрату позицій В. Путіним не тільки на міжнародному рівні, а й усередині Росії, попри системні багатолітні маніпулятивні технології «на честь» *найкращого президента* (Апостроф, 26.07.2022): *уже не та людина, яка приходила до влади з твердою рукою* (Українська правда, 28.08.2023).

Субмодель 5. Прецедентне ім'я *Путін* ↔ політичний режим

Не викликає застережень думка про те, що призвідці сучасної російсько-української війни продубльовують жорстокий досвід Другої світової війни. Тож закономірним у цьому міліарному контексті є те, що очільника РФ уподібнюють до А. Гітлера та його оточення, зокрема

Й. Геббельса, до Б. Муссоліні, А. Піночета, Й. Сталіна й ін. диктаторів ХХ століття: *реінкарнація Гітлера* (УАФутбол, 22.20.2022), *фашистський дуче рф* (АрміяInform, 03.08.2022), *нинішній «сталін»* (Українська правда, 11.11.2022).

Лексико-семантичний спектр типових пейоративних лінгвомаркерів репрезентованого описуваною субмоделлю плану змісту формують, крім уже вирізнених прецедентних антропонімів, лексеми на позначення ідеології та її носіїв (*фашизм, фашистський, фашист, рашизм, рашистський, рашист, нацизм, нацистський, нацист...*), посад і звань у Третньому рейхові [*фюрер, з(г)ауляйтер...*], новітніх пейоративних етнофолізмів (*орки, русня, кацапо-москалі...*), неофіційних соборонімів [*P(p)аша (P(p)ашка, O(o)ркостан...*]: *божевільний фюрер* (Українська літературна газета, 23.03.2023), *російський фюрер* (Апостроф, 17.10.2022), *верховний фюрер* (Українська літературна газета, 23.03.2023), *новий фюрер, який погрожує знищити планету* (ЦензорНет, 30.09.2022), *верховний вождь орків* (Городок Gity, 03.04.2022), *володар орків* (Громадське радіо, 30.01.2022), *головний рашист* (Волинь, 21.09.2022), *нинішній вождь рашистів* (Волинь, 21.09.2022), *просто класичний сучасний фашист* (Leopolis.News, 02.09. 2022), *президент мордору* (Погляд, 03.06.2022), *лідер оркостану* (Indoindustry, 28.09.2022). Дібраний фактичний матеріал дає підстави говорити про послідовну дію такого принципу лексико-семантичної селекційності: неофіційні собороніми та етнофолізми регулярно сполучаються з іменниками на зразок *президент, лідер, вождь*, а субстантиви–найменування осіб за ідеологією належністю – із прикметниками, об'єднаними значенням «виділюваність» (*верховний, головний, новий* тощо), «подібність, відповідність» (*справжній, класичний, істинний* і под.). В особливу групу вирізнено перифрази, у яких і детермінований, і детермінувальний компоненти реалізують семантику з експліцитною пейоративною конотацією: *фашистський дуче* (АрміяInform, 03.08.2022).

VI.2.3. СОЦІОЛІНГВАЛЬНІ МАРКЕРИ ПЕРИФРАСТИЧНОГО ПОРТРЕТА ПРЕЗИДЕНТА БІЛОРУСІ ОЛЕКСАНДРА ЛУКАШЕНКА

О. Лукашенку, якого скептично, саркастично називають *самопроголошеним президентом Білорусі* (РБК Україна – Україна, 17.08.2023), *самозваним президентом* (Апостроф, 26.05.2023), *так званим президентом Білорусі* (Кореспондент, 19.12.2022), *трьохвідсотковим тарганом* (Київвлада, 16.03.2023), у медійному

просторі приділено менше уваги, ніж В. Путіну через відомі причини: по-перше, відсутністю впливу очільника Білорусі на сучасне політичне життя, по-друге, його повною залежністю від чинного президента Російської Федерації. Він де-факто наділений повноваженнями гаранта суверенної держави, про які голосно заявляє перед співвітчизниками і світом, а де-юре діє за стратегійними вказівками В. Путіна. Відповідно до однієї з активно використовуваних перифрастичних версій, опертої на конкретні факти, О. Лукашенко за президентським стажем – *бацька путіна* (Україна молода, 16.06.2023), а за реальним статусом – *навіть не найближчий соратник російського диктатора* (NW NEV WOIGE, 12.05.2022), а *повністю залежний від РФ білоруський диктатор* (NW NEV WOIGE, 17.05.2022).

У досліджуваній хронологічний період перифрастичне поле «Олександр Лукашенко» поповнили вицеленувані на основі різних ідентифікувальних критеріїв пейоративні описові звороти з метафоризованим компонентом *картопляний*, основа-мотиватор якого є і назвою продукту харчування, і кулінарним поняттям з інтегровальною семою 'страва з картоплі'. Їх виникнення спричинене тим, що картопля для білорусів – своєрідний національний код, національно-стратегічна сільськогосподарська культура, а вже потім, як і для значної частини людства, важливий продукт харчування – другий хліб, який у «раціоні наших найближчих сусідів займає почесне місце» (166). Не менш сутнісним чинником культивування картоплі є і те, що вона в Білорусі «прижилася майже на століття раніше, ніж у Росії та Україні, та й місцеві ґрунти сприяють вирощуванню багатих на крохмаль бульб, що надає стравам, приготованим саме з них, особливого смаку» (Там само).

Прикметник *картопляний* як один із константних експлікаторів предметного-логічного змісту прецедентного імені *Лукашенко* своїм сполучувальним ресурсом, конотативними властивостями уподібнений до ад'єктивів *ботоксний* та *бункерний* як релевантних лінгвомаркерів описових зворів перифрастичного поля «Володимир Путін». Він функціонує у складі різних щодо формально-граматичної будови й семантичної наповнюваності структурних субмоделей. Його зрідка детермінують нейтральні з погляду оцінки іменники (*президент, керівник, очільник...*), а частіше ті субстантивні лексеми, які «не лише номінують певний об'єкт дійсності, а й яскраво характеризують його» (19, с. 80), набувають унаслідок десемантизації виразного негативного звучання (*фюрер, диктатор, цар, барон, король, тиран, поц, підер...*): *картопляний батька* (YouTube,

30.01.2023), *картопляна маріонетка* (Останній Бастіон, 11.01.2023), *картопляний фюрер* (Слово і Діло, 03.03.2023), *картопляний «бульбофюрер»* (ТСН, 27.08.2022), *мінський бульбофюрер* (Останній Бастіон, 07.12.2023), *картопляний цар* (АрміяInform, 24.07.2023), *картопляний імператор* (classic.almedia.com, 25.05.2023), *картопляний диктатор* (Сила правди, 5.11.2022), *картопляний король* (ТікТок, 14.09.2022), *картопляний барон* (УНІАН, 10.03.2023), *картопляний магнат* (ТікТок, 12.04.2022), *«картопляний дід»* (Волинь, 24, 07.10.2022), *картопляний клоун-диктатор* (Ракурс, 21.11.2022), *картопляний лось* (Leopolis.News, 22.09.2022), *картопляний дволикий Янус* (АрміяInform, 24.08.2023), *картопляний хробак* (ОбщеЖитие Онлайн, 07.03.2023), *картопляний поц* (Волинь, 24, 14.12.2023). Найвищий ступінь пейоративності репрезентують перифрази, які мають у своєму складі бестіальну та інвективну лексику.

Прикметник *картопляний* зближує з ад'єктивами *ботоксний* та *бункерний* міжчастини мовна міграція: він може переходити до розряду іменників і виконувати функцію субститута антропонімної формули: ***Картопляний*** догрався: білоруси готують сили для штурму Мінська (YouTube, 21.06.2023), ***Картопляний*** в істериці! Путін забирає зброю в Лукашенка: неочікувана підстава. Ніж у спину від Кремля? (Корупція ІНФО, 10.06.2022).

Аналізовану номінативну модель використовують також для характеристики не тільки очільника Білорусі, а й громадян цієї країни, насамперед тих, які підтримують путінську Росію, які приєдналися до окупантів, щоб воювати проти суверенної держави України. Їх зневажливо називають *картопляниками*, *картоплею в мундирі*, *картопляними захисниками* тощо: ***Картопля в мундирах*** завітала. Білоруські війська увійшли до України (.ua, 01.03.2023).

Типологія структурних моделей, конкретні репрезентанти яких своїм змістом віддзеркалюють участь О. Лукашенка у воєнних подіях 2022–2023 рр., максимально наближена до типології структурних субмоделей, що їх об'єднують вторинні найменування прецедентного оніма В. Путін. Повного збігу між ними немає, оскільки безпосередня участь російського та білоруського президентів у тому, що відбувається в Україні з квітня 2014 року, а особливо після 24 лютого 2022 року, кардинально відмінна. Цю незбіжність системно відображає лексико-семантичний склад перифраз.

Субмодель 1. Прецедентне ім'я *Лукашенко* ↔ причетність до війни в Україні

До розряду детермінованих компонентів уходять, крім тих, що репрезентують субмодель «Прецедентне ім'я *Путін* ↔ причетність до війни в Україні», іменники з інтегровальними семами 'особа, яка виконує чиїсь указівки, реалізує чиїсь розпорядження' (*виконувач, утілювач...*), 'той, хто бере опосередковану участь у чому-небудь' (*співорганізатор, співучасник, спільник, союзник...*), пор.: **воєнний злочинець** (Еспресо, 18.03.2022) і **співучасник** воєнних злочинів в Україні (РБК-Україна, 13.09.2023), **співучасник** нападу Російської Федерації на Україну (Главком, 29.03.2022), **співучасник** агресивної війни Росії проти України (Голос Америки, 05.12.2023), **спільник** Путіна (NW NEV WOIGE, 12.05.2022), **найвідданіший союзник** Путіна (YouTube, 24.02.2022), **молодший партнер** у нападі Росії на Україну, котрий дозволив своїй країні стати плацдармом для російських військ для вторгнення на північ України і платформою для авіаударів, що тривають, по українських цілях (NW NEV WOIGE, 12.05.2022). Щоправда, відмінності на рівні лінгвомаркерів не впливають на екстралінгвальну ситуацію, яка передбачає відповідальність за скоєне, тобто не йдеться про пом'якшення міри покарання білоруського президента. Цю правову норму чітко зафіксовано в ухваленій Європейським парламентом резолюції, що засуджує залучення Білорусі до розв'язаної Росією війни в Україні: «Президент країни Олександр Лукашенко та пов'язані з ним держчиновники відповідальні за воєнні злочини в Україні та мають постати перед міжнародним кримінальним судом та трибуналом» (42).

Субмодель 2. Прецедентне ім'я *Лукашенко* ↔ світова антилукашенківська позиція

Описувана субмодель своєю лексико-семантичною будовою не відрізняється від субмоделі «Прецедентне ім'я *Путін* ↔ світова антипутінська позиція». О. Лукашенка регулярно називали через незаконне багатолітнє перебування при владі, стиль недемократичного управління та інші протиправні дії *жертвою, вигнанцем, ізгоєм* ще до повномасштабного вторгнення до України Російської Федерації. Після вчинення цієї агресії з усіма її негативними наслідками така практика номінування відчутно посилилася, пор.: *вигнанець Європи* (Час, 31.10.2020), *ізгой для Заходу* (Украина.ру, 24.08.2020), *головний поганець Європи* (Укрінформ, 19.01.2021), *чергова жертва Заходу* (Тиждень.Уа, 19.08.2020 і міжнародний вигнанець (Останній Бастіон, 07.12.2023).

Субмодель 3. Прецедентне ім'я *Лукашенко* ↔ залежність від кого-, чого-небудь

Порівнювані моделі мають подібності на рівні інваріантного значення та лексико-семантичного спектра детермінованого компонента й розбіжності на рівні позиції, яку програмують детерміновані компоненти *васал, сателіт, слуга, раб, холоу, лакей, наймит, маріонетка, попихач, прибічник, поплічник, підлеглий, підневільний, підстилка, повія* та ін. разом із залежними від них прикметниками, що найчастіше реалізують видільне значення подібності, відповідності (*абсолютний, повний, класичний фактичний, істинний, справжній...*). Розряд поширювачів репрезентують також ад'єктиви із семантикою «підпорядкованість, залежність, ієрархія» [*відданий (найвідданіший), вірний (найвірніший), ревний, покірний (найпокірніший), слухняний (найслухняніший)...*], «ступінь близькості» [*близький (найближчий)...*], причому досить часто з експлікуванням відтінку градуїзованості. До типових присубстантивних заповнювачів уналежнено антропонім *Путін* і його okazіональні відповідники (*Вовка, Л(л)іліпутін, К(к)апутін, П(п)утлер* і под.) та апелятивні описові субстантивно-ад'єктивні й субстантивно-субстантивні звороти на позначення його посадових обов'язків й інших видів діяльності, зовнішності, інтелектуальних можливостей, рис характеру тощо (*московський господар, російський головнокомандувач, кремлівський карлик, кремлівський неук, московський деспот...*), офіційні собороніми (*Росія, Російська Федерація*) і псевдособороніми [*Р(р)ашка, О(о)ркостан, К(к)ацпландія...*], прагматоніми та топоніми у функції соборонімів (*Кремль, Москва*): *слухняний васал* (NewVoice, 04.04.2023), *васал РФ* (NV NewVoice, 20.03.2023), *васал Кремля* (Deutsche Welle, 15.03.2023), *повноцінний васал Росії* (ТСН, 13.01.2023), *офіційний васал Кремля* (Укрінформ, 19.06.2023), *васал Путіна* (ТСН, 02.10.2022), *найближчий васал Путіна* (ТСН, 02.10.2022), *абсолютний васал Путіна* (Facebook, 04.12.2022), *вірний васал свого кремлівського господаря* (Кореспондент, 19.12.2022), *фактичний васал Путіна* (Апостроф, 22.04.2023), *білоруський сателіт Путіна* (Хвиля, 28.11.2023), *слуга Путіна* (Вголос, 07.03.2023), *маріонетка Путіна* (Главком, 16.12.2022), *путінський васал* (Ділова столиця, 27.06.2022), *путінський холоу* (Останній Бастіон, 30.11.2022).

Субмодель 4. Прецедентне ім'я *Лукашенко* ↔ політичний режим

За лексико-семантичною будовою звороти, що входять до структурних субмоделей із прецедентними іменами *Путін* та

Лукашенко, значною мірою збігаються, оскільки білоруського президента порівнюють із тими самими диктаторами, терористами, убивцями, бандитами, носіями злочинної ідеології, що й російського, закидаючи йому й інші гріхи: підтримання, навіть упровадження тієї ідеології, яку взяв на озброєння кремлівський правитель: *такий же Гітлер, як і Путін* (YouTube, 28.02.2022), *білоруська дуче* (Хвиля, 28.11.2023), *колгоспний дуче* (5 канал, 17.06.2022), *новоявлений фюрер* (Останній Bastion, 11.01.2023), *напівлегітимний пюрер з «Озерного» під Мінськом* (Останній Bastion, 11.01.2023), *фарбований фашист* (YouTube, 12.08.2024). Специфіка субмоделі «Прецедентне ім'я Лукашенко ↔ політичний режим» полягає в тому, що спектр заповнювачів об'єктно-компаративної позиції розширює антропонім *Путін* і похідні від нього утворення. Сформовані на їхній базі конструкції є важливими носіями інформації про відносини між державами – Росією та Білоруссю: *адепт нацистських планів Путіна* (Еспресо, 05.06.2023), *путінський дуче* (YouTube, 24.02.2022). Демократичний світ сприймає В. Путіна й О. Лукашенка як узурпаторів влади, диктаторів, між якими сформувався далекий від стандартів міжнародного права стиль комунікації, що вже мав місце в нашій історії, зокрема у XX сторіччі. Виразно засвідчує це перифрастична структура, змістом якої є синхронна характеристика двох прецедентних суб'єктів: *сучасні фюрер та дуче* (Хвиля, 28.11.2023). «У цій зв'язці, – наголошує політолог Т. Березовець, – фюрер – Володимир Путін, а за аналогією, Лукашенко – дуче, картопляний дуче. Саме на таку роль – другорядну, принизливу – він свого часу погодився» (12).

Субмодель 5. Прецедентне ім'я Лукашенко ↔ маніпулятивний об'єкт

У перифрастичному полі «Олександр Лукашенко» частішими є перифрази маніпулятивного характеру. З-поміж них високий індекс цитованості має описовий зворот *людина, яка врятувала Росію щонайбільше від громадянської війни, а щонайменше від великої крові* (Українська правда, 25.06.2023). Він з'явився після перемовин О. Лукашенка з головним «вагнером» (Еспресо, 25.06.2023), або «ватажком ПВК “Вагнер”» (Українська правда, 24.06.2023), Є. Пригожиним, у яких роль фронтмена нібито з патріотичних міркувань перебрав на себе білоруський очільник держави. Вирішальну роль щодо припинення розпочатої в Росії громадянської війни приписують саме йому, а не іншим безпосереднім учасникам переговорного процесу – главі адміністрації президента Росії А. Вайну, секретареві

Ради безпеки РФ М. Патрушеву чи послові Росії в Білорусі Б. Гризлову. Насправді ж, переконує журналіст К. Тищенко, О. Лукашенко найактивніше взявся за цю дипломатичну справу тому, що «він любить піар і розуміє вигоду» (209), яка на нього чекає. До того ж, «за словами джерела, близького до Кремля, Пригожин наполягав, щоб у переговорах брали участь “перші особи”. А з огляду на небажання Путіна контактувати із засновником ПВК, у переговорників виявилось не так вже й багато варіантів. “Пригожину потрібен був гідний конфідент, щоб вийти з гри [зберігши обличчя]. Таким виступив Лукашенко”...» (Там само).

Перифрастичним полям «Володимир Зеленський», «Володимир Путін», «Олександр Лукашенко» притаманна чи не найбільша динаміка в досліджуваній мовній сфері, оскільки від безпосередньої участі президентів у подіях державного та світового рівнів багато чого залежить. Досягнення сприймаються спокійніше, а неуспіхи, поразки, людські втрати – болісніше. Цим можна пояснити високу функційну активність описуваних вторинних найменувань і їхню пейоративну різнотональність.

РОЗДІЛ VII.

ПЕРИФРАЗИ 2022–2023 РР. У СЕМАНТИЧНОМУ Й ЛЕКСИКОГРАФІЙНОМУ ВИМІРІ

Мовою не можна володіти, мова володіє нами. Ми є такі, в яку мову зайшли.

Андрій Содомора

...Важливість національної мови в умовах війни з імперією є незаперечною: це і зброя, і засіб об'єднання народу, і головний знак, що маркує Україну як унітарну державу.

Володимир Демченко

Перифрази, які віддзеркалюють важливі грані життя українського суспільства 2022–2023 рр., репрезентовані двома семантичними типами – «Людина» й «Суспільний розвиток», – кожен із яких зазнає внутрішньої значеннєвої диференціації. Функційне ядро з-поміж описуваних зворотів становлять ті, що характеризують у різних суспільно-політичних вимірах людей, які безпосередньо або опосередковано пов'язані із сучасною російсько-українською, а також політиків, державних, громадських, рідше партійних діячів, що позитивно або негативно впливали чи впливають на хід воєнних дій, суспільно-політичний розвиток країни, утвердження її позицій на міжнародному рівні.

Основними джерелами дібраного матеріалу стали дискурси різної жанрової природи, передусім публіцистично-політичні та воєнні. Словникова стаття складається із заголовка, після якого наведено алфавітний перелік його вторинних номінувань, поданий в авторській редакції, і відповідний ілюстративний матеріал із повною паспортизацією або її різновидом у вигляді конструкції Там само за умови цитування одного за одним того ж джерела. Використано квадратні дужки для виділення попереднього або

наступного контексту, без участі якого залишаються інформативно недостатніми речення-ілюстрації, для уточнення інформативно неконкретних слів, відсутніх, але відомих із передконтексту імен, прізвищ, подій тощо, а також для розкриття значення займенників він, вона, воно, той, та, те й ін. Місця скорочення початку, середини, кінця речень-ілюстрацій позначено трьома крапками. Напр.:

КІМ ВІТАЛІЙ

можливий наступник Володимира Зеленського

...The Times назвало [Віталія] Кіма *можливим наступником Володимира Зеленського*.

Петренко І. Супермен у кольорових шкарпетках: Хто такий голова Миколаївської ОДА Віталій Кім. *Депо.ua*. 2022. 12 берез. URL: <https://www.depo.ua/ukr/politics/> (дата звернення: 26.03. 2022).

нормальний лідер Кім, а не корейський Кім Чен Ин

[Саме на нього (Віталія Кіма) намалювали десятки класних фотожаб, хоча обігрується і прізвище.] Мовляв нарешті в світу з'явився *нормальний лідер Кім, а не корейський Кім Чен Ин*.

Там само.

Лексикографійний коментар завершує алфавітний показник реєстрових компонентів.

Зауважуємо – уже традиційно, – що в пропонованій праці, як і в попередніх п'ятьох монографіях*, дібраний та ретельно

* Див.: Динаміка українського політичного лексикону: 2018 – 2019 рр. : монографія. Полтава : Астроя, 2020. 408 с.; Політичне сьогодення української мови : актуальний перифрастичний : монографія. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. 616 с.; Публіцистично-політичні перифрази в українській мові: 2017 рік : монографія. Полтава : Дивосвіт, 2018. 588 с.; Динаміка українського політичного лексикону: 2018– 2019 рр. : монографія. Полтава : Астроя, 2020. 408 с.; Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2020 рік : монографія. Полтава: ПП «Астроя», 2021. 250 с.; Публіцистично-політичний дискурс 2021 : лексико-словотвірні інновації, перифрастичний ресурс : монографія. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. 590 с.

покласифікований фактичний матеріал не вичерпує багатофункційного політичного, воєнного й іншого ресурсу сучасної української мови, лінгвокреативності нашого народу, а лише виразно засвідчує, по-перше, активність динамічних процесів у таких важливих наукових галузях, як військова (воєнна) справа, політична концептологія, політична комунікативістика, політична персонологія з її стереотипами, різновекторною аксіологією мовної особистості на тлі суспільних подій усеукраїнського та світового рівня і оцінністю самих цих подій за різною шкалою; по-друге, оперативне реагування на всі ці зміни майстрів слова, журналістів, блогерів, політиків, зрештою, простих небайдужих до всього, що відбувається в нашій державі й за її межами, людей. Маємо всі підстави констатувати, що мова є не тільки найважливішим засобом людського спілкування, оформлення й передавання думок та почуттів, а й одним із найваговитіших інструментів побудови демократичної держави, досягання миру – особливо за його відсутності, – зрештою, запорукою успіху цивілізації.

VII.1. СЕМАНТИЧНИЙ ТИП «ЛЮДИНА»

АБРАМОВИЧ РОМАН

посередник між українською владою та [Володимиром] Путіним

Він [Роман Абрамович] *посередник між українською владою та [Володимиром] Путіним?*

Кравець Р. Рустем Умеров: На переговорах ми запитували росіян: де вони бачать нацистів? А вони верзли дурню про іноземні бази. *Українська правда.* 2022. 31 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/31/7374199> (дата звернення: 31.10.2022).

АГАРКОВ СЕРГІЙ

заступник гауляйтера Балаклії

Керівник харківської проросійської громадської організації «Русь триєдина» Сергій Моїсєєв вручив *заступнику гауляйтера Балаклії* Міністратегпрому [Сергієві Агаркову] фігурку радянського льотчик-аса Олександра Покришкіна

Фрік та сепаратист із Харкова став заступником гауляйтера Балаклії. *Мій Харків.* 2022. 28 черв. URL: <https://mykharkov.info/news//news/> (дата звернення: 29.06.2022).

один зі співавторів проєкту «Дорожня карта Новоросії»

За даними сайту «Миротворець», заступник гауляйтера Балаклії Сергій Агарков – ...*став одним зі співавторів проєкту «Дорожня карта Новоросії».*

Там само.

фрік та сепаратист із Харкова

Фрік та сепаратист із Харкова став заступником гауляйтера Балаклії. *Мій Харків.* 2022. 28 черв. URL: <https://mykharkov.info/news//news/> (дата звернення: 29.06.2022).

харківський сепаратист

За даними сайту «Миротворець», заступник гауляйтера Балаклії Сергій Агарков – *харківський сепаратист...*

Там само.

АКСЬОНОВ СЕРГІЙ

гауляйтер півострова [Крим]

Гауляйтер півострова [Крим] Сергій Аксьонов заявив, що працювала ППО [протиповітряна оборона], яка нібито збила дві балістичні ракети...

Погорілко М. Контужений, але живий: партизани дістали гауляйтера Сальдо на Арабатській Стрілці. Відео. *Obozrevatel*. 2023. 10 черв. URL: <https://war.obozrevatel.com/ukr> (дата звернення: 10.06.2023).

маріонетковий глава окупованого Росією Криму

Раніше у вівторок *маріонетковий глава окупованого Росією Криму* Сергій Аксьонов заявив, що побував в окупованому Херсоні і пропонує херсонцям «партнерство» та «братні відносини».

Тищенко К. Віцепрем'єр РФ приїхав на Херсонщину нав'язувати «російську сім'ю». *Українська правда*. 2022. 17 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/17/7346846/> (дата звернення: 17.05.2022).

АЛЕКСЕЄВ СЕРГІЙ

підозрюваний у шахрайстві нардеп від «Євросолідарності»

Личаківський райсуд Львова відклав розгляд клопотання про обрання запобіжного заходу *підозрюваному в шахрайстві нардепу від «Євросолідарності»* Сергію Алексеєву через його неявку.

Тищенко К. Нардеп Алексеєв не з'явився на обрання запобіжного заходу, розгляд відклали. *Українська правда*. 2023. 1 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/07/1/7409429/> (дата звернення: 01.07.2023).

АЛІЄВ ВАГІФ

другий після [Дональда] Трампа

Колесніченко О. *Другий після Трампа. Що відбувається з імперією торгових центрів Вагіфа Алієва. Європейська правда.* 2023. 6 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/https://www.pravda.com.ua/articles/2023/02/28/7391273/> (дата звернення: 06.03.2023).

забудовник, до якого можна застосувати безліч прикметників із префіксом «най»: найбільший, найамбітніший, найхитріший

Вагіф Алієв – *збудовник, до якого можна застосувати безліч прикметників з префіксом «най»: найбільший, найамбітніший, найхитріший.*

Там само

король на ринку комерційної нерухомості

На початку 2010-х девелопер [Вагіф Алієв] поставив собі за мету побудувати в Києві щонайменше вісім великих торгових центрів, які б зробили його *королем на ринку комерційної нерухомості.*

Там само.

АМІРХАНЯН АРАЇК

головний тендерний троль

Більш відомий [Араїк Амірханян] як... *«головний тендерний троль».*

Топалов М., Мусаєва С. Колишній «дорожній король» Амірханян: про відкати у «Великому будівництві» та вихід на Зеленського через Comedy club. *Економічна правда.* 2022. 18 лют. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/02/18/682467/> (дата звернення: 19.02.2022).

«дорожній король»

Більш відомий [Араїк Амірханян] як *«дорожній король»...*

Там само.

АНГЕЛА МЕРКЕЛЬ

відповідальна за війну в Україні через блокування її вступу в НАТО [Організацію Північноатлантичного Альянсу]

У Бундестазі назвали Меркель *відповідальною за війну в Україні через блокування її вступу в НАТО.* *Українська правда.* 2023. 3

безрез. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/03/3/7391833/>
(дата звернення: 05.03.2023).

АНДРЕЄВА ВІКТОРІЯ

засновниця Українського жіночого батальйону

Андреева В. «Троє найближчих чоловіків опинились на війні»: засновниця Українського жіночого батальйону про сім'ю, боротьбу та допомогу. *Українська правда*. 2023. 10 лип. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/07/10/255262/> (дата звернення: 10.07.2023).

АНДРІЙ ПІНЧУК (СВЯЩЕННИК)

«заборонений у служінні» о[тець]

Спроби «забороненого в служінні» [отця] Андрія Пінчука та очолюваної ним громади апелювати до канонів та логіки в умовах МП [Московського патріархату], заклики переглянути рішення – все це мені дуже нагадує спроби в умовах СРСР апелювати до радянського законодавства у захисті «ворогів народу» від репресій.

Єпископ Євстратій (Зоря). Чи є сенс домовлятися з Московським патріархатом. *Главком*. 2023. 24 трав. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 03.06.2023).

проукраїнський отець УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату]

У колі проукраїнських отців УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату] перебуває і співрозмовник «Главкому», отець Андрій Пінчук, настоятель храму в селі Волоське на Дніпропетровщині.

«Веселий піп» Андрій Пінчук: Онуфрій – голий король, він зруйнував те, що будувалося 30 років. *Главком*. 2023. 24 трав. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 03.06.2023).

АНОФРІЄВ АНДРІЙ

бойовик територістичної «ЛНР» [«Луганської народної республіки»]

Терорист із так званої «ЛНР» [«Луганської народної республіки»] Андрій Анофрієв, якого мали б судити як бойовика терористичної «ЛНР», спокійно очолює власне підприємство у Дніпрі і підписує контракти з держпідприємствами.

Мазуренко А. Бойовик «ЛНР» очолює завод у Дніпрі і підписує контракти з державою – Bihus.Info. *Українська правда*. 2023. 20 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/02/20/7390214/> (дата звернення: 20.02.2023).

терорист із так званої «ЛНР» [«Луганської народної республіки»]

Терорист із так званої «ЛНР» [«Луганської народної республіки»] Андрій Анофрієв, якого мали б судити як бойовика територістичної «ЛНР», спокійно очолює власне підприємство у Дніпрі і підписує контракти з держпідприємствами.

Там само.

АРАХАМІЯ ДАВИД

головний зв'язковий, який відповідає за оперативну роботу та функціонування фракції «Слуга народу»

Головним зв'язковим, який відповідає за оперативну роботу та функціонування фракції «Слуга народу», залишається Давид Арахамія.

Романюк Р., Кравець Р. Ні влади, ні опозиції. Чим живе український парламент під час війни. *Українська правда*. 2023. 27 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/27/7399589/> (дата звернення: 27.04.2023).

не зовсім системний чоловік

«[Давид (Арахамія) вміє заговорити, легко розкласти ситуацію.] Але він *не зовсім системний чоловік* і не особливо цікавиться якоюсь поточною фракції... » – ділиться спостереженнями один із топів фракції «слуг».

Там само.

один із ключових переговорників із Росією

Як *один з ключових переговорників з Росією* «в бункері» часто буває глава фракції «Слуга народу» Давид Арахамія.

Кравець Р., Романюк Р. Владний бункер: як Зеленський керує країною за часів війни. *Українська правда*. 2023. 7 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/7/7337694/> (дата звернення: 07.04. 2023).

чоловіча версія [Мар'яни] Безуглої

[(Мар'яна) Безугла звинувачує (Валерія) Залужного у тому, що головнокомандувач не дає нардепам «план дій на наступний рік».] Перед тим щось подібне вимагав від військового керівництва ще один діяч – голова фракції «слуг» [Давид] Арахамія (*чоловіча версія Безуглої*).

Балюк Н. Безугла кинула у Залужного пробний камінь. *Високий Замок*. 2023. 27 листоп. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502015> (дата звернення: 27.11.2023).

АРЕСТОВИЧ ОЛЕКСІЙ

enfant terrible, який озвучує речі, про які в пристойному товаристві прийнято мовчати

В кращому разі [Олексій] Арестович сприймається як *enfant terrible, який озвучує речі, про які в пристойному товаристві прийнято мовчати*.

Дубинянський М. По інший бік війни. *Українська правда*. 2023. 16 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/16/7419751/> (дата звернення: 16.09.2023).

балакуча маріонетка

Серед тих, хто готовий уже зараз віддати голос за цю *балакучу маріонетку* [Олексія Арестовича], – виділяємо жіночок віком 35-55 років, яких заколисує Олексіїв голос, російськомовних громадян і, можливо, байдужу молодь від Полтави до Ужгорода, котра не чуючи землі під ногами, забула про війну в Україні.

«ОПЗЖ 2.0»: Ізраїль спонсорує передвиборчу агітацію Арестовича. *Останній Бастіон*. 2023. 30 трав. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.05.2023).

без перебільшення найщиріший друг «хороших русскіх»

Відеозвіт із турне ... *без перебільшення найщиріший друг «хороших русскіх»* [Олексій Арестович] виклав на своєму YouTube-каналі, передає медіаагенція «Останній Бастіон».

Там само.

висхідна зірка вітчизняного політикуму

Олексій Арестович – *висхідна зірка вітчизняного політикуму...*

Дубинянський М. Українська молодість. *Українська правда*. 2022. 27 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/08/27/7364937/> (дата звернення: 27.08.2022).

відвертий противник Помаранчевої революції

У політичному житті України [Олексій] Арестович вперше з'явився у 2005 році – як заступник лідера «Братства» Дмитра Корчинського та *відвертий противник «Помаранчевої революції»*, внаслідок якої до влади прийшли Віктор Ющенко та Юлія Тимошенко.

Життя і скандали Олексія Арестовича. *BBC NEWS Україна*. 2023. 21 січ. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-64336752> (дата звернення: 21.01.2023).

ворожа «консерва»

[В кращому разі (Олексій) Арестович сприймається як *enfant terrible*, який озвучує речі, про які в пристойному товаристві прийнято мовчати.] А в гіршому – як *ворожа «консерва»*...

Дубинянський М. По інший бік війни. *Українська правда*. 2023. 16 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/16/7419751/> (дата звернення: 16.09.2023).

зрадник, якого час здати в СБУ [Службу безпеки України]

[В кращому разі (Олексій) Арестович сприймається як *enfant terrible*, який озвучує речі, про які в пристойному товаристві прийнято мовчати.] А в гіршому – як ... *зрадник, якого час здати в СБУ [Службу безпеки України]*.

Там само.

герой інформаційного фронту

Після 24 лютого він [Олексій Арестович] вважався *героєм інформаційного фронту*...

Там само.

головне «заспокійливе» під час війни

Нагадаємо, що радник президента України Олексій Арестович, якого знають уже всі та називають *головним «заспокійливим»*

під час війни, відреагував на жарти в Мережі. *ТСН*. 2022. 28 верес. URL: <https://tsn.ua/ato> (дата звернення: 28.09.2022).

«заспокійливе швидкої дії»

«Заспокійливе швидкої дії», – так у соцмережах жартома називають радника голови Офісу президента Олексія Арестовича.

Чорнобаївка, паляниця та Арестович. НВ зібрав головні українські меми, що з'явилися під час війни. *NV NEV VOICE*. 2022. 26 берез. (дата звернення: 30.05.2022).

колишній позаштатний радник Офісу Президента [України]

[Володимир Зеленський і голова держави Андрій Єрмак випустили з України свого ручного пропагандиста, щоби трохи подоїти ізраїльтян.] Свідченням вищенаведеного є агітаційний вояж *колишнього позаштатного радника Офісу Президента [України]* Олексія Арестовича до Землі обітованої під особистою протекцією Посла Ізраїля у Києві Михайла Бродського.

«ОПЗЖ 2.0»: Ізраїль спонсорує передвиборчу агітацію Арестовича. *Останній Бастіон*. 2023. 30 трав. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.05.2023).

кумир і голос правди про війну, який знімав вечірній стрес і давав змогу заснути

Для мільйонів його слухачів він [Олексій Арестович] став *кумиром і голосом правди про війну, який знімав вечірній стрес і давав змогу заснути*.

Життя і скандали Олексія Арестовича. *BBC NEWS Україна*. 2023. 21 січ. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-64336752> (дата звернення: 21.01.2023).

людина-заспокійливе

Прогнози від *людини-заспокійливого* Арестовича на 2023 рік: коли закінчиться війна? *ТСН*. 2023. 2 січ. URL: <https://tsn.ua/youtube/> (дата звернення: 03.01.2023).

наш вітчизняний піп Гапон

[(Олексій) Арестович – провокатор]. *Наш вітчизняний піп Гапон*.

Бережа Б. Телеграм-канал Березовий сок. 2023. 27 січ. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before=26930> (дата звернення: 29.01.2023).

один із найвідоміших учасників команди Володимира Зеленського, який здобув і велику популярність і зазнав шаленої критики під час повномасштабної війни

47-річний Олексій Арестович – один з найвідоміших учасників команди Володимира Зеленського, який здобув і велику популярність і зазнав шаленої критики під час повномасштабної війни.

Життя і скандали Олексія Арестовича. BBC NEWS Україна. 2023. 21 січ. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-64336752> <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/188/169010/> (дата звернення: 21.01.2023).

один із штатних «заспокоювачів» від влади, який прогнозував близьку перемогу ледь не кожні 2-3 тижні

На відміну від одного зі штатних «заспокоювачів» від влади, який прогнозував близьку перемогу ледь не кожні 2-3 тижні [Олексія Арестовича], [Віталій] Кім бере своєю безпосередністю.

Історії та герої у текстах «Української правди» 2022 року. Українська правда. 2023. 5 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/5/7383359/> (дата звернення: 05.01.2023).

опозиціонер у вигнанні

Оголосив себе «опозиціонером у вигнанні»: Арестович, який пропагує мир із РФ, поїхав з України. Патріоти України. 2023. 2 листоп. URL: <https://patrioty.org.ua/> (дата звернення: 04.11.2023).

помийний рот

«Я з першого дня війни казав, що [Олексій] Арестович – ... помийний рот...» – зазначив також мер [Дніпра Борис Філатов].

«Закрити помийний рот»: мер Дніпра закликав СБУ розібратися з Арестовичем після його заяви щодо ракети в Дніпрі. Новинарня. 2023. 15 січ. URL: <https://novynarnia.com/2023/01/15/> (дата звернення: 21.01.2023).

посіпака рашиста [олександра] дугіна, який здає наші плани по контрнаступу

[Що таке єдиний телемарафон?] Це арестович – *посіпака рашиста дугіна, який здає наші плани по контрнаступу*.

Twitter. 2023. 16 лип. URL: <https://mobile.twitter.com/> (дата звернення: 21.07.2023).

потенційний кандидат у президенти

Олексій Арестович – ... *потенційний кандидат у президенти*.

Дубинянський М. Українська молодість. *Українська правда*. 2022. 27 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/08/27/7364937/> (дата звернення: 27.08.2022).

професійний провокатор

На сайті [бази «Миротворець»] його [Олексія Арестовича] назвали «*професійним провокатором*».

Гордійчук І. Арестович потрапив до бази «Миротворця». *Главком*. 2023. 18 січ. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/> (дата звернення: 21.01.2023).

психотерапевт загальнонаціонального значення

Після 24 лютого він [Олексій Арестович] вважався ... *психотерапевтом загальнонаціонального значення*.

Дубинянський М. По інший бік війни. *Українська правда*. 2023. 16 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/16/7419751/> (дата звернення: 16.09.2023).

«Разведчик-Аматор»

«Я вважаю (а моя сім'я, колеги та співгромадяни гаряче підтримують), що “*Разведчик-Аматор*” [Олексій Арестович] є справжнім злочинцем...» – написала [народний депутат України Наталія Піпа].

Підвисоцька А. «Справжній злочинець»: нардепи масово подали заяву в поліцію на Арестовича. *Главред*. 2023. 26 жовт. URL: <https://glavred.net/politics/> (дата звернення: 26.10.2023).

ручний пропагандист

Володимир Зеленський і голова держави Андрій Єрмак випустили з України *свого ручного пропагандиста* [Олексій Арестович], щоби трохи подоїти ізраїльтян.

«ОПЗЖ 2.0»: Ізраїль спонсорує передвиборчу агітацію Арестовича. *Останній Бастіон*. 2023. 30 трав. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.05.2023).

самозакоханий нарцис

«Арестович загрався». *Самозакоханий нарцис* зробив подарунок російській пропаганді, ним має займатися контррозвідка СБУ – Філатов. *NV NEWVOIGE*. 2023. 15 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/> (дата звернення: 26.02.2023).

самозакоханий скот

«Я з першого дня війни казав, що [Олексій] Арестович – *самозакоханий скот* ...» – зазначив також мер [Дніпра Борис Філатов].

«Закрити помийний рот»: мер Дніпра закликав СБУ розібратися з Арестовичем після його заяви щодо ракети в Дніпрі. *Новинарня*. 2023. 14 січ. URL: <https://novynarnia.com/2023/01/15/> (дата звернення: 21.01.2023).

самозваний український розвідник

Відеозвіт із турне *самозваний український розвідник* [Олексій Арестович] ... виклав на своєму YouTube-каналі, передає медіаагенція «Останній Бастіон».

«ОПЗЖ 2.0»: Ізраїль спонсорує передвиборчу агітацію Арестовича. *Останній Бастіон*. 2023. 30 трав. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.05.2023).

свій посіпака

Коли ви чекаєте реакції Офісу президента на витівки *своїх посіпак* на кшталт [Олексія] Арестовича, ви нічого не розумієте в психології ермакоподібних.

Марченко С. В Офісу президента немає потреби в рейтингах. Є потреба в збереженні влади. *Еспресо*. 20213. 16 січ. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 21.01.2023).

справжній злочинець

«Я вважаю (а моя сім'я, колеги та співгромадяни гаряче підтримують), що “Развідчик-Аматор” [Олексій Арестович] є *справжнім злочинцем...*» – написала [народний депутат України Наталія Піпа].

Підвисоцька А. *«Справжній злочинець»*: нардепи масово подали заяву в поліцію на Арестовича. *Главред*. 2023. 26 жовт. URL: <https://glavred.net/politics/> (дата звернення: 26.10.2023).

творець «розбирайте тривожну валізу – вторгнення не буде»

[Прийшов час офігезних казок.] Від *творця «розбирайте тривожну валізу – вторгнення не буде»* [Олексія Арестовича]...

Береза Б. Телеграм-канал Березовый сок. 2023. 29 листоп. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before> (дата звернення: 04.11.2023).

творець «Я много врал вам, начиная с весны 2014 года»

[Прийшов час офігезних казок.] Від *творця ...«Я много врал вам, начиная с весны 2014 года»*. [Олексія Арестовича].

Там само.

українофоб із гебешною риторикою та відвертими кремлівськими наративами

Арестович *«розкрився як українофоб з гебешною риторикою та відвертими кремлівськими наративами»* – Оксана Байло. *Букви*. 2023. 15 січ. URL: <https://bykvu.com/ua/bukvy/> (дата звернення: 15.01.2023).

українофоб, совколюб та сексист, що зневажає ЗСУ

Арестович – *українофоб, совколюб та сексист, що зневажає ЗСУ*. *YouTube*. 2022. 27 лип. URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення: 15.01. 2023).

улюбленець публіки після 24 лютого [2022 року]

Олексій Арестович – ... *улюбленець публіки після 24 лютого [2022 року]*...

Дубинянський М. Українська молодість. *Українська правда*. 2022. 27 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/08/27/7364937/> (дата звернення: 27.08.2022).

АРХИМАНДРИТ АЛЕКСІЙ (ФЕДОРОВ)

священник-утікач

Ще один *священник-втікач* – настоятель Свято-Успенського кафедрального собору в Херсоні архимандрит Алексій (Федоров).

Рощина В. «Колаборанти в рясі?» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська правда*. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

АРХІЄПИСКОП ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ І БУЧАЦЬКИЙ ТИХОН (ПЕТРАНЮК)

латентний слуга путінського режиму в рясі ПЦУ [Православної церкви України]

Латентний слуга путінського режиму в рясі ПЦУ. Тернопільська єпархія Української православної церкви. 2022. 4 лют. URL: <https://uapc.te.ua/> (дата звернення: 18.09.2022).

АФАНАСЬЄВ ГЕННАДІЙ

експолітв'язень Кремля

Романенко В. На війні загинув *експолітв'язень Кремля* Афанасьєв. *Українська правда*. 2022. 21 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/21/7381746/> (дата звернення: 21.12.2022).

очевидний олігарх

Нещодавно міністр юстиції Денис Малюська назвав [Ріната] Ахметова «*очевидним олігархом*».

Романюк Р., Кравець Р. Подвійне життя Коломойського: як олігарх «пішов» з політики, але допомагає Зеленському. *Українська правда*. 2022. 27 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/27/7321830/> (дата звернення: 10.03.2022).

БАЙДЕН ДЖО Й ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ

два лідери вільного світу

Після місяців важкої, впертої української боротьби, після сотень статей західних ЗМІ та передовиць із обличчям [Володимира]

Зеленського як людини року, розмова у Білому домі сприймалась як зустріч *двох лідерів вільного світу*.

Романюк Р., Кравець Р. Підсумки воєнного року: український спротив, переродження Зеленського, знищення олігархів. *Українська правда*. 2022. 27 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/27/7382476/> (дата звернення: 27.12.2022).

БАКАНОВ ІВАН

людина в басейні, яка не вміє плавати

– *Людиною в басейні, яка не вміє плавати*, і був [Іван] Баканов? Кравець Р., Мазилук Н. Екскерівник ГУР Валерій Кондратюк: Баканову було не лише складно керувати СБУ, але й розуміти, що відбувається в державі. *Українська правда*. 2023. 19 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/07/19/7411896/> (дата звернення: 19.07.2023).

одна людина, яка не була підконтрольна пану [Андрієві] Єрмаку

«На той час навколо [Володимира] Зеленського залишилась лише *одна людина, яка не була підконтрольна пану [Андрієві] Єрмаку* – це пан [Іван] Баканов...» – стверджує [Роман] Дудін.

Рощина В. Втеча з Харкова чи виконання наказу? Деталі про справу ексначальника СБУ Харківщини Романа Дудіна, якого підозрюють у держраді. *Українська правда*. 2023. 18 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/07/18/7411778/> (дата звернення: 18.07.2023).

БАЛИЦЬКИЙ ЄВГЕН

гауляйтер Запорізької області

Гауляйтер Запорізької області Євген Балицький отримав російське громадянство ще до початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року.

Депутат-зрадник Балицький отримав російський паспорт ще до повномасштабної війни, – ЗМІ. *Патріоти України*. 2022. 14 жовт. URL: <https://patrioty.org.ua/politic/> (дата звернення: 07. 11. 2022).

депутат-зрадник

Депутат-зрадник Балицький отримав російський паспорт ще до повномасштабної війни, – ЗМІ. *Патріоти України*. 2022. 14 жовт. URL: <https://patrioty.org.ua/politic/> (дата звернення: 07. 11. 2022).

колаборант і ставленик РФ [Російської Федерації] в Запорізькій області

11 травня колаборант і ставленик РФ [Російської Федерації] у Запорізькій області Євген Балицький заявляв про скоєний в окупованому Мелітополі замах на «главу суду Запорізької області», внаслідок якого нібито постраждали два охоронці «судді».

Погорілов С. В окупованому Мелітополі підірвали «заступника міністра» ЖКГ – окупанти. *Українська правда*. 2023. 12 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/12/7401929/> (дата звернення: 12.05.2023).

маріонетковий керівник окупованого регіону [частини Запорізької області]

І його [Дмитра Табачника] поява поряд із Євгеном Балицьким – просто поява куратора біля *маріонеткового керівника окупованого регіону* [частини Запорізької області].

Портников В. Шабаш відьом. *Збруч*. 2023. 30 квіт. URL: <https://zbruc.eu/node/115251> (дата звернення: 30.04.2023).

мелітопольський зрадник

У розпорядження редакції «PIA-Мелітополь» потрапила ксерокопія російського паспорта *мелітопольського зрадника* [Євгена Балицького].

Депутат-зрадник Балицький отримав російський паспорт ще до повномасштабної війни, – ЗМІ. *Патріоти України*. 2022. 14 жовт. URL: <https://patrioty.org.ua/politic/> (дата звернення: 07. 11. 2022).

ставленик РФ [Російської Федерації] від Запорізької області

До Кремля для «підписання документів» прибули *ставленики РФ* [Російської Федерації]: *від... Запорізької області* – Євген Балицький, від Херсонської області – Володимир Сальдо.

Рощина О. Путін проголосив «анексію» ще частини України. *Українська правда*. 2022. 30 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/09/30/7369830/> (дата звернення: 30.09.2022).

БАНДЕРА СТЕПАН

символ національно-духовної нескореності української нації

Степан Бандера – це *символ національно-духовної нескореності української нації*.

Лизанчук В. Що спільного між бандерівцями й азовцями?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 3.

БЕЗУГЛА МАР'ЯНА

безшабашна персона, у якої на язиці те, що в її босів на умі

Але вона [Мар'яна Безугла] давно погодилась на роль *безшабашної персони, у якої на язиці те, що у її босів на умі*.

Балюк Н. Безугла кинула у Залужного пробний камінь. *Високий Замок*. 2023. 27 листоп. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502015> (дата звернення: 27.11.2023).

одіозна «Слуга народу»

Одіозна «Слуга народу» Мар'яна Безугла, яка останнім часом усіляко намагалась шпиняти, а інколи і повчати вище військове керівництво країни, нині пішла ва-банк і закликала до відставки [Валерія] Залужного.

Там само.

пані народний неадекват

Семенюта І. «*Пані народний неадекват*»: хто така та чим відома Мар'яна Безугла. *Детектор медіа*. 2023. 28 груд. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/33850/2023-12-28> (дата звернення: 28.12.2023).

пришелепкувата членкиня президентської політ[ичної] сили

[Російська пропаганда волає від радощів через дописи Мар'яни Безуглої.] І вони тягнуть нашу *пришелепкувату членкиню президентської політсили* у свій інформаційний простір.

Російська пропаганда волає від радощів – Береза. *Об'єктив*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.objectiv.tv/uk/said/2023/12/04> <https://wz.lviv.ua/blogs/502015> (дата звернення: 04.12.2023).

як злобне посміховисько на підтанцювці в Офісі [Президента України]

...Раніше вона [Мар'яна Безугла] дратувала, то зараз вона вже сприймається, як *злобне посміховисько на підтанцювці у Офісі [Президента України]*.

Бережа Б. Телеграм-канал Березовый сок. 2023. 10 груд. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before> (дата звернення: 10.12.2023).

БЕСЕДА СЕРГІЙ

людина, яка завжди приносила проблеми Україні

...Є *людина, яка завжди приносила проблеми Україні. [Це генерал (Сергій) Беседа (керівник 5 служби ФСБ. – УП).]*

Кравець М. Кирило Буданов: Ми швидко наближаємося до глобальної війни. *Українська правда. 2023. 12 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/10/12/7423740/><https://www.pravda.com.ua/news/2023/10/7/7423074/> (дата звернення: 12.10.2023).*

БІЛОРУСИ

кріпак, якого міняють на кавказьку вівчарку

... Принишклий у холуйському поклоні білоруський народ має вигляд *кріпака, якого міняють на кавказьку вівчарку.*

Демиденко В. Про рубльову повію на трасі Варшава-москва. *Останній Бастіон. 2023. 11 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).*

принишклий у холуйському поклоні народ

... *Принишклий у холуйському поклоні білоруський народ має вигляд кріпака, якого міняють на кавказьку вівчарку.*

Там само.

БІЛЬЧЕНКО ЄВГЕНІЯ

«засланий козачок»

«Засланий козачок» [Євгенія] Більченко – можна лише здогадуватися, чого навчала студентів столичного педуніверситету [Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова] ця горе-викладачка.

Здоровило Т. Держзрада та вербування корегувальників: ексвикладачці Більченко повідомлено про підозру. *Україна молода*. 2023. 25 серп. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/188/169010/> (дата звернення: 29.08.2023).

БОГУСЛАЄВ В'ЯЧЕСЛАВ

агент, котрий безперерійно постачав двигуни для російської штурмової авіації

Як відомо, [В'ячеслав] Богуслаєв виявився ... *агентом, котрий безперерійно постачав двигуни для російської штурмової авіації*.

Пархомчук Т. Модні колаборанти – ганебний тренд сучасної війни. Топзрадник Богуслаєв просить Єрмака про обмін. *Україна молода*. 2023. 17 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3855/180/175383/> (дата звернення: 17.05.2023).

високопоставлений російський шпигун

Як відомо, [В'ячеслав] Богуслаєв виявився *високопоставленим російським шпигуном*...

Там само.

герой-зрадник

Коваленко А. *Герой-зрадник: що робити з экс-главою «Мотор Січі» В'ячеславом Богуслаєвим. Апостроф*. 2023. 12 трав. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2023-05-12/> (дата звернення: 12.05.2023).

екс-глава «Мотор Січі»

Коваленко А. *Герой-зрадник: що робити з экс-главою «Мотор Січі» В'ячеславом Богуслаєвим. Апостроф*. 2023. 12 трав. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2023-05-12/> (дата звернення: 12.05.2023).

експрезидент «Мотор Січі»

...Голова Служби безпеки України Василь Малюк ... казав, що після надання необхідних свідчень *експрезидент «Мотор Січі»* стане «якісним обмінним фондом».

Пархомчук Т. Модні колаборанти – ганебний тренд сучасної війни. Топзрадник Богуслаєв просить Єрмака про обмін. *Україна молода*. 2023. 17 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3855/180/175383/> (дата звернення: 17.05.2023).

маніпулятор із досвідом

Маніпулятор із досвідом [В'ячеслав Богуслаєв] [підзаголовок]
Там само.

«модний» колаборант

Допоки українські спецслужби вирішували питання про обмін такого «*модного*» колаборанта на наших полонених, важливо було б встановити, хто сприяв діяльності [В'ячеслава] Богуслаєва.

Там само.

небезпечний колаборант і цинік

Не можна так швидко обривати нитки до інших зрадників, поспіхом обмінюючи настільки *небезпечного колаборанта і циніка* [В'ячеслава Богуслаєва].

Пархомчук Т. Модні колаборанти – ганебний тренд сучасної війни. Топзрадник Богуслаєв просить Єрмака про обмін. *Україна молода*. 2023. 17 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3855/180/175383/> (дата звернення: 17.05.2023).

недоторканий «дід»

Мірошниченко Б., Гордійчук Д. *Недоторканий «дід»* та його дітище. Як Богуслаєв і «Мотор Січ» працювали на Росію. Історія 84-річного «червоного директора». Як завдяки Росії зростав і як через неї все втратив В'ячеслав Богуслаєв. *Українська правда*. 2022. 3 листоп. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/11/3/693392/> (дата звернення: 04.11.2022).

після [Віктора] Медведчука ... другий за значимістю український політик-агент, затриманий під час війни

[Але чи погодиться Росія міняти (В'ячеслава) Богуслаєва?]
«Напевно, після [Віктора] Медведчука це другий за значимістю

український політик-агент, затриманий під час війни», – каже Ярослав Макітра...

Коваленко А. Герой-зрадник: що робити з екс-главою «Мотор Січі» В'ячеславом Богуслаєвим. *Апостроф*. 2023. 12 трав. URL: <https://apostrophe.ua/article/politics/2023-05-12/> (дата звернення: 12.05.2023).

промисловий феодал

Звичайне життя *промислового феодала* [В'ячеслава Богуслаєва] [заголовок]

Мірошніченко Б., Гордійчук Д. Недоторканний «дід» та його дітище. Як Богуслаєв і «Мотор Січ» працювали на Росію. Історія 84-річного «*червоного директора*». Як завдяки Росії зростав і як через неї все втратив В'ячеслав Богуслаєв. *Українська правда*. 2022. 3 листоп. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/11/3/693392/> (дата звернення: 04.11.2022).

російський агент

Зрозуміло, що цей нардеп [якого В'ячеслав Богуслаєв просунув у парламентський список «Слуги народу»] повністю залежить від нього й виконував усі вказівки *російського агента* В'ячеслава Богуслаєва та досі є членом комітету Верховної Ради з оборони й національної безпеки та, звісно, має доступ до державної таємниці, володіє всією інформацією про Укроборонпром у цей важкий час.

Пархомчук Т. Модні колаборанти – ганебний тренд сучасної війни. Топзрадник Богуслаєв просить Єрмака про обмін. *Україна молода*. 2023. 17 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3855/180/175383/> (дата звернення: 17.05.2023).

топзрадник

Пархомчук Т. Модні колаборанти – ганебний тренд сучасної війни. *Топзрадник* Богуслаєв просить Єрмака про обмін. *Україна молода*. 2023. 17 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3855/180/175383/> (дата звернення: 17.05.2023).

червоний директор

В'ячеслав Богуслаєв належить до так званих *червоних директорів*.

Там само.

якісний обмінний фонд

[Раніше радник Єрмака Михайло Подоляк допустив можливість обміну (В'ячеслава) Богуслаєва, зазначивши, що цей процес може бути подібним до обміну Віктора Медведчука.] Не виключив цього і голова Служби безпеки України Василь Малюк, який казав, що після надання необхідних свідчень експрезидент «Мотор Січі» стане *«якісним обмінним фондом»*.

Там само.

84-річний «червоний директор»

Мірошніченко Б., Гордійчук Д. Недоторканний «дід» та його дітище. Як Богуслаєв і «Мотор Січ» працювали на Росію. Історія *84-річного «червоного директора»*. Як завдяки Росії зростав і як через неї все втратив В'ячеслав Богуслаєв. *Українська правда*. 2022. 3 листоп. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/11/3/693392/> (дата звернення: 04.11.2022).

БОЙКО ОЛЕГ

заступник гауляйтера [міста] Бердянська

Заступника гауляйтера [міста Бердянська] вбито разом з дружиною, яка відповідала за «референдум» *Українська правда*. 2022. 16 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/09/16/7367750/> (дата звернення: 16.09.2022).

БОРИСОВ ЄВГЕН

одеський військком з елітним майном в Іспанії

Одеського військкома з елітним майном в Іспанії звільнили – Гуменюк. *Українська правда*. 2023. 28 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/28/7408950/> (дата звернення: 28.06.2023).

БРОДСЬКИЙ МИХАЙЛО

ситуативний патрон [Олексія Арестовича]

Прикметно, але сам [Олексій] Арестович, як і *його ситуативний патрон* – посол Бродський, – постійно спілкується російською мовою...

«ОПЗЖ 2.0»: Ізраїль спонсорує передвиборчу агітацію Арестовича. *Останній Бастіон*. 2023. 30 трав. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.05.2023).

БУДАНОВ КИРИЛО

однин із найвпливовіших і найавторитетніших силовиків країни

А під час війни очільник Головного управління [Кирило Буданов] розвідки став *одним із найвпливовіших і найавторитетніших силовиків країни*.

Про що розповідали «Редіс» Прокопенко, Буданов, Порошенко та Тихановська «Українській правді» 2022 року. *Українська правда*. 2023. 3 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/3/7383281/> (дата звернення: 03.01.2023).

БУЖАНСЬКИЙ МАКСИМ

недобиток російського світу

Булавін Д. «*Недобитки російського світу*». Данілов відреагував на скандал із депутатом Бужанським. *Громадське*. 2023. 2 черв. URL: <https://hromadske.ua/posts> (дата звернення: 02.06.2023).

ВАГЕНКНЕХТ САРА

ліва «подруга [Володимира] Путіна» в Німеччині

Богдарева Х. Небезпечніша за ультраправих: чим загрожує нова партія *лівої «подруги Путіна» у Німеччині*. *Європейська правда*. 2023. 3 листоп. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/authors/bondareva/> (дата звернення: 03.11.2023).

небезпечніша за ультраправих

Богдарева Х. *Небезпечніша за ультраправих*: чим загрожує нова партія лівої «подруги Путіна» у Німеччині. *Європейська правда*. 2023. 3 листоп. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/authors/bondareva/> (дата звернення: 03.11.2023).

представниця Putinverstehер у Німеччині

Це вкрай тривожна новина для Києва – [Сара] Вагенкнехт належить до *представників Putinverstehер у Німеччині* (дослівно – тих, хто розуміє [Володимира] Путіна).

Там само.

ВАГНЕРІВЦІ

бійці-відморозки, відфільтровані щурячим кухарем [євгеном] пригожиним з особливо низько опущеного контингенту пенітенціарної системи мордору і злягоджені у приватний воєнізований контингент

Бійці-відморозки, відфільтровані щурячим кухарем [євгеном] пригожиним з особливо низько опущеного контингенту пенітенціарної системи мордору і злягоджені у приватний воєнізований контингент.

Демиденко В. Короткий практичний словничок місцевої української меншини. *Останній Bastion*. 2023. 7 груд. URL: <https://bastion> (дата звернення: 25.12.2023).

велика загроза для правління диктатора Володимира Путіна

Тим часом аналітики наголошують, що паралельна до Міноборони військова структура може стати *великою загрозою для правління диктатора Володимира Путіна*.

Капнік О. Прихвостень Путіна Пригожин зненацька назвав Зеленського «впевненим і симпатичним хлопцем». *ТСН*. 2022. 1 листоп. URL: <https://glavred.net/ukraine/> (дата звернення: 29.11.2022).

«музиканти» [Євгена] Пригожина

Тактика росіян, навпаки, абсолютно «жуківська», що чітко видно з російської операції зі «взяття» Бахмута, коли *«музиканти» [Євгена] Пригожина*, зеки та російські військові завалювали наші позиції своїми трупами.

Снегирьов Д. Контрнаступ розпочався: ЗСУ видавлюють росіян із Херсонської області. *Апостроф*. 2023. 3 черв. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2023-06-03/> (дата звернення: 12.06.2023).

«оркестр» убивць

Рощина В. *«Оркестр» вбивць*. Хто воює проти України в ПВК «Вагнер». *Українська правда*. 2023. 21 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/21/7379589/> (дата звернення: 25.12.2022).

паралельна армія

Путінський «кухар» [Євген Пригожин] перетворив ПВК «Вагнер» на *«паралельну армію»*.

Капнік О. Прихвостень Путіна Пригожин зненацька назвав Зеленського «впевненим і симпатичним хлопцем». *ТСН*. 2022. 1 листоп. URL: <https://glavred.net/ukraine/> (дата звернення: 29.11.2022).

«чмобіки», що повстали проти герасимівсько-шойгівських командирів, аби долучитися до «визвольного походу»

[Як бути тим, хто повірив у палкий заклик головного «Вагнера» (Євгена Пригожина) і зважився підтримати його?] *«Чмобікам», що повстали проти герасимівсько-шойгівських командирів, аби долучитися до «визвольного походу»?*

Гулик І. Марш Пригожина як трейлер громадянської війни. *Еспресо*. 2023. 25 черв. URL: <https://espresso.tv/marsh-prigozhina-yak-treyler-gromadyanskoj-viyni> (дата звернення: 25.06.2023).

ВАЛУЄВ МИКОЛА

затятий фанат війни в Україні

Депутат Державної думи та *затятий фанат війни в Україні* [Микола Валуєв] потрапив під обстріл у командному пункті терористів.

Z-патріот Валуєв приперся в ЛНР і заявив, що ледь не загинув від удару HIMARS (ВІДЕО). *РадіоТрек*. 20213. 1 лип. URL: <https://radiotrek.rv.ua/news/> (дата звернення: 01.07.2023).

z-патріот

Z-патріот Валуєв приперся в ЛНР і заявив, що ледь не загинув від удару HIMARS (ВІДЕО). *РадіоТрек*. 20213. 1 лип. URL: <https://radiotrek.rv.ua/news/> (дата звернення: 01.07.2023).

ВОЛОБУЄВ ІГОР

перший російський топутікач

Рясний Д. Ткач М. Ігор Волобуєв – *перший російський топутікач*: Там є ті, хто не з ними. *Українська правда*. 2022. 28 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/28/7342697/> (дата звернення: 28.04.2022).

ВОРОНА ДМИТРО

поплічник [Віктора] Януковича

Долومانжи А. *Поплічник Януковича* став «сенатором від Запорізької області РФ [Російської Федерації]», йому оголосили підозру. УНІАН. 2023. 23 трав. URL: <https://www.unian.ua/society/https://t.me/s/voynareal> (дата звернення: 23.05.2023).

радник гауляйтера Євгена Балицького

Він [Дмитро Ворона] також був «*радником*» *гауляйтера Євгена Балицького*.

Там само.

радник гауляйтера Сергія Аксенова

Після окупації Росією Криму він [Дмитро Ворона] очолив «Корпорацію розвитку» півострова і був *радником гауляйтера Сергія Аксенова*.

Там само.

«сенатор від Запорізької області РФ [Російської Федерації]»

Долومانжи А. *Поплічник Януковича* став «*сенатором від Запорізької області РФ [Російської Федерації]*», йому оголосили підозру. УНІАН. 2023. 23 трав. URL: <https://www.unian.ua/society/> (дата звернення: 23.05.2023).

ГАЙДУ ОЛЕКСАНДР

правовий невіглас

Помста *правового невігласа*. У Зеленського намагаються зам'яти черговий скандал, цього разу за участю депутата Гайду. Аргумент. 2022. 19 січ. URL: <http://argumentua.com/reportazh/pomsta-pravovogo-nev-glasa-u-zelenskogo-namagayutsya-zam-yati-chergovii-skandal-tsogo-razu> (дата звернення: 07.02.2022).

тихий «слуга» з бурхливим минулим

Тихий «слуга» з бурхливим минулим [підзаголовок]

Там само.

ГАНЧЕВ ВІТАЛІЙ

головний колаборант Харківської області

Очільник Московського патріархату митрополит Онуфрій призначив тимчасовим керівником Ізюмської єпархії митрополита Харківського і Богодухівського Онуфрія замість ізюмського єпископа Єлисея, котрий благословляв на «добрі справи» *головного колаборанта Харківської області* Віталія Ганчева та після деокупації міста втік до російського Белгорода.

Митрополит Онуфрій замінив митрополита-втікача з Ізюма на єпископа з сусідньої єпархії. *Антикор*. 2022. 30 верес. URL: <https://antikor.com.ua/articles/578073> (дата звернення: 30.09.2022).

російський гауляйтер Харківщини

Зазначається, що неназваний священнослужитель і раб московського патріарха Кірілла свідомо працював на *російського гауляйтера Харківщини*, закликав місцеву релігійну громаду підтримати загарбників, а у своїх «проповідях» виправдовував злочини агресора.

Чекіст у рясі добровільно сприяв воєнним злочинам окупантів на Харківщині. *Останній Бастіон*. 2023. 9 листоп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 09.11.2023).

ГАСПАРЯН АРМЕН

ідеолог «денацифікації» України

В Україні за матеріалами Служби безпеки на 10 років тюрми заочно засудили *ідеолога «денацифікації» України* Армена Гаспаряна.

Мазуренко А. Колега пропагандиста Соловйова та ідеолог «денацифікації» отримав 10 років заочно в Україні. *Українська правда*. 2023. 15 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/15/7428859/> (дата звернення: 15.11.2023).

колега пропагандиста [Володимира] Соловйова

Мазуренко А. *Колега пропагандиста Соловйова* та ідеолог «денацифікації» отримав 10 років заочно в Україні. *Українська правда*. 2023. 15 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/15/7428859/> (дата звернення: 15.11.2023).

ГВОЗДЄВ ВАЛЕНТИН

кацапський пропагандон року

«Кацапський пропагандон року»: Держприкордонслужба подякувала пропагандисту Гвоздеву за репортаж з Бердянська про корабель «Орск», який сьогодні знищили. ВІДЕО. *Цензор.Нет*. 2022. 24 берез. URL: <https://censor.net/ua/v3328224> (дата звернення: 25.05.2022).

ГІРКІН ІГОР

важлива особа для міжнародного кримінального судочинства

«...[Ігор] Гіркін ... являє собою важливу особу для міжнародного кримінального судочинства...».

Кізілов Є. Гіркін уже в Україні – розвідка. *Українська правда*. 2022. 18 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/10/18/7372448/> (дата звернення: 18.10.2022).

важливий носій інформації

«... [Ігор] Гіркін є “важливим носієм інформації” ...».

Там само.

клієнт Гааги

«...[Ігор] Гіркін ... клієнт Гааги», – відмітив (Кирило) Буданов.

Там само.

патріотичний гебешний рупор

Боязка критика [Рамзана] Кадірова з боку патріотичних гебешних рупорів (типу Гіркiна) лише підкреслює, в якому шоці перебувають «централізатори».

Рубрика «Назустріч ювілею». 7 жовтня бункерній істоті виповниться 70 років, – Олексій Копитько. *UAinfo*. 2022. 17 верес. URL: <https://uainfo.org/blognews/1663331074> (дата звернення: 25.09.2022).

ГІТЛЕР АДЛЬФ

ідейний натхненник [Володимира] Путіна

Хай займеться самообслугою [нелюд Володимир Путін], як це зробив у квітневий день сорок п'ятого в берлінському бункері ідейний натхненник Путіна [Адольф Гітлер].

Бондарчук А. Аплодую ЗСУ і ... смерті загарбників. А ви? *Слово Просвіти*. 2022. 18–24 серп. С. 4.

попередник [Володимира Путіна]

Він послав кілька експедицій на вершину Казбеку, де є, як він вірить, артефакти для життя вічного, які шукав ще *його* [Володимира Путіна] *попередник* [Адольф] Гітлер.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

ГОГІЛАШВІЛІ ОЛЕКСАНДР

агент ФСБ [Федеральної служби безпеки]

За кілька днів після скандалу журналісти встановили, що [Олександр] Гогілашвілі для отримання громадянства РФ одружився в Ростові-на-Дону, потім розлучився, був засуджений за шахрайство і підробку документів, має проблеми з наркотиками, темні плями в біографії, які вказують на високу ймовірність того, що він є *агентом* ФСБ [Федеральної служби безпеки] і був направлений в Україну для легалізації і виконання завдань російських спецслужб.

Омельченко Г. Під ковпаком спецслужб Путіна, або Зеленський – загроза українській державності. *Україна молода*. 2022. 6 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358/> (дата звернення: 10.03.2022).

ГОЛИК ЮРІЙ

ідеолог «Великого будівництва»

Юрій Голик – *ідеолог «Великого будівництва»*.

Кравець Р. «Лавина відставок»: що це означає? *Радіо Свобода*. 2023. 25 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 15.05.2023).

надійний тил [Володимира] Зеленського

«Єрмак – *надійний тил* Зеленського. Вибити Єрмака з офісу – послабити Зеленського!» – слуга народу Богуцька. *Цензор.НЕТ*.

2023. 15 трав. URL: <https://censor.net/ua/n3418379>(дата звернення: 15.05.2023).

ГОНЧАРЕНКО ОЛЕКСІЙ

нічний кошмар [володимира]соловйова, [ольги]скабєєвої та [маргарити]симоньян

[Олексій] Гончаренко – *нічний кошмар [володимира] соловйова, [ольги] скабєєвої та [маргарити] симоньян.* – Гончаренко – *Telegram.* 2023. 29 січ. URL: URL: <https://t.me/s/oleksiihoncharenko?before=30711> (дата звернення: 30.01.2023).

український депутат, що знищує кремлівську пропаганду

Олексій Гончаренко – *український депутат, що знищує кремлівську пропаганду!* Гончаренко – *Telegram.* 2023. 29 січ. URL: <https://t.me/s/oleksiihoncharenko?before=30711> (дата звернення: 30.01.2023).

ГОРДОН ДМИТРО

особистий ворог [Володимира] Путіна й кремлівської банди

«Я розумію, що, оскільки я є *особистим ворогом [Володимира] Путіна і кремлівської банди*, удар може бути завдано по моїй родині, якщо вони опиняться в Києві...» – сказав він [Дмитро Гордон].

Тупік М. «Особистий ворог Путіна»: Гордон розповів, навіщо вивіз всю сім'ю з України. *Главред.* 2022. 22 лют. URL: <https://glavred.net/ukraine> (дата звернення: 22.02.2022).

ГУБАРЕВА КАТЕРИНА

колаборантка зі стажем

Своє місце під херсонським сонцем отримала й *колаборантка зі стажем*, дружина колишнього лідера донецьких сепаратистів Павла Губарева Катерина [Губарева].

Лукашова С. Як стати гауляйтером-2: п'ять історій про колаборантів Херсонщини. *Українська правда*. 2022. 26 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/26/7369026/> (дата звернення: 27.09.2022).

ГУРА ВІТАЛІЙ

заступник гауляйтера Нової Каховки

Погорілов С. *Заступника гауляйтера Нової Каховки* вдруге підірвали – ЗМІ. *Українська правда*. 2023. 14 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/03/14/7393290/> (дата звернення: 14.03.2023).

ДАНИЛЬЧЕНКО ГАЛИНА

мелітопольська колаборантка

Мелітопольській колаборантці Данильченко оголосили підозру, – ОГП. Новинарня. 2022. 13 берез. URL: <https://novynarnia.com/2022/03/13/> -(дата звернення: 13.03.2022).

людина колишнього нардепа-«регіонала» Євгена Балицького

Як інформувала «Новинарня», Галина Данильченко – *людина колишнього нардепа- «регіонала» Євгена Балицького*, який тепер представляє партію «Опозиційний блок» та є депутатом Запорізької облради.

Там само.

ДАНІЛОВ ОЛЕКСІЙ

один з ідеологів закриття телеканалів, що входили в орбіту кума [Володимира] Путіна Віктора Медведчука, та санкцій для проросійських політиків

Він [Олексій Данілов] був одним із ідеологів закриття телеканалів, що входили в орбіту кума [Володимира] Путіна Віктора Медведчука, та санкцій для проросійських політиків.

Мусаєва С. Олексій Данілов: Росія розпадеться ще при нашому житті. *Українська правда*. 2022. 14 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/22/7341267/> (дата звернення: 14.04.2022).

ДВОРНИКОВ ОЛЕКСАНДР

головний кат Маріуполя

«Сирійський м'ясник» і *головний кат Маріуполя*. путін змінив командувача російських військ в Україні. *Ukrayina.pl*. 2022. 11 квіт. URL: <https://ukrayina.pl/ukrayina/7,183471,28325471,1057-1080-1088-1110-1081-1089-1100-1082-1080-1081.html>. (дата звернення: 28.04.2022).

дубовий служник

«...Дубовий служник...» – написав [Аркадій Бабченко] у своєму телеграм-каналі [про О. Дворнікова].

«Сирійський м'ясник» Дворніков тепер керує російськими військами на Донбасі. Досє на генерала. *СВОЇ. CITY*. 2022. 15 квіт. URL: <https://svoi.city/articles/206524/oleksandr-dvornikov> (дата звернення: 28.04.2023).

«Дядечко Вертер»

«У нього [Олександра Дворнікова] кличка була “Дядечко Вертер”...» – написав [Аркадій Бабченко] у своєму телеграм-каналі.

Там само.

людина-м'ясник

Людина-м'ясник [підзаголовок]

Там само.

«сирійський м'ясник»

«Сирійський м'ясник» Дворніков тепер керує російськими військами на Донбасі. Досє на генерала. *СВОЇ. CITY*. 2022. 15 квіт. URL: <https://svoi.city/articles/206524/oleksandr-dvornikov> (дата звернення: 28.04.2023).

ДЕМЧЕНКО РУСЛАН

агент політичного впливу Москви

[Про участь (Руслана)Демченка у лобіюванні «Харківських угод» об'єктивно повідомили також журналісти «Схем». Вони оприлюднили стенограму засідання парламентського Комітету з

питань національної безпеки та оборони 26 квітня 2010 року, згідно з якою Демченко активно агітував за ратифікацію угод.] Прочитавши стенограму виступу Демченка, можна зрозуміти, що він – *агент політичного впливу Москви*.

Омельченко Г. Під ковпаком спецслужб Путіна, або Зеленський – загроза українській державності. *Україна молода*. 2022. 6 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358/> (дата звернення: 10.03.2024).

агент ФСБ РФ [Федеральної служби безпеки Російської Федерації]

[Як народний депутат я був свідком зрадницької позиції (Руслана) Демченка.] На мою думку, ймовірність того, що він є *агентом ФСБ РФ [Федеральної служби безпеки Російської Федерації]*, – майже стовідсоткова.

Там само.

«кріт» ФСБ Росії [Федеральної служби безпеки Російської Федерації]

Колишній радянський розвідник (навчався разом з [Володимиром] Путіним у «лісовій школі»), який з 1985 по 1987 роки працював у Вашингтоні в резидентурі ПГУ КДБ СРСР [Першого головного управління Комітету державної безпеки Союзу Радянських Соціалістичних Республік] (з 1994 року проживає у США), майор Юрій Швець (із ним я добре знайомий з 2002 року) заявив, що [Руслан] «Демченко – *«кріт» ФСБ Росії [Федеральної служби безпеки Російської Федерації]*...».

Там само.

лобіст Харківських угод

Ще одна цікава людина – це колишній перший заступник секретаря РНБО [Ради національної безпеки і оборони] Руслан Демченко, якого наші колеги з програми «Схеми» називають *лобістом Харківських угод*.

Кравець Р., Мазилук Н. Екскерівник ГУР Валерій Кондратюк: Баканову було не лише складно керувати СБУ, але й розуміти, що відбувається в державі. *Українська правда*. 2023. 19 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/07/19/7411896/> (дата звернення: 19.07.2023).

ДЕМЧЕНКО РУСЛАН, ЄРМАК АНДРІЙ

«кроти» Росії в Офісі Президента України

«Демченко і Єрмак – «кроти» Росії в офісі президента України».

Омельченко Г. Під ковпаком спецслужб Путіна, або Зеленський – загроза українській державності. *Україна молода*. 2022. 6 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358/> (дата звернення: 10.03.2024).

ДЕРКАЧ АНДРІЙ

відомий шпигун

До речі, тоді головою СБУ [Служби безпеки України], яка була по мені, був батько теперішнього відомого шпигуна Андрія Деркача [Леонід Деркач].

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і секоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

ДЖАМАЛАДІНОВА СУСАНА (ДЖАМАЛА)

українська співачка кримськотатарського походження

Українську співачку кримськотатарського походження Джамалу [Джамаладінову Сусану] оголошено в розшук у Росії.

Рощина О. Росія оголосила українську співачку Джамалу в розшук. *Українська правда*. 2023. 20 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/20/7429500/> (дата звернення: 20.11.2023).

ДЖОНСОН БОРИС

головний друг України

Найімовірніше, що колишній прем'єр-міністр Великої Британії та «головний друг України» Борис Джонсон візьме участь у перегонах за лідерство у Консервативній партії, щоб замінити Ліз Трасс.

Старий-новий прем'єр: чи буде велике повернення Бориса Джонсон. *NTA*. 2022. 20. 10. URL: <https://www.nta.ua/> (дата звернення: 20.10.2022).

старий-новий прем'єр

Старий-новий прем'єр: чи буде велике повернення Бориса Джонсон. *NTA*. 2022. 20. 10. URL: <https://www.nta.ua/> (дата звернення: 20.10.2022).

щасливий володар васильківського півника

Уже через три дні після того, як *щасливий володар васильківського півника* [Борис] Джонсон полетів назад до Туманного Альбіону, [Володимир] Путін вийшов до публіки та заявив, що переговори з Україною «зайшли в глухий кут».

Романюк Р. Від «капітуляції» Зеленського до капітуляції Путіна: як ідуть переговори з Росією. *Українська правда*. 2022. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/05/5/7344096/> (дата звернення: 01.05.2022).

ДЗЮБА ІВАН

«звістовник правди»

Він [Іван Дзюба] був *«звістовником правди»*.

Назаренко М. «Предтеча з ніжними очима», або Ким був Дзюба для України? *УКРІНФОРМ*. 2023. 23 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3410089> (дата звернення: 23.03.2023).

один із тих, хто і вірив в незалежну Україну і збудував її

В ніч проти дати 22.02.2022, яка точно увійде в історію вищих злетів українства, відійшов у засвіти Іван Дзюба – *один з тих, хто і вірив в незалежну Україну і збудував її*.

Там само.

«предтеча з ніжними очима»

Назаренко М. «Предтеча з ніжними очима», або Ким був Дзюба для України? *УКРІНФОРМ*. 2023. 23 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3410089> (дата звернення: 23.03.2023).

смертельний ворог влади, котрого треба було знищити за будь-яку ціну

Смертельний ворог влади [Іван Дзюба], *котрого треба було знищити за будь-яку ціну*.

Там само.

ДИДОВОДЮК СЕРГІЙ

віп-колаборант, пов'язаний із ФСБ [Федеральною службою безпеки Російської Федерації]

Під Мелітополем ліквідували *віп-колаборанта, пов'язаного з ФСБ [Федеральною службою безпеки Російської Федерації]:* фото та подробиці. *Апостроф*. 2023. 3 черв. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/accidents/2023-06-03/> (дата звернення: 03.06.2023).

ДІАНОВ МИХАЙЛО

ахметовський лизодуп

Нині [Михайло] Діанов – титан, завтра – *ахметовський лизодуп*. Дроздов О. Чому українці розчаровуються у своїх Героях? *Главком*. 2022. 5 груд. URL: <https://glavcom.ua/columns/ostapdrozdov/> (дата звернення: 25.12.2022).

захисник Маріуполя

Бондаренко К. Михайло Діанов – біографія звільненого з полону *захисника Маріуполя*. *ТСН*. 2022. 6 жовт. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/> (дата звернення: 25.10.2022).

ДМИТРУК ГЕННАДІЙ

тварина з того ж лайна, що й русня

[Дмитрук (Геннадій) бреше і не червоніє.] Це *тварина з того ж лайна, що й русня*.

Берега Б. *Телеграм-канал к – Telegram*. 2023. 6 жовт. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before=37364> (дата звернення: 07.10.2023).

ДУБІЛЬ ВАЛЕРІЙ

відомий поборник Московського патріархату

...В ситуацію втрутився народний депутат від «Батьківщини» Валерій Дубіль, який є *відомим поборником московського патріархату*...

Чижов А. Рука допомоги агентам Москви: як нардеп від «Батьківщини» Валерій Дубіль лобіює інтереси московського патріархату. *Апостроф*. 2022. 20 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/2022-09-20/> (дата звернення: 20.09.2022).

ДУГІН ОЛЕКСАНДР

наставник [Володимира] Путіна

Дугін (Олександр)... *наставник [Володимира] Путіна.*

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

несамовитий московський фашист

[Дугін (Олександр)]. Абсолютно *несамовитий московський фашист...*

Там само.

ЕММЕР ТОМ

проукраїнський кандидат на посаду спікера Палати представників США

Проукраїнський кандидат на посаду спікера Палати представників США знявся з виборів. *Українська правда*. 2023. 25 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/10/25/7425591/> (дата звернення: 25.10.2023).

ЕПЛЕР РЕЙН

політик із найкумеднішою зачіскою

Вороніна А. Обігнав Джонсона і Трампа: мережа вибухнула мемами на *політика з найкумеднішою зачіскою*. *Главред*. 2023. 15 берез. URL: <https://glavred.net/world/> (дата звернення: 18.06.2023).

ЕРДОГАН РЕДЖЕП ТАІП

посередник в українсько-російських переговорах

Турецький президент Ердоган [Реджеп Таї] вже не раз пропонував стати *посередником в українсько-російських переговорах*, а також постійно закликає до дипломатичного завершення війни.

Погоріла І. Ердоган прокоментував відступ РФ з Херсона. *УНІАН*. 2022. 10 листоп. URL: <https://www.unian.ua/war/> (дата звернення: 10.11.2022).

ЄМЕЛЬЯНОВ АРТУР

одіозний суддя

ДБР прийшло з обшуками до *одіозного судді* Ємельянова – джерело. *Українська правда*. 2023. 25 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/09/25/7421> (дата звернення: 25.09.2023).

скандальний український суддя

У жовтні 2018 року на той час народний депутат Сергій Лещенко повідомляв, що прокуратура Австрії підозрює *скандального українського суддю* Артура Ємельянова і його дружину Світлану у вчиненні низки кримінальних злочинів.

Там само.

ЕПИСКОП ЛУКА (ВОЛОЧКОВ)

гауляйтер Бердянської єпархії

Призначений синодом РПЦ [Російської православної церкви] *гауляйтер Бердянської єпархії* єпископ Лука (Волочков) прибув на окуповану територію та вже провів служіння у кафедральному соборі Різдва Христового.

Слов'янець О. Гауляйтер від РПЦ дякував путінському патріарху за анексовану Бердянську єпархію. *Патріот Донбасу*. 2023. URL: <https://donpatriot.news/article/> (дата звернення: 03.06.2023).

гауляйтер від РПЦ [Російської православної церкви]

Слов'янець О. *Гауляйтер від РПЦ* дякував путінському патріарху за анексовану Бердянську єпархію. *Патріот Донбасу*. 2023. URL: <https://donpatriot.news/article/> (дата звернення: 03.06.2023).

ЄРМАК АНДРІЙ

агент ГРУ [Головного розвідувального управління]

Колишній радянський розвідник [навчався разом з (Володимиром) Путіним у «лісовій школі»], який з 1985 по 1987 роки працював у Вашингтоні в резидентурі ПГУ КДБ СРСР [Першого головного управління Комітету Державної безпеки Союзу Радянських Соціалістичних Республік] (з 1994 року

проживає у США), майор Юрій Швець (із ним я добре знайомий з 2002 року) заявив, що... глава офісу президента [Андрій] Єрмак – *агент ГРУ* [Головного розвідувального управління]...

Омельченко Г. Під ковпаком спецслужб Путіна, або Зеленський – загроза українській державності. *Україна молода*. 2022. 6 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358/> (дата звернення: 10.03.2024).

«вуха й очі» Москви

Колишній радянський розвідник [навчався разом з (Володимиром) Путіним у «лісовій школі»], який з 1985 по 1987 роки працював у Вашингтоні в резидентурі ПГУ КДБ СРСР [Першого головного управління Комітету Державної безпеки Союзу Радянських Соціалістичних Республік] (з 1994 року проживає у США), майор Юрій Швець (із ним я добре знайомий з 2002 року) заявив, що... глава офісу президента [Андрій] Єрмак ... є «*вухами й очима Москви*».

Там само.

«ворог у ліжку»

Боятися [Володимирові Зеленському] треба «*ворога у ліжку*». [А саме Андрія Єрмака.]

Данилюк-Єрмолаєва Марія. Зеленському боятися треба «ворога у ліжку». *Високий Замок*. 2023. 1 груд. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502309> (дата звернення: 11.12.2023).

голова держави

Сприйняття Володимира Зеленського і його камарильї на Заході неоднозначне, бо за спиною постійно стоїть *голова держави* Андрій Єрмак.

Французи висміяли «найвеличнішого лідера у світі». *Останній Бастіон*. 2023. 17 квіт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 22.04.2023).

єдиний чиновник у владі [Володимира] Зеленського, який має найбільший вплив

Як ми бачимо зараз із того, що робить голова офісу (Андрій Єрмак, керівник Офісу президента України. – ред.), він намагається бути *єдиним чиновником у владі Зеленського, який має найбільший вплив*.

Кравець Р. «Лавина відставок»: що це означає? *Радіо Свобода*. 2023. 25 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 15.05.2023).

завгосп Офісу Президента [України Володимира Зеленського]

Завгосп Офісу президента [Андрій Єрмак] у складі української делегації прибув до США.

Єрмак став дипломатом. *Republic.com.ua*. 2023. 14 листоп. URL: <https://republic.com.ua/article/%D1%94rmak-stav-diplomatom.html> (дата звернення: 14.11.2023).

зелений кардинал

Politico називає [Андрія] Єрмака «*зеленим кардиналом*».

Данилюк-Єрмолаєва Марія. Зеленському боятися треба «ворога у ліжку». *Високий Замок*. 2023. 1 груд. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502309> (дата звернення: 11.12.2023).

«зелений кардинал» Києва

Мазуренко А. Єрмак потрапив до рейтингу Politico: його називають «*зеленим кардиналом*» Києва. *Українська правда*. 2023. 28 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/28/7430720/> (дата звернення: 28.11.2023).

«зелений кардинал» України

Єрмак – «*зелений кардинал*» України. За що Politico назвало його серед найвпливовіших політиків Європи. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 28 листоп. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c032jjx0bezo> (дата звернення: 28.11.2023).

«зелений кардинал», який керує замість [Володимира] Зеленського, не маючи повноважень за Конституцією

Єрмака назвали «*зеленим кардиналом*», який керує замість Зеленського, не маючи повноважень за Конституцією. *Цензор.НЕТ*. 2023. 28 листоп. URL: <https://censor.net/ua/n3458275> (дата звернення: 28.11.2023).

«зелений о кардинал» Рішальє

Вираз обличчя «зеленого кардинала» Рішальє [Андрія Єрмака] трохи дисонує з важливістю тем, які підіймав президент, але яка різниця.

Бережа Б. Телеграм-канал Березовый сок. 2023. 10 груд. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before> (дата звернення: 10.12.2023).

канцлер Офісу Президента

І хоча [Андрій] Єрмак — лише *канцлер офісу президента* [України], він керує зовнішньою і внутрішньою політикою.

Пархомчук Т. Ермоузурпація. Чи загорнув захід у the washington post сигнал про потребу зміни зе-влади? *Україна молода*. 2023. 22 берез. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3847/180/174023/https://censor.net/ua/n3458275> (дата звернення: 28.11.2023).

ключова фігура в Офісі Президента, яка супроводжувала обмін між Україною та Російською Федерацією утримуваними особами у вересні 2019 року

Був [Андрій Єрмак] *ключовою фігурою в Офісі президента, яка супроводжувала обмін між Україною та Російською Федерацією утримуваними особами у вересні 2019 року*.

Ніколаєнко Т. 2 роки Єрмака: як права рука Зеленського керує країною, не вилізаючи зі скандалів. *Цензор.НЕТ*. 2022. 11 лют. URL: https://censor.net/ua/resonance/3315530/2_roky_yermaka_yak_pra_va_ruka_zelenskogo_keruye_krayinoyu_ne_vylizayuchy_zi_skandaliv. (дата звернення: 11.02.2023)

лівий мужик

[Видання Politico, яке має низку договорів на співробітництво з інформаційними гігантами — прямо каже, що товариш (Володимира) Зеленського (Андрій Єрмак) керує замість президента, не маючи повноважень за Конституцією.] А далі — примічає, що цей *лівий мужик* укладає угоди, які за компетенцією належать президенту.

Данилюк-Ермолаєва Марія. Зеленському боятися треба «ворога у ліжку». *Високий Замок*. 2023. 1 груд. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502309> (дата звернення: 11.12.2023).

менеджер Президента

— Андрій Борисович Єрмак сказав же ж, що він — *менеджер президента* [Володимира Зеленського].

Кравець Р. «Лавина відставок»: що це означає? *Радіо Свобода*. 2023. 25 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 15.05.2023).

мрійник року, у якого забирають повноваження з-під носа

Поки [Володимирові] Зеленському лишається сумнівний приз – звання *мрійника року, у якого забирають повноваження з-під носа*.

Данилюк-Єрмолаєва Марія. Зеленському боятися треба «ворога у ліжку». *Високий Замок*. 2023. 1 груд. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502309> (дата звернення: 11.12.2023).

найближчий помічник, а не керівник «усіх і вся», усіх відомств, Кабміну, Верховної Ради й так далі

Так от, мені здається, що [Андрій] Єрмак більше роль грає все ж таки, як і раніше, такого *найближчого помічника, а не керівника «всіх і вся», усіх відомств, Кабміну, Верховної Ради і так далі*, як його інколи виставляють, типу він – це президент.

Кравець Р. «Лавина відставок»: що це означає? *Радіо Свобода*. 2023. 25 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 15.05.2023).

найвпливовіша людина Європи за версією видання Politico в категорії «діячі»

Глава Офісу президента України Андрій Єрмак потрапив до рейтингу *найвпливовіших людей Європи за версією видання Politico в категорії «діячі»*.

Мазуренко А. Єрмак потрапив до рейтингу Politico: його називають «зеленим кардиналом» Києва. *Українська правда*. 2023. 28 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/28/7430720/> (дата звернення: 28.11.2023).

наймогутніша людина в країні

А ще – і це дуже важливо у сьогоднішній Україні – [Рустем Умеров] має добрі стосунки з головою Офісу президента Андрієм Єрмаком, якого часто називають *наймогутнішою людиною в країні*. *NEWSUA*. 2023. 4 верес. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-66705155?xtor=AL-73->

%5Bpartner%5D-%5Bukr%5D-%5Bheadline%5D-%5Bukrainian%5D-%5Bbizdev%5D-%5Bisapi%5D (дата звернення: 04.09.2023).

наш віцепрезидент

Бачу, як придворна блогерня за викликом уже почала розгон тези про те, як «ура! [Андрія] Єрмака визнали *нашим віцепрезидентом*».

Данилюк-Єрмолаєва Марія. Зеленському боятися треба «ворога у ліжку». *Високий Замок*. 2023. 1 груд. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502309> (дата звернення: 11.12.2023).

наш кардинал РішАльє

[Politico називає (Андрія) Єрмака «зеленим кардиналом». Це гра слів. Не сірий навіть.] Такий собі *наш кардинал РішАльє*.

Там само.

не перша, але й не друга людина в державі

До другої річниці призначення Цензор. НЕТ згадує, як [Андрій] Єрмак став *не першою, але і не другою людиною в державі* ...

Ніколаєнко Т. 2 роки Єрмака: як права рука Зеленського керує країною, не вилізаючи зі скандалів. *Цензор.НЕТ*. 2022. 11 лют. URL: [https://censor.net/ua/resonance/3315530/2_roky_yermaka_yak_pra va_ruka_zelenskogo_keruye_krayinoyu_ne_vylizayuchy_zi_skandaliv](https://censor.net/ua/resonance/3315530/2_roky_yermaka_yak_pra_va_ruka_zelenskogo_keruye_krayinoyu_ne_vylizayuchy_zi_skandaliv). (дата звернення: 11.02.2022).

«сірий кардинал» нової української політики

Приблизно так на одній із зустрічей з журналістами пояснював «сірий кардинал» нової української політики Андрій Єрмак причини своєї всюдисущості.

Романюк Р. Чому усунули Баканова і Венедіктову: силова вертикаль Зеленського. *Українська правда*. 2022. 18 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/07/18/7358848/> (дата звернення: 27.09.2022).

справжній ноунейм

Керівник Офісу президента Андрій Єрмак прийшов у політику *справжнім ноунеймом*.

Таємний Санта. Поганий Санта для Зеленського, Порошенка, Єрмака і Коломойського. 10 ідей для подарунків політикам. *Українська правда*. 2022. 1 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/1/7319130/> (дата звернення: 10.03.2024).

тіньовий керівник і куратор усіх політичних, економічних та міжнародних процесів

Одноосібне рішення [Володимира] Зеленського призначити [Андрія] Єрмака створило прецедент, де Єрмак контролює все в країні, фактично є *тіньовим керівником і куратором всіх політичних, економічних та міжнародних процесів*.

Єрмак став дипломатом. *Republic.com.ua*. 2023. 14 листоп. URL: <https://republic.com.ua/article/%D1%94rmak-stav-diplomatom.html> (дата звернення: 14.11.2023).

той, хто називає себе другом [Володимира Зеленського], а по факту вже давно стягнув ковдру на себе

(Тому Зе[ленському] не в ЗСУ варто шукати конкурентів.) А у *тому, хто називає себе другом, а по факту уже давно стягнув ковдру на себе* [Андрій Єрмак].

Данилюк-Єрмолаєва Марія. Зеленському боятися треба «ворога у ліжку». *Високий Замок*. 2023. 1 груд. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502309> (дата звернення: 11.12.2023).

ЄРМАК АНДРІЙ, ТИМОШЕНКО КИРИЛО

два центри впливу в Офісі Президента

— Роман Кравець зауважив, що, якщо раніше були якісь, умовно кажучи, *два центри впливу в Офісі президента* — [Андрій] Єрмак [Андрій] [Кирило] і Тимошенко, тепер залишився один — пан Єрмак.

Кравець Р. «Лавина відставок»: що це означає? *Радіо Свобода*. 2023. 25 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 15.05.2023).

ЄФРЕМОВ ОЛЕКСАНДР

відомий соратник [Віктора] Януковича

Журналісти знайшли *відомого соратника Януковича* «регіонала» Єфремова. *UA.NEWS*. 2023. 9 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/12/7419381/> (дата звернення: 23.12.2023).

ЖАДАН СЕРГІЙ

найпопулярніший український письменник за бугром

Він [Сергій Жадан] – *найпопулярніший український письменник за бугром*, а отже, його думка важлива для всього світу.

Цитати Сергія Жадана на злобу дня. *Інформатор*. 2022. 23 серп..
URL: <https://kalush.informator.ua/2022/08/23/> (дата звернення: 24.08.2022).

«голос Сходу»

Сьогодні «Голос Сходу» [Сергій Жадан] святкує свої 48 роки.
Там само.

голос усієї України

Сергій Жадан є не тільки «Голосом Сходу», як його називають, а й *голосом всієї України*.
Там само.

ЖУРАВЛЬОВ ЄВГЕН

однин із головних військових злочинців 21 століття

Звідки родом, хто його близькі, як він [Євген Журавльов] перетворився на *одного з головних військових злочинців 21 століття*.

Хто такий Журавльов, який керував бомбардуваннями Харкова.
УНІАН. 2022. 18 трав. URL: <https://www.unian.ua/multimedia/video/war/10363593> (дата звернення: 28.05.2022).

рашистський м'ясник

Рашистський м'ясник генерал-полковник [Євген] Журавльов керував бомбардуваннями Харкова.
Там само.

ЗАЛУЖНИЙ ВАЛЕРІЙ

балансуюча сила до Президента

Водночас [Володимир] Зеленський напружений через те, що українське суспільство бачить в [Валеріїві] Залужному якусь *балансуючу силу до президента*.

Напружені стосунки між Зеленським і Залужним: які причини і як це впливає на фронт. *Радіо Свобода*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 30.12.2023).

військовий геній

[Високий рейтинг (Валерія) Залужного непохитний. Схоже, гіпотетично програти майбутні вибори (Володимир) Зеленський боїться більше, ніж програти війну.] Бо якщо зараз чи через кілька місяців прибрати Залужного, який майже два роки разом з українськими воїнами робить неможливе – б'є набагато сильнішу армію, то шансів виграти війну, усунувши в кульмінаційний момент такого *військового генія*, значно зменшуються.

Балюк Н. Безугла кинула у Залужного пробний камінь. *Високий Замок*. 2023. 27 листоп. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502015> (дата звернення: 27.11.2023).

«генерал Волдеморт»

Російські журналісти поширили матеріал з назвою «*Генерал Волдеморт...*» [про Валерія Залужного].

Буняк В. Російська служба BBC назвала Валерія Залужного «Волдемортом» у заголовку до статті про генерала. *Детектор медіа*. 2023. 14 черв. URL: <https://detector.media/infospace/article/212492/2023-06-14> (дата звернення: 25.04.2022).

герой не лише в ЗМІ, але й між простих українців

[Валерій] Залужний став *героєм не лише в ЗМІ, але й між простих українців...*

Степанюк М. Перший отаман України: Gazeta Wyborcza розмістила на першій шпальті Залужного. *Факти*. 2023. 13 серп. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20220813> (дата звернення: 06.12. 2023).

герой, а не зірка

Герой, а не зірка: «залізний генерал» Залужний стане справжньою легендою для історії України – Politico. *5 канал*. 2023. 8 лип. URL: <https://www.5.ua/suspilstvo/> (дата звернення: 06.12. 2023).

головний організатор звільнення Херсонської області від окупаційної влади та колаборантів на кшталт [Володимира] Сальдо

[Вчора у звільненому Херсоні активісти прикрасили дім колаборанта в «евакуації» Володимира Сальдо графіті.] На ньому *головний організатор звільнення Херсонської області від окупаційної влади та колаборантів на кшталт Сальдо* – Валерій Залужний та напис «З нами Бог і отаман Залужний».

Херсонського колаборанта Сальдо прикрасили графіті. *Український південь*. 2022. 17 листоп. URL: <https://pivdenukraine.com.ua/2022/11/17/> (дата звернення: 25.04.2022).

головний політичний конкурент Володимира Зеленського

Головнокомандувач ЗСУ [Валерій Залужний] може перетворитися на *головного політичного конкурента Володимира Зеленського*, вважає політолог [Микола Давидюк].

Катриченко Т. Експерт розповів про те, коли Залужний стане політичним конкурентом для Зеленського. *Фокус*. 2023. 7 листоп. URL: <https://focus.ua/uk/politics/604378> (дата звернення: 09.07.2022).

«залізний генерал»

У європейській пресі Валерія Залужного називають «*залізним генералом*».

Як виглядав Валерій Залужний у 20 років – легендарний український генерал (ФОТО). *РадіоТрек*. 2023. 29 січ. URL: <https://radiotrek.rv.ua/news>(дата звернення: 29.01. 2023).

зłodий із «Гаррі Поттера»

Він [автор статті] розповів, що в лавах Збройних сил держави-агресора Залужного раніше прирівнювали до *зłodія з «Гаррі Поттера»*...

Буняк В. Російська служба BBC назвала Валерія Залужного «Волдемортом» у заголовку до статті про генерала. *Детектор медіа*. 2023. 14 черв. URL: <https://detector.media/infospace/article/212492/2023-06-14> (дата звернення: 25.04.2023).

історична постать в українській армії

У квітні 2022 року видання Politico назвало генерала [Валерія] Залужного ... *«історичною постаттю» в українській армії*.

Середа С. Чи може Залужний бути конкурентом Зеленському? І чи є ним насправді? *Радіо Свобода*. 2022. 9 лип. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 09.07.2022).

командувач, який став легендарною фігурою в історії України

Його [Валерія Залужного] вважають *командувачем, який став легендарною фігурою в історії України*.

Як виглядав Валерій Залужний у 20 років – легендарний український генерал (ФОТО). *РадіоТрек*. 2023. 29 січ. URL: <https://radiotrek.rv.ua/news/> (дата звернення: 29.01. 2023).

конкурент [Володимирові] Зеленському

Середа С. Чи може Залужний бути конкурентом Зеленському? І чи є ним насправді? *Радіо Свобода*. 2022. 9 лип. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 09.07.2022).

легендарний генерал

Щоправда, *легендарному генералу* [Валерієві Залужному] пророкують роль, на яку він сам не претендував і не претендує.

Дубинянський М. Країна двох «3». *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03.2023).

легендарний український генерал

Як виглядав Валерій Залужний у 20 років – *легендарний український генерал* (ФОТО). *РадіоТрек*. 2023. 29 січ. URL: <https://radiotrek.rv.ua/news/> (дата звернення: 29.01. 2023).

людяний генерал

Байбак А. *«Людяний генерал»* Залужний: як головнокомандувач ЗСУ відвідав весілля звичайного воїна. *24 канал*. 2023. 17 черв. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 18.06.2023).

могильник Московії

Всі українці з такими почуттями дивляться на Валерія Залужного..., *могильника Московії*.

Московія проти України. Двобій на розвилках історії. Уклад.: О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт, Е. Г. Фісун. Полтава: «Полтавський літератор», 2022. С. 223.

надпопулярний головнокомандувач

Надпопулярний головнокомандувач [Валерій Залужний] – єдиний, хто потенційно може конкурувати з надпопулярним президентом [Володимиром Зеленським].

Дубинянський М. Країна двох «З». *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03.2023).

найвідкритіший генерал, який розуміє проблеми особового складу – від рядового солдата до офіцерів

Українські бійці називають [Валерія] Залужного *найвідкритішим генералом, який розуміє проблеми особового складу – від рядового солдата до офіцерів*.

Як виглядав Валерій Залужний у 20 років – легендарний український генерал (ФОТО). *РадіоТрек*. 2023. 29 січ. URL: <https://radiotrek.rv.ua/news> (дата звернення: 29.01. 2023).

найпопулярніший командувач української армії

Російські журналісти поширили матеріал з назвою «Генерал Волдеморт. Як Валерій Залужний став *найпопулярнішим командувачем української армії*».

Буняк В. Російська служба BBC назвала Валерія Залужного «Волдемортом» у заголовку до статті про генерала. *Детектор медіа*. 2023. 14 черв. URL: <https://detector.media/infospace/article/212492/2023-06-14> (дата звернення: 25.06.2023).

нова суперзірка української політики

...Потенційне підвищення [командувача сухопутних військ Олександра] Сирського не зможе медійно перекрити створення *нової суперзірки української політики*, якою неминуче стане [Валерій] Залужний просто в момент відставки.

Романюк Р., Кравець Р. Війна проти політики. Що насправді відбувається між Зеленським і Залужним. *Українська правда*.

2023. 4 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/4/7431489/> (дата звернення: 04.12.2023).

офіцер №1

Валерій Залужний – *офіцер №1*...

Скорик В. Бій буде важким, але Перемога – за нами. *Слово Просвіти*. 2002. 22–31 груд. С. 2.

перший отаман України

Степанюк М. *Перший отаман України*: Gazeta Wyborcza розмістила на першій шпальті Залужного. *Факти*. 2023. 13 серп. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20220813> (дата звернення: 06.12.2023).

«перший після Бога, у хорошому сенсі»

Зокрема, в українській версії BBC статтю опублікували з назвою «*Перший після Бога, в хорошому сенсі*». [Як генерал Залужний став тим, ким він є].]

Буняк В. Російська служба BBC [BBC NEWS Україна] назвала Валерія Залужного «Волдемортом» у заголовку до статті про генерала. *Детектор медіа*. 2023. 14 черв. URL: <https://detector.media/infospace/article/212492/2023-> (дата звернення: 25.06.2023).

перший український полководець

Всі українці з такими почуттями дивляться на Валерія Залужного, *першого українського полководця*...

Московія проти України. Двобій на розвилках історії. Уклад. О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт, Е. Г. Фісун. Полтава: «Полтавський літератор», 2022. С. 223.

політик року №2

Куницький О Українці назвали *політиком року* Зеленського, №2 – Залужний. *DW*. 2023. 12 січ. URL: <https://www.dw.com/uk/> (дата звернення: 12.01.2023).

символ стійкості й незламності українців

Головнокомандувач ЗСУ [Збройних Сил України] Валерій Залужний для багатьох став *символом стійкості і незламності українців*.

Лабазович І. Український Зевс Валерій Залужний вперше за довгий час розповів про сім'ю: місяцями не бачить дружину та дітей. *Glutch*. 2023. 15 трав. URL: <https://clutch.net.ua/uk/showbiz/89844> (дата звернення: 29.05. 2023).

справжній символ стійкості у війні з Росією

Головнокомандувач Збройних Сил України [Валерій Залужний] став *справжнім символом стійкості у війні з Росією*.

Як виглядав Валерій Залужний у 20 років – легендарний український генерал (ФОТО). *РадіоТрек*. 2023. 29 січ. URL: <https://radiotrek.rv.ua/news>(дата звернення: 29.01. 2023).

справжня легенда для історії України

Герой, а не зірка: «залізний генерал» Залужний стане *справжньою легендою для історії України* – Politico. 5 канал. 2023. 8 лип. URL: <https://www.5.ua/suspilstvo/> (дата звернення: 06.12. 2023).

«Той, кого не можна називати»

Він [автор статті] розповів, що в лавах Збройних сил держави-агресора Залужного раніше прирівнювали до злодія з «Гаррі Поттера», який також відомий як *«Той, кого не можна називати»*.

Буняк В. Російська служба BBC назвала Валерія Залужного «Волдемортом» у заголовку до статті про генерала. *Детектор медіа*. 2023. 14 черв. URL: <https://detector.media/infospace/article/212492/2023-06-14> (дата звернення: 25.04.2023).

українець, який доконає Москву

Українець, який доконає Москву [заголовок]

Московія проти України. Двобій на розвилках історії. Уклад.: О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт, Е. Г. Фісун. Полтава: «Полтавський літератор», 2022. С. 221.

український Дуайт Ейзенхауер

[(Валерій) Залужний ніколи не виявляв інтересу до політики.] Він не подавав жодного сигналу про те, що після війни ладен стати *українським Дуайтом Ейзенхауером*.

Дубинянський М. Країна двох «З». *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03.2023).

український Зевс

Лабазович І. *Український Зевс* Валерій Залужний вперше за довгий час розповів про сім'ю: місяцями не бачить дружину та дітей. *Glutch*. 2023. 15 трав. URL: <https://clutch.net.ua/uk/showbiz/89844> (дата звернення: 29.05.2023).

український Шарль де Голль

Залужний здатен стати *українським Шарлем де Голлем*, якщо піде на вибори – Ірина Серова. *Букви*. 2023. 26 жовт. URL: <https://bukvy.org/> (дата звернення: 26.10.2023).

улюбленець українок

Могилевич Д. *Улюбленець українок* Залужний показав романтичне фото з дружиною. *УНІАН*. 2022. 25 лип. URL: <https://www.unian.ua/lite/stars/https://radiotrek.rv.ua/news> (дата звернення: 29.07. 2022).

уособлення непереможності української нації в 21 ст.

Уособленням непереможності української нації в 21 ст. став генерал Валерій Залужний.

Московія проти України. Двобій на розвилках історії. Уклад.: О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт, Е. Г. Фісун. Полтава: «Полтавський літератор», 2022. С. 221.

ЗАЛУЖНИЙ ВАЛЕРІЙ, БУДАНОВ КИРИЛО, БАНДЕРА СТЕПАН, ПЕТЛЮРА СИМОН, МАЗЕПА ІВАН

спеціальний загін безсмертних командувачів

– Зараз в Україні створюється *спеціальний загін безсмертних командувачів* – Валерій Залужний ,я, Степан Бандера, Симон Петлюра, Іван Мазепа... – сказав [Кирило] Буданов у коментарі виданню KyivPost.

Чорна В. В Україні формується загін безсмертних: Буданов відреагував на фейки РФ про свою «загибель». *Факти*. 2023. 19 черв. URL: <https://fakty.com.ua/> (дата звернення: 19.06.2023).

ЗАХАРОВА МАРІЯ

п'яна шмара

Телеведучий каналу Соловйов Live Євген Сатановський назвав Марію Захарову «*п'яною шмарою*» за її антиізраїльські висловлювання.

«Шмара, яка сильно випиває»: російський пропагандист публічно обізвав спікерку МЗС РФ Захарову. *UAinfo: правда блогів*. 2023. 20 жовт. URL: <https://uainfo.org/blognews/1697808074> (дата звернення: 20.10.2023).

шмара, яка сильно випиває

«*Шмара, яка сильно випиває*»: російський пропагандист публічно обізвав спікерку МЗС РФ Захарову : *UAinfo*. 2023. 20 жовт. URL: <https://uainfo.org/blognews/1697808074> (дата звернення: 20.10.2023).

ЗЕЛЕНСЬКА ОЛЕНА

найвпливовіша жінка світу в 2023 році

Зеленська увійшла до списку *найвпливовіших жінок світу у 2023 році* за версією Financial Times. *Укрінформ*. 2023. 30 листоп. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3793934> (дата звернення: 20.12.2023).

світовий символ стійкості

[Прем'єр-міністр Естонії Кая] Каллас додає, що вона [Олена Зеленська] стала «*світовим символом стійкості*».

Горlach П. Зеленська у списку 25 найвпливовіших жінок 2023 року за версією FT як «світовий символ стійкості». *Суспільне. Культура*. 2023. 30 листоп. URL: <https://suspihne.media/culture/628904> (дата звернення: 30.11.2023).

ЗЕЛЕНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР

абсолютний неадекват

[Пряма мова Порошенка: «Ми не святкуємо перемогу, хоча, здавалося б, ми перемогли». Ми не святкуємо, тому що

божевільний сценарій [Володимира] Зеленського як *абсолютного неадекватна* ще не закінчився...».

Порошенко про рішення суду: сценарій Зеленського-неадекватна ще не закінчився. *Українська правда*. 2022. 19 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/01/19/7320976/> (дата звернення: 10.03.2024).

антигерой із моменту свого тріумфу на президентських виборах

...[Володимир] Зеленський залишається *антигероем з моменту свого тріумфу на президентських виборах*.

Дубинянський М. По інший бік війни. *Українська правда*. 2023. 16 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/16/7419751/> (дата звернення: 16.09.2023).

батько всіх військових невдач

Батьком усіх військових невдач оголошується особисто президент [Володимир] Зеленський...

Дубинянський М. Сирота по-українськи. *Українська правда*. 2023. 18 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/11/18/7429264/> (дата звернення: 18.11.2023).

борець із олігархами

Саме тому 17 січня ми бачили прем'єру нового сезону – «Зе! [Володимир Зеленський] – *борець з олігархами*».

Бобиренко В. Зеленський і Порошенко – політика на двох. *Українська правда*. 2022. 21 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/01/21/7321241/> [дата звернення: 10.03.2024).

верховний київський нацист

Заступник голови Радбезу рф [російської федерації] Дмитро Медведєв образився на «*верховного київського нациста*» [Володимира] Зеленського через петицію про перейменування росії.

Миленко В. *Кремлівський алкоголік* Медведєв відреагував на можливе перейменування росії в «московію». *LIVE*. 2023. 11 берез. URL: <https://politics.novyny.live/> (дата звернення: 05.05.2023).

Вінстон Черчилль нашого часу

На початку травня таке ж порівняння зробив Джордж Буш: «Мав честь поговорити кілька хвилин із президентом Зеленським – *Вінстоном Черчиллем нашого часу*», – написав той в інстаграмі.

Жигалов Г. «Черчилль у футболці». Зеленський став світовим героєм, але чи допоможе це врятувати Україну? *BBC NEWS Україна*. 2023. 15 черв. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61795358> (дата звернення: 14.12.2022).

втілення мужності та стійкості українського народу в його боротьбі проти російської агресії»

Зазначали [багато ЗМІ], що президент України [Володимир Зеленський] став «*втіленням мужності та стійкості українського народу у його боротьбі проти російської агресії*».

Садова О. Для поляків Зеленський став політиком 2022 року. *Главком*. 2023. 3 січ. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/> (дата звернення: 03.01.2023).

ганьба єврейського народу

Головний рабин України Моше Реувен Асман відповів кремлівському диктатору Володимиру Путіну, який назвав президента України Володимира Зеленського «*ганьбою єврейського народу*».

Головний рабин України відповів Путіну за Зеленського. *Українська правда*. 2023. 16 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/16/7407208/> (дата звернення: 16.06.2023).

герой із тисячею облич

Давиденко Б., Федорчук В. *Герой із тисячею облич*. Що зробило президента-миротворця Зеленського ефективним лідером воєнного часу. *Forbes*. 2023. 3 берез. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).

герой нашого часу

Зеленський – *герой нашого часу*: голлівудська діва Енн Хетевей підтримала Україну. *Главред*. 2023. 17 лют. URL: <https://glavred.net/stars/> (дата звернення: 17.02. 2023).

ефективний лідер воєнного часу

Давиденко Б., Федорчук В. Герой із тисячею облич. Що зробило президента-миротворця Зеленського *ефективним лідером воєнного часу*. *Forbes*. 2023. 3 берез. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).

єврейський Вінстон Черчилль

Публіцист Джеффрі Салкін нещодавно назвав [Володимира] Зеленського *єврейським Вінстоном Черчиллем*.

Сигал Е. *Український Вінстон Черчилль: як Зеленському вдається говорити так, щоб його слухав весь світ*. *Forbes*. 2022. 6 берез. URL: <https://forbes.ua/inside/> (дата звернення: 17.07.2022).

загроза українській державності

Омельченко Г. Під ковпаком спецслужб Путіна, або Зеленський – *загроза українській державності*. *Україна молода*. 2022. 6 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358/> (дата звернення: 10.03.2024).

ключ української перемоги

Особливо берегти керівництво [України], і, звісно, це передусім стосується *ключа української перемоги* – президента [Володимира Зеленського] Зеленського.

Саакашвілі М. Усе, що Путін робить останніми місяцями, – це підготовка до натискання червоної кнопки. *Українська правда*. 2023. 23 черв. *Українська правда*. 2023. 23 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/06/23/7408103/> (дата звернення: 23.06.2023).

кокаїновий фюрер

«Але ми то з вами знаємо, що означає це підняття руки цього *кокаїнового фюрера* [Володимира Зеленського]», – раптово заявив [Роман] Голованов.

Шольц плутає прапор: у Соловйова заявили, що Зеленський «трошечки зіганув» (ВІДЕО). *Ділова столиця*. 2023. 10 лют. URL: <https://www.dsnews.ua/ukr> (дата звернення: 10.02. 2023).

лідер вільного світу

...[Володимир] Зеленський став *лідером вільного світу*, і реакція вільного світу на ядерну атаку Росії залежатиме від закликів та

позиції цілого та здорового верховного головнокомандувача України.

Саакашвілі М. Усе, що Путін робить останніми місяцями – це підготовка до натискання червоної кнопки. *Українська правда*. 2023. 23 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/06/23/7408103/> (дата звернення: 23.06.2023).

лідер української боротьби

І, на подив багатьох скептиків, саме [Володимир] Зеленський з перших хвилин війни ... дуже швидко увійшов у роль *лідера української боротьби*.

Романюк Р., Кравець Р. Підсумки воєнного року: український спротив, переродження Зеленського, знищення олігархів. *Українська правда*. 2022. 27 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/27/7382476/> (дата звернення: 27.12.2022).

людина Заходу

У виданні [головному інформаційно-політичному журналі Австрії Profil] писали, що [Володимир] Зеленський сприймається у світі не лише як представник України, яка зазнає нападу з боку Росії, але і як *«людина Заходу»*.

Садова О. Для поляків Зеленський став політиком 2022 року. *Главком*. 2023. 3 січ. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/> (дата звернення: 03.01.2023).

людина, яка досить часто видає нестандартні та на перший погляд нереалістичні ідеї

Самого [Володимира] Зеленського описують як *людину, яка досить часто видає нестандартні та на перший погляд нереалістичні ідеї*.

Андрій Єрмак: Якби цей Президент був у 2014-му році, ми б не втратили тоді Крим. *Еліта України*. 2023. 26 січ. URL: <https://www.elitukraine.com/news/https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/05/18/7161955/> (дата звернення: 03.06.2023).

людина, яка після 24.02.2022 стала обличчям українського опору

[Проте головна вітчизняна інтрига пов'язана не з Олексіями (Резніковим та Арестовичем), а з Володимиром (Зеленським)]. З людиною, яка після 24.02.2022 стала обличчям українського опору.

Дубинянський М. По інший бік війни. *Українська правда*. 2023. 16 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/16/7419751/> (дата звернення: 16.09.2023).

майстер саундбайту

Зеленський [Володимир] – *майстер саундбайту*: він зводить свої повідомлення до кількох слів або фраз, що запам'ятовуються, які цитують ЗМІ.

Сигал Е. *Український Вінстон Черчилль*: як Зеленському вдається говорити так, щоб його слухав весь світ. *Forbes*. 2022. 6 берез. URL: <https://forbes.ua/inside/> (дата звернення: 17.07.2022).

маріонетка олігархів, якою керує голова держави [Андрій] Єрмак

Дивним чином вітчизняний дипломат [Вадим Омельченко] у запалі емоцій прирівняв *маріонетку олігархів, яким керує голова держави [Андрій] Єрмак* [Володимира Зеленського], до всіх українців, хоча сам Зеленський ... покірно виконує написану для нього роль.

Французи висміяли «найвеличнішого лідера у світі». *Останній Бастіон*. 2023. 17 квіт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 22.04.2023).

моральний лідер усього вільного світу

Напевно, найяскравішим прикладом буде президент [Володимир] Зеленський, який до великої війни скидався на типового шоумена, який майже випадково опинився на Банковій; а тепер став *моральним лідером усього вільного світу*.

Дубинянський М. Рік тривалістю в життя. *Українська правда*. 2023. 25 лют. URL: ife.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/252971/ (дата звернення: 25.02.2023).

мрійник року [2023]

Качуровська О. *Мрійник року: Зеленський знову у рейтингу Politico. Корреспондент.net.* 2023. 29 листоп. URL: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4643960> (дата звернення: 29.11.2023).

надпопулярний Президент

Надпопулярний головнокомандувач [Валерій Залужний] – єдиний, хто потенційно може конкурувати з *надпопулярним президентом* [Володимиром Зеленським].

Дубинянський М. Країна двох «З». *Українська правда.* 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03.2023).

найбільший герой сучасності

Коли австралійському журналісту Ендрю Л. Урбану зателефонував його літературний агент і запропонував написати книгу про [Володимира] Зеленського, він погодився не роздумуючи: «Про *найбільшого героя сучасності*? Про цього Зеленського? Тааак!».

Жигалов Г. «Черчилль у футболці». Зеленський став світовим героєм, але чи допоможе це врятувати Україну? *BBC NEWS Україна.* 2023. 15 черв. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61795358> (дата звернення: 14.12. 2023).

найвеличніший лідер

Вони [Андрій Єрмак та Олексій Арестович] повторюють мантру про *найвеличнішого лідера* [Володимира Зеленського].

Пархомчук Т. Зе-рейтинг – понад усе: небезпека владного популізму посеред розпалу війни. *Україна молода.* 2022. 16 черв. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3808/180/167108/> (дата звернення: 27.09.2022).

«найвеличніший лідер у світі»

Французи висміяли «*найвеличнішого лідера у світі*». *Останній Бастіон.* 2023. 17 квіт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 22.04.2023).

найвпливовіша людина року в Європі

Володимир Зеленський визнаний *найвпливовішою людиною року у Європі* за версією видання Politico. *Президент України: офіційне інтернет-представництво*. 2022. 8 груд. URL: <https://www.president.gov.ua/news/> (дата звернення: 14.12. 2022).

найвпливовіша людина 2022 року за версією [читачів] журналу Time

Президент України Володимир Зеленський став *найвпливовішою людиною 2022 року за версією [читачів] журналу Time*.

Мазуренко А. Зеленський став найвпливовішою людиною року за версією читачів Time. *Українська правда*. 2022. 12 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/5/7379298/> (дата звернення: 20.05.2022).

найвпливовіший діяч у Європі в категорії «мрійники»

Американське видання Politico визнало президента України Володимира Зеленського *найвпливовішим діячем в Європі у категорії «мрійники»*.

Олійник Т. Зеленський став мрійником року у Європі за версією Politico. *Українська правда*. 2023. 28 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/28/7430806/> (дата звернення: 28.11.2023).

найкращий Президент за 30 років

«Найкращий президент за 30 років». Єрмак хоче, аби Зеленський лишився на другий термін. *НВ*. 2022. 30 груд. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/> (дата звернення: 30.12.2022).

найкращий Президент, який у нас був

Володимир Левін: *«Зеленський – найкращий президент, який у нас був*. Водночас йому дістався найважчий час, який був в Україні». *Tribuna.com*. 2022. 13 берез. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1107588259> (дата звернення: 13.03.2022).

«напівшостий» президент

[Мітинг був настільки гучним, що навіть заглушував адвокатів (Петра) Порошенка під час судового засідання.] А щоб градус протестності не знижувався, мітингувальників регулярно

підживлювали жартами про «*напівшостого*» президента [Володимира] Зеленського та ділилися новинами із зали судових засідань.

Галаджий О. Повернення Порошенка: хоч і на коні, але з почуттям страху. *Коротко про*. 2022. 17 січ. URL: <https://kr.ua/ua/politics/a641195-> (дата звернення: 17.01.2022).

напрочуд хороший президент війни, набагато ефективніший, ніж за мирних часів

[Володимир] Зеленський виявився *напрочуд хорошим президентом війни, набагато ефективнішим, ніж за мирних часів*», – каже директор Гарвардського українського дослідницького центру Сергій Плохій.

Давиденко Б., Федорчук В. Герой із тисячею облич. Що зробило президента-миротворця Зеленського ефективним лідером воєнного часу. *Forbes*. 2023. 3 берез. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).

недосвідчений український Президент

Розрахунок [Володимира] Путіна був, зокрема, на те, що *недосвідчений український президент* [Володимир Зеленський] розгубиться і залишить країну.

Романюк Р., Кравець Р. Підсумки воєнного року: український спротив, переродження Зеленського, знищення олігархів. *Українська правда*. 2022. 27 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/27/7382476/> (дата звернення

не євреї, а ганьба єврейського народу

«[Володимир] *Зеленський не євреї, а ганьба єврейського народу*», – сказав [Володимир] Путін.

Другий після Гітлера: Зеленський відповів Путіну за особисту образу. *Апостроф*. 2023. 21 черв. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/politics/2023-06-21/> (дата звернення: 21.06.2023).

неймовірний лідер

«[Володимир] Зеленський є *неймовірним лідером*...».

Давиденко Б., Федорчук В. Герой із тисячею облич. Що зробило президента-миротворця Зеленського ефективним лідером

воєнного часу. *Forbes*. 2023. 3 берез. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).

не лідер нації, а випадкова людина з повноваженнями

[(Володимир) Зеленський показав, що він не має тих лідерських якостей, які необхідні президенту в такі складні часи.] Він *не лідер нації, а випадкова людина з повноваженнями*.

Бережа Б. Найстрашніший наслідок пресконференції Зеленського. *Телеканал Прямий*. 20213. 19 груд. URL: <https://prm.ua/> (дата звернення: 19.12.2023).

неочевидний український герой, що кинув виклик [Володимирові] Путіну та об'єднав світ

...На світ з'явилася книга «[Володимир] Зеленський: *неочевидний український герой, що кинув виклик [Володимирові] Путіну та об'єднав світ*».

Жигалов Г. «Черчилль у футболці». Зеленський став світовим героєм, але чи допоможе це врятувати Україну? *BBC NEWS Україна*. 2023. 15 черв. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61795358> (дата звернення: 14.12. 2023).

не Президент, а резидент Російської Федерації

[Володимир] Зеленський *не Президент, а резидент Російської Федерації*.

Зеленський робить все, аби Україна капітулювала – Омелян про дії чинної влади. *Телеканал Прямий*. 2022. 19 січ. URL: <https://prm.ua/zelensky-robyt-vse-aby-ukraina-kapituliuvala-omelian-pro-dii-chynnoi-vlady/> (дата звернення: 10.03.2022).

несподіваний новачок у політиці

[Тепер же, коли мова іде про саме існування України та й ширше – демократії, (Володимир) Зеленський приїхав у Овальний кабінет у простому світшоті з тризубом.] Але його слова і прохання сприймалися уже не як ексцентричні заяви *несподіваного новачка в політиці*.

Романюк Р., Кравець Р. Підсумки воєнного року: український спротив, переродження Зеленського, знищення олігархів. *Українська правда*. 2022. 27 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/27/7382476/> (дата звернення: 27.12.2022).

не тряпка якась

«Я не тряпка якась, я захищаю інтереси своєї держави», – Зеленський про українсько-польські відносини *Еспресо*. 2023. 19 груд. URL: <https://espreso.tv/>_(дата звернення: 19.12.2023).

низькорослий марнославний кандидат у диктатори з гіпертрофованими амбіціями

Якщо [Володимир] Зеленський не схаменеться і думає, що всі його апровакаційні вибрики будуть йому сходити з рук під гаслом «не на часі» аж до завершення війни, то цей *низькорослий марнославний кандидат у диктатори з гіпертрофованими амбіціями* може гірко прорахуватися і достроково опинитися в компанії з [Віктором] Януковичем!

Хмара С. Зелені гниди перетворюються на московські воші? *Останній Бастіон*. 2023. 30 серп. URL:<https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.08. 2023).

нинішній мешканець Банкової

І для цих громадян [частина нашого суспільства – нехай невелика, але активно представлена у публічному просторі, яка продовжує жити в координатах 2019 року] *нинішній мешканець Банкової* [Володимир Зеленський] залишається майже такою самою одіозною фігурою, як [Володимир] Путін чи [Олександр] Лукашенко.

Дубинянський М. Країна двох «З». *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03.2023).

нібито воєнний злочинець

Фейк про те, що президент України Володимир Зеленський *нібито воєнний злочинець*. *Інтен*т. 2023. 18 серп. URL: <https://intent.press/publications/medialiteracy/2023/> (дата звернення: 23.09.2023).

один із головних символів держави

[При цьому зазначу: роль першої особи держави (Володимира Зеленського зокрема) в стані війни – унікально важлива.] Це не

лише головнокомандувач, а й один із головних символів держави.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчували, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

політик 2022 року

Більшість українців (59%) назвали президента Володимира Зеленського *політиком 2022 року*.

Українці назвали політиків 2022 року: хто увійшов до рейтингу. *РБК–Україна*. 2023. 12 січ. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/> (дата звернення: 12.01.2023).

посібник нацизму

Путін не захотів зустрічатися із Зеленським і назвав його «посібником нацизму» – NYT. *Українська правда*. 2022. 18 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/18/7381232/> (дата звернення: 18.12.2022).

президент-актор

Чамлай В. Від президента-актора до президента-фюрера? *Україна молода*. 2022. 27 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3798/2010/163947> (дата звернення: 10.03.2022).

президент-актор, який і далі гратиме роль президента-царя

[Гадаю, тут провина і всіх попередніх президентів, які поступово вбивали віру народу в справедливість.] Ось і доводиться дивитися спектакль *президента-актора, який і далі гратиме роль президента-царя...*

Там само.

президент війни

На запит українців Володимир Зеленський миттєво перетворився з миротворця на *президента війни*.

Давиденко Б., Федорчук В. Герой із тисячею облич. Що зробило президента-миротворця Зеленського ефективним лідером

воєнного часу. *Forbes*. 2023. 3 берез. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).

президент Голобородько, який намагається бути, але не є патріотом

Фактично «президент Голобородько», який намагається бути, але не є патріотом [Володимир Зеленський], руками своїх покірних «слуг» узявся зачищати українське інформаційне поле за путінськими методичками 2000-х років.

Хмара С. Зелені гниди перетворюються на московські воші? *Останній Бастіон*. 2023. 30 серп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.08. 2022).

президент-воїн

[Нинішній (Володимир) Зеленський має небагато спільного із Зеленським зразка 2021 року та ще менше спільного із Зеленським-2019.] Але в будь-якому амплуа – чи то президент-миротворець, чи то *президент-воїн* – він виглядає доволі органічно.

Дубинянський М. Кінець епохи Зеленського. *Українська правда*. 2023. 20 трав. URL: <https://forum.pravda.com.ua/index.php?topic=1133365.0> (дата звернення: 20.05.2023).

президент-єврей

Руденко Є. Головний рабин Моше Асман: *Президент-єврей* в Україні для Росії – як кістка у горлі. *Українська правда*. 2022. 2 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/2/7365744/> (дата звернення: 02.09.2022).

президент євроремонту

Президент євроремонту [підзаголовок]

Найкращі тексти вихідного дня. *Українська правда*. 2022. 3 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2021/01/3/7278667/> (дата звернення: 10.03.2024).

президент-миротворець

Давиденко Б., Федорчук В. Герой із тисячею облич. Що зробило *президента-миротворця* Зеленського ефективним лідером

воєнного часу. *Forbes*. 2023. 3 безп. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).

президент нашої перемоги

Я [Руслан Стефанчук] дуже вірю і сподіваюся на те, що президент Володимир Зеленський увійде в історію України як *президент нашої перемоги*.

Романюк Р. Руслан Стефанчук: Найбільш правильно провести вибори одразу після воєнного стану. *Українська правда*. 2023. 19 черв URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/19/7407411/> (дата звернення: 19.06.2023).

президент розбрату

Президент розбрату [підзаголовок]

Найкращі тексти вихідного дня. *Українська правда*. 2022. 3 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2021/01/3/7278667/> (дата звернення: 10.03.2024).

президент середини

Президент середини [підзаголовок]

Там само.

президент-фюрер

Чамлай В. Від президента-актора до *президента-фюрера*? *Україна молода*. 2022. 27 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3798/2010/163947> (дата звернення: 10.03.2022).

пришелепкуватий кавеєнівський тип кривляка

Вже тоді [під час виборчої кампанії] на сцені стояв не отой *пришелепкуватий кавеєнівський тип кривляка*, а цілком сформований маленький Наполеон [Володимир Зеленський].

Мотрич К. Гарант без гарантії. *Слово Просвіти*. 2022. 13–19 січ. С. 2.

продукт і відображенням сучасної України, а не її творець

«[Володимир] Зеленський ... є *продуктом і відображенням сучасної України, а не її творцем*».

Давиденко Б., Федорчук В. Герой із тисячею облич. Що зробило президента-миротворця Зеленського *ефективним лідером*

воєнного часу. *Forbes*. 2023. 3 берез. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).

світлий герой

[Орися Луцевич підсумовує: «Війна ще триває, і багато залежить від наступних етапів війни.» І від того, як [Володимир] Зеленський зможе утримати – і чи зможе він утримати – незаплямований образ *світлого героя*».

Жигалов Г. «Черчилль у футболці». Зеленський став світовим героєм, але чи допоможе це врятувати Україну? *BBC NEWS Україна*. 2023. 15 черв. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61795358> (дата звернення: 14.12.2022).

світова медіазірка

Після 24.02.2022 президент Зеленський перетворився на *світову медіазірку*.

Дубинянський М. Країна двох «З». *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03.2023).

світовий герой

Жигалов Г. «Черчилль у футболці». Зеленський став *світовим героєм*, але чи допоможе це врятувати Україну? *BBC NEWS Україна*. 2023. 15 черв. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61795358> (дата звернення: 15.06.2023).

символ звичайної людини, яка опинилася в надзвичайних обставинах

«Він [Володимир Зеленський] став *символом звичайної людини, яка опинилася у надзвичайних обставинах...*» – вважає [Ендрю] Урбан.

Там само.

символ спротиву

[Перші місяці війни (Володимир) Зеленський більше слухав генералів.] «Ставши *символом спротиву*, Зеленський утримався

від спокуси бути верховним головнокомандувачем-генералісимумом, – каже [Сергій] Плохій...».

Давиденко Б., Федорчук В. Герой із тисячею облич. Що зробило президента-миротворця Зеленського ефективним лідером воєнного часу. *Forbes*. 2023. 3 берез. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).

символ того, якою може бути особиста сміливість і як вона може надихати

«Він [Володимир Зеленський] став *символом ...того, якою може бути особиста сміливість і як вона може надихати*», – вважає [Ендрю] Урбан.

Жигалов Г. «Черчилль у футболці». Зеленський став світовим героєм, але чи допоможе це врятувати Україну? *BBC NEWS Україна*. 2023. 15 черв. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61795358> (дата звернення: 14.12. 2023).

слабка, агресивна й мстива людина, з комплексами, які використовує його [Володимира Зеленського] оточення

[(Володимир) Зеленський показав, що він не має тих лідерських якостей, які необхідні президенту в такі складні часи....] *Слабка, агресивна і мстива людина, з комплексами, які використовує його оточення*.

Берега Б. Найстрашніший наслідок пресконференції Зеленського. *Телеканал Прямий*. 2023. 19 груд. URL: <https://prm.ua/> (дата звернення: 19.12.2023).

така сама одіозна фігура, як [Володимир] Путін чи [Олександр] Лукашенко

І для цих громадян [частина нашого суспільства – нехай невелика, але активно представлена у публічному просторі, яка продовжує жити в координатах 2019 року] нинішній мешканець Банкової [Володимир Зеленський] залишається майже *такою самою одіозною фігурою, як [Володимир] Путін чи [Олександр] Лукашенко*.

Дубинянский М. Країна двох «З». *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03.2023).

типовий War Chief, який швидко й чітко приймає [ухвалює] рішення, якщо треба – жорсткі рішення

Від трьох співрозмовників із близького кола президента [Володимира Зеленського] автор почув думку, що Зеленський легко увійшов у роль *типового War Chief, який швидко і чітко приймає рішення, якщо треба – жорсткі рішення*.

Давиденко Б., Федорчук В. Герой із тисячею облич. Що зробило президента-миротворця Зеленського ефективним лідером воєнного часу. *Forbes*. 2023. 3 берез. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).

типовий шоумен, який майже випадково опинився на Банковій

Напевно, найяскравішим прикладом буде президент [Володимир] Зеленський, який до великої війни скидався на *типового шоумена, який майже випадково опинився на Банковій...*

Дубинянський М. Пік тривалістю в життя. *Українська правда*. 2023. 25 лют. URL: [ife.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/252971/](https://www.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/252971/) (дата звернення: 25.02.2023).

українська стійкість у війні з Росією в очах усього вільного світу

Нинішній президент Володимир Зеленський уособлює *українську стійкість у війні з Росією в очах усього вільного світу*.

Дубинянський М. Українська молодість. *Українська правда*. 2022. 27 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/08/27/7364937/> (дата звернення: 27.08.2022).

український Вінстон Черчилль

Сигал Е. *Український Вінстон Черчилль*: як Зеленському вдається говорити так, щоб його слухав весь світ. *Forbes*. 2022. 6 берез. URL: <https://forbes.ua/inside/> (дата звернення: 17.07.2022).

уособлення битви за свободу

«І справа не в його національності – справа в тому, що [Володимир] Зеленський сьогодні є *уособленням битви за свободу...*».

Головний рабин України відповів Путіну за Зеленського. *Українська правда*. 2023. 16 черв. URL:

<https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/16/7407208/> (дата звернення: 16.06.2023).

уособлення українського спротиву

Президент [Володимир Зеленський] заслужено став *уособленням українського спротиву*, але в його команди існує чітка установка зробити так, щоб інші кандидати на цю роль навіть не доходили до стадії «кастингу».

Романюк Р., Кравець Р. Підсумки воєнного року: український спротив, переродження Зеленського, знищення олігархів. *Українська правда*. 2022. 27 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/27/7382476/> (дата звернення: 27.12.2022).

упевнений і симпатичний хлопець

Капнік О. *Прихвостень Путіна* Пригожин зненацька назвав Зеленського *«впевненим і симпатичним хлопцем»*. *Главред*. 2022. 1 листоп. URL: <https://glavred.net/ukraine/> (дата звернення: 29.11.2022).

цілком сформований маленький Наполеон

Вже тоді [під час виборчої кампанії] на сцені стояв не отой пришелепкуватий кавеєнівський тип кривляка, а *цілком сформований маленький Наполеон* [Володимир Зеленський].

Мотрич К. Гарант без гарантії. *Слово Просвіти*. 2022. 13–19 січ. С. 2.

Черчилль [Вінстон] нашого часу

Сировой М. Джордж Буш: Зеленський – *Черчилль нашого часу*. ЛІГА. НОВИНИ. 2022. 6 трав. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/> (дата звернення: 10.06.2022).

Черчилль [Вінстон] у флісовій кофті

«Черчилль [Вінстон] у флісовій кофті»: Зеленський потрапив на обкладинку журналу Der Spiegel. *Facebook*. 2022. 19 трав. URL: https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=8211725588853336&id=117055614987081 (дата звернення: 04.10.2022).

Черчилль [Вінстон]у футболці

Жигалов Г. «Черчилль у футболці». Зеленський став світовим героєм, але чи допоможе це врятувати Україну? *BBC NEWS Україна*. 2023. 15 черв. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61795358> (дата звернення: 14.12. 2022).

чудовий лідер воєнного часу

[Володимир] Зеленський виявився чудовим лідером воєнного часу.

«Я пообіцяв Януковичу, що оголошу його винним у кровопролитті». Спогади Квасневського про Майдан. *Європейська правда*. 2023. 21 листоп. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/11/21/7173918/> (дата звернення: 21.11.2023).

ЗЕЛЕНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ТА ЗАЛУЖНИЙ ВАЛЕРІЙ

два найпопулярніші українці нашого часу

[За іронією долі, кирилична «З» могла б стати одним із символів українського опору.] Адже саме з цієї літери починаються прізвища двох найпопулярніших українців нашого часу.

Дубинянський М. Країна двох «З». *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03.2023).

ЗІРКА МИКОЛА

колаборант з УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату]

При обміні 16 лютого Росії віддали колаборанта з УПЦ МП – ГУР *Українська правда*. 2023. 17 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/02/17/7389754/> (дата звернення: 17.02.2023).

колаборант у рясі

Видання «Українська правда» розповіло про те, що «колаборант у рясі» – це настоятель Свято-Казанського приходу Горлівської єпархії Української православної церкви (Московського патріархату) у смт Ярова Лиманської громади Донецької області Микола Зірка.

Симоненко В. *Колаборант у рясі: За сотню захисників Україна віддала Росії «священнослужителя» УПЦ МП. Апостроф*. 2023. 14

безрез. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/2023-02-17/>
(дата звернення: 14.03.2023).

під-колаборант МП [Московського патріархату] зі звільненого району Донецчини

Під-колаборант МП зі звільненого району Донецчини отримав сім років тюрми з конфіскацією. *Новинарня*. 2023. 16 лют. URL: <https://novynarnia.com/2023/02/16/> (дата звернення: 16.02.2023).

церковник-колаборант

Напередодні стало відомо, що цього *церковника-колаборанта* [настоятеля Свято-Казанської парафії Горлівської єпархії Української православної церкви (Московського патріархату) у смт Ярова Лиманської громади Донецької області Миколу Зірку] було засуджено до 7 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

При обміні 16 лютого Росії віддали колаборанта з УПЦ МП – ГУР *Українська правда*. 2023. 17 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/02/17/7389754/> (дата звернення: 16.02.2023).

церковник-колаборант УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату]

Щоб допомогти повернути сотню українських захисників із російського полону, українська сторона віддала *церковника-колаборанта* [настоятеля Свято-Казанської парафії Горлівської єпархії Української православної церкви (Московського патріархату) у смт Ярова Лиманської громади Донецької області Миколу Зірку] *УПЦ МП* [Української православної церкви Московського патріархату].

Українська правда. 2023. 17 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/02/17/7389754/> (дата звернення: 17.02.2023).

ЗУРАБІШВІЛІ САЛОМЕ

звичайна лялька [Бідзіна] Іванішвілі, яку він використовує для того, щоб заговорити Заходу та Україні зуби

[Володимира] Зурабішвілі *звичайна лялька* [Бідзіна] *Іванішвілі*, яку він використовує для того, щоб заговорити Заходу та Україні зуби.

Мусаєва С., Мазуренко А. Саакашвілі відповів президентці Грузії, яка відмовляється його помилувати. Лист. *Українська правда*. 2023. 16 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/16/7407222/> (дата звернення: 16.06.2023).

президентка Грузії, яка відмовляється його [Міхеїла Саакашвілі] помилувати

Мусаєва С., Мазуренко А. Саакашвілі відповів *президентці Грузії, яка відмовляється його помилувати*. Лист. *Українська правда*. 2023. 16 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/16/7407222/> (дата звернення: 16.06.2023).

ІВАНОВА АННА

бабуся для всього Донбасу

«...Вона [Анна Іванівна Іванова] стала такою *бабусею ... для всього Донбасу...*» – сказав на відкритті пам'ятника [Сергій] Кірієнко.

Хоменко С., Фохт Є., Платонова А. «Бабця для всієї Росії». Як українка з прапором СРСР стала символом і що сама про це думає. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 16 трав. (дата звернення: 27.10.2022).

бабуся для всієї Росії

«...Вона [Анна Іванівна Іванова] стала ... *бабусею для всієї Росії*», – сказав на відкритті пам'ятника [Сергій] Кірієнко.

Там само.

«Бабуся перемоги»

У мережі їй [Анну Іванівну Іванову] вигадали прізвиська – «Бабця Z» та «*Бабуся перемоги*»...

Там само.

«Бабця Z»

У мережі їй [Анну Іванівну Іванову] вигадали прізвиська – «*Бабця Z*» та «*Бабуся перемоги*»...

Там само.

«бабця для всієї Росії»

Хоменко С., Фохт Є., Платонова А. «Бабця для всієї Росії». Як українка з прапором СРСР стала символом і що сама про це думає. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 16 трав. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61462365> (дата звернення: 27.10.2022).

живий символ спадковості поколінь, спадковості боротьби з нацизмом та фашизмом

...Буде можливість сказати їй [Анні Іванівні Івановій] «дякую» і низько їй у ноги вклонитися, тому що вона стала *живим символом ... спадковості поколінь, спадковості боротьби з нацизмом та фашизмом*.

Там само.

зовсім не той герой, якого малює російська пропаганда

Кореспонденти BBC побували в будинку Анни Іванівни Іванової, поговорили з її сусідами, тим самим українським військовим, що розтопав її прапор, а також із вченими-культурологами, – і розповідають, як «бабця з червоним прапором» стала символом сучасної Росії та чому вона – *зовсім не той герой, якого малює російська пропаганда*.

Там само.

один із трендових образів у Росії 2022 року

А тим часом літня українка в олімпійці і з червоним прапором в руках [Анна Іванівна Іванова] стала *одним з трендових образів у Росії 2022 року*.

Там само.

символ «іншої України», яка «завдяки нашій військовій операції» отримала шанс на «справжнє добросусідство»

...Заступник постійного представника Росії Дмитро Полянський ... назвав пенсіонерку [Анну Іванівну Іванову] *символом «іншої України», яка «завдяки нашій військовій операції» отримала шанс на «справжнє добросусідство»*.

Там само.

символ підтримки війни проти України

«Бабця з червоним прапором» стала в Росії *символом підтримки війни проти України*.

Там само.

символ позавчорашньої політики, яку практикує Росія у XXI столітті

«Усім зрозуміло, що путінська риторика – це всього лише прикриття звичайної імперіалістичної колонізаторської практики Росії, яка хоче пояснити непояснюване, обґрунтувати необґрунтовуване.] Настільки ж дике і гротескно-безглузде, як ця бабця [Анна Іванівна Іванова] – ... *символ позавчорашньої політики, яку практикує Росія у XXI столітті*».

Там само.

символ сучасної Росії

Кореспонденти ВВС побували в будинку Анни Іванівни Іванової, поговорили з її сусідами, тим самим українським військовим, що розтопав її прапор, а також із вченими-культурологами, – і розповідають, як «бабця з червоним прапором» стала *символом сучасної Росії...*

Там само.

українка з прапором СРСР [Союзу Радянських Соціалістичних Республік]

Хоменко С., Фохт Є., Платонова А. «Бабця для всієї Росії». Як *українка з прапором СРСР* стала символом і що сама про це думає. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 16 трав. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-61462365> (дата звернення: 27.10.2022).

уламок позавчорашнього життя

«Усім зрозуміло, що путінська риторика – це всього лише прикриття звичайної імперіалістичної колонізаторської практики Росії, яка хоче пояснити непояснюване, обґрунтувати необґрунтовуване.] Настільки ж дике і гротескно-безглузде, як

ця бабця [Анна Іванівна Іванова] – *уламок позавчорашнього життя...*».

Там само.

уламок такої нової «Молодої гвардії»

За словами [російського філолога, історика культури, дослідника пізнього сталінізму Євгена] Добренка, «бабця з прапором» [Анна Іванівна Іванова] символізує те, як російський режим хотів би виглядати для навколишнього світу і як бачить себе сам: «Зі Сходу знову прийшли визволителі від нацизму, і виходить ця бабця, як *уламок такої нової “Молодої гвардії”*, вітати своїх благодійників».

Там само.

ІВАЩЕНКО КОСТЯНТИН

державний зрадник із забороненої «ОПЗЖ» [«Опозиційної платформи – За життя»]

[На початку квітня у Маріуполі за підтримки російських окупантів вибрали «мера» міста.] Ним став *державний зрадник із забороненої проросійської партії «ОПЗЖ»* [«Опозиційної платформи – За життя»] Костянтин Іващенко.

Балачук І. Маріуполь: Депутат від ОПЗЖ перейшов на бік окупантів – радник мера. *Українська правда*. 2022. 2 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/2/7343489/> (дата звернення: 02.05.2022).

перший гауляйтер Маріуполя

ФСБ «зачистила» *першого гауляйтера Маріуполя* Іващенка – радник мера. *NEW VOICE*. 2023 14 лют. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/> (дата звернення: 14.02.2023).

ІЗОВІТОВА ЛІДІЯ

[Віктор] Медведчук у спідниці

[Лідія] Ізовітова – це [Віктор] *Медведчук у спідниці*.

Саліженко О., Федорів І. Кремлівський спрут: як Медведчук вибудував свою мережу «адвокатури». *Українська правда*. 2023. 24 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/24/7394939/> (дата звернення: 24.03.2023).

подруга кума Путіна Віктора Медведчука

Понад 20 років українською адвокатурою керує *подруга кума Путіна Віктора Медведчука* Лідія Ізовітова.

Саліженко О., Федорів І. Кремлівський спрут: як Медведчук вибудував свою мережу «адвокатури». *Українська правда*. 2023. 24 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/24/7394939/> (дата звернення: 24.03.2023).

соратниця [Віктора] Медведчука

[Лідію] Ізовітову юристи називають *соратницею* [Віктора] *Медведчука*.

Там само.

ІЛАЩУК ОЛЕСЯ

гештальт-сексологиня з проблемною біографією та без жодного дня роботи на держслужбі

Ця тема [призначення послів України за кордоном] зацікавила суспільство після кількох одіозних кадрових рішень, а піком стало скандальне призначення послом України у Болгарії Олесі Ілащук – *гештальт-сексологині з проблемною біографією та без жодного дня роботи на держслужбі*.

Сидоренко С. «Посли за об'явою». Зеленський призначає топ-дипломатів без досвіду в МЗС: це добре чи погано? *Європейська правда*. 2023. 17 серп. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/08/17/7167707/> (дата звернення: 17.08.2023).

людина [Андрія]Єрмака

Людина Єрмака: досьє дипломата-сексолога Олесі Ілащук . *Антикор*. 2023. 3 січ. URL: <https://antikor.com.ua/articles/599895> (дата звернення: 05.01.2023).

дипломат-сексолог

Людина Єрмака: досьє *дипломата-сексолога* Олесі Ілащук . *Антикор*. 2023. 3 січ. URL: <https://antikor.com.ua/articles/599895> (дата звернення: 05.01.2023).

непрофесійна послиця

Питання лише у тому, як швидко до цього [звільнення Олесі Ілащук] дійде і скільки шкоди завдасть *непрофесійна послиця*

[Олеся Іващук] двостороннім відносинам та обороноздатності України, – зазначає видання.

Руденко О. Скандальне призначення посла України в Болгарії: чому Банкова зробила помилку. *Апостроф*. 2022. 27 груд. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/politics/foreign-policy/2022-12-27/> (дата звернення: 27.12.2023).

послиця [Андрія] Єрмака

Болгарія відмовила Єрмаку і його послиці. *Останній Бастіон*. 2023. 5 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 05.01.2023).

послиця-сексологиня

А зараз ще одна бомбочка про послицю-сексологиню і давню знайому Андрія Єрмака Олесю Іващук.

Данилюк-Єрмолаєва М. Сексологиня з БАДами. *Цензор.НЕТ*. 2022. 29 груд. URL: <https://censor.net/ru/b3390059> (дата звернення: 29.12.2022).

послиця-сексологиня

[Нагадаємо, що послиця України у Болгарії Олеся Іващук заявила про те, що «має намір і конкретний план по реалізації задач, які поставлені президентом і суспільством» і «готова на все, без винятку, для перемоги рідної країни».] Ця заява послиці-сексологині викликала бурхливу реакцію соцмереж.

Болгарія відмовила Єрмаку і його послиці. *Останній Бастіон*. 2023. 5 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 05.01.2023).

«секс-гурия» без освіти

Ось звідки ростуть ноги призначення «секс-гурині» без освіти | Дмитро Чекалкін. *Telegram Store*. 2023. URL: https://uk.telegram-store.com/catalog/channels/dmitriy_chekalkyn/3650 (дата звернення: 15.01.2023).

сексологиня без дипломатичного досвіду

Сексологиня без дипломатичного досвіду очолила посольство України в Болгарії. *Український репортер*. 2022. 29 груд. URL: <https://ukrreporter.com.ua/politic/> (дата звернення: 29.12.2022).

сексологиня з БАДами

Данилюк-Єрмолаєва М. Сексологиня з БАДами. *Цензор.НЕТ*. 2022. 29 груд. URL: <https://censor.net/ru/b3390059> (дата звернення: 29.12.2022).

скандальна послиця України

Скандальна послиця України, або Чому рішення про її призначення має бути змінено. *Юридичний Вісник України*. 2022. 28 груд. URL: <https://yvu.com.ua/skandalna> (дата звернення: 12.12.2023).

унікальна послиця

Зрозуміло, що Володимир Зеленський напевно і в очі не бачив цієї *унікальної «послиці»* [Олесі Іващук], що її призначення— це або безглузда витівка [Андрія] Єрмака, або черговий кадровий кульбіт [Дмитра] Кулеби, але як Болгарія, яка поважає себе, «з'їла» такий дипломатичний подарунок?

[Без заголов.] *Вікно можливостей*. 2023. 10 січ. URL: c.kr.ua/2023/01/10/vikno-mozhlyvostej/ (дата звернення: 12.01.2023).

фахівчиня з гештальт-терапії та коштовних прикрас

Досі невідомо було про те, що вона [Олеся Іващук] має досвід роботи у дипломатії й досі вона позиціювалася як *фахівчиня з гештальт-терапії та коштовних прикрас*.

Персні Путіна, намісник Лаври, скандал із призначенням посла в Болгарії: підсумки тижня. *Громадське радіо*. 2022. 30 січ. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/tsey-tyzhden/> (дата звернення: 30.01.2023).

фаховий експерт із мінетонавчання

Друзі, призначення *фахового експерта з мінетонавчання* Олесі Іващук послицею у Болгарію було ганебною помилкою влади.

[Без заголов.] *Twitter*. 2023. 14 січ. URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення: 14.01.2023).

ІЛЬІН ІВАН

батько російського фашизму

Те, що *батько російського фашизму* Іван Ільїн ... називав «білим рухом», було першим неоімперським проєктом.

Руденко Є. Історикиня Лариса Якубова: «Рускій мір» схожий на тоталітарну секту, члени якої хворі на соціальну шизофренію. *Українська правда*. 2022. 4 жовт. URL:

<https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/4/7370240/> (дата звернення: 04.10.2022).

один з улюблених філософів Путіна, якого він цитував під час церемонії «приєднання» окупованих територій

Те, що батько російського фашизму Іван Ільїн (*один з улюблених філософів Путіна, якого він цитував під час церемонії «приєднання» окупованих територій.* – УП) називав «білим рухом», було першим неоімперським проєктом.

Там само.

«світоч» російського фашизму

Таран В. *«Світоч» російського фашизму. Історична правда.* 2022. 4 жовт. URL: <https://www.istpravda.com.ua/columns/2022/10/4/161873/> (дата звернення: 06.10.2022).

«світоч», якому квіточки на могилку носять путлер [Володимир Путін], [Владислав] Сурков, [В'ячеслав] Володін, [Сергій] Лавров, [Дмитро] Медведев, патріарх [Кирило] та багато інших

«Світоч», якому квіточки на могилку носять путлер [Володимир Путін], [Владислав] Сурков, [В'ячеслав] Володін, [Сергій] Лавров, [Дмитро] Медведев, патріарх [Кирило] та багато інших.

Там само.

ІСТРАТОВ ВАДИМ

новий фінансовий мозок окупаційної влади Маріуполя

Пряма мова Андрющенка: «Знайомтесь. *Новий фінансовий мозок окупаційної влади Маріуполя* – Істратов Вадим Анатолійович...».

Балачук І. Маріуполь: Депутат від ОПЗЖ перейшов на бік окупантів – радник мера. *Українська правда.* 2022. 2 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/2/7343489/> (дата звернення: 02

КАДИРОВ РАМЗАН

Вівчар-дон

Ще *Вівчар-дон* [Руслан Кадиров] – вождь кадирівських відморозків...

Демиденко В. Короткий практичний словничок місцевої української меншини. *Останній Бастіон*. 2023. 7 груд. URL: <https://bastion> (дата звернення: 25.05.2023).

вождь кадірівських відморозків

Ще Вівчар-дон [Руслан Кадиров] – *вождь кадірівських відморозків...*

Там само.

ганчірка Путіна

[Рамзан] Кадиров – ... це *ганчірка* [Володимира] Путіна...

Галас Я. «Після перемоги України війна з Росією не закінчиться – підніметься Чечня, встане Кавказ». Штурмовик з чеченським корінням із 128-ої бригади. *Українська правда*. 2023. 17 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/17/7402510/> (дата звернення: 17.05.2023).

генерал-полковник мордорського війства

[Ще Вівчар-дон (Руслан Кадиров) ...] *Генерал-полковник мордорського війства...*

Демиденко В. Короткий практичний словничок місцевої української меншини. *Останній Бастіон*. 2023. 7 груд. URL: <https://bastion> (дата звернення: 25.05.2023).

маріонетка російського диктатора Володимира Путіна в тимчасово окупованій РФ [Російською Федерацією] Ічкерії

Маріонетка російського диктатора Володимира Путіна у тимчасово окупованій РФ [Російською Федерацією] Ічкерії
Рамзан Кадиров вирішив показати майстер-клас з підлабузництва.

Підлабузник № 1. Кадиров «у захваті» від мовчання Путіна, який «проковтнув» настільки принизливий удар по Кремлю. *NW NEW VOIGE*. 2023. 5 трав. URL: <https://nv.ua/ukr/> (дата звернення: 01.04.2023).

маріонетковий лідер Чечні

У свою чергу *маріонетковий лідер Чечні* Рамзан Кадиров після атаки на Москву і Подмосков'я заговорив про «помсту в повному розумінні слова».

Горбачова А. «Вбивали та знищували чеченців»: Данілов нагадав Кадирову, кому треба мстити. *УНІАН*. 2023. 31 трав. URL: <https://www.unian.ua/politics/> (дата звернення: 08.06.2023).

московський сатрап

«Чеченські солдати чітко усвідомлюють, що вони в Україні, щоб компенсувати близько двох століть російського гноблення їхньої гірської і часто бунтівної батьківщини – від депортації населення Іосифом Сталіним у 1940-х роках до знесення Борисом Єльциним їхньої столиці Грозного і до нинішнього жорстокого правління *московського сатрапа* в Чечні Рамзана Кадірова», – пише американське видання Politico.

Коли росія зазнає поразки в Україні, вона розпадеться. Адже весь Кавказ повстане заради свободи – Politico. *iPress. ua*. 2023. 28 квіт URL: <https://ipress.ua/articles/> (дата звернення: 28.04.2023).

найбільший колаборант на Кавказі

[Рамзан] Кадіров – *найбільший колаборант на Кавказі...*

Галас Я. «Після перемоги України війна з Росією не закінчиться – підніметься Чечня, встане Кавказ». Штурмовик з чеченським корінням із 128-ої бригади. *Українська правда*. 2023. 17 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/17/7402510/> (дата звернення: 17.05.2023).

підлабузник № 1 [Володимира Путіна]

Підлабузник № 1. Кадіров «у захваті» від мовчання Путіна, який «проковтнув» настільки принизливий удар по Кремлю. *NW NEW VOIGE*. 2023. 5 трав. URL: <https://nv.ua/ukr/> (дата звернення: 01.04.2023).

почесний академік РАПН (Російської академії політичних наук) зі специфічною орієнтацією, який першого руського власноруч вбив у шістнадцять років одночасно зі знечещеною вівцею-дон

[Ще Вівчар-дон (Руслан Кадіров) ...] *почесний академік РАПН (Російської академії політичних наук) зі специфічною орієнтацією, який першого руського власноруч вбив у шістнадцять років одночасно з знечещеною вівцею-дон*.

Демиденко В. Короткий практичний словничок місцевої української меншини. *Останній Бастіон*. 2023. 7 груд. URL: <https://bastion> (дата звернення: 25.05.2023).

прихвостень [Володимира] Путіна

Прихвостень [Володимира] *Путіна* [Рамзан Кадіров] обізвав українського президента [Володимира Путіна] та заявив, що хоче з ним переговори віч-на-віч.

Гема М. Кадиров обізвав Зеленського і заявив, що хоче з ним переговори віч-на-віч. *24 канал*. 2022. 13 лют. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 06.06.2022).

сам-дон кади́ров-дон ра́мзан-дон ахма́тович-дон

Ще Вівчар-дон [Руслан Кадиров] – вождь кадірівських відморозків, власне *сам-дон кади́ров-дон ра́мзан-дон ахма́тович-дон*.

Демиденко В. Короткий практичний словничок місцевої української меншини. *Останній Bastion*. 2023. 7 груд. URL: <https://bastion> (дата звернення: 25.05.2023).

КАЦУБА ОЛЕКСАНДР

фігурант скандалу з «вишками [Юрія] Бойка»

У понеділок 23 жовтня відбудеться судове засідання у справі *фігуранта скандалу з «вишками [Юрія] Бойка», «регіонала»* Олександра Кацуби, де він намагатиметься повернути собі 100 млн грн, які були сплачені, щоб він вийшов із СІЗО.

Фігурант справи про «вишки Бойка» Кацуба, який відкупився від правосуддя, хоче через суд повернути 100 млн грн. *5 канал*. 2023. 21 жовт. URL: <https://www.5.ua/polityka/> (дата звернення: 23.10.2023).

фігурант справи про «вишки Бойка»

Фігурант справи про «вишки Бойка» Кацуба, який відкупився від правосуддя, хоче через суд повернути 100 млн грн. *5 канал*. 2023. 21 жовт. URL: <https://www.5.ua/polityka/> (дата звернення: 23.10.2023).

КИВА ІЛЛЯ

депутат-зрадник

СБУ знешкодила у Києві злочинне угруповання, яким з РФ керував *депутат-зрадник* Кива. *LB.ua*. 2022. 7 жовт. URL: <https://lb.ua/society/2022/10/07/531822> (дата звернення: 08.10.2022).

ексдепутат від забороненої ОПЗЖ [Опозиційної платформи – За життя]

Також *ексдепутат від забороненої ОПЗЖ [Опозиційної платформи – За життя]* [Ілля Кива] публікував відео, ймовірно,

зняті на території котеджного містечка Agalarov Estate поблизу Покровського.

Журналісти знайшли Іллю Киву: де живе зрадник України. *PROSORO*. 2022. 2 черв. URL: <https://prozoro.net.ua/ua/2022/06/21/> (дата звернення: 11.07.2022).

зрадник України

У РФ [Російській Федерації] знайшли мертвим *зрадника України* – скандального втікача, який був нардепом, – Іллю Киву. *УНІАН*. 2023. 6 груд. URL: <https://www.unian.ua/world/> (дата звернення: 06.12.2023).

скандальний утікач, який був нардепом

У РФ [Російській Федерації] знайшли мертвим зрадника України – *скандального втікача, який був нардепом*, – Іллю Киву. *УНІАН*. 2023. 6 груд. URL: <https://www.unian.ua/world/> (дата звернення: 06.12.2023).

ТОПовий зрадник, колаборант і пропагандист

За інформацією від джерел, усунення *ТОПового зрадника, колаборанта і пропагандиста* Іллі Киви – спецоперація СБУ [Служби безпеки України] (дата звернення: 06.12.2023).

Романенко В. Киву ліквідувала СБУ – джерела. *Українська правда*. 2023. 6 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/12/6/7431925/> (дата звернення: 06.12.2023).

КІМ ВІТАЛІЙ

зірка соцмереж

З початку війни в Україні з'явилося багато нових героїв і чимало з них стають *зірками соцмереж*. [Голова Миколаївської ОДА Віталій Кім – один з них.]

Струк О. Казкове перетворення Зеленського, *казкарі війни* [Віталій] Кім і [Олексій] Арестович, голка зі смертю Коштія-Путіна – розповідає фольклористка Оlesia Бріцина. *Українська правда*. 2022. 23 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/23/7341470/> (дата звернення: 27.02.2024).

казкар війни

Струк О. Казкове перетворення Зеленського, *казкарі війни* [Віталій] Кім і [Олексій] Арестович, голка зі смертю Кошчія-Путіна – розповідає фольклористка Олеся Бріцина. *Українська правда*. 2022. 23 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/23/7341470/> (дата звернення: 27.02.2024).

креатура голови фракції «СН» [«Слуга народу»] в Раді Давида Арахамії

[А опозиція завжди критикувала кадрові рішення влади.] Там вважали, що керівник Миколаївщини [Віталій Кім] – *креатура голови фракції «СН»* [«Слуга народу»] у Раді Давида Арахамії, тому реально владу у регіоні має група цього нардепа.

Петренко І. Супермен у кольорових шкарпетках: Хто такий голова Миколаївської ОДА Віталій Кім. *Депо.ua*. 2022. 12 берез. URL: <https://www.depo.ua/ukr/politics/> (дата звернення: 26.03.2022).

миколаївський чиновник

Черничко А. «Добрий вечір, ми з України»: Як *миколаївський чиновник* закохав у себе країну. *BIRD in FLIGHT*. 2022. 13 берез. URL: <https://birdinflight.com/nathnennya-2/dosvid/20220313> (дата звернення: 26.03.2022).

можливий наступник Володимира Зеленського

...The Times назвало [Віталія] Кіма *можливим наступником Володимира Зеленського*.

Петренко І. Супермен у кольорових шкарпетках: Хто такий голова Миколаївської ОДА Віталій Кім. *Депо.ua*. 2022. 12 берез. URL: <https://www.depo.ua/ukr/politics/> (дата звернення: 26.03.2022).

нормальний лідер Кім, а не корейський Кім Чен Ин

[Саме на нього (Віталія Кіма) намалювали десятки класних фотожаб, хоча обігрується і прізвище.] Мовляв нарешті в світу з'явився *нормальний лідер Кім, а не корейський Кім Чен Ин*.

Там само.

один із найвідоміших українських політиків

Під час війни Віталій Кім став без перебільшення *одним з найвідоміших українських політиків*.

Родак К. Хто такий Віталій Кім і чому він всім так подобається: справжній герой свого часу. *Zaxid.net*. 2022. 15 берез. URL:https://zaxid.net/statti_tag50974/(дата звернення: 15.03.2022).

один із наступників [Володимира] Зеленського

The Times навіть зробило припущення, що він [Віталій Кім] – *один з наступників [Володимира] Зеленського*.

Там само.

політик корейського походження

Віталій Олександрович Кім – український підприємець і *політик корейського походження*.

Черничко А.«Добрий вечір, ми з України»: Як миколаївський чиновник закохав у себе країну. *BIRD in FLIGHT*. 2022. 13 берез. URL: <https://birdinflight.com/nathnennya-2/dosvid/20220313> (дата звернення: 26.03.2022).

символ бойового духу та спокою для українців завдяки своїм щоденним відеозверненням

Нині, під час війни, він [Віталій Кім] є *символом бойового духу та спокою для українців завдяки своїм щоденним відеозверненням*.

Там само.

справжній герой свого часу

Родак К. Хто такий Віталій Кім і чому він всім так подобається: *справжній герой свого часу*. *Zaxid.net*. 2022. 15 берез. URL:https://zaxid.net/statti_tag50974/(дата звернення: 15.03.2022).

супермен у кольорових шкарпетках

Петренко І. *Супермен у кольорових шкарпетках*: Хто такий голова Миколаївської ОДА Віталій Кім. *Депо.ua*. 2022. 12 берез. URL: <https://www.depo.ua/ukr/politics/> (дата звернення: 26.03. 2022).

український кореєць

Віталій Кім – *український кореєць*.

Там само.

улюбленець українців

Завдяки своїм оптимістичним відео, з незмінною посмішкою і «Добрий вечір, ми з України», він [Віталій Кім] став *улюбленцем українців*.

Там само.

КІРІЄНКО СЕРГІЙ

відповідальний за псевдореферендуми в окупованій Україні

У США назвали *відповідального за псевдореферендуми в окупованій Україні*. *Українська правда*. 2022. 30 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/08/30/7365444/> (дата звернення: 30.08.2022).

головний лобіст знищення енергосистеми України

Данілов розповів, хто у Кремлі є *головним лобістом знищення енергосистеми України*. *НВ України*. 2022. 1 листоп. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/> (дата звернення: 08.11.2022).

ідеолог та координатор знищення української енергосистеми

Ідеологом та координатором знищення української енергосистем..., за даними джерел ЕП [Економічної правди], є заступник голови адміністрації президента Росії та колишній керівник «Росатома» Сергій Кірієнко.

Топалов М. Не Чорнобиль і не Фукусіма. Чи готова Росія до теракту на Запорізькій АЕС і що про це треба знати. *Економічна правда*. 2023. 28 черв. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/06/28/701668/> (дата звернення: 28.06.2023).

ідеолог та координатор ... ядерного шантажу

Ідеологом та координатором ... ядерного шантажу, за даними джерел ЕП [Економічної правди], є заступник голови адміністрації президента Росії та колишній керівник «Росатома» Сергій Кірієнко.

Там само.

путінський челядник

«Ми обов'язково виграємо і цю війну: й гарячу, й економічну, й ту саму психологічну, інформаційну», – заявив *путінський челядник* [Сергій Кірієнко].

Кушнір Б. У Росії легалізували слово «війна». *Голос України*. 2022. 26 жовт. URL: <http://www.golos.com.ua/article/365518> (дата звернення: 03.12.2022).

КНЯЗЄВ ВСЕВОЛОД

затриманий при отриманні хабаря ексголова Верховного суду [Верховного Суду України]

Національне антикорупційне бюро оприлюднило частину аудіодоказів у справі *затриманого при отриманні хабаря ексголови Верховного суду [України]* Всеволода Князева.

Романенко В., Лукашова С. Хабар Князеву: НАБУ оприлюднило докази, УП дізналась ім'я затриманого адвоката. *Українська правда*. 2023. 16 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/16/7402508/> (дата звернення: 16.05.2023).

найважливіший звинувачений у корупції носій суддівської мантиї

[Всеволод] Князев – ... *найважливіший звинувачений у корупції носій суддівської мантиї*.

Топчиновники уникають покарання частіше, ніж клерки. Як судять корупціонерів. *Економічна правда*. 2023. 24 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 24.05.2023).

організатор незаконного корупційного угруповання

Організатором незаконного корупційного угруповання правоохоронці наразі вважають [Всеволода] Князева.

Романенко В., Лукашова С. Хабар Князеву: НАБУ оприлюднило докази, УП дізналась ім'я затриманого адвоката. *Українська правда*. 2023. 16 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/16/7402527/> (дата звернення: 16.05.2023).

КОБЕЦЬ ОЛЕКСАНДР

гауляйтер Херсона

Кізілова С. Журналісти знайшли фото *гауляйтера Херсона* та його втечі з Києва – Bihus.Info. *Українська правда*. 2022. 25 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/25/7348519/> (дата звернення: 27.02.2024).

псевдомер окупованого Херсона, що раніше працював на КДБ [Комітет державної безпеки]

Журналістам вдалося отримати світлина, на яких зображений Олександр Кобець – *псевдомер окупованого Херсона, що раніше працював на КДБ* [Комітет державної безпеки].

Там само.

окупаційний «мер» Херсона

Окупаційний «мер» Херсона Олександр Кобець не показує обличчя публічно, його сторінок у соцмережах не знайти, і навіть на пропагандистських відео він майже не з'являється.

Там само.

КОВАЛЬОВ ОЛЕКСІЙ

колаборант агресора

«Останні заяви [Олексія] Ковальова, зроблені у соцмережах після “наради” в Херсоні із заступником голови кремлівської адміністрації [сергія] кірієнко, переконливо свідчать про те, що наш колишній колега [Олексій Ковальов] став *колаборантом агресора...*» – написала [Юлія] Палійчук.

Колаборант і зрадник: «Слуги народу» просять позбавити нардепа Ковальова мандату. *Українські національні новини*. 2022. 8 черв. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1980508> (дата звернення: 19.07.2023).

колаборант і зрадник

Колаборант і зрадник: «Слуги народу» просять позбавити нардепа Ковальова мандату. *Українські національні новини*. 2022. 8 черв. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1980508> (дата звернення: 19.07.2023).

колишній «слуга»-зрадник

Колишній «слуга»-зрадник Олексій Ковальов вижив під час вибуху і записав відео. *Новини столиці*. 2022. 30 черв. URL: <https://24.kyiv24.news/news/> (дата звернення: 19.07.2022).

КОВАЛЬЧУК ЮРІЙ

один із найзатятіших прихильників рішення Володимира Путіна напасти на Україну

71-річний російський мільярдер Юрій Ковальчук є *одним із найзатятіших прихильників рішення Володимира Путіна напасти на Україну*.

Бондаренко М. Російський олігарх Юрій Ковальчук підбурював Путіна до нападу на Україну – WSJ. *Факти*. 2022. 4 груд. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/rosiya/20221204> (дата звернення: 19.12.2022).

КОЗАК ТАРАС

основний гаманець [Віктора] Медведчука

Півроку тому ми надіслали чергове звернення в Мінфін США з проханням накласти санкції на [Тараса]Козака, як *основного гаманця [Віктора] Медведчука*.

Шабунін В.Санкції США проти Козака & Co. *Цензор.НЕТ*. 2022. 20 січ. URL: https://censor.net/ua/blogs/3311211/sankts_sshi_proti_kozaka_co (дата звернення: 21.01.2022).

КОЗЛОВСЬКИЙ ГРИГОРІЙ

«цигарковий король»

[Олексій] Симоненко на тижень на новий рік під час війни виїхав для відпочинку на курорт Марбелья на машині ... *«цигаркового короля» [Григорія] Козловського*.

Бутусов Ю. Рейтинг 7 найбільших корупційних скандалів за останні 5 днів. *Час*. 2023. 26 січ. URL: <https://chas.cv.ua/> (дата звернення: 26.01.2023).

КОЛЕСНІКОВ БОРИС

один із найближчих соратників і партнер олігарха Ріната Ахметова

У квітні 2005 року під варту потрапив голова Донецької облради Борис Колесніков, *один із найближчих соратників і партнер олігарха Ріната Ахметова*.

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців колишній першій людині в державі прописали статус одного з найбільш високопоставлених злочинців. *Українська правда*. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> (дата звернення: 10.03.2024).

КОЛОМОЙСЬКИЙ ІГОР

«вистругувач королів»

Пархомчук Т. *«Вистругувач королів»*: чому Зеленський ховає Коломойського від американського правосуддя. *Україна молода*. 2023. 26 квіт. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3852/180/174858/> (дата звернення: 08.05.2023).

головний бенефіціар перемоги Президента [Володимира] Зеленського

За логікою, *головний бенефіціар перемоги президента* [Володимира] *Зеленського* [Ігор Коломойський] особисто очолив «головну кнопку країни», щоб ефективніше контролювати редакційну політику.

Ганський О. Зупинити «1+1»! Як телеканал працює на користь олігарха Коломойського та проти україномовного глядача. *Україна молода*. 2022. 27 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3798/188/163923/> (дата звернення: 10.03.2022).

дніпровський зверхник

За даними УП [Української правди], [Ігор] Палиця наразі самостійно курує і свою депутатську групу, і людей [Ігоря] Коломойського у «Слузі», яких *дніпровський зверхник* залишив без уваги.

Романюк Р., Кравець Р. Подвійне життя Коломойського: як олігарх «пішов» з політики, але допомагає Зеленському. *Українська правда*. 2022. 27 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/27/7321830/> (дата звернення: 09.03.2022).

лідер деолігархізації

Топалов М. Лідер деолігархізації: чому у Коломойського і партнерів забирають «Укрнафтобуріння» та хто претендує на актив. *Економічна правда*. 2023. 20 квіт. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/04/20/699294/> (дата звернення: 20.04.2023).

лідер деолігархізації часів президентства Володимира Зеленського

Напередодні Ігор Коломойський закріпив свій статус *лідера деолігархізації часів президентства Володимира Зеленського*. Там само.

надзвичайно небезпечний грабіжник держави

[Ігор] Коломойський був, є і залишається *надзвичайно небезпечним грабіжником держави...*

Мусаєва С. Порошенко: Зеленський – людина неадекватна і це небезпечно для країни. *Українська правда*. 2022. 17 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/17/7320690/> (дата звернення: 10.03.2022).

олігарх, дружній до Президента Володимира Зеленського

Утім «плюси» залишаються «службою» – але не народу, а того [Ігоря Коломойського] самого *олігарха, дружнього до президента Володимира Зеленського...*

Ганський О.Зупинити «1+1»! Як телеканал працює на користь олігарха Коломойського та проти україномовного глядача. *Україна молода*. 2022. 27 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3798/188/163923/> (дата звернення: 10.03.2022).

олігарх..., який дозволяє їм [«слугам»] відбирати в народі величезні гроші

Утім «плюси» залишаються «службою» – але не народу, а того [Ігоря Коломойського] самого *олігарха..., який дозволяє їм [«слугам»] відбирати у народу величезні гроші*.

Там само.

потенційний учасник реєстру олігархів

Сам *потенційний учасник реєстру олігархів* [Ігор Коломойський] запевнив УП [Українську правду], що з президентом [Володимиром Зеленським], який оселився поруч з ним, не перетинався.

Романюк Р., Кравець Р. Подвійне життя Коломойського: як олігарх «пішов» з політики, але допомагає Зеленському. *Українська правда*. 2022. 27 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/27/7321830/> (дата звернення: 09.03.2022).

за сумісництвом бізнес-партнера українського президента [Володимира Зеленського] з медіабізнесу

«[Олексій] Гончаренко заявив, що в американських ЗМІ мало не щомісячно – нові і нові розслідування фінансових махінацій ... *«за сумісництвом бізнес-партнера українського президента [Володимира Зеленського] з медіабізнесу [Ігоря Коломойського]*», – пише сайт [USAone].

Ганський О.Зупинити «1+1»! Як телеканал працює на користь олігарха Коломойського та проти україномовного глядача. *Україна молода*. 2022. 27 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3798/188/163923/> (дата звернення: 10.03.2022).

український олігарх №1

«[Олексій] Гончаренко заявив, що в американських ЗМІ мало не щомісячно – нові і нові розслідування фінансових махінацій *«українського олігарха №1 [Ігоря Коломойського]*...» – пише сайт [USAone].

Там само.

КОЛЮБАЄВ АРТЕМ

фаворит [Андрія] Єрмака

Фаворит Єрмака нарощує бізнеси від кіно до дронів і будівництва. *REDTRAM*. 2023. 11 жовт. URL: <https://ua.redtram.com/news/community/615323228/> (дата звернення: 11.10.2023).

КОМАРНИЦЬКИЙ ДЕНИС

колишній поплічник Леоніда Черновецького

[Загалом, з 2020 року різні правоохоронні органи відкрили на компанію-будівельника «Еко-буд-трейд» близько шести справ щодо корупції на спорудженні багатостраждального мосту.] Компанію підозрюють у розкраданні 3 млрд грн. «Еко-буд-трейд» пов'язують з Денисом Комарницьким – *колишнім поплічником Леоніда Черновецького...*

«Золотий» міст Кличка і Комарницького: як київська еліта краде мільярди на недобудові. 2+2. 2022. 11 лют. URL: <https://2plus2.ua/groshi/novyny/> (дата звернення: 04.12.2022).

«тіньовий мер» Києва

[Загалом, з 2020 року різні правоохоронні органи відкрили на компанію-будівельника «Еко-буд-трейд» близько шести справ щодо корупції на спорудженні багатостраждального мосту. Компанію підозрюють у розкраданні 3 млрд грн.] «Еко-буд-трейд» пов'язують з Денисом Комарницьким..., за словами експертів, *«тіньовим мером» Києва.*

Там само.

КОНАШЕНКОВ ІГОР

гаманець, пропагандист і корупціонер у погонах генерала армії

Гаманець, пропагандист і корупціонер у погонах генерала армії. Голос України. 2022. 25 серп. URL: <http://www.golos.com.ua/article/> (дата звернення: 18.09.2022).

генерал-брехун

Генерал-брехун [ігор] конашенков, який щодня розповідає росіянам про «успіхи спецоперації», – підлеглий корупціонера цілікова, котрий жодного дня не служив в армії, працював у фінансовій сфері, але одразу отримав генеральський чин.

Там само.

головний «рот» [Володимира] Путіна

Вся правда про Конашенкова! Як бреше *головний «рот» Путіна.* YouTube. 2022. 16. жовт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NM7h9ITZtMhttps://www.youtube.com/watch?v=KJGxtFLbFEk> (дата звернення: 10.11.2022).

офіційний рупор міністерства вбивств

Зокрема журналісти-розслідувачі проаналізували понад 190 брифінгів російського відомства з початку повномасштабної війни й дійшли висновку, що надана *офіційним рупором міністерства вбивств* [Ігорем Конашенковим] інформація досить часто не відповідає дійсності.

Як міністерство вбивств з телеекранів бреше про свої перемоги в Україні. *АрміяInform.* 2022. 5 лип. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/07/05/> (дата звернення: 11.09.2022).

підлеглий корупціонера цілікова, котрий жодного дня не служив в армії, працював у фінансовій сфері, але одразу отримав генеральський чин

Генерал-брехун [ігор] конашенков, який щодня розповідає росіянам про «успіхи спецоперації», – *підлеглий корупціонера цілікова, котрий жодного дня не служив в армії, працював у фінансовій сфері, але одразу отримав генеральський чин.*

Гаманець, пропагандист і корупціонер у погонах генерала армії. *Голос України.* 2022. 25 серп. URL: <http://www.golos.com.ua/article/> (дата звернення: 18.09.2022).

російський рупор

Також не збігаються в *російського рупора* [Ігоря Конашенкова] й цифри про кількість знищених танків.

Як міністерство вбивств з телеекранів бреше про свої перемоги в Україні. *АрміяInform.* 2022. 5 лип. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/07/05/> (дата звернення: 11.09.2022).

рупор міноборони кремля

Однак географічний кретинізм *рупора міноборони кремля* [Ігоря Конашенкова] швидко відійшов на другий план.

Там само.

штатний брехун МО РФ [Міністерства оборони Російської Федерації]

І заява *штатного брехуна МО РФ* [Міністерства оборони Російської Федерації] [Ігоря] Конашенкова про плановий

тактичний «атріцательний» наступ російських окупаційних військ (РОВ) лише підлила олії у вогонь.

Гірман В. Путін у колесі та Аль-Каїда. Чому російська опозиція не скористалася подарунком ЗСУ. *Ділова столиця*. 2022. 12 верес. URL: <https://www.dsnews.ua/ukr> (дата звернення: 12.09. 2022).

КОРБАН ГЕННАДІЙ

виконавець волі [Ігоря] Коломойського

І просто [Геннадій] Корбан на той час був *виконавцем волі [Ігоря] Коломойського*.

Мусаєва С. Порошенко: Зеленський – людина неадекватна, і це небезпечно для країни. *Українська правда*. 2022. 17 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/17/7320690/> (дата звернення: 10.03.2022).

КОРЖ ВІКТОР

причетний до педофілії в «Артеку» регіонал

Ворона М. Причетний до педофілії в «Артеку» регіонал Віктор Корж сплив у готелі «Хілтон» у Відні. *Антикор*. 2022. 24 верес. URL: [https:// antikor.com.ua/articles/576483](https://antikor.com.ua/articles/576483) (дата звернення: 30.09.2022).

КОРОЛЕВСЬКА НАТАЛІЯ

колишній народний депутат від забороненої партії «Опозиційна платформа – За життя»

Національне антикорупційне бюро України оголосило у розшук *колишнього народного депутата від забороненої партії Опозиційна платформа – За життя* Наталію Королевську.

Королевська фігурує у категорії «Особа, яка переховується від органів досудового розслідування». *Кореспондент.net*. 2023. 15 черв. URL: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4598624> (дата звернення: 15.06.2023).

особа, яка переховується від органів досудового розслідування

Королевська фігурує у категорії «Особа, яка переховується від органів досудового розслідування». *Кореспондент.net*. 2023. 15 черв. URL: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4598624> (дата звернення: 15.06.2023).

КОРОЛЕВСЬКА НАТАЛІЯ, ЮРІЙ СОЛОД

фігуранти «Батальйону Дубай»

Королевська [Наталія] та Солод [Юрій, чоловік Наталії Королевської], які були нардепами фракції ОПЗЖ, – *фігуранти «Батальйону Дубай»*, розслідування «Української правди».

Ткач М., Романенко П. Королевська з чоловіком написали заяви на складання мандатів нардепів – джерела. *Українська правда*. 2023. 29 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/01/29/7386996/> (дата звернення: 29.01.2023).

КОХАНОВСЬКА ВІКТОРІЯ

скандальна юристка УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату]

«Професійна провокаторка та вірянка»: ЗМІ дізнались деталі про *скандальну юристку УПЦ МП*. *ТСН*. 2023. 29 берез. URL: <https://tsn.ua/ukrayina> (дата звернення: 29.03.2023).

професійна провокаторка та вірянка

«Професійна провокаторка та вірянка»: ЗМІ дізнались деталі про *скандальну юристку УПЦ МП*. *ТСН*. 2023. 29 берез. URL: <https://tsn.ua/ukrayina> (дата звернення: 29.03.2023).

КОЦЮБАЙЛО ДМИТРО

легендарний «Да Вінчі»

Загинув Дмитро Коцюбайло – *легендарний «Да Вінчі»*. Яким він назавжди запам'ятався українцям. *РБК-Україна*. 2023. 7 берез. URL: <https://www.rbc.ua/rus/stylar/> (дата звернення: 07.03.2023).

людина-легенда

Людина-легенда, *людина-символ*. Додому із фронту повернувся «на щиті»... *Високий Замок*. 2023. 9 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/485932> (дата звернення: 09.03.2023).

людина-символ

Людина-легенда, *людина-символ*. Додому із фронту повернувся «на щиті»... *Високий Замок*. 2023. 9 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/485932> (дата звернення: 09.03.2023).

людина-символ

«Сьогодні в бою загинув Да Вінчі [Дмитро Коцюбайло], Герой України, доброволець, *людина-символ...*» – написав він [Президент України].

Загинув Герой України Да Вінчі. Міг творити мистецтво з пензлем у руках, натомість нищив російських загарбників зі зброєю. *Еспресо*. 2023. 7 берез. URL: <https://espresso.tv/dmitro-kotsyubaylo> (дата звернення: 07.03.2023).

людина-хоробрість

«Сьогодні в бою загинув Да Вінчі, Герой України., *людина-хоробрість*, – Дмитро Коцюбайло...» – написав він [Президент України].

Там само.

один із найвідданіших її [України] синів

Там, у серці *України*, 10 березня і поховують *одного з найвідданіших її синів*.

Людина-легенда, людина-символ. Додому із фронту повернувся «на щиті»...*Високий Замок*. 2023. 9 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/485932> (дата звернення: 07.03.2023).

один із творців української свободи та української нації

Дмитро Коцюбайло, друг Да Вінчі. *Один ... з творців української свободи та української нації*. Друже, ти і зараз наш командир.

Бутусов Ю. Дмитро Коцюбайло «Да Вінчі»: перший день народження, коли не вітаємо, а згадуємо. *Україна молода*. 2023. 1 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/0/2010/179256/> (дата звернення: 03.11.2023).

один із тих, хто змінює час та світ

Дмитро Коцюбайло, друг Да Вінчі. *Один з тих, хто змінює час та світ...* Друже, ти і зараз наш командир.

Там само.

один із тих, чия особиста історія, характер, сміливість навіки стали історією, характером і сміливістю України

Президент Володимир Зеленський у своєму відеозверненні до українців назвав Дмитра Коцюбайла людиною-символом, «одним із тих, чия особиста історія, характер, сміливість навіки стали історією, характером і сміливістю України».

Людина-легенда, людина-символ. Додому із фронту повернувся «на щиті»...*Високий Замок*. 2023. 9 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/485932> (дата звернення: 09.03.2023).

один із тих, чия особиста історія, характер, сміливість навіки стали історією, характером і сміливістю України

«Сьогодні в бою загинув Да Вінчі, Герой України... Дмитро Коцюбайло... *Один із тих, чия особиста історія, характер, сміливість навіки стали історією, характером і сміливістю України*», – написав він [Президент України].

Загинув Герой України Да Вінчі. Міг творити мистецтво з пензлем у руках, натомість нищив російських загарбників зі зброєю. *Еспресо*. 2023. 7 берез. URL: <https://espresso.tv/dmitro-kotsyubaylo> (дата звернення: 06.03.2023).

патріот-відчайдуха

[Загибель «Да Вінчі» (Дмитра Коцюбайла) приголомшила рідних, побратимів, співвітчизників, які були наслухані про подвиги цього безстрашного добровольця]. А також – вище військово-політичне керівництво країни, яке дуже цінувало цього *патріота-відчайдуха*.

Людина-легенда, людина-символ. Додому із фронту повернувся «на щиті»...*Високий Замок*. 2023. 9 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/485932> (дата звернення: 09.03.2023).

перший доброволець, який прижиттєво отримав звання Героя України

Дмитро Коцюбайло – *перший доброволець, який прижиттєво отримав звання Героя України*. УНІАН. 2023. 10 берез. URL: <https://www.unian.ua/society/> (дата звернення: 10.03.2023).

КРАСОВСЬКИЙ АНТОН

пропагандист із РФ [Російської Федерації], який закликав топити українських дітей

Романенко В. *Пропагандиста з РФ [Російської Федерації], який закликав топити українських дітей*, отруїли – джерело. *Українська правда*. 2023. 25 груд. URL:

<https://www.pravda.com.ua/news/2023/12/25/7434489/>
звернення: 25.12.2023).

(дата

КУЗЯРА СЕРГІЙ

головний підозрюваний у «справі [Петра]Порошенка»

Рясний Д. Головний підозрюваний у «справі Порошенка» Сергій Кузяра про ролі Медведчука та п'ятого президента у вугільних схемах. Європейська правда. 2022. 26 січ. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/01/26/681759/> (дата звернення: 26.01.2022).

один із найактивніших організаторів постачання вугілля з Росії та ОРДЛО (окремі райони Донецької і Луганської областей)

З 2014 року він [Сергій Кузяра] був одним з найактивніших організаторів постачання вугілля з Росії та ОРДЛО (окремих районів Донецької і Луганської областей).

Там само.

КУЗЬМІН РЕНАТ

імовірний замовник убивства [Іллі] Киви

ЗМІ назвали ймовірного замовника вбивства Киви: несподівана персона. PROZORO. 2023. 12 груд. URL: <https://prozoro.net.ua/ua/2023/12/12> (дата звернення: 12.12.2023).

«цінний» кадр у Москві

Як пише російське видання «ВЧК-ОГПУ», [Ренат] Кузьмін наразі є «цінним» кадром в Москві і курирує усі політичні проекти і рухи Віктора Медведчука, зокрема рух «Другая Украина».

Там само.

КУЛЕБА ОЛЕКСІЙ

чиста креатура Андрія Єрмака

[І тепер ... на місце заступника голови офісу з питань регіональної політики приходить пан (Олексій) Кулеба.] Це чиста креатура Андрія Єрмака.

Кравець Р. «Лавина відставок»: що це означає? *Радіо Свобода*. 2023. 25 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 15.05.2023).

КУЛЕМЗІН ОЛЕКСІЙ

гауляйтер Донецька

Гауляйтер Донецька [Олексій] Кулемзін якось сказав, що в місті зараз проживає не більше 600 тисяч мешканців. *Українська правда*. 2023. 6 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/6/7418602/> (дата звернення: 06.09.2023).

КУЛІНІЧ ОЛЕГ

кріт високого рангу, якого в Москві патрунував так званий «політичний офіс» під орудою колишнього голови президентської адміністрації [Віктора] Януковича Андрій Ключев і ексзаступник секретаря РНБО тих часів Володимир Сівкович

Водночас це суто «політична» грань роботи на ворожу спецслужбу *крота високого рангу* [Олега Кулініча], *якого в Москві патрунував так званий «політичний офіс» під орудою колишнього голови президентської адміністрації [Віктора] Януковича Андрія Ключева і ексзаступника секретаря РНБО тих часів Володимира Сівковича*.

Поліщук О. Путінські шури в Україні. Неорелігійна секта «АллатРа» з ниточками до ФСБ РФ. *Аргумент*. 2023. 8 лип. URL: <https://argumentua.com/stati/> (дата звернення: 04.09.2023).

один із топпідозрюваних у держзраді

Справа *одного із топпідозрюваних у держзраді*, колишнього очільника головного управління СБУ [Служби безпеки в Україні] в Криму Олега Кулініча, який невдовзі постане перед судом, розкрила цілий пласт багатолітньої діяльності в нашій країні російської ФСБ [Федеральна служба безпеки] та розгалуженої мережі її агентів.

Там само.

сплячий агент мережі, якою керує Володимир Сівкович

[Олега] Кулініча називають *сплячим агентом мережі, якою керує Володимир Сівкович*, колишній заступник голови Ради нацбезпеки України.

Західна преса про війну в Україні: критична бездіяльність СБУ & героїчна поведінка туроператорів. *mind*. 2022. 22 серп. URL: <https://mind.ua/publications/20245991> (дата звернення: 04.12.2022).

КУНІЦИН СЕРГІЙ

Куніцин Тузлинський»

«Куніцин Тузлинський» – саме так, за словами Сергія Куніцина, його назвали в Москві, коли він приїхав туди у військовій формі на переговори.

Крегель М., Халілов Р. Фортеця Тузла. Як Путін провокував, а Кучма побачив у бінокль, що Україна – не Росія. *Українська правда*. 2023. 28 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/28/7421696/> (дата звернення: 28.09. 2023).

КУРАКІН ОЛЕКСІЙ

однин із піарників [Віктора] Медведчука

СБУ затримала одного з піарників Медведчука. *Українська правда*. 2023. 12 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/04/12/7397534/> (дата звернення: 16.04.2023).

політичний піарник, які працював на [Віктора] Медведчука

В СБУ [Службі безпеки України] стверджують, що до початку повномасштабного вторгнення він [Олексій Куракін] входив до пулу політичних піарників, які працювали на [Віктора] Медведчука.

Там само.

проросійський пропагандист, що працював над піаром кума президента РФ [Російської Федерації] Віктора Медведчука

Служба безпеки затримала у Хмельницькому проросійського пропагандиста [Олексія Куракіна], що працював над піаром кума президента РФ [Російської Федерації] Віктора Медведчука.

Там само.

ЛАВРОВ СЕРГІЙ

брехлива коняка

Брехлива коняка [сергій] лавров заявив, що «любить українську культуру, мову та гумор».

Хроніка подій: двадцять перший день оборони України від російської агресії. *Рубрика. Хроніка*. 2022. 16 верес. URL: <https://rubryka.com/article/21-den-vijny/> (дата звернення: 19.09.2022).

головний «міжнародна коняка» [Володимира] Путіна

До того ж *головний «міжнародна коняка»* [Володимира] *Путіна* Сергій Лавров публічно зазначив, що вони «застопорилися».

Шевчук В. Зброя «миру»: куди приведуть переговори з росіянами. *Апостроф*. 2022. 23 квіт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/foreign-policy/2022-04-23/> (дата звернення: 27.06.2022).

коняча голова

Разом з тим *коняча голова* – [Сергій] Лавров, – що озвучував офіційну позицію російського рейху, зникає з інформаційного поля.

Пархоменко С. Рейх впаде: на росії почалася боротьба за владу. *ЦН.Блоги*. 2022. 19 серп. URL: <https://m.censor.net/ua/blogs/3355133/> (дата звернення: 19.08.2022).

кремлівський «ріббентроп»

Кремлівський «ріббентроп» Сергій Лавров хвалився, що Україна «не має права» на суверенітет, оскільки влада в Києві «не представляє» всю країну.

Шевчук В. Нафталіновий недопрезидент: як Янукович опинився в кремлівському обозі. *Апостроф*. 2022. 10 берез. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2022-03-10/naftalinovyiy-nedoprezident-kak-yanukovich-okazalsya-v-kremlevskom-oboze/44799>. (дата звернення: 10.03.2022).

похмура коняка

Лавров [Сергій] (знаний у народі як *похмура коняка*) дружнім галопом уже двічі за півроку перетнув Африку.

Сохар О. Мордор васалізує Африку: «імперії» потрібні нові проксі-колонії. *NEWSUA*. 2023. 2 лют. URL: <https://newsua.one/news-blogs/78731> (дата звернення: 05.03.2023).

похмура коняка

Лавров [Сергій] (знаний у народі як *похмура коняка*) дружнім галопом уже двічі за півроку перетнув Африку. *Obozrevatel*.

2023. 2 груд. URL: <https://www.unian.ua/war/> (дата звернення: 30.01.2023).

Блог | Орест Сохар: Мордор васалізує Африку: «імперії» потрібні нові проксі-колонії. *Obozrevatel*. 2023. 2 груд. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/russia/> (дата звернення: 02.02.2023).

Сумна Коняка-Лавров

«Сумна Коняка-Лавров трохи не плакав від щирої образи на США і на весь світ», – Голобуцький. *Патріоти України*. 2022. 16 берез. URL: <https://patrioty.org.ua/politichhttps://> (дата звернення: 19.03.2022).

хитрий маніпулятор

Він [Сергій Лавров] *хитрий маніпулятор*.

Кербі П. Найближче коло Путіна, яке керує війною. *BBB NEWSI Україна*. 2022. 3 берез. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60605427> (дата звернення: 14.04.2022).

ЛАЗАРЕНКО ПАВЛО

один із найвпливовіших українців

Постійним маршрутом *одного із найвпливовіших українців* [Павла Лазаренка] став шлях з тюремної камери на виснажливі допити.

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців колишній першій людині в державі прописали статус одного з найбільш високопоставлених злочинців. *Українська правда*. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> [дата звернення: 10.03.2024).

один із найбільш високопоставлених злочинців

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців колишній першій людині в державі прописали статус *одного з найбільш високопоставлених злочинців*. *Українська правда*. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> (дата звернення: 10.03.2024).

окрема політична фігура у важкій ваговій категорії

За кілька років [Павло] Лазаренко став *окремою політичною фігурою у важкій ваговій категорії*.

Там само.

ЛАЗАРЄВ ОЛЕКСАНДР

«політолог» [Віктора] Медведчука, який переховується в Криму

Романенко В. Підозру в держзраді оголосили «*політологу*» Медведчука, який переховується у Криму. *Українська правда*. 2023. 7 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/04/7/7396885/> (дата звернення: 07.04.2023).

прокремлівський «політолог», який допомагає агресорові у війні проти України

Прокремлівському «політологу» Олександру Лазарєву, який допомагає агресору у війні проти України, заочно повідомили про підозру в державній зраді та приниженні національної честі і гідності.

Там само.

ЛЕОНТЬЄВ ВОЛОДИМИР

нинішній російський гауляйтер

[Володимир Леонтьєв безпосередньо був керівником напрямку «Юг» у клубі.] Звідси – фото *нинішнього російського гауляйтера* у нацистській формі, яке можна знайти в мережі.

Лукашова С. Як стати гауляйтером-2: п'ять історій про колаборантів Херсонщини. *Українська правда*. 2022. 26 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/26/7369026/> (дата звернення: 27.09.2022).

гауляйтер-2

Лукашова С. Як стати *гауляйтером-2*: п'ять історій про колаборантів Херсонщини. *Українська правда*. 2022. 26 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/26/7369026/> (дата звернення: 27.09.2022).

ЛИТВИН ВОЛОДИМИР

кучмівський служба

Навіть тоді навіть *кучмівському служці*, спікеру Володимирі Литвині, вистачило розуму привести до тями депутатів словами про те, чи вони справді хочуть, щоб завтра на Майдані був весь український народ і чи впевнені депутати, що в такому разі вони залишаться у своїх кріслах.

Бурковський П. Не розголос про корупцію, а некомпетентні люди в оточенні Президента дають шанс Росії на перемогу. *Українська правда*. 2023. 17 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/09/17/7420137/> (дата звернення: 17.09. 2023).

ЛІСОВИЙ ОКСЕН

головний неуч країни

«Я проаналізую тільки текст від *головного неуча країни* [Оксена Лісового]...» – заявила [Ірина] Фаріон.

«Неуч» і «зброд»: Фаріон обізвала міністра і студентів. Відео. *Vsn.ua*. 20 листоп. 2023. URL: <https://vsn.ua/news/> (дата звернення: 20.11.2023).

головний плагіатор країни

«Я проаналізую тільки текст від ... *головного плагіатора країни* [Оксена Лісового]...» – заявила [Ірина] Фаріон.

Там само.

ЛІТИНСЬКИЙ СВЯТОСЛАВ

один із найактивніших мовних активістів, котрий домігся, аби в паспорті українців не було сторінки московською мовою

...Святослав Літинський відомий в Україні як *один із найактивніших мовних активістів, котрий домігся, аби в паспорті українців не було сторінки московською мовою*.

Пархомчук Т. Зеленський думає про вибори? Чому в Україні почали кошмарити справжніх волонтерів. *Україна молода*. 2023. 14 верес. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3821/180/169502/> (дата звернення: 19.10.2023).

ЛІТИНСЬКИЙ СВЯТОСЛАВ, ОСТРОВСЬКИЙ НАЗАР

топові волонтери, котрі мають довіру пересічних громадян і бійців ЗСУ [Збройних сил України]

[Днями правоохоронці проводили обшуки у двох львівських волонтерів Святослава Літинського та Назара Островського.] Зазначимо, що йдеться про *топових волонтерів, котрі мають довіру пересічних громадян і бійців ЗСУ [Збройних сил України]*.

Пархомчук Т. Зеленський думає про вибори? Чому в Україні почали кошмарити справжніх волонтерів. *Україна молода*. 2023. 14 верес. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3821/180/169502/> (дата звернення: 19.10.2023).

ЛУКАШЕВ ОЛЕКСАНДР

завсідник ефірів каналів [Віктора] Медведчука й каналу «Наш»

Нардеп [Олександр Лукашев], який до 24 лютого був *завсідником ефірів каналів [Віктора] Медведчука і каналу «Наш»*, коментував питання освіти.

Не послухались Петрова. «Рада» включила в ефір марафону ще одного нардепа з ОПЗЖ — завсідника каналів Медведчука. *Детектор медіа*. 2022. 20 верес. URL: <https://detector.media/production/article/202995/2022-09-20> (дата звернення: 20.09.2022).

учасник десятків ефірів пропагандистських токшоу проросійських телеканалів ZIK, «112», NewsOne, Перший незалежний, Ukrlive і «Наш»

Олександр Лукашев протягом 2019 – 2022 років був *учасником десятків ефірів пропагандистських токшоу проросійських телеканалів ZIK, «112», NewsOne, Перший незалежний, Ukrlive і «Наш»*.

Там само.

ЛУКАШЕНКО ОЛЕКСАНДР

бацька путіна

Магільов З. *Бацька путіна: як вплинула на Білорусь російсько-українська війна*. *Україна Молода*. 2022. 16 черв. URL:

<https://www.umoloda.kiev.ua/number/3808/180/167110/>
(дата звернення: 27.11.2022).

білоруський хокеїст, який узурпував владу в останньому колгоспі срср [союзу радянських соціалістичних республік] і здав земельний фонд колгоспу під полігон другої армії світу

Білоруський хокеїст, який узурпував владу в останньому колгоспі срср [союзу радянських соціалістичних республік] і здав земельний фонд колгоспу під полігон другої армії світу [Олександр Лукашенко].

Демиденко В. Короткий практичний словничок місцевої української меншини. *Останній Бастіон*. 2023. 25 трав. URL: <https://bastion> (дата звернення: 25.05.2023).

білоруська дуче

[Після 26 років президентського мандата (Олександр) Лукашенко позиціонує себе цілою країною.] *Білоруська дуче* теж готова на багато чого, щоб зберегти своє крісло.

Левченко О. Володимир Путін та Олександр Лукашенко – це сучасні фюрер та дуче. *Хвиля*. 2023. 28 листоп. URL: <https://hvylya.net/uk/analytics/263277> (дата звернення: 28.11.2023).

білоруський сателіт [Володимира Путіна]

[Російський фюрер (Володимир Путін) помилково вірить у свою політичну вічність.] Це стосується і *його білоруського сателіту* Олександра Лукашенка, який під час останнього саміту Організації держав колективної безпеки (ОДКБ) у Єревані, де було видно, що ніхто не хоче стояти близько до Путіна навіть під час фотосесії, заявив, що військова поразка Росії в Україні поховає і Білорусь, але він сподівається, що цього не станеться.

Там само

бульбофюрер

Тепер нам стає зрозумілим, чому ... *бульбо-фюрер* [Олександр] Лукашенко поривався захопити Київ «за три дні» – це ж територія «західноруської мови»!

Жарких М. Нова книга про літописи Великого князівства Литовського. *Чтиво*. 2022. 8 жовт URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Zharkykh_Mykola/Nova_knyha_pro_lit_opysy_Velykoho_kniazivstva_Lytovskoho/ (дата звернення: 18.05.2023).

гауляйтер-дегенерат, який завжди прислужував кремлю та виконував будь-які забаганки своїх господарів, паразитуючи на поті білорусів

Де кілька тез про білорусь ... [олександр] лукашенко – *гауляйтер-дегенерат, який завжди прислужував кремлю та виконував будь-які забаганки своїх господарів, паразитуючи на поті білорусів...*

Ярош. Д. Наступ лукашенківських силовиків на Україну допускаю, але вважаю малоймовірним. *Високий Замок*. 2023. 25 лип. URL: <https://hvylya.net/uk/analytics/263277> (дата звернення: 28.07.2023).

головний співучасник [володимира путіна] в нинішній війні проти України

Очікувано, поспішив привітати [володимира] путіна його *головний співучасник у нинішній війні проти України* – Олександр Лукашенко.

День народження ізгоя: хто вже привітав путіна. *Слово і Діло*. 2022. 7 жовт. URL: https://www.ilovepdf.com/ru/pdf_to_word (дата звернення: 07.10.2022).

диктатор обману

Коли з «*диктатора обману*» на «диктатора страху» перетворився Олександр Лукашенко, це можна було легко зрозуміти.

Портников В. Диктатор страху. Чого боїться Путін на тлі війни з Україною? *Радіо Свобода*. 2023. 22 серп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-viyna-transformatsiya-putina/32554952.html> (дата звернення: 22.08. 2023).

диктатор страху

Коли з «диктатора обману» на «*диктатора страху*» перетворився Олександр Лукашенко, це можна було легко зрозуміти.

Там само.

дядько-казкар, який розповідає казки для свого електорату, для свого населення, щоб вони там думали, яка ж міцна в них країна, які міцні в них спецслужби

За його [Олексія Данилова] словами [Олександр] Лукашенко, – *дядько-казкар, який розповідає казки для свого електорату, для свого населення, щоб вони там думали, яка ж міцна у них країна, які міцні у них спецслужби.*

«Це повна нісенітниця»: Данілов прокоментував «спецоперацію» Білорусі в Україні, якою хвалився Лукашенко. *ТСН*. 2022. 3 трав. URL: <https://tsn.ua/politika/ce-povna-nisenitnitsya-danilov-prokomentuvav-specoperaciyu-bilorusi-v-ukrayini-yakoyu-hvalivsyak-lukashenko-2052040.html> (дата звернення: 03.05.2022).

картопляна маріонетка

Кремлівська сволота [Володимир Путін], пишуть, небудь-коли таки дотисне *картопляну маріонетку* [Олександра Лукашенка], і та кине й свої 40 тисяч на освоєння пінських боліт.

Демиденко В. Про рубльову повію на трасі Варшава-москва. *Останній Бастіон*. 2023. 11 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

картопляний «бульбофюрер»

Цього разу *картопляний «бульбофюрер»* [Олександр Лукашенко] погрожує Польщі застосувати ядерну зброю.

Лукашенко назвав Дуду пустоголовим, а Польщі погрожує ядерною зброєю. *ТСН*. 2022. 27 серп. URL: <https://tsn.ua/svit/> (дата звернення: 30.01.2023).

картопляний диктатор

Скільки планують завезти російських новобранців у Білорусь та скільки *картопляний диктатор* [Олександр Лукашенко] вже надіслав зброї Путіну.

Петрук О. Російські мобіки, солом'яні танки й вогняне відро. Огляд білоруських ЗМІ. *Сила правди*. 2022. 5 листоп. URL: <https://sylaprawdy.com/> (дата звернення: 30.01.2023).

картопляний клоун-диктатор

Картопляному клоуну-диктатору олександр у лукашенку його військові 21 жовтня показали «цілком вітчизняний» комплекс «Миротворець» з китайським двигуном, який можна придбати на платформі AliExpress.

Лукашенку показали «цілком вітчизняний» БПЛА на китайському двигуні з AliExpress (ФОТО). *Ракурс*. 2022. 21 листоп. URL: <https://racurs.ua/ua/n176002https://sylappravdy.com/> (дата звернення: 30.01.2023).

картопляний лось

Далі – ядерна фаза у різних варіаціях, включно, що ядерний удар нанесе «*картопляний лось*» [Олександр Лукашенко], хоча цей цимбор (рід Лукашенка із Закарпаття) не такий дурний, як сі видит.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

картопляний фюрер

Бункерний дід і *картопляний фюрер* домовилися про розгортання спільного регіонального угруповання військ. *Тернополяни*. 2022. 10 жовт. URL: <https://ternopoliany.te.ua/war/74722> (дата звернення: 18.10.2022).

картопляний цар.

І ось після п'ятничного збіговиська підтримати «колегу» і «побазарити» на насущні теми до петербурга прибув *картопляний цар* [Олександр Лукашенко].

Тереверко О. Білоруського диктатора «напружують вагнерівці». *АрміяInform*. 2023. 24 лип. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/07/24/biloruskogo-dyktatora-napruzhuut-vagnerivczi/> (дата звернення: 18.10.2022).

лицар Гнилої Картоплі

Тепер нам стає зрозумілим, чому *лицар Гнилої Картоплі* ... [Олександр] Лукашенко поривався захопити Київ «за три дні» – це ж територія «західноруської мови»!

Жарких М. Нова книга про літописи Великого князівства Литовського. *Чтиво*. 2022. 8 жовт URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Zharkykh_Mykola/Nova_knyha_pro_lit_opysy_Velykoho_kniazivstva_Lytovskoho/ (дата звернення: 18.05.2023).

людина, яка «врятувала Росію щонайбільше від громадянської війни, а щонайменше від великої крові»

На його думку [співрозмовника «Медузи»], «вигода» для [Олександра] Лукашенка очевидна: публічно саме він став людиною, яка «врятувала Росію щонайбільше від громадянської війни, а щонайменше від великої крові».

Тищенко К. «Путіна не було ніде»: ЗМІ дізналися, як проходили переговори з Пригожиным. *Українська правда*. 2023. 25 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/25/7408475/> (дата звернення: 25.06.2023).

міжнародний вигнанець

Жорстокість репресій у Білорусі перетворила [Олександра] Лукашенка на *міжнародного вигнанця* і зробила його політичне виживання майже повністю залежним від Кремля.

Демиденко В. Короткий практичний словничок місцевої української меншини. *Останній Бастіон*. 2023. 7 груд. URL: <https://bastion> (дата звернення: 25.05.2023).

мінський бульбофюрер

Вагнергейт – недоконане детективне гала-шоу трупи «Квартал на Банковій» за участю 33-х бойових пташенят з гнізда опущеного кухара [євгена] прігожіна, *мінського бульбофюрера* [Олександра Лукашенка]...

Там само.

молодший партнер у нападі Росії на Україну, котрий дозволив своїй країні стати плацдармом для російських військ для вторгнення на північ України і платформою для авіаударів, що тривають, по українських цілях

[Олександра] Лукашенка всюди вважають *молодшим партнером у нападі Росії на Україну, котрий дозволив своїй країні стати плацдармом для російських військ для*

вторгнення на північ України і платформою для авіаударів, що тривають, по українських цілях.

Дікінсон П. Все не за планом: що змінилося між Путіним та Лукашенком. *НВ*. 2022. 12 трав. URL:<https://nv.ua/ukr/opinion/viyna-rosiji-v-ukrajini-yak-lukashenko-zradiv-putina-ostanni-novini-50241247.html> (дата звернення: 12.05.2022).

найближчий соратник російського диктатора

Завдавши нового удару по Володимиру Путіну, *найближчий соратник російського диктатора* Олександр Лукашенко заявив, що вторгнення в Україну йде не за планом і має бути припинено якнайшвидше.

Там само.

напівлегітимний пюер з «Озерного» під Мінськом

[Вишляхетнойтесь, брати, позбуйтеся «офіціантських жестів», доки не стало пізно.] Бо після мовчазної упокореності і опереткових протестів вас на забій пожене вже не *напівлегітимний* (не звалили ж!) *пюер з «Озерного» під Мінськом* [ОлександрЛукашенко], а бункерний щур з-під Спаської вежі [Володимир Путін].

Демиденко В. Про рубльову повію на трасі Варшава-москва. *Останній Бастіон*. 2023. 11 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

напівпритомний білоруський диктатор

Москва шукає підтримки хоч у когось, крім *напівпритомного білоруського диктатора* [Олександра Трухіна], на тлі нагнітання ескалації конфлікту з Україною.

Романюк Р. «Некрофілія» Путіна, «фінляндизація» Макрона, «загублений» глава МВС. *Українська правда*. 2022. 11 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/02/11/7323561/> (дата звернення: 11.02.2022).

наступник старого [бориса] ельцина

Наприкінці 1990-х він [Олександр Лукашенко] уклав угоди про «союзну державу» з росією, щиро сподіваючись, що переїде

згодом у кремль як *наступник старого* [бориса] *ельцина*, що стрімко руйнував алкоголем залишки колись неймовірно міцного здоров'я.

Стріха М. У Мінську тотальний погром усього білоруського. що робити Києву? *Україна молода*. 2023. 29 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3883/180/179824/> (дата звернення: 29.11.2023).

новоявлений фюрер

Втім масштаби цієї країни [Білорусі] *новоявленого фюрера* [Олександра Лукашенка] попервах не влаштовували.

Там само.

патологічний брехун

«Він [Олександр Лукашенко] *патологічний брехун* ... і він має постати перед судом за те, що відбувається в Україні», – написала вона [Світлана Тіхановська] у Твіттері.

Дікінсон П. Все не за планом: що змінилося між Путіним та Лукашенком. *НВ*. 2022. 12 трав. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/viy-na-rosiji-v-ukrajini-yak-lukashenko-zradiv-putina-ostanni-novini-50241247.html> (дата звернення: 12.05.2022).

повністю залежний від РФ [Російської Федерації] білоруський диктатор

[...Путіна не підтримали навіть його найближчі прихильники.] Ніхто, окрім *повністю залежного від РФ* (Російської Федерації) *білоруського диктатора* Олександра Лукашенка, не згадав про війну в Україні.

Від Путіна відвернулись навіть союзники. Саміт ОДКБ показав тотальну ізоляцію російського диктатора – огляд ЗМІ. *НВ*. 2022. 17 трав. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/vtorgnennya-rosiji-v-ukrajinu-ne-pidtrimali-lideri-odkb-na-zasidanni-16-travnja-zahidni-zmi-50242822.html> (дата звернення: 17.05.2022).

потішний президент Білорусі

Він [Володимир Путін] навіть виявився нездатним на перемовини зі своїм колишнім кухарем-бандитом [Євгеном

Пригожиним], делегувавши їх *потішному президенту Білорусі* Олександрові Лукашенку.

Гулик І. Марш Пригожина як трейлер громадянської війни. *Еспресо*. 2023. 25 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/25/7408475/> (дата звернення: 25.06.2023).

самозваний «президент» Білорусі

Самозваний «президент» Білорусі Олександр Лукашенко ще наприкінці березня допустив розміщення у країні російської тактичної ядерної зброї (ТЯЗ).

Шевчук В. Невмілий ядерний блеф: як Росія та Білорусь знову шантажують Україну та НАТО. *Апостроф*. 2023. 26 трав. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2023-05-25/> (дата звернення: 25.05.2023).

соратник Кремля

[Більшість росіян з надією очікували прихід Нового 2021 року. І це не дивно. Пандемія повністю змінила звичний порядок і ускладнила і без того непросте життя мільйонів людей.] Отруєння [Олексія] Навального, яке ледь не призвело до його загибелі, зміна Конституції, за новою редакцією якої [Володимир] Путін отримав право практично довічного царювання, «закиди» диктатора [Олександра] Лукашенка, *соратника Кремля...*

Федоренко Ю. 2021. Підсумки для Путіна. Частина 1. *Цензор.НЕТ*. 2022. 1 січ. URL: https://censor.net/ua/blogs/3311428/2021_pidsumky_dlya_putina_c_hastyna1 (дата звернення: 21.01.2022).

спільник [Володимира] Путіна

«Він [Олександр Лукашенко] ... *спільник* [Володимира] Путіна, і він має постати перед судом за те, що відбувається в Україні», – написала вона [Світлана Тіхановська] у Твіттері.

Дікінсон П. Все не за планом: що змінилося між Путіним та Лукашенком. *НВ*. 2022. 12 трав. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/viyna-rosiji-v-ukrajini-yak-lukashenko-zradiv-putina-ostanni-novini-50241247.html> (дата звернення: 12.05.2022).

сусіда, який остаточно втратив розум та практично «згвалтував» власну країну, щоб залишитися при владі

[Більшість росіян з надією очікували прихід Нового 2021 року. І це не дивно. Пандемія повністю змінила звичний порядок і ускладнила і без того не просте життя мільйонів людей.] Отруєння [Олексія] Навального, яке ледь не призвело до його загибелі, зміна Конституції, за новою редакцією якої [Володимир] Путін отримав право практично довічного царювання, «закиди» диктатора [Олександра] Лукашенка..., *сусіда, який остаточно втратив розум та практично «згвалтував» власну країну, щоб залишитися при владі.*

Федоренко Ю.2021. Підсумки для Путіна. Частина 1. *Цензор.НЕТ*. 2022. 1 січ. URL: https://censor.net/ua/blogs/3311428/2021_pidsumky_dlya_putina_chastyna1 (дата звернення: 21.01.2022).

сцикун вусатий

В Білорусі *сцикун той вусатий* – карлику в ноги кланяється, ліг під нього, – ексфутболіст збірної України Федецький про Лукашенка. *Еспресо*. 2022. 10 черв. URL: <https://espresso.tv/v-> (дата звернення: 21.10.2022).

трьохвідсотковий таракан

Нагадаємо, раніше активісти вже наголошували, що блокування російських і білоруських торговельних маршрутів, які прокладені через країни Євросоюзу до кордону із РБ, підірве і без того вже кволу економіку держав, якими тимчасово керують «бункерний карлик» [Володимир Путін] та *«трьохвідсотковий таракан»* [Олександр Лукашенко].

Українців у Польщі закликають до масових акцій по блокуванню москальських фур. *Київлада*. 2022. 16. берез. URL: <https://kievvlav.com.ua/news/> (дата звернення: 23.03.2022).

цинічний (анти)білоруський диктатор

Адже *цинічний (анти)білоруський диктатор* [Олександр Лукашенко] рано чи пізно зійде з історичної сцени (як і його сьогоднішній кремлівський патрон) [Володимир Путін].

Стріха М. У Мінську тотальний погром усього білоруського. Що робити Києву? *Україна молода*. 2023. 29 листоп. URL:

<https://www.umoloda.kiev.ua/number/3883/180/179824/> (дата звернення: 29.11.2023).

ЛУНЕГОВ ОЛЕКСАНДР

колаборант у рясі

Колаборант у рясі: про кримінальну справу священника РПЦ [Російської православної церкви] Олександра Лунегова. Духовний фронт України. 2023. 12 лип. URL: <https://df.news/2023/07/12/> / (дата звернення: 26.12.2023).

ЛУЦЕНКО ЮРІЙ

один із найяскравіших українських VIPів, які вступили до лав ТРО (територіальної оборони) Збройних сил України та воюють на фронті

Колишній генпрокурор Юрій Луценко – один із найяскравіших українських VIPів, які вступили до лав ТРО (територіальної оборони) Збройних сил України та воюють на фронті.

Дубинянський М. Українська молодість. *Українська правда*. 2022. 27 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/08/27/7364937/> (дата звернення: 27.08.2022).

ЛЬОВА-БЄЛОВА МАРІЯ

дитячий омбудсмен РФ [Російської Федерації], яку розшукує Гаага

Посланець Папи зустрівся із дитячим омбудсменом РФ [Російської Федерації], яку розшукує Гаага. *Українська правда*. 2023. 29 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/29/7404326/> (дата звернення: 29.05.2023).

ЛЬОВОЧКІНА ЮЛІЯ

одіозна экс-регіоналка з ОПЗЖ [Опозиційної платформи – За життя]

Чебан Н. *Одіозна экс-регіоналка з ОПЗЖ [Опозиційної платформи – За життя]* вирішила скласти депутатський мандат: стала відома причина. *TELEGRAF*. 2022. 30 листоп. URL: <https://telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2022-11-30/572> (дата звернення: 30.11.2022).

МАЗУРАШУ ГЕОРГІЙ

клоун на побігеньках ляльководів із Буковеля

...[Георгій] Мазурашу, якому заважає українська мова, – знову довів, що разом із Зе-командою був і лишається *клоунами на побігеньках ляльководів з Буковеля*.

«Слуги» Зеленського насаджують в Україні путінізм. *Останній Бастіон*. 2023. 22 квіт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 22.04.2022).

підпанок олігархів

...*Підпанок олігархів* [Георгій] Мазурашу, якому заважає українська мова, – знову довів, що разом із Зе-командою був і лишається *клоунами на побігеньках ляльководів з Буковеля*.

Там само.

сумнозвісний нардеп із Буковини

Сумнозвісний нардеп із Буковини – підпанок олігархів [Георгій] Мазурашу, якому заважає українська мова, – знову довів, що разом із Зе-командою був і лишається *клоунами на побігеньках ляльководів з Буковеля*.

Там само.

МАКРОН ЕММАНУЕЛЬ

підлабузник [Володимира] Путіна

[Борис] Джонсон називав [Еммануеля] Макрона «*підлабузником* [Володимира] *Путіна*», коли той їздив до Москви – експомічник. *Українська правда*. 2023. 23 трав. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/05/18/7161955/> (дата звернення: 03.06.2023).

путінський підлабузник

Степанюк М. Джонсон якось назвав Макрона «*путінським підлабузником*» через поїздку у Москву – експомічник. *Факти*. 2023. трав. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20230518> (дата звернення: 03.06.2023).

МАЛЕНЧЕНКО ЯРОСЛАВ

ексCOORDINATOR проросійського руху «Український вибір»

Спікером Південноукраїнської АЕС став *ексCOORDINATOR проросійського руху «Український вибір»* Ярослав Маленченко.

Лозовенко Т. Спікером Південноукраїнської АЕС став ексCOORDINATOR руху Медведчука. *Українська правда*. 2023. 19 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/09/19/7420535/> (дата звернення: 19.09. 2023).

ексCOORDINATOR руху [Віктора] Медведчука

Лозовенко Т. Спікером Південноукраїнської АЕС став *ексCOORDINATOR руху Медведчука*. *Українська правда*. 2023. 19 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/09/19/7420535/> (дата звернення: 19.09. 2023).

МАРЧЕНКО ОКСАНА

теледіва, яка прославляла в Києво-Печерській лаврі Московський патріархат

[Оксана] Марченко була *теледівою, яка прославляла у Києво-Печерській лаврі Московський патріархат*.

Щупальця Медведчука: чи має Путін план «Б» для свого кума. *ТСН*. 2023. 17 квіт. URL: <https://tsn.ua/exclusive/> (дата звернення: 17.04.2023).

МАСК ІЛОН

геніальний виродок

Геніальний виродок: Ілон Маск назвав дурнями тих, хто допомагає Україні. *NEWSUA*. 2023. 26 жовт. URL: <https://newsua.one/news-military/91002.html> (дата звернення: 26.10.2023).

ситуативний попутник [Росії]

Її [Росії] *ситуативні попутники* на зразок Ілона Маска керовані не щирою прихильністю до Кремля, а виключно страхом за власну долю.

Дубинянський М. Хроніка радіоактивного попелу. *Українська правда*. 2022. 15 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/15/7372045/> (дата звернення: 15.10.2022).

МАТВІЄНКО ВАЛЕНТИНА

алкоголічка із Шепетівки

Фюрер [Володимир Путін] вирішив звернутися до нації, а якась *алкоголічка із Шепетівки* [Валентина Матвієнко] заявить, що це недоцільно.

Черновол Катерина, Радченко Адріан. Путін люто помахав «ядерною дубиною», але раптово його затиснули – Андрій Піонтовський. Намагаючись переграти весь світ, Путін загнав себе у пастку. *Апостроф*. 2022. 29 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/world/ex-ussr/2022-09-29/> (дата звернення: 29.09.2022).

близька соратниця [Володимира] Путіна

Але точно одне – ця жінка [Валентина Матвієнко] ... *близька соратниця* [Володимира] *Путіна* і вона, як ніхто інший, причетна до жорстоких і кривавих смертей українців у цій війні.

Валя із Шепетівки: як живе соратниця Путіна, поки її батьківщина у вогні. *ТСН*. 2022. 27 квіт. URL: <https://tsn.ua/lady/news/obschestvo/golovna-licemirka-rosiyi-scho-vidomo-pro-valentinu-matviyenko-yaka-pidtrimuye-viynu-v-ukrayini-2030344> (дата звернення: 23.05.2022).

Валя із Шепетівки

Валя із Шепетівки: як живе соратниця Путіна, поки її батьківщина у вогні. *ТСН*. 2022. 27 квіт. URL: <https://tsn.ua/lady/news/obschestvo/golovna-licemirka-rosiyi-scho-vidomo-pro-valentinu-matviyenko-yaka-pidtrimuye-viynu-v-ukrayini-2030344> (дата звернення: 23.05.2022).

зрадниця українського народу, яка через розуміння своєї подвійної зрадливості сьогодні дозволяє обстоювати найжорстокіші ідеї щодо нищення свого народу

Не всі ж люди були на зразок мадам [Валентини] Матвієнко, *зрадниці українського народу, яка через розуміння своєї подвійної зрадливості сьогодні дозволяє обстоювати найжорстокіші ідеї щодо нищення свого народу*.

Павло Гриценко: Питання мови стало питанням вибору майбутнього шляху. *Україна молода*. 2022. 18 липня. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3812/164/167857/> (дата звернення: 18.07.2022)

одна з головних лицемірок Росії

Ця 72-річна жінка [Валентина Матвієнко] у вбраннях від Chanel, дорогими прикрасами з перлами, діамантовим годинником за сотні тисяч доларів і величезним начосом на голові, насправді *одна з головних лицемірок Росії*, адже сама є уродженкою України.

Там само.

одна з головних корупціонерок

Але точно одне – ця жінка [Валентина Матвієнко] *одна з головних корупціонерок...*

Там само.

одна із соратниць російського фюрера [Володимира Путіна]

Валентина Матвієнко – голова Ради Федерації, а також *одна із соратниць російського фюрера [Володимира Путіна]*.

Прокопчук І. «Валька-стакан»: чому до путіністки Матвієнко причепилося таке прізвище. *Версії*. 2022. 16 лип. URL: <https://versii.if.ua/> (дата звернення: 16.07.2022).

одна з головних соратниць російського фюрера, ім'я якої стоїть під документом, що дозволяє [Володимирові] Путіну використовувати війська за межами Росії

Однією з головних соратниць російського фюрера, ім'я якої стоїть під документом, що дозволяє [Володимирові] Путіну використовувати війська за межами Росії, стала ніхто інша, як Валентина Матвієнко – голова Ради Федерації.

Валя із Шепетівки: як живе соратниця Путіна, поки її батьківщина у вогні. *ТСН*. 2022. 27 квіт. URL: <https://tsn.ua/lady/news/obschestvo/golovna-licemirka-rosiyi-scho-vidomo-pro-valentynu-matviyenko-yaka-pidtrimuye-viynu-v-ukrayini-2030344> (дата звернення: 23.05.2022).

соратниця Путіна з Санкт-Петербурга, яка також брала участь в анексії Криму в 2014 році

Валентина Матвієнко – ще одна *соратниця Путіна з Санкт-Петербурга, яка також брала участь в анексії Криму у 2014 році.*

Кербі П. Найближче коло Путіна, яке керує війною.
BBB NEWS I Україна. 2022. 3 берез.
URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60605427> (дата
звернення: 14.04.2022).

МЕДВЕДЄВ ДМИТРО

високопоставлений алкоголік

Але він [Дмитро Медведєв] *високопоставлений алкоголік*, тому час від часу до його слів треба дослухатись не лише *професійним* психіатрам, але й звичайним людям, це допоможе зрозуміти, про що говорять у кремлі.

Це важливо!!! «Дімон-алкогном» де-факто визнав поразку росії у війні та розповів про наступний рівень. *мус.news.* 2022. 15 верес.
URL: <https://musc.news/ua/mneniya/> (дата звернення: 31.10.2022).

головний алкоголік росії

«*Головний алкоголік росії*» Медведєв почав відкрито скаржитися на Путіна – ЗМІ. 5 канал. 2022. 18 серп. URL: <https://www.5.ua/svit/> (дата звернення: 18.08. 2022).

дімон-алкогном

Це важливо!!! «Дімон-алкогном» де-факто визнав поразку росії у війні та розповів про наступний рівень. *Мус.news.* 2022. 15 верес.
URL: <https://musc.news/ua/mneniya/> (дата звернення: 31.10.2022).

кремлівський алкогном

Петренко Д. *Кремлівський алкогном* Медведєв назвав Дуду «польською мерзотою» та «г**ном» і пофантазував про його четвертування на Красній площі. *NEWSUA.* 2023. 23 черв. URL: <https://newsua.one/news-world/85507.html> (дата звернення: 23.06.2023).

кремлівський алкоголік

Миленко В. *Кремлівський алкоголік* Медведєв відреагував на можливе перейменування росії в «московію». *LIVE*. 2023. 11 берез. URL: <https://politics.novyny.live/> (дата звернення: 05.05.2023).

переконаний алкоголік

Усім відомо, що заступник голови радбезу рф [російської федерації] дмитро медведєв – *переконаний алкоголік* і часто верзе казна-що.

Це важливо!!! «Дімон-алкогном» де-факто визнав поразку росії у війні та розповів про наступний рівень. *тус.news*. 2022. 15 верес. URL: <https://tuc.news/ua/mneniya/> (дата звернення: 31.10.2022).

поплічник диктатора РФ [Російської Федерації]

На хвилі таких емоцій *поплічник диктатора РФ* [Російської Федерації] [Дмитро Медведєв] навіть процитував Одкровення Іоанна Богослова («Апокаліпсис»).

Вороніна А. Погрожує судом людським і Божим: Медведєв накинувся на Зеленського через УПЦ МП. *Главред*. 2023. 2 квіт. URL: <https://glavred.net/world/> (дата звернення: 05.06.2023).

прихвостень [Володимира] Путіна

Прихвостень [Володимира] *Путіна* [Дмитро Медведєв] навіть почав цитувати церковні книги, так «пройнявся» долею московського патріархату в Україні.

Там само.

прихвостень російського диктатора Володимира Путіна

«Впевнений, вони [представники української влади] постануть не тільки перед судом людським, але перш за все перед Його судом. І отримають за все скоєне», – написав *прихвостень російського диктатора Володимира Путіна* [Дмитро Медведєв].

Там само.

так званий «заступник голови радбезу рф [російської федерації]»

Так званий «заступник голови радбезу рф [російської федерації]» Дмитро Медведєв обізвав президента Польщі Анджея Дуду, який порівняв Росію з диким звіром, вартим відстрілу.

Петренко Д. *Кремлівський алкогом* Медведєв назвав Дуду «польською мерзотою» та «г**ном» і пофантазував про його четвертування на Красній площі. *NEWSUA*. 2023. 23 черв. URL: <https://newsua.one/news-world/85507.html> (дата звернення: 23.06.2023).

хмільний рупор Кремля

Чекаємо, поки *хмільний рупор Кремля* [Дмитро Медведєв] прокинеться, і, похмелившись, видасть чергову страшилку про «ядерну кнопку...».

Алкаш Медведєв таки прокинувся і вирішив... *YouTube*. 2023. 17 лип. URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення: 17.07.2023).

МЕДВЕДЧУК ВІКТОР

абсолютне та порожнє минуле

Чорновол К. «Він – *абсолютне та порожнє минуле*»: Подоляк відреагував на скандальну «статтю» Медведчука *УНІАН*. 2023. 16 січ. URL: <https://www.unian.ua/politics/> (дата звернення: 16.01.2023).

втікач №1

Ткач М. *Втікач №1*. В пошуках Медведчука. *Українська правда*. 2022. 16 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/03/16/7331732/> (дата звернення: 16.03.2022).

гауляйтер України

Стати *гауляйтером України* куму [Володимира] Путіна [Вікторіві Медведчуку] так і не судилося.

Кравець Р., Романюк Р. Два плани Кремля. Хто мав керувати Україною, якби впав Київ. *Українська правда*. 2023. 5 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/5/7391273/> (дата звернення: 16.05.2023).

головний агент [Володимира] Путіна

...Через 47 днів, так і не дочекавшись захоплення Києва, де він [Віктор Медведчук] мав стати якщо не президентом, то прем'єр-міністром, контррозвідники вчислили «нору» *головного агента* [Володимира] Путіна.

Щупальця Медведчука: чи має Путін план «Б» для свого кума. *ТСН*. 2023. 17 квіт. URL: <https://tsn.ua/exclusive/> (дата звернення: 17.04.2023).

головний «експерт» з України

[Зараз (Віктор) Медведчук живе з сім'єю у Москві.] А все, що йому залишається, – намагатися позиціонувати себе в Кремлі *головним «експертом» з України*.

Кравець Р., Романюк Р. Два плани Кремля. Хто мав керувати Україною, якби впав Київ. *Українська правда*. 2023. 5 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/5/7391273/> (дата звернення: 16.05.2023).

головний представник «русского мира»

«Українська правда» розбиралась, як вдалося втекти *головному представнику «русского мира»* [Вікторові Медведчуку] і де він може бути зараз.

Ткач М.Втікач №1. В пошуках Медведчука. *Українська правда*. 2022. 16 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/03/16/7331732/> (дата звернення: 16.03.2022).

зрадник і політичний покидьок

Стаття [Віктора] Медведчука [«Український синдром. Анатомія сучасного воєнного протистояння»] – спроба *зрадника і політичного покидька* повернутись в інформаційно-політичний простір.

Фесенко В. Віддає борги Путіну та хоче повернутися у політику. Про що говорить стаття Медведчука. *NV NEV VOICE*. 2023.16 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/> (дата звернення: 16.01.2023).

зрадник України, який ніколи не відхрещувався від симпатії до кремлівської влади й навіть пишався родинними зв'язками з [Володимиром] Путіним

Рік тому, 12 квітня 2022 року, було затримано *зрадника України, який ніколи не відхрещувався від симпатії до кремлівської влади і навіть пишався родинними зв'язками з [Володимиром] Путіним* [Віктора Медведчука].

Щупальця Медведчука: чи має Путін план «Б» для свого кума. *ТСН*. 2023. 17 квіт. URL: <https://tsn.ua/exclusive/> (дата звернення: 17.04.2023).

керівник проросійської частини українського політикуму

[Увесь вечір 12 квітня український сегмент соцмереж екзальтовано радів: схопили (Віктора) Медведчука!] Подія дійсно непересічна: кум Путіна, олігарх, *керівник проросійської частини українського політикуму*.

Кузьменко Є. Що тепер Україні робити з Медведчуком? Відповідають українські політики та посадовці. *Цензор.НЕТ*. 2022. 13 квіт. URL: https://censor.net/ua/resonance/3333798/scho_teper_ukrayini_robyty_z_medvedchukom_vidpovidayut_ukrayinski_polityky_ta_posa_dovtsi (дата звернення: 13.04.2022).

«конкурент номер один» для [Володимира]Зеленського

[В'ячеслав] Володін називає [Віктора] Медведчука *«конкурентом номер один»* для [Володимира] Зеленського та нібито «всі це розуміють».

Мазуренко А. Глава Думи РФ заявив, що Зеленський відповість, якщо щось станеться з Медведчуком. *Українська правда*. 2022. 13 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/13/7339429/> (дата звернення: 27.02.2024).

король бензоколонки

Король бензоколонки. «Схеми» знайшли новий бізнес Медведчука в Росії. *Радіо Свобода*. 2023. 21 берез. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 21.03.2023).

«космонавт» – у поганому сенсі слова

Що ж, для цього *«космонавта»* – у поганому сенсі слова [Медведчука] – не спрацювало знамените «Поехали!».

Кізілов Є. Зеленський розкрив перші деталі затримання Медведчука. *Українська правда*. 2022. 13 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/13/7339213/> (дата звернення: 27.02.2024).

кум м'ясника

«Бігус-інфо» дає вперше унікальні документи, як цей кум м'ясника [Володимира Путіна] [Віктор Медведчук] привласнював у держави найжирнішу нафтогазову галузь.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. . URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

кум того самого [володимира] путіна, котрий ненавидить український народ і готовий його фізично знищити

Кум того самого [володимира] путіна, котрий ненавидить український народ і готовий його фізично знищити [Володимир Медведчук].

Пархомчук Т. Зе-рейтинг — понад усе: небезпека владного популізму посеред розпалу війни. *Україна молода*. 2022. 16 черв. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3808/180/167108/> (дата звернення: 27.09.2022).

людина впливова й важлива для Російської Федерації

За словами [Михайла] Подоляка, [Віктора] Медведчука в Україні хтось «брендував» як *людину впливову і важливу для Російської Федерації*, а з'ясувалось, що він їм практично не потрібний.

Рощіна О. Росія ігнорує спецпереговори про Маріуполь, і Медведчук її не цікавить – Подоляк. *Українська правда*. 2022. 29 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/29/7342836/> (дата звернення: 27.05.2022).

«миротворець», якого «чують» у Москві

«Встановлено, що фігурант [Віктора Медведчука] займався “розкруткою” медійного образу поплічника кремля як “миротворця”, якого “чують” у Москві [Віктора Медведчука]...».

СБУ затримала одного з піарників Медведчука. *Українська правда*. 2023. 12 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/04/12/7397534/> (дата звернення: 16.04.2023).

найближча до [Володимира] Путіна людиною в Україні

Перший проєкт прогнозовано був пов'язаний із *найближчою до [Володимира] Путіна людиною в Україні* – його кумом Віктором Медведчуком.

Кравець Р., Романюк Р. Два плани Кремля. Хто мав керувати Україною, якби впав Київ. *Українська правда*. 2023. 5 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/5/7391273/> (дата звернення: 16.05.2023).

найстатусніший російський агент

Про що говорить факт обміну, чи виправданим був обмін *найстатуснішого російського агента* [Віктора Медведчука] та як це корелюється з оголошенням у РФ [Російській Федерації] часткової мобілізації, читайте в матеріалі «Апострофа».

Захаров Д. Кремлівська шизофренія: як обмін «азовців» посварив Кадирова з Путіним : обмін «азовців» став серйозним успіхом Києва. *Апостроф*. 2022. 22 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/foreign-policy/2022-09-22/> (дата звернення: 22.09.2022).

наш цінний актив

Але [Віктор] Медведчук є *нашим цінним активом*...

Кузьменко Є. Що тепер Україні робити з Медведчуком? Відповідають українські політики та посадовці. *Цензор.НЕТ*. 2022. 13 квіт. URL: https://censor.net/ua/resonance/3333798/scho_teper_ukrayini_robity_z_medvedchukom_vidpovidayut_ukrayinski_polityky_ta_posadovtsi (дата звернення: 13.04.2022).

один із «гаманців» [Володимира] Путіна

У спецслужбах кажуть, що перед тим встигли «відпрацювати» [Віктора] Медведчука, який був ще й *одним з «гаманців» [Володимира] Путіна*.

Щупальця Медведчука: чи має Путін план «Б» для свого кума. *ТСН*. 2023. 17 квіт. URL: <https://tsn.ua/exclusive/> (дата звернення: 17.04.2023).

один із головних бенефіціарів розкрадання виділених Кремлем на підривну роботу мільярдів і створення вкрай нереалістичної картини ставлення українців до дефективного молодшого брата

І кум [Володимира] Путіна Віктор Медведчук тут цілком легітимна ціль – як *один із головних бенефіціарів розкрадання виділених Кремлем на підривну роботу мільярдів і створення вкрай нереалістичної картини ставлення українців до дефективного молодшого брата*.

Волох К. Плішиве чмо відчайдушно шукає винних. *Gazeta.ua*. 2022. 27 верес. URL: <https://gazeta.ua/blog/57966/plishive> (дата звернення: 27.09.2022).

один із головних проросійських політиків в Україні, який підозрюється в низці тяжких злочинів проти національної безпеки

[Віктор] Медведчук – *один з головних проросійських політиків в Україні, який підозрюється у низці тяжких злочинів проти національної безпеки*

Ткач М. Втікач №1. В пошуках Медведчука. *Українська правда*. 2022. 16 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/03/16/7331732/> (дата звернення: 16.03.2022).

один із тих небагатьох в Україні, хто про російське вторгнення достеменно знав

І [Віктор] Медведчук, як переконують співрозмовники в його партії, був *одним із тих небагатьох в Україні, хто про російське вторгнення достеменно знав*.

Кравець Р., Романюк Р. Два плани Кремля. Хто мав керувати Україною, якби впав Київ. *Українська правда*. 2023. 5 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/5/7391273/> (дата звернення: 16.05.2023).

офіційний резидент Кремля

...Лиш лінивий не називав [Віктора] Медведчука *офіційним резидентом Кремля*.

Щупальця Медведчука: чи має Путін план «Б» для свого кума. *ТСН*. 2023. 17 квіт. URL: <https://tsn.ua/exclusive/> (дата звернення: 17.04.2023).

політично збанкрутілий посіпака нацистів

Ніякої більшої шкоди цей *політично збанкрутілий посіпака нацистів* [Віктор Медведчук] для української держави та нації вже не зробить.

Кузьменко Є. Що тепер Україні робити з Медведчуком? Відповідають українські політики та посадовці. *Цензор.НЕТ*. 2022. 13 квіт. URL: https://censor.net/ua/resonance/3333798/scho_teper_ukrayini_robyty_z_medvedchukom_vidpovidayut_ukrayinski_polityky_ta_posadovtsi (дата звернення: 13.04.2022).

політично збанкрутілий посіпака нацистів

Ніякої більшої шкоди цей *політично збанкрутілий посіпака нацистів* [Віктор Медведчук] для української держави та нації вже не зробить.

Там само.

посіпака [Володимира] Путіна

...За словами *посіпаки* [Володимира] *Путіна* [Віктора Медведчука], «південний схід мав більше як людських, так і фінансових ресурсів, що аж ніяк не вписувалося в прозахідну картину України», бо нібито там жили «надто горді, надто вільні, надто багаті люди».

Балачук І. Медведчук написав статтю про Україну: погрожує, що війна перекинеться на інші країни Європи. *Українська правда*. 2023. 16 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/01/16/7385021/> (дата звернення: 16.01.2023).

посіпака російського диктатора

Посіпака російського диктатора [Віктор Медведчук] також вважає, що «необхідно створити політичний рух із тих, хто не здався, хто не зрікся своїх переконань під страхом смерті та в'язниці, хто не бажає, щоб його країна стала місцем геополітичних розбірок», а «світ має почути таких людей».

Там само.

унікальний обмінний фонд

Але [Віктор] Медведчук є...*унікальним обмінним фондом*.

Кузьменко Є. Що тепер Україні робити з Медведчуком? Відповідають українські політики та посадовці. *Цензор.НЕТ*. 2022. 13 квіт. URL: https://censor.net/ua/resonance/3333798/scho_teper_ukrayini_robity_z_medvedchukom_vidpovidayut_ukrayinski_polityky_ta_posadovtsi (дата звернення: 13.04.2022).

Рамзан Медведчук

Цей, як я його називаю, *Рамзан Медведчук* [Віктор Медведчук], дістав, що хотів.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і секоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

типовий російський «моня»

І на світ з'явився *типовий російський «моня»* — саме на жалюгідного російського військовополоненого скидався [Віктор] Медведчук після свого затримання, хоча на ньому була українська військова форма, яка йому зовсім не личила.

Щупальця Медведчука: чи має Путін план «Б» для свого кума. *ТСН*. 2023. 17 квіт. URL: <https://tsn.ua/exclusive/> (дата звернення: 17.04.2023).

холуй #уйла

Там десь у вас у Львові судять *холуя #уйла* [Віктора Медведчука].

Там само.

штатний посіпака кремля

Штатний посіпака кремля [Віктор] медведчук квакає те, що треба москві.

Арестович не зробив жодного кроку без Єрмака. Отже, Банкову влаштовує — Віталій Гайдукевич. *5 канал*. 2022. 20 груд. URL: <https://uazmi.org/video/post/pESj3wlkIX8> (дата звернення: 12.05.2022).

МЕДВЕДЧУК ВІКТОР, МАРЧЕНКО ОКСАНА

пара на мільярд

Попович І. *Пара на мільярд*: як дружина Медведчука фінансувала гвардію Росії. *Європейська правда*. 2023. 27 лют. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/02/27/697466/> (дата звернення: 27.02.2023).

МЕДИНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР

головний переговорник РФ [Російської Федерації]

Тищенко К. *Головний переговорник РФ* лякає, що Польща хоче «відгризти» в Україні території. *Українська правда*. 2022. 18 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/18/7347073/> (дата звернення: 18.05.2022).

МИТРОПОЛИТ АНТОНІЙ (ПАКАНИЧ)

гауляйтер московського патріархату в разі очікуваної окупації України росією

Чи з точки зору перспективи стати *гауляйтером московського патріархату в разі очікуваної окупації України росією* для митрополита Антонія [Паканича] такі заяви [про заборону Української православної церкви Московського патріархату] не вигідні?

Речник ПЦУ впевнений, що заяви Паканича допомагають росії виправдовувати військові злочини. *Духовний фронт України*. 2023. 24 черв. URL: <https://df.news/2022/06/24/> (дата звернення: 24.06.2022).

головний ідейний натхненник підкорення церкви Москві

Саме він [митрополит Бориспільський і Броварський Антоній (Паканич)] був *головним ідейним натхненником підкорення церкви Москві*.

Мигаль М. СБУ прийшла з обшуками до найвпливовішого єпископа Московської церкви в Україні – ЗМІ. *Главком*. 2022. 9 груд. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 09.12.2022).

головний лобіст кирила гундяєва в УПЦ [Українській православної церкві]

«Уже 2 дні *головний лобіст кирила гундяєва в УПЦ* [Українській православної церкві] – митрополит Антоній Паканич вивозить майно зі своєї лаврської келійки...» – написав [Андрій] Пінчук, відомий ініціативою щодо збору підписів священників під закликом піддати патріарха кірила церковному суду за підбурювання росіян до війни в Україні.

Левченко М. Митрополит Паканич спакує майно в мікроавтобус на фоні виселення УПЦ з Лаври. *proslav.info*. 2023. 15 берез. URL: <https://proslav.info/> (дата звернення: 15.03.2023).

лідер проросійського крила в УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату]

Варто зазначити, що митрополит у Борисполі **Антоній (Паканич)** є *лідером проросійського крила в УПЦ МП* [Української православної церкви Московського патріархату].

Проросійський єрарх УПЦ МП Паканич, який раніше дзвонив у Москву, пожалівся Зеленському. *Духовний фронт України*. 2022. 16 черв. URL: <https://df.news/2022/06/16/> (дата звернення: 16.06.2022).

найвпливовіший єпископ Московської церкви в Україні

Мигаль М. СБУ прийшла з обшуками до *найвпливовішого єпископа Московської церкви в Україні* – ЗМІ. *Главком*. 2022. 9 груд. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 09.12.2022).

неформальний лідер проросійського крила

Саме так у грудні 2022 року під санкції за рішенням РНБО потрапив головний спонсор УПЦ Вадим Новинський, намісник Києво-Печерської Лаври митрополит Павел, митрополит Антоній, керуючий справами УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату] і *неформальний лідер проросійського крила*, та архієпископи-колаборанти з анексованих єпархій УПЦ в Криму, на Півдні і на Донбасі.

Романюк Р. Закон Божий. Як і коли Рада хоче заборонити Московський патріархат. *Українська правда*. 2023. 6 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/11/6/7427351/> (дата звернення: 06.11.2023).

один із головних проросійських ідеологів у керівництві УПЦ [Української православної церкви]

Колишні представники УПЦ [Української православної церкви] називають його [митрополита Бориспільського й Броварського Антонія (Паканича)] *одним із головних проросійських ідеологів у керівництві УПЦ* [Української православної церкви].

Рощина В. «Колаборанти в рясі?» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська правда*. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

один із претендентів на посаду керівника УПЦ [Української православної церкви]

У 2014-му, після смерті митрополита Володимира (Сабодана), він [митрополит Бориспільський і Броварський Антоній (Паканич)] був *одним із претендентів на посаду керівника УПЦ* [Української православної церкви].

Там само.

основний учасник передачі церковної влади «під Москву»

«Усі прекрасно знають, що у часи [Віктора] Януковича основним учасником ... передачі церковної влади «під Москву» є Антоній (Паканич)», – говорить [Олександр] Драбинко.

Мигаль М. СБУ прийшла з обшуками до найвпливовішого єпископа Московської церкви в Україні – ЗМІ. *Главком*. 2022. 9 груд. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 09.12. 2022).

основний учасник спроб зміщення предстоятеля УПЦ (МП) [Української православної церкви (Московського патріархату)] митрополита Володимира [Сабодана]

«Усі прекрасно знають, що у часи [Віктора] Януковича *основним учасником спроб зміщення предстоятеля УПЦ (МП) [Української православної церкви (Московського патріархату)] митрополита Володимира (Сабодана)...* є Антоній (Паканич)», – говорить [Олександр] Драбинко.

Там само.

перша [людина] в числі adeptів Москви в [Московській церкві в Україні]

Антоній (Паканич) – фактично друга людина в ієрархії Московської церкви в Україні, але *перша в числі adeptів Москви в цій структурі* [Московській церкві в Україні].

Там само.

підсанкційний піп УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату]

Підсанкційний піп УПЦ МП вивозить речі із Лаври (фото, відео). *True. UA*. 2023. 15 берез. URL: <https://trueua.info/news> (дата звернення: 24.05. 2023).

«права рука» предстоятеля УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату] Онуфрія (Березовського)

ЗМІ називають його [митрополита Антонія (Паканича)] *«правою рукою» предстоятеля УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату] Онуфрія [Березовського]*.

Там само.

проросійський єрарх

Маніпулюючи фактами та виставляючи Україну в негативному світлі в європейських інституціях, *проросійський єрарх* [митрополит Антоній (Паканич)] подав інформацію так, ніби українська влада бореться із вірою чи релігією, що дійсно суперечить міжнародним конвенціям з прав людини та іншим міжнародним документам.

Проросійський митрополит УПЦ МП Паканич пожалівся ЄС на українську владу. *Духовний фронт України*. 2023. 19 черв. URL: <https://df.news/2022/06/19/> (дата звернення: 19.06. 2022).

проросійський митрополит УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату]

Проросійський митрополит УПЦ МП Паканич пожалівся ЄС на українську владу. *Духовний фронт України*. 2023. 19 черв. URL: <https://df.news/2022/06/19/> (дата звернення: 19.06. 2022).

фактично друга людина в ієрархії Московської церкви в Україні, але перша в числі адептів Москви в цій структурі

Антоній (Паканич) – *фактично друга людина в ієрархії Московської церкви в Україні, але перша в числі адептів Москви в цій структурі*.

Мигаль М. СБУ прийшла з обшуками до найвпливовішого єпископа Московської церкви в Україні – ЗМІ. *Главком*. 2022. 9 груд. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 09.12. 2022).

фігурант справи ГПУ [Генеральної прокуратури України] часів Юрія Луценка про нібито спробу Віктора Януковича незаконно змістити митрополита Володимира [Сабодана]

Також він [митрополит Бориспільський і Броварський Антоній (Паканич)]є *фігурантом справи ГПУ [Генеральної прокуратури України] часів Юрія Луценка про нібито спробу Віктора Януковича незаконно змістити митрополита Володимира [Сабодана]*.

Рощина В. «Колаборанти в рясі?» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська*

pravda. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

МИТРОПОЛИТ ІЗЮМСЬКИЙ І КУП'ЯНСЬКИЙ ЄЛИСЕЙ (ІВАНОВ)

митрополит-зрадник

Корнієнко Я. «*Митрополити-зрадники*»: хто зі священнослужителів РПЦ в Україні підтримує Росію. *Слідство Інфо*. 2022. 8 груд. URL: <https://www.slidstvo.info/warnews/> (дата звернення: 03.01.2023).

митрополит-утікач

Митрополит Онуфрій замінив митрополита-втікача з Ізюма на єпископа з сусідньої єпархії. *Антикор*. 2022. 30 верес. URL: <https://antikor.com.ua/articles/578073> (дата звернення: 30.09.2022).

церковний колаборант

Ще одним *церковним колаборантом* виявився митрополит Ізюмський і Куп'янський Єлисей. [У миру його звали Олег Іванов].

Корнієнко Я. «*Митрополити-зрадники*»: хто зі священнослужителів РПЦ в Україні підтримує Росію. *Слідство Інфо*. 2022. 8 груд. URL: <https://www.slidstvo.info/warnews/> (дата звернення: 03.01.2023).

**МИТРОПОЛИТ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ЄПАРХІЇ ІОАСАФ
(ГУБЕНЬ), СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЬ КІЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ
ЛАВРИ ЗАХАРІЙ (ВОЙТЕНОК), МИТРОПОЛИТ
ТУЛЬЧИНСЬКИЙ І БРАЦЛАВСЬКИЙ ІОНАФАН (ЄЛЕЦЬКИХ),
РЕКТОР ПОЧАЇВСЬКОЇ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ ТА ВІКАРІЙ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ АРХІЄПИСКОП ШУМСЬКИЙ ІОВ
(СМАКОУЗ), ОТЕЦЬ ОЛЕГ (НЕХАЄВ) ІЗ ЗАПОРІЗЬКОЇ ЄПАРХІЇ
УПЦ [УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ]**

священники під підозрою

Священники під підозрою [підзаголовок]

Рощина В. «Колаборанти в рясі?» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська*

pravda. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

МИТРОПОЛИТ ОНУФРІЙ (БЕРЕЗОВСЬКИЙ)

агент КДБ СРСР [Комітету державної безпеки Союзу Радянських Соціалістичних Республік]

Російська православна церква в Україні (РПЦУ) на чолі з предстоятелем Онуфрієм (*агент КДБ СРСР [Комітету державної безпеки Союзу Радянських Соціалістичних Республік]*) – це релігійна агентурна мережа в нашій країні.

Омельченко Г. Під ковпаком спецслужб Путіна, або Зеленський – загроза українській державності. *Україна молода*. 2022. 6 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358/> (дата звернення: 10.03.2024).

агент російських спецслужб

І чи виходить, що сам Онуфрій є *агентом російських спецслужб*?

Про кремлівських агентів у рясах і мільярдера Новинського в Лаврі: інтерв'ю з протоієреєм Коваленком. *Громадське*. 2022. 6 груд. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 14.02.2023).

голий король

Андрій Пінчук: Онуфрій – *голий король*, він зруйнував те, що будувалося 30 років. *Главком*. 2023. 24 трав. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 03.06.2023).

голова «УПЦ МП» [Української православної церкви Московського патріархату], а фактично «Російської православної церкви» в Україні

Голова «УПЦ МП» [Української православної церкви Московського патріархату], а фактично «Російської Православної Церкви» в Україні Онуфрій говорить, що сила зброї та людська правда не мають ваги.

Совсун І. Гебіст у рясі Онуфрій проповідує мир «руським братам». *Останній Бастіон*. 2022. 24 серп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 04.09.2022).

«громаданін» Онуфрій

«Громаданін» Онуфрій. «Українська правда» публікує російські паспорти священнослужителів УПЦ. *Українська правда*. 2023. 7 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/7/7396895/> (дата звернення: 09.04.2023).

гебіст у рясі

Свою чергою, «Останній Бастіон» нагадує читачам, що очільник «УПЦ МП» [Української православної церкви Московського патріархату] *гебіст у рясі* Онуфрій днями зустрівся з узятими у полон російськими солдатами.

Московського попа з Луганщини судитимуть за співпрацю з окупантами. *Останній Бастіон*. 2022. 4 верес. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 04.09.2022).

посіпака [Володимира] Путіна

[Рівно нуль днів Росія або ті, хто до неї близький, нічого не крада.] Ось в УПЦ МП [Українській православній церкві Московського патріархату] вирішили не винаходити велосипед, оспівавши *посіпаку* [Володимира] *Путіна*, митрополита Онуфрія.

Лазур Н. «Батько наш Онуфрій»: в УПЦ МП вляпалися у черговий скандал, переспівавши хіт про Бандеру. *24 канал*. 2023. 17 січ. URL: <https://24tv.ua> (дата звернення: 31.01.2023).

путінський посіпака

[На ролику церковники переспівали відомий хіт про Бандеру.] Але за батька собі обрали *путінського посіпаку* – митрополита Онуфрія.

Арестович просить вибачення, а в УПЦ МП будуть «за церкву воювати» – головні новини ночі. *Informator. ua* 2023. 17 січ. URL: <https://informator.ua/> (дата звернення: 22.01.2023).

співвідповідальний за злочини росіян в Україні

Предстоятель церкви московського патріархату Онуфрій – *співвідповідальний за злочини росіян в Україні*, – релігієзнавець Ковальов. *Еспресо*. 2022. 27 черв. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 07.04.2023).

«стовп усієї України»

«Стовп усієї України»: Ломаченко знову вислужився перед Онуфрієм та УПЦ МП. *OBOZREVATEL*. 2023. 6 квіт. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/box/> / (дата звернення: 06.04.2023).

МИТРОПОЛИТИ ОНУФРІЙ (БЕРЕЗОВСЬКИЙ), АНТОНІЙ (ПАКАНИЧ)

верхівка Московської церкви [Української православної церкви Московського патріархату] в Україні

З Телеграм-каналу «Веселий піп». Фотожаба на митрополитів Антонія та Онуфрія, *верхівку Московської церкви [Української православної церкви Московського патріархату] в Україні* [напис під світлиною]

«Веселий піп» Андрій Пінчук: Онуфрій – голий король, він зруйнував те, що будувалося 30 років. *Главком*. 2023. 24 трав. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 03.06.2023).

МИТРОПОЛИТ ПАВЛО [ЛЕБІДЬ]

[Володимир] Жириновський у рясі

«Владика Павло [Лебідь] – [Володимир] Жириновський у рясі», — висловився свого часу один відомий у світі православний богослов.

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2023).

«екславрський» митрополит УПЦ [Української православної церкви України] (МП) [Московського патріархату]

СБУ [Служба безпеки України] повідомила про підозру «екславрському» митрополиту УПЦ (МП) [Української православної церкви України (Московського патріархату)] Павлу

(відео). *Украина криминальная*. 2023. 1 квіт. URL: <https://cripo.com.ua/news/crime/> (дата звернення: 01.04.2023).

«Паша-шарф Louis Vuitton».

Також українці придумали колишньому очільнику Лаври [митрополитові Павлу (Петрові Лебідю)] нове прізвисько – *«Паша шарф Louis Vuitton»*.

Бережанський І. «Вже не Паша Мерседес, а *Паша автозак*»: Мережа вибухнула мемами на арешт екснамісника Лаври (фото, відео). *ТСН*. 2023. 2 квіт. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/> <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/24/7394939/> (дата звернення: 02.04.2023).

агент секти Гундяєва

[Але ... але ж війна має виховати в нас меншу толерантність до корупції та просто до негідників.] От «Паша Мерседес» [митрополит Павло (Лебідь)].., *агент секти Гундяєва* затриманий на кордоні, бо контрабасив.

Фурса С. Прецедент «Паші Мерседеса», або Нульова толерантність до корупції. *Останній Бастіон*. 2023. 3 жовт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 09.10.2023).

виконавець волі [митрополита] Онуфрія

Фактично [митрополит] Павло [Петро Лебідь] є *виконавцем волі* [митрополита] *Онуфрія*.

Кулеба А. Відповідальний – митрополит Онуфрій: зухвальство Паші «Мерседеса» перетнуло межу. *24 канал*. 2023. 30 берез. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 01.04.2023).

відвертий провідник наративів РФ [Російської Федерації]

Намісник головного монастиря України [митрополит Павло] є ... *відвертим провідником наративів РФ* [Російської Федерації]...

Папа Київський. Як кухар Петро перетворився на владика Павла і створив у центрі столиці державу в державі та філію «руського мира». *NW NEWVOIGE*. 2023. 5 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/> (дата звернення: 01.04.2023).

головний мерсебес [московських попів]

У Лаврі почалося вигнання бісів, але, як бачимо, московські попи опираються, не поспішають покидати нагріті «келії», а їхній *головний мерсебес* [митрополит Павло] при цьому шле прокляття на голови очільників української держави.

Сидоржеський М. Інфіковані рашистським православним сказом. *Хвиля Десни*. 2023. 5 квіт. URL: <https://hvilya.com/news/culture/> (дата звернення: 26.07.2023).

головний монах України

Як Павло Лебідь став «*головним монахом*» України?

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

головний піп [Києво-Печерської] лаври

[Але... але ж війна має виховати в нас меншу толерантність до корупції та просто до негідників.] От «Паша Мерседес», *головний піп* [Києво-Печерської] Лаври [митрополит Павло (Лебідь)] ... затриманий на кордоні, бо контрабасив.

Фурса С. Прецедент «Паші Мерседеса», або Нульова толерантність до корупції. *Останній Бастіон*. 2023. 3 жовт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 09.10.2023).

громадянин Лебідь»

Відбулася публічна десакралізація. «Владика Павло» [Лебідь] на наших очах перетворився на «*громадянина Лебеда*».

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

екснамісник Києво-Печерської лаври

Екснамісник Києво-Печерської лаври митрополит Павло Лебідь став фігурою, на яку керівництво УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату] перевело всі стрілки. *OBOZREVATEL*. 2023. 7 квіт. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/society/> (дата звернення: 07.04.2023).

живий святий

Зняти з посади намісника *«живого святого»* [митрополита Павла] [Лебеда]?

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb.* 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

«ієрархом-сповідник», який зазнає «кримінального переслідування за віру і Церкву»

[Я пишу ці рядки 26-го липня, а тиждень тому у Москві відбулася архієрейська Нарада РПЦ, на якій митрополита Павла (Лебеда) було майже зараховано до лику святих.] У Постанові наради його оголошено *«ієрархом-сповідником», який зазнає «кримінального переслідування за віру і Церкву»* (Постанова, п.6).

Там само.

колишній «окупант» Києво-Печерської лаври

Адвокат [Михайло Чекман] розповів, з чим пов'язана операція його підзахисного – *колишнього «окупанта» Києво-Печерської лаври* Павла Лебеда.

Доломанжи А. Екснамісник Лаври «хромає» на серце: деталі про операцію Паші Мерседеса. *УНІАН.* 2023. 15 серп. URL: <https://www.unian.ua/society/> (дата звернення: 15.08.2023).

людина, яка давно спеціалізується на представниках влади й великих бізнесменах

Він [Митрополит Павло (Лебідь)] *людина, яка давно спеціалізується на представниках влади й великих бізнесменах.*

Про кремлівських агентів у рясах і мільярдера Новинського в Лаврі: інтерв'ю з протоієреєм Коваленком. *Громадське.* 2022. 6 груд. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 14.02.2023).

людина, яка регулярно ставить себе вище за закон, опускаючись до звичайного хуліганства

Намісник головного монастиря України [митрополит Павло] є ... *людиною, яка регулярно ставить себе вище за закон, опускаючись до звичайного хуліганства.*

Папа Київський. Як кухар Петро перетворився на владика Павла і створив у центрі столиці державу в державі та філію «русского мира». *NW NEWVOIGE*. 2023. 5 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/https://cripo.com.ua/news/crime/> (дата звернення: 01.04.2023).

невеселий сивобородий дядько у білій шапці з хрестом та в рясі, з великим медальйоном на грудях

26 грудня 2022 року *невеселий сивобородий дядько у білій шапці з хрестом та в рясі, з великим медальйоном на грудях* – митрополит Павло, записав і виклав на YouTube відео: «Звернення до Президента України з приводу соборів Верхньої Лаври».

Папа Київський. Як кухар Петро перетворився на владика Павла і створив у центрі столиці державу в державі та філію «русского мира». *Релігійно-інформаційна служба України*. 2023. 6 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/https://cripo.com.ua/news/crime/> (дата звернення: 06.01.2023).

недоторканий «небожитель»

Недоторканий «небожитель» [митрополит Павло] [Лебідь] як останній «смертний» перебуває в СІЗО.

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb.ua*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

один із найзатятіших московських попів у своїй ненависті до всього українського

Один із найзатятіших московських попів у своїй ненависті до всього українського [митрополит Павло (Лебідь)].

Паша-Мерседес, чи піп Гапон московського путінославія? *YouTube*. 2023. 17 лип. URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення: 17.07.2023).

одіозний митрополит

В ексклюзивному інтерв'ю «Главкому» захисники *одіозного митрополита* [Павла] спробували пояснити, чому, на їхню думку, держава не має права в односторонньому порядку повернути собі приміщення Києво-Печерської лаври, розкрили причини агресивної поведінки митрополита Павла по

відношенню до журналістів і розповіли, що судяться із телеканалом, на якому їх назвали представниками УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату].

Глуховський М. «Владика у стресі». Ексклюзивне інтерв'ю з адвокатами митрополита Павла. *Главком*. 2023. 30 трав. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 31.05.2023).

один із головних головний лобістів інтересів Москви в церковній сфері в Україні

Як священник із Рівненщини [митрополит Павло] [Лебідь] став одним з головних лобістів інтересів Москви у церковній сфері в Україні?

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

папа Київський

Папа Київський. Як кухар Петро перетворився на владика Павла і створив у центрі столиці державу в державі та філію «русского мира». *Релігійно-інформаційна служба України*. 2023. 6 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/https://cripo.com.ua/news/crime/> (дата звернення: 06.01.2023).

Паша «Луї Віттон»

Паша «Мерседес» [митрополит Павло (Петро Лебідь)] став *Пашою «Луї Віттон»*. *YouTube*. 2023. 1 квіт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=o4tqzv74d4Q> (дата звернення: 01.04.2023).

Паша «Тесла»

«Я уже не *Паша «Мерседес»*, а «*Тесла*»: митрополит Павел пожаловался на электронный браслет *Антикор*. 2023. 4 лип. : <https://antikor.com.ua/ru/articles/639145-> (дата звернення: 17.07.2023).

Паша-автозак

Бережанський І. «Вже не Паша Мерседес, а *Паша автозак*»: Мережа вибухнула мемами на арешт екснамісника Лаври (фото, відео). *ТСН*. 2023. 2 квіт. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/>

<https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/24/7394939/> (дата звернення: 02.04.2023).

перший представник православного єпископату в пострадянській Україні, який реально опинився «за ґратами»

Митрополит Павло став *першим представником православного єпископату у пострадянській Україні, який реально опинився «за ґратами»*.

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb.ua*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

підсанкційна особа

Тому що дійсно, не може бути в Лаврі монастир, який очолює *підсанкційна особа* [митрополит Павло].

Кошкіна С. Георгій Коваленко: «УПЦ МП – плоть від плоті, кров від крові радянського Московського патріархату з традиціями христочекізму». *Lb.ua*. 2023. 26 берез. URL: <https://lb.ua/society/2023/03/26/550014> (дата звернення: 26.05.2023).

під Гапон московського путінославія

Паша-Мерседес, чи *під Гапон московського путінославія?* *YouTube*. 2023. 17 лип. URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення: 17.07.2023).

поганин у рясі

З долею умовності можна визначити [митрополита Павла] як ... *«поганина у рясі»*.

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb.ua*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

послідовний прихильник РПЦ [Російської православної церкви]

Намісник головного монастиря України [митрополит Павло] є *послідовним прихильником РПЦ* [Російської православної церкви]...

Папа Київський. Як кухар Петро перетворився на владика Павла і створив у центрі столиці державу в державі та філію «руського мира». *Релігійно-інформаційна служба України*. 2023. 6 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/https://cripo.com.ua/news/crime/> (дата звернення: 06.01.2023).

священник-господарник

Затребуваним був тип «*священника-господарника*» [митрополита Павла].

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb.ua*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

скандальний митрополит

Скандальний митрополит Павло заявив, що його відправили під домашній арешт (відео). *УНІАН*. 2023. 1 квіт. URL: <https://www.unian.ua/society> (дата звернення: 01.04.2023).

скандальний Паша «Мерседес»

Кирило Говорун назвав поведінку *скандального Паші «Мерседеса»* абсолютно неприйнятною.

Кулеба А. Відповідальний — митрополит Онуфрій: зухвальство Паші «Мерседеса» перетнуло межу. *24 канал*. 2023. 30 берез. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 01.04.2023).

спаситель і збирач

Спаситель і збирач [підзаголовок]

Папа Київський. Як кухар Петро перетворився на владика Павла і створив у центрі столиці державу в державі та філію «руського мира». *Релігійно-інформаційна служба України*. 2023. 6 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/https://cripo.com.ua/news/crime/> (дата звернення: 06.01.2023).

талановитий самородок із самої гущі народних мас

[Митрополит] Павло [Лебідь] ... обрав інше амплуа — «*талановитого самородка із самої гущі народних мас*».

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb.ua*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

токсичний персонаж у [Києво-Печерській лаврі] Лаврі

За словами Кирила Говоруна, митрополита Онуфрія багато разів переконували, «аби той позбавився від цього *токсичного персонажа в [Києво-Печерській лаврі] Лаврі*» [митрополита Павло (Петра Лебеда)].

Кулеба А. Відповідальний – митрополит Онуфрій: зухвальство Паші «Мерседеса» перетнуло межу. *24 канал*. 2023. 30 берез. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 01.04.2023).

фігура, на яку керівництво УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату] перевело всі стрілки

Екснамісник Києво-Печерської лаври митрополит Павло Лебідь став *фігурою, на яку керівництво УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату] перевело всі стрілки*. *OBOZREVATEL*. 2023. 7 квіт. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/society/> (дата звернення: 07.04.2023).

язичник православного обряду

З долею умовності [митрополита] Павла [Лебеда] можна визначити як «язичника православного обряду» ...

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb. ua*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2023).

язичник у рясі

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb. ua*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2023).

МИРОПОЛИТ ПАВЛО [ПЕТРО ЛЕБІДЬ], ВОЛОДИМИР ЖИРИНОВСЬКИЙ

два «скоморохи» – московський (політичний) та київський (церковний)

І дійсно, між двома «скоморохами» – московським (політичним) та київським (церковним) [мирополитом Павлом (Лебедем) і Володимиром Жириновським] – є чимало спільного.

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb. ua*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

ключові персонажі сучасної суспільної міфології, про яких складали й досі складають анекдотичні історії

Обидва мирополит [Павло (Лебідь) і Володимир Жириновський] з часом перетворилися на *ключових персонажів сучасної суспільної міфології, про яких складали й досі складають анекдотичні історії...*

Там само.

МИТРОПОЛИТ ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ І БУКОВИНСЬКИЙ МЕЛЕТІЙ (ЄГОРЕНКО)

одна з довірених осіб [митрополита] Онуфрія в міжнародних комунікаціях

Серед тих, хто потрапив до санкційного списку РНБО [Рада національної безпеки і оборони України], – митрополит Чернівецький і Буковинський Мелетій (Єгоренко), *одна з довірених осіб [митрополита] Онуфрія в міжнародних комунікаціях...*

Рощина В. «Колаборанти в рясі?» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська правда*. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

так званий «міністр закордонних справ УПЦ [Української православної церкви]»

Серед тих, хто потрапив до санкційного списку РНБО [Ради національної безпеки і оборони України], – митрополит Чернівецький і Буковинський Мелетій (Єгоренко) ... *так званий «міністр закордонних справ УПЦ [Української православної церкви]».*

Там само.

МИХАЙЛОВА АЛІНА

підолігархічна шмара

Batiuk I. Екснардеп назвав наречену Да Вінчі «*підолігархічною шмарою*». З ним поквиталися [відео]. *Ukrayina.pl*. 2023. 13 черв.

URL:<https://ukrayina.pl/ukrayina/7,183471,29862975,1045-1082-1089-1085-1072-1088-1076-1077-1087> (дата звернення: 13.06.2023).

МИХАЛКОВ МИКИТА [МІХАЛКОВ НІКІТА]

вірний дуполиз

Кривавий [Володимир] Путін і його вірний дуполиз [Микита] Михалков [підпис світлини]

Український суд дозволив затримати російського гондона Нікіту Міхалкова. *Волинь*. 2022. 5 берез. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/207781-> (дата звернення: 05.03.2022).

російський гондон

Український суд дозволив затримати російського гондона Нікіту Міхалкова. *Волинь*. 2022. 5 берез. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/207781-> (дата звернення: 05.03.2022).

МІЗИНЦЕВ МИХАЙЛО

«м'ясник Маріуполя»

Знятого з посади заступника міністра оборони РФ «м'ясника Маріуполя» взяли на роботу в ПВК «Вагнер». *Гордон*. 2023. 4 трав.. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/> (дата звернення: 28.05.2023).

МОНАСТИРСЬКИЙ ДЕНИС

міністр-брехунець

У першому випадку ми маємо типового для України міністра-брехунця [Дениса Монастирського], який намагався приховати скандальні дії депутата [Олександра Трухіна].

Романюк Р. «Некрофілія» Путіна, «фінляндизація» Макрона, «загублений» глава МВС. *Українська правда*. 2022. 11 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/02/11/7323561/> (дата звернення: 11.02.2022).

МОНТЯН ТЕТЯНА

«вещательніца рускава міра»

Він [Сергій Руденко] ... написав, що війна нічому не вчить і на заміну [Анатолієві] Шарію прийшла ще одна «вещательніца рускава міра» [Тетяна Мунтян].

Загорна О. На заміну Шарію в український YouTube «увірвалась» стара пропагандистка [Тетяна] Монтян: «Лежить дупою догори...». *Знай. ua*. 2022. 29 квіт. URL:<https://war.znaj.ua/424833-na-zaminu-shariyu-v-ukrajinskiy-youtube-uvirvalas-stara-propagandistka-montyan-lezhit-dupoyu-dogori>(дата звернення: 29.04.2022).

стара пропагандистка

Загорна О. На заміну Шарію в український YouTube «увірвалась» *стара пропагандистка* [Тетяна] Монтян: «Лежить дупою догори...». *Знай. ua*. 2022. 29 квіт. URL:<https://war.znaj.ua/424833-na-zaminu-shariyu-v-ukrajinskiy-youtube-uvirvalas-stara-propagandistka-montyan-lezhit-dupoyu-dogori> (дата звернення: 29.04.2022).

рашистська пропагандистка

Рашистська пропагандистка Тетяна Монтян почала віщати на Youtube і одразу потрапила у тренди за переглядами.
Там само.

«рашистська шмата»

Він [Сергій Руденко] розмістив на своїй сторінці у Facebook скриншоти з виступу «*рашистської шмати*» [Тетяни Монтян]...
Там само.

МОСЕЙЧУК НАТАЛІЯ

одна з головних пропагандисток Банкової

Жартівливий погляд Алекса Дрона на *одну з головних пропагандисток Банкової* [Наталію Мосейчук].
Бережа Б. Телеграм-канал к – Telegram. 2023. 23 квіт. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice> (дата звернення: 23.04.2023).

МУРАДОВ РУСТАМ

вірний пес [Володимира] Путіна

Герой Російської Федерації, володар орденів «За заслуги перед Вітчизною», орденів «Мужності» та просто *вірний пес* [Володимира] *Путіна* Рустам Мурадов впав у немилість.
«Вугледарський м'ясник» виявився боягузом: чому російський генерал Мурадов може позбутися своєї посади (ВІДЕО).

FRIEEDOM. 2023. 28 берез. URL: <https://uatv.ua/uk/> (дата звернення: 03.06.2023).

«вугледарський м'ясник»

«Вугледарський м'ясник» виявився боягузом: чому російський генерал Мурадов може позбутися своєї посади (ВІДЕО). *FRIEEDOM*. 2023. 28 берез. URL: <https://uatv.ua/uk/> (дата звернення: 03.06.2023).

російський генерал-«м'ясник»

Російський генерал-«м'ясник» втратив посаду через провали на Вугледарському напрямку – ЗМІ. *Gazeta.ua*. 2023. 27 берез. URL: <https://gazeta.ua/articles/world-life/> (дата звернення: 28.04.2023).

МУРАЄВ ЄВГЕН

глава маріонеткового режиму в Києві

Розвідки США і Британії повідомили, кого планує РФ призначити *главою маріонеткового режиму в Києві*. *Новини Live*. 2022. 27 січ. URL: <https://novyny.live/abroad/razvedki-ssha-i-britanii-soobshchili-kogo-planiruet-rf-naznachit-glavoi-marionetchnogo-rezhima-v-kyieve-35926.html> (дата звернення: 01.02.2022).

голова окупаційної адміністрації після вторгнення в Україну

У МЗС Британії заявили, що Росія збирається призначити [Євгена] Мураєва *головою окупаційної адміністрації після вторгнення в Україну*.

Котенко Т. «Намісник Путіна в Україні» Мураєв бідкається, що його підставили. *Главком*. 2022. 24 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2022).

депутат-утікач

[Вадим] Новинський підтримував антиукраїнську пропаганду, виступав проти санкцій відносно проросійських медіа та заявляв про наміри придбати частку телеканалу «НАШ» *депутата-утікача* Євгена Мураєва.

Рощина В. «Колаборанти в рясі?» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська правда*. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

кандидат для маріонеткового уряду в разі окупації Росією України

Раніше ЗМІ писали, що Кремль прагне проросійського керівництва в Україні і Євгенія Мураєва нібито розглядає як *кандидата для маріонеткового уряду в разі окупації Росією України*.

СБУ готує базу для накладання санкцій на канал Мураєва – УП. *Українська правда*. 2022. 27 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/01/27/7321849/> (дата звернення: 02.02.2022).

керівник забороненої партії «Наші»

Служба безпеки України повідомила про підозру у державній зраді колишньому нардепу, *керівнику забороненої партії «Наші»* Євгену Мураєву.

Може сісти на 15 років: екснардепу Мураєву повідомили про підозру у державній зраді. *Gazeta*. 2023. 25 лип. URL: <https://www.unian.ua/society/> (дата звернення: 23.10.2023).

лідер маріонеткового режиму в Україні

Росія розглядає Мураєва в якості *лідера маріонеткового режиму в Україні*. – Британія. *Українська трибуна*. 2022. 21 січ. URL: <https://uatribune.com/rosija-rozgljadaie-muraieva-v-jakosti-lidera-marionetkovogo-rezhymu-v-ukraini-brytaniya/> (дата звернення: 01.02.2022).

намісник [Володимира] Путіна в Україні

Котенко Т. «*Намісник Путіна в Україні*» Мураєв бідкається, що його підставили. *Главком*. 2022. 24 січ. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/namisnik-putina-v-ukrajini-murajev-bidkajetsya-sho-yogo-pidstavili-816653> (дата звернення: 14.03.2023).

Новий [Сергій] «Аксьонов»

«...Яка ситуація зараз у відносинах між [Євгенієм] Мураєвим і Росією і чи збирався Мураєв стати *новим [Сергієм] «Аксьоновим»* – має бути відповідь від правоохоронців», – додав [Михайло] Подоляк.

В ОП прокоментували дані британської розвідки про плани РФ на Мураєва. *Українська правда*. 2022. 23 січ. URL:

<https://www.pravda.com.ua/news/2022/01/23/7321406/> (дата звернення: 10.03.2022).

потенційний «прем'єр» захопленої України

[Хоча треба додати, що інші співрозмовники УП (Української правди) ані в СБУ (Службі безпеки України), ані в політичних колах не надали жодної інформації про можливу особливу роль колишнього заступника секретаря РНБО (Ради національної безпеки і оборони) (Володимира Сівковича) після потенційної окупації.] Як і про можливу участь у колаборантських структурах Євгена Мураєва, якого західні ЗМІ ще перед вторгненням називали *потенційним «прем'єром» захопленої України*.

Кравець Р. Два плани Кремля. Хто мав керувати Україною, якби впав Київ. *Українська правда*. 2023. 5 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/5/7391273/> (дата звернення: 16.05.2023).

НАВАЛЬНИЙ ОЛЕКСІЙ

декоративно-інтернетний опозиціонер із рф [російської федерації]

[Зеленський попав у категорію «Мрійники»... Його сусіди в категорії політики другого порядку – міністр внутрішніх справ, ірландська політикиня, німецький фехтувальник і президент МОК (Міжнародного олімпійського комітету).] І на другому місці *декоративно-інтернетний опозиціонер із рф [російської федерації]* [Олексій] Навальний...» – я тут голосно сміялась.

Данилюк-Єрмолаєва Марія. Зеленському боятися треба «ворога у ліжку». *Високий Замок*. 2023. 1 груд. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502309> (дата звернення: 11.12.2023).

майбутній президент того, що незабаром залишиться від Росії

Зіненко Ю.Саакашвілі назвав Навального «*майбутнім президентом того, що незабаром залишиться від Росії*». *Гордон*. 2023. 15 квіт. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/> (дата звернення: 03.06.2023).

«р@сейський [Нельсон] Мандела»

[Зеленський попав у категорію «Мрійники». Його сусіди в категорії політики другого порядку – міністр внутрішніх справ, ірландська політикиня, німецький фехтувальник і президент

МОК (Міжнародного олімпійського комітету).] І на другому місці ... «*р@сейський [Нельсон] Мандела [Олексій Навальний]*», – я тут голосно сміялась.

Данилюк-Єрмолаєва Марія. Зеленському боятися треба «ворога у ліжку». *Високий Замок*. 2023. 1 груд. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502309> (дата звернення: 11.12.2023).

НАВАЛЬНИЙ ОЛЕКСІЙ, СААКАШВІЛІ МІХЕІЛ

головні вороги [президента РФ (Російської Федерації)] Володимира Путіна

«... Ми обидва [Олексій Навальний і Міхеїл Саакашвілі] є *головними ворогами* ... [президента РФ (Російської Федерації)] *Володимира Путіна*», – ідеться у заяві [Міхеїла Саакашвілі].

Зіненко Ю.Саакашвілі назвав Навального «майбутнім президентом того, що незабаром залишиться від Росії». *Гордон*. 2023. 15 квіт. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/> (дата звернення: 03.06.2023).

НАУМОВ АНДРІЙ

московська «консерва»

Фаріон І. Ексгенерал СБУ виявився *московською «консервою»?* *Високий замок*. 2022. 14 черв. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/460762> (дата звернення: 20.09.2022).

права рука голови СБУ [Служби безпеки України] Івана Баканова

Людина, яку називали *правою рукою голови СБУ [Служби безпеки України] Івана Баканова*, яка покликана була відповідати за кришталеву чистоту рядів цього спецоргану, яку президент Володимир Зеленський удостоїв звання бригадного генерала, виявилася корупціонером.

Там само.

НЕВЗОРОВ ОЛЕКСАНДР

критик оточення [Володимира] Путіна

[Засновник ПВК «Вагнер» і так званий «кухар Путіна» Євген Пригожин похвалив українського президента Володимира Зеленського за рішучість та відзначив його впевненість у собі.] Таку думку *поплічник кремлівського диктатора* висловив, відповідаючи на запитання журналіста одного з російських ЗМП

про те, «що небезпечніше для РФ [Російської Федерації] – *критик оточення* [Володимира] *Путіна*, журналіст Олександр Невзоров чи Володимир Зеленський».

Капнік О. Прихвостень Путіна Пригожин зненацька назвав Зеленського «впевненим і симпатичним хлопцем». *ТСН*. 2022. 1 листоп. URL: <https://glavred.net/ukraine/> (дата звернення: 29.11.2022)

НЕВІДОМІ СЛУЖИТЕЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

агенти в рясах

«Хочу зазначити, що ворог дуже цінує своїх *агентів у рясах* – так одну таку особу обміняли на 28 українських військовослужбовців», – повідомив [Василь] Малюк.

Глава СБУ: Одного священика московського патріархату обміняли на 28 українських солдатів. *Mind*. 2023. 21 квіт. URL: <https://mind.ua/news/20256419https> (дата звернення: 21.04.2023).

батьושка-колаборант

«Треба було тоді підтримати [Віктора] Януковича», – сказав *батьושка-колаборант*.

Галух О. Під Києвом затримали поціновувача «руського міра» в рясі: відео. *Вечірній Київ*. 2023. 21 берез. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/80285/> (дата звернення: 03.04.2023).

ворог у рясі

«Поплічником *ворога* у рясі виявився настоятель одного із місцевих храмів «УПЦ МП» [Української православної церкви України Московського патріархату] неподалік уже визволеного Куп'янська...» – прокоментували ситуацію у пресслужбі СБУ [Служби Безпеки України].

Чекіст у рясі добровільно сприяв воєнним злочинам окупантів на Харківщині. *Останній Бастіон*. 2023. 9 листоп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 09.11.2023).

ворожий поплічник із лав самозваної «Української Православної Церкви» Московського патріархату

Ворожого поплічника з лав самозваної «Української Православної Церкви» Московського патріархату викрили у деокупованому Куп'янському районі.

Там само.

ворожий поплічник у рясі, який працював на гауляйтера Харківщини

СБУ викрила *ворожого поплічника в рясі, який працював на гауляйтера Харківщини* – настоятеля одного із храмів УПЦ Московського патріархату у Харківській області.

Кушнерик Т. СБУ на Харківщині викрила колаборанта-священника Московської церкви. *Главком*. 2022. 8 листоп. URL: <https://glavcom.ua/country/criminal/> (дата звернення: 08.04.2022).

колаборант у попівській рясі

Про результати попереднього розслідування щодо *колаборанта у попівській рясі* повідомили у Службі безпеці України, передає медіаагенція «Останній Бастіон».

Чекіст у рясі добровільно сприяв воєнним злочинам окупантів на Харківщині. *Останній Бастіон*. 2023. 9 листоп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 09.11.2023).

колаборант-священник Московської церкви

Кушнерик Т. СБУ на Харківщині викрила *колаборанта-священника Московської церкви*. *Главком*. 2022. 8 листоп. URL: <https://glavcom.ua/country/criminal/> (дата звернення: 08.04.2022).

коригувальники вогню в рясах

Романенко В. В. о. голови СБУ розповів про ворожі загрози УПЦ МП: 33 агенти і *коригувальники вогню в рясах*. *Українська правда*. 2022. 27 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/10/27/7373718/> (дата звернення: 27.10.2022).

перевертні в рясах

Перевертні у рясах: як священники УПЦ, які «здавали» українців, продовжують проповідувати. *YouTube*. 2023. 21 січ. URL: https://www.youtube.com/watch?v=P0B-rsIL_wU (дата звернення: 23.01.2023).

послушник УПЦ МП [Української православної церкви України Московського патріархату] в Почаївській Лаврі, який публічно виправдовував збройну агресію Росії та воєнні злочини окупантів

Служба безпеки викрила *послушника УПЦ МП [Української православної церкви України Московського патріархату]* в

Почаївський Лаврі, який публічно виправдовував збройну агресію Росії та воєнні злочини окупантів.

Погорілов С. У Почаївській лаврі виявили послухника, який вихваляв агресора та радів окупації. *Українська правда*. 2023. 28 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/04/28/7399851/> (дата звернення: 28.04.2023).

послушник, який вихваляв агресора та радів окупації

Погорілов С. У Почаївській лаврі виявили *послушника, який вихваляв агресора та радів окупації*. *Українська правда*. 2023. 28 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/04/28/7399851/> (дата звернення: 28.04.2023).

поціновувач «руського міра» в рясі

Галух О. Під Києвом затримали *поціновувача «руського міра» в рясі*: відео. *Вечірній Київ*. 2023. 21 берез. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/80285/> (дата звернення: 03.04.2023).

представник УПЦ [Української православної церкви] Московського патріархату, який публічно виправдовував збройну агресію Росії та воєнні злочини окупантів

Служба безпеки викрила ще одного *представника УПЦ [Української православної церкви] Московського патріархату, який публічно виправдовував збройну агресію Росії та воєнні злочини окупантів*.

Савицька А. «ФСБшник в рясі»: послухнику Почаївської лаври вручили підозру (фото). *True UA*. 2023. 28 квіт. URL: <https://trueua.info/news/> (дата звернення: 28.04.2023).

прихильник Кремля

Прихильником Кремля виявився 48-річний послухник Почаївської Успенської лаври.

Там само.

«ФСБшник у рясі»

Савицька А. «*ФСБшник в рясі*»: послухнику Почаївської лаври вручили підозру (фото). *True UA*. 2023. 28 квіт. URL: <https://trueua.info/news/> (дата звернення: 28.04.2023).

церковник-колаборант УПЦ (мп) [Української православної церкви (московського патріархату)]

Раніше у Головному управлінні розвідки Міноборони розповіли, що українська сторона віддала рф [російській федерації] іншого *церковника-колаборанта УПЦ (мп) [Української православної церкви (московського патріархату)]*, щоб допомогти повернути сотню українських захисників із російського полону.

Галух О. Під Києвом затримали поціновувача «русского міра» в рясі: відео. *Вечірній Київ*. 2023. 21 берез. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/80285/> (дата звернення: 03.04.2023).

чекіст у рясі

Чекіст у рясі добровільно сприяв воєнним злочинам окупантів на Харківщині. *Останній Бастіон*. 2023. 9 листоп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 09.11.2023).

черговий фанат «русского міра» в рясі

Черговий фанат «русского міра» в рясі попався.

Рощіна О. На Київщині схопили священника УПЦ МП, який отримав подяку з Росії. *Українська правда*. 2023. 9 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/9/7406164/> (дата звернення: 09.06.2023).

НОВІНСЬКИЙ ВАДИМ

«гаманець» росії у фінансуванні УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату]

Чи є він [Вадим Новинський] «гаманцем» росії у фінансуванні УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату]?

Про кремлівських агентів у рясах і мільярдера Новинського в Лаврі: інтерв'ю з протоієреєм Коваленком. *Громадське*. 2022. 6 груд. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 14.02.2023).

головний меценат церкви від москви

Його [Вадима Новинського] називали «смотрящим» за церквою *від москви* та її *головним меценатом*.

Там само.

один із головних фінансистів УПЦ [Української православної церкви]

Серед тих, хто потрапив під санкції, – *один із головних фінансистів УПЦ [Української православної церкви]*, ексрегіонал Вадим Новинський.

Рощина В. Колаборанти в рясі?» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська правда*. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

посередник між експрезидентом Віктором Януковичем і митрополитом Володимиром (Сабоданом).

[Сам (Вадим Новинський) Новинський має церковний сан протидиякона.] Свого часу він був *посередником між експрезидентом Віктором Януковичем і митрополитом Володимиром (Сабоданом)*.

Там само.

протидиякон-олігарх

Ієрархи і *протидиякон-олігарх* під санкціями [підзаголовок]

Рощина В. «Колаборанти в рясі?» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська правда*. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

«смотрящий» за церквою від москви

Його [Вадима Новинського] називали *«смотрящим» за церквою від москви...*

Про кремлівських агентів у рясах і мільярдера Новинського в Лаврі: інтерв'ю з протоієреєм Коваленком. *Громадське*. 2022. 6 груд. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 14.02.2023).

НОВІНСЬКИЙ ВАДИМ, ДОБКІН МИХАЙЛО, ПЕТРО ПОРОШЕНКО

політики, які ставали дияконами московського патріархату

Окрема історія з *політиками, які ставали дияконами московського патріархату*. [Це (Вадим) Новинський, (Михайло) Добкін і, як пишуть деякі ЗМІ, – [Петро] Порошенко.]

Там само.

ОМУРБЕКОВ АЗАТБЕК

«бучанський різник»

На сайті британського уряду сказано, що вони [нові персональні санкції у зв'язку з російською війною проти України] стосуються 26 компаній і осіб, серед яких – колишній депутат Верховної Ради ілля кива та російський підполковник азатбек омурбеков, який отримав прізвисько «бучанський різник» за звірства на Київщині.

Кива та «бучанський різник» – в новому санкційному пакеті від Великобританії. *Аргументи*. 2022. 21 квіт. URL: <https://argumentua.com/novini/kiva-ta-buchanskii-r-znik-v-novomu-sankts-inomu-paket-v-d-velikobritan> (дата звернення: 21.04. 2022).

ОРБАН ВІКТОР

мінйон на підтанцювці у [Володимира] Путіна

... Він [Орбан] *мінйон на підтанцювці у [Володимира] Путіна*. *Бережа Б. Телеграм-канал Березовий сок*. 2023. 26 серп. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before> (дата звернення: 28.08.2023).

троянський кінь, що працює в інтересах РФ [Російської Федерації]

Чеський міністр назвав Орбана *троянським конем, що працює в інтересах РФ*. *Європейська правда*. 2023. 18 груд.. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/12/18/7175752/> (дата звернення: 18.12.2023).

троянський кінь, який руйнує європейську єдність і захищає російські інтереси

Прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан є *троянським конем, який руйнує європейську єдність і захищає російські інтереси*. [Про це заявив у неділю міністр європейських справ Чехії Мартін Дворжак в телеефірі, повідомляє «Європейська правда» з посиланням на Euractiv.]

Чеський міністр назвав Орбана *троянським конем, що працює в інтересах РФ*. *Європейська правда*. 2023. 18 груд.. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/12/18/7175752/> (дата звернення: 18.12.2023).

чемодан із подвійним дном

Чемодан з подвійним дном [Віктор] Орбан в черговий раз висловив свої сумніви щодо перемоги України – пише Bloomberg. *Telegram*. 2023. 23 трав. URL: <https://t.me/s/voynareal> (дата звернення: 23.05.2023).

ОТЕЦЬ АНАТОЛІЙ (ГРИГОР'ЄВ)

бойовий піп-окупант із РФ [Російської Федерації]

Тесля О. Загарбник у рясі священника: ЗСУ ліквідували *бойового попа-окупанта з РФ*. *Хрещатик*. 2023. 19 верес. URL: <https://khreschatyk.news/> (дата звернення: 17.12.2022).

загарбник у рясі священника

Тесля О. *Загарбник у рясі священника*: ЗСУ ліквідували бойового попа-окупанта з РФ. *Хрещатик*. 2023. 19 верес. URL: <https://khreschatyk.news/> (дата звернення: 17.12.2022).

рашист у рясі священника

Уточнюється, що *ра**ист в рясі священника* [отець Анатолій (Григор'єв)] був настоятелем храму Богоявлення Господнього села Ісаково Зеленодольського району Республіки Татарстан.

Там само.

ОТЕЦЬ МИКОЛА (с. АНДРІЙКА ПІД КІЄВОМ)

батьושка-зрадник

На Київщині *батьושка-зрадник* знищив пів села руками окупантів: шокуюча історія з Андріївки. *БУГ*. 2022. 9 черв. URL: <http://bug.org.ua/news/> (дата звернення: 26.10.2022).

фанат «русского мира» в рясі

Бабуся Соня, сусідка *фаната «русского мира» в рясі* [отця Миколи], була свідком, як той допомагав загарбникам.

Там само.

чернець-колаборант

Зараз *чернець-колаборант* [отець Микола] затриманий правоохоронцями.

Там само.

ОТОЧЕННЯ ВОЛОДИМИРА ПУТІНА

бункерне товариство

Бережанський І. Шок для «*бункерного товариства*» і простих росіян: Піонтковський про звільнення Херсона. *ТСН*. 2022. 31 груд. URL: <https://tsn.ua/ato> (дата звернення: 31.12.2023).

мешканці бункера

[«Тут станеться та ситуація, яка завжди виникає в бункерах... Коли починають звільняти території і потрібно домовлятися з переможними противниками.» Ця думка одразу завітає до всіх *мешканців бункера* [Володимира Путіна]», – зазначив [Андрій] Піонтковський.

Там само.

посіпаки бункерного діда [Володимира Путіна]

[Дмитро] Медведєв бухає не сам, а споює інших *посіпак бункерного діда* [Володимира Путіна].

Це важливо!!! «Дімон-алкогном» де-факто визнав поразку росії у війні та розповів про наступний рівень. *mys.news*. 2022. 15 верес. URL: <https://mys.news/ua/mneniya/> (дата звернення: 31.10.2022).

ОХЛОБИСТІН ІВАН

путінський шизик

Путінський шизик Іван Охлобистін зібрався на війну: «Ми підірвемо цей світ! Ми всіх вб'ємо». *Знай.ua*. 2022. 22 квіт. URL: <https://sport.znaj.ua/424276-putinskiy-shizik-ivan-ohlobistin-zibravsya-na-viynu-mi-pidirvemo-sey-svit-mi-vsih-vb-> (дата звернення: 22.04.2022).

черговий божевільний путіноїд

Іван Охлобистін не просто *черговий божевільний путіноїд* і російський клоун, але один з тих хто активно займається військовою пропагандою поряд з рашистською недоневицею [Юлією]Чичеріною, яка вже давно втратила залишки розуму і здорового глузду.

Там само.

ПАВЛЕНКО АНДРІЙ

агент ФСБ [Федеральної служби безпеки] у рясі

Агент ФСБ у рясі: священник Московського патріархату вказував, кого саме в ПЦУ треба вбити. *YouTube*. 2023. 17 груд. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wNeU-Qi0chl> (дата звернення: 17.12.2023).

ПАНЧЕНКО ДІАНА

прокремлівська пропагандистка

Прокремлівській пропагандистці Діані Панченко ... повідомлено про підозру у державній зраді.

Андаліцька І. Скандальну українську ведучу звинуватили у державній зраді. *УНІАН*. 2023. 12 жовт. URL: <https://www.unian.ua/society/> (дата звернення: 12.10.2023).

скандальна українська ведуча

Андаліцька І. *Скандальну українську ведучу* звинуватили у державній зраді. *УНІАН*. 2023. 12 жовт. URL: <https://www.unian.ua/society/> (дата звернення: 12.10.2023).

ПАСІЧНИК ЛЕОНІД

ставленик РФ [Російської Федерації] від Луганська

До Кремля для «підписання документів» прибули *ставленики* РФ [Російської Федерації]: від...*Луганська* – Леонід Пасічник...

Рощіна О. Путін проголосив «анексію» ще частини України. *Українська правда*. 2022. 30 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/09/30/7369830/> (дата звернення: 30.09.2022).

ПАТРІАРХ КИРИЛО (ГУНДЯЄВ)

алтарний хлопчик для [Володимира] Путіна

Попри всі традиції *Ostpolitic*, нинішній Папа став першим, хто публічно назвав патріарха Кирила Московського «*алтарним хлопчиком для [Володимира] Путіна*».

Панченко Ю. Таємна допомога Папи Римського. Що не помітила Україна за скандальними заявами понтифіката. *Європейська*

правда. 2022. 25 листоп. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/11/25/7151320/> (дата звернення: 25.11.2022).

агент КДБ [Комітету державної безпеки] «Михайлов»

Довгань К. Таємниці путінського патріарха: що приховує *агент КДБ «Михайлов»*. 24 канал. 2023. 7 лют. URL: https://24tv.ua/patriarh-rpts-kiril-gundyayev-agent-kdb-zhenevi-shho-pro-nogo_n2250723 (дата звернення: 02.12.2022).

антихрист на ім'я Кірілл Гундяєв

Як же відреагував *антихрист на ім'я Кірілл Гундяєв*?

Совсун І. Московський патріархат вчиняє в Україні Каїновий гріх. *Останній Бастіон*. 2022. 1 черв. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 21.06.2022).

вірний сатрап [Володимира] Путіна

До того [патріарх] Кіріл ... перетворився на ... *вірного сатрапа* [Володимира] *Путіна*...

Довгань К. Таємниці путінського патріарха: що приховує агент КДБ «Михайлов». 24 канал. 2023. 7 лют. URL: https://24tv.ua/patriarh-rpts-kiril-gundyayev-agent-kdb-zhenevi-shho-pro-nogo_n2250723 (дата звернення: 02.12.2022).

геббельс режиму [Володимира] Путіна

«Якщо у Гітлера був Геббельс як світська людина, яка поширювала нацистську пропаганду, то саме Патріарх Кіріл став *геббельсом режиму* [Володимира] *Путіна*...» – порівняв експерт [Юрій Чорноморець].

У Гітлера був Геббельс, у Путіна – Кіріл: Експерт про підозру Моспатріарху. *Духовний фронт України*. 2023. 6 листоп. URL: <https://df.news/> (дата звернення: 01.12.2023).

головний рашистський піп

Головний рашистський піп знову марив про «дві частини одного народу». *Українська літературна газета*. 2023. 8 січ. URL: <https://litgazeta.com.ua/news/> (дата звернення: 08.01.2023).

головний російський церковник

Що відомо про ті часи його [патріарха Кирила] «служби» і як він доріс до *головного російського церковника*?

Довгань К. Таємниці путінського патріарха: що приховує агент КДБ «Михайлов». *24 канал*. 2023. 7 лют. URL: https://24tv.ua/patriarh-rpts-kiril-gundyayev-agent-kdb-zhenevi-shho-pro-nogo_n2250723 (дата звернення: 02.12.2022).

головний церковник [Володимира] Путіна

Головний церковник Путіна підірвав мережу несподіваним випадком на адресу Ісуса. *Апостроф*. 2023. 21 квіт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/ex-ussr/2016-11-21/> (дата звернення: 21.04.2023).

лобіст «російського воєнного православ'я»

У Швейцарії «Михайлов» [патріарх Кирила] офіційно представляв Московський Патріархат у Всесвітній раді церков (ВРЦ), а неофіційно виконував роль *лобіста «російського воєнного православ'я»* та мав впливати на політику ВРЦ, плекати любов до СРСР і ненависть до Заходу.

Довгань К. Таємниці путінського патріарха: що приховує агент КДБ «Михайлов». *24 канал*. 2023. 7 лют. URL: https://24tv.ua/patriarh-rpts-kiril-gundyayev-agent-kdb-zhenevi-shho-pro-nogo_n2250723 (дата звернення: 02.12.2022).

один із головних поплічників [Володимира] Путіна у війні проти України

Кирило [Володимир] Гундяєв, голова РПЦ [Російської православної церкви] та *один із головних поплічників [Путіна] Путіна у війні проти України*, закликав духовенство та паству два дні молитися за здоров'я диктатора, який відзначає 70-й день народження.

Руденко Є. «Боже, диктатора бережи!»: 13 причин не бажати швидкої смерті Путіну в день його 70-річчя. *Українська правда*. 2022. 7 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/10/7/7370741/> (дата звернення: 07.10.2022).

патріарх-мілітарист

Патріарх-мілітарист [підзаголовок]

«Священна війна». Як РПЦ долучається до інформаційної агресії проти України. *Інститут масової інформації*. 2022. 11 листоп. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/> (дата звернення: 02.12.2022).

послідовний прихильник [Володимира] Путіна

Очільник російської православної церкви ... патріарх Кіріл, є *послідовним прихильником [Володимира] Путіна...*

Довгань К. Таємниці *путінського патріарха*: що приховує агент КДБ «Михайлов». 24 канал. 2023. 7 лют. URL: https://24tv.ua/patriarh-rpts-kiril-gundyayev-agent-kdb-zhenevi-shho-pro-nogo_n2250723 (дата звернення: 02.12.2022).

путінський патріарх

Довгань К. Таємниці *путінського патріарха*: що приховує агент КДБ «Михайлов». 24 канал. 2023. 7 лют. URL: https://24tv.ua/patriarh-rpts-kiril-gundyayev-agent-kdb-zhenevi-shho-pro-nogo_n2250723 (дата звернення: 02.12.2022).

ПАТРУШЕВ МИКОЛА

найбільш войовничий яструб путінського оточення

«[Микола] Патрушев – *найбільш войовничий яструб путінського оточення*, він впевнений, що Захід роками мріє про знищення Росії», – каже Бен Нобл, доцент Університетського коледжу Лондона, який спеціалізується на російській політиці.

Кербі П. Найближче коло Путіна, яке керує війною. *BBB NEWS / Україна*. 2022. 3 берез. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60605427> (дата звернення: 14.04.2022).

один із ключових ідеологів повномасштабного нападу росії на Україну

[Сам (володимир) путін не збирається втрачати владу і планує, що операція та відновлення після неї не займуть багато часу.] У зв'язку з цим головний рашист уже підшукав собі «повіреного» в особі 70-річного секретаря ради безпеки ніколая патрушева, котрий вважається *одним із ключових ідеологів повномасштабного нападу росії на Україну*, який стався 24 лютого.

У орків буде новий цар через операцію путіна. Ймовірно, лише тимчасовий. *Волинь*. 2022. 21 верес. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/214073> (дата звернення: 21.09.2022).

ПЕТРОВЦІЙ МИКОЛА (МИТРОПОЛИТ МАРК)

кавалер путінського ордена дружби народів з Хуста

У кавалера путінського ордена дружби народів з Хуста виявили російський паспорт. *Groza-news*. 2022. URL: <https://www.groza-news.info/> (дата звернення: 04.12.2023).

поплічник ненависників України й українців

Якось дивно виглядає, як цей *поплічник ненависників України й українців* [Петровцій Микола ([митрополит Марк])] і досі служить не деь у руській глибині, а в Хусті на Закарпатті.

Там само.

ПЕСКОВ ДМИТРО

«балакливі вуса» Володимира Путіна

[Це слівце («англосакси»), яким британців і американців донедавна позначали лише прихильники специфічних конспірологічних концепцій, тепер цілком офіційно вживають вищі посадовці РФ (Російської Федерації).] І сам «бункерний дідуган», і його «балакливі вуса» [Дмитро] Песков, і секретар Ради безпеки [Микола] Патрушев, і директор Служби зовнішньої розвідки [Сергій] Наришкін.

Мустафін О. «Заповіт Петра» і англосакси. *Еспресо*. 2023. 18 серп. URL: <https://espresso.tv/zapovit-petra-i-anglosaksi> (дата звернення: 18.08.2023).

вуса Кремля

Вуса Кремля брешуть і не червоніють / Черговий обман Пескова. *YouTube*. 2022. 23 лют. URL: <https://www.google.com/search?q> (дата звернення: 28.03.2023).

вусатий рот [Володимира] путіна

[В росії палає через те, що українська православна церква перейшла на нормальний календар...] Навіть *вусатий рот* [Володимира] *путіна* Песков, назвав це вакханалією.

Фурса С. російська культура і мова – то також російська зброя. *Високий Замок*. 2023. 26 трав. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/490936> (дата звернення: 05.06.2023).

представник російського фюрера

Представник російського фюрера Дмитро Песков заявив днями журналістам, що російська сторона передала Києву проєкт якогось документа і тепер чекає на реакцію.

Шевчук В. Зброя «миру»: куди приведуть переговори з росіянами. *Апостроф*. 2022. 23 квіт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/foreign-policy/2022-04-23/https://wz.lviv.ua/blogs/462974> (дата звернення: 27.06.2022).

«головні вуса кремля»

Все ті ж «головні вуса кремля» – [дмитро] п'єскою [песков] заявив, що москва готує переговори путіна та Сі Цзіньпіна.

Мащенко О. Хоч щоб ці не розбіглися: путін окільцював керманичів країн, що залишилися в СНД. *АрміяInform*. 2022. 28 груд. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/12/28/> (дата звернення: 28.12.2022).

прихвостень [Володимира] Путіна

Прихвостень [Володимира] *Путіна* [Дмитро Песков], коментуючи дзвінок українського та китайського очільників, запевнив, що Москва нібито «вітає все, що наближує до миру».

Кравцов В. У Кремлі прокоментували розмову Зеленського і Сі Цзіньпіна. *24 канал*. 2023. 27 квіт. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 03.05.2023).

путінська хвойда

Побачив чергову маразматичну заяву *путінської хвойди* [дмитра] пескова про «можливість закінчити війну, якщо Україна складе зброю та капітулює»...

Ярош Д. Кремлівський маніяк казиться від «успіхів». *Високий Замок*. 2022. 29 черв. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/462974> (дата звернення: 29.06.2022).

«рот [Володимира] Путіна»

«Рот Путіна» Скигле! / Неочікувана заява Пескова про мирні переговори. *YouTube*. 2022. 11 листоп. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=x1SNpBY3Rak><https://www.youtube.com/watch?v=i36xtEOgvd0> (дата звернення: 03.12.2022).

ПОВАЛІЙ ТАЇСІЯ

артистка-зрадниця

...У Києві залишалася 80-річна мама *артистки-зрадниці* [Таїсії Повалій].

Лабазович І. Таїсія Повалій вивезла з Києва стареньку маму: «Ми вже вдома. У Москві!» . *Glutch*. 2023. 24 січ. URL: <https://stars.clutch.net.ua/uk/87516> (дата звернення: 29.01.2023).

путінська повія

«Стара кляча московська, путінська повія»: Повалій зацькували за концерт у Білорусі. *УНІАН*. 2022. 17 лип. URL: <https://www.unian.ua/lite/stars/stara-klyacha-moskovska-putinska-poviya-rovaliy-zackuvali-za-koncert-u-bilorusi-11905473.html> (дата звернення: 29.01.2023).

стара кляча московська

«Стара кляча московська, путінська повія»: Повалій зацькували за концерт у Білорусі. *УНІАН*. 2022. 17 лип. URL: <https://www.unian.ua/lite/stars/stara-klyacha-moskovska-putinska-poviya-rovaliy-zackuvali-za-koncert-u-bilorusi-11905473.html> (дата звернення: 29.01.2023).

ПОГРЕБИНСЬКИЙ МИХАЙЛО

багаторічний соратник і однопумець Віктора Медведчука

Багаторічний соратник і однопумець Віктора Медведчука, політолог Михайло Погребинський покинув Україну і прямує, ймовірно, до Німеччини.

Тищенко К. Соратник Медведчука Погребинський після обшуку залишив Україну – ЗМІ. *Українська правда*. 2022. 6 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/6/7337675/> (дата звернення: 10.03.2024).

близький друг Віктора Медведчука

Правоохоронці провели *обшуки у близького друга Віктора Медведчука* політтехнолога Михайла Погребинського.

Романенко В., Романюк Р. Близького до Медведчука політтехнолога Погребинського обшукали, але не затримували. *Українська правда*. 2022. 27 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/27/7335046/> (дата звернення: 10.04.2022).

медведчуківський політтехнолог

«...Коли наші проросійські політологи, експерти, політики, опиняються в Росії (нещодавно *медведчуківського політтехнолога* [Михайло] Погребинського побачили вже у Росії, він там сидить, оперу слухає), мені цікаво, як вони виїжджають, як вони зникають з території України», – зазначає [Валерій] Ключок.

«Забрати і посадити». Хотілося б, щоб Шуфріч не втік до Росії – Ключок. *NEV VOICE*. 2023. 15 верес. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/> (дата звернення: 15.09. 2023).

ПОДОЛЯК МИХАЙЛО, ТАТАРОВ ОЛЕГ І МЕЛЬНИК ВАДИМ

вірні кадри доби [Віктора] Януковича

Вірні кадри доби Януковича [підзаголовок]

НіколаєнкоТ. 2 роки Єрмака: як права рука Зеленського керує країною, не вилізаючи зі скандалів. *Цензор.НЕТ*. 2022. 11 лют. URL: https://censor.net/ua/resonance/3315530/2_roky_yermaka_yak_prava_ruka_zelenskogo_keruye_krayinoyu_ne_vylizayuchy_zi_skanaliv. (дата звернення: 11.02.2022).

ПОРОШЕНКО ПЕТРО

альтернатива [Володимирів] Зеленському

Тим не менш, п'ятий президент [Петро Порошенко] наразі єдиний, хто намагається позиціонувати себе як *альтернативу* [Володимирів] Зеленському.

Романюк Р., Кравець Р. Ні влади, ні опозиції. Чим живе український парламент під час війни. *Українська правда*. 2023. 27 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/27/7399589/> (дата звернення: 27.04.2023).

другий президент, який отримав від українських правоохоронців офіційну підозру

[Петро] Порошенко – *другий президент, який отримав від українських правоохоронців офіційну підозру*.

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців колишній першій людині в державі прописали статус одного з найбільш високопоставлених злочинців. *Українська правда*. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> [дата звернення:18.01.2022].

колишня перша людина в державі

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців *колишній першій людині в державі* прописали статус одного з найбільш високопоставлених злочинців. *Українська правда*. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> [дата звернення: 10.03.2024).

не перший президент, ім'я якого фігурує поруч зі словами «державна зрада»

Порошенко [Петро] – *не перший президент, ім'я якого фігурує поруч зі словами «державна зрада»*.

Там само.

неформальний лідер української патріотичної опозиції

Петро Олексійович Порошенко залишається *неформальним лідером української патріотичної опозиції*.

Дубинянський М. Українська молодість. *Українська правда*. 2022. 27 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/08/27/7364937/> (дата звернення: 27.08.2022).

один із найбільш високопоставлених злочинців

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців колишній першій людині в державі прописали статус *одного з найбільш високопоставлених злочинців*. *Українська правда*. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> [дата звернення: 10.03.2024).

один із претендентів на «олігархічний» статус

Можна лише здогадуватися, чи керувалися автори рекомендацій тим, що вони дізналися про внутрішньополітичну боротьбу в Україні та про ставлення [Володимира] Зеленського до Петра Порошенка, якого вважають *одним із претендентів на «олігархічний» статус* (хоча сам він заперечує свою відповідність критеріям закону).

Сидоренко С. Кінець закону про олігархів? Що має зробити Україна за рекомендаціями «Венеційки». *Європейська правда*. 2023. 10 берез. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/03/10/7157764/> (дата звернення: 10.03.2023).

опозиціонер №1

[Команда (Петра) Порошенка і справді переграла опонентів одразу на двох напрямках.] Другий, куди більш важливий успіх Порошенка, полягає у тому, що Банкова своїми руками зробила із нього *опозиціонера №1*.

Романюк Р., Кравець Р., Кириленко Р. «Сенк'ю, містер Блінкен»: як і чому Порошенко уник арешту. *Українська правда*. 2022. 20 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/20/7321031/> (дата звернення: 10.03.2022).

перший, хто може піти під не заочний, а цілком реальний суд

[Петро] Порошенко –*перший, хто може піти під не заочний, а цілком реальний суд*.

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців колишній першій людині в державі прописали статус одного з найбільш високопоставлених злочинців. *Українська правда*. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> [дата звернення: 10.03.2024).

топовий персонаж, із яким у влади давня заруба

Топовий персонаж, із яким у влади давня заруба, – це, звісно, Петро Порошенко.

Пархомчук Т. Зе-рейтинг – понад усе: небезпека владного популізму посеред розпалу війни. *Україна молода*. 2022. 16 черв.

URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3808/180/167108/>
(дата звернення: 27.09.2022).

ПОРТНОВ АНДРІЙ

одіозний соратник Віктора Януковича

Одіозний соратник Віктора Януковича Андрій Портнов зробив заяву для українських ЗМІ, в якій стверджує, що він не мешкає у Росії та займається благодійністю, надає допомогу медичним закладам та адресну допомогу на лікування поранених захисників України.

Ткачук М. «Я не в Москві»: Заява Андрія Портнова на тлі фактів, які не піддаються спростуванню. *Апостроф*. 2023. 31 трав. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/2023-05-31> (дата звернення: 31.05.2023).

ПОТУРАЄВ МИКИТА

один із «яструбів» у команді Президента країни, який рішуче налаштований проти збереження УПЦ МП [Українською православною церквою Московського патріархату] свого нинішнього впливу

Одним із «яструбів» в команді президента країни, який рішуче налаштований проти збереження УПЦ МП [Українською православною церквою Московського патріархату] свого нинішнього впливу, став Микита Потураєв, депутат ВР [Верховної Ради] від Слуги народу.

Соратник Зеленського: Найоптимістичніший сценарій по Лаврі не спрацював, хоч і рухається по одному з хороших. *NW NEW VOIGE*. 2023. 7 квіт. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/upc-mp-yakiy-scenariy-po-lavri-realizuyetsya-chi-ydut-zakriti-peremovini-i-koli-zvilnyat-svyatinyu-50316088> (дата звернення: 07.04.2023).

ПРАВЛЯЧА ВЕРХІВКА УКРАЇНИ НА ЧОЛІ З ВОЛОДИМИРОМ ЗЕЛЕНСЬКИМ

«зелена шмаркля»

[Публічний песимізм може нашкодити не воюючій країні, а лише, яку зневажають.] Боротьба із *«зеленою шмаркля»* залишається для цієї частини суспільства не менш важливим

Дубинянський М. Як об-бредхун і українська дилема. *Українська правда*. 2022. 22 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/22/7372926/> (дата звернення: 22.10.2022).

ПРИГОЖИН ЄВГЕН

ватажок зеків

Бунт «Вагнера»: *ватажок зеків* Пригожин почав шантаж Кремля, погрожуючи вийти з Бахмута 10 травня. *Defence Express*. 2023. 5 трав. URL: https://defence-ua.com/people_and_company/ (дата звернення: 29.05.2023).

ватажок ПВК [приватної військової компанії] «Вагнер»

Після заяви *ватажка ПВК* [приватної військової компанії] «*Вагнер*» Євгенія Пригожина про фактичне оголошення війни проти армії РФ [Російської Федерації] в соцмережах почали публікувати фото бронетехніки на вулицях Ростова-на-Дону, а на під'їздах до Москви, як пишуть ЗМІ, облаштовують блокпости.

Балачук І. Путін також подзвонив Токаєву, а той відповів, що все, що відбувається, – внутрішня справа Росії. *Українська правда*. 2023. 24 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/24/7408340/> (дата звернення: 24.06.2023).

ватажок півнів

Ватажок півнів [Євген Пригожин] заявив, що до 1 червня основна частина вагнерівців перебазується до тилових таборів.

Twitter. 2023. 25 трав. URL: <https://twitter.com/> (дата звернення: 26.05.. 2023).

воєнний злочинець із кувалдою

Не буду докладно розписувати, як витончені «інтелектуали» та «ліберали» злилися у хорі підтримки *воєнного злочинця з кувалдою* [Євгена Пригожина].

Гулик І. Марш Пригожина як трейлер громадянської війни. *Еспресо*. 2023. 25 черв. URL: <https://espresso.tv/marsh-prigozhina-yak-treyler-gromadyanskoi-viyni> (дата звернення: 25.06.2023).

голова ПВК [приватної військової компанії] півнів

Голову ПВК [приватної військової компанії] *півнів* [Євгена] Пригожина забороняють згадувати у федеральному ефірі.

Telegram. 2023. 29 трав. URL: <https://t.me/s/bozhejakekonchene?before=10958> (дата звернення: 29.05.2023).

головний «Вагнер»

Як бути тим, хто повірив у палкий заклик *головного «Вагнера»* [Євгена Пригожина] і зважився підтримати його? [«Чмобікам», що повстали проти герасимівсько-шойгівських командирів, аби долучитися до «визвольного походу»?]

Гулик І. Марш Пригожина як трейлер громадянської війни. *Еспресо*. 2023. 25 черв. URL: <https://espresso.tv/marsh-prigozhina-yak-treyler-gromadyanskoï-viyni> (дата звернення: 25.06.2023).

керівник терористичного угруповання

[Кремлівський диктатор (Володимир) Путін прагне зберегти сили ПВК (приватної військової компанії) «Вагнер», щоб підтримувати свої операції в Україні та інші міжнародні дії.] Натомість *керівника терористичного угруповання* [Євгена Пригожина] диктатор не пробачить.

Лукашевська А. Путін хоче зберегти ПВК «Вагнера», але не Пригожина: для чого йому це потрібно, вказали в ISW. *24 канал*. 2023. 27 черв. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 25.06.2023).

кривавий голуб миру з кувалдою

Голобуцький О. Пригожин – *кривавий голуб миру з кувалдою*. *Еспресо*. 2023. 24 квіт. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 25.12.2023).

куратор ПВК [приватної військової компанії] «Вагнер»

Куратором ПВК [приватної військової компанії] «Вагнер» є власник російської компанії «Конкорд» Євген Пригожин.

Рощина В. «Оркестр» вбивць. Хто воює проти України в ПВК «Вагнер». *Українська правда*. 2023. 21 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/21/7379589/> (дата звернення: 25.12.2022).

кухар [Олександра] Лукашенка

Може стати *кухарем Лукашенка*, охороняти ядерну зброю. Латушко розповів, чим Пригожин може зайнятися у Білорусі. *Гордон*. 2023. 25 черв. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/> (дата звернення: 25.06.2023).

кухар-бандит

Він [Володимир Путін] навіть виявився нездатним на перемовини зі своїм колишнім *кухарем-бандитом* [Євгеном

Пригожиним], делегувавши їх потішному президенту Білорусі Олександрові Лукашенку.

Гулик І. Марш Пригожина як трейлер громадянської війни. *Еспресо*. 2023. 25 черв. URL: <https://espresso.tv/marsh-prigozhina-yak-treyler-gromadyanskoj-viyni> (дата звернення: 25.06.2023).

«кухар Путіна»

«Кухар Путіна» Пригожин створює авіаційний загін у своїй приватній армії «вагнерівців» – ISW. *ТСН*. 2022. 28 жовт. *ТСН*. URL: <https://tsn.ua/ato/> (дата звернення: 31.10.2022).

обличчя російської війни в Україні

Близький до російського президента Володимира Путіна олігарх та засновник ПВК Вагнера Євген Пригожин стає *обличчям російської війни в Україні*.

Засновник ПВК Вагнера стає обличчям російської війни проти України. *Еспресо*. 2022. 15 верес. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 15.09.2022).

обличчя російської війни проти України

Засновник ПВК Вагнера стає *обличчям російської війни проти України*. *Еспресо*. 2022. 15 верес. URL: <https://espresso.tv/isw> (дата звернення: 15.09.2022).

обличчя російської «спеціальної військової операції» в Україні

«Фінансист ПВК Вагнера Євген Пригожин стає *обличчям російської «спеціальної військової операції» в Україні*», – йдеться у звіті.

Там само.

опущений кухар

Вагнергёт – недоконане детективне гала-шоу трупи «Квартал на Банковій» за участю 33-х бойових пташенят з гнізда *опущеного кухара* [євгена] прігожіна...

Демиденко В. Короткий практичний словничок місцевої української меншини. *Останній Бастіон*. 2023. 7 груд. URL: <https://bastion> (дата звернення: 25.05.2023).

покійний ватажок «вагнерівців»

Зрештою, *покійний ватажок «вагнерівців»* [Євген Пригожин] теж зміг домовитися з Кремлем про припинення міжусобної війни та відновлення внутрішньоросійського світу.

Дубинянський М. Заморожений Пригожин. *Українська правда*. 2023. 23 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/23/7420991/> (дата звернення 23.09.2023).

поплічник кремлівського диктатора

[Засновник ПВК «Вагнер» і так званий «кухар Путіна» Євген Пригожин похвалив українського президента Володимира Зеленського за рішучість та відзначив його впевненість у собі.] Таку думку *поплічник кремлівського диктатора* висловив, відповідаючи на запитання журналіста одного з російських ЗМП про те, «що небезпечніше для РФ – критик оточення Путіна, журналіст Олександр Невзоров чи Володимир Зеленський».

Капнік О. Прихвостень Путіна Пригожин зненацька назвав Зеленського «впевненим і симпатичним хлопцем». *ТСН*. 2022. 1 листоп. URL: <https://tsn.ua/politika/prihvosten-putina-prigozhin-znenacka-nazvav-zelenskogo-vpevnenim-i-simpatichnim-hlopцем-2192074.html> (дата звернення: 29.11.2022).

прихвостень [Володимира] Путіна

Капнік О. *Прихвостень Путіна* Пригожин зненацька назвав Зеленського «впевненим і симпатичним хлопцем». *ТСН*. 2022. 1 листоп. URL: <https://tsn.ua/politika/prihvosten-putina-prigozhin-znenacka-nazvav-zelenskogo-vpevnenim-i-simpatichnim-hlopцем-2192074.html> (дата звернення: 29.11.2022).

путінський холуй

Відоменко Д. У Соледарі «вагнерівці» вбили одного із зниклих британських волонтерів, *путінський холуй* Пригожин показав документи. *Главред*. 2023. 12 січ. URL: <https://glavred.net/ukraine/> (дата звернення: 29.05.2023).

щурячий кухар

Бійці-відморозки, відфільтровані *щурячим* [путінським] *кухарем* [євгеном] пригожиним з особливо низько опущеного контингенту пенітенціарної системи мордору і злагоджені у приватний воєнізований контингент.

Демиденко В. Короткий практичний словничок місцевої української меншини. *Останній Bastion*. 2022. 7 груд. URL: <https://bastion> (дата звернення: 25.05.2023).

ПРИХОДЬКО ІВАН

фейковий мер

За словами *фейкового мера* [Івана Приходька], його контузило під час обстрілу ресторану «Шеш-Беш», де свій день народження святкував росіянин Дмитро Рогозін.

Молчанова К. У Донецьку поранено «мера» Горлівки. Він теж святкував день народження Рогозіна. *Українські новини*. 2022. 22 груд. URL: <https://ukranews.com/ua/news/903693> (дата звернення: 21.12.2022).

ПУТІН ВОЛОДИМИР

антихрист сучасності

Підтвердженням цього [перебування російської церкви в полоні кремлівського тирана] є той факт, що практично жоден із ієрархів РПЦ [Російської православної церкви] не лише в Російській Федерації, але й за її межами (за виключенням хіба що окремих осіб в Україні) публічно не засудив військову агресію Росії, не засудив особисто [Володимира] Путіна – цього *антихриста сучасності*, – не засудив Кирила Гундяєва та його єретичних ідей «русского міра», тим самим солідаризуючись з ними.

Колаж: Андрій Калістратенко. Вірю в перемогу правди. Митрополит Епіфаній. *Українська правда*. 2023. 7 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/7/7383817/> (дата звернення: 08.01.2023).

безвольний король

Нестеренко Є. *Безвольний король* і тремтяча свита: добовий бунт вагнерівців спричинив серйозні наслідки для росії. 2+2. 2023. 28 черв. URL: <https://2plus2.ua/groshi/novyny> (дата звернення: 28.06.2023).

безпосередній убивця [Віктора] Пригожина

Переважна більшість росіян вважають, що *безпосередній убивця* [Віктора] *Пригожина* – [Володимир] Путін.

Сенько У. Розмова США про ЗСУ та корупція як державна зрада: огляд подій минулої доби. *LVIV MEDIA*. 2023. 28 серп. URL: <https://lviv.media/ukraine/80318> (дата звернення: 28.08.2023).

біснுவатий фюрер XXI століття, що розв'язав найбільшу війну в Європі з 1945 року й загрожує всьому світу ядерним апокаліпсисом

[Російський чиновник дев'яностих, який починав із носіння валіз за пітерським мером (Анатолієм Собчаком), і поступово зростав до прем'єр-міністра (Володимир Путін)]. І нарешті – *біснуватий фюрер XXI століття, що розв'язав найбільшу війну в Європі з 1945 року і загрожує всьому світу ядерним апокаліпсисом*.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

бліда людська подоба

[У нього (Володимира Путіна) – *вкраїнофобія*.] / Лишивсь вінценосець нації / *Блідою людською подобою*. / [Прорвало каналізацію.]

Калько М. На лінгвістичному блокпосту (чоловіча поезія спротиву). Пост сто одинадцятих. «Прорвало каналізацію...»: (поетичний, хоч і не неліричний та неестетичний етюд). *Архів Миколи Степаненка*.

божевільний диктатор

Божевільний диктатор [Володимир Путін] став ізгоєм.

Іванов М. Україна у великій війні: культура спротиву. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 2.

божевільний фанатик

Зовсім не дивно, що людина з такою кашею в голові [сергій шойгу] підтримала *божевільного фанатика* [володимира] путіна в його прагненні завоювати світ...

Букет Є. Мундири в крові: фанерний маршал – «оленеvod» шойгу. *АрміяInform*. 2023. 29 листоп. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/29/> (дата звернення: 29.11.2023).

божевільний фюрер

...Насправді будь-яка відповідь буде неповною, бо для цього треба не лише знати, що робиться в голові у *божевільного фюрера* [Володимира Путіна].

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

ботоксна ср..ка

«Не бійтеся *ботоксної ср..ки*» – Сергій Притула про оголошення часткової мобілізації президентом рф. Влоги. *Ти диви*. 2022. 22 верес. URL: <https://tydyvy.com/video/DykpR0Q> (дата звернення: 22.11.2022).

ботоксний вождь

Ботоксний вождь [Володимир Путін] намагається досягти того, що не вдалося «бойовим бурятам»: бодай якось завершити війну найближчим часом.

Сохар О.Точка G для Путіна, або Як індонезійці аж пнуться, аби задовільнити кремлівського фюрера. *NEWSUA ONE*. 2022. 11 жовт. URL: <https://newsua.one/news-blogs/73356.html> (дата звернення: 21.11.2022).

ботоксний господар росіян

Яке покарання світить путіну в Гаазі – і кого боїться *ботоксний господар росіян*. 5 канал. 2022. 30 берез. URL: <https://www.5.ua/polityka/yake> (дата звернення: 11.12.2022).

ботоксний диктатор

Ботоксний диктатор, ядерний псих, держдура та профукані 90-ті – перлини аналітики Дроздова. *Вголос*. 2022. 11 черв. URL: <https://vgolos.ua/news/> (дата звернення: 08.07.2022).

ботоксний дід

Кияк М. *Ботоксний дід* в печалі. Війна триває, а похизуватися нічим. *Gazeta.ua*. 2022. 11 листоп. URL: <https://gazeta.ua/blog/58187/> (дата звернення: 11.12.2022).

ботоксний маразматик

Починаючи «маленьку переможну війну» в Україні, *ботоксний маразматик* [Володимир Путін] навіть не підозрював, що йому доведеться воювати з усім цивілізованим світом.

Путін прагне хоч якоїсь перемоги. *Час*. 2022. 11 трав. URL: <https://chas.cv.ua/autor/104322> (дата звернення: 09.12.2022).

ботоксний старець

«...Що ж ... ми всі можемо дізнатися про що ж у момент очікування думав цей *ботоксний старець*», – підписав відео Великий.

Зірка «кварталу 95» насмішив пародією на Путіна перед зустріччю з Ердоганом, на яку турецький президент запізнився. *ТСН*. 2022. 24 лип. URL: <https://tsn.ua/glamur/> (дата звернення: 24.07.2022).

ботоксний фюрер

АрміяInform і добровольці нищать окупантів у промислових масштабах, але *ботоксний фюрер* [Володимир Путін] шле все нових.

Яке покарання світить путіну в Гаазі – і кого боїться ботоксний господар росіян. *5 канал*. 2022. 30 берез. URL: <https://www.5.ua/polityka/yake> (дата звернення: 11.12.2022).

ботокс-фюрер

Ботокс-фюрер [Володимир Путін] намагається вбивати і залякувати нас усіма способами, цілеспрямовано випалювати цілі міста, їхніх захисників та цивільне населення.

Там само.

боягуз, який уміє тільки понтуватись

Путін – *боягуз, який вміє тільки понтуватись*. *Еспресо*. 2022. 24 черв. URL: <https://espresso.tv/putin-boyaguz-yakiy-vmie-tilki-pontuvatis-litvi-nichogo-ne-zagrozhue-piontkovskiy> (дата звернення: 24.06.2022).

бункерна гнида

Юрій Луценко: «*Бункерна гнида* не розуміє, що...». *Волинь*. 2022. 24 квіт. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/213453> (дата звернення: 26.04. 2022).

бункерна істота

Рубрика «Назустріч ювілею». 7 жовтня *бункерній істоті* [Володимирові Путіну] виповниться 70 років, – Олексій Копитко. *UAinfo*. 2022. 17 верес. URL: <https://uainfo.org/blognews/1663331074> (дата звернення: 25.09.2022).

бункерна мавпа з ядерною гранатою

Загалом склалося враження, що Захід реально боїться розсердити бункерну мавпу з ядерною гранатою [Володимира Путіна].

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

бункерний бздун

Бункерний бздун. Що втеча з Херсона говорить Росії та світу? – Максим Яковлев. *НВ*. 2022. 10 листоп. URL: <https://nv.ua/video/show/9653> (дата звернення: 28.11.2022).

бункерний боягуз

...Бункерний боягуз [володимир путін] вдався до розлогих монологів від першої особи і знов почав розповідати «як все було в Україні».

Кіндсфатер О. Мета всього світу не просто зупинити агресора, а припинити існування держави-монстра. *АрміяInform*. 2022. 7 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/07/> (дата звернення: 07.09.2023).

бункерний вождь

Бункерний вождь [Володимир Путін] хоче відволікти від своєї ганьби, але лише створює резонансніші приводи, щоб усе ще раз згадали про його ганьбу та візуалізували контраст із Президентом України.

Рубрика «Назустріч ювілею». 7 жовтня *бункерній істоті* виповниться 70 років, – Олексій Копитько. *UAinfo*. 2022. 17 верес. URL: <https://uainfo.org/blognews/1663331074> (дата звернення: 25.09.2022).

бункерний геополітичний маніяк, злочинний маразм якого поставив світ на межу апокаліпсису

Бункерний геополітичний маніяк [Володимир Путін], *злочинний маразм якого поставив світ на межу апокаліпсису*, за будь-яких розкладів буде тяжко покараний. [Господом і людським судом.]

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна Україна*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

бункерний головнокомандувач

Бункерний головнокомандувач [Володимир Путін] постійно скаржився на брак уваги та недооцінку ролі та значення Московії у світі.

Кремль позбавили можливості закінчити війну «мирно»: без перезавантаження влади тепер не вийде, – думка. *UAinfo*. 2023. 19 берез. URL: <https://uainfo.org/blognews/1679177907-kreml-pozbavili-mozhливosti-zakinchiti-viyну-mirno-bez.html> (дата звернення: 19.03.2023) (дата звернення: 19.03.2023).

бункерний гопник

Бункерний гопник [Володимир Путін] не сказився...

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

бункерний диктатор

Бункерний диктатор [Володимир Путін], ймовірно, планує виступити з промовою на День перемоги [напис під світлиною].

Вонс. Р. Путін готує виступ на 9 травня. Песков розповів про «засекречений» нюанс. *Главком*. 2023. 8 трав. URL: <https://glavcom.ua/world/> (дата звернення: 08.05.2023).

бункерний дід

Бункерний дід [Володимир Путін] і картопляний фюрер [Олександр Лукашенко] домовилися про розгортання спільного регіонального угруповання військ. *Тернополяни*. 2022. 10 жовт. URL: <https://ternopoliany.te.ua/war/74722> (дата звернення: 18.10.2022).

бункерний дід ерефії [російської федерації]

Як відомо, першочерговою метою «спецоперації» *бункерного діда ерефії* [російської федерації] [Володимира Путіна] було взяти Київ «затри дні» та замінити українську владу на своїх маріонеток.

Федорук А. Окупація Бучанщини: куди поділися та чим займалися керівники громад. *Моя Київщина*. 2022. 8 черв. URL: <https://mykyivregion.com.ua/analytics/> (дата звернення: 18.08.2022).

бункерний дідуган

[Це слівце («англосакси»), яким британців і американців донедавна позначали лише прихильники специфічних конспірологічних концепцій, тепер цілком офіційно вживають вищі посадовці РФ (РосійськоїФедерції).] І сам «*бункерний дідуган*» [Володимир Путін], і його «балакливі вуса» [Дмитро] Песков, і секретар Ради безпеки [Микола] Патрушев, і директор Служби зовнішньої розвідки [Сергій] Нарішкін.

Мустафін О. «Заповіт Петра» і англосакси. *Еспресо*. 2023. 18 серп. URL: <https://espresso.tv/zapovit-petra-i-anglosaksittps> (дата звернення: 18.08.2023).

бункерний дідусь

«...Що ж, нарешті, *бункерний дідусь* [Володимир Путін] може відчути себе на їхньому місці...» – підписав відео Великий.

Зірка «кварталу 95» насмішив пародією на Путіна перед зустріччю з Ердоганом, на яку турецький президент запізнився. *ТСН*. 2022. 24 лип. URL: <https://tsn.ua/glamur/> (дата звернення: 24.07.2022).

бункерний карлик

Після імпотентної промови перед так званими федеральними зборами – *бункерний карлик* [Володимир Путін] зігнав масовку на московський стадіон «Лужнікі».

Божевілья в «Лужниках», істерика Пригожина і танки ворога у вогні біля Кремінної – хроніка 364-го дня великої війни. *5 канал*. 2023. 23 груд. URL: <https://www.5.ua/ukrayina/> (дата звернення: 23.02.2023).

бункерний керманич РФ [Російської Федерації]

Про те, що *бункерний керманич РФ* [Російської Федерації] [Володимир Путін] наказав захопити Харків, нещодавно повідомив американський Інститут вивчення війни.

Горун Оксана. У ХОВА прокоментували нібито наказ Путіна захопити Харків. *Об'єктив*. 2022. 18 серп. URL: <https://www.objectiv.tv/objectively/2022/07/18/> (дата звернення: 18.08.2022).

бункерний коротун

[На росії остаточно гепнулися стріхою.] Бо як інакше назвати «святкові заходи», що їх проводила кремлівська верхівка на чолі із *бункерним коротуном*.

Покотилось колесом: соцмережі гецають з *бункерного коротуна* *АрміяInform*. 2022. 11 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/11/> (дата звернення: 12.09.2022).

бункерний маніяк

Двоє воєнних злочинців: Марія Львова-Белова отримує наказ від *бункерного маніяка* і бункерного фюрера [напис до світлини].

Омельченко Г. Міжнародний ордер на арешт путіна – сигнал росіянам на його ліквідацію. *Український репортер*. 2023. 20 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/war/> (дата звернення: 24.05.2023).

бункерний маразматик

Бункерний маразматик [Володимир Путін] буквально намагається знищити Україну, методично бомбардуючи міста і села, кидаючи у криваву пашу війни гарматне кацапське м'ясо.

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода.
Літературна Україна. 2022. 23 квіт. С. 4.

бункерний організм

[...Насправді будь-яка відповідь буде неповною, бо для цього треба не лише знати, що робиться в голові у божевільного фюрера (Володимира Путіна)]. Цього мало, тому що цей *бункерний організм* – не сам.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

бункерний посіпака

Днями *бункерний посіпака* [Володимир Путін] провів зустріч із так званими російськими «воєнокорами» – групою військових пропагандистів, яких кремль відрядив висвітлювати війну в Україні у вигідному для себе ракурсі.

Брехня «бункерного» про мобілізацію під час Другої світової війни та «жест доброї волі» під Києвом. *REDTRAM*. 2023. 20 черв. URL: <https://ua.redtram.com/news/community/614334612/> (дата звернення: 29.10.2023).

бункерний президент

Світові лідери занепокоєні останніми словами *бункерного президента* [Володимира] путіна.

Іванова Т. Ядерний удар по Україні: яка може бути реакція Заходу. *UAportal*. 2022. 22 верес. URL: <https://news.uaportal.com/ukr/section-news/news> (дата звернення: 24.09.2022).

бункерний сиділець

Після того, як *бункерного сидільця* [Володимира Путіна] назвали «військовим злочинцем», він удостоївся титулу «кривавий диктатор» і «найчистіший головоріз».

Не тільки військовий злочинець: Байден назвав Путіна головорізом. *Апостроф*. 2022. 17 берез. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/america/2022-03-17/netolko-voennyiy-prestupnik-baydan-nazval-putina-golovorezom/262948>. (дата звернення: 17.03.2022).

бункерний фюрер

Аналіз конфіденційної інформації, якою я володію, дає підстави зробити досить ймовірний висновок: ордер на арешт *бункерного фюрера* путіна є сигналом для російських політиків і олігархів, які не запламували себе кривавими міжнародними злочинами, ВЧИНИТИ ФІЗИЧНУ ліквідацію путіна — воєнного злочинця, організатора найтяжчого міжнародного злочину агресії проти України (за аналогією вбивств [Беніто] Муссоліні, [Йосипа] Сталіна, [Ніколає] Чаушеску, [Муаммара] Каддафі, [Слободана] Мілошевича).

Омельченко Г. Міжнародний ордер на арешт путіна – сигнал росіянам на його ліквідацію. *Український репортер*. 2023. 20 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/war/> (дата звернення: 24.05.2023).

бункерний чекіст

«Україна боролась, бореться і буде боротися заради власної Перемоги та поразки новітньої російської імперії на чолі з “бункерним чекістом” [Володимиром] путіним».

«Працювати над Перемогою до тих пір, поки не розвалиться рф» , — Дмитро Твердохліб, координатор «Гуманітарного штабу Харківщини». *Активна громада*. 2022.5 лип. URL: <https://ag.com.ua/news/> (дата звернення: 24.07.2022).

бункерний щур

Вбивча самовпевненість, тотальна недооцінка можливостей України та політичної волі країн Заходу загнали цього *бункерного щура* [Володимира Путіна] у кут.

Путін втратив контроль, він пригнічений – психолог. *Апостроф*. 2022. 17 жовт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/foreign-policy/2022-10-17/> (дата звернення: 17.10.2022).

бункерний щур із-під Спаської вежі

[Вишляхетнуйтеся, брати, позбувайтесь «офіціантських жестів», доки не стало пізно.] Бо після мовчазної упокореності і опереткових протестів вас на забій пожене вже не напівлегітимний (не звалили ж!) пюрер з «Озерного» під

Мінськом [Олександр Лукашенко], а *бункерний щур з-під Спаської вежі* [Володимир Путін].

Демиденко В. Про рубльову повію на трасі Варшава-москва. *Останній Бастіон*. 2023. 11 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

валдайський боягуз

[«... *Валдайський боягуз* (Володимир Путін)]... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження. *ОбщеЖитие Онлайн*. 2023. 7 жовт. URL: <https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення: 23.10.2023).

ватажок зграї вбивць, ґвалтівників і мародерів

[«...Почали військові дії у 2014 році після державного перевороту в Україні ті, хто не хотів нормального розвитку і прагнув подавити свій власний народ, проводячи одну військову операцію за іншою.] І, проводячи геноцид на Донбасі протягом 8 років», – повторив *ватажок зграї вбивць, ґвалтівників і мародерів* [володимир путін].

Кіндсфатер О. Мета всього світу не просто зупинити агресора, а припинити існування держави-монстра. *АрміяInform*. 2022. 7 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/07/> (дата звернення: 07.09.2023).

великий збирач земель, якого можна порівняти з Петром І, Єкатериною ІІ і товаришем Сталіним

Останніми роками [Володимир] Путін зайнятий написанням власного некрологу, в якому прагне постати перед нащадками як *великий збирач земель, якого можна порівняти з Петром І, Єкатериною ІІ і товаришем Сталіним*.

Дубинянський М. Заморожений Пригожин. *Українська правда*. 2023. 23 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/23/7420991/> (дата звернення 23.09.2023).

верховний вождь орків

Далі конотопські відьми взялися вже за *верховного вождя орків* [Володимира Путіна].

Сіваченко Є. На війні всі засоби хороші: як українські відьми вирішили покарати путіна. *Городок City*. 2022. 3 квіт. URL: <https://horodok.city/articles/204121/> (дата звернення: 15.06.2022).

верховний фюрер

Адже вони [росіяни], на чолі з *верховним фюрером* [Володимиром Путіним], – патологічні брехуни.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

вигнанець у всьому світі

[Джо] Байден додав, що [Володимир] Путін зараз є «*вигнанцем у всьому світі*».

Шепелева А. Байден: Путін вигнанець і нині програє війну проти України. *DW*. 2023. 28 черв. URL: <https://www.dw.com/uk/> (дата звернення: 28.06.2023).

виконавець ідеології [Олександра] Дугіна

[Володимир] Путін лише *виконавець ідеології* [Олександра] Дугіна.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

виразник масових російських настроїв – імперського ресентименту, войовничого реваншизму, культу сильної руки

Для історії він [Володимир Путін] значимий настільки, наскільки став виразником масових російських настроїв – імперського ресентименту, войовничого реваншизму, культу сильної руки.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

вихованець терористичних органів відомства [Фелікса] Дзержинського, [Генріха] Ягоди, [Миколи] Єжова, [Лаврентія] Берії

Нині до влади прийшов ... *вихованець терористичних органів відомства [Фелікса] Дзержинського, [Генріха] Ягоди, [Миколи] Єжова, [Лаврентія] Берії* [Володимир Путін].

Васильченко Б. Московського ведмедя – у барліг: Вітчизняна війна нащадків русів-козаків проти нащадків татаро-монголів. *Україна молода*. 2022. 4 серп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3815/196/168387/> (дата звернення: 04.10.2022).

військовий злочинець

Після того, як бункерного сидільця [Володимира Путіна] назвали «*військовим злочинцем*», він удостоївся титулу «кривавий диктатор» і «найчистіший головоріз».

Не тільки військовий злочинець: Байден назвав Путіна головорізом. *Апостроф*. 2022. 17 берез. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/america/2022-03-17/netolko-voennyiy-prestupnik-baydan-nazval-putina-golovorezom/262948>. (дата звернення: 17.03.2022).

воєнний злочинець

Президент путін є *воєнним злочинцем*...

Омельченко Г. Міжнародний ордер на арешт путіна – сигнал росіянам на його ліквідацію. *Український репортер*. 2023. 20 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/war/> (дата звернення: 24.05.2023).

«володар орків»

...Ці персні [які Володимир Путін подарував учасникам неформального саміту країн СНД] порівнюють з дев'ятьма Перснями Влади з «Володаря Перснів», але, як Саурана, в мережі називали Путіна «*володарем орків*».

Персні Путіна, намісник Лаври, скандал із призначенням посла в Болгарії: підсумки тижня. *Громадське радіо*. 2022. 30 січ. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/tsey-tyzhden/> (дата звернення: 30.01. 2023).

володар світу

[Появився шаман, який дав відповідь: ти (володимир путін) – месія! Усе це твоє сходження із гноівки до небес – не випадкове]. Ти станеш *володарем світу*.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.news* 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

вуличний босяк

[Володимирові] Путіну ці середовища [кримінальні] близькі, бо він був *вуличним босяком* у Ленінграді в дитячі роки...

Вітович І. У газових камерах Кремля. *Україна молода*. 2022.10 лют. URL: https://www.umoloda.kiev.ua/file/815/UM-006_UKR_2022_02_10.pdf (дата звернення: 10.02.2022).

геній зла, який перевернув хід світової історії

Перша думка передбачає, що [Володимир] Путін – це *геній зла, який перевернув хід світової історії*.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

гіпотетичний труп у холодильнику

[...На думку аналітиків, життя у московії давно перетворилося на суцільний пропагандистський фарс із потаємним змістом.] Саме тому *гіпотетичний труп у холодильнику* [йдеться про Володимира Путіна] слід сприймати як реальну фігуру на заявлений шаховій дошці.

Салімонович Л. Проєкт «Чохлик невмирущий»: чому в росії постійно «ховають» і «воскресають» путіна. *Україна молода*. 2023. 22 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3882/180/179677/> (дата звернення: 22.11.2023).

Гітлер 21-го сторіччя, який є «невмняємий»

Зараз маємо справу з Гітлером 21-го сторіччя, який є «невмняємий» [Володимиром Путіним].

Ботоксний диктатор, *ядерний псих*, держдура та профукані 90-ті – перлини аналітики Дроздова. *Вголос*. 2022. 11 черв. URL: <https://vgolos.ua/news/> (дата звернення: 08.07.2022).

голий король

«...Всі переконалися, що *король голий*, а його [Володимира Путіна] будинок картковий», – сказав представник розвідки.

«Збитий льотчик» – в ГУР оцінили статус Путіна після заколоту Пригожина. *Gazeta.ua*. 2023. 26 черв. URL: <https://gazeta.ua/articles/politics> (дата звернення: 26.06.2023).

голове зло

Тепер весь світ побачив, як новий фюрер проголосив себе *головним злом*, який погрожує знищити планету...

Бутусов Ю. Тепер війна закінчиться, тільки коли наша піхота підніме прапор у Донецьку та Севастополі. *Цензор.НЕТ*. 2022. 30 верес. URL: <https://censor.net/ua/r3370776> (дата звернення: 29.09.2022).

головний злочинець

Чому російська АрміяInform і *головний злочинець* [Володимир] Путін так жорстко підійшли до Маріуполя?

Кравець Р. Вадим Бойченко: Що може бути гірше пекла? А воно є, і ця фортеця називається «Азовсталь». *Українська правда*. 2022. 2 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/05/2/7343500/> (дата звернення: 10.05.2022).

головний російський воєнний злочинець

Як би там не було, але вже 23 березня київський езотеричний магазин практичної магії «Відьмин котел» оприлюднив програму дій вітчизняної окультної спільноти, спрямованих на підтримку Збройних сил України, на програвш, відсторонення від влади та покарання *головного російського воєнного злочинця* [Володимира Путіна].

Сіваченко Є. На війні всі засоби хороші: як українські відьми вирішили покарати путіна. *Городок City*. 2022. 3 квіт. URL: <https://horodok.city/articles/204121/> (дата звернення: 15.06.2022).

головний агресор

Головний агресор [Володимир Путін] подякував учасникам війни «за силу духу і відвагу» і висловив упевненість, що Росія «подолася всі труднощі, збереже країну великою і незалежною».

Петренко Р. Путін записав новорічне привітання на тлі людей у військовій формі. *Українська правда*. 2022. 31 груд. URL:

<https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/31/7383132/> (дата звернення: 31.12.2022).

головний воєнний злочинець XXI століття

Хоменко С. Ірина Венедіктова: Путін – *головний воєнний злочинець XXI століття*. BBC NEWS УКРАЇНА. 2022. 18 берез. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60794447> (дата звернення: 10.11.2022).

головний корупціонер росії

Вони [російські генерали] беруть приклад з *головного корупціонера росії* владіміра владіміровича путіна, про казкові палаци якого вже ходять легенди.

Гаманець, пропагандист і корупціонер у погонах генерала армії. *Голос України*. 2022. 25 серп. URL: <http://www.golos.com.ua/article/> (дата звернення: 18.09.2022).

головний маргінал країни

Як повідомляють російські пабліки, на одній із зустрічей [дмитро] медведєв публічно заявив: «Ніхто не помітив, як [володимир] путін став *головним маргіналом країни*».

«Головний алкоголік росії» почав відкрито скаржитися на Путіна – ЗМІ. 5 канал. 2022. 18 серп. URL: <https://www.5.ua/svit/> (дата звернення: 18.08. 2022).

головний рашист

[Сам [володимир] путін не збирається втрачати владу і планує, що операція та відновлення після неї не займуть багато часу.] У зв'язку з цим *головний рашист* уже підшукав собі «повіреного» в особі 70-річного секретаря ради безпеки ніколая патрушева ...

У орків буде новий цар через операцію путіна. Ймовірно, лише тимчасовий. *Волинь*. 2022. 21 верес. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/214073> (дата звернення: 21.09.2022).

головний світовий злочинець

Керівник країни агресора, *головний світовий злочинець* ... [володимир] путін відмітився порцією брехливих заяв і

пропагандистських штампів, виступаючи на Східному економічному форумі, який відбувається у місті владивосток.

Кіндсфатер О. Мета всього світу не просто зупинити агресора, а припинити існування держави-монстра. *АрміяInform*. 2022. 7 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/07/> (дата звернення: 07.09.2023).

джерело всіх сусідських бід

Саме демонічний [Володимир] Путін, якого так необачно вибрав у наступники покійний Єльцин, є *джерелом усіх сусідських бід*.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

диктатор-недоросль

Вони [зрадники, українофоби, колаборанти, лихварі й запопадливі холоуї] публічно, на весь світ, облизували *диктатора-недоросля* в кремлівських хоробах (вже після загарбання Криму та часин Донбасу), їдучи туди [до Москви] на поклон для отримання чергових інструкцій по нищенню України.

Філіпчук Г. «Йде війна добра і зла! *Слово Просвіти*. 2022. 23–30 серп. С. 2.

диктатор обману

Однак за 18 місяців масштабної війни з «*диктатора обману*» [Володимир] Путін почав перетворюватися на «диктатора страху».

Портников В. Диктатор страху. Чого боїться Путін на тлі війни з Україною? *Радіо Свобода*. 2023. 22 серп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-viyna-transformatsiya-putina/32554952.html> (дата звернення: 22.08.2023).

диктатор похилого віку

Диктатор похилого віку [Володимир Путін] поставив на карту все, чого особисто досяг за час свого правління, та й за своє життя.

Дубинянський М. Вбити Путіна. *Українська правда*. 2023. 10 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/10/7405878/> (дата звернення: 30.05.2023).

диктатор страху

Однак за 18 місяців масштабної війни з «диктатора обману» [Володимир] Путін почав перетворюватися на «*диктатора страху*».

Портников В. *Диктатор страху*. Чого боїться Путін на тлі війни з Україною? *Радіо Свобода*. 2023. 22 серп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-viyna-transformatsiya-putina/32554952.html> (дата звернення: 22.08. 2023).

диктатор, що виживає з розуму

Останнім часом на Заході, здається, нарешті усвідомили, що заяви про «найбільшу геополітичну катастрофу XX століття» у виконанні Володимира Путіна – зовсім не марення *диктатора, що виживає з розуму*.

Захаров Д. Реставрація «совка»: чи зуміє Путін відтворити улюбленого монстра. *Апостроф*. 2022. 11 січ. URL:<https://apostrophe.ua/ua/article/world/ex-ussr/2022-01-11/restavratsiya-sovka-sumeet-li-putin-vossozdat-lyubimogo-monstra/43835>. (дата звернення: 11.01.2022).

диктатор, який відзначає 70-й день народження

Кирило Гундяєв, голова РПЦ та один із головних поплічників [Володимира] Путіна у війні проти *України*, закликав духовенство та паству два дні молитися за здоров'я *диктатора, який відзначає 70-й день народження*.

Руденко Є. «Боже, диктатора бережи!»: 13 причин не бажати швидкої смерті Путіну в день його 70-річчя. *Українська правда*. 2022. 7 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/10/7/7370741/> (дата звернення: 30.09.2022).

диктатор, який розпочав кровопролитну війну в Україні

Диктатор, який розпочав кровопролитну війну в Україні [Володимир Путін], заявив, що в Росії немає недружніх країн як на Заході, так і на Сході.

Погорілко М. «Переломний рубіж»: Путін на параді поскаржився, що проти РФ почали війну, і знову заговорив про захист Донбасу. *OBOZREVATEL*. 2023. 10 трав. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/russia/> (дата звернення: 10.05.2023).

довбаний терорист

Президент Володимир Зеленський заявив, що українці не готові віддати свою свободу *«довбаному терористу»* Володимирі Путіну.

Тищенко К. Зеленський обматюкав Путіна в ефірі NBC. *Українська правда*. 2023. 5 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/5/7427345/> (дата звернення: 05.11.2023).

дракон, який постійно хоче їсти

«Путін – це *дракон, який постійно хоче їсти*»: Зеленський з'явився на обкладинці Spiegel (фото). *Главком*. 2023. 12 лют. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 12.02. 2023).

другий король антисемітизму після [Адольфа] Гітлера

«... Вибачте, але це ніби він [Володимир Путін] *другий король антисемітизму після [Адольфа] Гітлера...*» – наголосив він [Володимир Зеленський].

Другий після Гітлера: Зеленський відповів Путіну за особисту образу. *Апостроф*. 2023. 21 черв. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/politics/2023-06-21/> (дата звернення: 21.06.2023).

другий після Адольфа Гітлера антисеміт

[Володимир] Зеленський, який втратив багатьох своїх родичів під час Голокосту, включно з рідним дідом, заявив, що [Володимир] Путін з такими твердженнями [«Зеленський не єврей, а ганьба єврейського народу»] став *другим після Адольфа Гітлера антисемітом*.

Там само.

жалюгідний карлик

«...Цей *жалюгідний карлик* [Володимир Путін] знову полетів на Валдай, сховався в бункері і там трясеться.....» – сказав він [боєць Легіону «Свобода Росії»].

Давигора О. Боєць Легіону «Свобода Росії» розповів про наслідки ббивства Пригожина для Путін. *УНІАН*. 2023. 25 серп. URL:

<https://www.unian.ua/world/> <https://obs.in.ua/news/interesno/27826>
(дата звернення: 23.10.2023).

живучий ватажок

Цей нетиповий для російського режиму феномен [смертельний діагноз або новина про кончину володимира путіна] опозиційний політик Дмитро Гудков пояснив тим, що кремлівським кланам самим вигідно періодично «умертвляти» свого *живучого ватажка*.

Салімонович Л. Проект «Чахлик неврирущий»: чому в росії постійно «ховають» і «воскресають» путіна. *Україна молода*. 2023. 22 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3882/180/179677/> (дата звернення: 22.11.2023).

загарбник української території

Президент США Джо Байден констатує, що глава Росії Володимир Путін не зміг реалізувати свої амбіції *загарбника української території*.

Романенко В. Байден: Путіну не вдалося реалізувати свої грандіозні плани на полі бою в Україні. *Українська правда*. 2022. 22 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/22/7341290/> (дата звернення: 10.05.2022).

загнаний щур

Кравець Р. Олексій Данілов: Путін – наче *загнаний щур*. Його життя стало суцільним жахом. *Українська правда*. 2022. 13 листоп URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/19/7381305/> (дата звернення: 13.11.2022).

закомплексований боягуз

Беленюк: «Путін – *закомплексований боягуз*, підставка під валізу Собчака». *Sport.ua*. 2022. 20 берез. URL: <https://sport.ua/uk/news/577592> (дата звернення: 15.06.2022).

закомплексований гебіст

Люта, буквально тваринна ненависть до України засліпила *закомплексованого гебіста* [Володимира Путіна].

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

заручник війни в Україні

Президент РФ став *заручником війни в Україні* – Байден. *Gazeta.ua*. 2022. 10 трав. URL: https://gazeta.ua/articles/politics/_prezident-rf-stav-zaruchnikom-vijni-v-ukrayini-bajden/ (дата звернення: 10.05.2022).

збирач земель під егідою проєкту «Новий СРСР»

Начепивши шапку Мономаха, господар Кремля [Володимир Путін] мріє стати *«збирачем земель» під егідою проєкту «Новий СРСР»*.

Захаров Д. Реставрація «совка»: чи зуміє Путін відтворити улюбленого монстра. *Апостроф*. 2022. 11 січ. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/world/ex-ussr/2022-01-11/restavratsiya-sovka-sumeet-li-putin-vossozdat-lyubimogo-monstra/43835>. (дата звернення: 11.01.2022).

«збитий льотчик»

«Збитий льотчик» – в ГУР оцінили статус Путіна після заколоту Пригожина. *Gazeta.ua*. 2023. 26 черв. URL: <https://gazeta.ua/articles/politics> (дата звернення: 26.06.2023).

зв'язковий із кримінальними середовищами за мерства Анатолія Собчака в Санкт-Петербурзі

[Володимирові] Путіну ці середовища [кримінальні] близькі, бо він був...*зв'язковим з кримінальними середовищами за мерства Анатолія Собчака в Санкт-Петербурзі*.

Вітович І. У газових камерах Кремля. *Україна молода*. 2022.10 лют. URL: https://www.umoloda.kiev.ua/file/815/UM-006_UKR_2022_02_10.pdf (дата звернення: 10.02.2022).

зогнилий гей-маніяк

Цей *зогнилий гей-маніяк* [володимир путін] поїздив по Європі і побачив, що тамтешні народи мають історію, мають генетичну пам'ять.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

ідіот-психопат-шизофренік

[Вдумайтесь, нам, українцям, божевільний (Володимир Путін) загрожує знищенням!] Дійсно *ідіот-психопат-шизофренік*...

Омельченко Г. Помста кривавого карлика за харківське «Путін – #уйло!», або Чому варвар Путін знищує Харків. *Український репортер*. 2022. 10 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/> (дата звернення: 12.05.2022).

ізгой у всьому світі

Погоріла І. Байден вважає, що президент РФ Путін став *ізгоем у всьому світі*. *УНІАН*. 2023. 28 черв. URL: <https://www.unian.ua/world/rosiyahttps> (дата звернення: 28.06.2023).

імператор черні

Швець В. *Імператор черні*. *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 3.

керівник країни-зеро

Але маніпулювання і брехня — це улюблений спосіб аргументації у *керівника* [володимиа путіна] *країни-зеро* [росії].

Кіндсфатер О. Мета всього світу не просто зупинити агресора, а припинити існування держави-монстра. *АрміяInform*. 2022. 7 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/07/> (дата звернення: 07.09.2023).

китайська маріонетка

«... *Китайська маріонетка* ... [Ось так тобі легіонери (воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів) відповіли плішивому (Володимирові Путіну)]...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження. *ОбщеЖитие Онлайн*. 2023. 7 жовт. URL: <https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення: 23.10.2023).

кобилина срака

«... *кобилина срака* ... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому [Володимирові Путіну]...».

Там само.

кремлівська міль

Та міжнародний суд може затаврувати *кремлівську міль* [Володимира Путіна] ... заочно.

Яке покарання світить путіну в Гаазі – і кого боїться ботоксний господар росіян. *5 канал*. 2022. 30 берез. URL: <https://www.5.ua/polityka/yake> (дата звернення: 11.12.2022).

кремлівська нікчема

Та й що це за життя, в якому смерть за дурість *кремлівської нікчеми* є заміною смерті від горілки та злиденної старості?

Валетов Я. Росія ніколи не перестане воювати. Це закінчиться лише зі смертю імперії. *Фокус*. 2023. 24 квіт. URL: <https://focus.ua/uk/opinions/562445> (дата звернення: 23.06.2023).

кремлівська тварюка

«Послухайте, “діти квітів” і “білі польта”, це ваш світ “рожевих поні”, а наш, світ динозаврів, де на фронті щодня гинуть сотні й тисячі, і де опинитеся ви, якщо *кремлівська тварюка* [Володимир Путін] залишиться при владі!»

Гулик І. Марш Пригожина як трейлер громадянської війни. *Еспресо*. 2023. 25 черв. URL: <https://espresso.tv/marsh-prigozhina-yak-treyler-gromadyanskoi-viyni> (дата звернення: 25.06.2023).

кремлівська сволота

Кремлівська сволота [Володимир Путін], пишуть, небудь-коли таки дотисне *картопляну маріонетку* [Олександра Лукашенка], і та кине й свої 40 тисяч на освоєння пінських боліт.

Демиденко В. Про рубльову повію на трасі Варшава-москва. *Останній Бастіон*. 2023. 11 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

кремлівська чекістсько-фашистська Горгона, яка впивається ріками крові невинних мільйонів жертв

Що роїться у зміїній голові *кремлівської чекістсько-фашистської Горгони, яка впивається ріками крові невинних мільйонів жертв* [Володимира Путіна].

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і секоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

кремлівський бункерний щур

...Скрутне становище *кремлівського бункерного щура* [Володимира Путіна] погіршилося так само швидко, як прискорився кінець колись дружньої сусідньої країни [Китаю].

6 ознак скрутного становища Путіна. *Останній Бастіон*. 2023. 6 квіт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 28.04.2023).

кремлівський гном

Одного [найвидатнішого шамана] із Перу привозив навіть [Віктор] Медведчук, коли пішла інформація, що під час обряду у Непалі *кремлівського гнома* [володимира путіна] позбавили удачі.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. . URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

кремлівський дегенерат

Кремлівський дегенерат Владімір Путін, який якраз-таки мислив критеріями Першої та Другої світових війн, коли повномасштабно вперся сюди 24.II.2022, запустив глобальні процеси.

Четверта світова війна вже на порозі. *Останній Бастіон*. 2023. 3 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 22.04. 2022).

кремлівський дід

«... *Кремлівський дід* ... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому [Володимирові Путіну] ...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження. *ОбщеЖитие Онлайн*. 2023. 7 жовт. URL: <https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення: 23.10.2023).

кремлівський кривавий карлик

За півгодини до виступу «*кремлівського кривавого карлика*» до нього в ході пресконференції звернувся Президент України Володимир Зеленський, закликавши вбивцю і терориста

[Володимира] Путіна піти з української землі або сісти за стіл переговорів.

Омельченко Г. Помста кривавого карлика за харківське «Путін – хуйло!», або Чому варвар Путін знищує Харків. *Український репортер*. 2022. 10 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/> (дата звернення: 12.05.2022).

кремлівський люцифер

Смертну кару над антихристом іменем України і людства звершують Воїни Всевишнього, яких *кремлівський люцифер* [володимир путін] боявся усе своє окаянне життя, – бандерівські месники.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

кремлівський політичний довгожитель

Чергова «кончина» *кремлівського політичного довгожителя* [володимира путіна], яку вкотре бездоказово констатував професор Валерій Соловей, вже не викликала особливого резонансу.

Салімонович Л. Проєкт «Чахлик невмирущий»: чому в росії постійно «ховають» і «воскресають» путіна. *Україна молода*. 2023. 22 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3882/180/179677/> (дата звернення: 22.11.2023).

кремлівський психопат

Після поширення приспівки «ПУТІН – #УЙЛО» і її мемів *кремлівський психопат*, як говорять в його оточенні, прийшов у скажену лют, просто озвіріння, погрожуючи зрівняти Харків з землею, а співаючих харків'ян поховати під руїнами першої столиці Української РСР.

Омельченко Г. Помста кривавого карлика за харківське «Путін – #уйло!», або Чому варвар Путін знищує Харків. *Український репортер*. 2022. 10 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/> (дата звернення: 12.05.2022).

кремлівський старець

... Рашисти отримали від *кремлівського старця* наказ узяти це місто [Авдіївку] за будь-яку ціну і сконцентрували там рекордну кількість техніки та живої сили.

Салімонович Л. Проєкт «Чахлик невмирущий»: чому в росії постійно «ховають» і «воскресають» путіна. *Україна молода*. 2023. 22 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3882/180/179677/> (дата звернення: 22.11.2023).

кремлівський щур

«*Кремлівський щур* [Володимир Путін], не обмежений термінами виборних процедур, сподівається пересидіти в бункері і дочекатися, чи то коли “Захід стомиться від України”, чи то коли допоможе Китай або коли оберуть нового президента в США, чи в Україні почнуться “голодні бунти”...» – заявив секретар РНБО [Олексій Данілов].

Данілов: Путін вичерпав свій часовий ліміт. Провал найголовнішого рішення в житті виправити неможливо. *NW NEW VOIGE*. 2023. 7 квіт. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/upc-mp-yakiy-scenariy-polavri-realizuyetsya-chi-ydut-zakriti-peremovini-i-koli-zvilnyat-svyatinyu-50316088> (дата звернення: 07.04.2023).

кривавий диктатор

Після того, як бункерного сидільця [Володимира Путіна] назвали «військовим злочинцем», він удостоївся титулу «*кривавий диктатор*» ...

Не тільки військовий злочинець: Байден назвав Путіна головорізом. *Апостроф*. 2022. 17 берез. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/america/2022-03-17/ne-tolko-voennyiy-prestupnik-baydan-nazval-putina-golovorezom/262948>. (дата звернення: 17.03.2022).

лідер країни-брехуна

Під час так званого міжнародного дискусійного клубу «Валдай» *лідер країни-брехуна* [Володимир Путін] заявив, що... лише Росія може бути «єдиним реальним гарантом безпеки України».

Кияк М. Ботоксний дід в печалі. Війна триває, а похизуватися нічим. *Gazeta.ua*. 2022. 11 листоп. URL: <https://gazeta.ua/blog/58187/> (дата звернення: 11.12.2022).

«лідер-невдаха» з орденом від Гааги

Прохоренко В. Путін перейняв естафету *«лідера-невдахи» з орденом від Гааги*: став четвертим серед «героїв». *УНІАН*. 2023. 19 берез. URL: <https://www.unian.ua/world/> (дата звернення: 19.03.2023).

лідер оркостану

Цього разу *лідер оркостану* поскаржився на складнощі з експортом зерна та добрив.

Знову путін поскаржився на експортні обмеження. *Instagram*. 2022. 28 верес. URL: <https://www.instagram.com/indo.industries/> (дата звернення: 30.09.2022).

лідер «узкого мира»

«Здох [Володимир Путін] ментально, як пацан із пітерського підворіття, як *лідер “узкого мира”*....» – зазначив [Тарас] Тополя.

Лідер гурту «Антітіла»: Путін помер. Усе, кінець. Морда ботоксного діда ще лякає самих упоротих, але дехто вже штрикає її палкою. *Бульвар Гордона*. 2022. 13 верес. URL: <https://gordonua.com/ukr/bulvar/news/> (дата звернення: 08.10.2022).

літній російський диктатор

Літній російський диктатор [Володимир Путін] виявляється зайвим – і для тих, хто бачить у ньому одноосібного творця історії; і для тих, хто вважає його міллю, яка з'явилася в потрібному місці в потрібний час.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

луб'янський фейс

«...*Луб'янський ти фейс* ... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли, плішивому [Володимирові Путіну]...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження. *ОбщеЖитие Онлай.* 2023. 7 жовт. URL: <https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення: 23.10.2023).

лужницький брехун

«... *Лужницький брехун* ... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому [Володимирові Путіну]...».

Там само.

людина, з якою не хочуть спілкуватися світові лідери

[Через розв'язану війну в Україні Путін зробив себе вигнанцем.]

Людиною, з якою не хочуть спілкуватися світові лідери.

Труш К. Ганебніше не придумати: китайське керівництво вдосконалило принизливе прізвисько для Путіна. *ТСН.* 2022. 30 жовт. URL: <https://tsn.ua/lady/news/obschestvo/> (дата звернення: 10.11.2022).

людина, яка втратила імідж кривавого вбивці, що контролює величезну територію, ядерну зброю, фінансово-економічні питання

«...Це *людина* [Володимир Путін], *яка втратила імідж кривавого вбивці, що контролює величезну територію, ядерну зброю, фінансово-економічні питання...*» – сказав представник розвідки.

«Збитий льотчик» – в ГУР оцінили статус Путіна після заколоту Пригожина. *Gazeta.ua.* 2023. 26 черв. URL: <https://gazeta.ua/articles/politics> (дата звернення: 26.06.2023).

людина, яка програла війну

Просто приїхала *людина* [Володимир Путін], *яка програла війну.*

Черновол К., Радченко А. Путін люто помахав «ядерною дубиною», але раптово його затиснули – Андрій Піонтовський. Намагаючись переграти весь світ, Путін загнав себе у пастку. *Апостроф.* 2022. 29 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/world/ex-ussr/2022-09-29/> (дата звернення: 29.09.2022).

люцифера реінкарнація

А в бункері – мавпа з гранатою – */Люцифера реінкарнація – /*
Страхає Альянс розплатою. / [Прорвало каналізацію.]

Калько М. На лінгвістичному блокпосту (чоловіча поезія спротиву). Пост сто одинадцятий. «Прорвало каналізацію...»: (поетичний, хоч і не неліричний та неестетичний етюд). *Архів Миколи Степаненка.*

майстер примусу

«Путін –*майстер примусу.* Створює кризу так, що може перемогти незалежно від того, що роблять інші»: що пише про нас світова преса. *Gazeta.ua.* 2022. 24 січ. URL: https://gazeta.ua/articles/world-life/_putin-majster-primusu-stvoryuye-krizu-tak-scho-mozhe-peremogti-nezalezno-vid-togo-scho-roblyat-inshi-scho-pishe-pro-nas-svitova-presa/1067977 (дата звернення: 17.02.2022).

м'ясник із Бучі

М'ясник із Бучі в дорозі. Відомий карикатурист Мортен Морланд влучно зобразив сутність Путіна. *OBOZREVATEL.* 2022. 7 квіт. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/show/people/> (дата звернення: 10.04.2022).

м'ясницький собака

«... *м'ясницький собака* ... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження. *ОбщеЖитие Онлайн.* 2023. 7 жовт. URL: <https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення: 23.10.2023).

масовий убивця

Та міжнародний суд може затаврувати ... *масового вбивцю* [Володимира Путіна]... «ін абсентіа» – тобто заочно.

Яке покарання світить путіну в Гаазі – і кого боїться ботоксний господар росіян. *5 канал.* 2022. 30 берез. URL: <https://www.5.ua/polityka/yake> (дата звернення: 11.12.2022).

міжнародний нацистський злочинець

Гордон про слова Путіна на адресу Зеленського: Дружити з Путіним можуть лише ганебні люди. Він – *міжнародний нацистський злочинець*. А говорити так про президента моєї країни – свинство. Гордон. 2023. 18 черв. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/> (дата звернення: 08.10.2023).

міль, яка з'явилася в потрібному місці в потрібний час

Літній російський диктатор [Володимир Путін] виявляється зайвим – і для тих, хто бачить у ньому одноосібного творця історії; і для тих, хто вважає його *мілью, яка з'явилася в потрібному місці в потрібний час*.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

московський диктатор

Одночасно з мобілізацією *московський диктатор* [Володимир Путін] анонсував референдуми на окупованих українських територіях.

Лукашова С, Кириленко О. Для чого Росії нова кров. Розбір «часткової мобілізації» Путіна та її значення для України. *Українська правда*. 2022. 21 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/21/7368518/><https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 21.09.2022).

найбільший воєнний злочинець XXI століття

«Путін – *найбільший воєнний злочинець XXI століття*» – Епплбаум. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 18 верес. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-62825390> (дата звернення: 10.11.2022).

найбільший воєнний злочинець XXI століття

Розгорнуту [Володимиром] Путіним війну проти України вона [американська публіцистка Енн Епплбаум] вважає геноцидною війною на винищення, а самого російського лідера – найбільшим воєнним злочинцем XXI століття.

найбільший злодій усіх часів і народів, який вкрав не мільярди, трильйони доларів у своєї держави, яку він практично ліквідував і перетворив на ОПГ [організовану злочинну групу]

[Спочатку (Володимир) Путін, який мріяв мати грошей, як (Борис) Березовський, а влади, як (Йосип) Сталін, марив баблом.] *Найбільший злодій усіх часів і народів, який вкрав не мільярди, трильйони доларів у своєї держави, яку він практично ліквідував і перетворив на ОПГ [організовану злочинну групу].*

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

найгірший стратег у світі на даний момент

Стівен Гетінс, професор-практик Школи міжнародних відносин: «Путін – *найгірший стратег у світі на даний момент*». *Українська правда*. 2023. 26 квіт URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/6319dfdc6cc5b/2023/04/26/7399553/> (дата звернення: 26.04.2023).

найнебезпечніший у світовій історії ядерний маніяк

Женева і Ніцца, Лугано і Самарканд, Біарріц і Харбін, Монако і Мельбурн, Москва і Церматт, Улан-Уде і Лозанна, Монтрю і Біот, Благовещенськ і Антіб – тернистий планетарний шлях вершителів святого чину до бункера, у якому переховується *найнебезпечніший у світовій історії ядерний маніяк* [володимир путін].

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

найчистіший головоріз

Після того, як бункерного сидільця [Володимира Путіна] назвали «військовим злочинцем», він удостоївся титулу «кривавий диктатор» і «*найчистіший головоріз*».

Не тільки військовий злочинець: Байден назвав Путіна головорізом. *Апостроф*. 2022. 17 берез. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/world/america/2022-03-17/netolko-voennyiy-prestupnik-baydan-nazval-putina-golovorezom/262948>. (дата звернення: 17.03.2022).

не воїн, а терорист

Не воїн, а терорист [півдзаголовок]

Мисловський І. Психологія терориста: чого боїться Путін та навіщо йому війна. *Радіо Свобода*. 2022. 20 берез. URL: <https://www.radiosvoboda.org/> (дата звернення: 17.09.2022).

неадекватна особа, котра повністю втратила зв'язок із реальністю

Бункерний гопник [Володимир Путін] не сказився, хоча його дії і заяви характеризують його як *неадекватну особу, котра повністю втратила зв'язок з реальністю*.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

небезпечний свідок для корумпованих і завербованих політиків Заходу ([Ангела] Меркель, [Ніколя] Саркозі, [Емманюель Жан-Мішель Фредерік] Макрон, [Віктор] Орбан та сотні депутатів європейських парламентів, міністрів, партійних і громадських діячів Європи), які були куплені з потрохами за бабло російського Газпрому й завербовані спецслужбами росії як шпигуни й агенти впливу Москви

Зауважу, що путін є *небезпечним свідком для корумпованих і завербованих політиків Заходу ([Ангела] Меркель, [Ніколя] Саркозі, [Емманюель Жан-Мішель Фредерік] Макрон, [Віктор] Орбан та сотні депутатів європейських парламентів, міністрів, партійних і громадських діячів Європи), які були куплені з потрохами за бабло російського Газпрому і завербовані спецслужбами росії як шпигуни і агенти впливу Москви*.

Омельченко Г. Міжнародний ордер на арешт путіна – сигнал росіянам на його ліквідацію. *Український репортер*. 2023. 20 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/war/> (дата звернення: 24.05.2023).

невдаха року

...Впливове американське видання Politico визнало російського диктатора Володимира Путіна «*невдахою року*» через його провальні плани захопити Україну.

Садова О. Для поляків Зеленський став політиком 2022 року. *Укрінформ*. 2023. 3 січ. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/> (дата звернення: 03.01.2023).

невиїзний фюрер

Проте вернімося до снарядів зі збідненим ураном, що так збурили *невиїзного фюрера* [Володимира Путіна].

Мацука О. «Карибська криза» а la Путін. *ПІК: Політика і культура*. 2023. 26 берез. URL: <https://www.pic.com.ua/> (дата звернення: 26.05.2023).

недовіркуватий шеф

Тому пескови, від імені свого *недовіркуватого шефа*, і волають про припинення війни.

Ярош Д. Кремлівський маніяк казиться від «успіхів». *Високий Замок*. 2022. 29 черв URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/462974> (дата звернення: 29.06.2022).

недовчений випесток [МИКОЛИ] патрушева

«Якщо виключити Туреччину як країну-посередника, то практично все зерно, яке вивозиться з України, спрямоване не в найбільш бідні країни, що розвиваються, а в країни Євросоюзу», – заявив *недовчений випесток [миколи] патрушева* [Володимир Путін].

Кіндсфатер О. Мета всього світу не просто зупинити агресора, а припинити існування держави-монстра. *АрміяInform*. 2022. 7 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/07/> (дата звернення: 07.09.2023).

недорослий гном-бастард

Людожер [Володимир Путін] взагалі то не дурень, і часом задумувався, як ... він, *недорослий гном-бастард* ... і раптом такий злет. [Цар!]

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і секоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

недоумкуватий кремлін-фюрер

Найяскравішим прикладом, точніше «антиприкладом», тут може бути Україна, яка свого часу відмовилася від ядерної зброї, і тепер стала жертвою агресії *недоумкуватого кремлін-фюрера* та його «орківського стада».

Карлець О. Путін проковує глобальні перегони ядерних озброєнь. *Економічні новини*. 2022. 14 черв. URL: <https://enovosty.com/uk/politika-ukr/full/1405> (дата звернення: 15.06.2022).

нехрещений лоб

«... *нехрещений лоб*. Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому [Володимирові Путіну]...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження. *ОбщеЖитие Онлай*. 2023. 7 жовт. URL: <https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення: 23.10.2023).

нинішній вождь рашистів

А там, як знати, адже *нинішній вождь рашистів* [Володимир Путін] може і не вижити.

У орків буде новий цар через операцію путіна. Ймовірно, лише тимчасовий. *Волинь*. 2022. 21 верес. URL: <https://www.volyn.com.ua/news/214073> (дата звернення: 21.09.2022).

нинішній «сталін»

[Це ніби сон уві сні, який заблукав із п'ятдесятих минулого століття, коли «товариш Сталін» підхльостував ядерним батогом коней Холодної війни. Але сталінський віз зрештою проїхав по ньому самому. Його поплічники про нього подбали.] Думаю, що з *нинішнім «сталіном»* [Володимиром Путіним] буде те саме. [Тоді й вдасться прокинутися.]

Краснящих А. Марк Белорусець: Всередині Росії *імперія-мрець* б'ється об стінки труни, але мертвому не стати живим. *Українська правда*. 2022. 11 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/11/11/7374369/> (дата звернення: 11.11.2022).

нікчема й моль у всіх смислах

Людоджер [володимира путіна] взагалі то не дурень, і часом задумувався, як ... він ... *нікчема і моль у всіх смислах* – і раптом такий злет. [Цар!]

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

новий фюрер, який погрожує знищити планету

Тепер весь світ побачив, як *новий фюрер* проголосив себе головним злом, який погрожує знищити планету...

Бутусов Ю. Тепер війна закінчиться, тільки коли наша піхота підніме прапор у Донецьку та Севастополі. *Цензор.НЕТ*. 2022. 30 верес. URL: <https://censor.net/ua/r3370776> (дата звернення: 29.09.2022).

один із найбільших злочинців нашої епохи

«Коли ще я маю одягнути їхню футболку, як не 7 жовтня і висловити свою громадянську позицію щодо *одного з найбільших злочинців нашої епохи* [Володимира Путіна]...» – написала політик [міністр оборони Чеської Республіки Яна Чернохова].

Міністр оборони Чехії потролила Путіна. *Укрінформ*. 2022. 7 жовт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3588323> (дата звернення: 30.09.2022).

один із найжорстокіших убивць у новітній історії

[Після чергового воскресіння часто лунають фрази на кшталт «та хто там помер, він ще й нас переживе!» або, наприклад, «його (володимира путіна) вже ховали не раз, але він усе одно повертається».] В результаті виникає відчуття невідворотного фатуму, який призводить до сакралізації постаті *одного з найжорстокіших убивць у новітній історії*.

Салімонович Л. Проєкт «Чохлик невмирущий»: чому в росії постійно «ховують» і «воскресають» путіна. *Україна молода*. 2023. 22 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3882/180/179677/> (дата звернення: 22.11.2023).

один-єдиний довічний президент

[Нині ми порівнюємо гітлерівську Німеччину і путінську Росію. Багато спільного.] Один довічний (поки не застрелився) фюрер [Адольф Гітлер], *один-єдиний довічний* (поки не знищать як терориста планети №1) *президент* [Володимир Путін]...

Васильченко Б. Московського ведмедя – у барліг: Вітчизняна війна нащадків русів-козаків проти нащадків татаро-монголів. *Україна молода*. 2022. 4 серп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3815/196/168387/> (дата звернення: 04.10.2022).

одинокий нелюд (наділений владою від диявола)

Одинокий нелюд (наділений владою від диявола) верховодить серед сліпого, приниженого мозковського народу, психічно хворого на свою «глибінність, велич і криваве месіанство».

Філіпчук Г. «В ріднім краї панувати не дамо нікому». *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 2.

одіозний правитель

До статусу *одіозного правителя* [Володимира Путіна] додається ще й офіційна кваліфікація «злочинець».

Кремль позбавили можливості закінчити війну «мирно»: без перезавантаження влади тепер не вийде, – думка. *UAinfo*. 2023. 19 берез. URL: <https://uainfo.org/blognews/1679177907-kreml-pozbavili-mozhливosti-zakinchiti-viynu-mirno-bez.html> (дата звернення: 19.03.2023).

одноосібний творець історії

Літній російський диктатор [Володимир Путін] виявляється зайвим – і для тих, хто бачить у ньому *одноосібного творця історії*; і для тих, хто вважає його міллю, яка з'явилася в потрібному місці в потрібний час.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

ольгинський троль

«...*Ольгинський троль* ... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому [Володимирові Путіну]...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження.
ОбщеЖитие *Онлайн*. 2023. 7 жовт. URL:
<https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення:
23.10.2023).

**організатор вчинення злочинів проти миру, безпеки людства,
міжнародного правопорядку та розв'язання агресивної війни
проти України**

[Впродовж дев'яти років (!) я з членами нашої команди і закордонними друзями робили все від нас залежне, щоб МКС видав ордер на арешт президента рф путіна.] Перший крок у цьому напрямку я зробив ще 7 березня 2014 року, коли офіційно направив керівникам СБУ і ГПУ заяву про порушення кримінального провадження щодо путіна як *організатора вчинення злочинів проти миру, безпеки людства, міжнародного правопорядку та розв'язання агресивної війни проти України*.

Омельченко Г. Міжнародний ордер на арешт путіна – сигнал росіянам на його ліквідацію. *Український репортер*. 2023. 20 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/war/> (дата звернення: 24.05.2023).

**організатор масових убивств, викрадень і гвалтувань дітей і
цивільного населення України**

Президент [володимир] путін є ... *організатором масових убивств, викрадень і гвалтувань дітей і цивільного населення України!*

Там само.

**організатор найтяжчого міжнародного злочину агресії проти
України**

Аналіз конфіденційної інформації, якою я володію, дає підстави зробити досить ймовірний висновок: ордер на арешт бункерного фюрера путіна є сигналом для російських політиків і олігархів, які не запламували себе кривавими міжнародними злочинами, вчинити фізичну ліквідацію путіна – воєнного злочинця, *організатора найтяжчого міжнародного злочину*

агресії проти України (за аналогією вбивств Муссоліні, Сталіна, Чаушеску, Каддафі, Мілошевича).

Там само.

офіційний воєнний злочинець

«[Частина ... еліт уже задумалася, чи варто у 2024 році давати (Володимирові) Путіну можливість перепризначатися на посаду президента.] Тому що він є невиїзним, *офіційним воєнним злочинцем* і тепер просто не здатний виконувати функції глави держави», – зауважив [Дмитро] Гудков.

Скаврон Б. Візити Путіна до Криму та Маріуполя пов'язані з ордером на його арешт – російський опозиціонер. *ТСН*. 2023. 19 берез. URL: <https://tsn.ua/svit/> (дата звернення: 19.03.2023).

очільник держави-спонсорки тероризму

Також посилюється дипломатична ізоляція, бо хто ж захоче тусуватись із *очільником держави-спонсорки тероризму* [Володимиром Путіним].

Пишний А., Мудра І., Власюк В., Зарівна Д., Шаповал Н. Все, що ви хотіли знати про статус держави-спонсора тероризму: вичерпне пояснення від санкційної групи Єрмака-Макфола. *Українська правда*. 2022. 12 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/cdn/cd1/terroriststate/> (дата звернення: 12.09.2022).

параноїдальний сцикун, який боїться чеченців, китайців, Америки, власного народу, а тепер – ще й ЗСУ

Він [Володимир Путін] *параноїдальний сцикун, який боїться чеченців, китайців, Америки, власного народу, а тепер – ще й ЗСУ*.

Яке покарання світить путіну в Гаазі – і кого боїться ботоксний господар росіян. *5 канал*. 2022. 30 берез. URL: <https://www.5.ua/polityka/yake> (дата звернення: 11.12.2022).

пахан, який тримає ножа біля горла України й намагається щось урвати

Малишко Д. «Путін – пахан, який тримає ножа біля горла України і намагається щось урвати», — Галя Акерман.

CHAS.NEWS. 2022. 15 лют. URL: <https://chas.news/current/> (дата звернення: 30.09.2022).

«пацан из питерской шпаны»

Нині до влади прийшов *«пацан из питерской шпаны»* [Володимир Путін]...

Васильченко Б. Московського ведмедя – у барліг: Вітчизняна війна нащадків русів-козаків проти нащадків татаро-монголів. *Україна молода*. 2022. 4 серп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3815/196/168387/> (дата звернення: 04.10.2022).

печерний імперець

Гулик І. «Похабний» світ *печерного імперця*. *Високий Замок*. 2022. 19 лют. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/452666> (дата звернення: 19.02.2022).

підставка під валізу [Анатолія] Собчака

БЕЛЕНЮК: «Путін – закомплексований боягуз, *підставка під валізу Собчака*». *Sport.ua*. 2022. 20 берез. URL: <https://sport.ua/uk/news/577592> (дата звернення: 15.06.2022).

плішиве чмо

Плішиве чмо [Володимир Путін] відчайдушно шукає винних у своєму трагічному (це вже очевидно навіть для нього) рішенні почати повномасштабне вторгнення в Україну.

Волох К. *Плішиве чмо* відчайдушно шукає винних. *Gazeta.ua*. 2022. 27 верес. URL: <https://gazeta.ua/blog/57966/plishive> (дата звернення: 27.09. 2022).

плюгавий карлик

Журналісти виявили, що інформацію про президента [Володимира Путіна] працівники Роскомнагляду шукали за ключовими словами – зокрема, *«плюгавий карлик»*, *«Пиня»* та *«пуйло»*.

Як у Росії цензурують новини про Путіна, його здоров'я та війну. *BBS NEWS УКРАЇНА*. 2023. 9 лют. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-64581871> (дата звернення: 09.02. 2023).

політичний наркоман

Як *політичний наркоман* він [Володимир Путін] до кінця чіпляється за своє президентське крісло і сіє страх у російському суспільстві, серед країн – своїх сусідів і мріє увійти в російську історію великим і справедливим правителем.

Левченко О. Володимир Путін та Олександр Лукашенко – це сучасні фюрер та дуче. *Хвиля*. 2023. 28 листоп. URL: <https://hvyly.net/uk/analytics/263277> (дата звернення: 28.11.2023).

послідовник [адольфа] гітлера й [пауля-йозефа] геббельса

Після цього *послідовник [адольфа] гітлера і [пауля-йозефа] геббельса* [володимир путін] почав скаржитися про нібито збережені обмеження щодо російської продукції.

Кіндсфатер О. Мета всього світу не просто зупинити агресора, а припинити існування держави-монстра. *АрміяInform*. 2022. 7 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/07/> (дата звернення: 07.09.2023).

потенційний відповідач на майбутньому судовому процесі в Гаазі

Керівник країни агресора..., *потенційний відповідач на майбутньому судовому процесі в Гаазі* [володимир] путін відмітився порцією брехливих заяв і пропагандистських штампів, виступаючи на Східному економічному форумі, який відбувається у місті владивосток.

Там само.

президент мордору

[У маршрутці працює радіо. Не Громадське. Слухаю новини.] «*Президент мордору* владімір путін заявив», «збили орківський Орлан», «у рашистській федерації», «за добу вбито 300 рашистів», «українські герої відбили 10 ординських атак».

Реальні завдання новин під час війни з росією. *ПОГЛЯД*. 2022. 3 черв. URL: <https://poglyad.tv/> (дата звернення: 30.09.2022).

президент-окупант

Президент-окупант [Володимир Путін] цитував Біблію, «героїзм» росіян на війні та розповідав про «геноцид», який став причиною війни.

Петренко Р.Путін радіє рекордній підтримці війни в Україні серед росіян. *Українська правда*. 2022. 18 берез. URL:

<https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/18/7332518/> (дата звернення: 18.03.2022).

президент регіонів

Зараз забезпечили фактично пожиттєвий статус нинішньому президенту [Володимирові Путіну], якого вже у 2012 називали *президентом регіонів*, бо більшість голосів він отримав саме на периферіях.

Руденко Є. Пригожин – не Ленін, Росія – не імперія. Історик Георгій Касьянов про те, чи загрожує РФ розпад та громадянська війна. *Українська правда*. 2023. 23 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/23/7408050/> (дата звернення: 23.06.2023).

президент рф [російської федерації] на прізвисько «хуйло»

Дослідивши контракти, журналісти «Проекту» дійшли висновку, що у 2016-2017 роках *президента рф [російської федерації] на прізвисько «хуйло»* [Володимира Путіна] в середньому супроводжували п'ять лікарів.

У бункері фюрера: путін приймає ванни з екстракту рогів оленів та їздить із командою лікарів (Розслідування, Відео). *Аргумент*. 2022. 4 січ. URL: <https://argumentua.com/novini/> (дата звернення: 04.05.2022).

пристаркуватий правитель

Певно, вже тоді їх [московських відьом] дуже непокоїв реальний стан здоров'я та магічного захисту *пристаркуватого правителя* [Володимира Путіна].

Сіваченко Є. На війні всі засоби хороші: як українські відьми вирішили покарати путіна. *Городок City*. 2022. 3 квіт. URL: <https://horodok.city/articles/204121/> (дата звернення: 15.06.2022).

просто класичний сучасний фашист

[Володимир] Путін – *просто класичний сучасний фашист*.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

психічно хворий диктатор

У [Володимира] Путіна все яскравіше проявляються ознаки синдрому *hubrissyn drome* — гіпертрофоване самолюбство, пов'язане з тим, що Путін довгий час (22 роки!) має абсолютну владу, а також явні ознаки *психічно хворого диктатора*....

Омельченко Г. Помста кривавого карлика за харківське «Путін – #уйло!», або Чому варвар Путін знищує Харків. *Український репортер*. 2022. 10 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/> (дата звернення: 12.05.2022).

рашистський диктатор

«Сьогодні *рашистський диктатор* [Володимир Путін] назвав Президента нашої держави [Володимира Зеленського] “ганьбою єврейського народу”».

Головний рабин України відповів Путіну за Зеленського. *Українська правда*. 2023. 16 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/16/7407208/> (дата звернення: 16.06.2023).

рашистський фюрер

Ще більш цинічними на тлі більш ніж 50 тисяч знищених української армією ординців, тисяч одиниць бойової броньованої техніки, артилерії, ракет, сотні літаків і гвинтокрилів виглядають слова *рашистського фюрера* [володимира путіна] про те, що росія нічого в цій війні не втратила.

Кіндсфатер О. Мета всього світу не просто зупинити агресора, а припинити існування держави-монстра. *АрміяInform*. 2022. 7 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/07/> (дата звернення: 07.09.2023).

реальна фігура на заяложеній шаховій дошці

[...На думку аналітиків, життя у московії давно перетворилося на суцільний пропагандистський фарс із потаємним змістом.] Саме тому гіпотетичний труп у холодильнику слід сприймати як *реальну фігуру на заяложеній шаховій дошці* [йдеться про Володимира Путіна].

Салімонович Л. Проект «Чахлик невмирущий»: чому в росії постійно «ховають» і «воскресають» путіна. *Україна молода*. 2023. 22 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3882/180/179677/> (дата звернення: 22.11.2023).

реінкарнація Гітлера

Роман Зозуля: Світ має зрозуміти, що *Путін – це реінкарнація Гітлера*. *UA Футбол*. 2022. 22 лютого. URL: <https://www.ua-football.com/ua/ukrainian/ukrainians/1645532579> (дата звернення: 10.05.2022).

рикаюча гнида

Крім того, ця *рикаюча гнида* [володимир путін] почала на блакитному оці пояснювати, чим було викликане застосування військової сили проти суверенної держави.

Кіндсфатер О. Мета всього світу не просто зупинити агресора, а припинити існування держави-монстра. *АрміяInform*. 2022. 7 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/07/> (дата звернення: 07.09.2023).

розпалювач війни

«*Розпалювач війни – це Путін*»: Шольц відповів проросійським мітингувальникам. *Дзеркало тижня*. 2023. 3 черв. URL: <https://zn.ua/ukr/europe/> (дата звернення: 03.06.2023).

російський фюрер

Російський фюрер Володимир Путін, як і вся зграя агресивних кремлівських ідіотів, переживають найболючіший період.

Путін втратив контроль, він пригнічений – психолог. *Апостроф*. 2022. 17 жовт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/foreign-policy/2022-10-17/> (дата звернення: 17.10.2022).

російський фюрер, який уже повністю втратив свій міжнародний імідж

[Як азартний політичний гравець, (Володимир) Путін фактично йде на все чи нічого.] Тож *російський фюрер, який уже повністю втратив свій міжнародний імідж*, готовий програти і всю країну.

Левченко О. Володимир Путін та Олександр Лукашенко – це сучасні фюрер та дуче. *Хвиля*. 2023. 28 листоп. URL: <https://hvylya.net/uk/analytics/263277> (дата звернення: 28.11.2023).

російський чиновник дев'яностих, який починав із носіння валіз за пітерським мером і поступово зростав до прем'єр-міністра

Російський чиновник дев'яностих, який починав із носіння валіз за пітерським мером [Анатолієм Собчаком] і поступово зростав до прем'єр-міністра [Володимир Путін].

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

свиняча морда

«... *Свиняча ти морда* ... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому [Володимирові Путіну]...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження. *ОбщеЖитие Онлайн*. 2023. 7 жовт. URL: <https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення: 23.10.2023).

символ черні

Путін – *символ черні* [підзаголовок]

Швець В. Імператор черні. *Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 3.

сімдесятирічний господар Кремля

Але обом сторонам [російським опозиціонерам і Заходу] важко підтвердити власну правоту, доки *сімдесятирічний господар Кремля* залишається при владі.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

скромний співробітник КДБ [Комітету державної безпеки], відомий серед товаришів по службі на прізвище «Моль»

Скромний співробітник КДБ [Комітету державної безпеки] [Володимир Путін], відомий серед товаришів по службі на прізвище «Моль».

скромний чиновник, який тягає валізи за мером [Анатолієм] Собчаком

Припустимо, ми побудували машину часу, перенеслися до Пітера початку бандитських 90-х і замовили кілеру *скромного чиновника, який тягає валізи за мером [Анатолієм] Собчаком* [Володимира Путіна].

Дубинянський М. Вбити Путіна. *Українська правда*. 2023. 10 трав.
URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/10/7405878/>
(дата звернення: 30.05.2023).

слухняний учень [Адольфа] Гітлера і [Йосипа] Сталіна

...Цей *слухняний учень [Адольфа] Гітлера і [Йосипа] Сталіна* [Володимир Путін] нарешті звільнив себе від будь-яких суспільних норм, законів, табу.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/>
(дата звернення: 18.04.2022).

старий кремлівський збоченець

Російський президент [Володимир Путін] та його челядь вже стільки разів «не виключили» зустріч із [Джо] Байденом, що інколи навіть здається, що *старий кремлівський збоченець* більше хоче 46-го президента США, ніж свою [Аліну] Кабаєву.

Сохар О. Точка G для Путіна, або Як індонезійці аж пнуться, аби задовільнити кремлівського фюрера. *NEWSUA*. 2022. 11 жовт. URL: <https://newsua.one/news-blogs/73356.html> (дата звернення: 21.11.2022).

схиблений кремлівський бункерний щур

Чекісти у рясах в Україні продовжують виконувати забаганки *схибленого кремлівського бункерного щура* [Володимира Путіна].

Фурса С. Прецедент «Паші Мерседеса», або Нульова толерантність до корупції. *Останній Бастіон*. 2023. 3 жовт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 09.10.2023).

стрижень, який навиліт пробив мізки десяткам мільйонів мешканців ерефії

Так от, [Володимир] Путін – це такий *стрижень, який навиліт пробив мізки десяткам мільйонів мешканців ерефії*.

Покальчук О. Прикладна кацапология. *Lb.ua*. 2022. 16 лип. URL: https://lb.ua/society/2022/07/16/523300_prikladna_katsapologiya.html (дата звернення: 19.11.2022).

сьогоднішній кремлівський патрон [Олександра Лукашенка]

Адже цинічний (анти)білоруський диктатор [Олександр Лукашенко] рано чи пізно зійде з історичної сцени (як і *його сьогоднішній кремлівський патрон*) [Володимир Путін].

Стріха М. У Мінську тотальний погром усього білоруського. Що робити Києву? *Україна молода*. 2023. 29 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3883/180/179824/> (дата звернення: 29.11.2023).

стрижень, який навиліт пробив мізки десяткам мільйонів мешканців ерефії

Так от, [Володимир] Путін – це такий *стрижень, який навиліт пробив мізки десяткам мільйонів мешканців ерефії*.

Покальчук О. Прикладна кацапология. *Lb.ua*. 2022. 16 лип. URL: https://lb.ua/society/2022/07/16/523300_prikladna_katsapologiya.html (дата звернення: 19.11.2022).

терорист планети №1

[Нині ми порівнюємо гітлерівську Німеччину і путінську Росію. Багато спільного.] Один довічний (поки не застрелився) фюрер [Адольф Гітлер], один-єдиний довічний (поки не знищать як *терориста планети №1*) президент [Володимир Путін]...

Васильченко Б. Московського ведмедя – у барліг: Вітчизняна війна нащадків русів-козаків проти нащадків татаро-монголів. *Україна молода*. 2022. 4 серп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3815/196/168387/> (дата звернення: 04.10.2022).

терорист-соціопат

Терорист-соціопат [півдзаголовок]

Мисловський І. Психологія терориста: чого боїться Путін та навіщо йому війна. *Радіо Свобода*. 2022. 20 берез. URL: <https://www.radiosvoboda.org/> (дата звернення: 17.09.2022).

убивця й терорист

За півгодини до виступу «кремлівського кривавого карлика» до нього в ході пресконференції звернувся Президент України Володимир Зеленський, закликавши *вбивцю і терориста* [Володимира] Путіна піти з української землі або сісти за стіл переговорів.

Омельченко Г. Помста кривавого карлика за харківське «Путін – хуйло!», або Чому варвар Путін знищує Харків. *Український репортер*. 2022. 10 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/> (дата звернення: 12.05.2022).

удмуртський двійник

«...Удмуртський двійник ... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому [Володимирові Путіну]...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження. *ОбщеЖитие Онлайн*. 2023. 7 жовт. URL: <https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення: 23.10.2023).

уже не та людина, яка приходила до влади з твердою рукою

За оцінкою чиновників АП [Адміністрації російського президента], наявність таких кандидатів [політиків, яким не виповнилося 50 років] у бюлетені може змусити росіян замислитися над тим, що 70-річний [Володимир] Путін – «уже не та людина, яка приходила до влади з твердою рукою».

Мазуренко А. У Кремлі думають, кого обрати Путіну опонентом на виборах, щоб він не виглядав «дідом». *Українська правда*. 2023. 28 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/08/28/7417358/> (дата звернення 28.08.2023).

усього світу й підсвіту дурень

«... всього світу і підсвіту дурень ... Ось так тобі легіонери [воїни легіону «Свобода Росії», що воює на боці ЗСУ проти російських окупантів] відповіли плішивому [Володимирові Путіну]...».

Легіон «Свобода Росії» привітав Ху*ла з днем народження. *ОбщеЖитие* Онлайн. 2023. 7 жовт. URL: <https://obs.in.ua/news/interesno/27826> (дата звернення: 23.10.2023).

фашистський дуче рф [російської федерації]

Печерський А. путін – *фашистський дуче рф*: 90 років тому Муссоліні виступив за агресивну війну. *АрміяInform*. 2022. 3 серп. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/08/03/> (дата звернення: 26.11. 2022).

фігурант міжнародного розслідування

Фюрер [Володимир Путін] уже став *фігурантом міжнародного розслідування* і має статус підозрюваного.

Кремль позбавили можливості закінчити війну «мирно»: без перезавантаження влади тепер не вийде, – думка. *UAinfo: правда блогів*. 2023. 19 берез. / URL: <https://www.unian.ua/world/> (дата звернення: 19.03.2023).

хвора бункерна потвора

путін – *хвора бункерна потвора*.

Твіттер. 2022. 15 листоп. URL: <https://twitter.com/> (дата звернення: 26.11. 2022).

холуй хана з Пекіну

«...[Володимир] Путін – *холуй хана з Пекіну*...» – зазначив [Юрій] Луценко.

Китай використовує Путіна для залякування Заходу, – політик Юрій Луценко. *Еспресо*. 2022. 14 черв. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 10.09.2022).

цуцения без зубів

А пан Сі Цзіньпін, який дав прізвисько [Володимирові] Путіну «*цуцения*», тепер до цього прізвиська ще додає «*без зубів*».

Труш К. Ганебніше не придумати: китайське керівництво вдосконалило принизливе прізвисько для Путіна. *ТСН*. 2022. 30 жовт. URL: <https://tsn.ua/lady/news/obschestvo/> (дата звернення: 10.11.2022).

цуцик без зубів

«*Цуцик без зубів*»: китайське керівництво вдосконалило принизливе прізвисько для путіна. *Волинські новини*. 2022. 27 жовт. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/> (дата звернення: 20.11.2022).

четвертий світовий лідер, який офіційно отримав ордер на арешт з боку Міжнародного суду в Гаазі

Лідер РФ [Російської федерації] Володимир Путін став *четвертим світовим лідером, який офіційно отримав ордер на арешт з боку Міжнародного суду в Гаазі*.

Прохоренко В. Путін перейняв естафету «лідера-невдахи» з ордером від Гааги: став четвертим серед «героїв». *УНІАН*. 2023. 19 берез. URL: <https://www.unian.ua/world/> (дата звернення: 19.03.2023).

чмо з підворітні

Людоджер [володимир путін] взагалі то не дурень, і часом задумувався, як таке *чмо із підворітні* ... і раптом такий злет. [Цар!]

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

щурячий диктатор

[Вбивча самовпевненість, тотальна недооцінка можливостей України та політичної волі країн Заходу загнали цього бункерного щура (Володимира Путіна) у кут.] І в цьому кутку *щурячий диктатор* залишається віч-на-віч з пістолетом, зарядженим єдиним «ядерним патроном».

Путін втратив контроль, він пригнічений – психолог. *Апостроф*. 2022. 17 жовт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/foreign-policy/2022-10-17/> (дата звернення: 17.10.2022).

ядерний маніяк

Якщо це страх перед *ядерним маніяком* [Володимиром Путіним], то що це?

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода.
Літературна Україна. 2022. 23 квіт. С. 4.

ядерний псих

Ботоксний диктатор, *ядерний псих*, держдур та профукані 90-ті – перлини аналітики Дроздова. *Вголос*. 2022. 11 черв. URL: <https://vgolos.ua/news/> <https://gordonua.com/ukr/bulvar/news/> (дата звернення: 08.07.2022).

ПУТІН ВОЛОДИМИР, ЛУКАШЕНКО ОЛЕКСАНДР

сучасні фюрер та дуче

Левченко О. Володимир Путін та Олександр Лукашенко – це *сучасні фюрер та дуче*. *Хвиля*. 2023. 28 листоп. URL: <https://hvylya.net/uk/analytics/263277> (дата звернення: 28.11.2023).

ПУТІН ВОЛОДИМИР, ЛУКАШЕНКО ОЛЕКСАНДР, ПРИГОЖИН ЄВГЕН

три злодії в законі

[«...(Олександр) Лукашенко дав гарантії безпеки (Євгену) Пригожину. Вважаю, що (Володимир) Путін дав гарантії безпеки Лукашенку]. Тобто вони усі обмінялися гарантіями безпеки, як *три злодії в законі...*» – підкреслив [Франак] Вячорка.

Путін, Лукашенко та Пригожин обмінялися гарантіями безпеки, як злодії в законі, – радник Тихановської Вячорка. *Еспресо*. 2023. 26 черв. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 26.06.2023).

ПУТІН ВОЛОДИМИР, ЛЬВОВА-БЕЛОВА МАРІЯ

двоє воєнних злочинців

Двоє воєнних злочинців: Марія Львова-Белова отримує наказ від бункерного маніяка і бункерного фюрера [напис до світлини].

Омельченко Г. Міжнародний ордер на арешт путіна – сигнал росіянам на його ліквідацію. *Український репортер*. 2023. 20 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/war/> (дата звернення: 24.05.2023).

ПУТІН І КРЕМЛЬ

«фабрика дезінформації»

[Джен] Псакі назвала [Володимира] Путіна і Кремль «*фабрикою дезінформації*».

Калатар А. Білий дім про промову Путіна на параді: Абсурд. *Українська правда*. 2022. 10 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/10/7345197/> (дата звернення: 10.05.2022).

ПУТІНСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ

московські спадкоємці Третього Рейху

«Рекомендую *московським спадкоємцям Третього Рейху* пам'ятати про цей історичний факт [Нюрнберзький трибунал переслідував не лише нацистське політичне й військове керівництво, а й дипломатів і пропагандистів]», – резюмував [радник Постійного представництва України при ООН] Сергій Дворник.

Мельник Р. Представник України на сесії ООН: Путінський режим перетворював інформацію на зброю від самого початку. *Детектор.медіа*. 2023. 26. квіт. URL: <https://detector.media/infospace/article/210549/2023-04-26> (дата звернення: 04.12.2023).

ПУШИЛІН ДЕНИС

донецький гауляйтер

[Замість цього Київ декілька разів викликав для консультацій посла у Білорусі (останній раз – наприкінці минулого року, після ракетних ударів з білоруського повітряного простору), однак незабаром він знову повертався до Мінська.] Цього разу підставою для такого кроку стала зустріч [Олександра] Лукашенка з *донецьким гауляйтером* Денисом Пушиліним.

Панченко Ю. Квиток в один кінець: чому посол України не має повертатися до Білорусі Лукашенка. *Європейська правда*. 2023. 20 квіт. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/04/20/7160197/> (дата звернення: 20.04.2023).

представник російської окупаційної адміністрації

«Вважаємо зустріч з *представником російської окупаційної адміністрації* зустріч [Денисом Пушиліним], який переховується від українського слідства за скоєння тяжких злочинів та перебуває під українськими і міжнародними санкціями, черговим і кричущим недружнім актом з боку Республіки

Білорусь, спрямованим на підтримку держави-агресора РФ [Російської Федерації]», – додається у заяві.

Панченко Ю. Квиток в один кінець: чому посол України не має повертатися до Білорусі Лукашенка. *Європейська правда*. 2023. 20 квіт. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/04/20/7160197/> (дата звернення: 20.04.2023).

ставленик РФ [Російської Федерації] від Донецька

До Кремля для «підписання документів» прибули *ставленики* РФ [Російської Федерації]: *від Донецька* – Денис Пушилін, *від Луганська* – Леонід Пасічник..

Рощіна О. Путін проголосив «анексію» ще частини України. *Українська правда*. 2022. 30 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/09/30/7369830/> (дата звернення: 30.09.2022).

ПУШИЛІН ДЕНИС, ПАСІЧНИК ЛЕОНІД, БАЛИЦЬКИЙ ЄВГЕН, САЛЬДО ВОЛОДИМИР

гауляйтери з окупованих українських регіонів від Донецька, Луганська, Запорізької області, Херсонської області

Після промови до [Володимира] Путіна приєдналися *гауляйтери з окупованих українських регіонів: від Донецька* – Денис Пушилін, *від Луганська* – Леонід Пасічник, *від Запорізької області* – Євген Балицький, *від Херсонської області* – Володимир Сальдо.

Лукашова С. 219 день війни. Путін анексує 4 області, світ реагує санкціями, Україна йде в НАТО. *Українська правда*. 2022. 30 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/30/7369886/> (дата звернення: 30.09.2022).

перший спікер часів монобільшості

Колишньому першому номеру у списку «Слуги народу» і *першому спікеру часів монобільшості* Дмитру Разумкову як ніколи потрібна медійна підтримка.

Таємний Санта. Поганий Санта для Зеленського, Порошенка, Єрмака і Коломойського. 10 ідей для подарунків політикам. *Українська правда*. 2022. 1 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/1/7319130/> (дата звернення: 10.03.2024).

РАЗУМКОВ ДМИТРО

новий і перспективний гравець у політичному футболі

У нас з'явився *новий і перспективний гравець у політичному футболі* – Дмитро Разумков.

Бобиренко В. Разумков має шанси увійти тузом у політику. Але є одне «але». *Високий Замок*. 2022. 02 лют. URL:<https://wz.lviv.ua/blogs/449633-razumkov-maie-shansy-uvity-tuzom-u-polityku-ale-ie-odne-ale>. (дата звернення: 02.02.2022).

РАФЄЄНКО ВОЛОДИМИР

оповідач війни, що триває вже 10-й рік

[Володимир Рафєєнко – український прозаїк і поет, до 2019 року – російськомовний.] Його можна назвати *оповідачем ... війни, що триває вже 10-й рік*.

Кравченко А. Боротьба між неможливістю і правом говорити про війну: Роман «Петрикор. від Володимира Рафєєнка. *Українська правда*. 2023. 22 жовт. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2023/10/22/257135/> (дата звернення: 22.10. 2023).

РИБІН ВАЛЕНТИН

ексадвокат [Віктора] Медведчука та [Анатолія] Шарія, який після повномасштабного вторгнення влаштувався до окупаційного «уряду РФ [Російської Федерації]» на Херсонщині

Служба безпеки заочно повідомила про підозру *ексадвокату [Віктора] Медведчука та [Анатолія] Шарія* Валентину Рибіну, який після повномасштабного вторгнення влаштувався до окупаційного «уряду РФ [Російської Федерації]» на Херсонщині.

Мазуренко А. СБУ взялася за одіозного ексадвоката Медведчука, який працює на окупантів. *Українська правда*. 2023. 27 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/09/27/7421624/> (дата звернення: 27.09.2023).

одіозний ексадвокат [Віктора] Медведчука, який працює на окупантів

Мазуренко А. СБУ взялася за одіозного ексадвоката Медведчука, який працює на окупантів. *Українська правда*. 2023.

27 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/09/27/7421624/>
(дата звернення: 27.09.2023).

РИГОВАНОВ ОЛЕГ

покидьок, який сприяв дерибану НПП [Національного природного парку] «Голосіївський»

Дослівно[Олег] Симороз: «Руслан Ригованов – це *покидьок, який сприяв дерибану НПП [Національного природного парку] “Голосіївський”*...».

Тищенко К. Міноборони відсторонило посадовця через 3 дні після призначення. *Українська правда*. 2023. 1 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/06/26/7408640/> (дата звернення: 01.07.2023).

РІНКЕВИЧС ЕДГАРС

давні́й друг України

[«Я часто бував в Україні, але дуже радий відвідати Україну також у моїй новій ролі. Ця поїздка буде одним з моїх перших ключових візитів».] Цими словами розпочалася розмова «Європейської правди» з Едгарсом Рінкевичсом, **давні́м другом України**, новообраним президентом Латвії, який очолить цю державу менше ніж за місяць, 8 липня.

Сидоренко С. Реальність розпаду Росії, шлях до НАТО, покарання Угорщини. Інтерв'ю нового президента Латвії. *Європейська правда*. 2023. 13 черв. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/interview/2023/06/13/7163563/> (дата звернення: 13.06.2023).

одним із найдосвідченіших глав МЗС [Міністерства закордонних справ] у Європі

Зараз [Едгарс] Рінкевичс працює міністром закордонних справ Латвії і є *одним із найдосвідченіших глав МЗС у Європі* – він обіймає цю посаду з 2011 року.

Там само.

свідок подій в Україні за Януковича

...Був [Едгарс Рінкевичс] *свідком подій в Україні за Януковича*...

Там само.

свідок подій Революції гідності та російської агресії від самого її початку в лютому 2014 року

...Був [Едгарс Рінкевичс] свідком ... *Революції гідності та російської агресії від самого її початку у лютому 2014 року.*

Там само.

РОГОЗІН ДМИТРО

вчорашній любимчик [волоимира] путіна

Та після того, як це чудо-юдо в екіпіровці НАТО [Дмитро Рогозін] за мільйон рублів висміяли російські телеграм-канали, за продовження успішної кар'єри *вчорашнього любимчика путіна* ніхто ломаного гроша не дасть.

Фіаско путінського нациста. *Голос України*. 2022. 1 груд. URL: <http://www.golos.com.ua/article/365518> (дата звернення: 01.12.2022).

путінський нацист

Фіаско *путінського нациста*. *Голос України*. 2022. 1 груд. URL: <http://www.golos.com.ua/article/365518> (дата звернення: 01.12.2022).

російський нацист, схиблений імперськими ідеями

За його [Андрія Юсова] словами, [Дмитро] Рогозін – *«російський нацист, схиблений імперськими ідеями»*.

«Мавпа з гранатою»: у ГУР прокоментували плани РФ вдарити космічною ракетою по Україні. *Gazeta.ua*. 2023. 25. URL: <https://gazeta.ua/articles/life/> (дата звернення: 25.10.2023).

чудо-юдо в екіпіровці НАТО

Та після того, як це чудо-юдо в екіпіровці НАТО [Дмитро Рогозін] за мільйон рублів висміяли російські телеграм-канали, за продовження успішної кар'єри *вчорашнього любимчика путіна* ніхто ломаного гроша не дасть.

Фіаско путінського нациста [заголовки]. *Голос України*. 2022. 1 груд. URL: <http://www.golos.com.ua/article/365518> (дата звернення: 01.12.2022).

РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКОВІ

варвари 21 століття

Особливо нині нам є чим пишатися – ЗСУ боронять світ від *варварів 21 століття*.

Від головного редактора [М. Железняка]. *Енциклопедичний вісник України*. 2022. Вип. 14. С.6.

витратний матеріал

Витратний матеріал: росія завезла на Херсонщину ще 2 тис. мобілізованих – Генштаб. 5 канал. 2022. 21.10. URL: <https://www.5.ua/ukrayina/> (дата звернення: 25.09.2022).

істоти без натяку на якусь честь

Російські військові після Іловайська мали стійке тавро *істот без натяку на якусь честь*.

Рубрика «Назустріч ювілею». 7 жовтня *бункерній істоті* виповниться 70 років, – Олексій Копитько. *UAinfo*. 2022. 17 верес. URL: <https://uainfo.org/blognews/1663331074> (дата звернення: 25.09.2022).

кандидати на «вантаж 200»

[Якщо казати про інформаційне поле, то це, скоріше за все, було зроблено для інформаційного поля самої російської федерації для того, щоб перекрити негативну інформацію, яка поширюється соціальними мережами і різного роду електронними засобами масової інформації про те, як відбувається так звана «могилізація» *російського м'яса*.] Ну і про те, яка вже подальша доля спіткала *новоприбулих кандидатів на «вантаж 200»*.

Тука Г. Ні слова про «мобілізацію»: як Путін переміг у телевизорах росіян. *Апостроф*. 2022. 13 жовт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/world/ex-ussr/2022-10-13/> (дата звернення: 13.10. 2022).

російське м'ясо

Якщо казати про інформаційне поле, то це, скоріше за все, було зроблено для інформаційного поля самої російської федерації для того, щоб перекрити негативну інформацію, яка

поширюється соціальними мережами і різного роду електронними засобами масової інформації про те, як відбувається так звана «могілізація» *російського м'яса*.

Там само.

руснява наволоч

Звичайно, буде ще дуже важко: ми втрачаємо багато найкращих представників української нації; орківські ракетні удари будуть вбивати дітей, жінок і цивільних громадян; *руснява наволоч* ще зможе деякий час захоплювати українські міста і села... але їм поступово приходить триндець...

Ярош Д. Кремлівський маніяк казиться від «успіхів». *Високий Замок*. 2022. 29 черв URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/462974> (дата звернення: 29.06.2022).

сакральна дата для нашого ворога [росіян]

Наближається 9 травня – *сакральна дата для нашого ворога [росіян]*.

Дубинянський М. Війна та німці. *Українська правда*. 2023. 6 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/6/7400920/> (дата звернення: 06.05.2023).

сволота кацапська

Синеокий П. *Сволота кацапська*, хай поздыхають зі своїм Путіним, – жінка, в чий дім влетіла російська ракета. *24 канал*. 2022. 15 берез. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 25.03.2022).

РОСІЙСЬКІ ОЛІГАРХИ

гвинтики системи [Володимира] Путіна

Портников В. «Шакали війни». Російські олігархи виявилися *гвинтиками системи Путіна* – Портников. *Радіо Свобода*. 2023. 5 серп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/viyna-putin-oliuharkhy/32535443.html> (дата звернення: 22.08. 2023).

гвинтики тоталітарної системи, тільки дуже багаті

Ті, хто висловлював такі припущення, розглядав російських скоробагачків як самостійних гравців – а вони виявилися *гвинтиками тоталітарної системи, тільки дуже багатими*.

Там само.

не просто співучасники побудови сучасної російської політичної системи, але й помічники військово-промислового комплексу

Виявилося, що навіть «найлояльніші» до світової суспільної думки олігархи насправді є *не просто співучасниками побудови сучасної російської політичної системи, але й помічниками військово-промислового комплексу.*

Портников В. «Шакали війни». Російські олігархи виявилися *гвинтиками системи Путіна* – Портников. *Радіо Свобода*. 2023. 5 серп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/viyna-putin-oliharkhy/32535443.html> (дата звернення: 22.08. 2023).

шакали війни

Портников В. «Шакали війни». Російські олігархи виявилися *гвинтиками системи Путіна* – Портников. *Радіо Свобода*. 2023. 5 серп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/viyna-putin-oliharkhy/32535443.html> (дата звернення: 22.08. 2023).

РОСІЯНИ

азійські чужинці

Для абсолютної більшості українців росіяни з їхнім «руським миром» відтепер – ... *азійські чужинці*...

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

гібридний тварино-звіриний підвид орків

[Щоб більше ніколи не було загрози війни з боку Московії ми повинні знищити не менш ніж 333 тисячі москалів.] Це заповідь того, що не відбудеться демографічного відродження *гібридного тварино-звіринового підвиду орків*...

Омельченко Г. Момент істини – або ми знищимо москальську чуму, або вона нас. Третнього не дано. *Український репортер*. 2022. 7 черв. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/moment-istyny-abo-my-znyshhymo-moskalsku-chumu-abo-vona-nas-tretogo-ne-dano.html> (дата звернення: 28.06.2022).

глибинний народ, що населяє величезну країну, у якій більшість непридатна для людського проживання

[Чи все-таки йдеться ...] Про інтереси та бажання *глибинного народу, що населяє величезну країну, в якій більшість непридатна для людського проживання?*

Валетов Я. Росія ніколи не перестане воювати. Це закінчиться лише зі смертю імперії. *Фокус*. 2023. 24 квіт. URL <https://focus.ua/uk/opinions/562445> (дата звернення: 23.06.2023).

глибинний народ, що населяє величезну країну, у якій війна, насильство, жорстокість – це форма існування, а не нещастя

[Чи все-таки йдеться ...] Про інтереси та бажання *глибинного народу, що населяє величезну країну, в якій ... війна, насильство, жорстокість – це форма існування, а не нещастя?*

Там само.

«денацифікатори» з глибин московського неандертальства

[Такими ж здичавілими вони («асвабадітелі») залишаються й понині.] *«Денацифікатори» з глибин московського неандертальства.*

Філіпчук Г. Володар Духовного Меча. *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 1.

дика порідь

Не на́рід це – *дика порідь*,
Клоака цивілізації.

Калько М. На лінгвістичному блокпосту (чоловіча поезія спротиву). Пост стоодинадцятий. «Прорвало каналізацію...»: (поетичний, хоч і не неліричний та неестетичний етюд). *Архів Миколи Степаненка*.

дикий кацапсько-ординський звір

У свій час духовно ідентичний митець епохи та нобелівський лауреат Чеслав Мілош напише в своїй знаменитій «Землі Ульро», ніби прогножуючи цей жахливий час, сотворений *диким кацапсько-ординським звіром*, так: «Не думав я, що буду жити в особливий час, Саме тоді, як Бог гірських висот і громів / Аж так людей принизить, / Що дозволить чинити, як їм заманеться...».

Філіпчук Г. «В ріднім краї панувати не дамо нікому». *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 2.

дикий ординський конгломерат, котрий масово збожеволів

Відтепер домінанта ставлення українців до цього *дикого ординського конгломерату, котрий масово збожеволів* [росіян], – тільки ненависть, тільки зневага, тільки презирство, тільки відраза.

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода.
Літературна Україна. 2022. 23 квіт. С. 4.

звіроподібні рашисти-нелюди

Звіроподібні рашисти-нелюди [росіяни] зґвалтували десятки неповнолітніх і малолітніх дівчат.

Омельченко Г. Міжнародний ордер на арешт путіна – сигнал росіянам на його ліквідацію. *Український репортер*. 2023. 20 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/war/> (дата звернення: 24.05.2023).

злочинне угруповання вбивць і ґвалтівників

«[Хочу нагадати окремим міжнародним політичним діячам: у відносинах з Москвою зброя є найкращим методом дипломатичного спілкування.] Ніякої іншої мови *злочинне угруповання вбивць і ґвалтівників* не розуміє», – зазначив [Олексій] Данілов.

Матяш Т. Найкращий спосіб дипломатичного спілкування з Росією – це зброя, – Данілов. *LB.ua*. 2023. 17 трав. URL: <https://lb.ua/society/2023/05/17/555725> (дата звернення: 17.05.2023).

кацапські криваві дикуни

Горбатов М. Від *кацапських кривавих дикунів* не відмолишся. *Україна молода*. 2023. 31 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3857/2010/175726/> (дата звернення: 18.06.2023).

клоака цивілізації

Не на́рід це – дика по́рідь,
Клоака цивілізації.

Калько М. На лінгвістичному блокпосту (чоловіча поезія спротиву). Пост стоодинадцятий. «Прорвало каналізацію...»:

(поетичний, хоч і не неліричний та неестетичний етюд).
Архів Миколи Степаненка.

кремлівські фашисти

...*Кремлівські фашисти* знали, на що йдуть.

Філіпчук Г. Воїни звитяги та свободи. *Слово Просвіти*. 2022. 4–10 серп. С. 1.

криваві дикуни

І від цих *кривавих дикунів* [росіян] не відмолишся, перемовинами не відбудешся, і «як роса на сонці» не згинуть вони.

Горбатов М. Від кацапських кривавих дикунів не відмолишся. *Україна молода*. 2023. 31 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3857/2010/175726/> (дата звернення: 18.06.2023).

людиноподібні тварини на двох ногах, позбавлені будь-якої богоподібності

Вони [росіяни] лише *людиноподібні тварини на двох ногах, позбавлені будь-якої богоподібності*.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. . URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

мокшанські зайди

[Ба, більше – журналіст-хвалько Вячорка заявив, що «серед білорусів є й безліч тих, хто веде партизанську війну».] Ага, практично вже вигоріла земля під ногами у *мокшанських зайд* [росіян].

Демиденко В. Про рубльову повію на трасі Варшава-москва. *Останній Бастіон*. 2023. 11 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

москальська чума

Омельченко Г. Момент істини – або ми знищимо *москальську чуму*, або вона нас. Третього не дано. *Український репортер*. 2022. 7 черв. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/moment-istyny->

abo-my-znyshhymo-moskalsku-chumu-abo-vona-nas-tretogo-ne-dano.html (дата звернення: 28.06.2022).

московська орда

Рідним моїм українцям і нашим стратегічним союзникам зауважу, що Перемога України над *московською ордою* це – Вселенська Перемога Світла над пільмою, це – Перемога Добра над злом, це – Перемога Творця (Бога) над руйнівником (антихристом Путіним), це – Перемога світової демократії над авторитаризмом, це – порятунок не лише України і української нації, це – порятунок земної цивілізації...

Там само.

московський антихрист

[Бог нас любить, але поселив поруч із антихристом (росіянами)]. І нема кому на планеті, крім нас, його вбити, поки він, *московський антихрист*, хоче і може вбити земну цивілізацію разом із самою Землею.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

московський ведмідь

Васильченко Б. *Московського ведмеда* – у барліг: Вітчизняна війна нащадків русів-козаків проти нащадків татаро-монголів. *Україна молода*. 2022. 4 серп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3815/196/168387/> (дата звернення: 04.10.2022).

московські нащадки Батия

А нині ми маємо страшне лихо від *московських нащадків Батия* [росіян].

Горбатов М. Від кацапських кривавих дикунів не відмолишся. *Україна молода*. 2023. 31 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3857/2010/175726/> (дата звернення: 18.06.2023).

мозковити-катівники

Гнівню, з ненавистю, люттю й непогамовним бажанням помсти сприймається все, що чинять ... *мозковити-катівники* на

українській землі, що «творять» вони з нашими людьми, містами й селами, культурою, духовністю.

Філіпчук Г. Воїни звияти та свободи. *Слово Просвіти*. 2022. 4–10 серп. С. 1.

мозковські людодіди

Стався черговий злочин, скоєний *мозковськими людодідами*.
Там само.

найлютіші, наймерзенніші вороги

Для абсолютної більшості українців росіяни з їхнім «руським миром» відтепер – *найлютіші, наймерзенніші вороги...*

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода.
Літературна Україна. 2022. 23 квіт. С. 4.

нелюди-нацисти

Гнівню, з ненавистю, люттю й непогамовним бажанням помсти сприймається все, що чинять *нелюди-нацисти* [росіяни] ... на українській землі, що «творять» вони з нашими людьми, містами й селами, культурою, духовністю.

Філіпчук Г. Воїни звияти та свободи. *Слово Просвіти*. 2022. 4–10 серп. С. 1.

окремий відособлений самобутній народ, який нічого спільного не має з Руссю (Києвом), Литвою (Білоруссю), поляками

І додає [археолог граф О. С. Уваров], що жителі Московії — це *окремий відособлений самобутній народ, який нічого спільного не має з Руссю (Києвом), Литвою (Білоруссю), поляками* тощо.

Васильченко Б. Московського ведмеда – у барліг: Вітчизняна війна нащадків русів-козаків проти нащадків татаро-монголів.
Україна молода. 2022. 4 серп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3815/196/168387/> (дата звернення: 04.10.2022).

«папуаси» Євразії

«*Папуаси*» Євразії – росіянци – скаженіють до якогось умовного канібалізму.

Горбатов М. Від кацапських кривавих дикунів не відмолишся.
Україна молода. 2023. 31 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3857/2010/175726/> (дата звернення: 18.06.2023).

патологічні брехуни

Адже вони [росіяни] ... – *патологічні брехуни*.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, і об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

путінські рашисти

Після звироднілого катування та масового вбивства *путінськими рашистами* українських військовополонених в Оленівці російські дипломати у великій Британії глузливо заявили, що встановлюють мир.

Лизанчук В. Що спільного між бандерівцями й азовцями?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 3.

раби-загарбники

Їх [росіяни] генетичний код *рабів-загарбників* повинен бути спалений вогнем Божим як бактерія чуми, знищений як ракова пухлина на тілі цивілізації.

Омельченко Г. Момент істини – або ми знищимо москальську чуму, або вона нас. Третього не дано. *Український репортер*. 2022. 7 черв. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/moment-istyny-abo-my-znyshhymo-moskalsku-chumu-abo-vona-nas-tretogo-ne-dano.html> (дата звернення: 28.06.2022).

скотоно-звірині нелюди

[Щоб більше ніколи не було загрози війни з боку Московії ми повинні знищити не менш ніж 333 тисячі москалів.] Це заповідь того, що не відбудеться демографічного відродження ... *скотоно-звіриних нелюдів*.

Там само.

сліпий, принижений мозковський народ, психічно хворий на свою «глибінність, велич і криваве месіанство»

Одинокий нелюд (наділений владою від диявола) верховодить серед *сліпого, приниженого мозковського народу, психічно хворого на свою «глибінність, велич і криваве месіанство»*.

Філіпчук Г. «В ріднім краї панувати не дамо нікому». *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 2.

убивці нашого дому

Сімонов Д. *Вбивці нашого дому*. Як покарати росіян за екоцид в Україні. *Українська правда*. 2023. 26 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/02/26/7391024/> (дата звернення: 26.02.2023).

чужинці і вбивці, які прийшли, щоб забрати у нас все те, ким ми є та що ми маємо

[— Коли ми сьогодні в Україні чуємо слово «росіяни», перед нашими очима з'являються кадри масових тортур, знищені міста і села.] Тому чисто по-людськи сьогодні українці відчують, що росіяни – це *чужинці і вбивці, які прийшли, щоб забрати у нас все те, ким ми є та що ми маємо*.

Кравець Р., Мазилук Н. Чи гріх бажати смерті Путіну? Інтерв'ю з главою УГКЦ Святославом Шевчуком. *Українська правда*. 2023. 19 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/19/7385485/> (дата звернення: 19.01.2023).

РУДЕНКО ОЛЕКСІЙ

головний художник Збройних сил України

[«Коли ми обирали, що ж зробити із символом належності до видів Збройних сил, передусім ми виходили з імперативу, що ЗСУ не можуть бути нащадками ані російської, ані радянської армії...] Тому основним джерелом для натхнення послужили армії України періоду української революції 1917-1921 років», – розповідає головний спеціаліст відділу військової символіки Апарату головнокомандувача ЗСУ Олексій Руденко, якого ще називають *головним художником Збройних сил* [України].

Халілов Р. Таємниці шевронів. Що розповідають про військових їхні нарукавні знаки. *Українська правда*. 2023. 21 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/21/7407754/> (дата звернення: 21.06.2023).

людина, яка тримала в руках президентську булаву раніше, ніж сам голова Української держави

[Олексій] Руденко – *людина, яка тримала в руках президентську булаву раніше, ніж сам голова Української держави.*

Там само.

СААКАШВІЛІ МИХАЇЛ

особистий військовополонений [Володимира] Путіна

Потім почалася війна, і я вважаю себе *особистим військовополоненим* [Володимира] Путіна.

Мусаєва С., Мазуренко А. Саакашвілі відповів президентці Грузії, яка відмовляється його помилувати. Лист. *Українська правда*. 2023. 16 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/16/7407222/> (дата звернення: 16.06.2023).

президент, якого Росія скинула двічі

Саакашвілі М. Зеленському не ввижається. *Досвід президента, якого Росія скинула двічі. Українська правда*. 2023. 7 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/12/7/7432028/> (дата звернення: 07.12.2023).

символ нової Грузії

«Хоча він [Міхеїл Саакашвілі], можливо, вже не являє собою загрози для діючого уряду з точки зору повернення в політику, він має свого стабільного виборця і є *символом нової Грузії* – антирадянської, незалежної, гордої та трошки непокірної, реформованої та гласної європейської країни», – коментує [Марта] Ардашелія.

«Його стан страшний». Що відбувається з ув'язненим Саакашвілі, чи справді він отруєний миш'яком і як ставляться до цього в Грузії. *НВ*. 2022. 17 груд. URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/> (дата звернення: 19.12.2022).

САЛЬДО ВОЛОДИМИР

гауляйтер окупованої частини Херсонської області

Гауляйтер окупованої частини Херсонської області Володимир Сальдо оголосив про «організоване переміщення цивільного

населення» частини населення з правого берега окупованої Херсонщини на лівий.

Гауляйтер Сальдо оголосив про «організоване переміщення» населення на лівий берег Дніпра. *Українська правда*. 2022. 18 жовт URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/10/18/7372503/> (дата звернення: 10.10.2022).

колаборант в «евакуації»

Вчора у звільненому Херсоні активісти прикрасили дім *колаборанта в «евакуації»* Володимира Сальдо графіті.

Херсонського колаборанта Сальдо прикрасили графіті. *Український південь*. 2022. 17 листоп. URL: <https://pivdenukraine.com.ua/2022/11/17/> (дата звернення: 25.04.2022).

колаборант і гауляйтер окупованої Херсонщини

Колаборант і гауляйтер окупованої Херсонщини Володимир Сальдо заявив, що пошкодження Чонгарського мосту внаслідок обстрілу виявилися серйознішими і міст не відновлять через 15-20 днів.

Мазуренко А. Колаборант Сальдо каже, що Чонгарський міст не зможуть відремонтувати через 20 днів. *Українська правда*. 2023. 23 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/23/7408253/> (дата звернення: 23.06.2023).

найбільш одіозний і відомий публіці персонаж із когорти ноунеймів, яких окупанти напризначали «керувати» Херсонщиною

Володимир Сальдо – *найбільш одіозний і відомий публіці персонаж із когорти ноунеймів, яких окупанти напризначали «керувати» Херсонщиною*.

Лукашова С. Як стати гауляйтером-2: п'ять історій про колаборантів Херсонщини. *Українська правда*. 2022. 26 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/26/7369026/> (дата звернення: 27.09.2022).

найбільш одіозний і відомий публіці персонаж із когорти ноунеймів, яких окупанти напризначали «керувати» Херсонщиною

Володимир Сальдо – *найбільш одіозний і відомий публіці персонаж із когорти ноунеймів, яких окупанти напризначали «керувати» Херсонщиною*.

Лукашова С. Як стати гауляйтером-2. П'ять історій про колаборантів Херсонщини. *Українська правда*. 2022. 26 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/26/7369026/> (дата звернення: 26.09.2022).

ставленик РФ [Російської Федерації] від Херсонської області

До Кремля для «підписання документів» прибули *ставленики* РФ [Російської Федерації]: від... Запорізької області – Євген Балицький, *від Херсонської області* – Володимир Сальдо.

Рощіна О. Путін проголосив «анексію» ще частини України. *Українська правда*. 2022. 30 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/09/30/7369830/> (дата звернення: 30.09.2022).

херсонський колаборант

Херсонського колаборанта Сальдо прикрасили графіті. *Український південь*. 2022. 17 листоп. URL: <https://pivdenukraine.com.ua/2022/11/17/> (дата звернення: 25.11.2022).

СВЯТАШ ДМИТРО

майбутній гауляйтер міста Харкова

На сесії [Роман] Семенуха спитав прокурора, чи готується кримінальне провадження та чи триває слідство щодо оголошення підозри громадянину України [Дмитрові Святашу], який був майже офіційно оголошений РФ як *майбутній гауляйтер міста Харкова*.

Кізілова С. Святаш як *російський «гауляйтер Харкова»*: відкрито кримінальну справу. *Українська правда*. 2022. 9 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/9/7345173/> (дата звернення: 10.05.2022).

російський «гауляйтер Харкова»:

Кізілова С. Святаш як *російський «гауляйтер Харкова»*: відкрито кримінальну справу. *Українська правда*. 2022. 10 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/9/7345173/> (дата звернення: 10.05.2022).

СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

відверті колаборанти

[Влада України не чіпає московських гебістів у рясах, бо бояться що путін нападе?] Може, вже досить заgravати з *відвертими колаборантами*?

Гудименко Ю. Москпархат під протекцією Банкової. *Останній Бастіон*. 2023. 13 листоп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 14.02.2023).

ворожі кроти в рясах

Вичистити *ворожих кротів у рясах*: московські попи поскаржилися президенту – реакція. *5 канал*. 2023. 22 груд. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KcX1KQ-qvyA> (дата звернення: 14.03.2023).

зрадник у рясі

Орлова В. *Зрадник у рясі*: у Сєверодонецьку священник московського патріархату співпрацював з ворогом УНІАН. 2023. 27 квіт. URL: <https://www.unian.ua/war/> (дата звернення: 14.03.2023).

колаборанти в рясі

Рощина В. «*Колаборанти в рясі?*» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська правда*. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

кремлівські агенти в рясах

Про *кремлівських агентів у рясах* і мільярдера Новинського в Лаврі: інтерв'ю з протоієреєм Коваленком. *Громадське*. 2022. 6 груд. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 14.02.2023).

московські гебісти в рясах

Влада України не чіпає *московських гебістів у рясах*, бо бояться що путін нападе?

Гудименко Ю. Москпархат під протекцією Банкової. *Останній Бастіон*. 2023. 13 листоп. URL: <https://bastion.tv/>(дата звернення: 14.02.2023).

московські попи

Вичистити ворожих кротів у рясах: *московські попи* поскаржилися президенту – реакція. *5 канал*. 2023. 22 груд. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KcX1KQ-qvyA> (дата звернення: 14.03.2023).

підлеглі митрополита Онуфрія

Підлеглі митрополита Онуфрія взяли участь у пропагандистському дійстві, організованому напередодні (30.IX.2022) у московському Кремлі.

УПЦ МП підтримало російське поглинання 20% України. *Останній Бастіон*. 2022. 1 жовт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 14.10.2022).

СИМОНЕНКО ОЛЕКСІЙ

«рішала», який контролював усю контрабанду, рейдерство, усі сумнівні питання, які на свою користь вирішувала влада

[Олексій] Симоненко відомий як *«рішала»*, який контролював усю контрабанду, рейдерство, усі сумнівні питання, які на свою користь вирішувала влада.

Бутусов Ю. Рейтинг 7 найбільших корупційних скандалів за останні 5 днів. *Час*. 2023. 26 січ. URL: <https://chas.cv.ua/> (дата звернення: 26.01.2023).

СИНЕГУБОВ ОЛЕГ

один із улюбленців Банкової

Зараз в ОП [Офісі Президента] переконують, що [Олег] Синегубов став *одним із улюбленців Банкової*, принаймні точно входить у топ-3 серед голів держадміністрацій.

Романюк Р. Репетиція апокаліпсису: як змінилося життя Харкова після контрнаступу ЗСУ. *Українська правда*. 2022. 20 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/20/7368191/> (дата звернення: 20.09.2022).

СИРСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР

командир, який не рахується із втратами

...[Командувач сухопутних військ Олександр] Сирський ніяк не може позбутись в армії важкого амплуа *командира, який не рахується із втратами*.

Романюк Р., Кравець Р. Війна проти політики. Що насправді відбувається між Зеленським і Залужним. *Українська правда*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/4/7431489/> (дата звернення: 04.12.2023).

СІВКОВИЧ ВОЛОДИМИР

агент ФСБ [Федеральної служби безпеки Російської Федерації]

Мельник Р. Інформаційні диверсії Шуфрича проти України координував *агент ФСБ* Сівкович. *Детектор медіа*. 2023. 12 січ. URL: <https://detector.media/infospace/article/212492/2023-06-14> (дата звернення: 12.01.2023).

куратор російських спецслужб в Україні

Діючого нардепа [Нестора Шуфрича] звинувачують в тому, що він тісно співпрацював і виконував завдання колишнього заступника секретаря РНБО [Ради національної безпеки і оборони] Володимира Сівковича, якого слідство вважає агентом ФСБ [Федеральної служби безпеки] та *куратором російських спецслужб в Україні*.

Вуєць П. Адвокат Нестора Шуфрича: Кітелі, які у нього знайшли, продаються на Куренівському ринку. *Главком*. 2023. 20 верес. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 20.09.2023).

російський агент

Офіційних повідомлень про слідчі дії в нардепа поки немає, але співрозмовники редакції зазначили, що [Нестор] Шуфрич може отримати підозру в державній зраді за роботу на *російського агента* [Володимира] Сівковича.

Лисогор І. У Шуфрича виявили документи про «автономію» Донецької і Луганської областей із його підписом, – джерела.

LB.ua. 2023. 15 верес. URL: <https://lb.ua/society/2023/09/15/574938> (дата звернення: 15.09.2023).

СІМОНЬЯН МАРГАРИТА

відома боброїдка

Відома боброїдка, кремлядська пропагандонша та по сумістнищуву головний редактор RT [міжнародного каналу] Маргарита Сімоньян повідомила про друге падіння безпілотнока поблизу її будинку.

Береца Б. Телеграм-канал Березовый сок. 2023. 26 серп. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before> (дата звернення: 28.08.2023).

кремлядська пропагандонша

Відома боброїдка, кремлядська пропагандонша та по сумістнищуву головний редактор RT [міжнародного каналу] Маргарита Сімоньян повідомила про друге падіння безпілотнока поблизу її будинку.

Береца Б. Телеграм-канал Березовый сок. 2023. 26 серп. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before> (дата звернення: 28.08.2023).

СКАБЄЄВА ОЛЬГА

залізна лялька путінського ТБ [телебачення]

Залізна лялька путінського ТБ [телебачення]: що ми знаємо про російську пропагандистку Ольгу Скабєєву та її чоловіка. ТСН. 2022. 14 трав. URL: <https://tsn.ua/lady/news/obschestvo/zalizna-lyalka-putinskogo-tv-scho-mi-znayemo-pro-rosiysku-propagandistku-olgu-skabyeyevu-ta-yiyi-cholovika-2029492.html> (дата звернення: 23.05.2022).

професійна ненависниця України, Європи та Америки

Професійна ненависниця України, Європи та Америки [Ольга Скабєєва]: народилася у місті Волзькому Волгоградської області. Там само.

СКАБЄЄВА ОЛЬГА, ПОПОВ ЄВГЕН

головні пропагандисти й розпалювачі ненависті до українського народу

Головні пропагандисти і розпалювачі ненависті до українського народу Євген Попов і Ольга Скабєєва, які

нещодавно, за чутками, збиралися розлучатися, виховують одного хлопчика – сина Захара.

Пропагандистське чадло: як зараз виглядає син Скабєєвої та Попова. *PROZORO*. 2023. 14 квіт. URL: <https://prozoro.net.ua/ua/2023/04/14/> (дата звернення: 14.04.2023).

одна з наймерзенніших пар пропагандистів на путінському ТБ [телебаченні]

Одна з наймерзенніших пар пропагандистів на путінському ТБ [телебаченні]: – це Ольга Скабєєва та Євген Попов.

Залізна лялька путінського ТБ [телебачення]: що ми знаємо про російську пропагандистку Ольгу Скабєєву та її чоловіка. *ТСН*. 2022. 14 трав. URL: <https://tsn.ua/lady/news/obschestvo/zalizna-lyalka-putinskogo-tv-scho-mi-znayemo-pro-rosiysku-propagandistku-olgu-skabyeyevu-ta-yiyi-cholovika-2029492.html> (дата звернення: 23.05.2022).

СЛУЖИТЕЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

ворожі кроти в рсях

Вичистити *ворожих кротів у рсях*: московські попи поскаржилися президенту – реакція.

Онуфрій поскаржився на СБУ. 5 канал. *YouTube*. 2022. 22 груд. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KcX1KQ-> (дата звернення: 22.12.2023).

навідники в рсях

Навідники у рсях – розстрілювати саджати чи обмінювати? – Соня Кошкіна для Бліц-Кави. *YouTube*. 2023. 3 квіт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=i36xtEOgvd0> (дата звернення: 03.04.2023).

ФСБшна агентура в рсях

ФСБшна агентура в рсях цинічно бреше!

Церква з російськими паспортами. *ТСН. YouTube*. 2023. 13 квіт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZGhUb8IQTfs> (дата звернення: 17.04.2023).

СЛЮСАРЕВ ВАДИМ

куратор харківських «слуг народу»

Куратор харківських «слуг народу» Слюсарев виїхав до РФ напередодні її вторгнення в Україну, – ЗМІ. *Цензор.НЕТ*. 2022. 23 берез. URL: <https://censor.net/ua/n3327768> (дата звернення: 23.03.2022).

СМАГА ЄВГЕН

протезований ветеран, що здолав Чорногірський хребет

Андреева В. «Якщо пів кроку назад – то лише для розгону»: історія протезованого ветерана, що здолав Чорногірський хребет. *Українська правда*. 2023. 29 жовт. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/10/29/257290/https://www.pravda.com.ua/news/2023/10/7/7423074/> (дата звернення: 29.10.2023).

СОЛОВЙОВ ВОЛОДИМИР

не громадський діяч, а звичайний пропагандист, котрий обов'язково відповідатиме за свої злочини в міжнародних судах після перемоги України

[Володимир] Соловйов є не громадським діячем, а звичайним пропагандистом – російським аналогом [Йозефа] Геббельса, – котрий обов'язково відповідатиме за свої злочини в міжнародних судах після перемоги України.

Романенко В. СБУ відповіла пропаганді РФ: Не маємо планів убивати Соловйова, сам захлинеється. *Українська правда*. 2022. 25 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/25/7341997/> (дата звернення: 27.02.2024).

російський аналог [Йозефа] Геббельса

[Володимир] Соловйов є не громадським діячем, а звичайним пропагандистом – російським аналогом [Йозефа] Геббельса, – котрий обов'язково відповідатиме за свої злочини в міжнародних судах після перемоги України.

Там само.

СТЕРНЕНКО СЕРГІЙ

один з тих, хто у 2014 році почав боротьбу за Україну, за право українців на національну самоідентифікацію

Він [Стерненко Сергій] *один з тих, хто у 2014 році почав боротьбу за Україну, за право українців на національну самоідентифікацію.*

Воробйов І. Право на самозахист: міф чи реальність? Q&A по справі Сергія Стерненка. *Українська правда*. 2023. 26 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/12/26/7434661/> (дата звернення: 26.12.2023).

яскравий представник активної проукраїнської молоді

Сергій Стерненко – *яскравий представник активної проукраїнської молоді.*

Там само.

СТЕФАНКОВ ДЕНИС

один із колаборантів-поліцейських

«За попередніми даними, в ході “розбірок” вони [партизани] хотіли усунути *одного з колаборантів-поліцейських* [Дениса Стефанкова]...» – написав мер [Мелітополя Іван Федоров].

Тищенко К. У центрі Мелітополя пролунав вибух, хотіли усунути колаборанта – мер. *Українська правда*. 2022. 18 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/09/18/7368012/> (дата звернення: 18.09.2022).

один із 118 зрадників-поліцейських, щодо яких готували арешт на все належне їм нерухоме та рухоме майно

«Денис Стефанков був *одним з 118 зрадників-поліцейських, щодо яких ... готували арешт на все належне їм нерухоме та рухоме майно*», – написав мер [Мелітополя Іван Федоров].

Там само.

так званий «начальник ГБР народної міліції» [Денис Стефанков]

«За попередніми даними, в ході “розбірок” вони [партизани] хотіли усунути ... *“так званого начальника ГБР* [Группы быстрого

реагирования] *народної міліції*” [Дениса Стефанкова]....» – написав мер [Мелітополя Іван Федоров].

Там само.

СТЕФАНЧУК РУСЛАН

один із найвірніших соратників Володимира Зеленського

Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук – *один із найвірніших соратників Володимира Зеленського*.

Кравець Р. Руслан Стефанчук: Ми домовилися, що залишаємося тут. І, якщо буде потрібно, візьмемо в руки автомати. *Українська правда*. 2022. 25 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/25/7341869/> (дата звернення: 27.04.2022).

СТОЛАР ВАДИМ

нардеп із «батальйону Монако»

Тищенко К. Столара не випустили з України – джерела . *Українська правда*. 2023. 21 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/01/21/7385948/> (дата звернення: 21.01.2023).

«тіньовий господар» столиці

Скандальний Вадим Столар хоче повернутися у крісло *«тіньового господаря» столиці*. 2+2. 2022. 10 лют. URL: <https://2plus2.ua/groshi/novyny/> (дата звернення: 04.12.2022).

СТРЕМОУСОВ КИРИЛО

людина, яка несе в народ «руський мір» і саме цим доводить свою потрібність, своє право на перебуванні в середовищі ТОПколаборантів

Зараз херсонський зрадник [Кирило Стремоусов] – *людина, яка несе в народ «руський мір» і саме цим він доводить свою потрібність, своє право на перебуванні в середовищі ТОП-колаборантів*, яке стає для нього все більше агресивним.

Шапіро О. Падіння Стремоусова: у херсонського зрадника – великі проблеми, він відчайдушно намагається втриматися в окупаційній владі. *Гривна*. 2022. 15 серп. URL: <https://grivna.ua/publikatsii/> (дата звернення: 09.09.2023).

один із так званих ватажків окупаційної «адміністрації» Херсона

Один із так званих ватажків окупаційної «адміністрації» Херсона гауляйтер Кирило Стремоусов заявив про підготовку наступу українських військ на місто.

Глущенко О. Гауляйтер Стремоусов заявив про підготовку наступу ЗСУ на Херсон. *Українська правда*. 2022. 19 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/10/19/7372515/> (дата звернення: 19.10.2022).

посібник окупантів

[(Кирило) Стремоусов закликав місцевих жителів евакуюватися й пообіцяв, що Росія компенсує можливу втрату житла внаслідок обстрілу в інших регіонах.] При цьому *посібник окупантів* запевнив, що Херсон «здавати ніхто не збирається» і загарбники «стоятимуть до кінця».

Там само.

проросійський фрік-провокатор

На самому початку формування з місцевих колаборантів окупаційної влади Херсонської області *проросійський фрік-провокатор* [Кирило Стремоусов] був, по суті, другою людиною в цій [херсонській] зрадницькій когорті.

Шапіро О. Падіння Стремоусова: у херсонського зрадника – великі проблеми, він відчайдушно намагається втриматися в окупаційній владі. *Гривна*. 2022. 15 серп. URL: <https://grivna.ua/publikatsii/> (дата звернення: 09.09.2023).

херсонський зрадник

Шапіро О. Падіння Стремоусова: у *херсонського зрадника* – великі проблеми, він відчайдушно намагається втриматися в окупаційній владі. *Гривна*. 2022. 15 серп. URL: <https://grivna.ua/publikatsii/> (дата звернення: 09.09.2023).

херсонський фрік-провокатор із проросійськими поглядами

У квітні Кирило Стремоусов отримав «квиток в один кінець»: *херсонський фрік-провокатор з проросійськими поглядами* остаточно став колаборантом і зрадником, перейшов на бік ворога.

Там само.

СТУС ВАСИЛЬ

фатальний герой

Руденко Є., Мазилук Н. *Фатальний герой*. Життя та загибель Василя Стуса як передбачення російсько-української війни. *Українська правда*. 2023. 3 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/3/7418163/> (дата звернення: 03.09. 2023).

СУРКІС ГРИГОРІЙ

один із спонсорів проросійської парламентської фракції ОПЗЖ [Опозиційної платформи – За життя]

Затриманим виявився народний депутат,один з власників футбольного клубу «Динамо» (Київ) та *один із спонсорів проросійської парламентської фракції ОПЗЖ [Опозиційної платформи – За життя]*.

Ткач М. «12 годинників». Григорій Суркіс. *Українська правда*. 2022. 29 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/29/7342931/> (дата звернення: 27.04.2022).

СУРКОВ ВЛАДИСЛАВ

безпосередній керівник розстрілів «Небесної сотні» на українському Майдані Гідності

[Мені вже не раз і не двічі доводилося писати про псевдонаукові вихлопи Владислава Суркова.]... *безпосередній керівник*, за словами ексочільника СБУ Валентина Наливайченка, *розстрілів «Небесної сотні» на українському Майдані Гідності*.

Гулик І. «Похабний» світ печерного імперця. *Високий Замок*. 2022. 19 лют. URL: <https://wz.lviv.ua/ /452666> (дата звернення: 19.02.2022).

майже всемогутній фаворит [Володимира] Путіна

[Мені вже не раз і не двічі доводилося писати про псевдонаукові вихлопи Владислава Суркова.] *Колись майже всемогутній фаворит [Володимира] Путіна...*

Там само.

один з ідеологів «суверенної демократії»

[Мені вже не раз і не двічі доводилося писати про псевдонаукові вихлопи Владислава Суркова.] ...*Один з ідеологів «суверенної демократії»...*

Там само.

повитух терористичних «псевдореспублік» «ЛНР / ДНР»

[Мені вже не раз і не двічі доводилося писати про псевдонаукові вихлопи Владислава Суркова.] ... *повитуха терористичних «псевдореспублік» «ЛНР / ДНР»...*

Там само.

«полудержавний властелін» на кшталт [Олександра] Меньшикова при Петрі І

[Мені вже не раз і не двічі доводилося писати про псевдонаукові вихлопи Владислава Суркова.] ... *такий собі «полудержавний властелін» на кшталт [Олександра] Меньшикова при Петрі І...*

Там само.

рупор «сором'язливого фашизму Росії»

І з'явилася нова стаття «Туманне майбутнє похабного світу», у якій цей «філософ» [Владислав Сурков] ще раз стверджується як *рупор «сором'язливого фашизму Росії».*

Там само.

укладач стратегії зміцнення режиму з акцентами на «глибінне государство»

[Мені вже не раз і не двічі доводилося писати про псевдонаукові вихлопи Владислава Суркова.] ... *укладач стратегії зміцнення режиму з акцентами на «глибінне государство».*

Там само.

СУРОВІКІН СЕРГІЙ

«автор» ракетного терору, який влаштовує росія Україні

[Генерал Армагеддон.] Саме так називають «автора» *ракетного терору, який влаштовує росія Україні* [Сергія Суровікіна]...

Зміна керівництва «СВО»: чого чекати українцям від нового рашистського генерала? *Подобиці.* 2022. 12 жовт. URL: <https://podrobnosti.ua/2459020> (дата звернення: 28.10.2022).

генерал Армагеддон

У військових колах [Сергій] Суровікін має прізвисько *«генерал Армагеддон»* – через особливу жорстокість і любов до масованих ракетних ударів.

«Генерал Армагеддон» та «м'ясник»: як вестиме війну новий начальник російських військ Суровікін – прогноз експертів. *FRIEEDOM*. 2023. 10 жовт. URL: <https://uatv.ua/uk/general-armageddon-m-yasnyk-yak-vestyme-vijnu-novuj-nachalnyk-rosijskyh-vijsk-surovikin-prognoz-ekspertiv/> (дата звернення: 03.11.2022).

генерал-бомж

Генерал-«бомж» [Сергій Суровікін] ... відрізняється особливою жорстокістю.

Кушнір Б. Генерал-бомж з обличчям Дауна. *Голос України*. 2022. 22 жовт. URL: <http://www.golos.com.ua/article/365403> (дата звернення: 28.10.2022).

генерал-бомж із обличчям Дауна

Кушнір Б. *Генерал-бомж з обличчям Дауна*. *Голос України*. 2022. 22 жовт. URL: <http://www.golos.com.ua/article/365403> (дата звернення: 28.10.2022).

командувач путінської орди в Україні

На знімку: «сирійський м'ясник», *командувач путінської орди в Україні* генерал [сергій] суровікін.

Там само.

людина, яка розглядає терор як законну, можливо, навіть неодмінну частину війни

Це *людина* [Сергій Суровікін], *яка розглядає терор як законну, можливо, навіть неодмінну частину війни*.

Зміна керівництва «СВО»: чого чекати українцям від нового рашистського генерала? *Подобиці*. 2022. 12 жовт. URL: <https://podrobnosti.ua/2459020> (дата звернення: 28.10.2022).

м'ясник Алеппо

[Пізніше (Сергій) Суровікін воював в Сирії.] І там отримав ще одне своє прізвисько – *м'ясник Алеппо*.

Там само.

рашистський генерал

Зміна керівництва «СВО»: чого чекати українцям від нового *рашистського генерала*? *Подобиці*. 2022. 12 жовт. URL: <https://podrobnosti.ua/2459020> (дата звернення: 28.10.2022).

російський «м'ясник»

Російський «м'ясник» суровікін зробив перші цинічні заяви про війну в Україні. *УНН*. 2022. 18 жовт. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1999154> (дата звернення: 28.10.2022).

«сирійський м'ясник»

Матвієнко О., Левін І. *«Сирійський м'ясник»* почав діяти: військовий аналітик про причини ракетного удару по Україні. 2022. 10 жовт. *Фокус*. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/532375> (дата звернення: 31.10.2022).

СУХАЧОВ ОЛЕКСІЙ

ручний керівник ДБР [Державного бюро розслідувань]

Але навіть якщо історія зі «втечею [Івана] Баканова» з Києва – правдива, то точно така ж дія, наприклад, *ручного керівника ДБР* [Державного бюро розслідувань] [Олексія] Сухачова не викликала у президента взагалі ніякої реакції.

Романюк Р. Чому усунули Баканова і Венедіктову: силова вертикаль Зеленського. *Українська правда*. 2022. 18 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/07/18/7358848/> (дата звернення: 27.09.2022).

ТАБАЧНИК ДМИТРО

агент московської лубянки

Пархомчук Т. Не Табачником єдиним. Скільки ще *агентів московської лубянки* залишилось в Україні? *Україна молода*. 2023. 3 трав. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3853/180/175035/> (дата звернення: 03.05.2023).

агент чекістського впливу

Він [Дмитро Табачник] прийшов у владу *агентом чекістського впливу* та зберіг зв'язок із «конторою».

Там само.

антиукраїнський міністр освіти

Сучасний читач, звісно ж, пам'ятає [Дмитра] Табачника як *антиукраїнського міністра освіти*.

Портников В. Шабаш відьом. *Збруч*. 2023. 30 квіт. URL: <https://zbruc.eu/node/115251> (дата звернення: 30.04.2023).

відомий, поцілований дияволом автор темників

[Так усе й продовжується.] Ще з часів *відомого, поцілованого дияволом... автора темників* Віктора Медведчука при президенті Леонідіві Кучмі.

Пархомчук Т. Не Табачником єдиним. Скільки ще агентів московської лубянки залишилось в Україні? *Україна молода*. 2023.3 трав. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3853/180/175035/> (дата звернення: 03.05.2023).

«геніальний» кремлівський агент

[Медведчука тут уже немає. Віддали кацапам – зберегли життя і комфорт. Хоча варто було б підчепити за причинне місце.] Так само, як і ще одного *«геніального» кремлівського агента...* Дмитра Табачника...

Там само.

державний зрадник і колаборант

Данилюк-Єрмолаєва М. Табачник знову на коні. Чому *державні зрадники і колаборанти* мають вчасно лягати в могилу. *Еспресо*. 2023. 28 квіт. URL: <https://espreso.tv/> (дата звернення: 28.04.2023).

зірка в орбітах [Леоніда] Кучми та [Віктора] Януковича

... [Дмитро] Табачник був *зіркою в орбітах [Леоніда] Кучми та [Віктора] Януковича...*

Там само.

колись друга людина в ієрархії влади [Леоніда] Кучми

Чому *колись друга людина в ієрархії влади [Леоніда] Кучми* [Дмитро Табачник] опустилась до рівня радника якомусь путінського прихвосня [Євгена Балицького]?

Там само.

колишній антиукраїнський міністр освіти, котрий намагався витурити з освіти українську мову

[Медведчука тут уже немає. Віддали кацапам — зберегли життя і комфорт. Хоча варто було б підчепити за причинне місце.] Так само, як... *колишнього антиукраїнського міністра освіти Дмитра Табачника, котрий намагався витурити з освіти українську мову*, а наразі балотується до держдуми ординського стану.

Пархомчук Т. Не Табачником єдиним. Скільки ще агентів московської лубянки залишилось в Україні? *Україна молода*. 2023. 3 трав. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3853/180/175035/> (дата звернення: 03.05.2023).

один із найчорніших русофілів і українофобів

Як жив *один із найчорніших русофілів і українофобів* [Дмитро Табачник]?

Данилюк-Єрмолаєва М. Табачник знову на коні. Чому державні зрадники і колаборанти мають вчасно лягати в могилу. *Еспресо*. 2023. 28 квіт. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 28.04.2023).

одіозний кучміст

Саме від *одіозного кучміста* [Дмитра Табачника] пішов живучий наратив про важливість [Михайла] Булгакова і [Льва] Толстого в нашому житті.

Там само.

персонал, що обслуговував мафію

Та й те: коли у Москві вирішили зробити ставку на бандитів і повірили у можливості [Віктора] Януковича, такі як [Дмитро]Табачник перетворилися просто на *персонал, що обслуговував мафію*.

Портников В. Шабаш відьом. *Збруч*. 2023. 30 квіт. URL: <https://zbruc.eu/node/115251> (дата звернення: 30.04.2023).

прихильник «русского мира»

...Прихильник «русского мира» ... [Дмитро Табачник] мав кошти для бізнесів в окупованому Криму і дуже непогано почувався.

Данилюк-Єрмолаєва М. Табачник знову на коні. Чому державні зрадники і колаборанти мають вчасно лягати в могилу. *Еспресо*. 2023. 28 квіт. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 28.04.2023).

псевдонім продовження русифікації й експансії «русского міра» після проголошення незалежності України

[Дмитро] Табачник – це *псевдонім продовження русифікації й експансії «русского міра» після проголошення незалежності України*.

Портников В. Шабаш відьом. *Збруч*. 2023. 30 квіт. URL: <https://zbruc.eu/node/115251> (дата звернення: 30.04.2023).

радник якось путінського прихвосня [Євгена Балицького]

Чому колись друга людина в ієрархії влади [Леоніда] Кучми [Дмитро Табачник] опустилась до рівня радника якось *путінського прихвосня* [Євгена Балицького]?

Данилюк-Єрмолаєва М. Табачник знову на коні. Чому державні зрадники і колаборанти мають вчасно лягати в могилу. *Еспресо*. 2023. 28 квіт. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 28.04.2023).

рідкісна падлюка

«Я в Табачнику ніколи не сумнівався. *Рідкісна падлюка...*», – написав політик, народний депутат кількох скликань від патріотичних сил В'ячеслав Кириленко.

Там само.

справжній провідник русифікації та експансії «русского міра» після проголошення Незалежності України

Дмитро Табачник – *справжній провідник русифікації та експансії «русского міра» після проголошення Незалежності України*.

Там само.

старий корупціонер

... *Старий корупціонер* [Дмитро Табачник] мав кошти для бізнесів в окупованому Криму і дуже непогано почувався.

Данилюк-Єрмолаєва М. Табачник знову на коні. Чому державні зрадники і колаборанти мають вчасно лягати в могилу. *Еспресо*. 2023. 28 квіт. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 28.04.2023).

український «віцекороль»

Те, що у 1990-х протягом кількох років він [Дмитро Табачник] був українським «віцекоролем» і мав безпрецедентний вплив на главу держави саме тоді, коли вибудовувалася структура російсько-українських відносин, майже позабулося.

Портников В. Шабаш відьом. *Збруч*. 2023. 30 квіт. URL: <https://zbruc.eu/node/115251> (дата звернення: 30.04.2023).

яскраве нагадування про те, що колаборантів і державних зрадників треба карати вчасно

Дмитро Табачник – *яскраве нагадування про те, що колаборантів і державних зрадників треба карати вчасно*.

Данилюк-Єрмолаєва М. Табачник знову на коні. Чому державні зрадники і колаборанти мають вчасно лягати в могилу. *Еспресо*. 2023. 28 квіт. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 28.04.2023).

яскравий приклад антиукраїнської кар'єри

І зрозуміло, що один з них – Дмитро Табачник – *яскравий приклад антиукраїнської кар'єри*.

Там само.

ТАНДИР ОЛЕКСІЙ

суддя-вбивця

Радченко А. Якщо цього *суддю-вбивцю* [Олексія Тандира] не покарати, це може підірвати нашу бойову здатність – ексрадник голови МВС. *Апостроф*. 2023. 26 трав. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/accidents/2023-05-26/> (дата звернення: 25.05.2023).

ТАТАРОВ ОЛЕГ

«вірний солдат» [Володимира] Зеленського

Справу заступника глави Офісу тоді поховали, але вдячний [Олег] Татаров відтоді став насправді «вірним солдатом» [Володимира] Зеленського.

Романюк Р., Кравець Р. Хто такий Олег Татаров та як він опинився на вершині правоохоронної. *Українська правда*. 2023. 29 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/29/7409005/> (дата звернення: 29.06.2023).

вундеркінд у МВС [Міністерстві внутрішніх справ]

Вундеркінд у МВС [Міністерстві внутрішніх справ] і фатальні брифінги про Майдан [підзаголовок]

Романюк Р., Кравець Р. Хто такий Олег Татаров та як він опинився на вершині правоохоронної. *Українська правда*. 2023. 29 черв..

URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/29/7409005/>
(дата звернення: 29.06.2023).

головний «токсичний актив» [Володимира] Зеленського

З моменту свого призначення на Банкову в серпні 2020 року [Олег] Татаров одразу став *головним «токсичним активом» [Володимира] Зеленського*.

Там само.

людина з МВС [Міністерства внутрішніх справ] часів [Віктора] Януковича

У своїх публічних виступах [Андрій] Єрмак пояснював, що взяти на роботу *людину з МВС [Міністерства внутрішніх справ] часів [Віктора] Януковича* йому запропонував кадровий департамент Офісу президента.

Там само.

магістр папочок

[Олег] Татаров у силі: *магістр папочок* і повелитель поганих новин [підзаголовок]

Там само.

неформальний куратор усієї правоохоронної системи

Ввечері 16 жовтня цього року знімальна група «Української правди» зустріла в урядовому кварталі двох топпосадовців: заступника керівника Офісу президента Олега Татарова, який є *неформальним куратором всієї правоохоронної системи*, та заступника голови Національної поліції України Дмитра Тишлека.

Ткач М. «Під дахом» Олега Татарова. УП знайшла маєток, у якому мешкає заступник керівника Офісу президента. *Українська правда*. 2023. 29 листоп. URL:

<https://www.pravda.com.ua/articles/2023/11/29/7430917/> (дата звернення: 29.11.2023).

обличчя переслідування активістів

Татаров [Олег] ... *для багатьох став обличчям переслідування активістів.*

Саліженко О., Федорів І. Кремлівський спрут: як Медведчук вибудував свою мережу «адвокатури». *Українська правда*. 2023. 24 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/24/7394939/> (дата звернення: 24.03.2023).

один із ключових посадовців міліції часів Євромайдану

Татаров [Олег] – *один із ключових посадовців міліції часів Євромайдану...*

Там само.

одна з найбільш неоднозначних [постатей] у нинішній верхівці української влади

Постать Олега Татарова – *одна з найбільш неоднозначних у нинішній верхівці української влади.*

Романюк Р., Кравець Р. Хто такий Олег Татаров та як він опинився на вершині правоохоронної. *Українська правда*. 2023. 29 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/29/7409005/> (дата звернення: 29.06.2023).

плоть від плоті міліцейська система

Він [Олег Татаров] був, та і є, *плоттю від плоті міліцейської системи.*

Там само.

повелитель поганих новин [підзаголовок]

[Олег] Татаров у силі: магістр папочок і *повелитель поганих новин* [підзаголовок]

Там само.

політичний вигнанець епохи [Віктора] Януковича

Як [Олег] Татаров зумів перетворитися з політичного вигнанця епохи [Віктора] Януковича на супервпливового чиновника Офісу [Володимира] Зеленського, як він знайшов протитруту від

конфліктів із Андрієм Єрмаком та чи не стане концентрація влади в його руках загрозою для демократії в Україні, намагалась з'ясувати УП [Українська правда].

Романюк Р., Кравець Р. Хто такий Олег Татаров та як він опинився на вершині правоохоронної. *Українська правда*. 2023. 29 черв.. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/29/7409005/> (дата звернення: 29.06.2023).

супервпливовий чиновник Офісу [Володимира] Зеленського

Як [Олег] Татаров зумів перетворитися з політичного вигнанця епохи [Віктора] Януковича на *супервпливового чиновника Офісу [Володимира] Зеленського...*

Там само.

уособлення ледь не абсолютного зла

Враховуючи обурливість слів, сказаних [Олегом] Татаровим, він перетворився на *уособлення ледь не абсолютного зла*.

Там само.

ТАТАРОВ ОЛЕГ, ЄРМАК АНДРІЙ

дуже зручні «єжові рукавиці» на руках Президента [України Володимира Зеленського]

Образно кажучи, обидва вони [Олег Татаров, Андрій Єрмак] – просто *дуже зручні «єжові рукавиці» на руках президента [України Володимира Зеленського]*.

Там само.

ТИМОШЕНКО КИРИЛО

координатор «Великого будівництва»

Доволі тісно співпрацював [Олександр Трухін] з *координатором «Великого будівництва»* Кирилом Тимошенком і мав заступництво голови офісу президента Андрія Єрмака.

Волкова Г. Він же «слуга», він же «касир»: як зе-влада приховувала спроби Трухіна «зам'яти» скоєне ним ДТП. *Україна молода*. 2022. 24 лют. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3802/188/164703/> (дата звернення: 24.03.2022).

ТИМОШЕНКО КИРИЛО, КУБРАКОВ ОЛЕКСАНДР

тіньовий прем'єр

[Генерацією ж нових економічних ідей передовсім займається група міністерки економіки Юлії Свириденко та профільного заступника глави ОПУ (Офісу Президента України) Ростислава Шурми. Крім них, важливу економічну та гуманітарну роботу виконує спайка Тимошенко(Кирило)-Кубраков (Олександр).] На них зав'язано так багато процесів, що їх двох жартома називають «*тіньовим прем'єром*».

Кравець Р., Романюк Р. Владний бункер. Як Зеленський керує країною за часів війни. *Українська правда*. 2022. 7 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/7/7337694/> (дата звернення: 16.05.2022).

ТИМОШЕНКО ЮЛІЯ

найталановитіша українська політикиня

На той час [Помаранчева революція] вона [Юлія Тимошенко] була *найталановитішою українською політикинею*, але цей дует [Ющенко-Тимошенко] не мав права на існування через величезну різницю в характерах та амбіціях.

«Я пообіцяв Януковичу, що оголошу його винним у кровопролитті». Спогади Квасневського про Майдан. *Європейська правда*. 2023. 21 листоп. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/11/21/7173918/> (дата звернення: 21.11.2023).

справжній політичний важковаговик

Юлія Тимошенко – *справжній політичний важковаговик*.

Мусаєва С., Кравець Р. Юлія Тимошенко: Поки Путін живий, він ніколи не відмовиться від захоплення України. *Українська правда*. 2022. 18 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/18/7340330/> (дата звернення: 27.02.2023)

ТИМОЩУК АНАТОЛІЙ

головний зрадник України в спорті

Тимощук – *головний зрадник України в спорті*. Його позбавлять усього в нашій країні. *TRIBUNA.COM* 2023. 9 берез. URL:

<https://ua.tribuna.com/blogs/fontsarecool/3022212/> (дата звернення: 24.05.2022).

футболіст-зрадник

Приходько М. *Футболіст-зрадник* Тимошук і 55 росіян: Верховна Рада схвалила персональні санкції проти спортсменів. *ТСН*. 2022. 13 груд. URL <https://tsn.ua/prosport/> (дата звернення: 24.05.2023).

чудовий дуполиз

Я [колишній футболіст київського «Динамо» та збірної України Олександр Алієв] знав, що він [Анатолій Тимошук] *чудовий дуполиз*, завжди влізе у дупу.

Бережанський І.«Прикро, що я з цією мерзотою грав у одній збірній»: Алієв жорстко «розніс» Тимошука за зраду України. *ТСН*. 2022. 3 берез. URL: <https://tsn.ua/prosport/> (дата звернення: 03.03.2022).

яскрава ілюстрація того, що за гарною обгорткою може бути зовсім не те, що ми очікуємо

[Анатолій] Тимошук – *яскрава ілюстрація того, що за гарною обгорткою може бути зовсім не те, що ми очікуємо*.

Український тренер про Тимошука та Ордеця: без зрадників не було жодної нації. *ТСН*. 2022. 14 квіт. URL: <https://tsn.ua/prosport> (дата звернення: 14.04.2022).

ТИЩЕНКО МИКОЛА

боєць невидимого фронту

«Боєць невидимого фронту [Микола Тищенко]... захищає Україну в теробороні Праги...» – пишуть користувачі.

Ткаченко М. «Коля в теробороні праги»: у мережі обурені виїздом Тищенка за кордон. *ТАБЛОІD*. 2022. 12 черв. URL: <https://tabloid.pravda.com.ua/scandal/62a5a4cc424e8/> (дата звернення: 12.06.2022).

герой оборони Таїланду

Герой оборони Таїланду [Микола Тищенко] [мем]

«Коля Котлета тепер *Коля Том Ям*»: у мережі висміюють тайландський вояж Тищенка. *ТАБЛОІD*. 2023. 26 січ. URL: <https://tabloid.pravda.com.ua/scandal/63d29a50cb97b/> (дата звернення: 26.01.2023).

Коля Кораловий

Коля Кораловий [Микола Тищенко] [мем]
Там само.

Коля мінбол

«... *Коля мінбол* [Микола Тищенко] захищає Україну в теробороні Праги...», – пишуть користувачі.

Ткаченко М. «Коля в теробороні праги»: у мережі обурені виїздом Тищенка за кордон. *ТАБЛОІD*. 2022. 12 черв. URL: <https://tabloid.pravda.com.ua/scandal/62a5a4cc424e8/> (дата звернення: 12.06.2022).

Коля Том Ям

«Коля Котлета тепер *Коля Том Ям*»: у мережі висміюють тайландський вояж Тищенка. *ТАБЛОІD*. 2023. 26 січ. URL: <https://tabloid.pravda.com.ua/scandal/63d29a50cb97b/> (дата звернення: 26.01.2023).

один із колоритних персонажів, який з одного скандалу стрибав в інший

І Микола Тищенко тут [з-поміж «слуг»] *один із колоритних персонажів, який з одного скандалу стрибав в інший*.

Котлета по-тайському: як нардеп Тищенко зіграв у «Ревізора». *Апостроф*. 2023. 26 січ. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/government/2023-01-26/> (дата звернення: 26.01.2023).

один із фаворитів Офісу Президента України

... Його [Миколу Тищенка] називають *одним із фаворитів офісу президента України*.

Після заборони депутатам відпочивати за кордоном «слуга народу» Тищенко поїхав у Таїланд «взаємодіяти з українською громадою». *Новинарня*. 2023. 26 січ. URL: <https://novynarnia.com/2023/01/26/> (дата звернення: 26.01.2023).

покидьок «слуга»

Покидьок «слуга» Тищенко, кум Єрмака, гайнув у Таїланд до «української громади». *Аргумент*. 2023. 26 січ. URL: <https://argumentua.com/novini/> (дата звернення: 26.01.2023).

ресторатор-скандаліст

Ресторатор-скандаліст [Микола Тищенко] [підзаголовок] Шевчук В. Котлета по-тайському: як нардеп Тищенко зіграв у «Ревізора». *Апостроф*. 2023. 26 січ. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/government/2023-01-26/> (дата звернення: 26.01.2023).

сканадально відомий нардеп від «Слуги народу»

Сканадально відомий нардеп від Слуги народу Микола Тищенко у надзвичайний час для України, показав своє справжнє «лице».

Микола Тищенко втік від своїх виборців та «воює» з російськими військами в кафе Закарпаття. *Новини Закарпаття*. 2022. 28 лют. URL: <https://transcarpatia.net/transcarpathia/actual/154537> (дата звернення: 28.02.2022).

ТКАЧЕНКО ОЛЕКСАНДР

прислужник Ігоря Коломойського

Якщо на українській освіті паразитує вихованець Дмитра Табачника Сергій Шкарлет, то у галузі культури – *прислужник Ігоря Коломойського* [Олександр Ткаченко].

Міністру Ткаченку привабливі лаври регіоналів. *Останній Bastion*. 2022. 17 листоп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

ТКАЧОВ АНДРІЙ

агітатор-політрук у рясі

Скандалний священник РПЦ [Російської православної церкви] Андрій Ткачов, який втік з Києва до Москви 2014 року після Революції Гідності та початку агресії РФ [Російської Федерації], вкотре відзначився скандалною заявою, як і «личить» *агітаторові-політрукові в рясі*.

Гуліччук Д. Священник РПЦ закликав росіян помирати в Україні, а не «під столом у блювотинні» (ВІДЕО). *ТСН*. 2022. 27 руд. URL: <https://tsn.ua/svit/> (дата звернення: 27.12.2022).

затятий українофоб

Затятий українофоб Андрій Ткачов – уродженець Львова, і багато років жив і працював у Києві, але 2014 року втік до Москви.

Там само.

скандальний священник РПЦ [Російської православної церкви]

Скандальний священник РПЦ [Російської православної церкви] Андрій Ткачов, який втік з Києва до Москви 2014 року після Революції Гідності та початку агресії РФ, вкотре відзначився скандальною заявою...

Там само.

ТОРОХТІЙ БОГДАН

один із візитерів офісу тіньового куратора групи депутатів парламенту – бізнесмена Іллі Павлюка

За даними попереднього розслідування видання, нардеп фракції «Слуга народу» Богдан Торохтій був *одним з візитерів офісу тіньового куратора групи депутатів парламенту – бізнесмена Іллі Павлюка.*

Романенко В. Нардеп «Слуги народу» під час війни відпочиває за кордоном та їздить новим авто за 7 млн – ЗМІ. *Українська правда.* 2023. 30 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/30/7404561/> (дата звернення: 30.05.2023).

ТРАМП ДЖОРДЖ, ДЖОНСОН БОРИС, ЕПЛЕР РЕЙН

політики з найжахливішою зачіскою

Журналісти видання Politico склали рейтинг *політиків із найжахливішою зачіскою*, перше місце у якому присвоїли естонському депутату Рейну Еплеру.

Вороніна А. Обігнав Джонсона і Трампа: мережа вибухнула мемами на політика з найкумеднішою зачіскою. *Главред.* 20213. 15 берез. URL: <https://glavred.net/world/> (дата звернення: 18.06.2023).

ТРУБІЦИН ВЛАДИСЛАВ

обвинувачений у хабарництві депутат

Обвинувачений у хабарництві депутат Трубіцин вдруге не прийшов в суд – «Схеми». *Радіо Свобода*. 2023. 30 трав. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news> (дата звернення: 03.06.2023).

ТРУХАНОВ ГЕННАДІЙ

фігурант справи щодо купівлі заводу «Краян» за завищеною ціною

Суд обрав запобіжний захід меру Одеси Геннадію Труханову, який є *фігурантом справи щодо купівлі заводу «Краян» за завищеною ціною*.

Козова Л. Суд обрав запобіжний захід меру Одеси Труханову у справі заводу «Краян». *УНІАН*. 2023. 25 квіт. URL: <https://www.unian.ua/incidents/sprava-truhanova> (дата звернення: 25.04.2023).

ТРУХІН ОЛЕКСАНДР

гривневий мільйонер, який отримує компенсацію на житло з бюджету

[Олександр] Трухін – один з 65 «слуг» – *гривневих мільйонерів, які отримують компенсацію на житло з бюджету*.

Волкова Г. Він же «слуга», він же «касир»: як зе-влада приховувала спроби Трухіна «зам'яти» скоєне ним ДТП. *Україна молода*. 2022. 24 лют. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3802/188/164703/> (дата звернення: 24.03.2022).

депутат від усіх партій

Депутат від усіх партій... [Як тільки не називають (Олександра) Трухіна за те, що він змінює партії, немов рукавички.]

Волкова Г. Він же «слуга», він же «касир»: як зе-влада приховувала спроби Трухіна «зам'яти» скоєне ним ДТП. *Україна молода*. 2022. 24 лют. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3802/188/164703/> (дата звернення: 24.03.2022).

дуже близька людина до [Володимира] Зеленського

Він [Олександр Трухін] *дуже близька людина до [Володимира] Зеленського*.

Денисенко В., Трухін В. Ефект Трухіна. Чому єдиний вихід для президента відправити Кабмін у відставку. *Високий Замок*. 2022. 05 лют. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/451777-efekt-trukhina-chomu-iedynyi-vykhid-dlia-prezydenta-vidpravyty-kabmin-u-vidstavku> (дата звернення: 05.02.2022).

загроза рейтингу самого [Володимира] Зеленського

Тому [Олександр] Трухін – це перш за все *загроза рейтингу самого [Володимира] Зеленського*.

Там само.

«касир» парламентської монобільшості

Його [Олександра Трухіна] ще називають *«касиром» парламентської монобільшості*.

Волкова Г. Він же «слуга», він же «касир»: як зе-влада приховувала спроби Трухіна «зам'яти» скоєне ним ДТП. *Україна молода*. 2022. 24 лют. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3802/188/164703/> (дата звернення: 24.03.2022).

людина, яка не просто возить з собою 150 тисяч «печеньок» у багажнику, а нібито возить їх із так званого «Великого крадівництва» й потім нібито роздає їх комусь у Раді

Людина [Олександр Трухін], яка не просто возить з собою 150 тисяч «печеньок» в багажнику, а нібито возить їх з так званого «Великого крадівництва» і потім нібито роздає їх комусь у Раді.

Денисенко В., Трухін В. Ефект Трухіна. Чому єдиний вихід для президента відправити Кабмін у відставку. *Високий Замок*. 2022. 05 лют. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/451777-efekt-trukhina-chomu-iedynyi-vykhid-dlia-prezydenta-vidpravyty-kabmin-u-vidstavku> (дата звернення: 05.02.2022).

любитель «порешать»

Виявляється, [Дениса] Монастирський «не бачив» відео, а *любитель «порешать» [Олександр] Трухін йому не телефонував.*

Романюк Р. «Некрофілія» Путіна, «фінляндизація» Макрона, «загублений» глава МВС. *Українська правда*. 2022. 11 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/02/11/7323561/> (дата звернення: 11.02.2022).

мільйонер, який не соромився компенсації за проживання в готелі

Мільйонер, який не соромився компенсації за проживання в готелі [Олександр Трухін] [підзаголовок]

Волкова Г. Він же «слуга», він же «касир»: як зе-влада приховувала спроби Трухіна «зам'яти» скоєне ним ДТП. *Україна молода*. 2022. 24 лют. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3802/188/164703/> (дата звернення: 24.03.2022).

перебіжчик від [Петра] Порошенка

Перебіжчик від [Петра] Порошенка.

Денисенко В., Трухін В. Ефект Трухіна. Чому єдиний вихід для президента відправити Кабмін у відставку. *Високий Замок*. 2022. 05 лют. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/451777-efekt-trukhina-chomu-iedynyi-vykhid-dlia-prezydenta-vidpravyty-kabmin-u-vidstavku> (дата звернення: 05.02.2022).

політична “тітушка”

«...Політична “тітушка”»... [Як тільки не називають (Олександра) Трухіна за те, що він змінює партії, немов рукавички.]

Волкова Г. Він же «слуга», він же «касир»: як зе-влада приховувала спроби Трухіна «зам'яти» скоєне ним ДТП. *Україна молода*. 2022. 24 лют. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3802/188/164703/> (дата звернення: 24.03.2022).

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ БАТАЛЬЙОН

волонтерська спільнота жінок, які прагнуть стати надійним тилом української боротьби

В одну ніч, сповнену відчаю, болю та сліз, народилася ідея створення Українського жіночого батальйону – *волонтерської спільноти жінок, які прагнуть стати надійним тилом української боротьби*.

Андреева В. «Троє найближчих чоловіків опинились на війні»: засновниця Українського жіночого батальйону про сім'ю, боротьбу та допомогу. *Українська правда*. 2023. 10 лип. URL:

<https://life.pravda.com.ua/society/2023/07/10/255262/>
звернення: 10.07.2023).

(дата

УКРАЇНСЬКІ ВОЇНИ

бандерівські месники

Смертну кару над антихристом [володимиром путіним] іменем України і людства звершують ... *бандерівські месники*.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

власний ветеран, якого можна буде пред'явити публіці

Очевидно, у повоєнній Україні будь-якому політичному чи громадському руху буде потрібен ... *власний ветеран, якого можна буде пред'явити публіці*.

Дубинянський М. Ті, хто повернеться з війни. *Українська правда*. 2023. 27 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/27/7403915/> (дата звернення: 27.05.2023).

Воїни Всевишнього, яких кремлівський люцифер [володимир путін] боявся усе своє окаянне життя

Смертну кару над антихристом [володимиром путіним] іменем України і людства звершують *Воїни Всевишнього, яких кремлівський люцифер боявся усе своє окаянне життя...*

Базів В. Убити Путіна. Харків: Фоліо. 2022. С. 232.

герої війни

Апелювання до *героїв війни* допомагає в найскладніших і найделікатніших ситуаціях.

Дубинянський М. Ті, хто повернеться з війни. *Українська правда*. 2023. 27 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/27/7403915/> (дата звернення: 27.05.2023).

герої-фронтовики

Поки триває велика війна, немає нікого важливішого за *героїв-фронтовиків*.

Там само.

українські атланти, які збудують багату та процвітаючу країну

Майбутні ветерани війни розглядаються як *українські атланти, які збудують багату та процвітаючу країну.*

Там само.

українські робіни гуди, які покінчать із соціальною несправедливістю

Майбутні ветерани війни розглядаються як ... *українські робіни гуди, які покінчать із соціальною несправедливістю.*

Там само.

українські судді дреди, які випалять розпеченим залізом злочинність та корупцію

Майбутні ветерани війни розглядаються як ...*українські судді дреди, які випалять розпеченим залізом злочинність та корупцію.*

Там само

УКРАЇНЦІ

зразок особливої стійкості

Ярослав Грицак: українці є *зразком особливої стійкості. Останній Бастіон*. 2023. 28 трав. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.05.2023).

УМЕРОВ РУСТЕМ

менеджер західного типу

Колишні колеги [Рустема] Умерова з парламенту описують його як *«менеджера західного типу»*.

Гордійчук Д. Майже рекордна приватизація та проблеми «Центренерго». Який спадок Умеров залишає Фонду держмайна? *Економічна правда*. 2023. 4 верес URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/09/4/703888/> (дата звернення: 04.09.2023).

непублічний обранець

У парламенті він [Умеров Рустем] був *непублічним обранцем* – не виходив у кулуари, не давав коментарів та й загалом не працював на впізнаваність.

Кравець Р. Рустем Умеров: На переговорах ми запитували росіян: де вони бачать нацистів? А вони верзли дурню про іноземні бази.

Українська правда. 2022. 31 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/31/7374199>
(дата звернення: 31.10.2022).

УСИК ОЛЕКСАНДР

московська консерва

Нині [Олександр] Усик супербоксер, завтра – *московська консерва*.

Дроздов О. Чому українці розчаровуються у своїх Героях? *Главком.* 2022. 5 груд. URL: <https://glavcom.ua/columns/ostapdrozdov/> (дата звернення: 25.12.2022).

ФРІДМАН МИХАЙЛО

російський олігарх із львівським корінням

Російський олігарх [Михайло Фрідман] з *львівським корінням* володіє в Україні активами, які до війни оцінювалися мільярдами доларів.

Ніколов Ю., Лукашова С., Денков Д. Танці навколо санкцій. Що у Зеленського вирішили робити з Фрідманом та іншими російськими олігархами? Незабаром РНБО може ухвалити перші рішення щодо запровадження санкцій проти впливових російських бізнесменів і прихильників політики Путіна. *Українська правда.* 2022. 27 верес. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/09/27/691895/> (дата звернення: 27.09.2022).

ХАЛІМОН ПАВЛО

слуга будинку на печерському пагорбі

Ткач М. *Слуга будинку на печерському пагорбі*. Як заступник керівника фракції СН придбав маєток у центрі Києва. *Українська правда.* 2023. 23 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/23/7386031/> (дата звернення: 23.01.2023).

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ БОГДАН

одне з головних облич корупційного скандалу в Міністерстві [оборони України]

[Наприкінці січня щойно звільнений чиновник МОУ (Міністерства оборони України) Богдан Хмельницький вийшов

на зв'язок з «Українською правдою».] Тоді він уже був *одним із головних облич корупційного скандалу в міністерстві [оборони України]*.

Лукашова С. Від вертольотів у Мексиці до їдальні в Костянтинівці. Що приховують силовики у гучних справах про корупцію в Міноборони. *Українська правда*. 2023. 16 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/02/16/7389524/> (дата звернення: 16.02.2023).

ЦАЛІКОВ РУСЛАН

корупціонер у погонах генерала армії

Гаманець, пропагандист і *корупціонер у погонах генерала армії*. *Голос України*. 2022. 25 серп. URL: <http://www.golos.com.ua/article/> (дата звернення: 18.09.2022).

ЦАРЬОВ ОЛЕГ

екскандидат у президенти

...*Екскандидат у президенти* Олег Царьов, який підтримував вторгнення РФ в Україну і якого суд заочно засудив до 12 років ув'язнення, визнав провал російських планів захопити Україну.

Тищенко К. Екснардеп-зрадник Царьов визнав, що Росія «втратила» Україну. *Українська правда*. 2022. 17 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/17/7381228/> (дата звернення: 17.12.2022).

екснардеп-зрадник

Тищенко К. *Екснардеп-зрадник* Царьов визнав, що Росія «втратила» Україну. *Українська правда*. 2022. 17 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/17/7381228/> (дата звернення: 17.12.2022).

зрадник України

В окупованому Криму на *зрадника України* Олега Царьова нібито скоїли замах.

Гема М. Замах на Царьова: у Путіна вперше відреагували на стрілянину. *24 канал*. 2023. 27 жовт. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 27.10.2023).

зрадник, який має відповісти за свої злочини

«Він [Олег Царьов] давно був у списку *зрадників, які мають відповісти за свої злочини....*» – сказав співрозмовник.

Олег Царьов у критичному стані. За замахом може стояти СБУ.
BBC NEWS УКРАЇНА. 2023. 27 жовт. URL:
<https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjl034lzxhxo> (дата
звернення: 27.10.2023).

колишній український депутат парламенту, відомий своєю вкрай проросійською позицією

Олега Царьова, *колишнього українського депутата парламенту, відомого своєю вкрай проросійською позицією,* поранили в Криму.

Там само.

маріонетковий лідер, якого Кремль збирався поставити в Україні

The New York Times зазначає, що американські офіційні особи вважають [Олега] Царьова *маріонетковим лідером, якого Кремль збирався поставити в Україні.*

Тищенко К. Екснардеп-зрадник Царьов визнав, що Росія «втратила» Україну. *Українська правда.* 2022. 17 груд. URL:
<https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/17/7381228/> (дата
звернення: 17.12.2022).

не просто фанатик «руського міра», а людина, яка особисто приїхала разом з російськими танками захоплювати Київ

«...[(Олег) Царьов – абсолютно законна ціль.] Це *не просто фанатик “руського міра”, а людина, яка особисто приїхала разом з російськими танками захоплювати Київ*», – сказав співрозмовник.

Олег Царьов у критичному стані. За замахом може стояти СБУ.
BBC NEWS УКРАЇНА. 2023. 27 жовт. URL:
<https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjl034lzxhxo> (дата
звернення: 27.10.2023).

один із найбільш одіозних та найбільш проросійських політичних діячів України

53-річний Олег Царьов – *один з найбільш одіозних та найбільш проросійських політичних діячів України.*

Чим відомий Олег Царьов. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2023. 27 жовт. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjl034lzexxo>
<https://24tv.ua/> (дата звернення: 27.10.2023).

підозрюваний у держзраді екснардеп

Підозрюваний у держзраді екснардеп ... Олег Царьов, який підтримував вторгнення РФ в Україну і якого суд заочно засудив до 12 років ув'язнення, визнав провал російських планів захопити Україну.

Тищенко К. Екснардеп-зрадник Царьов визнав, що Росія «втратила» Україну. *Українська правда*. 2022. 17 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/17/7381228/> (дата звернення: 17.12.2022).

противник Євромайдану в 2013 – 2014 роках

[Олег] Царьов був *противником Євромайдану у 2013 – 2014 роках* та підтримував силові дії щодо протестувальників.

Чим відомий Олег Царьов. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2023. 27 жовт. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjl034lzexxo> (дата звернення: 27.10.2023).

рупор російських спецслужб

І той же Олег Царьов, ні для кого сьогодні вже точно не таємниця, що він є *рупором російських спецслужб*.

Кравець Р., Мазиліук Н. Екскерівник ГУР Валерій Кондратюк: Баканову було не лише складно керувати СБУ, але й розуміти, що відбувається в державі. *Українська правда*. 2023. 19 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/07/19/7411896/> (дата звернення: 19.07.2023).

сепаратист та пропагандист, який оголошений у розшук

Він [Олег Царьов] *сепаратист та пропагандист, який оголошений у розшук*.

Гема М. Замах на Царьова: у Путіна вперше відреагували на стрілянину. *24 канал*. 2023. 27 жовт. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 27.10.2023).

симпатик та прихильник проросійського курсу

[Олег] Царьов завжди був *симпатиком та прихильником проросійського курсу*.

Чим відомий Олег Царьов. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2023. 27 жовт. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjl034lzexxo>
<https://24tv.ua/> (дата звернення: 27.10.2023).

так званий спікер парламенту самопроголошених республік «ЛНР» та «ДНР»

У 2014 році він [Олег Царьов] ненадовго проголосив себе *так званим спікером парламенту самопроголошених республік «ЛНР» та «ДНР»...*

Там само.

так званий спікер парламенту цілої вигаданої «Новоросії»

У 2014 році він [Олег Царьов] ненадовго проголосив себе *так званим спікером парламенту ... цілої вигаданої «Новоросії».*

Там само.

ЦИМБАЛЮК РОМАН

останній із диких укрів

Крегель М., Сарахман Е., Ларін Д. *Останній із диких укрів*. Роман Цимбалюк про 13 років роботи в Росії, ймовірність великої війни, капітана Зеленського і шкарпетки для Путіна. *Українська правда*. 2022. 8 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/02/8/7323149/> (дата звернення: 08.02.2022).

ЧЕКАЛКІН ОЛЕКСІЙ

людина, яка у вишуканій інтелігентній манері підпалює сраки ворожим пропагандистам

Олексій Чекалкін – *людини, яка у вишуканій інтелігентній манері підпалює сраки ворожим пропагандистам.*

[Олексій] Гончаренко – нічний кошмар [володимира] соловйова, [ольги] скабеевої та [маргарити] симоньян. – Гончаренко – *Telegram*. 2023. 29 січ. URL: <https://t.me/s/oleksiiahoncharenko?before=30711> (дата звернення: 30.01.2023).

ЧЕРНЯК ЄВГЕН

алкогольний магнат

Алкогoльний магнат Черняк отримав підозру від СБУ у справі про фінансування агресії рф. *Ракурс*. 2023. 29 груд. URL: <https://racurs.ua/ua/n190844> (дата звернення: 29.12.2023).

ЧЛЕНИ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»

слуги неукраїнського народу

«Слуги неукраїнського народу» намагаються скористатися російською агресією заради встановлення в Україні пародії на путінський режим.

Телеканал «Рада» став інструментом пропаганди Зе-влади, – нардеп В'ятрович. *Останній Бастіон*. 2023. 31 серп. URL:<https://bastion.tv/> (дата звернення: 31.08. 2022).

ЧОРНОВІЛ ТАРАС

зрадник українського народу

На відео натовп кричить [Тарасові] Чорноволу «Ганьба!» і називає його «*зрадником українського народу*».

Batiuk I. Екснардеп назвав наречену Да Вінчі «підолігархічною шмарою». З ним поквапилися [відео]. *Ukrayina.pl*. 2023. 13 черв. URL:<https://ukrayina.pl/ukrayina/7,183471,29862975,1045-1082-1089-1085-1072-1088-1076-1077-1087.html> (дата звернення: 13.06.2023).

політична проститутка

В соцмережах гуляє відео, де колишнього регіонала, *політичну проститутку* і керівника штабу Януковича [Тараса Чорновола] кидають до смітника.

Мазуренко А. Чорновола облили зеленкою та кинули в смітник за образу дівчини Да Вінчі. *Українська правда*. 2023. 13 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/13/7406636/> (дата звернення: 13.06.2023).

ЧУБИРКО ІВАН

давній соратник і кум Віктора Медведчука

Зловмисник [Іван Чубирко] є *давнім соратником і кумом Віктора Медведчука*, який свого часу призначив його керівником обласного осередку забороненої партії ОПЗЖ [Опозиційна платформа – За життя].

Романенко В. СБУ затримала депутата, кума Медведчука за підозрою у рекеті. *Українська правда*. 2023. 7 жовт. URL:

<https://www.pravda.com.ua/news/2023/10/7/7423074/>
звернення: 07.10.2023).

(дата

ШАРАПОВ ДЕНИС

давній партнер глави Офісу Президента Андрія Єрмака

[Найменше даних у публічному реєстрі про позови до нової Агенції оборонних закупівель, яку в серпні минулого року було створено, щоб в тому числі втихомирити апетити спецімпортерів.] Керує нею *давній партнер глави Офісу президента Андрія Єрмака* Денис Шарапов.

Романюк Р., Лукашова С. Спецмародери. Як імпортери зброї вивели з країни мільярди гривень у розпал війни. *Українська правда*. 2023. 25 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/25/7403738/> (дата звернення: 25.05.2023).

ШАХОВ СЕРГІЙ

головний провідник лінії [Петра] Порошенка в Луганській і Донецькій областях

[Сергія] Шахова злі язика позиціонували *головним провідником лінії [Петра] Порошенка в Луганській і Донецькій областях*.

Шукайте Шахова! Куди під час війни подівся «фарбований» патріот. *Україна молода*. 2022. 23 черв. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3809/180/167283/> (дата звернення: 01.07.2022).

«нормальний пацан» із Донбасу

Суть «нормального пацана» з Донбасу публічно прорізалась у [Сергія] Шахова в ефірі українського телеканалу «Прямий» у політичному токшоу з Миколою Вереснем, де брали участь народні депутати від Радикальної партії Ігор Мосійчук і його колега з «Нашого краю» Сергій Шахов.

Там само.

«обнальщик» мафіозного клану

Адже свого часу Сергія Шахова називали «смотрящим від [Віктора] Пшонки» (генпрокурор Януковича), мовляв, він як

«обнальщик» мафіозного клану допомагав зберегти награване подільникам [Віктора] Януковича.

Там само.

політичний позашляховик

Політичний позашляховик [Сергій Шахов] [підзаголовок]

Там само.

солодкогolosий український «суперпатріот»

І хоча наразі *солодкогolosого українського «суперпатріота»* Сергія Шахова не чути й не видно в понівеченій орками України, свіжі дані про нього є.

Там само.

«смотрящий від [Віктора] Пшонки»

Адже свого часу Сергія Шахова називали *«смотрящим від [Віктора] Пшонки»* (генпрокурор Януковича)...

Там само.

«фарбований» патріот

Шукайте Шахова! Куди під час війни подівся *«фарбований» патріот. Україна молода.* 2022. 23 черв. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3809/180/167283/> (дата звернення: 01.07.2022).

ШВЕЦЬ АНДРІЙ

поціновувач елітної нерухомості

Головне слідче управління СБУ [Служби безпеки України] офіційно очолив *поціновувач елітної нерухомості. Українська правда.* 2023. 23 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/10/23/7425307/> (дата звернення: 23.10.2023).

ШЕФІР СЕРГІЙ

балансуюча сила для ледь не всесильного глави ОПУ [Офісу Президента України] Андрія Єрмака

Саме його [Сергія Шефіра] називали *балансуючою силою для ледь не всесильного глави ОПУ [Офісу Президента України] Андрія Єрмака.*

Кравець Р., Романюк Р. Воєнний Квартал. Хто тепер головний в оточенні. *Українська правда*. 2022. 2 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/06/2/7349990/> (дата звернення: 27.06.2024).

одна з найвпливовіших фігур на Банковій та в усій верхівці влади

Ще не так давно перший помічник президента [Володимира Зеленського] Сергій Шефір вважався *однією з найвпливовіших фігур на Банковій та в усій верхівці влади*.

Там само.

«смотрящий» за Кабміном, але для кого – неясно

«...Був [Сергій Шефір] типу *“смотрящим” за Кабміном, але для кого – неясно*», – розповідають УП [Українській правді] не під запис джерела на Банковій.

Там само.

ШКАРЛЕТ СЕРГІЙ

вихованець Дмитра Табачника

Якщо на українській освіті паразитує *вихованець Дмитра Табачника* Сергій Шкарлет, то у галузі культури – прислужник Ігоря Коломойського [Олександр Ткаченко].

Міністру Ткаченку привабливі лаври регіоналів. *Останній Бастіон*. 2022. 17 листоп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

черговий [Олександр] Трухін, який відчув уседозволеність

«Шкарлет – це *черговий Трухін, який відчув уседозволеність*»: Ігор Артюшенко. *FORPOST*. 2022. 2 трав. URL: <https://forpost.media/novosti/> (дата звернення: 18.05. 2023).

ШМИГАЛЬ ДЕНИС

ідеальний прем'єр для [Володимира] Зеленського

«...[Денис] Шмигаль – *ідеальний прем'єр для [Володимира] Зеленського...*» – ділиться спостереженнями один із колег Шмигалья.

Романюк Р., Кравець Р. Майже прострочені. Чи розженуть депутатів і чи замінять міністрів. *Українська правда*. 2023. 17 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/08/17/7415872/> (дата звернення: 17.08.2023).

ШОЙГУ СЕРГІЙ

безславний син Туви

Безславний син Туви [Сергій Шойгу] заявив, що росія «воює з колективним заходом», відзначив нібито втрату Україною половини армії, усієї зброї і повну залежність боєздатності ЗСУ [Збройних сил України] від поставок з-за кордону, озвучив втрати (5937 військовослужбовців) російської армії у війні і потреби в її веденні — 300 тисяч мобілізованих.

Валюшко І. Операція-могилизація, або Бий своїх: чого варто чекати після виступу путіна і чого не варто боятися. *Рубрика*. 2022. 22 верес. URL: <https://rubryka.com/blog/mobilization-russia/> (дата звернення: 30.10.2022).

гібридний командувач

За перші два тижні широкомасштабної російсько-української війни міф про непереможність російської армії повністю розсипався, вона перетворилася на другу армію в Україні, а [сергій] шойгу, продемонструвавши абсолютну відсутність досвіду в військовій справі, підтвердив свої «звання»-прізвиська ... «гібридного командувача».

Букет Є. Мундири в крові: фанерний маршал – «оленовод» шойгу. *АрміяInform*. 2023. 29 листоп. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/29/> (дата звернення: 14.04.2022).

головний російський бійцевий оленяр

Те, що *головний російський бійцевий оленяр* [Сергій Шойгу] охарактеризував [мобілізацію] як «не повністю адаптованою», відповідає хіба що алегоріям сучасної російської ділової мови.

Мащенко О. У російських військоматах доводять призовників до самогубства. *АрміяInform*. 2022. 27 груд. URL:

<https://armyinform.com.ua/2022/12/27/>(дата
30.12.2022).

звернення:

другий після [володимира] путіна обвинувачений, що постане перед Міжнародним кримінальним судом за тяжкі воєнні злочини, що вчинила росія на території України

Безперечно [сергій] шойгу *другий після [володимира] путіна обвинувачений, що постане перед Міжнародним кримінальним судом за тяжкі воєнні злочини, що вчинила росія на території України* [сергій шойгу].

Букет Є. Мундири в крові: фанерний маршал – «оленовод» шойгу. *АрміяInform*. 2023. 29 листоп. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/29/> (дата звернення: 14.04.2022).

картонний генерал

За перші два тижні широкомасштабної російсько-української війни міф про непереможність російської армії повністю розсипався, вона перетворилася на другу армію в Україні, а [сергій] шойгу, продемонструвавши абсолютну відсутність досвіду в військовій справі, підтвердив свої «звання»-прізвиська «*картонного генерала*»...

Там само.

людина без жодних особливих талантів

Спадковий скотар-кочівник [сергій] шойгу – *людина без жодних особливих талантів*.

Букет Є. Мундири в крові: фанерний маршал-«оленовод» шойгу. *АрміяInform*. 2023. 29 листоп. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/29/> (дата звернення: 14.04.2022).

манкурт зі спотвореним на російський манір ім'ям, переплутаним прізвищем і по батькові

...Манкурт зі спотвореним на російський манір ім'ям, переплутаним прізвищем і по батькові [Сергій Шойгу] – один із найвірніших псів путінського режиму та один із уособлень сучасного рашизму .

Там само.

міністр війни [Володимира] Путіна

Міністр війни Путіна: що відомо про Шойгу – пособника кривавого режиму. УНІАН. 2022. 12 квіт. URL: <https://www.unian.ua/world/sergiy-shoygu-shcho-pro-nogo-vidomo-i-chomu-yogo-nazivayut-ministrom-viyni-putina-novini-svitu-11783850.html> (дата звернення: 14.04.2022).

міністр нападу московії

В російських спецслужбах закликають кремлівського бункерного щура владіміра путіна звільнити *міністра нападу московії* сергея шойгу і начальника Генштабу валерія герасімова та перейти до більш агресивного ведення війни.

Спецслужби рф закликають путіна звільнити оленевода шойгу. *Останній Бастіон*. 2023. 21 серп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 14.04.2022).

пособник кривавого режиму

Міністр війни Путіна: що відомо про Шойгу – *пособника кривавого режиму*. УНІАН. 2022. 12 квіт. URL: <https://www.unian.ua/world/sergiy-shoygu-shcho-pro-nogo-vidomo-i-chomu-yogo-nazivayut-ministrom-viyni-putina-novini-svitu-11783850.html> (дата звернення: 14.04.2022).

найвпливовіший голос, якого слухає президент [Володимир Путін]

...Російський експерт з безпеки і письменник Андрій Солдатов вважає, що міністр оборони [Сергій Шойгу] все ще є *найвпливовішим голосом, який слухає президент* [Володимир Путін].

Кербі П. Найближче коло Путіна, яке керує війною. *BBB NEWS / Україна*. 2022. 3 берез. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60605427> (дата звернення: 14.04.2022).

одна з найдавніших довірених осіб Путіна, що повторює його наративи про демілітаризацію України та захист Росії від так званої військової загрози Заходу

[Сергій] Шойгу – *одна із найдавніших довірених осіб Путіна, що повторює його наративи про демілітаризацію України та захист Росії від так званої військової загрози Заходу*.

Там само.

один із найвірніших псів путінського режиму

...Манкурт зі спотвореним на російський манір ім'ям, переплутаним прізвищем і по батькові [Сергій Шойгу] – *один із найвірніших псів путінського режиму*...

Букет Є. Мундири в крові: фанерний маршал-«оленовод» шойгу. *АрміяInform*. 2023. 29 листоп. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/29/> (дата звернення: 14.04.2022).

один із поплічників путінського режиму

Сергій Шойгу – *один з поплічників путінського режиму*.

Міністр війни Путіна: що відомо про Шойгу – пособника кривавого режиму. *УНІАН*: інформаційне агентство. 2022. 12 квіт. URL: <https://www.unian.ua/world/sergiy-shoygu-shcho-pro-nogo-vidomo-i-chomu-yogo-nazivayut-ministrom-viyni-putina-novini-svitu-11783850.html> (дата звернення: 14.04.2022).

одне з уособлень сучасного рашизму

...Манкурт зі спотвореним на російський манір ім'ям, переплутаним прізвищем і по батькові [сергій шойгу] – *один ... із уособлень сучасного рашизму*.

Букет Є. Мундири в крові: фанерний маршал-«оленовод» шойгу. *АрміяInform*. 2023. 29 листоп. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/29/> (дата звернення: 14.04.2022).

одне з уособлень сучасної неофашистської росії

Щоб бодай спробувати досягнути глибини тієї неймовірної прірви між росією та європейськими цінностями, що утворилася за останні 30 років, пропоную на завершення циклу публікацій *АрміяInform* «Мундири в крові» ознайомитися з персонажем, який є *одним із уособлень сучасної неофашистської росії* [Сергієм Шойгу].

Там само.

спадковий скотар-кочівник

Спадковий скотар-кочівник [сергій] шойгу – людина без жодних особливих талантів.

Букет Є. Мундири в крові: фанерний маршал – «оленеvod» шойгу. *АрміяInform*. 2023. 29 листоп. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/29/> (дата звернення: 14.04.2022).

фанерний маршал

Букет Є. Мундири в крові: *фанерний маршал* – «оленеvod» шойгу. *АрміяInform*. 2023. 29 листоп. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/29/> (дата звернення: 14.04.2022).

ШОЛЬЦ ОЛАФ

«ображена ліверна ковбаса»

Посол України назвав канцлера Німеччини «*ображеною ліверною ковбасою*». *Delo.ua*. 2022. 3 трав. URL: <https://delo.ua/uk/politics/posol-ukrayini-nazvav-kanclera-nimeccini-obrazenoyu-livernoyu-kovbasoyu-396873/> (дата звернення: 27.02.2024).

ШУБІН СЕРГІЙ

творець» концепції «МНР» [Миколаївської народної республіки]

Романенко М. Доктор наук, «*творець» концепції «МНР»* отримав 15 років тюрми за держраду. *Українська правда*. 2023. 6 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/6/7427479/> (дата звернення: 06.11.2023).

ШУРМА РОСТИСЛАВ

головний з економіки [Володимира] Зеленського

Романюк Р., Кравець Р. Москва – Ахметов – Банкова. Як Шурма став *головним з економіки Зеленського*. *Українська правда*. 2023. 14 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/14/7419691/> (дата звернення: 14.09.2023).

колишній тіньовий мер Запоріжжя від [Ріната] Ахметова

Зокрема, в довідці СБУ [Служби безпеки України] його [Ростислава Шурму] названо «*колишнім тіньовим мером Запоріжжя від [Ріната] Ахметова*».

Там само.

топменеджер [Ріната] Ахметова, який перейшов на службу до [Володимира] Зеленського

У публічному просторі про Ростислава Шурму склалося доволі усталене уявлення: син ексрєгіонала та *топменеджер [Ріната] Ахметова, який перейшов на службу до [Володимира] Зеленського*.

Там само.

ШУФРИЧ НЕСТОР

близький (колишній?) соратник путінського кума Віктора Медведчука

До компанії Ігоря Коломойського минулого тижня доєднався Нестор Шуфрич – народний депутат кількох скликань, міністр надзвичайних ситуацій в урядах [Віктора] Януковича і [Миколи] Азарова, *близький (колишній?) соратник путінського кума Віктора Медведчука...*

Вуєць П. Адвокат Нестора Шуфрича: Кітелі, які у нього знайшли, продаються на Куренівському ринку. *Главком*. 2023. 20 верес. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 20.09.2023).

дуже галасливий та медійний персонаж української політики

До компанії Ігоря Коломойського минулого тижня доєднався Нестор Шуфрич – народний депутат кількох скликань ..., *дуже галасливий та медійний персонаж української політики*.

Там само.

колишній ОПЗЖник та «регіонал, який раніше на всіх кутах волав про дружбу з Росією

Колишній ОПЗЖник та «регіонал» [Нестор Шуфрич], який раніше на всіх кутах волав про дружбу з Росією, тепер запевняє, що після 24 лютого 2022 року став «нациком» – навіть в ефірі колись доброзичливого для себе російського ТБ після вторгнення вимагав виведення російських військ з України.

Там само.

найбільший балакун у Верховній Раді цього скликання

А ще [Нестор] Шуфрич є *найбільшим балакуном у Верховній Раді цього [дев'ятого] скликання*.

Саліженко О. Свобода слова і Нестор Шуфрич: хто тут зайвий? *Українська правда*. 2022. 20 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/10/20/7372781/> (дата звернення: 20.10.2022).

один з основних «спікерів», який за координації [Володимира] Сівковича оприлюднював кремлівські нарративи під час виступів у телеефірах та на сторінках інтернетвидань

Як пише спецслужба, саме [Нестор] Шуфрич був одним з основних «спікерів», який за координації [Володимира] Сівковича оприлюднював кремлівські нарративи під час виступів у телеефірах та на сторінках інтернетвидань.

Мельник Р. Інформаційні диверсії Шуфрича проти України координував агент ФСБ Сівкович. *Детектор медіа*. 2023. 12 січ. URL: <https://detector.media/infospace/article/220052/2023-12-01-sbu-informatsiyni-dyversii-shufrycha-proty-ukrainy-koordinuvav-agent-fsb-sivkovych/> (дата звернення: 12.01.2023).

однин із найбагатших депутатів [Верховної] Ради [України]

Ще під час обшуків, які СБУ [Служба безпеки України] влаштувала в домі у Козині під Києвом, у одного з найбагатших депутатів [Верховної] Ради [України] [Нестора Шуфрича] знайшли колекцію російських та радянських орденів, військових кітелів та навіть давню «концепцію» особливого статусу для окупованих районів Донецької та Луганської областей авторства [Нестора] Шуфрича та [Віктора] Медведчука.

Вуєць П. Адвокат Нестора Шуфрича: Кітелі, які у нього знайшли, продаються на Куренівському ринку. *Главком*. 2023. 20 верес. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 20.09.2023).

один із рупорів Кремля в Україні

Його [Нестора Шуфрича] називають «одним з рупорів Кремля в Україні».

«Забрати і посадити». Хотілося б, щоб Шуфрич не втік до Росії – Клочок. *NEV VOICE*. 2023. 15 верес. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/> (дата звернення: 15.09. 2023).

політик, який голосував за «диктаторські закони»,заперечував російську агресію на Донбасі та називав війну в Україні

«громадянською», відмовлявся називати росію країною-агресором

Політик [Нестор Шуфрич], який голосував за «диктаторські закони», заперечував російську агресію на Донбасі та називав війну в Україні «громадянською», відмовлявся називати росію країною-агресором...

Саліженко О. Свобода слова і Нестор Шуфрич: хто тут зайвий? *Українська правда*. 2022. 20 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/10/20/7372781/> (дата звернення: 20.10.2022).

прессекретар «Слуги народу»

Фігурант Реєстру держзрадників і голова комітету Верховної Ради зі свободи слова Нестор Шуфрич фактично виконує роль *прессекретаря «Слуги народу»*.

Шуфрич фактично став спікером фракції «Слуг», а можливо і всього парламенту – рух ЧЕСНО. *Телеканал Прямий*. 2023. 27 лют. URL: <https://fstpool.com/shufrych-faktychno-stav-spikerom-frakcziyi-slug-a-mozhlyvo-i-vsogo-parlamentu-ruh-chesno.html> (дата звернення: 27.02.2023).

проросійський політик

Проросійському політику [Несторові Шуфричу] інкримінується державна зрада.

СБУ затримала Шуфрича у розкішному маєтку: фото і всі подробиці. *Апостроф*. 2023. 15 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/politics/2023-09-15/> (дата звернення: 15.09. 2023).

ручний депутат-зрадник

Думанська В. Навіщо Арахамії потрібні *ручні депутати-зрадники?* *Українська правда*. 2023. 20 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/02/20/7389808/> (дата звернення: 27.02.2023).

спікер фракції «Слуг [народу]», а можливо, і всього парламенту

Шуфрич фактично став *спікером фракції «Слуг [народу]», а можливо, і всього парламенту* – рух ЧЕСНО. *Телеканал Прямий*. 2023. 27 лют. URL: <https://fstpool.com/shufrych-faktychno-stav-spikerom->

frakcziyi-slug-a-mozhlyvo-i-vsogo-parlamentu-ruh-chesno.html (дата звернення: 27.02.2023).

старожил української політики, у якого традиційно було широке коло знайомств і у владі, і в опозиції

[Нестор] Шуфрич – *старожил української політики, у якого традиційно було широке коло знайомств і у владі, і в опозиції*.

Вуєць П. Адвокат Нестора Шуфрича: Кітелі, які у нього знайшли, продаються на Куренівському ринку. *Главком*. 2023. 20 верес. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 20.09.2023).

фігурант Реєстру держзрадників

Фігуранта Реєстру держзрадників Нестора Шуфрича перший заступник спікера ВР [Верховної Ради України] називає шанобливо – «Нестор Іванович».

Федорів І. «Слуги» просять Шуфрича піти. А могли б вигнати. *LB.ua*. 2023. 28 лют. URL: https://lb.ua/blog/iryna_fedoriv/547426 (дата звернення: 12.03.2023).

фігурант Реєстру держзрадників

За рік після повномасштабного нападу росії *фігурант Реєстру держзрадників* Нестор Шуфрич і його соратники продовжують обіймати ключові посади в комітетах Верховної Ради.

Думанська В. Навіщо Арахамії потрібні ручні депутати-зрадники? *Українська правда*. 2023. 20 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/02/20/7389808/> (дата звернення: 27.02.2023).

фігурант справи щодо російської шпигунської мережі, створеної співробітником ФСБ РФ [Федеральної служби безпеки Російської Федерації] та колишнім народним депутатом України Володимиром Сівковичем

[Нестор] Шуфрич є *фігурантом справи щодо російської шпигунської мережі, створеної співробітником ФСБ РФ [Федеральної служби безпеки Російської Федерації] та колишнім народним депутатом України Володимиром Сівковичем*.

СБУ затримала Шуфрича у розкішному маєтку: фото і всі подробиці. *Апостроф*. 2023. 15 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/politics/2023-09-15/v-kozine> (дата звернення: 15.09.2023).

VIP-в'язень

У слідчому ізоляторі СБУ [Служби безпеки України] – ще один *VIP-в'язень* [Нестор Шуфрич].

Вуєць П. Адвокат Нестора Шуфрича: Кітелі, які у нього знайшли, продаються на Куренівському ринку. *Главком*. 2023. 20 верес. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 20.09.2023).

ЮЩЕНКО ВІКТОР

«синьйор голодомор»

Згадаймо хоча б його *«синьйор голодомор»* — так він [Володимир Зеленський] обзивав Віктора Ющенка.

Горбатов М. Від кацапських кривавих дикунів не відмолишся. *Україна молода*. 2023. 31 трав. URL: <https://www.unian.ua/multimedia/video/war/10363593> (дата звернення: 18.06.2023).

ЯКИМЕНКО ОЛЕКСАНДР

найвищий зрадник часів незалежності України, який зрадив державу і свій народ

...Ми тоді [в 2014 році] задокументували, що [Олександр] Якименко — це *найвищий зрадник часів незалежності України, який зрадив державу і свій народ*.

Кравець Р., Мазиліук Н. Екскерівник ГУР Валерій Кондратюк: Баканову було не лише складно керувати СБУ, але й розуміти, що відбувається в державі. *Українська правда*. 2023. 19 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/07/19/7411896/> (дата звернення: 19.07.2023).

ЯНУКОВИЧ ВІКТОР

винний у кровопролитті

«Я пообіцяв Януковичу, що оголошу його *винним у кровопролитті*». Спогади Квасневського про Майдан. *Європейська правда*. 2023. 21 листоп. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/11/21/7173918/> (дата звернення: 21.11.2023).

відповідальний за кровопролиття

А там я [Александр Квасневський, який був президентом країни (Польщі) у 1995-2005 роках] скличу конференцію й оголошу, що саме [Віктор] Янукович є *відповідальним за кровопролиття*.

Там само.

головний антигерой Революції Гідності

У 2016 стежки в цьому напрямку [«державної зради»] ... протоптав *головний антигерой Революції Гідності* Віктор Янукович.

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців колишній перший людині в державі прописали статус одного з найбільш високопоставлених злочинців. *Українська правда*. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> [дата звернення: 10.03.2024].

давно забутий, але в деяких колах досі «легітимний» персонаж

[2 березня делегація з Києва діставалася до Білорусі.] І саме того дня в нашій історії з'явився *давно забутий, але в деяких колах досі «легітимний» персонаж* – Віктор Янукович.

Кравець Р., Романюк Р. Два плани Кремля. Хто мав керувати Україною, якби впав Київ. *Українська правда*. 2023. 5 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/5/7391273/> (дата звернення: 16.05.2023).

«двічі легітимний»утікач

[У тексті, опублікованому російськими державними ЗМІ, ексгарант (Віктор Янукович) спробував виправдатися за свою втечу з України в 2014 році, стверджуючи, що нібито не хотів великого кровопролиття в країні]. Своє рішення *«двічі легітимний» втікач* вважає правильним, а відповідальність за війну на Донбасі він поклав на керівництво країни, яке прийшло до влади після Євромайдану.

Шевчук В. Нафталіновий недопрезидент: як Янукович опинився в кремлівському обозі. *Апостроф*. 2022. 10 берез. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2022-03-10/naftalinoviy-nedoprezident-kak-yanukovich-okazalsya-v-kremlevskom-oboze/44799>. (дата звернення: 10.03.2022).

навчений досвідом порадник, який бажає «наставити» чинного главу держави Володимира Зеленського на шлях капітуляції та зради

[Біглий Віктор Янукович, позбавлений посади президента України, несподівано вплив в інформаційному просторі.] Спочатку як претендент на посаду маріонеткового «президента» країни [України], а потім – як *навчений досвідом порадник, який бажає «наставити» чинного главу держави Володимира Зеленського на шлях капітуляції та зради.*

Там само.

нафталіновий недопрезидент

Шевчук В. Нафталіновий недопрезидент: як Янукович опинився в кремлівському обозі. *Апостроф*. 2022. 10 берез. URL:<https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2022-03-10/naftalinoviy-nedoprezident-kak-yanukovich-okazalsya-v-kremlevskom-oboze/44799>. (дата звернення: 10.03.2022).

попередник [Петра Порошенка]

У 2016 стежки в цьому напрямку [«державної зради»]... протоптав *його* [Петра Порошенка] *попередник* ... Віктор Янукович.

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців колишній першій людині в державі прописали статус одного з найбільш високопоставлених злочинців. *Українська правда*. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> [дата звернення: 10.03.2024]

президент-боягуз

...[Віктор] Янукович був ... *президентом-боягузом*...

Там само.

президент-зрадник

...[Віктор] Янукович був ... *президентом-зрадником*.

Там само.

претендент на посаду маріонеткового «президента» країни [України]

[Біглий Віктор Янукович, позбавлений посади президента України, несподівано сплив в інформаційному просторі.] Спочатку як *претендент на посаду маріонеткового «президента» країни [України]*,...

Там само.

ростовський пустельник

Словоблуддя *ростовського пустельника* [Віктора Януковича] розтяглося на два аркуші тексту, наповненого лицемірством, ханжеством і фарисейством.

Там само

така собі «російська полонянка»

[Після втечі до Ростова 2014 року Янукович більше не виїжджав за межі РФ (Російської Федерації). Про це в інтерв'ю Укрінформу заявив прокурор у «справах Майдану» Іван Бабенко.] Через міжнародне переслідування «легітимний» став *такою собі «російською полонянкою»* – живе у маєтку під Москвою і напевно чекає, поки його звідти визволить принц на білому коні.

Нове «Межигір'я» та маленький син: як змінилося життя «легітимного» Януковича у Росії. *СтикAntiКорупція*. 2023. 3 груд. URL: <https://styknews.info/novyny/fb/2023/12/03/> (дата звернення: 04.12.2023).

уособлення всього найгіршого, що сталося в Україні за останні кілька років, – проросійської політики, кланової системи влади та тотальної корупції

[Віктор] Янукович у постмайданній країні був *уособленням усього найгіршого, що сталося в Україні за останні кілька років, – проросійської політики, кланової системи влади та тотальної корупції*.

Лукашова С., Кириленко О. За цей час з легкої руки правоохоронців колишній першій людині в державі прописали статус одного з найбільш високопоставлених злочинців.

Українська правда. 2022. 18 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/18/7320752/> [дата звернення: 10.03.2024].

ВІКТОР ЯНУКОВИЯ, ВІКТОР МЕДВЕДЧУК, ІНШІ ПОДІБНІ ПЕРСОНАЖІ

АрміяInform політичних зомбі у служінні кривавому путінському режимові

Разом з [Віктором] Януковичем [Віктор] Медведчук – це ... *АрміяInform* політичних зомбі у служінні кривавому путінському режиму.

Фесенко В. Віддає борги Путіну та хоче повернутися у політику. Про що говорить стаття Медведчука. *NV NEV VOICE*. 2023.16 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/> (дата звернення: 16.01.2023).

політичні мерці

Разом з [Віктором] Януковичем [Віктор] Медведчук та інші подібні персонажі – це *політичні мерці*...

Там само.

VII.2. СЕМАНТИЧНИЙ ТИП «СУСПІЛЬНИЙ РОЗВИТОК»

АВІАЦІЯ

ключ від російської оборони на землі

[Володимир] Зеленський впевнений, саме *авіація* – це *ключ від російської оборони на землі*.

Азізова М. Зеленський не витримав: хто і чому розлютив президента на зустрічі з Байденом. *ТСН*. 2023. 13 груд. URL: <https://tsn.ua/exclusive/> (дата звернення: 13.12.2022).

АВТОМОБІЛЬ «ПІКАП»

робоча конячка цієї війни

Середа С. Пікапи – це взагалі *робоча конячка цієї війни*. *Українська правда*. 2023. 14 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/14/7432955/> (дата звернення: 14.12.2023).

АНГЛІЙСЬКА МОВА

головна міжнародна мова сучасного світу

Заявленою президентом мета – підвищення рівня володіння українцями англійською як *головною міжнародною мовою сучасного світу* – правильна і важлива.

Фещенко А. Український дубляж зникне з кінотеатрів? Що приховує пропозиція Зеленського про англійську мову. *Главком*. 2023. 29 черв. URL: <https://glavcom.ua/> (дата звернення: 29.06.2023).

мова-монополіст

Абсолютно хибно в час найбільших можливостей для розвитку української мови, яка щойно виходить з-під московського пресу, потрапити в залежність від іншої *мови-монополіста*.

Фаріон І. Президент України в День КУ підклав «динаміт» під державний статус української мови. *Фермер Придніпров'я*. 2023. 9

лип. URL: <https://gazeta-fp.com.ua/news> (дата звернення: 09.07.2023).

перепустка до зростання рейтингу вишів в Україні

Англійська, а не українська мова стає *перепусткою до ... зростання ... рейтингу вишів в Україні.*

Там само.

перепустка до кар'єрного зростання викладачів

Англійська, а не українська мова стає *перепусткою до кар'єрного зростання викладачів...*

Там само.

БАНДЕРІВЩИНА

національно-визвольна боротьба українського народу проти російсько-комуністичних і німецько-нацистських загарбників та інших ворогів

Бандерівщина — це *національно-визвольна боротьба українського народу проти російсько-комуністичних і німецько-нацистських загарбників та інших ворогів.*

Лизанчук В. Що спільного між бандерівцями й азовцями?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 3.

БАШКОРТОСТАН

один із лідерів за втратами РФ [Російської Федерації] на українській землі

Міністр оборони Олексій Резніков звернувся до башкирів з закликом не брати участі у війні проти України, адже саме Башкортостан є *одним з лідерів за втратами РФ [Російської Федерації] на українській землі.*

Балачук І. Резніков звернувся до башкирів: Заберіть своїх людей з України, Кремль уже програв. *Українська правда*. 2023. 23 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/23/7403472/> (дата звернення: 23.05.2023).

БІЛОРУСЬ

Бульбо-Орда

В те, що він [полк імені Калиновського] пройде територією *Бульбо-Орди* без жодного пострілу, — вірю.

Жарких М. Нова книга про літописи Великого князівства Литовського. *Чтиво*. 2023. 19 трав. URL: <https://shron1.chtyvo.org.ua/> (дата звернення: 19.05.2023).

васальна держава

Говорячи про зовнішню політику і спроби Кремля повернути становище, яке існувало до 1991 року, можна констатувати деякі успіхи Володимира Путіна на шляху до мети: де-факто *васальною державою* стала Білорусь; у повній залежності від Москви перебуває Вірменія; останні події в Казахстані показали, що і в колишніх центральноазіатських республіках СРСР Кремль бачить перспективи «дружнього» поглинання.

Захаров Д. Реставрація «совка»: чи зуміє Путін відтворити улюбленого монстра:у Кремлі, схоже, вірять, що їм вдасться збудувати нову імперію. *Апостроф*. 2022. 11 січ. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/world/ex-ussr/2022-01-11/restavratsiya-sovka-sumeet-li-putin-vossozdat-lyubimogo-monstra/43835>. (дата звернення: 11.01.2022).

Гнило-Картопляна сатрапія

Хіба зараз Росія не «свободна», хіба вона окупована військами іншої країни, як *Гнило-Картопляна сатрапія* [Білорусь]?

Жарких М. Нова книга про літописи Великого князівства Литовського. *Чтиво*. 2023. 19 трав. URL: <https://shron1.chtyvo.org.ua/> (дата звернення: 19.05.2023).

губернія Росії

Олександр Хацкевич: «Білорусь вже давно є *губернією Росії*». *Tribuna.com*. 2023. 1 лип. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000077883> (дата звернення: 01.07.2023).

держава-агресор

У Раді пропонують визнати Білорусь *державою-агресором* і розірвати дипвідносини. *Європейська правда*. 2023. 19 черв. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/06/19/7163985/> (дата звернення: 19.06.2023).

джерело потенційної загрози

[...Будь-який внутрішній російський конфлікт буде мати високий потенціал до поширення своїх метастазів на нашу територію.]

Крім понад двох тисяч кілометрів кордону з Росією, *джерелом потенційної загрози* ймовірно залишиться Білорусь...

Собко С. Свій серед своїх. Суспільство і військо після перемоги. *Українська правда*. 2023. 22 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/05/22/7403327/> (дата звернення: 22.05.2023).

Картопляна Орда

Ареал цієї міфічної «мови» [«західноруської мови»] приблизно відповідає загарбницьким апетитам Москви, окресленим на початку 21 ст.: Литва + «Білорусія» (*Картопляна Орда*) + Україна (включно із Галичиною) + Молдавія (яку б територію не розуміти під цією назвою).

Жарких М. Нова книга про літописи Великого князівства Литовського. *Чтиво*. 2023. 19 трав. URL: <https://shron1.chtyvo.org.ua/> (дата звернення: 19.05.2023).

Картопляний Рейх

Також ми відволікаємось від того, звідки була запущена ракета – чи з території Гнило-Солом'яної Орди, чи з території *Картопляного Рейху* [Білорусі], де живе «білорус» в лапках Олег Ліцкевич

Там само.

країна на чолі з ніким у Європі (окрім, звісно, Орбана) не визнаним диктатором

Як наслідок, *країна на чолі з ніким у Європі (окрім, звісно, Орбана) не визнаним диктатором* втратила рештки політичної суб'єктності.

Стріха М. У Мінську тотальний погром усього білоруського. Що робити Києву? *Україна молода*. 2023. 29 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3883/180/179824/> (дата звернення: 29.11.2023).

найближчий сателіт ворога

[...Будь-який внутрішній російський конфлікт буде мати високий потенціал до поширення своїх метастазів на нашу територію.] Крім понад двох тисяч кілометрів кордону з Росією, *джерелом потенційної загрози* ймовірно залишиться Білорусь як *найближчий сателіт ворога*.

Собко С. Свій серед своїх. Суспільство і військо після перемоги. *Українська правда*. 2023. 22 трав. URL: <https://www.prawda.com.ua/columns/2023/05/22/7403327/> (дата звернення: 22.05.2023).

нинішній «лукашенколенд»

І наявність сильних білоруських осередків у сусідніх столицях збільшуватиме ймовірність того, що територія *нинішнього «лукашенколенду»* перестане нарешті бути «пострадянським заповідником», а стане-таки нормальною європейською державою Білоруссю.

Стріха М. У Мінську тотальний погром усього білоруського. що робити Києву? *Україна молода*. 2023. 29 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3883/180/179824/> (дата звернення: 29.11.2023).

плацдарм окосілих щурячих зблєвишів

Країна [Білорусь] перетворена на *плацдарм окосілих щурячих зблєвишів*, з її Зябрівки летять «іскандери» на українських дітей, з її лєтовища в Мачулищах злітають бомбардувальники Ту-22М3І з ракетами Х-22 на «критичну інфраструктуру» в пологових будинках і дитсадках.

Демиденко В. Про рубльову повію на трасі Варшава-москва. *Останній Бастіон*. 2023. 11 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

пострадянський заповідник

І наявність сильних білоруських осередків у сусідніх столицях збільшуватиме ймовірність того, що територія *нинішнього «лукашенколенду»* перестане нарешті бути «*пострадянським заповідником*», а стане-таки нормальною європейською державою Білоруссю.

Стріха М. У Мінську тотальний погром усього білоруського. що робити Києву? *Україна молода*. 2023. 29 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3883/180/179824/> (дата звернення: 29.11.2023).

рубльова повія на трасі Варшава-москва

Демиденко В. Про *рубльову повію на трасі Варшава-москва*. *Останній Бастіон*. 2023. 11 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

співучасник війни

Підтримка російського вторгнення до України режимом [Олександра] Лукашенка зробила Білорусь *співучасником війни*.

Гончаренко А. Путін їде до Лукашенка: стали відомі подробиці візиту. *ТСН*. 2022. 16 груд. URL: <https://tsn.ua/svit> (дата звернення: 17.12.2022).

територія нинішнього «лукашенколенду»

І наявність сильних білоруських осередків у сусідніх столицях збільшуватиме ймовірність того, що *територія нинішнього «лукашенколенду»* [Білорусі] перестане нарешті бути «пострадянським заповідником», а стане-таки нормальною європейською державою Білоруссю.

Стріха М. У Мінську тотальний погром усього білоруського. що робити Києву? *Україна молода*. 2023. 29 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3883/180/179824/> (дата звернення: 29.11.2023).

якась губернія Росії

«...Білорусь вже давно не Білорусь, а *якась губернія Росії...*» — сказав [колишній головний тренер «Динамо» Олександр] Хацкевич.

Олександр Хацкевич: «Білорусь вже давно є губернією Росії». *Tribuna.com*. 2023. 1 лип. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000077883> (дата звернення: 01.07.2023).

БІЛУСУЬКА ЛІТЕРА Ў

така ж унікальна ознака білоруської абетки, якою для української є літера «ї»

У лайтбоксах столиці з'явилися постери, що прославляли літеру «у коротке» — «ў» — *таку ж унікальну ознаку білоруської абетки, якою для української є літера «ї»*.

Стріха М. У Мінську тотальний погром усього білоруського. Що робити Києву? *Україна молода*. 2023. 29 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3883/180/179824/> (дата звернення: 29.11.2023).

БОГОСЛУЖІННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ В ЛАВРІ НА РІЗДВО

духовна перемога над Росією

Филипович Л. *Духовна перемога над Росією: що означає богослужіння ПЦУ в Лаврі на Різдво. Апостроф.* 2023. 7 січ. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/2023-01-06/> (дата звернення: 08.01.2023).

БУНТ ВАГНЕРІВЦІВ [(ЄВГЕНА) ПРИГОЖИНА] 23–24 ЧЕРВНЯ 2023 РОКУ

«визвольний похід»

[Як бути тим, хто повірив у палкий заклик головного «Вагнера» (Євгена Пригожина) і зважився підтримати його?] «Чмобікам», що повстали проти герасимівсько-шойгівських командирів, аби долучитися до «визвольного походу»?

Гулик І. Марш Пригожина як трейлер громадянської війни. *Еспreso.* 2023. 25 черв. URL: <https://espreso.tv/marsh-prigozhina-yak-treyler-gromadyanskoi-viyni> (дата звернення: 25.06.2023).

громадянська війна» в росії

Занадто гарно, що бути правдою. «Громадянська війна» в росії виявилася лише телесеріалом про падіння Пригожина – Том Купер. *iPress.* 2023. 25 черв. URL: <https://ipress.ua/articles/> (дата звернення: 25.06.2023).

договірний транзит влади

«Або повноцінна Громадянська війна, або *договірний Транзит влади*, або Тимчасовий перепочинок перед наступним етапом падіння путінського режиму [новий статус Російської Федерації]», – написав [Михайло] Подоляк.

Мовчання еліт: у найближчі 48 годин у РФ може початися громадянська війна – ОП. *Фокус.* 2023. 24 черв. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/574665-molchanie-elit-v-blizhayshie-48-chasov-v-rf-mozhet-nachatsya-grazhdanskaya-voyna-op> (дата звернення: 25.06.2023).

жалюгідний російський телесеріал

Нібито в обмін на звільнення [Сергія] Шойгу та [Сергія] Герасимова, а також за посередництва [Олександра] Лукашенка,

[Євген] Пригожин перетворив цю справу [бунт вагнерівців] на *жалюгідний російський телесеріал...*

Занадто гарно, що бути правдою. «Громадянська війна» в росії виявилася лише телесеріалом про падіння Пригожина – Том Купер. *iPress*. 2023. 25 черв. URL: <https://ipress.ua/articles/> (дата звернення: 25.06.2023).

заколот [Євгена] Пригожина

Глущенко О. ISW прогнозує, як Лукашенко скористається «деескалацією» *заколоту Пригожина*. *Українська правда*. 2023. 25 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/25/7408419/> (дата звернення: 25.06.2023).

марш [Євгена] Пригожина

Гулик І. *Марш Пригожина* як трейлер громадянської війни. *Еспресо*. 2023. 25 черв. URL: <https://espresso.tv/marsh-prigozhina-yak-treyler-gromadyanskoi-viyni> (дата звернення: 25.06.2023).

марш-кидок пригожинського «Вагнера» під Москву

Що маємо за результатами вчорашнього *марш-кидка пригожинського «Вагнера» під Москву?*

Там само.

«марш справедливості»

За словами співрозмовника «Медузи», близького до Кремля, у тому чи іншому вигляді влада вела переговори з [Євгеном] Пригожиним із вечора 23 червня, коли той оголосив про початок свого *«маршу справедливості»*.

Тищенко К. «Путіна не було ніде»: ЗМІ дізналися, як проходили переговори з Пригожиним. *Українська правда*. 2023. 25 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/25/7408475/> (дата звернення: 25.06.2023).

найбільш серйозний виклик російській державі за останній час

«...Це [бунт вагнерівців] є *найбільш серйозним викликом російській державі за останній час*», – йдеться в повідомленні.

«Путін посіяв вітер, тепер має пожинути буревій»: як у світі реагують на заколот Пригожина. *Фокус*. 2023. 24 черв. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/574705> (дата звернення: 24.06.2023).

ніж у спину

Мазуренко А. Глава Чечні Рамзан Кадиров заявив, що дії ватажка «вагнерівців» Євгенія Пригожина це «зрада», «*ніж у спину*» і «справжній військовий заколот». *Українська правда*. 2023. 24 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/24/7408325/> (дата звернення: 24.06.2023).

одноденна громадянська війна в РФ [Російській Федерації] під приводом [Євгена] Пригожина

Одноденна громадянська війна в РФ під приводом Пригожина. Вікіпедія. 2023. 24 черв. URL: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення: 25.06.2023).

ознака внутрішньої конфронтації в росії

Бунт пригожина як *ознака внутрішньої конфронтації в росії*. *Інформаційний спротив*. 2023. 24 черв. URL: <https://sprotyv.info/analitica/> (дата звернення: 24.06.2023).

ознака краху путінського режиму

Бунт Пригожина є *ознакою краху путінського режиму* – ГУР. *Телеканал Прямий*. 2023. 24 черв. URL: <https://prm.ua/bunt-pryhozhyna-ie-oznakoju-krakhu-putinskoho-rezhymu-hur/> (дата звернення: 24.06.2023).

перший етап демонтажу путінської системи

Данілов: Бунт Пригожина – *перший етап демонтажу путінської системи*. *Deutsche Welle*. 2023. 25 черв. URL: <https://uazmi.org/news/post/ce9bdc079a1993c60ce9b4a854c76e4b> (дата звернення: 25.06.2023).

повноцінна громадянська війна

«Або *повноцінна Громадянська війна*, або договірний Транзит влади...», – написав [Михайло] Подоляк.

Мовчання еліт: у найближчі 48 годин у РФ може початися громадянська війна – ОП. *Фокус*. 2023. 24 черв. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/574665-molchanie-elit-v-blizhayshie-48-chasov-v-rf-mozhet-nachatsya-grazhdanskaya-voyna-or> (дата звернення: 25.06.2023).

початок громадянської війни

У Росії фактично спостерігається *початок громадянської війни*.

У Росії фактично починається громадянська війна – Подоляк. *УКРІНФОРМ*. 2023. 24 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3727147> (дата звернення: 25.06.2023).

пригожинський бутафорний «путч»

Пригожинський бутафорний «путч» [бунт вагнерівців] насправді виявився трейлером громадянської війни, яка неминуче спіткає Росію.

Там само.

справжній військовий заколот

Мазуренко А. Глава Чечні Рамзан Кадіров заявив, що дії ватажка «вагнерівців» Євгенія Пригожина це «зрада», «ніж у спину» і «справжній військовий заколот». *Українська правда*. 2023. 24 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/24/7408325/> (дата звернення: 24.06.2023).

телесеріал про падіння [Євгена] Пригожина

«Громадянська війна» (бунт вагнерівців) в росії виявилася лише *телесеріалом про падіння Пригожина* – Том Купер. *iPress*. 2023. 25 черв. URL: <https://ipress.ua/articles/> (дата звернення: 25.06.2023).

тимчасовий перепочинок перед наступним етапом падіння путінського режиму

«Або повноцінна Громадянська війна, або... *Тимчасовий перепочинок перед наступним етапом падіння путінського режиму* [новий статус Російської Федерації]», – написав [Михайло] Подоляк.

Мовчання еліт: у найближчі 48 годин у РФ може початися громадянська війна – ОП. *Фокус*. 2023. 24 черв. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/574665-molchanie-elit-v-blizhayshie-48-chasov-v-rf-mozhet-nachatsya-grazhdanskaya-voyna-op> (дата звернення: 25.06.2023).

трейлер громадянської війни

Гулик І. Марш Пригожина як *трейлер громадянської війни*. *Еспресо*. 2023. 25 черв. URL: <https://espresso.tv/marsh-prigozhina-yak-treyler-gromadyanskoi-viyni> (дата звернення: 25.06.2023).

трейлер громадянської війни, яка неминує спіткає Росію

Пригожинський бутафорний «путч» [бунт вагнерівців] насправді виявився *трейлером громадянської війни, яка неминує спіткає Росію*.

Там само.

ВАШИНГТОН

лідер за кількістю дій у відповідь на вторгнення Росії

Автор статті [видання The New York Times] стверджує, що Вашингтон – *лідер за кількістю дій у відповідь на вторгнення Росії*, саме Штати залучили союзників і надали найбільшу кількість військової техніки та розвідданих Україні...

Російсько-українська війна посилила залежність Європи від США, — The New York Times. *FRIEEDOM*. 2023. 6 лют. URL: <https://uatv.ua/uk/rosijsko-ukrayinska-vijna-posylyla-zalezhnist-yevropy-vid-ssha-the-new-york-times/> (дата звернення: 06.02.2023).

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ДЕВ'ЯТОГО СКЛИКАННЯ

Найдовше скликання в історії

Найдовше скликання в історії [підзаголовок]

Романюк Р., Кравець Р. Майже прострочені. Чи розженуть депутатів і чи замінять міністрів. *Українська правда*. 2023. 17 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/08/17/7415872/> (дата звернення: 17.08.2023).

орган, який затверджує рішення, прийняті на Банковій

— Інша проблема, яку часто в розмовах озвучують депутати, це те, що в багатьох питаннях парламент перестав бути суб'єктом якихось рішень, а перетворився на *орган, який затверджує рішення, прийняті на Банковій*. [Наприклад, коли призначають міністрів чи цілі уряди.]

Романюк Р., Руслан Стефанчук: Найбільш правильно провести вибори одразу після воєнного стану. *Українська правда*. 2023. 19 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/19/7407411/> (дата звернення: 19.06.2022).

церемоніальний додаток, у якого не питають

Верховна Рада [України] перетворилася на *церемоніальний додаток, у якого не питають*.

Бережа Б. Телеграм-канал. 2023. 6 жовт. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before=37364> (дата звернення: 07.10.2023).

ВИБОРИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

плювок в обличчя бійцям на фронті

Гілійчук Д. Військовослужбовиця Леся Ганжа назвала розмови про вибори під час війни «плювком в обличчя бійцям на фронті». ТSN. 2023.17 жовт. URL: <https://tsn.ua/politika/> (дата звернення: 17.03.2023).

ВОЄННІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ 2014-2021(ДО 24 ЛЮТОГО)

мала гібридна війна 2014-2021

Мала гібридна війна 2014-2021 породила уявлення про Донецьк і Луганськ як про відрізані скибки, про які краще забути.

Дубинянський М. Остання надія Путіна. *Українська правда*. 2022. 3 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 03.12. 2022).

восьмирічна війна [Володимира] Путіна на сході

Восьмирічна війна [Володимира] Путіна на сході вже створила для України величезні гуманітарні проблеми...

Бондарева Х. 5 шляхів допомоги українцям у часи війни: інструкція для ваших друзів-іноземців. *Європейська правда*. 2022. 14 лип. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/07/14/7143183/> (дата звернення: 15.07.2022).

ВОЄННІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ (З 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ)

агресивна війна Росії

ЄС підтримуватиме Україну та український народ у боротьбі з триваючою *агресивною війною Росії*.

Від звільнення Криму до шляху в ЄС. Пояснюємо суть рішення саміту Україна-ЄС. *Європейська правда*. 2023. 3 лют. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/02/3/7155480/> (дата звернення: 03.02.2023).

агресія путінської Росії проти України

Агресія путінської Росії проти України може спричинити цілу низку, якщо так можна сказати, «побічних ефектів» глобального характеру.

Карлець О. Путін провокує глобальні перегони ядерних озброєнь. *Економічні новини*. 2022. 14 черв. URL:<https://enovosty.com/uk/politika-ukr/full/1405> (дата звернення: 15.06.2022).

агресія Росії проти свого суверенного сусіда

В американському зовнішньополітичному відомстві підкреслили, що, незалежно від слів, які використовує Путін, «агресія Росії проти свого суверенного сусіда призвела до смертей, руйнувань і переміщень людей».

У США закликали Путіна визнати реальність після того, як він назвав війну в Україні війною. *Європейська правда* 2022. 24 груд. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/12/24/7153063/> (дата звернення: 24.12.2022).

агресія рф

Генштаб: майже 152200 російських військових ліквідували за час *агресії рф* українські Сили оборони. *Рубрика*. 2023. 4 берез. URL: <https://rubryka.com/donate/> (дата звернення: 04.03.2023).

безглуздя, яке не піддається чіткому раціональному поясненню

...Війна – це безглуздя, яке не піддається чіткому раціональному поясненню.

Кравець Р., Мазилук Н. Чи гріх бажати смерті Путіну? Інтерв'ю з главою УГКЦ Святославом Шевчуком. *Українська правда*. 2023. 19 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/19/7385485/> (дата звернення: 19.01.2023).

братовбивча війна проти України

Православні богослови без вагань засудили *братовбивчу війну проти України*...

Місту і світу: прощання з «руським міром». *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 2.

важка війна

Майже пів року йде *важка війна*.

Бондарчук А. Аплодую ЗСУ і ... смерті загарбників. А ви? *Слово Просвіти*. 2022. 18–24 серп. С. 4.

важке випробування для правди

Війна – *важке випробування для правди*.

Мусаєва С. Правду важко прийняти. Пам'яті Георгія Гонгадзе. *Українська правда*. 2023. 16 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/09/16/7420057/> (дата звернення: 16.09.2023).

важлива геополітична фігура

Експерти недержавного аналітичного центру «Українські студії стратегічних досліджень» (НАЦ «УССД») розповіли, як після повномасштабного вторгнення рф Україна перетворилася на *важливу геополітичну фігуру*.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв.

URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/https://www.pravda.com.ua/news/2022/08/30/7365444/> (дата звернення: 12.08.2022).

Велика Визвольна Війна українського народу проти російських окупантів

Але й до сьогодні, незалежно від стану нашого здоров'я і місця перебування, ми – повноцінні повноцінні учасники *Великої Визвольної Війни українського народу проти російських окупантів*.

Щербак Ю. Війна і мор. *Слово Просвіти*. 2022. 23–30 черв. С. 1.

велика війна

Розв'язавши *велику війну*, кремлівський режим не лише створив об'єктивні передумови для деокупації Криму та Донбасу.

Дубінянський М. Остання надія Путіна. *Українська правда*. 2022. 3 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 03.12.2022)

велика війна, у яку ніхто не вірив

Романюк Р., Кравець Р. Три найдовші дні лютого. Як почалася *велика війна, в яку ніхто не вірив*. Аудіоверсія. *Українська правда*. 2022. 10 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/631c85d5ed190/2022/09/10/7366919/> (дата звернення: 22.09.2022).

Велика Вітчизняна спеціальна військова операція

Уродженець Львова, надзвичайно активний медійно протоієрей Андрій Ткачов, наприклад, заявив про те, що запоруку єдності Української церкви він бачить у «переможному та

якнайшвидшому завершенні Росією *Великої Вітчизняної спеціальної військової операції*».

Хоменко С., Червоненко В., Лотарева А. «Биття визначає свідомість»: чи позбавилася УПЦ від Московського патріархату. *BBC NEWS Україна*. 2022. 30 трав. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61625756> (дата звернення: 30.06.2022).

визвольна війна

У цей непростий час *визвольної війни*, коли ЗСУ мужньо товчуть московську орду на фронтах Вітчизни, на повну силу гуркочуть гармати письменницького слова, пробиваючи броню байдужості.

Грешко Ю. Правдою слова – по рускаму міру! *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

визвольна війна за незалежність

Для України це *визвольна війна за незалежність* – можливо, її найвища точка.

Мусаєва Севгіль, Кригель М. Зеленський не розуміє, як влаштований світ. Або розуміє, але цей устрій його не влаштовує – Аркадій Островський, «The Economist». *Українська правда*. 2023. 2 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/2/7383212/> <https://nv.ua/ukr/opinion/> (дата звернення: 02.01.2023).

виснажлива повномасштабна війна

Через 7 місяців *виснажливої повномасштабної війни* окупанти анонсували «референдуми» на захоплених територіях Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей.

Лукашова С., Кириленко О. Помста за контрнаступ. Для чого Росії поспішні «референдуми» на окупованих територіях. *Українська правда*. 2022. 20 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/20/7368366/> (дата звернення: 20.09.2022).

відкрита війна, яка розпочалася 24 лютого 2022 року

Ми свідомі того, що *відкрита війна, яка розпочалася 24 лютого 2022 року*, є частиною іншої значно більшої війни.

Україна і Польща разом – назавжди. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 2.

відкрита стадія українсько-російської війни, яка розпочалася 2014-го року

Ми все одно, звісно, очікуємо можливих наступів з боку росіян, тому що лютий, вони люблять символізм – 24 лютого буде рік, як розпочалася ця навала, *відкрита стадія українсько-російської війни, яка розпочалася 2014-го року...* тому очікуємо цього тиску.

Тищенко К. Резніков: Очікуємо наступів, бо лютий, а росіяни люблять символізм. *Українська правда*. 2023. 5 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/02/5/7388012/> (дата звернення: 05.02.2023).

війна «великої радянської армії» проти «маленької радянської армії»

...Багато хто розглядав напад Росії на Україну як війну «великої радянської армії» проти «маленької радянської армії».

Резніков О. Міністерство всеохоплюючої оборони. *Українська правда*. 2022. 25 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/08/25/7364711/> (дата звернення: 25.08.2022).

війна далеко не перша в історії між українцями та росіянами

Як розповідають брати Капранови на своєму YouTube-каналі імені Т. Г. Шевченка, сьогоднішня *війна далеко не перша в історії між українцями та росіянами.*

Мельников М. З часів Київської Русі і до сьогодні: скільки разів ми воювали з росіянами. *РБК–Україна*. 2022. 24 серп. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/> (дата звернення: 24.08.2022).

війна демократії з автократією

Це ... війна ... демократії з автократією.

Від головного редактора [М. Железняка]. *Енциклопедичний вісник України*. 2022. Вип. 14. С.6.

війна добра зі злом

Це ... війна ... добра зі злом...

Там само.

війна дронів

Цю війну [2022–2022 рр.] часто називають *війною дронів*.

Кригель Д., Будерацький Є. Полковник Іван Павленко: Війна закінчиться, ми переможемо. Але війна в кіберпросторі не

закінчиться ніколи. *Українська правда*. 2023. 12 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/12/7419381/> (дата звернення: 12.09.2023).

війна засобів боротьби з дронами

[Цю війну [2022–2022 рр.] часто називають *війною дронів*. І майже ніколи *війною засобів боротьби з дронами*. Там само.

війна з [Володимиром] Путіним

«Народ України, без сумніву, навряд чи втішає те, що Путін констатує очевидне – так само як і десятки тисяч російських сімей, чиї родичі загинули, ведучи *війну* з [Володимиром] Путіним», – додав речник Державного департаменту.

У США закликали Путіна визнати реальність після того, як він назвав війну в Україні *війною*. *Європейська правда* 2022. 24 груд. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/12/24/7153063/> (дата звернення: 24.12.2022).

війна з «фашизмом», розв’язана росіянами в 21 столітті

Війна з «фашизмом», розв’язана росіянами в 21 столітті, дасть багато дослідницького матеріалу для клінічної психіатрії майбутнього.

Руденко Є. Головний рабин Моше Асман: Президент-єврей в Україні для Росії – як кістка у горлі. *Українська правда*. 2022. 02 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/2/7365744/> (дата звернення: 02.09.2022).

війна за демократію і цінності

...Я закликаю всіх пам’ятати і розуміти, що війна в Україні – це *війна за демократію і цінності*.

Кравець Р., Мазилук Н. Чи гріх бажати смерті Путіну? Інтерв’ю з главою УГКЦ Святославом Шевчуком. *Українська правда*. 2023. 19 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/19/7385485/> (дата звернення: 19.01.2023).

війна за ідентичність

[рф віроломно 24 лютого 2022 року напала на Україну....] Фактично це ... *війна за ідентичність*.

Богуш Д. Війна «І» проти «Z». *Українська правда. Блоги*. 2023. 2 серп. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/62e90b22ef178/> (дата звернення: 07.09. 2022).

війна за історію і Київську Русь

[Рф віроломно 24 лютого 2022 року напала на Україну...]
Фактично це *війна за історію і Київську Русь*...

Богуш Д. Війна «ї» проти «Z». *Українська правда. Блоги*. 2023. 2 серп. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/62e90b22ef178/> (дата звернення: 07.09. 2022).

війна за майбутнє світу

Це *війна за майбутнє світу*.

Мусаєва С., Алієв А. Ярослав Грицак: Україна стане новим центральноєвропейським тигром. *Українська правда*. 2022. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/05/1/7343225/> (дата звернення: 27.02.2024).

війна за особисту, родинну, суспільну, державну Свободу

...Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це ... *війна за особисту, родинну, суспільну, державну Свободу*.

Лизанчук В. Якою має бути ваша і моя свобода?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 6.

війна за самостійну, незалежну, правову, соціальну, демократичну Українську Державу

...Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це ... *війна за самостійну, незалежну, правову, соціальну, демократичну Українську Державу*...

Там само.

війна за свободу

[рф віроломно 24 лютого 2022 року напала на Україну....]
Фактично це *війна ... за свободу*...

Богуш Д. Війна «ї» проти «Z». *Українська правда. Блоги*. 2023. 2 серп. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/62e90b22ef178/> (дата звернення: 07.09. 2022).

війна за територіально й духовно соборну українську Україну

... Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це ... *війна за територіально і духовно соборну українську Україну*...

Лизанчук В. Якою має бути ваша і моя свобода?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 6.

війна з народом України, який відстоює свої елементарні права людини – жити, бути вільним

Це [2022 – 2023 рр.] ... *війна з народом України, який відстоює свої елементарні права людини – жити, бути вільним.*

Німчук Людмила. Рік героїчної боротьби та найболючіших втрат. *Офіційний сайт Бершадської міської ради*. 2023. 24 лют. URL: <https://radabershada.gov.ua/news/culture/4266> (дата звернення: 27.02.2023).

війна ідентичностей

... Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це *війна ідентичностей*...

Там само.

війна не двох держав, війна двох систем

Правильно сказала Олександра Матвійчук на церемонії вручення Нобелівської премії миру: «*Це війна не двох держав, це війна двох систем*».

Від головного редактора [М. Железняка]. *Енциклопедичний вісник України*. 2022. Вип. 14. С.6.

війна [Олександра] Пушкіна проти [Тараса] Шевченка

Кравець Р. Сергій Жадан: *Це війна Пушкіна проти Шевченка, хочемо ми цього чи ні. Українська правда*. 2023. 25 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/25/7399252/> (дата звернення: 25.04.2023).

війна правди з брехнею

Це ... *війна правди з брехнею*...

Від головного редактора [М. Железняка]. *Енциклопедичний вісник України*. 2022. Вип. 14. С.6.

війна проти дикої орди за цивілізацію

Галас Я.«*Це війна проти дикої орди за цивілізацію*». Жорстокі бої з росіянами на півдні очима штурмовика 128-ої бригади *Українська правда*. 2022. 21 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/21/7368368/> (дата звернення: 21.09.2022).

війна [Володимира] Путіна

Війна [Володимира] Путіна знищить значну частину економічних здобутків РФ за останні 15 р маріонетковим лідером, якого Кремль збирався поставити в Україні оків, – Держдеп США. *LB.ua*. 2022. 8 верес. URL: <https://lb.ua/economics/2022/09/08/528766> (дата звернення: 24.10.2022).

війна путіна, а не росіян

Чим більше Росія програє, тим гучніше лунають твердження: «це *війна путіна, а не росіян*».

Мороз О. Від Від «хорошого» до «корисного» один Крим. Як опозиційні росіяни підігрують пропаганді РФ. Дослідження. *Українська правда*. 2022. 9 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/11/9/7375505/> (дата звернення: 09.11.2022).

війна Путіна проти України

Кузьо Тарас. *Війна Путіна проти України*. Революція, націоналізм і криміналітет. *Український інститут національної пам'яті*. 2022. [назва книги] [без конкретної дати]. URL: <https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya/inshi-vydannya/> (дата звернення: 05.12.2022).

війна росії проти України

Війна росії проти України є стратегічною помилкою, стратегічними провалом [володимира] путіна.

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

війна РФ [Російської Федерації] в Україні

Заступник голови Радбезу Дмитро Медведев назвав *війну РФ [Російської Федерації] в Україні* священним конфліктом із сатаною.

Капнік О. Медведев назвав війну священним конфліктом: редактор The Insider порівняв режим Путіна з ІДІЛом. *ТСН*. 2022. 5 листоп. URL: <https://tsn.ua/politika/> (дата звернення: 05.11.2022).

війна, яку розв'язала росія проти України

...Триває 570-й день повномасштабної *війни, яку розв'язала росія проти України*.

Данілов О. Стратегічна точка перелому. *Українська правда*. 2023. 16 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/09/16/7420134/> (дата звернення: 16.09.2023).

військова спецоперація

«Наша *військова спецоперація* покликана покласти край безоглядному розширенню та безоглядному курсу на повне домінування США та під ними інших західних країн на міжнародній арені...» – сказав [Сергій] Лавров.

У росії назвали ще одну мету «спецоперації» в Україні. *Слово і Діло*. 2022. 11 квіт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/04/11/novyna/suspilstvo/rosiyi-nazvaly-shhe-odnu-metu-speczoperacziyi-ukrayini> (дата звернення: 11.04.2022).

вітчизняна війна нащадків русів-козаків проти нащадків татаро-монголів

Васильченко Б. Московського ведмедя – у барліг: *Вітчизняна війна нащадків русів-козаків проти нащадків татаро-монголів*. *Україна молода*. 2022. 4 серп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3815/196/168387/> (дата звернення: 04.10.2022).

восьмирічна російсько-українська війна

«Перехід *восьмирічної російсько-української війни* в повномасштабну гарячу фазу став конфліктом номер один у світі, який матиме і вже має глобальні наслідки для світової безпеки, політики, економіки, зміни культурно-ідеологічних трендів...» – говорить експерт.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

всенародна визвольна війна

[Колосальна різниця: ідея війни в рашистських головах – фальшиве і всуціль брехливе «освободження України от нацистов».] Для нас це – *всенародна визвольна війна*.

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

вторгнення Російської Федерації в Україну в лютому 2022 року

Після вторгнення Російської Федерації в Україну в лютому 2022 року православні голоси рішуче засудили використання для виправдання нинішньої війни вчення про «руський мір», згідно з яким існує органічно єдина транснаціональна православна руська цивілізація, що охоплює території та народи Росії, України, Білорусі, а іноді й інших країн.

Місту і світу: прощання з «руським міром». *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 2.

для Заходу найпотужніше емоційне потрясіння

На самому початку російського вторгнення в Україну воно стало для Заходу найпотужнішим емоційним потрясінням.

Дубинянський М. Втомлений Захід. *Українська правда*. 2023. 23 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/23/7434228/> (дата звернення: 23.12.2023).

геноцид українського народу, влаштований нацистською росією

Заява Секретаріату Національної спілки письменників України щодо *геноциду українського народу, влаштованого нацистською росією*.

Літературна Україна. 2022. 23 квіт. С. 4.

геноцидальна війна Росії проти України

Рік, що минає [2023], став не лише черговим роком *геноцидальної війни Росії проти України*, а й роком чергового випробування на міцність наших відносин зі східноєвропейськими сусідами.

Куренкова О., Павлюк О. Рік непростих сусідів. Про відносини України з Угорщиною, Словаччиною й Польщею. *Українська правда*. 2023. 30 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/63c2e4ae29c3f/2023/12/30/7435225/> (дата звернення: 30.12.2023).

геноцидна війна москалів

Сьогодні *геноцидна війна москалів* продовжується.

Філіпчук Г. Заради світла Правди і Свободи. *Слово Просвіти*. 2023. 10–16 листоп. С. 2.

геноцидна війна на винищення

Розгорнуту [Володимиром] Путіним війну проти України вона [американська публіцистка Енн Епплбаум] вважає *геноцидною війною на винищення*, а самого російського лідера – найбільшим військовим злочинцем XXI століття.

«Путін – найбільший військовий злочинець XXI століття»– Епплбаум.
BBC NEWS УКРАЇНА. 2022. 18 верес. URL:
<https://www.bbc.com/ukrainian/news-62825390> (дата звернення:
30.09.2022).

геноцидна, терористична війна, яку розв’язав наш одвічний ворог – Московія

Кожна секунда, хвилина на вагу золота, бо вирішується доля України у *геноцидній, терористичній війні, яку розв’язав наш одвічний ворог – Московія*.

Лизанчук В. Якою має бути ваша і моя свобода?! *Слово Просвіти*.
2022. 11–17 серп. С. 6.

героїчне протистояння українського народу російському воєнному вторгненню.

Розпочалася 64-а доба *героїчного протистояння українського народу російському воєнному вторгненню*.

Ворог нарощує темпи проведення наступальної операції – Генштаб ЗСУ. *mind*. 2022. 28 квіт. URL:
<https://mind.ua/news/20240476-vorog-naroshchue-tempi-provedennya-nastupalnoyi-operaciyi-genshtab-zsu> (дата звернення:
26.04.2022).

гібридне російське вторгнення до Європи, що триває не одне десятиліття

Воєнні злочини, системний терор і залякування є вершиною айсберга *гібридного російського вторгнення до Європи, що триває не одне десятиліття*.

Україна і Польща разом – назавжди. *Літературна Україна*. 2022.
23 квіт. С. 2.

дика реконструкція Другої світової війни, що стала реальністю

– Було абсолютне відчуття, що я потрапив у якусь *дику реконструкцію Другої світової війни, що стала реальністю*.

Мусаєва Севгіль, Кригель М. Зеленський не розуміє, як влаштований світ. Або розуміє, але цей устрій його не влаштовує –

Аркадій Островський, «The Economist». *Українська правда*. 2023. 2 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/2/7383212/> (дата звернення: 02.01.2023).

довготривала військова операція

Міноборони Олексій Резніков заявив, що імовірно Росія веде підготовку до ведення *довготривалої військової операції*.

Загорна О. Війна переходить у затяжну фазу: Резніков розповів, як окупанти готуються обороняти захоплені території. *Знай.ua*. 2022. 16 трав. URL: (дата звернення: 16.05.2022).

загарбницька війна

«[Для московської пропаганди це – спеціальна військова операція.] Для багатьох, особливо в НАТО, – просто *загарбницька війна...*», – наголосили у Товаристві німецької мови.

У Німеччині словом року стала фраза Шольца про війну в Україні. *DM media sapiens*. 2022. 12 груд. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/30824/2022-12-12> (дата звернення: 12.12.2022).

загарбницька війна без правил

Це ... *загарбницька війна без правил...*

Німчук Людмила. *Рік героїчної боротьби та найбільчих витрат. Офіційний сайт Бершадської міської ради*. 2023. 24 лют. URL: <https://radabershad.gov.ua/news/culture/4266> (дата звернення: 27.02.2023).

загарбницька війна [Володимира] Путіна

Байден заявив у Києві, що *загарбницька війна Путіна* йде до поразки. *Українська правда*. 2023. 20 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/02/20/7390117/> (дата звернення: 20.02.2023).

затяжна повномасштабна війна

[Українська смерть поступово знецінюється, а разом із нею знецінюється і українське життя.] І це один із найбільших ризиків, які несе *затяжна повномасштабна війна*, ризик ще страшніший, ніж зникнення української теми з перших сторінок зарубіжних таблоїдів.

Дубинянський М. Ціна українського життя. *Українська правда*. 2023. 1 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/07/>

1/7409127/<https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/1/7369708>
(дата звернення: 01.07.2023).

«захист батьківщини»

Патріарх Кирило закликав росіян працювати разом, тому що «тоді у нас буде сила, якої будуть боятися ті, хто мріє погубити землю російську», і зазначив, що «захист батьківщини», як він називає війну в Україні, є «найбільшим обов'язком і священною справою» кожного.

Скаврон Б. Патріарх Кирило назвав війну в Україні «святою справою». ТСН. 2023. 21 квіт. URL: <https://tsn.ua/svit/> (дата звернення: 12.09.2023).

зіткнення двох індивідуальностей – Володимира Путіна та Володимира Зеленського

Не дивно, що й російсько-українське протистояння на Заході часто розглядають як *зіткнення двох індивідуальностей – Володимира Путіна та Володимира Зеленського*.

Дубинянський М. Спадкоємці Наполеона. *Українська правда*. 2023. 9 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/9/7432238/> (дата звернення: 30.12.2023).

зло від сатани

Війна – *зло від сатани*.

Батіг М. Чому Україна знову стала жертвою насильства можновладців чужої країни, яку називають росія? *Нова зоря*. 2022. 4 серп. URL: <https://novazoria.com.ua/?p=14667> (дата звернення: 20.01.2023).

злочинна війна Росії

Лише *злочинна війна Росії* винна у підриві Каховської ГЕС, – глава МЗС Німеччини. *РБК–Україна*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/> (дата звернення: 08.06.2023).

злочинна та загарбницька війна Росії в Україні

«Є лише один відповідальний за цю техногенну та екологічну катастрофу – *злочинна та загарбницька війна Росії в Україні*», – наголосила глава МЗС [Міністерства закордонних справ Німеччини Анналена Бербок].

Лише злочинна війна Росії винна у підриві Каховської ГЕС, – глава МЗС Німеччини. *РБК–Україна*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/> (дата звернення: 08.06.2023).

зухвалий виступ проти самого Бога, проти Його задуму світу, у якому людське життя – найвища цінність

Війна, яку розпочала росія, щоб просувати ідеологію «русского мира», – це *зухвалий виступ проти самого Бога, проти Його задуму світу, в якому людське життя – найвища цінність*.

Букет Є. «Нерівна рівність»: філософський концепт XVIII століття, який порушила росія. *Слово Просвіти*. 2023. 1–7 груд. С. 1.

Каїнів гріх

Але він [митрополит Онуфрій] сказав: «Війна – *Каїнів гріх*».

Про кремлівських агентів у рясах і мільярдера Новинського в Лаврі: інтерв'ю з протоієреєм Коваленком. *Громадське*. 2022. 6 груд. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 14.02.2023).

колосальне емоційне потрясіння для Заходу

На початку великої війни вона стала *для Заходу колосальним емоційним потрясінням*.

Дубинянський М. Ціна українського життя. *Українська правда*. 2023. 1 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/07/1/7409127/> (дата звернення: 01.07.2023).

конфлікт між росією та Україною, що триває від 2014 року

Минулого року було дуже багато розмов про майбутнє загострення *конфлікту між росією та Україною, що триває від 2014 року*.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

конфлікт номер один у світі, який матиме і вже має глобальні наслідки для світової безпеки, політики, економіки, зміни культурно-ідеологічних трендів

«Перехід восьмирічної російсько-української війни в повномасштабну гарячу фазу став *конфліктом номер один у світі, який матиме і вже має глобальні наслідки для світової безпеки, політики, економіки, зміни культурно-ідеологічних трендів...*» – говорить експерт.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

кривавий геноцид українського народу нацистською росією

Цей *кривавий геноцид українського народу нацистською росією* можна порівняти з геноцидом євреїв під час Другої світової війни!

Заява Секретаріату Національної спілки письменників України щодо геноциду українського народу, влаштованого нацистською росією. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

кровопролитна російсько-українська війна

Минає шостий місяць *кровопролитної російсько-української війни*.

Жулинський М., Шевчук В. Плекаймо життєдайне надбання – українське і вселюдське!: Звернення до співгромадян і краян усього світу з нагоди 31-річниці відновлення незалежної держави України. *Слово Просвіти*. 2022. 26 серп.–07 верес. С. 3.

кульмінація титанічних змагань за нашу свободу та ідентичність

Російсько-українська війна стала *кульмінацією титанічних змагань за нашу свободу та ідентичність*.

Лиш боротись – значить жити – ці слова Івана Франка стали гаслом для нашої редакції із початком *повномасштабного ворожого вторгнення*. *Літературна Україна*. 2022. Жовт. С.1.

ліквідація України й кожного українця зокрема

[То буде не війна однієї країни із іншою, а стирання з лиця землі однієї країни іншою.] *Ліквідація України і кожного українця зокрема*.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

локальний конфлікт

Безушко С. Третя світова чи *локальний конфлікт*. Війна в Україні – це ...? *Zaxid.net*. 2022. 20 верес. URL: <https://zaxid.net/> (дата звернення: 27.09.2022).

лютневе вторгнення Росії в Україну

Після *лютневого вторгнення Росії в Україну* Євросоюз поставив перед собою завдання зменшити споживання російського газу на дві третини, тобто на 100 млрд куб м на рік.

Мірошниченко Б. «Мерзні, мерзні, вовчий хвіст». Не змерз. Як Путін програє газову війну. *Економічна правда*. 2023. 26 січ. . URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/26/696366/> (дата звернення: 26.01.2023).

магічне дзеркало, де раніше знайоме за книгами та фільмами стає по-справжньому близьким та живим

Повномасштабна агресія РФ проти України – це *магічне дзеркало, де раніше знайоме за книгами та фільмами стає по-справжньому близьким та живим*.

Дубинянський М. Дзеркало війни. *Українська правда*. 2023. 1 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/1/7369708/> (дата звернення: 01.10.2023).

масштабне військове протистояння

За неповні вісім місяців до *масштабного військового протистояння* звикла вся країна, а на зміну уявним перемогам України прийшли справжні та відчутні.

Дубинянський М. Як об-брехун і українська дилема. *Українська правда*. 2022. 22 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/22/7372926/> (дата звернення: 22.10.2022).

масштабна загарбницька війна

Столітній ювілей Радянського Союзу так і пройшов би абсолютно непоміченим, якби в лютому 2022 року Володимир Путін від розмов про «найбільшу геополітичну катастрофу ХХ століття» не перейшов би до *масштабної загарбницької війни*.

Портников В. Путін цього навіть не приховує. Про справжню мету війни та історичну Росію. *NEW VOICE*. 2023. 2 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/> (дата звернення: 02.01.2023).

найбільш трагічна екзистенціальна подія для України в її багатовіковій історії

Війна, що почалася 24 лютого 2022 р., на відміну від російсько-українського військового конфлікту середньої інтенсивності на Донбасі у 2004–2022 р., стала *найбільшою трагічною*

екзистенціальною подією для України в її багатовіковій історії, бо поставила питання про саме існування українського народу та його держави.

Щербак Ю. Війна і мор. *Слово Просвіти*. 2022. 23–30 черв. С. 1.

найбільша війну в Європі з 1945 року

Російський чиновник дев'яностих, який починав із носіння валіз за пітерським мером (Анатолієм Собчаком), і поступово зростав до прем'єр-міністра (Володимир Путін)]. І нарешті – біснுவатий фюрер ХХІ століття, що розв'язав *найбільшу війну в Європі з 1945 року* і загрожує всьому світу ядерним апокаліпсисом.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

«найбільший обов'язок і священна справа» кожного

Патріарх Кирило закликав росіян працювати разом, тому що «тоді у нас буде сила, якої будуть боятися ті, хто мріє погубити землю російську», і зазначив, що «захист батьківщини», як він називає війну в Україні, є *«найбільшим обов'язком і священною справою» кожного*.

Скаврон Б. Патріарх Кирило назвав війну в Україні *«святою справою»*. ТСН. 2023. 21 квіт. URL: <https://tsn.ua/svit/> (дата звернення: 12.09.2023).

найгірша війна в Європі за останні 80 років

«Результат – найгірша війна в Європі за останні 80 років....»

Борис Джонсон назвав умову, за якої не було б війни РФ в Україні. *Українська правда*. 2023. 31 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/01/31/7387225/> (дата звернення: 31.01.2023).

найзлочинніша в ХХІ столітті війна

Українство повстає проти *найзлочиннішої у ХХІ столітті війни* та найбрутальніших знущань над людьми і природою, що спричинені війною.

Жулинський М., Шевчук В. Плекаймо життєдайне надбання – українське і вселюдське!: Звернення до співгромадян і краян усього світу з нагоди 31-річниці відновлення незалежної держави України. *Слово Просвіти*. 2022. 26 серп.–07 верес. С. 3.

найкривавіша війна XXI століття

В умовах *найкривавішої війни XXI століття* Україна започатковує відлік новітнього історичного часу і закладає будову принципово нової архітектури світу.

Там само.

наслідок доморощеної Dolchstoßlegende

Російсько-українська війна стала *наслідком доморощеної Dolchstoßlegende*.

Дубинянський М. Ножем у спину. *Українська правда*. 2023. 13 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/13/7401981/> (дата звернення: 13.05.2023).

наслідок війн та експансії, які робила московія в Україні останні 400 років

[Рф віроломно 24 лютого 2022 року напала на Україну.] Це було ... *наслідком війн та експансії, які робила московія в Україні останні 400 років*.

Богущ Д. Війна «ї» проти «Z». *Українська правда. Блоги*. 2022. 2 серп. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/62e90b22ef178/> (дата звернення: 07.09. 2022).

наслідок духовної деградації всього російського суспільства, усіх народів, які поневолені росією

Вона [війна, яку розпочала росія] є *наслідком духовної деградації всього російського суспільства, всіх народів, які поневолені росією*.

натеперішня 28-ма російсько-українська війна

Спочатку схарактеризуємо *натеперішню 28-му російсько-українську війну*, яка уже триває 8 років і 5 місяців.

Лизанчук В. Якою має бути ваша і моя свобода?! *Слово Провісти*. 2022. 11–17 серп. С. 6.

національно-визвольна боротьба українського народу з одвічними ворогами за своє буття на Богом даній українській землі

...Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це ... *національно-визвольна боротьба українського народу з*

одвічними ворогами за своє буття на Богом даній українській землі...

Там само.

наш остаточний Майдан

Попадюк Ф.Романюк Р. Ця війна проти путіна – це *наш остаточний Майдан. Українська правда*. 2022. 29 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/podcast-klyati-pitannya/2022/03/29/7335436/> (дата звернення: 29.03.2022).

не війна однієї країни із іншою, а стирання з лиця землі однієї країни іншою

То буде не війна однієї країни із іншою, а стирання з лиця землі однієї країни іншою.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

не війна Путіна, а війна всіх росіян

«Це не війна Путіна, а війна всіх росіян» – ось головна теза, яку ми [українці] намагаємося донести до західного світу.

Дубинянський М. Вбити Путіна. *Українська правда*. 2023. 10 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/10/7405878/> (дата звернення: 30.06.2023).

не війна у словниковому розумінні, а геноцид

Я знав, що це буде не війна у словниковому розумінні, а геноцид.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

незаконна війна [Володимира] Путіна проти України

Байден: Ракетні удари продемонстрували жорстокість *незаконної війни [Володимира] Путіна проти України. Українська правда*. 2022. 10 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/10/10/7371301/> (дата звернення: 10.10.2022).

несправедлива, загарбницька війна, що фактично вилилася в безглузде вбивство беззбройних цивільних українців

Однією з головних ментальних проблем, на які натрапило українське суспільство після початку повномасштабного кремлівського вторгнення 24 лютого 2022 року, є ставлення до росіян, які виявляють відкритий протест проти *несправедливої, загарбницької війни, що фактично вилилася в безглузде вбивство беззбройних цивільних українців*.

Кисельов Ю. «Хорошие русские»: хто вони? *Слово Просвіти*. 2022. 04–10 серп. С. 5.

неспровокована та невинувачена війна проти України

«З 24 лютого Сполучені Штати та решта світу знали, що “спеціальна військова операція” Путіна була *неспровокованою та невинуваченою війною проти України...*» – йдеться в коментарі представника Держдепу.

Українські новини. 2022. 22 груд. URL: <https://ukranews.com/ua/news/903693> (дата звернення: 22.12.2022).

неспровокована та невинувачена агресивна війна Росії проти України

Ми [президенти України, Єврокомісії та Європейської ради] зібралися сьогодні (у Києві) під час триваючої *неспровокованої та невинуваченої агресивної війни Росії проти України*.

Від звільнення Криму до шляху в ЄС. Пояснюємо суть рішення саміту Україна-ЄС. *Європейська правда*. 2023. 3 лют. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/02/3/7155480/> (дата звернення: 03.02.2023).

нинішня широкомасштабна агресія Російської Федерації проти України

Під час *нинішньої широкомасштабної агресії Російської Федерації проти України* загострилися дискусії про сутність поняття «свобода»...

Лизанчук В. Якою має бути ваша і моя свобода?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 6.

одкровення для поціновувачів політики «братніх народів»

Повномасштабне вторгнення РФ 2022 року стало *одкровенням для поціновувачів політики «братніх народів»*.

Мельников М. З часів Київської Русі і до сьогодні: скільки разів ми воювали з росіянами. *РБК–Україна*. 2022. 24 серп. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/> (дата звернення: 24.08.2022).

«освобождение України от нацистов»

Колосальна різниця: ідея війни в рашистських головах – фальшиве і всуціль брехливе *«освобождение України от нацистов»*.

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

особиста війна [Володимира] Путіна, у якій не можна винуватити росіян

Російські опозиціонери переконують Захід у тому, що напад на Україну – це *особиста війна [Володимира] Путіна, у якій не можна винуватити росіян*.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 2 11.2022).

остання антиколоніальна війна в Європі

[Адже насправді теперішня війна проти Росії – це, не більше, не менше, як чергова фаза протистояння, що розпочалося, коли після смерті Богдана Хмельницького Москва взяла курс на повну окупацію України.] Лише з цього погляду нинішня російсько-українська війна може бути потрактована в найбільш відповідний спосіб – як *остання антиколоніальна війна в Європі*.

Романюк Р. Віра Агеева: «Велика російська культура» – це міф, створений великими грошима. *Українська правда*. 2023. 12 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/11/12/7428378/> (дата звернення: 12.11.2023).

перша велика війна на Європейському континенті, яку не змогло зупинити світове співтовариство

Це *перша велика війна на Європейському континенті, яку не змогло зупинити світове співтовариство*.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

підступний віроломний напад РФ [Російської Федерації] на Україну

Ми, представники неурядових організацій, учасники круглого столу, присвяченого безпековій проблемі української нації та держави, усвідомлюючи всю критичність ситуації, яка склалася внаслідок *підступного віроломного нападу РФ [Російської Федерації] на Україну*, звертаємося до Президента України з вимогою негайного формування у світі антирашистської (антипутінської) коаліції задля порятунку української нації та світового правопорядку не лише шляхом оголошення [Володимира] Путіна – терористом №1, а Росії – державою, яка сприяє тероризму, не лише наданням Збройним Силам України летальної зброї, а й відкриттям широкого фронту протидії агресору, включаючи збройні сили інших держав, аби захистити світ, і Україну від ймовірної катастрофи.

Звернення до Президента України Володимира Зеленського.
Слово Просвіти. 2022. 04–10 серп. С. 1.

повномасштабна агресія

[Розв'язавши велику війну, кремлівський режим не лише створив об'єктивні передумови для деокупації Криму та Донбасу.] Ще важливіше те, що *повномасштабна агресія* змусила мільйони українців по-новому поглянути на втрачене 2014-го.

Дубинянський М. Остання надія Путіна. *Українська правда*. 2022. 3 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 03.12.2022).

повномасштабна війна

Десять місяців тому в наше життя увійшла *повномасштабна війна*.

Дубинянський М. Українська війна Z. *Українська правда*. 2022. 24 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/24/7381779/> (дата звернення: 24.12.2022).

повномасштабна війна з Москвою

Тепер, у розпал *повномасштабної війни з Москвою*, ситуація кардинально змінилася.

Дубинянський М. Остання надія Путіна. *Українська правда*. 2022. 3 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 03.12.2022).

повномасштабна війна з Росією

[«Що там по Білорусі?»] Це запитання з початку *повномасштабної війни з Росією* лунає ледь не в кожній розмові про перспективи розвитку бойових дій. І воно звучить не просто так.

Будерацький Є., Лукашова С. «Я не маю права вийти і сказати: друзі, тікайте». Голова Рівненщини Коваль про ймовірність наступу з Білорусі. *Українська правда*. 2022. 12 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/12/7380302/> (дата звернення: 20.12.2022).

повномасштабна війна проти українського народу

Не буде перебільшенням, коли б сказати: образ України упродовж останніх місяців сприймається у світі цілком інакше, ніж то було до лютого 2022 року, коли росія розпочала *повномасштабну війну проти українського народу*.

Дні української культури в Едінген-Неккаргаузен. *Літературна Україна*. 2022. Жовт. С.4.

повномасштабна війна Росії проти України

Розпочався 63-й день *повномасштабної війни Росії проти України*.

Війна в Україні. 63-й день. ОНЛАЙН. *Українська правда*. 2022. 27 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/27/7342316/> (дата звернення: 27.04.2022).

повномасштабна війна в Україні

65 день *повномасштабної війни в Україні*. Події ОНЛАЙН. *Українська правда*. 2022. 29 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/29/7342788/> (дата звернення: 17.02.2024).

повномасштабна військова агресія проти України

24 лютого 2022 р. Російська Федерація підступно, без формального оголошення розпочала *повномасштабну військову агресію проти України*.

Лист схвалений на засіданні Священного Синоду Православної Церкви України 27 липня 2022 р.

повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України

Триває повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України.

Ворог нарощує темпи проведення наступальної операції – Генштаб ЗСУ. *Mind*. 2022. 28 квіт.
URL: <https://mind.ua/news/20240476-vorog-naroshchue-tempi-provedennya-nastupalnoyi-operaciyi-genshtab-zsu> (дата звернення: 26.04.2022).

повномасштабна гаряча фаза

«Перехід восьмирічної російсько-української війни в *повномасштабну гарячу фазу* став конфліктом номер один у світі...» – говорить експерт.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

повномасштабна російська агресія

Повномасштабна російська агресія позбавила нас багато чого.

Дубінянський М. Остання надія Путіна. *Українська правда*. 2022. 3 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 03.12.2022).

повномасштабна російсько-українська війна

«...Три місяці *повномасштабної російсько-української війни* істотно вплинули на продовольчу безпеку, економічні ринки і будуть посилювати військові конфлікти...» – говорить експерт.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

повномасштабна російсько-українська війна

Нині, під час *повномасштабної російсько-української війни*, історія повторюється – росіяни вже вчинили величезну кількість злочинів та злочинів проти людства.

Букет Є. 1 вересня 1939 року розпочалася Друга світова війна. *Слово Просвіти*. 2022. 26 серп.–07 верес. С. 4.

повномасштабне вороже вторгнення

Адрішко О. Жовто-блакитна любов: роздуми над антологією. *Літературна Україна*. 2022. Жовт. С.4.

Лиш боротись – значить жити – ці слова Івана Франка стали гаслом для нашої редакції із початком *повномасштабного ворожого вторгнення*. *Літературна Україна*. 2022. Жовт. С.1.

повномасштабне вторгнення 2022 року

... *Повномасштабне вторгнення 2022 року* шокувало навіть людей з їхнім досвідом.

Бондарева Х. 5 шляхів допомогти українцям у часи війни: інструкція для ваших друзів-іноземців. *Європейська правда*. 2022. 14 лип. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/07/14/7143183/> (дата звернення: 12.08.2022).

повномасштабне вторгнення окупантів в Україну

Контрабандна пухлина. Як Росія краде військові технології та що з цим робити. Після *повномасштабного вторгнення окупантів в Україну* західний світ прагне позбавити агресора військових технологій. Чи вийде це в нього?

Мірошниченко Б. Контрабандна пухлина. Як Росія краде військові технології та що з цим робити. *Економічна правда*. 2022. 17 трав. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/05/17/687111/> (дата звернення: 17.02.2024).

повномасштабне вторгнення росії в суверенну незалежну Україну

Після *повномасштабного вторгнення росії в суверенну незалежну Україну* в нашому культурному просторі постало актуальне питання в доцільності вивчення творчості російських письменників в навчальних закладах України, функціонування музеїв таких письменників на території України, а також у перейменуванні вулиць на честь таких культурних діячів.

Спілка письменників ініціює закриття в Києві музею Булгакова. *Слово Просвіти*. 2022. 26 серп.–07 верес. С. 3.

повномасштабне вторгнення росії в Україну

Духовенство побачило в цьому [падінні хреста на одній із бань Софійського собору в Києві] ознаку майбутньої катастрофи, якою стало *повномасштабне вторгнення росії в Україну*.

Для чого росіянам кості Тамерлана та Богдана Хмельницького? Або «містичні знамення» і «наукові обґрунтування» російського вторгнення. *Слово Просвіти*. 2022. 18–24 серп. С. 7.

повномасштабне вторгнення росіян

Ще до *повномасштабного вторгнення росіян* донецький бізнесмен [Рінат Ахметов] втратив контроль над великою кількістю активів в металургії, енергетиці, нерухомості, телекомі, машинобудуванні та АПК.

Топалов М., Винокуров Я. Удар по імперії Ахметова: що втратив найбагатший українець з початку великої війни. *Українська правда*. 2022. 3 жовт. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/10/3/691942/> (дата звернення: 3.10.2022).

повномасштабне збройне вторгнення

Москві довелося вдатися до *повномасштабного збройного вторгнення*.

Дубинянський М. Диктатура мороку. *Українська правда*. 2022. 5 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/11/5/7374897/> (дата звернення: 02.12.2022).

повномасштабне кремлівське вторгнення 24 лютого 2022 року

Однією з головних ментальних проблем, на які натрапило українське суспільство після початку *повномасштабного кремлівського вторгнення 24 лютого 2022 року*, є ставлення до росіян, які виявляють відкритий протест проти несправедливої, загарбницької війни, що фактично вилилася в безглузде вбивство беззбройних цивільних українців.

Кисельов Ю. «Харошіє рускіє»: хто вони? *Слово Просвіти*. 2022. 4–10 серп. С. 5.

повномасштабний напад

Повномасштабний напад [росіяни] називають «спецоперацією».

Іванов М. Україна у великій війні: культура спротиву. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 2.

повномасштабний наступ Росії

Минуло вже 65 днів з початку *повномасштабного наступу Росії*.

65 день повномасштабної війни в Україні. Події ОНЛАЙН. *Українська правда*. 2022. 29 квіт. URL:

<https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/29/7342788/> (дата звернення: 17.05.2022).

«повторення гріха Каїна»

Православні богослови без вагань засудили братовбивчу війну проти України як *«повторення гріха Каїна»*.

Місту і світу: прощання з «руським міром». *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 2.

породження ідеології «руського міра»

Ця війна є *породженням ідеології «руського міра»*.

Митрополит Епіфаній. Борімося – поборемо! *Українська правда*. 2023. 16 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/16/7397972/> (дата звернення: 21.03.2023).

проблема всього світу

Нарешті світ починає розуміти, що вторгнення Росії в Україну – це ... *проблема всього світу*.

Казанський Д. Російську гадину треба розчавити, інакше у вир війни затягне не тільки Україну. *24 канал*. 2022. 26 трав. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 21.06.2022).

продовження війни, розпочатої в 2014 році

[Рф (Російська Федерація)віроломно 24 лютого 2022 року напала на Україну.] Це було *продовження війни, розпочатої в 2014 році*

...

Богуш Д. Війна «ї» проти «Z». *Українська правда. Блоги*. 2023. 2 серп. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/62e90b22ef178/> (дата звернення: 07.09. 2022).

продовження геноциду, тероризму, вишуканих тортур, які москалі застосовували проти бандерівців, національно свідомих українців у 1940–1950-х роках

Нинішня російська широкомасштабна військова агресія проти України – це *продовження геноциду, тероризму, вишуканих тортур, які москалі застосовували проти бандерівців, національно свідомих українців у 1940–1950-х роках*.

Лизанчук В. Що спільного між бандерівцями й азовцями?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 3.

путінська війна

Путінська війна в Україні дестабілізувала енергетичні ринки в усьому світі, – Сунак. *LB.ua*. 2022. 25 жовт. URL: <https://lb.ua/society/2022/10/25/533734> (дата звернення: 25.11.2022).

путінське повномасштабне вторгнення

Ці діячі – люди цілком розумні – прекрасно усвідомлюють, що *путінське повномасштабне вторгнення* стало точкою неповернення, за якою несприйняття, а часом й відверта ненависть українців до всього російського лише зростатимуть.

Кисельов Ю. «Харошие русские»: хто вони? *Слово Просвіти*. 2022. 04–10 серп. С. 5.

розгорнута [Володимиром] Путіним війну проти України

Розгорнуту [Володимиром] Путіним війну проти України вона [американська публіцистка Енн Епплбаум] вважає геноцидною війною на винищення, а самого російського лідера – найбільшим воєнним злочинцем ХХІ століття.

«Путін – найбільший воєнний злочинець ХХІ століття» – Епплбаум. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 18 верес. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-62825390> (дата звернення: 30.09.2022).

російська війна в Україні

Близький до російського президента Володимира Путіна олігарх та засновник ПВК Вагнера Євген Пригожин стає обличчям *російської війни в Україні*.

Засновник ПВК Вагнера стає обличчям російської війни проти України. *Еспресо*. 2022. 15 верес. URL: <https://espreso.tv/iswhhttps://www.pravda.com.ua/news/2022/08/30/7365444/> (дата звернення: 15.09.2022).

російська війна проти України

Засновник ПВК Вагнера стає обличчям *російської війни проти України*. *Еспресо*. 2022. 15 верес. URL: <https://espreso.tv/iswhhttps://www.pravda.com.ua/news/2022/08/30/7365444/> (дата звернення: 15.09.2022).

російська «спеціальна військова операція» в Україні

«Фінансист ПВК Вагнера Євген Пригожин стає обличчям російської “спеціальної військової операції” в Україні», – йдеться у звіті.

Засновник ПВК Вагнера стає обличчям російської війни проти України. *Еспресо*. 2022. 15 верес. URL: <https://espresso.tv/iswhttps://www.pravda.com.ua/news/2022/08/30/7365444/> (дата звернення: 15.09.2022).

російська спецоперація з розгрому неонацистів

Пряма мова [голови фракції «Справедливая Россия – За правду» в Держдумі РФ (Російської Федерації) Сергія] Миронова: «Повну безпеку громадян Росії й України може гарантувати лише успішне завершення *російської спецоперації з розгрому неонацистів*.

Карловський Д. У Держдумі РФ погрожують Україні ракетними ударами по штабах за обстріли прикордонних сіл. *Українська правда*. 2022. 18 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/18/7347060/> (дата звернення: 27.02.2024).

російська широкомасштабна військова агресія проти України

Нинішня *російська широкомасштабна військова агресія проти України* – це продовження геноциду, тероризму, вишуканих тортур, які москалі застосовували проти бандерівців, національно свідомих українців у 1940–1950-х роках.

Лизанчук В. Що спільного між бандерівцями й азовцями?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 3.

російське військове вторгнення в Україну

У перші дні *російського військового вторгнення в Україну* колони бронетехніки російської армії з метою оточити Київ дійшли до міст і населених пунктів столичного регіону, завдавши там значних руйнувань і людських жертв через постійні обстріли.

Росії озвучили нові плани щодо «спецоперації в Україні». *Радіо Свобода*. 2022. 22 квіт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-novi-planu-rf-viyna-v-ukrayini/31816072.html> (дата звернення: 22.04.2022).

російське вторгнення

А з початку *російського вторгнення* перейшов винятково на український головний сайт Маріуполя – 0629.

Зоц І. «Нашу мову не підробити...». *Слово Просвіти*. 2022. 18–24 серп. С. 7.

російсько-українська війна

А тепер цю нехитру істину підтверджує *російсько-українська війна*.

Дубинянський М. Диктатура мороку. *Українська правда*. 2022. 5 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/11/5/7374897/> (дата звернення: 02.12.2022).

російсько-українська війна

Нинішня *російсько-українська війна* – фінальний акт кількастолітнього екзистенційного, цивілізаційного і нещадного протистояння обох країн [України та Росії].

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

російсько-українська війна 2014–2022

Російсько-українська війна 2014–2022 [заголовок]

Московія проти України. Двобій на розвилках історії. Уклад.: О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт, Е. Г. Фісун. Полтава: «Полтавський літератор», 2022. С.204.

російсько-українська війна 2014-202... років

Заторкнуті тему білоруського феноменального «тихейшества» змушують заряснілі повідомлення експертів у чинах про невідворотність відкриття північного (білоруського) фронту *російсько-української війни 2014–202... років*.

Демиденко В. Про рубльову повію на трасі Варшава-москва. *Останній Бастіон*. 2023. 11 січ. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.01.2023).

російсько-українська війна 2022 року

У час *російсько-української війни 2022 року* я й мої ровесники, ті, хто дожив до цих днів, були занадто старими й немічними, яким уже ніхто не пропонував узяти до рук зброю.

Щербак Ю. Війна і мор. *Слово Просвіти*. 2022. 23–30 черв. С. 1.

російсько-український військовий конфлікт

[Російська влада, імовірно, планує зберегти вплив ПВК «Вагнер» у світі. Але з російсько-української війни «вагнерівців» хочуть витіснити.] Про це повідомляє у своєму традиційному щоденному огляді подій *російсько-українського військового конфлікту* американський Інститут вивчення війни (ISW). URL: <https://war.novyny.live/> (дата звернення: 14.02.2023).

Миленко В. Військові аналітики пояснили, що російська влада робитиме із ПВК «Вагнер» Пригожина. *Радіо Свобода*. 2023. 21 берез. URL: <https://www.radiosvoboda.org/> (дата звернення: 21.03.2023).

світова війна

... Війна, яка іде з Росією, – це насправді *світова війна*.

Мусаєва С. Віктор Ющенко: Я за колапс Росії молюся кожен день. *Українська правда*. 2022. 25 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/08/25/7364670/> (дата звернення: 25.08.2022).

«свята справа»

Скаврон Б. Патріарх Кирило назвав війну в Україні «*святою справою*». *ТСН*. 2023. 21 квіт. URL: <https://tsn.ua/svit/> (дата звернення: 12.09.2023).

священний конфлікт із сатаною

Заступник голови Радбезу Дмитро Медведєв назвав війну РФ [Російської Федерації] в Україні *священним конфліктом із сатаною*.

Капнік О. Медведєв назвав війну священним конфліктом: редактор The Insider порівняв режим Путіна з ІДІЛом. *ТСН*. 2022. 5 листоп. URL: <https://tsn.ua/politika/> (дата звернення: 05.11.2022).

серйозна перевірка для всіх інститутів західного світу

Безперечно, нинішня війна – *серйозна перевірка для всіх інститутів західного світу*.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

спецобсерація кацапів

Спецобсерація кацапів триває !!!

«Вагнерівці» зазнали великих втрат на Луганщині, між росіянами назріває конфлікт, – розвідка. *Патріоти України*. 2022. 18 лип. URL: <https://patrioty.org.ua/politic/> (дата звернення: 29.11.2022).

спецОБСЕРАЦІЯ росії

СпецОБСЕРАЦІЯ росії проходить по плану. *YouTube*. 2022. 9 лип. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=720kGlw2Tbw> (дата звернення: 29.01.2022).

«спецоперація в Україні»

У Росії заявили про нові плани під час другої фази «*спецоперації в Україні*» (так у Росії називають повномасштабне вторгнення).

Росії озвучили нові плани щодо «*спецоперації в Україні*». *Радіо Свобода*. 2022. 22 квіт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-novi-plany-rf-viyna-v-ukrayini/31816072.html> (дата звернення: 22.04.2022).

спільна війна росіян, у якій не можна звинувачувати одного [Володимира] Путіна

Українці доводять, що це *спільна війна росіян, у якій не можна звинувачувати одного [Володимира] Путіна*.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 02. 11.2022).

справжня війна

24 лютого 2022 року розпочалася *справжня війна*.

Бондарчук А. Аплодую ЗСУ і ... смерті загарбників. А ви? *Слово Просвіти*. 2022. 18–24 серп. С. 4.

стратегічна помилка [володимира] путіна

Війна росії проти України є *стратегічною помилкою... [володимира] путіна*.

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

стратегічний провал [володимира] путіна

Війна росії проти України є ... *стратегічним провалом [володимира] путіна*.

Там само.

терористична війна московських мутантів з усіма верствами українського народу – від немовлят до людей статечного віку

...Маємо усвідомити, що нинішня українсько-російська війна – це... *терористична війна московських мутантів з усіма верствами українського народу – від немовлят до людей статечного віку...*

Лизанчук В. Якою має бути ваша і моя свобода?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 6.

точка неповернення, за якою несприйняття, а часом й відверта ненависть українців до всього російського лише зростатимуть

Ці діячі – люди цілком розумні – прекрасно усвідомлюють, що путінське повномасштабне вторгнення стало *точкою неповернення, за якою несприйняття, а часом й відверта ненависть українців до всього російського лише зростатимуть.*

Кисельов Ю. «Хорошие русские»: хто вони? *Слово Просвіти*. 2022. 4–10 серп. С. 5.

третя світова

Безушко С. *Третя світова* чи локальний конфлікт. Війна в Україні – це ...? *Zaxid.net*. 2022. 20 верес. URL: <https://zaxid.net/> (дата звернення: 27.09.2022).

українська війна Z

Дубинянський М. *Українська війна Z. Українська правда*. 2022. 24 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/24/7381779/> (дата звернення: 24.12.2022).

українсько-російська війна

...Маємо усвідомити, що нинішня *українсько-російська війна* – це війна ... за особисту, родинну, суспільну, державну Свободу.

Лизанчук В. Якою має бути ваша і моя свобода?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 6.

фінальний акт кількастолітнього екзистенційного, цивілізаційного й нещадного протистояння обох країн [України та Росії]

Нинішня російсько-українська війна – *фінальний акт кількастолітнього екзистенційного, цивілізаційного і нещадного протистояння обох країн* [України та Росії].

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

«хрестовий похід» проти українських «нацистів»

Кремль веде *«хрестовий похід» проти українських «нацистів»*, знищуючи села, міста та мирних громадян.

Руденко Є. Головний рабин Моше Асман: Президент-єврей в Україні для Росії – як кістка у горлі. *Українська правда*. 2022. 02 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/2/7365744/> (дата звернення: 02.09.2022).

це не війна [Володимира] Путіна, це війна росіян

Це не війна [Володимира] Путіна, це війна росіян. Укрінформ. 2022. 23 серп. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3556045> (дата звернення: 27.11.2022).

чергова фаза протистояння, що розпочалося, коли після смерті Богдана Хмельницького Москва взяла курс на повну окупацію України

Адже насправді теперішня війна проти Росії – це, не більше, не менше, як *чергова фаза протистояння, що розпочалося, коли після смерті Богдана Хмельницького Москва взяла курс на повну окупацію України*.

Романюк Р. Віра Агеєва: «Велика російська культура» – це міф, створений великими грошима. *Українська правда*. 2023. 12 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/11/12/7428378/> (дата звернення: 12.11.2023).

черговий злочин, скоєний мозковськими людодідами

Стався *черговий злочин, скоєний мозковськими людодідами*.

Філіпчук Г. Воїни звияти та свободи. *Слово Просвіти*. 2022. 4–10 серп. С. 1.

Широка війна

Букет Є. «Сто днів *Широкої війни*». *Слово Просвіти*. 2023. 10–16 листоп. С. 3.

Широка війна з Росією

Немало автор наводить й історичних паралелей, адже для абсолютної більшості українських патріотів, які ... стояли біля витоків відновлення державної незалежності України, *Широка війна з росією* була лише питанням часу.

Букет Є. «Сто днів Широкої війни». *Слово Просвіти*. 2023. 10–16 листоп. С. 3.

широкомасштабна агресія рашистської шовіністичної орди

Передбачено, що дехто навіть почне балакати про версифікаторську прозорливість, посилячись на те, що поетичні одкровення з'явилися у книгах ще до початку *широкомасштабної агресії рашистської шовіністичної орди*.

Фарина І. Поетичні блискавиці пращі часу. *Літературна Україна*. 2022. Жовт. С.1.

широкомасштабна агресія РФ [Російської Федерації]

Протягом 373 доби *широкомасштабної агресії РФ* Сили оборони відбили понад 150 ворожих атак, – зведення ГШ ЗСУ. *Українські новини*. 2023. 4 берез. URL: <https://ukranews.com/ua/news/918812> (дата звернення: 04.03.2023).

широкомасштабна війна (2022–)

Широкомасштабна війна (2022–) [заголовок]

Московія проти України. Двобій на розвилках історії Уклад.: О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт, Е. Г. Фісун. Полтава: «Полтавський літератор», 2022. С.221.

широкомасштабна війна Російської Федерації проти України

У нинішніх умовах *широкомасштабної війни Російської Федерації проти України*, потужною складовою якої є інформаційно-психологічна агресія, і політики, і пересічні громадяни мають глибоко зрозуміти, що свобода слова як усвідомлена необхідність і відповідальність за свободу діяльності особливо взаємозв'язані, мають потужний вплив на суспільно-політичні процеси.

Лизанчук В. Якою має бути ваша і моя свобода?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 6.

широкомасштабна загарбницька війна російського режиму проти України

Український народ цього року переживає *широкомасштабну загарбницьку війну російського режиму проти України*.

Батіг М. Чому Україна знову стала жертвою насильства можновладців чужої країни, яку називають росія? *Нова зоря*. 2022. 4 серп. URL: <https://novazoria.com.ua/?p=14667> (дата звернення: 20.01.2023).

широкомасштабна збройна агресія російської федерації проти України

Розпочалася чотириста вісімдесят дев'ята доба *широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України*.

Оперативна інформація щодо російського вторгнення. Магнолія – ТВ. 2023. 27 черв. URL: <https://magnolia-tv.com/news/92296> <https://www.rbc.ua/rus/news/> (дата звернення: 27.06.2023).

«широкомасштабна операція»

Московія, за звичкою, брехливо називала війну *«широкомасштабною операцією»*.

Бондарчук А. Аплодую ЗСУ і ... смерті загарбників. А ви? *Слово Просвіти*. 2022. 18–24 серп. С. 4.

Широкомасштабна російська військова агресія проти України

Широкомасштабна російська військова агресія проти України призвела до початку масового відтоку з Росії іноземного бізнесу, який адекватно сприйняв запровадження антиросійських санкцій.

Наталуха Д. Що не так з виходом російського брата OLX з Росії. *Економічна правда*. 2022. 29 верес. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/29/692014/> (дата звернення: 25.10.2022).

шок для країни загалом і влади зокрема

Початок повномасштабної війни став без перебільшення *шоком для країни загалом і влади зокрема*.

Кравець Р. Воєнний Квартал. Хто тепер головний в оточенні Зеленського. *Українська правда*. 2022. 02 черв. URL: https://www.pravda.com.ua/authors/4f7cb6af00210/page_8/ (дата звернення: 02.06.2022).

ВСЕУКРАЇНЬСКА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «БАТЬКІВЩИНА»

головний опонент проросійської «Партії регіонів», яка потім сховалася за назвою ОПЗЖ [«Опозиційна платформа – За життя»]

Партія «Батьківщина» була й залишається *головним опонентом проросійської «Партії регіонів», яка потім сховалася за назвою ОПЗЖ [«Опозиційна платформа – За життя»]*...

Шумілін Олександр. «Батьківщина» і «Слуга народу» опублікували заяви щодо мандатів ОПЗЖ. *Українська правда*. 2023. 4 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/01/4/7383589/> (дата звернення: 04.01.2023).

ГАЗЕТА «ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА»

живе знамено українського культурного спротиву

Саме завдяки вам, дорогі читачі, у ці буремні часи, які можна без перебільшення назвати моментом народження нації, «Літературна Україна» продовжує залишатися *живим знаменом українського культурного спротиву*.

Лиш боротись – значить жити – ці слова Івана Франка стали гаслом для нашої редакції із початком повномасштабного ворожого вторгнення. *Літературна Україна*. 2022. Жовт. С.1.

ГАЗЕТА «УКРАЇНЬСКА ПРАВДА»

взірець незалежної журналістики в молодій незалежній країні

«Українська правда» мала стати *взірцем незалежної журналістики в молодій незалежній країні*.

Мусаєва С. Правду важко прийняти. Пам'яті Георгія Гонгадзе. *Українська правда*. 2023. 16 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/09/16/7420057/> (дата звернення: 16.09.2023).

ДЕНЬ РОСІЇ (ДЕРЖАВНЕ СВЯТО РОСІЇ, 12 ТРАВНЯ)

день тимчасово існуючої Росії

Пряма мова [Олексія] Данілова: «Попросив колег із відділу психологічного кризового менеджменту передати [Дмитрові] Медведеву, заразом “привітати” з *днем тимчасово існуючої Росії*».

Мазуренко А. Данілов закликає нарешті передати Медведеву гамівну сорочку. *Українська правда*. 2023. 12 черв. URL:

<https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/12/7406465/>
(дата звернення: 12.06.2023).

ДЕПУТАТСЬКА ФРАКЦІЯ «СЛУГА НАРОДУ»

покірна прислуга українофобів з Офісу Президента

Ось ця *покірна прислуга українофобів з Офісу Президента* [депутатська фракція «Слуга народу»] пропонує саджати українців до в'язниці терміном від 5 до 7 років із конфіскацією майна лише за криве слово в інтернеті.

«Слуги» Зеленського насаджують в Україні путінізм. *Останній Бастіон*. 2023. 22 квіт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 22.04. 2022).

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ [ДЕРЖСПЕЦЗВ'ЯЗКУ]

«гаманець і руки» Мінцифри [Міністерства цифрової трансформації України]

20 листопада ексзаступник міністра оборони Віталій Дейнега заявив на своїй сторінці у Facebook, що Держспецзв'язку – корупційна структура і є *«гаманцем і руками» Мінцифри*, очільник якого Михайло Федоров лобіює інтереси Держспецзв'язку в Офісі президента.

Звинувачення Дейнеги на адресу Федорова, Мінцифри та Держспецзв'язку – привід для перевірки – політолог. *NV NEV VOICE*. 2023. 23 листоп. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/> (дата звернення: 23.11.2023).

права рука і гаманець Мінцифри [Міністерства цифрової трансформації України]

[Напередодні вже колишній заступник міністра оборони Віталій Дейнега видав серйозний пост. Він пише, що його звільнення, за його інформацією, лобіював особисто міністр цифрової трансформації Михайло Федоров.] Далі про те, що саме ДССЗІ [Держспецзв'язку] – це *права рука і гаманець Мінцифри* [Міністерства цифрової трансформації України].

«Концентрація повноважень». Чому Дейнега «наїхав» на віцепрем'єра Федорова – Рейтерович. *NV NEV VOICE*. 2023. 23 листоп. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/> (дата звернення: 23.11.2023).

ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ 2024 РОКУ

бюджет війни

«[Деякі колеги вимагають в місті *бюджету війни*. В місті приймається київський міський бюджет. *Бюджет війни* має в державі бути... Ви хочете тут (у Києві) *бюджету війни*?] Державний бюджет зробіть *бюджетом війни*, а міста мають жити своїм життям».

Кізілов Є. Голова «Євросолідарності» у Київраді заявив, що столиці «*бюджет війни*» не треба. *Українська правда*. 2023. 14 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/12/14/7433120/> (дата звернення: 14.12.2023).

ДЕРЖАНИЙ ГЕРБ РОСІЇ

двоголова ворона

«*Двоголова ворона* у Криму». Карикатура у лондонському журналі «Панч», 29 вересня 1855 року. Французький та британський солдати дивляться, як тікає обскубаний російський двоголовий орел...» [напис під світлиною]

Шурхало Д. Удар по експорту: як встановлювали і обходили блокаду в роки Кримської війни. *Радіо Свобода*. 2023. 22 серп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 14.12.2023).

двоголова обскубана курка

Двоголова обскубана курка — саме це трапиться з орлом. Історія та постери Андрія Недзвецького. *Накипіло*. 2022. 19 квіт. URL: <https://nakipelo.ua/> (дата звернення: 23.12.2022).

двоголовий мутант

Яким же чином ці тіні *двоголового мутанта* [герба Росії] взаємодіють між собою?

Стусаненко М. Тіні *двоголового мутанта*. *Бандерівець*. 2022. 9 верес. URL: <https://nakipelo.ua/> (дата звернення: 23.12.2022).

двоголовий птах-мутант

Побавившись у комунізм, Москва знову вийшла на політичну арену світу під символом *двоголового птаха-мутанта* [герба Росії].

Там само.

обскубаний російський двоголовий орел

«Двоголова ворона у Криму». Карикатура у лондонському журналі «Панч», 29 вересня 1855 року. Французький та британський солдати дивляться, як тікає *обскубаний російський двоголовий орел...*» [напис під світлиною]

Шурхало Д. Удар по експорту: як встановлювали і обходили блокаду в роки Кримської війни. *Радіо Свобода*. 2023. 22 серп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 14.12.2023).

розтята на п'яльцях курка гриль

«Ленін з Миколою II плачуть»: у Луганську встановили «розтяту на п'яльцях курку гриль». Фотофакт. *OBOZREVATEL*. 2023. 10 черв.. URL: <https://incident.obozrevatel.com/ukr/crime/48712> (дата звернення: 10.06.2023).

ДОМОВЛЕНІСТЬ ПРО РОЗМІЩЕННЯ РОСІЄЮ ЯДЕРНОЇ ЗБРОЇ НА ТЕРИТОРІЇ БІЛОРУСІ

«ядерний папірець»

«Ядерний папірець» [підзаголовок]

Шевчук В. Невмілий ядерний блеф: як Росія та Білорусь знову шантажують Україну та НАТО. *Апостроф*. 2023. 26 трав. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2023-05-25/> (дата звернення: 25.05.2023).

ДОНЕЦЬК, ЛУГАНСЬК

відрізані скибки, про які краще забути

Мала гібридна війна 2014-2021 породила уявлення про Донецьк і Луганськ як про *відрізані скибки, про які краще забути*.

Дубинянський М. Остання надія Путіна. *Українська правда*. 2022. 3 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 03.12. 2022).

ДОНЕЧЧИНА

епіцентр божевілля окупантів

Донецчина залишається *епіцентром божевілля окупантів* – вони гинуть сотнями щоденно, – Зеленський. *Еспресо*. 2022. 7 листоп. URL: <https://espresso.tv/donechchina-zalishaetsya-epitsentrom-bozhevillya-okupantiv-voni-ginut-sotnyami-shchodenno-zelenskiy> (дата звернення: 08.11.2022).

епіцентр смертності окупантів

Президент України Володимир Зеленський заявив, що Донецчина залишається *епіцентром смертності окупантів*. Там само.

ДРОНИ

дрони-камікадзе

Перші *дрони-камікадзе* наші воїни приземлили у Харківській області.

Войтенков Н., Усік Ю. *Іранські «газонокозарки»* долетіли до Білої церкви: що розповідають очевидці. *5 канал*. 2022. 6 жовт. URL: <https://www.5.ua/amp/suspilstvo/> (дата звернення: 06.10.2022).

іранські «газонокозарки»

Войтенков Н., Усік Ю. *Іранські «газонокозарки»* долетіли до Білої церкви: що розповідають очевидці. *5 канал*. 2022. 6 жовт. URL: <https://www.5.ua/amp/suspilstvo/> (дата звернення: 06.10.2022).

літаючі смертоносні мопеди

Літаючі смертоносні мопеди. Звідки взяли іранські безпілотники «Шахеда» та «Мохаджери», як вони працюють та чим з ними боротися.

«Росія – це європейська «Хезболла»: Єрмак про важливість надання зброї Ізраїлем. *Радіо Свобода*. 2022. 20 жовт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news> (дата звернення: 31.10.2022).

«літаючі мопеди»

Рашисти перейшли на «літаючі мопеди» не просто так. *Gazeta.ua*. 2022. 20 жовт. URL: <https://gazeta.ua/blog/58114/> (дата звернення: 06.10.2022).

«номер один» сучасної війни

Дрони – «номер один» сучасної війни.

Кригель Д., Будерацький Є. Полковник Іван Павленко: Війна закінчиться, ми переможемо. Але війна в кіберпросторі не закінчиться ніколи. *Українська правда*. 2023. 12 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/12/7419381/> (дата звернення: 12.09.2023).

ЗАКОН № 5655 «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ СФЕРИ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

стратегічна поразка

«[Цей закон 5655 («Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності») перетворився вже на *стратегічну поразку...*» – говорить впливовий «слуга».

«Слуги» шукають нову голову. *LB.ua*. 2023. 7 груд. URL: <https://lb.ua/news/2023/12/07/587847> (дата звернення: 07.12.2023).

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ» ВІД 3 ЛИПНЯ 2012 РОКУ

грандіозна маніпуляція Кремля й регіоналів

Ця *грандіозна маніпуляція Кремля й регіоналів* [ухвалення Закону України «Про засади державної мовної політики» від 3 липня 2012 року] обернулася протестом – мовним майданом.

Павло Гриценко: Питання мови стало питанням вибору майбутнього шляху. *Україна молода*. 2022. 18 липня. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3812/164/167857/> (дата звернення: 18.07.2022).

продуманий і нахабний обман

Продуманий і нахабний обман [Закон України «Про засади державної мовної політики» від 3 липня 2012 року]: мовляв, хай буде українська як одна мова загальна, ніби «державна», але там, де є росіяни, там офіційною мовою буде й російська.

Там само.

спецоперація з демонтажу україноцентричної ідеї побудови незалежної України

Було зрозуміло, що це [ухвалення Закону України «Про засади державної мовної політики» від 3 липня 2012 року] *спецоперація з демонтажу україноцентричної ідеї побудови незалежної України*.

Там само.

ЗАКОНОПРОЄКТ «ПРО ЗАСТОСУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ»

безпрецедентна дискримінація українців у власній державі

[Виняткове застереження (в законопроекті «Про застосування англійської мови в Україні») викликає формулювання про «обов'язкове використання англійської мови в освітньому процесі для дітей раннього, молодшого та середнього дошкільного віку», що означає здійснення процесу виховання дітей чужою і далекою для них мовою.] Це *безпрецедентна дискримінація українців у власній державі!*

Фаріон І. Президент України в День КУ підклав «динаміт» під державний статус української мови. *Фермер Придніпров'я*. 2023. 9 лип. URL: <https://gazeta-fp.com.ua/news> (дата звернення: 09.07.2023).

динаміт для державного статусу української мови

Творці цього недолугого законопроекту, що є *динамітом для державного статусу української мови*, виправдують своє мовне угодовство (чи капітуляцію) інтегруванням України до Європи.

Там само.

недолугий законопроект

Творці цього *недолугого законопроекту* [«Про застосування англійської мови в Україні»] ... виправдують своє мовне угодовство (чи капітуляцію) інтегруванням України до Європи.

Там само.

новий валуєвський указ

Багаторічну системну українську працю з озвучення англomовних фільмів умент перекреслено *новим валуєвським указом*, зареєстрованим у День Конституції України [законопроектом «Про застосування англійської мови в Україні»].

Там само.

ЗАКОНОПРОЄКТ 8273 ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ»

закон «АнтиПушкін»

Крамар О. Депутати схвалили закон «АнтиПушкін»: він допоможе демонтувати пам'ятники, які стосуються росії або СРСР. *Громадське..* 2023. 3 трав. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 03.05.2023).

ЗАКОНОПРОЄКТ №10378 «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОКРЕМИХ ПИТАНЬ МОБІЛІЗАЦІЇ, ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ТА ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ»

нашумілий законопроект від уряду

Як виглядатиме мобілізація в Україні. Перекладаємо з бюрократичної мови на людську *нашумілий законопроект від уряду. Українська правда.* 2023. 26 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/26/7434695/> (дата звернення: 26.12.2023).

ЗАКОНОПРОЄКТ №8371 ПРО ЗАБОРОНУ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ РФ [РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ]

«божественна комедія»

[3 листопада закінчився термін подачі поправок до другого читання.] Тож у найближчі місяць-два у цій «*божественній комедії*» [ухваленні закону про заборону релігійних організацій, пов'язаних із РФ [Російською Федерацією] буде зіграно останні сцени.

Романюк Р. Закон Божий. Як і коли Рада хоче заборонити Московський патріархат. *Українська правда.* 2023. 6 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/11/6/7427351/> (дата звернення: 06.11.2023).

«церковний закон»

Вона [народна депутатка від партії «Голос» Юлія Клименко] була однією з тих депутатів, котрі 19 жовтня найбільше доклались до організації голосування «*церковного закону*».

Там само.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

радянський рудимент освіти

Михайло Федоров вважає, що заочна форма навчання – *радянський рудимент освіти*.

Давигора О. В Україні ліквідують заочну форму навчання: Федоров розповів про кардинальну реформу освіти. *УНІАН*. 2023. 23 жовт. URL: <https://www.unian.ua/society/> (дата звернення: 23.10.2023).

ЗБРОЙНІ СИЛИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

зборище карних злочинців у зеленому одязі

Якщо в росармії ще вціліли організми з якоюсь професійною гордістю, вони повинні здригнутися: офіційна формалізація ЗС РФ [Збройних сил Російської Федерації] як *зборища карних злочинців у зеленому одязі* тепер можна вважати відбулася.

Рубрика «Назустріч ювілею». 7 жовтня *бункерній істоті* виповниться 70 років, – Олексій Копитько. *UAinfo*. 2022. 17 верес. URL: <https://uainfo.org/blognews/1663331074> (дата звернення: 25.09.2022).

ЗБРОЯ

найкращий метод дипломатії у відносинах із Росією

Секретар Ради національної безпеки та оборони Олексій Данілов вважає, що зброя є *найкращим методом дипломатії у відносинах з Росією*.

Матяш Т. Найкращий спосіб дипломатичного спілкування з Росією – це зброя, – Данілов. *LB.ua*. 2023. 17 трав. URL: <https://lb.ua/society/2023/05/17/555725> (дата звернення: 17.05.2023).

найкращий спосіб дипломатичного спілкування з Росією

Матяш Т. *Найкращий спосіб дипломатичного спілкування з Росією* – це зброя, – Данілов. *LB.ua*. 2023. 17 трав. URL: https://lb.ua/society/2023/05/17/555725_ (дата звернення: 17.05.2023).

ЗВЕРТАННЯ «ВІЛЬНИЙ НАРОДЕ ВІЛЬНОЇ КРАЇНИ!» ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНЬСЬКОГО ДО СПІВВІТЧИЗНИКІВ

квінтесенція всього, що прозвучало в Україні за останній рік

[«Вільний народі вільної країни!» – після 24.02.2022 саме з цих слів починалися багато звернень президента [Володимира] Зеленського до співвітчизників.] І, мабуть, це *квінтесенція всього, що прозвучало в Україні за останній рік*.

Дубинянський М. Свобода велика і мала. *Українська правда*. 2023. 18 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/02/18/7389834/> (дата звернення: 18.02.2023).

ІМОВІРНИЙ НАСТУПУ РОСІЇ НА УКРАЇНУ

нова Чечня

[Прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон прокоментував ймовірний наступу Росії на Україну. Він спрогнозував катастрофічні наслідки для московських військ у разі вторгнення.] Це буде «*нова Чечня*».

Нова Чечня: прем'єр Британії Борис Джонсон оцінив можливе вторгнення російських військ в Україну. *ASPI news*. 2022. 24 січ. URL: <https://aspi.com.ua/news/politika/nova-chechnya-premer-britanii-boris-dzhonson-ociniv-mozhlive-vtorgnennya-rosiyskikh#gsc.tab=> (дата звернення: 10.03.2024).

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

«зелений» цирк на дроті

Дніпровська С. Перемога з чинним урядом неможлива, бо це – «*зелений*» цирк на дроті. *Останній Бастіон*. 2023. 30 трав. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.05.2023).

найбільш непомітний уряд за всю історію України

Кабінет Міністрів Дениса Шмигала жартома називають *найбільш непомітним урядом за всю історію України*.

Романюк Р., Кравець Р. Майже прострочені. Чи розженуть депутатів і чи замінять міністрів. *Українська правда*. 2023. 17 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/08/17/7415872/> (дата звернення: 17.08.2023).

«слуги неукраїнського народу»

[Психологічна стійкість і зрілість критично необхідні для нашої перемоги.] Дарма, що *«слугам неукраїнського народу»* [членам Кабінету Міністрів України] чхати на здоровий глузд.

Дніпровська С. Перемога з чинним урядом неможлива, бо це – *«зелений» цирк на дроті. Останній Бастіон*. 2023. 30 трав. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.05.2023).

КАХОВСЬКЕ ВОДОСХОВИЩЕ

велика могила для мільйонів живих істот

[Володимир] Зеленський наголосив, що Каховське водосховище «перетворене на *велику могилу для мільйонів живих істот*».

Зеленський розповів про наслідки екоциду після підриву Каховської ГЕС. *Високий Замок*. 2023.9 черв. URL: <https://wz.lviv.ua/news/491748> (дата звернення: 09.06.2023).

КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА ЛАВРА

агітаційний майданчик за «православного президента» [Віктора] Януковича

2004 року митрополит Павло перетворив КПЛ [Києво-Печерську лавру] на *агітаційний майданчик за «православного президента»* [Віктора] Януковича.

«Язичник у рясі»: кілька штрихів до портрета митрополита Павла Лебеда. *Lb.ua*. 2023. 28 лип. URL: https://lb.ua/blog/iieromonakh_lazar/567482 (дата звернення: 28.07.2022).

бізнес-проект «руського міра»

Крім того, за його словами [керівника Національного заповідника «Києво-Печерська лавра» Максима Остапенка], святиня українського православ'я та пам'ятка української духовності та культури перетворилася на *бізнес-проект «руського міра»*.

Кузьмін А. Вигнання бісів: коли УПЦ МП проженуть із двох Лавр: Проросійська церква не поспішає повертати українські. *Апостроф*. 2023. 16 трав. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/culture/2023-05-16/> (дата звернення: 16.05.2023).

велична духовна святиня

Ми мріяли про українську молитву в Києво-Печерській Лаврі та звільнення цієї *величної духовної святині* від монополії Московського патріархату...

Колаж: Андрій Калістратенко. Вірю в перемогу правди. Митрополит Епіфаній. *Українська правда*. 2023. 7 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/7/7383817/> (дата звернення: 08.01.2023).

головне гніздо колаборантів у серці нашої столиці

Луценко І. Києво-Печерська Лавра – *головне гніздо колаборантів у серці нашої столиці*. *Останній Бастіон*. 2022. 4 листоп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 08.11.2022).

єдина структура, яка збереглася і тепер допомагає відновити радянську імперію [Радянський Союз]

[Саме патріарх Кирило говорить про те, що розвал Радянського Союзу є теж для нього великою трагедією.] І хизувався, що Московський патріархат – це *єдина структура, яка збереглася і тепер допомагає відновити цю радянську імперію*.

Кошкіна С. Георгій Коваленко: «УПЦ МП – плоть від плоті, кров від крові радянського Московського патріархату з традиціями христочекізму». *Lb.ua*. 2023. 26 берез. URL: <https://lb.ua/society/2023/03/26/550014> (дата звернення: 26.05.2023).

місце, куди люди, прочани приходять для того, щоб помолитися Богові і попросити про щось преподобних отців, а не зустрітися з пропагандою «руського міра» чи з фактично бізнес-імперією владики Павла

...Українське суспільство бажає, щоб Лавра була Лаврою, *місцем, куди люди, прочани приходять для того, щоб помолитися Богові і попросити про щось преподобних отців, а не зустрітися з пропагандою «руського міра» чи з фактично бізнес-імперією владики Павла* [Лебеда].

Там само.

розсадник ідеології «русского міра»

Ми мріяли про українську молитву в Києво-Печерській Лаврі та звільнення цієї *величної духовної святині* від монополії

Московського патріархату, який перетворив її на *розсадник ідеології «руського міра»*.

Колаж: Андрій Калістратенко. Вірю в перемогу правди. Митрополит Епіфаній. *Українська правда*. 2023. 7 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/7/7383817/> (дата звернення: 08.01.2023).

русняве кубло

Як Київська Лавра перетворилась на *русняве кубло*. *Gazeta.ua*. 2022. 17 листоп. URL: <https://gazeta.ua/blog/58288/> (дата звернення: 18.11.2022).

КИРИЛИЧНА [ЛІТЕРА] «З»

однин із символів українського опору

За іронією долі, кирилична [літера] «З» могла б стати *одним із символів українського опору*.

Дубинянський М. Країна двох «З». *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03. 2023).

КИТАЙ

антагоніст США, який хоче перебрати на себе першість у тій чи іншій [тій] галузі

Про Китай часто говорять як про *антагоніста США, який хоче перебрати на себе першість у тій чи іншій галузі*.

Тепер Китай перший: як Пекін контролює виробництва акумуляторів для електромобілів. *Економічна правда*. 2023. 21 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/21/7407754/> (дата звернення: 21.06.2023).

КОЛИШНІЙ РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ

не фортеця, а щось на кшталт чорнобильського саркофага, усередині якого тривали реакції поділу, розкладу й відчуження

Великий могутній Радянський Союз виявився на пробу *не фортецею, а чимось на кшталт чорнобильського саркофага, всередині якого тривали реакції поділу, розкладу і відчуження...*

Гулик І. «Похабний» світ печерного імперця. *Високий Замок*. 2022. 19 лют. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/452666> (дата звернення: 19.02.2022).

КОМАНДА ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНЬСЬКОГО, СТИЛЬ КЕРІВНИТВА

владний бункер

Кравець Р. Романюк Р. *Владний бункер*. Як Зеленський керує країною за часів війни. *Українська правда*. 2022. 7 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/7/7337694/> (дата звернення: 16.05.2022).

КОНФЛІКТ МІЖ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРОМ ЗЕЛЕНЬСЬКИМ І ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧЕМ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ВАЛЕРІЄМ ЗАЛУЖНИМ

вигадки різного роду безуглих депутатів

Однак перед обличчям загрози, яка нависає над Україною, вкрай важливо точно розуміти, що між президентом і головою командувачем збройних сил України Валерієм Залужним насправді, а що є вигадками різного роду безуглих депутатів.

Романюк Р., Кравець Р. Війна проти політики. Що насправді відбувається між Зеленським і Залужним. *Українська правда*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/4/7431489/> (дата звернення: 30.12.2023).

війна проти політики

Романюк Р., Кравець Р. *Війна проти політики*. Що насправді відбувається між Зеленським і Залужним. *Українська правда*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/4/7431489/> (дата звернення: 30.12.2023).

кампанія з дискредитації [Валерія] Залужного

«...DFRLab і Verify дійшли висновку, що російські пропагандисти створили тисячі фейкових акаунтів, спрямованих на наклепи на [Олексія] Резнікова, і пов'язали ці зусилля з попередньою російською інформаційною кампанією з дискредитації [Валерія] Залужного на початку 2023 року», – йдеться у звіті [Лабораторії цифрових криміналістичних досліджень Атлантичної ради (DFRLab) і проєкті BBC Verify].

Кузнецова К. «Конфлікт» між Зеленським і Залужним: ISW розповіли про підступний план пропагандистів. *ТСН*. 2023. 17 груд. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/konflikt-mizh-zelenskim-i-zaluzhnim-isw-rozpovili-pro-pidstupniy-plan-propagandistiv-2473435.html> (дата звернення: 30.12.2023).

напруга між Верховним головнокомандувачем [Володимиром Зеленським] і Головнокомандувачем [Валерієм Залужним]

...*Напруга між Верховним головнокомандувачем [Володимиром Зеленським] і головнокомандувачем [Валерієм Залужним] за великим рахунком не може бути конфліктом в тій мірі, в якій не може бути конфлікт між підлеглими і його безпосереднім керівником, тому що сама робота цього підлеглого залежить від рішень його керівника.*

Напружені стосунки між Зеленським і Залужним: які причини і як це впливає на фронт. *Радіо Свобода*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 30.12.2023).

напруга між військовим і політичним керівництвом у Києві

Але саме цей візит [глави Пентагону Ллойда Остіна], за даними УП [Української правди], мимоволі став додатковим каталізатором *напруги між військовим і політичним керівництвом у Києві.*

Романюк Р., Кравець Р. Війна проти політики. Що насправді відбувається між Зеленським і Залужним. *Українська правда*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/4/7431489/> (дата звернення: 30.12.2023).

обличчя загрози, яка нависає над Україною

Однак перед *обличчям загрози, яка нависає над Україною*, вкрай важливо точно розуміти, що між президентом і головкомом відбувається насправді, а що є вигадками різного роду безглузхих депутатів.

Романюк Р., Кравець Р. Війна проти політики. Що насправді відбувається між Зеленським і Залужним. *Українська правда*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/4/7431489/> (дата звернення: 30.12.2023).

ознака того, що єдність зруйнована

Чи протистояння [Володимира] Зеленського і [Валерія] Залужного, про яке пишуть медіа і західні, і українські, це вже *ознака того, що єдність зруйнована?*

Напружені стосунки між Зеленським і Залужним: які причини і як це впливає на фронт. *Радіо Свобода*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 30.12.2023).

підступний план пропагандистів

Кузнецова К. «Конфлікт» між Зеленським і Залужним: ISW розповіли про *підступний план пропагандистів*. ТСН. 2023. 17 груд. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/konflikt-mizh-zelenskim-i-zaluzhnim-isw-rozpovili-pro-pidstupniy-plan-propagandistiv-2473435.html> (дата звернення: 30.12.2023).

протистояння [Володимира] Зеленського й [Валерія] Залужного

Чи *протистояння* [Володимира] *Зеленського* і [Валерія] *Залужного*, про яке пишуть медіа і західні, і українські, це вже ознака того, що єдність зруйнована?

Напружені стосунки між Зеленським і Залужним: які причини і як це впливає на фронт. *Радіо Свобода*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 30.12.2023).

робота на Кремль

[В останні тижні провідні світові ЗМІ на різний лад смакують деталі «конфлікту» між українським президентом і головою ЗСУ.] Банкова ж у відповідь клеймує всі такі заяви ... *«роботою на Кремль»*.

Романюк Р., Кравець Р. Війна проти політики. Що насправді відбувається між Зеленським і Залужним. *Українська правда*. 2023. 4 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/4/7431489/> (дата звернення: 30.12.2023).

російська ІПСО [інформаційно-психологічна операція]

[В останні тижні провідні світові ЗМІ на різний лад смакують деталі «конфлікту» між українським президентом і головою ЗСУ.] Банкова ж у відповідь клеймує всі такі заяви *«російським ІПСО [інформаційно-психологічна операція]»*...

Там само.

КОРУПЦІЯ

головна українська проблема

Корупція вважається *головною українською проблемою*...

Дубинянський М. Тренди, які ми обираємо. *Українська правда*. 2023. 2 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/2/7431270/> (дата звернення: 02.12.2023).

основна перешкода на шляху до перемоги

Корупція вважається ... *основною перешкодою на шляху до перемоги*.

Там само.

основна проблема України на шляху до ЄС [Європейського Союзу]

Сидоренко С. Міфологія хабарництва: чи справді корупція стала *основною проблемою України на шляху до ЄС [Європейського Союзу]*. *Європейська правда*. 2023. 11 груд. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/12/11/7175346/> (дата звернення: 11.12.2023).

КРИМ

вирішальна територія в цій війні

Жерновська Л. *Вирішальною територією в цій війні є Крим – Ходжес*. УНІАН. 2023. 30 січ. URL: <https://www.unian.ua/war/> (дата звернення: 30.01.2023).

потенційна мішень не тільки «Вагнера», але й України

...Крим стане *потенційною мішенню не тільки «Вагнера», але й України*.

«Вагнер» може атакувати кримський міст: Кремль готується до можливого теракту. *Рудана*. 2023. 3 лип. URL: <https://rudana.com.ua/news/> (дата звернення: 04.11.2023).

символ путінської безкарності

Закликати до відмови від окупованого Криму було незручно: цей територіальний трофей РФ [Російської Федерації] став *символом путінської безкарності...*

Дубинянський М. Остання надія Путіна. *Українська правда*. 2022. 3 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 03.12.2022).

символ українського приниження

Закликати до відмови від окупованого Криму було незручно: цей територіальний трофей РФ [Російської Федерації] став *символом ... українського приниження*.

Там само.

стратегічно важливий регіон як для НАТО, так і для України

[Конкретні частини української території, які все ще перебувають під російською окупацією, є важливими для довгострокової життєздатності незалежної України.] Зокрема, *стратегічно важливий регіон як для НАТО, так і для України* – це Крим.

Путін не відступить і використає припинення вогню для підготовки до наступу. *Українська правда*. 2022. 17 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/10/17/7372222/> (дата звернення: 17.10.2022).

територіальний трофей РФ [Російської Федерації]

Закликати до відмови від окупованого Криму було незручно: цей *територіальний трофей РФ* [Російської Федерації] став символом путінської безкарності та українського приниження.

Дубінянський М. Остання надія Путіна. *Українська правда*. 2022. 3 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 03.12.2022).

територія, життєво важлива для російського військового потенціалу в Україні

Новий етап війни може перенести боротьбу на *територію, життєво важливу для російського військового потенціалу в Україні* та яку цінує російський президент володимир путін – Крим.

Свиридюк Ю. Вирішальною територією для цієї війни є Крим – Ходжес. *Українські національні новини*. 2023. 30 січ. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/2013388> (дата звернення: 30.01.2023).

КРИМСЬКИЙ МІСТ

найбажаніша ціль ЗСУ [Збройних сил України]

Кримський міст – *найбажаніша ціль ЗСУ?* YouTube. 2023. 23 серп. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=uuN15EaYol4> (дата звернення: 03.11.2023).

КРИМСЬКОТАТАРСЬКИЙ ПРАПОР

символ спротиву [Кримського] півострова з 2014 року

Ташева розповіла про кримськотатарський прапор – *символ спротиву півострова з 2014 року*. *Укрінформ*. 2023. 22 черв. URL:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-crimea/3726509> (дата звернення: 25.06.2023).

КУЛЬТУРА

соціальний клей, який скріплює наше суспільство й робить його відмінним від інших

Дорошенко К. «Культура – соціальний клей, який скріплює наше суспільство і робить його відмінним від інших». Про культуру в українських масмедіях. *Українська правда*. 2023. 21 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/5dd2899f869d4/2023/08/21/7416483/> (дата звернення: 21.08.2023).

ЛАТИНСЬКА ЛІТЕРА «Z»

основний символ російської армії в цій війні

Чомусь в 2022 році [володимир] путін звернувся до не дуже якісних політтехнологів, які йому *основним символом російської армії в цій війні* – зробили останню латинську літеру «Z».

Богуш Д. Війна «І» проти «Z». *Українська правда. Блоги*. 2022. 2 серп. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/62e90b22ef178/> (дата звернення: 07.09. 2022).

символ агресії Росії проти України

Літера «Z», яка стала *символом агресії Росії проти України*, на знищеному ЗСУ російському бронетранспортері біля Кутузівки, що на північ від Харкова, 13 травня 2022 року [заголовок]

Хотин Р. І, І, І... Українське підпілля літерою «І» бореться з Росією на окупованих територіях. *Радіо Свобода*. 2022. 15 жовт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 15.10. 2022).

символ російської воєнної агресії проти України

2022 року латинська «Z» стала *символом російської воєнної агресії проти України*.

Дубинянський М. Країна двох «З». *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03. 2023).

ЛІТЕРА Ї

бренд у прямому сенсі цього слова

«[Там, де літера «Ї» – там Україна!] Це як тавро, Ї перетворюється на *бренд у прямому сенсі цього слова*, – зазначає письменник Капранов.

Хотин Р. Ї, І, Ї... Українське підпілля літерою «Ї» бореться з Росією на окупованих територіях. *Радіо Свобода*. 2022. 15 жовт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 05.12. 2022).

ефективна зброя, яку українці будуть використовувати, можливо, завжди як символ самоствердження

«[Ми здогадалися майже 40 років використати букву «Ї» в боротьбі ще з Радянським Союзом, а нині люди в Маріуполі як знак протесту проти теперішньої окупаційної адміністрації малюють цю букву «Ї» на тротуарах чи парканах.] Це означає, що це *ефективна зброя, яку українці будуть використовувати, можливо, завжди як символ самоствердження*», – каже Тарас Возняк в інтерв'ю Радіо Свобода.

Там само.

знак незалежності та спротиву

«Ї» стала *знаком незалежності та спротиву*.

Мигаль М. В окупованому Маріуполі партизани малюють літеру «Ї» як символ спротиву (фото). *Главком*. 2022. 5 верес. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 05.09. 2022).

знак протесту проти теперішньої окупаційної адміністрації

«Ми здогадалися майже 40 років використати букву «Ї» в боротьбі ще з Радянським Союзом, а нині люди в Маріуполі як *знак протесту проти теперішньої окупаційної адміністрації* малюють цю букву «Ї» на тротуарах чи парканах...» – каже Тарас Возняк в інтерв'ю Радіо Свобода.

Хотин Р. Ї, І, Ї... Українське підпілля літерою «Ї» бореться з Росією на окупованих територіях. *Радіо Свобода*. 2022. 15 жовт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 05.12. 2022).

символ надії

На окупованих російськими військами територіях України підпільний рух опору почав використовувати літеру «ї» як ... *символ надії...*

Мигаль М. В окупованому Маріуполі партизани малюють літеру «ї» як символ спротиву (фото). *Главком*. 2022. 5 верес. . URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 05.09. 2022).

символ спротиву

Мигаль М. В окупованому Маріуполі партизани малюють літеру «ї» як *символ спротиву* (фото). *Главком*. 2022. 5 верес. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/> (дата звернення: 05.09. 2022).

символ спротиву окупантам

На окупованих російськими військами територіях України підпільний рух опору почав використовувати літеру «ї» як *символ спротиву окупантам...*

Там само.

символ спротиву окупації

Чому саме її [літеру ї] обрано за *символ спротиву окупації?*

Хотин Р. Ї, ї, ї... Українське підпілля літерою «ї» бореться з Росією на окупованих територіях. *Радіо Свобода*. 2022. 15 жовт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 05.12. 2022).

частина нашого спротиву

І зараз росіяни розуміють, що це [використання літери ї] є *частиною нашого спротиву*.

Там само.

чудовий приклад спротиву

«Літера «ї» є *чудовим прикладом спротиву*.

Там само.

МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ «АЗОВСТАЛЬ» (М. МАРІУПОЛЬ)

справжня фортеця

На *справжню фортецю* перетворився металургійний комбінат «Азовсталь», де від російських снарядів ховалися і захисники, і мирні мешканці міста.

Історії та герої у текстах «Української правди» 2022 року.
Українська правда. 2023. 5 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/5/7383359/> (дата звернення: 05.01.2023).

МІНІСТЕРСТВО З ПИТАНЬ СТРАТЕГІЧНИХ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ [МІНСТРАТЕГПРОМ]

мертвонароджений стратпром

Мертвонароджений стратпром [Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України] [підзаголовок]

Міністерство стратегічної порожнечі. Чому Олександру Камишину час у відставку? *Народна правда*. 2023. 9 черв. URL: <https://narodna-pravda.ua/2023/06/09/> (дата звернення: 10.06.2023).

Міністерство стратегічної порожнечі

Міністерство стратегічної порожнечі. Чому Олександру Камишину час у відставку? *Народна правда*. 2023. 9 черв. URL: <https://narodna-pravda.ua/2023/06/09/> (дата звернення: 10.06.2023).

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

міністерство вбивств

Як *міністерство вбивств* з телеекранів бреше про свої перемоги в Україні. *АрміяInform*. 2022. 5 лип. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/07/05/> (дата звернення: 11.09.2022).

міністерство вбивств рф [російської федерації]

Журналісти-розслідувачі при цьому наголошують, що, за інформацією українського Генштабу, російські втрати, які видає *міністерство вбивств рф* [російської федерації], також «здаються неправдоподібними».

Як *міністерство вбивств* з телеекранів бреше про свої перемоги в Україні. *АрміяInform*. 2022. 5 лип. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/07/05/> (дата звернення: 11.09.2022).

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

величезна машина, де більша частина колективу є людьми передпенсійного віку

«Міністерство оборони – це *величезна машина, де більша частина колективу є людьми передпенсійного віку...*» – пояснювали вагання розвідника [Кирила Буданова]

високопоставлені джерела УП [Української правди] в силових відомствах.

Романюк Р., Кравець Р. Четвертий міністр оборони Зеленського. Чому президент міняє Резнікова на Умерова. *Українська правда*. 2023. 6 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/6/7418602/> (дата звернення: 06.09.2023).

зашторена з усіх боків кімната, у якій сидить сивий волохатий звір

Романюк Р. Міноборони нагадує *зашторену з усіх боків кімнату, в якій сидить сивий волохатий звір* – голова антикорради МОУ. *Українська правда*. 2023. 13 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/13/7406570/> (дата звернення: 13.06.2023).

Міністерство перемоги

Калетник Д. *Міністерство перемоги*. *Українська правда*. 2023. 13 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/09/13/7419613/> (дата звернення: 14.09.2023).

Міністерство поразки

Берлінська М. *Міністерство поразки*. *Українська правда*. 2023. 14 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/08/14/7415479/> (дата звернення: 16.08.2023).

Міністерство технологічної поразки

Міністерство технологічної поразки [Міністерство оборони України] [підзаголовок]

Там само.

МІНІСТЕРСТВО У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ

«потьомкінське село» в сучасній Україні

Міністерство у справах ветеранів [України] – це *«потьомкінське село» в сучасній Україні*.

Плачинда Г. Мінветеранів — «потьомкінське село» сьогоднішньої України. *Громадське*. 2023. 18 квіт. URL: <https://hromadske.ua/posts/https://narodna-pravda.ua/2023/06/09/> (дата звернення: 10.06.2023).

«потьомкінське село» сьогоднішньої України

Плачинда Г. Мінветеранів — *«потьомкінське село» сьогоднішньої України. Громадське*. 2023. 18 квіт. URL: <https://hromadske.ua/posts/https://narodna-pravda.ua/2023/06/09/> (дата звернення: 10.06.2023).

МІНІСТЕРСТВО ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Мінцифра

[Напередодні вже колишній заступник міністра оборони Віталій Дейнега видав серйозний пост. Він пише, що його звільнення, за його інформацією, лобіював особисто міністр цифрової трансформації Михайло Федоров.] Далі про те, що саме ДССЗІ [Держспецзв'язку] — це права рука і гаманець *Мінцифри* [Міністерства цифрової трансформації України].

«Концентрація повноважень». Чому Дейнега «наїхав» на віцепрем'єра Федорова — Рейтерович. *NV NEV VOICE*. 2023. 23 листоп. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/> (дата звернення: 23.11.2023).

МІСТА БУЧА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, ІРПІНЬ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

вічне тавро для путіна та росії

Завдяки могутній інформаційній хвилі українських і західних ЗМІ, Буча, Ірпінь, Маріуполь стали *вічним тавром для путіна та росії*.

Щербак Ю. Війна і мор. *Слово Просвіти*. 2022. 23–30 черв. С. 1.

МІСТА РІВНЕ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ТЕРНОПІЛЬ, ВІННИЦЯ

ті, хто став прихистком для мільйонів українців

Ті, хто став прихистком для мільйонів українців: це Рівне, Івано-Франківськ, Тернопіль, Вінниця.

2023 — це рік перемоги, — історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє*. 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

МІСТО АВДІЇВКА ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

місто вічного вогню

Кириленко О., Ларін Д. Оборона *міста вічного вогню* очима піхоти. Репортаж з окопів поблизу Авдіївки. *Українська правда*.

2023. 20 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/20/7394127/> (дата звернення: 20.03.2023).

прифронтове місто з великою промисловою зоною в десяти кілометрах від окупованого Донецька

Ось уже понад місяць російська АрміяInform не полишає спроб отримати контроль над Авдіївкою, *прифронтовим містом з великою промисловою зоною в десяти кілометрах від окупованого Донецька*.

Кириленко О. Масштабні наступи з флангів, плани з оточення АХЗ та фактор Донецька – що відбувається довкола Авдіївки. Аудіоверсія. *Українська правда*. 2023. 2 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/631c85d5ed190/2023/11/19/7429414/> (дата звернення: 19.11.2023).

ще міцніший горішок, ніж Бахмут

«[Зараз у них новий фетиш: вони бачать якесь вікно можливостей щодо отримання результату в районі Авдіївки. Ну, це нерозумно, скажу відразу]. Авдіївка – це ще *міцніший горішок, ніж Бахмут*....» – заявив Олександр Коваленко.

«Вугледарський м'ясник» виявився боягузом: чому російський генерал Мурадов може позбутися своєї посади (ВІДЕО). *FRIEEDOM*. 2023. 28 берез. URL: <https://uatv.ua/uk/vugledarskyj-m-yasnyk-vyyavyysya-boyaguzom-chomu-rosijskyj-general-muradov-mozhe-pozbutysya-svoyeyi-posady-video/> (дата звернення: 03.06.2023).

МІСТО БАХМУТ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

головний напрямок наступу російської армії при спробах просування на Слов'янськ та Краматорськ

Після того, як військам РФ [Російської Федерації] вдалося взяти Северодонецьк та Лисичанськ на початку літа, Бахмут став *головним напрямком наступу російської армії при спробах просування на Слов'янськ та Краматорськ*.

Морфінов С. Чому Бахмут став Сталінградом для росіян і вони за будь-яку ціну хочуть його взяти. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 30 листоп. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-63805471> (дата звернення: 30.11.2022).

другий Маріуполь

Верещагіна М. Росіяни перетворюють Бахмут на *другий Маріуполь*: як ЗСУ тримають оборону. *Факти*. 2022. 20 груд. URL: <https://fakty.com.ua/ua/videos/> (дата звернення: 19.12.2022).

епіцентр справжнього «пекла»

Епіцентром справжнього «пекла» став Бахмут.

Пришляк Н. РФ обстріляла з РСЗВ Курахове на Донеччині: загинули восьмеро цивільних (фото, відео). *УНІАН*. 2022. 7 груд. URL: <https://www.unian.ua/war/> (дата звернення: 17.12.2022).

місто, що стримує війська [Володимира] Путіна

Герін О. *Місто, що стримує війська Путіна*. Як живе понівечений війною Бахмут. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 30 листоп. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-> (дата звернення: 30.11.2022).

найгарячіша точка східного фронту

Найгарячішою точкою східного фронту вже довго залишається Бахмут Донецької області, який щодня штурмують рашисти.

Верещагіна М. Росіяни перетворюють Бахмут на *другий Маріуполь*: як ЗСУ тримають оборону. *Факти*. 2022. 20 груд. URL: <https://fakty.com.ua/ua/videos/> (дата звернення: 19.12.2022).

нескорене місто

По *нескореному місту* [Бахмуту] російські окупанти б'ють прямим наведенням з артилерії, закидають бомбами і ракетами, знищуючи цілі райони.

Там само.

новий Сталінград

– Паралелі цієї війни з подіями минулих війн, на кшталт «Бахмут – *новий Сталінград*», «Путін – новий Гітлер», не допомагають зрозуміти, що насправді відбувається тут і зараз?

Кригель М. Історик Сергій Плохій: Президент – єврей і міністр оборони – кримський татарин, ось такий дивний «нацизм» в Україні. *Українська правда*. 2023. 5 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/10/5/7422687/> (дата звернення: 05.10.2023).

синонім до слова «пекло»

Бахмут – невелике місто на Донбасі, яке останніми місяцями стало синонімом до слова «пекло».

Історії та герої у текстах «Української правди» 2022 року. *Українська правда*. 2023. 5 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/5/7383359/> (дата звернення: 05.01.2023).

Сталінград, але навпаки

Чому Бахмут – це як *Сталінград, але навпаки*. Пояснення полковника ЗСУ. *НТА*. 2023. 21 трав. URL: <https://www.nta.ua/> (дата звернення: 21.05.2023).

Сталінград для росіян

Морфінов С. Чому Бахмут став *Сталінградом для росіян* і вони за будь-яку ціну хочуть його взяти. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 30 листоп. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-63805471> (дата звернення: 30.11.2022).

МІСТО ВІДЕНЬ

не перше, але й не друге улюблене місце для українських втіснених

Австрійська столиця Відень – це *не перше, але й не друге улюблене місце для українських втіснених*.

Ткач М. Батальйон Відень. *Українська правда*. 2022. 22 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/22/7368522/> (дата звернення: 03.11.2022).

МІСТО ГОСТОМЕЛЬ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

одна з «точок входу» для нападу росіян на Київ

Гостомель, в якому він [Олександр Михед] жив із дружиною, став *однією з «точок входу» для нападу росіян на Київ*.

Будерацький Є., Попадак Ф. Олександр Михед: Мені приємно уявляти Росію як територію від 30 до 70 окремих боліт, які гризуться між собою. *Українська правда*. 2022. 2 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/11/2/7374661/> (дата звернення: 02.11.2022).

МІСТО ГУЛЯЙПОЛЕ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

місто-привид

Місто-привид! YouTube. 2023. 7 жовт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=63UGU9KR20s> (дата звернення: 08.10. 2023).

МІСТО ДНІПРО

опора й надійний тил нашого фронту

[Дніпро.] *Опора й надійний тил нашого фронту.* 2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє.* 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

МІСТО ЗВЯГЕЛЬ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

місто Лесі Українки та Валерія Залужного

Руденко Є., Мазилюк Н., Будерацький Є. Фортеця Звягель. Як *місто Лесі Українки та Валерія Залужного* повертає своє. *Українська правда.* 2023. 22 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/22/7434075/> (дата звернення: 22.12.2023).

МІСТО ІЗЮМ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

база для постачання військ

Ворог [російські окупанти] використав пункт [місто Ізюм як базу для постачання військ...

Ізюм, Куп'янськ та вихід на кордони з РФ: які міста ЗСУ відвоювали за вихідні (фото). *Фокус.* 2022. 12 верес. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/528891> (дата звернення: 12.09.2022).

кілька «бородюнок» із точки зору руйнувань і, як мінімум, дві «бучі» з точки зору кількості жертв серед цивільного населення

Місто Ізюм у Харківській області після окупантів – це *кілька «бородюнок» з точки зору руйнувань і, як мінімум, дві «бучі» з точки зору кількості жертв серед цивільного населення.*

Міноборони про наслідки окупації Ізюму: дві Бучі та кілька Бородюнок. *Апостроф.* 2022. 15 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/2022-09-15/> (дата звернення: 15.09.2022).

дві Бучі та кілька Бородянок

Міноборони про наслідки окупації Ізюму: *дві Бучі та кілька Бородянок*. *Апостроф*. 2022. 15 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/2022-09-15/> (дата звернення: 15.09.2022).

МІСТО КИЇВ

безтурботне тилове місто, яке майже забуло про війну

У квітні [2023 року] Київ вважався *безтурботним тиловим містом, яке майже забуло про війну*.

Дубинянський М. Наш паризький тил. *Українська правда*. 2023. 3 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/3/7404953/> (дата звернення: 03.06.2023).

надмогильна плита Москви

Яке чудове визначення – «Київ – *надмогильна плита Москви*», «треба нарешті скинути з себе цей могильний камінь, що видається, як рятівний амулет».

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

наш паризький тил

Дубинянський М. *Наш паризький тил*. *Українська правда*. 2023. 3 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/3/7404953/> (дата звернення: 03.06.2023).

пріоритетна ціль для ворога

Київ залишається *пріоритетною ціллю для ворога*.

Тищенко К. Арахамія дав Кличкові тиждень на «виправлення помилок» із «Пунктами незламності». *Українська правда*. 2022. 27 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/11/27/7378223/> (дата звернення: 27.11.2022).

пріоритетна ціль, яку ворог атакує чи не щоночі

У травні [2023 року] він [Київ] звик до нової-старої ролі – *пріоритетної цілі, яку ворог атакує чи не щоночі*.

Дубинянський М. Наш паризький тил. *Українська правда*. 2023. 3 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/3/7404953/> (дата звернення: 03.06.2023).

сакральна ціль для путінського режиму

Київ став *сакральною ціллю для путінського режиму*, у росіян ще є ракети для атак на столицю – ГУР. *NW NEW VOIGE*. 2023. 8 черв. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/dani-rozvidki> (дата звернення: 08.06.2023).

символ опору російській агресії

...Українська столиця стала *символом опору російській агресії*.

Погоріла Н. Словник Collins обрав головне слово 2022 року: воно відображає те, що зараз відбувається. *УНІАН*. 2022. 2 листоп. URL: <https://www.unian.ua/world> (дата звернення: 24.03.2022).

МІСТО КРЕМІННА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

новий другий Бахмут

Тепер, здається, на фронті *новий «другий Бахмут»* – Кременна на Луганщині, де війська РФ намагаються прориватися у бік Лиману та Куп'янська.

Нова загроза. Під Кременною розгорнулись важкі бої – Росія готує прорив? *Радіо Свобода*. 2023. 14 квіт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 15.04.2023).

МІСТО МАР'ІНКА ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

місто, якого нема

Кригель М. Нуль осіб. Як Мар'їнка стала *містом, якого нема*. *Українська правда*. 2023. 27 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/27/7395168/> <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/24/7394939/> (дата звернення: 27.03.2023).

МІСТО МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

друге Алеппо

Багданьок О. «Маріуполь – це *друге Алеппо*» – глава МЗС Франції Жан-Ів Ле Дріан. *Суспільне новини*. 2022. 28 берез. URL: <https://suspilne.media/222319-mariupol-ce-drugie-aleppo-glava-mzs-francii-zan-iv-le-drian/> (дата звернення: 29.03.2024).

оточене й обстрілюване росіянами пекло

Їхати в місто Марії [Маріуполь], яке за кілька тижнів великої війни [2022–2023 рр.] перетворилося на *оточене й*

обстрілюване росіянами пекло, було його [повного кавалера ордена «За мужність» Артема Дибленка] вибором.

Кириленко О. «Ми не хотіли швидкої смерті, ми хотіли забрати з собою побільше росіян», – оборонець Маріуполя Артем Дибленко. *Українська правда*. 2023. 25 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/10/25/7425576/> (дата звернення: 25.10.2023).

символом нескореності

За два місяці повномасштабного вторгнення Росії в Україну Маріуполь став *символом нескореності*.

Про що розповідали «Редіс» Прокопенко, Буданов, Порошенко та Тихановська «Українській правді» 2022 року. *Українська правда*. 2023. 3 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/3/7383281/> (дата звернення: 03.01.2023).

МІСТО МИКОЛАЇВ

місто на хвилі, яке долає всі шторми

[Незламний Миколаїв.] *Місто на хвилі, яке долає всі шторми.*

2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє*. 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

МІСТО ОДЕСА

світова фортеця

[Одеса...] *Світова фортеця.*

2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє*. 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

МІСТО ПЕРЕЯСЛАВ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

місто, де зреклися присяги московському цареві

Переяслав – *місто, де зреклися присяги московському цареві*. YouTube. 2023. 2 груд. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IEAKLO1PBWY&t=40s> (дата звернення: 02.12.2023).

МІСТО СЕВАСТОПОЛЬ

місто української воєнної слави

Севастополь, Севастополь ... – *місто української воєнної слави*.

Шевелева М. Як «жандарм Європи» українськими руками Севастополь боронив. *Український інтерес*. 2022. 17 жовт. URL: <https://uain.press/articles/1095414-1095414> (дата звернення: 18.10.2022).

МІСТО СІВЕРСЬКОДОНЕЦЬК ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

тричі не взятий

Тричі не взятий: Путін визначив нову дату «захоплення» Сіверськодонецька. *Україна молода*. 2022. 6 черв. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3808/2006/167136/> (дата звернення: 01.07.2022).

МІСТО СОЛЕДАР ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

найгарячіша точка

Кириленко: Соледар – *найгарячіша точка*, але місто тримається. *Радіо Свобода*. 2023. 9 січ. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-> (дата звернення: 09.01.2023).

МІСТО ХАРКІВ

місто-герой

[Харків – це українське місто.] *Місто-герой*.

2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє*. 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

місто зі шрамами

Місто зі шрамами [заголовок]

Романюк Р. Репетиція апокаліпсису: як змінилося життя Харкова після контрнаступу ЗСУ. *Українська правда*. 2022. 20 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/20/7368191/> (дата звернення: 20.09.2022).

українське місто

Харків – це *українське місто*.

2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє*. 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

МІСТО ХЕРСОН

перемога й жертва всіх – від рядового до генерала

Кириленко О. «Херсон був *перемогою і жертвою всіх – від рядового до генерала*». Наступ навесні – восени 2022 очима інженерної групи. *Українська правда*. 2023. 11 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/12/11/7432470/> (дата звернення: 11.12.2023).

центр амбітної російської кампанії з асиміляції українців та викорінення української ідентичності

Звільнений від російських окупантів Херсон був *центром амбітної російської кампанії з асиміляції українців та викорінення української ідентичності*, але ці зусилля були марними.

Погоріла І. Амбітна програма Кремля з асиміляції херсонців провалилась – NYT. УНІАН. 2022. 14 листоп. URL: <https://www.unian.ua/society/> (дата звернення: 14.11.2022).

МОЛДОВА

наступна Україна

Лавров заявив, що «*наступною Україною*» може стати Молдова. *Еспreso*. 2023. 2 лют. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 02.02.2023).

сусід, який нас розуміє.

Сусід, який нас розуміє [Молдова].

Як Молдова виривається з обіймів «руського мира». *Українська правда*. 2023. 25 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/02/25/7390909/> (дата звернення: 18.03. 2023).

МОНОБІЛЬШІСТЬ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

синонім до таких понять, як постійні скандали, взаємозаперечні інтереси всередині фракції та пасування перед Банковою

Однак, за підсумками чотирьох років роботи, можна стверджувати, що «*монобільшість*» [у Верховній Раді України] – *синонім ... до таких понять, як постійні скандали, взаємозаперечні інтереси всередині фракції та пасування перед Банковою.*

Романюк Р., Кравець Р. Майже прострочені. Чи розженуть депутатів і чи замінять міністрів. *Українська правда*. 2023. 17 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/08/17/7415872/> (дата звернення: 17.08.2023).

явище одноразове

У широкому сенсі монопільність [у Верховній Раді України] показала себе *явищем одноразовим*.
Там само.

МОСКВА

не третій Рим, а другий Сарай

Дорошенко К. «Москва – не третій Рим, а другий Сарай». *Українська правда*. 2023. 15 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/5dd2899f869d4/2023/05/15/7402303/> (дата звернення: 15.05.2023).

НЕНОРМАТИВНА ЛЕКСИКА

виразка на душі народу

Грешко Ю. *Виразка на душі народу. Літературна Україна*. 2022. Жовт. С.1.

НИНІШНЄ ОБЛИЧЧЯ УКРАЇНИ

людина у військовій формі

Нинішнє обличчя країни – це *людина у військовій формі*.
Людина, яка захищає українську незалежність зі зброєю в руках.
Дубинянський М. Ті, хто повернеться з війни. *Українська правда*. 2023. 27 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/27/7403915/> (дата звернення: 27.05.2023).

людина, яка захищає українську незалежність зі зброєю в руках

Нинішнє обличчя країни – це *людина..., яка захищає українську незалежність зі зброєю в руках*.
Там само.

ОПЕРАЦІЯ ЗІ ЗВІЛЬНЕННЯ ХАРКІВЩИНИ (ВЕРЕСЕНЬ 2022 РОКУ)

одна з найуспішніших операцій із часів Другої світової [війни]

Військові експерти називають її [операцію зі звільнення Харківщини] *однією з найуспішніших операцій із часів Другої світової [війни]*.

Реуцький К., Братущак О. «По декілька сіл за день»: звільнення Харківщини очима військових та місцевих. *Українська правда*. 2022. 23 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/09/23/7368674/> (дата звернення: 23.09.2022).

ОФІС ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Головна резидентура спецслужб РФ (ФСБ, ГРУ, СЗР) [Російської Федерації (Федеральної служби безпеки, Головного розвідувального управління, Служби зовнішньої розвідки)]

Не виключаю, що офіс президента України є *головною резидентурою спецслужб Росії (ФСБ, ГРУ, СЗР)* [Російської Федерації (Федеральної служби безпеки, Головного розвідувального управління, Служби зовнішньої розвідки)]. Омельченко Г. Під ковпаком спецслужб Путіна, або Зеленський – загроза українській державності. *Україна молода*. 2022. 6 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358/> (дата звернення: 10.03.2024).

головний центр влади в країні

І до початку повномасштабної війни Офіс Президента був *головним центром влади в країні*.

Андрій Єрмак: Якби цей Президент був у 2014-му році, ми б не втратили тоді Крим. *Еліта України*. 2023. 26 січ. URL: <https://www.elitukraine.com/news/> (дата звернення: 03.06.2023).

патронатна служба президента [України]

[Керівник Офісу президента Андрій Єрмак прийшов у політику справжнім ноунеймом. Та протягом першого року роботи на Банковій став другою людиною в державі.] Попри те, що місце його роботи формально є лише *патронатною службою президента* і навіть не належить до держслужби, іноді здається, що Єрмак всюдисущий.

Таємний Санта. Поганий Санта для Зеленського, Порошенка, Єрмака і Коломойського. 10 ідей для подарунків політикам. *Українська правда*. 2022. 1 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/1/7319130/> (дата звернення: 10.03.2024).

ПАЛАЦ «УКРАЇНА»

найстатусніший майданчик країни

Зі сцени *найстатуснішого майданчика країни* [Палацу «Україна»] тішать присутніх у залі Йосип Кобзон, гурт «Любе», Лариса Доліна, хореографічний ансамбль «Берізка».

Крегель М., Халілов Р. Фортеця Тузла. Як Путін провокував, а Кучма побачив у бінокль, що Україна – не Росія. *Українська правда*. 2023. 28 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/28/7421696/> (дата звернення: 28.09. 2023).

ПЕРЕГОВОРИ УКРАЇНИ З РОСІЄЮ

не діалог, а монолог про капітуляцію

«...[Президент (Володимир) Путін, схоже, говорить про те, що він чекатиме принаймні на рік чи більше, перш ніж розглядати можливість припинення цього конфлікту, тому з українського боку такі переговори зараз не мають сенсу.] Це буде *не діалог, а монолог про капітуляцію*», – сказав [Джеймс] О'Брайєн.

«Путін хоче капітуляції»: У США назвали «безглуздими» мирні переговори з РФ. *Ділова столиця*. 2023. 28 листоп. URL: <https://www.dsnews.ua/ukr/world/> (дата звернення: 28.11.2023).

ПІДГОТОВКА УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

«Оксфорд» для ЗСУ [Збройних Сил України]

Романюк Р. «Оксфорд» для ЗСУ [Збройних Сил України]. Як Британія навчає українських військових. *Українська правда*. 2022. 19 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/19/7372513/> (дата звернення: 19.10.2022).

ПІДРИВ КАХОВСЬКОЇ ГІДРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ (6 ЧЕРВНЯ 2023 РОКУ)

акт учинення воєнного злочину

Олександр Павліченко: Є однозначна кваліфікація цієї дії Росії – *акт вчинення воєнного злочину* або терористичний акт.

Павліченко О. Хто має розслідувати злочин підриву Каховської ГЕС? *Громадське радіо*. 2023. 11 черв. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/> (дата звернення: 11.06.2023).

акт екоциду, здійснений свідомо Російською Федерацією

Пряма мова Буданова: «Ця штучна техногенна катастрофа [підбив Каховської гідроелектростанції] – ... *акт екоциду, здійснений свідомо Російською Федерацією...*».

Буданов розповів «цікаві факти» про підбив росіянами Каховської ГЕС. *Українська правда*. 2023. 20 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/20/7407700/> (дата звернення: 20.06.2023).

беззаперечний акт екоциду

«...Це [підбив Каховської гідроелектростанції] *беззаперечний акт екоциду ...*» йдеться в повідомленні.

ГУР: Підбив дамби Каховської ГЕС – теракт, який є ознакою паніки путінського режиму і спробою ускладнити дії українських сил. *Інтерфакс-Україна*. 2023. 6 черв. URL: <https://interfaks-ukraine.com.ua/news/general/914857.html> (дата звернення: 08.06.2023).

воєнний злочин

Три країни Балтії – Литва, Латвія та Естонія – назвали руйнування Каховської дамби «*воєнним злочином*».

Китай стурбований, Туреччина пропонує «міжнародне розслідування»: як світ реагує на руйнування Каховської ГЕС. *Радіо Свобода*. 2023. 8 черв. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/> (дата звернення: 08.06.2023).

воєнний злочин невибіркової дії

Співзасновник волонтерської ініціативи «Сміливі відновлювати», голова у Ради з урбаністики Києва Віталій Селик наголосив, що знесення дамби в Новій Каховці є воєнним злочином відповідно до Женевської конвенції: «Руйнування ГЕС вважається ... *воєнним злочином невибіркової дії*, згідно Статті 56 Додаткового протоколу I 1977 року».

Нечипоренко М. Каховський екоцид коштуватиме Україні додатково десятків мільярдів гривень. *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3719250> (дата звернення: 10.06.2023).

воєнний злочин рівня ядерного вибуху

Воєнний злочин рівня ядерного вибуху [підзаголовок]

Там само.

воєнний злочин, який несе пряму загрозу тисячам людей

«Руйнування великої дамби є *воєнним злочином, який несе пряму загрозу тисячам людей...*»

Як міжнародна спільнота відреагувала на підлив дамби Каховської ГЕС. *ELLE*. 2023. 6 черв. URL: <https://elle.ua/ludi/novosty/> (дата звернення: 08.06.2023).

воєнний злочин, який стане доказом у міжнародному трибуналі

Російські окупанти в паніці підірвали дамбу Каховського водосховища – це ... *воєнний злочин, який стане доказом у міжнародному трибуналі*, заявило Головне управління розвідки Міністерства оборони України.

ГУР: Підлив дамби Каховської ГЕС – теракт, який є ознакою паніки путінського режиму і спробою ускладнити дії українських сил. *Інтерфакс-Україна*. 2023. 6 черв. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/914857.html> (дата звернення: 08.06.2023).

друга найбільша техногенна катастрофа України після Чорнобиля

Підлив дамби *Каховської ГЕС – це друга найбільша техногенна катастрофа України після Чорнобиля*.

Підлив ГЕС – це *новий Чорнобиль* / що буде з Чорним морем та півднем / потрапили під обстріл у Херсоні. *YouTube*. 2022. 11 черв. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KJGxtFLbFEk> (дата звернення: 12.06.2022).

екологічна катастрофа

«[Латвія рішуче засуджує навмисне руйнування Росією дамби Каховської ГЕС в Україні.] Це *екологічна катастрофа*, життям людей загрожує небезпека...»

Як міжнародна спільнота відреагувала на підлив дамби Каховської ГЕС. *ELLE*. 2023. 6 черв. URL: <https://elle.ua/ludi/novosty/> (дата звернення: 08.06.2023).

жахливий військовий злочин

Міністр іноземних справ України Дмитро Кулеба у своєму твіттері наголосив: «...Це [підлив Каховської гідроелектростанції] *жахливий військовий злочин*».

Підлив Каховської ГЕС – це спроба знищити південь України «прісноводним цунамі». *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3718983> (дата звернення: 06.06.2023).

зброя масового знищення

Співзасновник волонтерської ініціативи «Сміливі відновлювати», голова у Ради з урбаністики Києва Віталій Селик наголосив, що знесення дамби в Новій Каховці є воєнним злочином відповідно до Женевської конвенції: «Руйнування ГЕС вважається *зброєю масового знищення* ... згідно Статті 56 Додаткового протоколу I 1977 року».

Нечипоренко М. Каховський екоцид коштуватиме Україні додатково десятків мільярдів гривень. *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3719250> (дата звернення: 10.06.2023).

каховська катастрофа

Каховська катастрофа. Як пережити масштабну трагедію і вберегти психіку. *YouTube*. 2022. 10 черв. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Am5jLIbRQVE> (дата звернення: 10.06.2023).

каховська трагедія

Врятувати річку Дніпро! *Каховська трагедія* – привід задуматись над майбутнім. *YouTube*. 2022. 10 черв. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qQItlL2xMsUh> (дата звернення: 10.06.2023).

каховський екоцид

Нечипоренко М. *Каховський екоцид* коштуватиме Україні додатково десятків мільярдів гривень. *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3719250> (дата звернення: 10.06.2023).

майже другий Чорнобиль в Україні

Третя доба *майже другого Чорнобиля в Україні...* *Instagram*. 2023. 9 черв. URL: <https://www.instagram.com/mashaefrosinina/> (дата звернення: 10.06.2023).

масштабна трагедія

Каховська катастрофа. Як пережити *масштабну трагедію* і вберегти психіку. *YouTube*. 2022. 10 черв. URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=Am5jLlBrQVE> (дата звернення: 10.06.2023).

масштабний російський злочин

Масштабний російський злочин [підбив Каховської гідроелектростанції] може мати не лише довгострокові наслідки, у вигляді спустошення сільськогосподарських угідь.

Підбив Каховської ГЕС – це спроба знищити південь України «прісноводним цунамі». *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3718983> (дата звернення: 06.06.2023).

найбільша екологічна катастрофа в Україні з часів Чорнобиля

«Підбив дамби став *найбільшою екологічною катастрофою в Україні з часів Чорнобиля*», Politico, США [підзаголовок]

Є три широкі сценарії продовження війни в Україні: що пише світова преса. *Gazeta.ua*. URL: <https://gazeta.ua/articles/world-life/> 2023. 7 черв. URL: (дата звернення: 08.06.2023).

найбільша рукотворна екологічна катастрофа в Європі за десятки років

Зеленський назвав підбив Каховської ГЕС *найбільшою рукотворною екологічною катастрофою в Європі за десятки років*. NW NEW VOIGE. 2023. 6 черв. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events> (дата звернення: 07.06.2023).

найбільша техногенна екологічна катастрофа в Європі за останні десятиліття

Президент Зеленський назвав це [підбив Каховської гідроелектростанції] «*найбільшою техногенною екологічною катастрофою в Європі за останні десятиліття*».

Є три широкі сценарії продовження війни в Україні: що пише світова преса. *Gazeta.ua*. URL: <https://gazeta.ua/articles/world-life/> 2023. 7 черв. URL: (дата звернення: 08.06.2023).

найбільша технологічна катастрофа в Європі за десятиліття

Міністр іноземних справ України Дмитро Кулеба у своєму твіттері наголосив: «Росія зруйнувала Каховську дамбу, спричинивши, ймовірно, *найбільшу технологічну катастрофу в Європі за десятиліття* та поставивши під загрозу тисячі мирних жителів».

Підри́в Каховської ГЕС – це спроба знищити південь України «прісноводним цунамі». *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3718983> (дата звернення: 06.06.2023).

найбільший акт екоциду за період повномасштабного вторгнення

Росія вчинила *найбільший акт екоциду за період повномасштабного вторгнення*.

Нечипоренко М. Каховський екоцид коштуватиме Україні додатково десятків мільярдів гривень. *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3719250> (дата звернення: 10.06.2023).

наймасштабніша техногенна та екологічна катастрофа у світі після Чорнобиля

[Підри́в Каховської ГЕС. Росія скоїла не просто черговий злочин.] За оцінками фахівців, це – *наймасштабніша техногенна та екологічна катастрофа у світі після Чорнобиля*.

Фесенко В. Після Каховської ГЕС – ядерний удар? Чому такий сценарій змальовує Євген Пригожин. *Фокус*. 2023. 7 черв. URL: <https://focus.ua/uk/opinions/571076> (дата звернення: 10.06.2023).

найстрашніша екологічна катастрофа в Європі з часів Чорнобиля

Заступник міністра закордонних справ України Андрій Мельник назвав підри́в дамби [Каховської ГЕС] «*найстрашнішою екологічною катастрофою в Європі з часів Чорнобиля*».

Є три широкі сценарії продовження війни в Україні: що пише світова преса. . *Gazeta.ua*. URL: <https://gazeta.ua/articles/world-life/> 2023. 7 черв. URL: (дата звернення: 08.06.2023).

не природне лихо

«Рукотворна катастрофа на Каховській ГЕС – це не *природне лихо* і не прояв кліматичної кризи», – наголосив [Володимир] Зеленський.

Мигаль М. *Рукотворний екоцид Кремля*: Зеленський звернувся до світової екологічної спільноти (відео). *Главком*. 2023. 8 черв. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/> (дата звернення: 08.06.2023).

не прояв кліматичної кризи

«Рукотворна катастрофа на Каховській ГЕС – це ... *не прояв кліматичної кризи*», – наголосив [Володимир] Зеленський.

Там само.

новий Чорнобиль

Підри́в ГЕС – це *новий Чорнобиль* / що буде з Чорним морем та півднем / потрапили під обстріл у Херсоні. *YouTube*. 2022. 11 черв. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KJGxtFLbFEk> (дата звернення: 11.06.2022).

одна з найбільших екологічних катастроф в Україні за десятиліття

Підірвавши Каховську ГЕС, росіяни влаштували *одну з найбільших екологічних катастроф в Україні за десятиліття*.

Є три широкі сценарії продовження війни в Україні: що пише світова преса. *Gazeta.ua*. URL: <https://gazeta.ua/articles/world-life/> 2023. 7 черв. URL: (дата звернення: 08.06.2023).

окремий злочин для розслідування в міжнародних судах

Підри́в Каховської ГЕС – *окремий злочин для розслідування у міжнародних судах?*

Павліченко О. Хто має розслідувати злочин підри́ву Каховської ГЕС? *Громадське радіо*. 2023. 11 черв. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/> (дата звернення: 11.06.2023).

очевидний воєнний злочин, вплив якого виходить далеко за межі України й зачіпає екосистему всього Чорноморського регіону

«...Це [підри́в Каховської гідроелектростанції] ... *очевидний воєнний злочин, вплив якого виходить далеко за межі України і зачіпає екосистему всього Чорноморського регіону*», – йдеться в повідомленні.

ГУР: Підри́в дамби Каховської ГЕС – теракт, який є ознакою паніки путінського режиму і спробою ускладнити дії українських сил. *Інтерфакс-Україна*. 2023. 6 черв. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/914857.html> (дата звернення: 08.06.2023).

очевидний теракт

Російські окупанти в паніці підірвали дамбу Каховського водосховища – це **очевидний теракт** ... заявило Головне управління розвідки Міністерства оборони України.

Там само.

російський екоцид

Зеленський закликав екоактивістів поширювати правду про *російський екоцид*.

Зеленський назвав підрив Каховської ГЕС *найбільшою рукотворною екологічною катастрофою в Європі за десятки років*. *NW NEW VOIGE*. 2023. 6 черв. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events> (дата звернення: 07.06.2023).

російський злочин, спричинений страхом перед майбутнім наступом ЗСУ [Збройних Сил України]

Російський злочин, спричинений страхом перед майбутнім наступом ЗСУ [Збройних Сил України] [підрив Каховської гідроелектростанції] [підзаголовок]

Підрив Каховської ГЕС – це спроба знищити південь України «прісноводним цунамі». *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3718983> (дата звернення: 06.06.2023).

рукотворна катастрофа

«Рукотворна катастрофа на Каховській ГЕС – це не природне лихо і не прояв кліматичної кризи», – наголосив [Володимир] Зеленський.

Зеленський назвав підрив Каховської ГЕС *найбільшою рукотворною екологічною катастрофою в Європі за десятки років*. *NW NEW VOIGE*. 2023. 6 черв. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events> (дата звернення: 07.06.2023).

рукотворний екоцид Кремля

Мигаль М. *Рукотворний екоцид Кремля*: Зеленський звернувся до світової екологічної спільноти (відео). *Главком*. 2023. 8 черв. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/> (дата звернення: 08.06.2023).

спланований злочин росіян, у якому немає логіки

Журналіст Віталій Портников зазначив, що підрив дамби Каховської ГЕС – це *спланований злочин росіян, у якому немає логіки*.

Недбала операція РФ: підривом Каховської ГЕС росіяни хотіли зробити проблеми ЗСУ, – Портников. *Еспreso*. 2023. 11 черв. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 11.06.2023).

спроба знищити південь України «прісноводним цунамі»

Підбив Каховської ГЕС – це *спроба знищити південь України «прісноводним цунамі»*. *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3718983> (дата звернення: 06.06.2023).

теракт, який є ознакою паніки путінського режиму

ГУР: Підбив дамби Каховської ГЕС – теракт, який є *ознакою паніки путінського режиму* і спробою ускладнити дії українських сил. *Інтерфакс-Україна*. 2023. 6 черв. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/914857.html> (дата звернення: 08.06.2023).

теракт, який є спробою ускладнити дії українських сил

ГУР: Підбив дамби Каховської ГЕС – теракт, який є ознакою паніки путінського режиму і *спробою ускладнити дії українських сил*. *Interfax*. 2023. 6 черв. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/914857> (дата звернення: 08.06.2023).

терористичний акт

Олександр Павліченко: Є однозначна кваліфікація цієї дії Росії – акт вчинення воєнного злочину або *терористичний акт*.

Павліченко О. Хто має розслідувати злочин підбиву Каховської ГЕС? *Громадське радіо*. 2023.11 черв. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/> (дата звернення: 11.06.2023).

терористичний акт, здійснений свідомо Російською Федерацією

Пряма мова Буданова: «Ця штучна техногенна катастрофа [підбив Каховської гідроелектростанції] – *терористичний акт... , здійснений свідомо Російською федерацією...*».

Буданов розповів «цікаві факти» про підбив росіянами Каховської ГЕС. *Українська правда*. 2023. 20 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/20/7407700/> (дата звернення: 20.06.2023).

техногенна катастрофа

Ось пряма мова Євгена Пригожина: «...Самі скоїли злочин, *техногенну катастрофу* з Каховською ГЕС...».

Фесенко В. Після Каховської ГЕС – *ядерний удар?* Чому такий сценарій змальовує Євген Пригожин. *Фокус*. 2023. 7 черв. URL: <https://focus.ua/uk/opinions/571076> (дата звернення: 10.06.2023).

черговий злочин проти українського народу та всього цивілізованого світу

Сьогодні вночі російські окупанти скоїли *черговий злочин проти українського народу та всього цивілізованого світу*.

Як міжнародна спільнота відреагувала на підлив дамби Каховської ГЕС. *ELLE*. 2023. 6 черв. URL: <https://elle.ua/ludi/novosti/> (дата звернення: 08.06.2023).

штучна техногенна катастрофа

Пряма мова Буданова: «Ця *штучна техногенна катастрофа* [підлив Каховської гідроелектростанції] – терористичний акт і акт екоциду, здійснений свідомо Російською Федерацією...».

Буданов розповів «цікаві факти» про підлив росіянами Каховської ГЕС. *Українська правда*. 2023. 20 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/20/7407700/> (дата звернення: 20.06.2023).

ПОДАТОК

не данина, а внесок у спільну справу

«Люди мають зрозуміти, що податок – це *не данина, а внесок у спільну справу*»: говоримо з економістами про тіньові ринки. *Українська правда*. 2022. 28 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/61f29a3c6412f/2022/01/28/7321915/> (дата звернення: 28.01.2022).

ПОДІЛЬСЬКО-ВОСКРЕСЕНСЬКИЙ МІСТ У МІСТІ КИЄВІ

«годівниця» столичних корупціонерів

«*Годівниця*» *столичних корупціонерів* [Подільсько-Воскресенський міст у місті Києві] і сьогодні приносить величезні статки...

«Золотий» міст Кличка і Комарницького: як київська еліта краде мільярди на недобудові. 2+2. 2022. 11 лют. URL: <https://2plus2.ua/groshi/novyny/> (дата звернення: 04.12.2022).

«Золотий» міст [Віталія] Кличка й [Дениса] Комарницького

«Золотий» міст Кличка і Комарницького: як київська еліта краде мільярди на недобудові. 2+2. 2022. 11 лют. URL: <https://2plus2.ua/groshi/novyny/> (дата звернення: 04.12.2022).

наймасштабніша «годівниця» столичних корупціонерів

Хто стоїть за *наймасштабнішою «годівницею» столичних корупціонерів* [Подільсько-Воскресенським мостом у місті Києві]?

Там само.

пам'ятник корупції

За роки неквапливого спорудження Подільсько-Воскресенський міст став *пам'ятником корупції*...

Там само.

пам'ятник порожнім обіцянкам мера [Віталія] Кличка

За роки неквапливого спорудження Подільсько-Воскресенський міст став *пам'ятником ... порожнім обіцянкам мера* [Віталія] Кличка.

Там само.

ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ РОСІЇ ОСТАННІХ СТОЛІТЬ

перманентна експансія, війни, насильство

Політична історія Росії останніх століть – це *перманентна експансія, війни, насильство*.

Руденко Є. Пригожин – не Ленін, Росія – не імперія. Історик Георгій Касьянов про те, чи загрожує РФ розпад та громадянська війна. *Українська правда*. 2023. 23 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/23/7408050/> (дата звернення: 23.06.2023).

ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ»

головний політичний проєкт проросійських сил

Очевидно, що з початком російського наступу глобальні проблеми почалися і в *головного політичного проєкту проросійських сил* – «Опозиційної платформи – За життя».

Романюк Р., Кравець Р. Кремль безрук, або Як розвалилась ОПЗЖ. *Українська правда*. 2022. 14 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/14/7339444/> (дата звернення: 27.02.2024).

ключова проросійська сила в Україні

Ключова проросійська сила в Україні [політична партія «Опозиційна платформа – За життя»] фактично не функціонує.

Шевчук В. Слуги вирока: як кремлівська агресія поставила ОПЗЖ на межу виживання. *Апостроф*. 2022. 6 берез. URL:<https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2022-03-06/slugi-uroda-kak-kremlevskaya-agressiya-postavila-opzj-na-gran-vyijivaniya/44759>. (дата звернення: 06.03.2022).

московська окупаційна платформа

Головною силою політичного впливу Москви в Україні є проросійська політична партія «Опозиційна платформа – За життя», прозвана в народі «*московська окупаційна платформа*».

Омельченко Г. Під ковпаком спецслужб Путіна, або Зеленський – загроза українській державності. *Україна молода*. 2022. 6 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358/> (дата звернення: 10.03.2024).

«союз трьох»: групи Львовочкіна Фірташа, групи Медведчука та групи київського забудовника-ексрєгіонала Вадима Столара

Тоді партія, чийми публічними обличчями були Юрій Бойко та Вадим Рабінович, насправді була створена як «*союз трьох*»: *групи Львовочкіна –Фірташа, групи Медведчука та групи київського забудовника –ексрєгіонала Вадима Столара*.

Романюк Р., Кравець Р. Кремль без рук, або Як розвалилась ОПЗЖ. *Українська правда*. 2022. 14 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/14/7339444/> (дата звернення: 27.04.2022).

заборонена проросійська партія

Радник міського голови Маріуполя Петро Андрющенко повідомив, що депутат від *забороненої проросійської партії* «ОПЗЖ» [«Опозиційна платформа – За життя»] Вадим Істратов перейшов на бік окупантів і отримав посаду заступника так званого «мера», призначеного росіянами.

Балачук І. Маріуполь: Депутат від ОПЗЖ перейшов на бік окупантів – радник мера. *Українська правда*. 2022. 2 трав. URL:

<https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/2/7343489/>
(дата звернення: 02.05.2022).

один із найбільших розсадників проросійських сил

А от один із найбільших розсадників проросійських сил – «Опозиційна платформа – За життя» – після початку великої війни опинилася під заборону.

Пархомчук Т. Не Табачником єдиним. Скільки ще агентів московської лубянки залишилось в Україні? *Україна молода*. 2023. 3 трав. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3853/180/175035/> (дата звернення: 03.05.2023).

ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «СЛУГА НАРОДУ»

кульгава качка

«...Наш (політичної партії «Слуга народу») партійний рейтинг падає.] Особливо нема охочих бути керівником *кульгавої качки*», – говорить впливовий «слуга».

«Слуги» шукають нову голову. *LB.ua*. 2023. 7 груд. URL: <https://lb.ua/news/2023/12/07/587847> (дата звернення: 07.12.2023).

ПОЛЬЩА

ключовий союзник та адвокат України на Заході

Польща залишається *ключовим союзником та адвокатом України на Заході*.

Печинський М. Дружба з «перекосами»: яких змін чекає Польща у відносинах з Україною. *Європейська правда*. 2023. 22 серп. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2023/08/22/7167934/> (дата звернення: 22.08.2023).

ПОСОЛЬСТВО РФ [РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ] В М. КИЄВІ

Музей Московії

Посольство РФ [Російської Федерації] у Києві має стати *Музеєм Московії. Останній Бастіон*. 2023. 22 квіт. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 22.04.2023).

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА УКРАЇНИ

«конфесія мерців»

За даними слідства, отець Дмитро Сидор дискредитував вірян ПЦУ [Православної церкви України], називаючи їх

«безбожниками», а саму церкву ототожнював з ... *«конфесією мерців»*.

В Ужгороді суд забрав закордонний паспорт в отця УПЦ МП, який ображав ПЦУ. *Українська правда*. 2023. 20 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/04/20/7398751/> (дата звернення: 20.04.2023).

«пустий безблагодатний підвал із павуками»

За даними слідства, отець Дмитро Сидор дискредитував вірян ПЦУ [Православної церкви України], називаючи їх «безбожниками», а саму церкву ототожнював з *«пустим безблагодатним підвалом з павуками»*...

Там само.

рівноправна й автокефальна Помісна Церква-Сестра, однакова у своїй гідності та правах з іншими автокефальними Церквами

Ми мріяли про духовну незалежність та визнання нашої автокефалії – і вже чотири роки минуло з часу, як було отримано Томос з рук Вселенського Патріарха, документ визнання Православної Церкви України *рівноправною і автокефальною Помісною Церквою-Сестрою, однаковою в своїй гідності та правах з іншими автокефальними Церквами*.

Колаж: Андрій Калістратенко. Вірю в перемогу правди. Митрополит Епіфаній. *Українська правда*. 2023. 7 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/7/7383817/> (дата звернення: 08.01.2023).

церква українського народу, яка з благословення Божого постала його волею і служить всьому українському народові

Як суспільна ж інституція ми [Православна церква України] – *Церква українського народу, яка з благословення Божого постала його волею і служить всьому українському народу*.

Митрополит Епіфаній. Борімося – поборемо! *Українська правда*. 2023. 16 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/16/7397972/> (дата звернення: 21.04.2023).

Церква, яка у важку хвилину твердо і без вагань на боці власного народу

Спокійна, зважена, системна діяльність Митрополита Епіфанія, Священного Синоду Церкви, духівництва та активних мирян, послідовна підтримка рідного народу у його справедливій

оборонній війні із Росією, багато добрих соціальних справ, потужний капеланський рух, який у Силах Оборони впроваджується ПЦУ [Православною церквою України] та УГКЦ [Українською греко-католицькою церквою], дають вірянам та суспільству чіткий сигнал: це *Церква, яка у важку хвилину твердо і без вагань на боці власного народу*.

Шляхом стійкої ідентичності, або Чи стане повага до всього українського незворотною? Церковна деколонізація. *LB.ua*. 2023. 23 верес. URL: <https://lb.ua/blog/> (дата звернення: 23.09.2023).

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ 21 КВІТНЯ 2019 РОКУ

доленосна точка біфуркації

Президентські вибори чотирирічної давнини сприймаються як *доленосна точка біфуркації*.

Дубинянський М. Україна та її «якщо б». *Українська правда*. 2023. 22 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/22/7398936/> (дата звернення: 22.04.2023).

найяскравіші вибори у своїй історії

Країна відзначила чергову річницю *найяскравіших виборів у своїй історії*: 21 квітня 2019 року Володимир Зеленський переміг Петра Порошенка, набравши знамениті 73%.

Там само.

ПРИВАТНА ВІЙСЬКОВА КОМПАНІЯ «ВАГНЕР»

(ПВК «ВАГНЕР»)

міжнародна злочинна організація

Рада визнала ПВК «Вагнер» *міжнародною злочинною організацією*. *Укрінформ*. 2023. 6 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3666388> (дата звернення: 06.02. 2023).

терористичне угруповання

Кремлівський диктатор (Володимир) Путін прагне зберегти сили ПВК [Приватної військової компанії] «Вагнер», щоб підтримувати свої операції в Україні та інші міжнародні дії.] Натомість керівника *терористичного угруповання* [Євгена Пригожина] диктатор не пробачить.

Лукашевська А. Путін хоче зберегти ПВК «Вагнера», але не Пригожина: для чого йому це потрібно, вказали в ISW. *24 канал*. 2023. 27 черв. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 25.06.2023).

ПРИДНІСТРОВ'Я

контрабандна діра в центрі Європи

Набагато проблемнішою роль України стала згодом – коли постріли лишилися у минулому, Придністров'я перетворилося на *контрабандну діру в центрі Європи* та зберігало цей статус з благословення Києва.

Сидоренко С. Настав час ліквідувати Придністров'я. Як для цього має і як не може діяти Україна. *Європейська правда*. 2022. 28 груд. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/12/28/7153269/> (дата звернення: 27.12.2022).

контрабандна «чорна діра» без економічного майбутнього

Придністров'я стало *контрабандною «чорною дірою» без економічного майбутнього*.

Там само.

територія під гібридною російською окупацією

...Поруч з кордоном України 30 років існувала *територія під гібридною російською окупацією* [Придністров'я].

Там само.

ПРИСПІВ «ПУТІН – #УЙЛО!»

всенародний культурний мем

«Всенародний культурний мем» [приспів «Путін – #уйло!»] отримав величезний резонанс у міжнародній пресі й став широко використовуватися не тільки вітчизняними, а й численними закордонними виконавцями, особливо в акціях протесту.

Омельченко Г. Помста кривавого карлика за харківське «Путін – #уйло!», або Чому варвар Путін знищує Харків. *Український репортер*. 2022. 10 берез. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/> (дата звернення: 12.05.2022).

РАДА БЕЗПЕКИ ООН [ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ]

фригідний орган

Є очевидним, що Рада безпеки ООН [Організації Об'єднаних Націй] з правом вето у злочинного режиму ерефії – *фригідний орган*.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2022).

РЕВОЛЮЦІЯ НА ГРАНІТІ

приклад того, як молодий і вільний український дух отримав першу перемогу над монстром старої кривавої системи

Революція на граніті – це *приклад того, як молодий і вільний український дух отримав першу перемогу над монстром старої кривавої системи*.

Офіційний канал Президента України – Володимира Зеленського / *The official channel of the President of Ukraine Volodymyr Zelenskyi*. 2022. 27 листоп. URL: https://t.me/V_Zelenskiy_official (дата звернення: 27.11.2022).

РОЗМІЩЕННЯ РОСІЄЮ ЯДЕРНОЇ ЗБРОЇ НА ТЕРИТОРІЇ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ

ескаляція військово-політичної напруги між Кремлем та країнами НАТО, які допомагають Україні

Під час підписання «ядерної угоди» між Москвою та Мінськом сторони не приховували, що основною метою цього рішення є *ескаляція військово-політичної напруги між Кремлем та країнами НАТО, які допомагають Україні*.

Шевчук В. Невмілий ядерний блеф: як Росія та Білорусь знову шантажують Україну та НАТ. *Апостроф*. 2023. 26 трав. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2023-05-25/> (дата звернення: 26.05.2023).

невмілий ядерний блеф

Шевчук В. *Невмілий ядерний блеф: як Росія та Білорусь знову шантажують Україну та НАТ. Апостроф*. 2023. 26 трав. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/2023-05-25/> (дата звернення: 26.05.2023).

черговий етап ядерного шантажу України та країн Заходу

Наразі сторони [Росія та Білорусь] перейшли до *чергового етапу ядерного шантажу України та країн Заходу*.

Там само.

РОСІЙСЬКА АВІАЦІЯ

путінське «люфтваффе»

Путінське «люфтваффе» [російська авіація] за весь час війни використало вже 7 тис. «керованих авіаційних засобів ураження».

Рашисти перейшли на «літаючі мопеди» не просто так. *Gazeta.ua*. 2022. 20 жовт. URL: <https://gazeta.ua/blog/58114/> (дата звернення: 20.10.2022).

РОСІЙСЬКА АРМІЯ

АрміяInform збоченців

Це *АрміяInform збоченців*. Ми воюємо з дегенератами, кримінальними недолюдками – комбат ТрО. *Еспreso*. 2022. 5 квіт. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 21.06.2022).

армія російського диктатора Володимира Путіна

Водночас [митрополит] Онуфрій не промовив жодного слова про *армію російського диктатора Володимира Путіна*, яка є найбільшим демоном на українській землі.

Фещенко А. Предстоятель Московської церкви пояснив українцям, яка зброя їм потрібна (відео). *Главком*. 2023. 15 серп. URL: <https://glavcom.ua/country/society/> (дата звернення: 17.08.2023).

військо рашистів

«Друга АрміяInform світу»: чи варто називати так *військо рашистів*. *АрміяInform*. 2022. 21 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/21/> (дата звернення: 21.06.2022).

владна дупа, здатна зіпсувати повітря на всій планеті

Невзоров: Росії здавалося, що її АрміяInform – *владна дупа, здатна зіпсувати повітря на всій планеті*. *Гордон*. 2022. 7 лип. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/> (дата звернення: 07.07.2022).

друга АрміяInform дегенератів

«Російський пропагандон [Дмитро Пучков (прізвисько Гоблін)] втішає себе думкою, що *друга АрміяInform дегенератів* уже воює з третьою за рахунком українською армією».

Пропагандисту Гобліну Пучкову примарюються дивні видіння: «третя українська АрміяInform» – відео. *Диалог.UA*. 2023. 2 трав.: URL: https://www.dialog.ua/ukr/russia/272786_1683024946 (дата звернення: 21.06.2023).

друга АрміяInform з кінця

Друга АрміяInform з кінця? Facebook. 2022. 6 груд URL: <https://www.facebook.com/viknaSTB/videos/> (дата звернення: 25.12.2022).

«друга АрміяInform світу»

Цей текст – перший і останній, у якому я вживаю визначення «*друга АрміяInform світу*» щодо збройних сил російських окупантів.

«Друга АрміяInform світу»: чи варто називати так військо рашистів. *АрміяInform*. 2022. 21 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/21/> (дата звернення: 21.06.2022).

«друга» [АрміяInform світу] в лапках

«*Друга*» [АрміяInform світу] *лапках* [російська армія]: що означає лапкування [підзаголовки]

Там само.

друга за силою АрміяInform в Україні

«...Нині Росія має *другу за силою армію в Україні*», – зазначив [Ентоні] Блінкен, викликавши сміх серед присутніх.

Гичко М.«Друга АрміяInform за силою в Україні»: Блінкен потролив російських окупантів. *УНІАН*. 2023. 2 черв. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/> (дата звернення: 25.06.2023).

друга за силою АрміяInform у світі

«Багато хто вірив, що в Росії *друга за силою АрміяInform у світі*...» – зазначив [Ентоні] Блінкен, викликавши сміх серед присутніх.

Там само.

дуже дрібна дупочка

Невзоров: Росії здавалося, що її АрміяInform – владна дупа, здатна зіпсувати повітря на всій планеті. Насправді вона виявилася *дуже дрібною дупочкою*. Гордон. 2022. 7 лип. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/> (дата звернення: 07.07.2022).

колишня «друга АрміяInform світу»

«Колишня «друга АрміяInform світу» [російська армія] вже навіть не двадцять друга за своєю ефективністю.

Російська АрміяInform тепер *вже навіть не двадцять друга в світі* – Зеленський. ТСН. 2023. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/> (дата звернення: 25.06.2023).

найбільший демон на українській землі

Водночас [митрополит] Онуфрій не промовив жодного слова про армію російського диктатора Володимира Путіна, яка є *найбільшим демоном на українській землі*.

Фещенко А. Предстоятель Московської церкви пояснив українцям, яка зброя їм потрібна (відео). *Главком*. 2023. 15 серп. URL: <https://glavcom.ua/country/society/> (дата звернення: 17.08.2023).

нацистсько-фашистська згряя якихось покидьків без моральних і цивілізаційних норм

На нас напала *нацистсько-фашистська згряя якихось покидьків без моральних і цивілізаційних норм* [російська армія].

Це АрміяInform збоченців. Ми воюємо з дегенератами, кримінальними недолюдками - комбат ТрО. *Еспreso*. 2022. 5 квіт. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 21.06.2022).

недисциплінований зброд

«Це не професійна АрміяInform, – каже [Джеймс] Фогго. – Це *недисциплінований зброд* [російська АрміяInform]».

«Друга АрміяInform світу» прогнила. Чому російська військова міць виявилася блефом. Детальний розбір. *Forbes*. 2022. 10 трав. URL: <https://forbes.ua/inside/> (дата звернення: 28.04.2022).

непрофесійна АрміяInform,

«Це *непрофесійна АрміяInform* [російська армія], – каже [Джеймс] Фогго...».

Там само.

уже навіть не двадцять друга [АрміяInform] за своєю ефективністю

«Колишня «друга АрміяInform світу» [російська армія] вже навіть не двадцять друга за своєю ефективністю.

Російська АрміяInform тепер вже навіть не двадцять друга в світі – Зеленський. *ТСН*. 2023. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/> (дата звернення: 25.06.2023).

уже навіть не двадцять друга [АрміяInform] у світі

Російська АрміяInform тепер *вже навіть не двадцять друга в світі* – Зеленський. *ТСН*. 2022. 1 листоп. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/> (дата звернення: 25.11.2022).

РОСІЙСЬКА АТАКА 29 ГРУДНЯ 2023 РОКУ

найбільша серія безпілотних і ракетних ударів по Україні з початку повномасштабного вторгнення

Українські джерела охарактеризували ці удари як відповідь на російську атаку 29 грудня, яка стала *найбільшою серією безпілотних і ракетних ударів по Україні з початку повномасштабного вторгнення*.

Глущенко О. Українські дрони уразили багато з намічених цілей у Росії – ISW. *Українська правда*. 2023. 31 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/12/31/7435280/> (дата звернення: 31.12.2023).

РОСІЙСЬКА КУЛЬТУРА

міф, створений великими грошима

Романюк Р. Віра Агеева: «Велика російська культура» – це *міф, створений великими грошима*. *Українська правда*. 2023. 12 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/11/12/7428378/> (дата звернення: 12.11.2023).

російська зброя

Фурса С. російська культура і мова – то також *російська зброя*. *Високий Замок*. 2023. 26 трав. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/490936> (дата звернення: 05.06.2023).

РОСІЙСЬКА МОВА

елемент російської пропаганди

Нагадаємо, раніше секретар РНБО [Ради національної безпеки і оборони] Олексій Данілов заявив, що російська мова має зникнути з території України, адже є *елементом російської пропаганди...*

Гончаренко А. Міністр освіти Лісовий наказав писати слова «Російська Федерація» з великої літери. *ТСН*. 2023. 8 верес. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/https> (дата звернення: 08.09.2023).

знаряддя для промивання мізків

Нагадаємо, раніше секретар РНБО Олексій Данілов заявив, що російська мова має зникнути з території України, адже є ... *знаряддям для промивання мізків*.

Там само.

мова країни, яка вбиває нас щодня, яка руйнує Маріуполь, наш Донбас, нашу Україну

Неможливо далі спілкуватися з вами *мовою країни, яка вбиває нас щодня, яка руйнує Маріуполь, наш Донбас, нашу Україну*.

Зоц І. «Нашу мову не підробити...». *Слово Просвіти*. 2022. 18–24 серп. С. 7.

російська зброя

Фурса С. російська культура і мова – то також *російська зброя*. *Високий Замок*. 2023. 26 трав. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/490936> (дата звернення: 05.06.2023).

«язик» убивць, гвалтівників, мародерів із фальшивою лейбою «магучій»

Очевидно, що марно сперечатися з плакальниками, «вихованими» на сталінсько-радянських підручниках та на засадах імперсько-брехливої педагогіки, за «велікою рузкою культурой» та «язіком» убивць, гвалтівників, мародерів з *фальшивою лейбою “магучій”*».

Філіпчук Г. «В ріднім краї панувати не дамо нікому». *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 2.

РОСІЙСЬКА МОВА В БІЛОРУСІ

формально друга державна мова, а фактично – перша і єдина

У 1995 році білоруси на проголошеному лукашенком референдумі величезною більшістю голосів повернули стару радянську символіку (історичні біло-червоно-білий прапор та герб «Пагоня» було оголошено «символами нацистських колаборантів») і зробили російську *формально другою державною мовою, а фактично – першою і єдиною*.

Стріха М. У Мінську тотальний погром усього білоруського. що робити Києву? *Україна молода*. 2023. 29 листоп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3883/180/179824/> (дата звернення: 29.11.2023).

РОСІЙСЬКА МОВА Й КУЛЬТУРА

інструмент колоніальної апропріації підкорених народів

Російська мова і культура завжди були *інструментом колоніальної апропріації підкорених народів*.

Іванов М. Україна у великій війні: культура спротиву. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 2.

РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

іхтамнетська церква

Санкції треба вводити і для українських поплічників *іхтамнетської церкви* [Російської православної церкви].

Погорелов С. Кабмін схвалив санкції проти патріарха Кирила та його поплічників з РПЦ. *Українська правда*. 2022. 30 серп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/08/30/7365420/> (дата звернення: 30.08.2022).

РОСІЙСЬКА ПРОПАГАНДИСТСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЕЗСМЕРТНИЙ ПОЛК»

«ходячий цвинтар»

Специфічна акція *«ходячий цвинтар»* [«Безсмертний полк»] так спішно скасовується зовсім не через страх перед українськими дронами, вважає Олександр Невзоров.

Тернопільський А. *«Ходачий цвинтар»* зупинився. Невзоров пояснив, чому Путін скасував «Безсмертний полк». *Главком*. 2023. трав. URL: <https://glavcom.ua/world/world-politics/> (дата звернення: 18.06.2023).

РОСІЙСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

абсолютні покидьки у своїй масі

Воно [російське суспільство] дедалі більше деградує і перетворюється на *абсолютних покидьків у своїй масі*.

Кравець Р. Мараєв: Оточення Путіна може його вбити. Але й він може ліквідувати Пригожина чи Кадірова. *Українська правда*. 2023. 14 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/14/7393259/> (дата звернення: 14.03.2023).

РОСІЙСЬКИЙ БОЙОВИЙ ВЕРТОЛІТ КА-52

кацапольот Ка-52

На Херсонщині під час вранішньої атаки знищено *кацапольот Ка-52* — ОК «Південь». Оперативний ЗСУ. *Telegram*. 2022. 31 жовт. <https://t.me/operativnoZSU> (дата звернення: 31.10.2022).

РОСІЙСЬКИЙ ПАСПОРТ

ворожий аусвайс

[Днями в тоді ще окупованому місті Вовчанськ на Харківщині рашисти роздавали місцевим мешканцям свої паспорти.] Під час цієї церемонії пропагандисти зняли та розтиражували у своїх пабліках відео одного із чоловіків, який отримав *ворожий аусвайс* і з вигляду дуже цьому зрадів.

Кушнерик Т. «Невдаха року». На Харківщині чоловік вскочив у халепу із російським паспортом (відео). *Главком*. 2022. 13 верес. URL: <https://glavcom.ua/country/society/> (дата звернення: 26.11.2022).

російський «аусвайс»

Російський «аусвайс» [Євген] Балицький отримував у тимчасово окупованому Севастополі, де проживає його родина та працює його сімейний бізнес, зокрема, кафе «Обліко Морале», EatMe, «Інжир».

Депутат-зрадник Балицький отримав російський паспорт ще до повномасштабної війни, — ЗМІ. *Патріоти України*. 2022. 14 жовт. URL: <https://patrioty.org.ua/politic/> (дата звернення: 07. 11. 2022).

РОСІЯ

автор великої геноцидної війни

[Радник глави Офісу президента України Михайло Подоляк 11 січня у Twitter описав Росію з точки зору її дій у 2022 році.]

«Росія у 2022 році: ... *автор великої геноцидної війни*».

«Популяризатор України». В Офісі президента описали Росію у 2022 р. *Гордон*. 2023. 11 січ. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/popularizator-ukrajini-v-ofisi-prezidenta-opisali-rosiju-u-2022-rotsi-1645009.html> (дата звернення: 10.04.2023).

антонім демократії

Реуцький К. Росія як *антонім демократії*. *Українська правда*. 2023. 29 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/07/29/7413214/https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/29/7404326/> (дата звернення: 29.07.2023).

архітектор залізної завіси 2.0

[Радник глави Офісу президента України Михайло Подоляк 11 січня у Twitter описав Росію з точки зору її дій у 2022 році.]

«Росія у 2022 році: ... *архітектор залізної завіси 2.0...*».

«Популяризатор України». В Офісі президента описали Росію у 2022 р. *Гордон*. 2023. 11 січ. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/popularizator-ukrajini-v-ofisi-prezidenta-opisali-rosiju-u-2022-rotsi-1645009.html> (дата звернення: 10.04.2023).

більше не «імперія»

Чорнороті кремлівські пропагандисти, а також збожеволі від брехні та потоків крові «військори» тріумфують від убивств мирних українців, розуміючи, що Росія – *більше не «імперія»*.

Путін втратив контроль, він пригнічений – психолог. *Апостроф*. 2022. 17 жовт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/politics/foreign-policy/2022-10-17/> (дата звернення: 17.10.2022).

болотний Мórдор

Тож тремти, *болотний Мórдор*:

Розмиколим тобі морду!

Калько М. На лінгвістичному блокпосту (чоловіча поезія спротиву). Пост двісті п'ятдесят дев'ятий. Традиційна Миколіана. *Архів Миколи Степаненка*.

болото, яке має бути обнесене стіною

Росія – це *болото, яке має бути обнесене стіною*. Ніяких діалогів, жодного контакту, – Сергій Жадан. *Еспресо*. 2022. 22 берез. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 22.03. 2022).

варварська, кривава й агресивна тварюка

«Китай хоче торгувати, але має на ланцюгу *варварську, криваву й агресивну тварюку* [Росію], яку використовує у своїх потребах ...» зауважив Юрій Луценко.

Китай використовує Путіна для залякування Заходу, – політик Юрій Луценко. *Еспресо*. 2022. 14 черв. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 10.09.2022).

васал Китаю

Печенюк А. Макрон заявив, що Росія стала *васалом Китаю*. УНІАН. 2023. 14 трав. URL: <https://www.unian.ua/world/prezident-franciji-makron-pro-rosiyu-stala-vasalom-kitayu-12256533.html> (дата звернення: 14.05.2023).

велика мильна бульбашка

Вся сучасна Росія, у будь-яких своїх проявах, стала *великою мильною бульбашкою*.

Руденко Є. «Где каждый в душе – Сид Вишес, а на деле – Юра Дудь». Епітафія російським лібералам. *Українська правда*. 2022. 17 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/09/17/7367890/><https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 17.09.2022).

велика тюрма

Ми нікого не випускаємо на свободу, а передаємо з української тюрми у *велику тюрму*, яка називається Росія.

Романенко В. Генпрокурор: Ми передали Медведчука з української в'язниці у велику тюрму – РФ. *Українська правда*. 2022. 22 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/09/22/7368575/> (дата звернення: 22.09.2022).

великий міжнародний конфлікт, який впливає на економіки багатьох країн та їхні міжнародні позиції

[До осені 2021-го для світу війна була локальним конфліктом, частково навіть внутрішнім українським.] Зараз – це *великий міжнародний конфлікт, який впливає на економіки багатьох*

країн та їхні міжнародні позиції.

Безушко С. Третя світова чи локальний конфлікт. Війна в Україні – це ...? *Zaxid.net*. 2022. 20 верес. URL: <https://zaxid.net/> (дата звернення: 27.09.2022).

віковичний дволикий ворог

Не всі прагнуть пізнати її [правду]. Тому так довго вбивцю мільйонів українців, свого мучителя і ката називали «батьком», а *віковичного дволикого ворога* – Московією, яка століттями прагнула то криваво вбити, та задушити українську націю...

Бондарчук А. Аплодую ЗСУ і ... смерті загарбників. А ви? *Слово Просвіти*. 2022. 18–24 серп. С. 4.

ворог, який хоче вбити всіх людей у світі

Це [Російська Федерація] *ворог, який хоче вбити всіх людей у світі*.

«Ви – Третій рейх у всьому його прояві»: Усик назвав росіян «свинособаками». Факти. 2023. 11 січ. URL: <https://fakty.ua/> (дата звернення: 28.01.2023).

гальванізований труп Радянського Союзу, який намагається повернутися до колишніх кордонів

Нинішня Росія – це *гальванізований труп Радянського Союзу, який намагається повернутися до колишніх кордонів*.

Валетов Я. Росія ніколи не перестане воювати. Це закінчиться лише зі смертю імперії. *Фокус*. 2023. 24 квіт. URL: <https://focus.ua/uk/opinions/562445> (дата звернення: 23.06.2023).

гангрена, яка розповзлась світом

«росія – це *гангрена, яка розповзлась світом*»: Данілов описав, як треба трансформувати РФ. *Варта1*. 2023. 11 лют. URL: <https://varta1.com.ua/news/> (дата звернення: 11.02.2023).

Гнило-Солом'яна Орда

Також ми відволікаємось від того, звідки була запущена ракета – чи з території *Гнило-Солом'яної Орди* [Росії], чи з території Картопляного Рейху, де живе «білорус» в лапках Олег Ліцкевич

Жарких М. Нова книга про літописи Великого князівства Литовського. *Чтиво*. 2023. 19 трав. URL: <https://shron1.chtyvo.org.ua/> (дата звернення: 19.05.2023).

ґвалтівник-убивця з великим золотим хрестом на грудях, Біблією в кишені й закривавленим ножем у руках

Сучасна Росія — це *ґвалтівник-убивця з великим золотим хрестом на грудях, Біблією в кишені і закривавленим ножем в руках*.

Трегуб А. Олександр Єфременко: «Сучасна Росія — це ґвалтівник-убивця з великим золотим хрестом на грудях». *Український тиждень*. 2022. 4 трав. URL: <https://tyzhden.ua/> (дата звернення: 23.06.2022).

держава-зло

«Держава-зло продовжує свою тактику війни із цивільними», – Володимир Зеленський. Портал МВС. 2023. 18 жовт. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/news/> (дата звернення: 05.11.2023).

держава, яка сприяє тероризму

Ми, представники неурядових організацій, учасники круглого столу, присвяченого безпековій проблемі української нації та держави, усвідомлюючи всю критичність ситуації, яка склалася внаслідок підступного віроломного нападу РФ [Російської Федерації] на Україну, звертаємося до Президента України з вимогою негайного формування у світі антирашистської (антипутінської) коаліції задля порятунку української нації та світового правопорядку не лише шляхом оголошення [Володимира] Путіна – терористом №1, а Росії – *держава, яка сприяє тероризму*, не лише наданням Збройним Силам України летальної зброї, а й відкриттям широкого фронту протидії агресору, включаючи збройні сили інших держав, аби захистити світ, і Україну від ймовірної катастрофи.

Звернення до Президента України Володимира Зеленського. *Слово Просвіти*. 2022. 4–10 серп. С. 1.

дерусифікатор світу та Європи

[Радник глави Офісу президента України Михайло Подоляк 11 січня у Twitter описав Росію з точки зору її дій у 2022 році.] *«Росія у 2022 році: могілізатор своїх громадян..., дерусифікатор світу та Європи...».*

«Популяризатор України». В Офісі президента описали Росію у 2022 р. *Гордон*. 2023. 11 січ. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/popularizator-ukrajini->

v-ofisi-prezidenta-opisali-rosiju-u-2022-rotsi-1645009.html (дата звернення: 10.04.2023).

дикий звір, якого треба пристрелити

Росія – це *дикий звір, якого треба пристрелити* – Анджей Дуда. 5 канал. 2023. 23 черв. URL: <https://www.5.ua/svit> (дата звернення: 23.06.2022).

домінування покiрного людського стада без почуття гiдності та самоповаги

[Тому що росія – це:] *...Домінування покiрного людського стада без почуття гiдності та самоповаги.*

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

дупа світу

Абсолютно справедливо сьогодні Україну назвати серцем світу, а Московію – *дупою* [світу], і це буде для них комплімент.

Сохар О. Дупа – це новий символ Московії, який уособлює все: від органу чуття до принципу життя. *OBOZREVATEL*. 2022. 25 груд. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/> (дата звернення: 25.12.2022).

«еліта» в ролі дворових холопів у Господаря, без позиції, принципів і гордості

[Тому що росія – це:]... *«Еліта» в ролі дворових холопів у Господаря, без позиції, принципів і гордості.*

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

єдиний винуватець того, що мир був зруйнований

Зеленський В. Росія – *єдиний винуватець того, що мир був зруйнований*, і це її історична відповідальність, – звернення президента України. *Президент України: офіційне інтернет-представництво*. 2022. 11 трав. URL: <https://www.president.gov.ua/videos/rosiya-yedinij-vinuvatec-togo-sho-mir-buv-zrujnovanij-i-ce-y-2449> (дата звернення: 27.02.2023).

«єдиний реальний гарант безпеки України»

Під час так званого міжнародного дискусійного клубу «Валдай» лідер країни-брехуна [Володимир Путін] заявив, що... лише Росія може бути *«єдиним реальним гарантом безпеки України»*.

Кияк М. Ботоксний дід в печалі. Війна триває, а похизуватися нічим. *Gazeta.ua*. 2022. 11 листоп. URL: <https://gazeta.ua/blog/58187/> (дата звернення: 11.12.2022).

заручниця путінських ідей, путінських рішень та путінської манії величі

Спершу вся Росія, а потім і вся планета стали заручницями *путінських ідей, путінських рішень та путінської манії величі*.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

зłodій із великої дороги

росія — це *зłodій з великої дороги*, або Навіщо недоімперії привласнювати імена українців-митців. *АрміяInform*. 2022. 13 груд. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/12/13/> (дата звернення: 11.01.2023).

знищені мови й культури колонізованих народів

[Тому що росія – це:]... *Знищені мови і культури колонізованих народів*.

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

ідеальна конструкція пекла

Реагуючи на це інтерв'ю [в уповноваженої президента РФ із прав дитини Марії Львової-Белової], [Михайло] Подоляк написав, що «РФ – то *ідеальна конструкція пекла*».

Роштіна О. Американці взяли інтерв'ю в дитячого омбудсмена Росії, в ОПУ прокоментували: Ілюстрація людожера. *Українська правда*. 2023. 2 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/2/7400290/> (дата звернення: 02.05.2023).

імперія до мозку кісток

...Росія – *імперія до мозку кісток*.

Реуцький К. Росія як антонім демократії. *Українська правда*. 2023. 29 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/07/29/7413214/> (дата звернення: 29.07.2023).

імперія з царем, з Радами, а тепер з [Володимиром] Путіним

«[Росія ніколи не була здатна стати нацією.] Вона завжди була *імперією з царем, з Радами, а тепер з Путіним...*» – підсумував дипломат [Європейського Союзу Жозеп Боррель]. *Українська правда*. 2023. 24 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/12/24/7434391/> (дата звернення: 24.12.2023).

імперія зла, одурманена ідеологією щодо зверхності однієї нації над іншою.

Імперія зла, одурманена ідеологією щодо зверхності однієї нації над іншою [Росія].

Мороз В. Ще не перемога, але її передчуття. *Слово Просвіти*. 2022. 25 серп.–07 верес. С. 1.

імперія-мрець

Про мову сьогодношньої війни, що розв'язана *імперією-мерцем*, німецьких інтелектуалів, які виступають «за мир в усьому світі», «хороших руських», а також, звісно, про Целана Марк Белорусець розповідає в інтерв'ю «Українській правді».

Краснящих А. Марк Белорусець: В середині Росії *імперія-мрець* б'ється об стінки труни, але мертвому не стати живим. *Українська правда*. 2022. 11 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/11/11/7374369/> (дата звернення: 11.11.2022).

корманічі з психічними розладами-комплексами неповноцінності, манії величі та переслідування

[Тому що росія – це:]... *Корманічі з психічними розладами-комплексами неповноцінності, манії величі та переслідування*.

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

колективна відповідальність і вина за злочини путінізму проти України

[Тому що росія – це:]... Колективна відповідальність і вина за злочини путінізму проти України.

Там само.

концентрована несправедливість

Теперішня Росія – це *концентрована несправедливість*.

Реуцький К. Росія як антонім демократії. *Українська правда*. 2023. 29 лип. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/07/29/7413214/> (дата звернення: 29.07.2023).

країна банкрутів

Нападовська Н. Країна рабів, *країна банкрутів*: РФ зазнала дефолту за зовнішнім боргом вперше за 100 років. *Україна молода*. 2022. 30 черв. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358> (дата звернення: 30.06.2022).

країна-брехун

Під час так званого міжнародного дискусійного клубу «Валдай» лідер *країни-брехуна* [Володимир Путін] заявив, що... лише Росія може бути «єдиним реальним гарантом безпеки України».

Кияк М. Ботоксний дід в печалі. Війна триває, а похизуватися нічим. *Gazeta.ua*. 2022. 11 листоп. URL: <https://gazeta.ua/blog/58187/> (дата звернення: 11.12.2022).

країна ґвалтівників, убивць і мародерів

Саме тоді [після витіснення російської армії з Київщини] стало зрозуміло, що Росія остаточно увійшла в новітню історію як *країна ґвалтівників, убивць і мародерів*.

Історії та герої у текстах «Української правди» 2022 року. *Українська правда*. 2023. 5 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/5/7383359/> (дата звернення: 05.01.2023).

країна дебілів

Росія – *країна дебілів*. *Твітер*. 2023. 30 трав. URL: <https://twitter.com/RomanDmitrich/status/> (дата звернення: 30.05.2023).

країна з фасадною демократією

Якщо Росія раптом стане *країною* з реальною, а не *фасадною демократією*, у що я мало вірю, то одразу почне розпадатися.

Руденко Є. Пригожин – не Ленін, Росія – не імперія. Історик Георгій Касьянов про те, чи загрожує РФ розпад та громадянська війна. *Українська правда*. 2023. 23 черв. URL:

<https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/23/7408050/> (дата звернення: 23.06.2023).

країна зла й насильства

кремль знає, в іншому випадку – зникне сама росія як ... *країна зла і насильства*.

Данілов О. Путінська стратегія – 2023. *Українська правда*. 2023. 22 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/01/22/7385971/> (дата звернення: 22.01.2023).

країна людоджерів, які насолоджуються тортурами

«Країна людоджерів, які насолоджуються тортурами»: ОПУ і омбудсмен про катування окупантами полоненого українця. *Еспreso*. 2023. 29 лип. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 18.12.2023).

країна-оксюморон

Вся сучасна Росія, у будь-яких своїх проявах, стала ... *Країною-оксюмором*.

Руденко Є. «Где каждый в душе – Сид Вишес, а на деле – Юра Дудь». Епітафія російським лібералам. *Українська правда*. 2022. 17 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/09/17/7367890/><https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 17.09.2022).

країна повної Безнадії, у якій краще померти, ніж жити

[Ця війна не може скінчитися завтра.] Вона продовжуватиметься доти, доки на місці Росії не виникнуть руїни, на яких уцілілі збудують щось, що відрізняється від *країни повної Безнадії, в якій краще померти, ніж жити*.

Валетов Я. Росія ніколи не перестане воювати. Це закінчиться лише зі смертю імперії. *Фокус*. 2023. 24 квіт. URL: <https://focus.ua/uk/opinions/562445> (дата звернення: 23.06.2023).

країна рабів

Нападовська Н. *Країна рабів*, країна банкрутів: РФ зазнала дефолту за зовнішнім боргом вперше за 100 років. *Україна молода*. 2022. 30 черв. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358> (дата звернення: 23.06.2023).

країна, у якій більшість непридатна для людського проживання

[Чи все-таки йдеться ...] Про інтереси та бажання глибинного народу , що населяє величезну країну, в якій *більшість непридатна для людського проживання?*

Валетов Я. Росія ніколи не перестане воювати. Це закінчиться лише зі смертю імперії. *Фокус*. 2023. 24 квіт. URL <https://focus.ua/uk/opinions/562445> (дата звернення: 23.06.2023).

країна-фейк

«РФ [Російська Федерація] без західних розробок та інвестицій – *країна-фейк...*» – наголосив [Олексій] Данілов».

Присяжний О. Данілов: Спроби Росії залякати українців і світ «адекватною відповіддю» – це розмови із самими собою. Усе, що Путін міг використати, він використав. *Гордон*. 2023. 16 трав. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/war/> (дата звернення: 16.05.2023).

кудлатий троглодит із поганим запахом, який опинився в сьогоднішньому світі

Сучасна Російська Федерація з її одночасним косплеєм Російської імперії, СРСР і нацистської Німеччини — це *кудлатий троглодит із поганим запахом, який опинився в сьогоднішньому світі...*

Валетов Я. Росія ніколи не перестане воювати. Це закінчиться лише зі смертю імперії. *Фокус*. 2023. 24 квіт. URL <https://focus.ua/uk/opinions/562445> (дата звернення: 23.06.2023).

культ смерті і вмирання, страждання

Я абсолютно його [Ігоря Померанцева] підтримую, коли він каже, що Росія – це *культ смерті і вмирання, страждання*.

Будерацький Є., Попадак Ф. Олександр Михед: Мені приємно уявляти Росію як територію від 30 до 70 окремих боліт, які гризуться між собою. *Українська правда*. 2022. 20 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/10/20/7372781/> (дата звернення: 02.11.2022).

могилізатор своїх громадян

[Радник глави Офісу президента України Михайло Подоляк 11 січня у Twitter описав Росію з точки зору її дій у 2022 році.] «Росія у 2022 році: *могилізатор своїх громадян...*».

«Популяризатор України». В Офісі президента описали Росію у 2022 р. *Гордон*. 2023. 11 січ. URL:

<https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/popularizator-ukrajini-v-ofisi-prezidenta-opisali-rosiju-u-2022-rotsi-1645009.html> (дата звернення: 10.04.2023).

могильник Росії

Могильником Росії радше буде сама Росія.

Руденко Є. Пригожин – не Ленін, Росія – не імперія. Історик Георгій Касьянов про те, чи загрожує РФ розпад та громадянська війна. *Українська правда*. 2023. 23 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/23/7408050/> (дата звернення: 23.06.2023).

московитська імперія

Насамперед – очевидним є кінець для *московитської імперії* [Російської Федерації] статусу наддержави.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 23 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 18.04.2023).

московська федерація

Авторка петиції [про перейменування росії] Валерія Шахворостова запропонувала офіційно змінити назву «російська федерація» на «*московська федерація*».

Букет Є. Не «росія», а «московія», або Потужний інформаційний «хук» на міжнародному рівні. *АрміяInform*. 2023. 11 берез. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/03/11/> (дата звернення: 11.04.2023).

московський ведмідь

Васильченко Б. *Московського ведмеда* – у барліг: Вітчизняна війна нащадків русів-козаків проти нащадків татаро-монголів. *Україна молода*. 2022. 4 серп. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3815/196/168387/> (дата звернення: 04.10.2022).

московський ордостан

А поки що ця страшна мутована «помилка природи», що політично зветься ерефією ... історично *московським ордо*

станом ... продовжує пожирати та нищити все живе.

Філіпчук Г. «В ріднім краї панувати не дамо нікому». *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 2.

мочіморд країна й мудаків, казнокрадів і вар'ятів-талантів

росія лишиться навіки -віків / Під боєм державних курантів / Мочіморд країною і мудаків , / Казнокрадів й вар'ятів-талантів.

Калько М. На лінгвістичному блокусті (чоловіча поезія спротиву). Пост п'ятдесят другий. *Архів Миколи Степаненка*.

музей тоталітаризму просто неба

Сьогодні з усе більшою ясністю стає зрозуміло, що Росія, яка нагадує *музей тоталітаризму просто неба*, остаточно занурилась у лінгвістичний постмодерн.

Іванов М. Україна у великій війні: культура спротиву. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 2.

найбільш відморожений міжнародний злочинець

Доломонжи А. РФ отримає ставлення як до *найбільш відмороженого міжнародного злочинця* – Зеленський. УНІАН. 2022. 21 жовт. URL: <https://www.unian.ua/war/> (дата звернення: 08.12.2022).

найбільш небезпечний терорист у світі

Він [Володимир Зеленський] заявив, що Росія є «*найбільш небезпечним терористом у світі*» і її поразка буде найбільш вагомим внеском у безпеку Європи та всього світу.

Зеленський назвав підрив Каховської ГЕС найбільшою рукотворною екологічною катастрофою в Європі за десятки років. *NW NEW VOIGE*. 2023. 6 черв. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events> (дата звернення: 07.06.2023).

найбільший терорист 21 століття

Міністр іноземних справ України Дмитро Кулеба у своєму твіттері наголосив: «...Єдиний спосіб зупинити Росію, *найбільшого терориста 21 століття*, це вигнати її з України».

Підрив Каховської ГЕС – це спроба знищити південь України «прісноводним цунамі». *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3718983> (дата звернення: 06.06.2023).

наш ворог не тільки тому, що вони на нас напали, вони інші за філософією, за ставленням до людини

Росія – наш ворог не тільки тому, що вони на нас напали, вони інші за філософією, за ставленням до людини.

Андрій Єрмак: Якби цей Президент був у 2014-му році, ми б не втратили тоді Крим. *Еліта України*. 2023. 26 січ. URL: <https://www.elitukraine.com/news/https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/05/18/7161955/> (дата звернення: 03.06.2023).

недобитий пережиток тиранії минулого

кремль знає, в іншому випадку – зникне сама росія як недобитий пережиток тиранії минулого...

Данілов О. Путінська стратегія – 2023. *Українська правда*. 2023. 22 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/01/22/7385971/> (дата звернення: 22.01.2023).

недоімперія кацапстан

А кінець війни настане тоді, коли сконає, нарешті, недоімперія кацапстан.

Філіпчук Г. «В ріднім краї панувати не дамо нікому». *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 2.

незграбна й потворна держава

Аністратенко В. Росія – це *незграбна й потворна держава*, – Давидюк відреагував на ядерні погрози. *24 канал*. 2023. 23 черв. URL: <https://www.5.ua/svit> (дата звернення: 23.06.2022).

не Русь, і тим паче не велика імперія з величною історією, а країна крадіїв і мародерів

Якщо існує Україна зі своєю ідентичністю, то одразу сотні років підступної брехні відкриваються світу і всі розуміють що росія – це не Русь, і тим паче не велика імперія з величною історією а країна крадіїв і мародерів.

Богущ Д. Війна «І» проти «Z». *Українська правда. Блоги*. 2023. 2 серп. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/62e90b22ef178/> (дата звернення: 07.09. 2022).

обнулятор російської економіки

[Радник глави Офісу президента України Михайло Подоляк 11 січня у Twitter описав Росію з точки зору її дій у 2022 році.] «Росія у 2022 році: могилизатор своїх громадян..., *обнулятор російської економіки...*».

«Популяризатор України». В Офісі президента описали Росію у 2022 р. *Гордон*. 2023. 11 січ. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/popularizator-ukrajini-v-ofisi-prezidenta-opisali-rosiju-u-2022-rotsi-1645009.html> (дата звернення: 10.04.2023).

один із головних світових гравців звірств та терору

[А більш конкретно, які можуть бути наслідки для РФ у випадку її визнання «країною-спонсором тероризму»? 1. Символічний.] Це визнання *одним з головних світових гравців звірств та терору*, які РФ здійснює щодо мирного населення.

Пишний А., Мудра І., Власюк В., Зарівна Д., Шаповал Н. Все, що ви хотіли знати про статус держави-спонсора тероризму: вичерпне пояснення від санкційної групи Єрмака-Макфола. *Українська правда. Спецпроект: Росія – держава-терорист*. 2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/cdn/cd1/terroriststate/> (дата звернення: 10.05.2023).

один із ключових світових центрів антисемітизму

«З давніх-давен росія – *один з ключових світових центрів антисемітизму*» – Андрій Юсов. *АрміяInform*. 2023. 4 листоп. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/04/> (дата звернення: 05.11.2023).

оплот мракобісся, диктатури та воєнної агресії

Подібно до легендарного гамельнського щуролова, російський вождь [Володимир Путін] захопив за собою величезну країну і перетворив її на *оплот мракобісся, диктатури та воєнної агресії*.

Дубинянський М. Роль молі в історії. *Українська правда*. 2022. 8 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/8/7370855/> (дата звернення: 08.10.2022).

перша у світі версія тоталітарного політичного проекту

Фактично Росія з її білим терором і стала *першою в світі версією тоталітарного політичного проекту*.

Руденко Є. Історикиня Лариса Якубова: «Рускій мір» схожий на тоталітарну секту, члени якої хворі на соціальну шизофренію. *Українська правда*. 2022. 04 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/4/7370240/> (дата звернення: 04.10.2022).

північний завойовник-колонізатор

... Українці 853 роки захищають свою свободу від *північного завойовника-колонізатора*.

Лизанчук В. Якою має бути ваша і моя свобода?! *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 6.

північний злий тиран

[Ні половецькі ординські навали, / Ані турецька та польська різня / Мову – тернову сльозу – не здолали, / Не вкоротили їй віку світлого дня.] Лише фатальна помилка Богдана / Викувала їй кайдани тяжкі, / В рабство *північного злого тирана* / Запродала на скорботні віки.

Чумак Т. Віра й любов. Ніжин: Видавець Лисенко ММ., 2023. С. 31.

повний ізгой на міжнародній арені

«Росія зараз є *повним ізгоем на міжнародній арені*...» – сказав віцепрезидент Єврокомісії [Франс Тіммерманс].

Путін уже програв війну, як Гітлер у 1943 – віцепрезидент Єврокомісії. *Українська правда*. 2022. 24 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/12/24/7382241/> (дата звернення: 24.12.2022).

помийка колонізованих народів

«... Наші діти із дитсадка знають, що власні назви пишемо з великої букви, але, вони також знають, що то не зовсім країна [росія], а *помийка колонізованих народів*», — написала одна з підписниць міністра.

Шевченко Ю. «Я за, щоб діти писали з малої»: Лісовий пояснив скандальний закон про «росію» з великої літери. *Фокус*. 2023. 8 верес. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/591366-> (дата звернення: 08.09.2023).

поневолені країни й народи Кавказу, Сибіру, Уралу, Півдня, Далекого Сходу

[Тому що росія – це:]... *Поневолені країни і народи Кавказу, Сибіру, Уралу, Півдня, Далекого Сходу*.

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

популяризатор України

«Росія у 2022 році: могилизатор своїх громадян..., *популяризатор України...*».

«Популяризатор України». В Офісі президента описали Росію у 2022 р. *Гордон*. 2023. 11 січ. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/populjarizator-ukrajini-v-ofisi-prezidenta-opisali-rosiju-u-2022-rotsi-1645009.html> (дата звернення: 10.04.2023).

приклад тероризму з тридцятирічною історією

росія – *приклад тероризму з тридцятирічною історією*.

Пишний А., Мудра І., Власюк В., Зарівна Д., Шаповал Н. Все, що ви хотіли знати про статус держави-спонсора тероризму: вичерпне пояснення від санкційної групи Єрмака-Макфола. *Українська правда. Спецпроект: Росія – держава-терорист*. 2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/cdn/cd1/terroriststate/> (дата звернення: 10.05.2023)

промоутер НАТО

«Росія у 2022 році: могилизатор своїх громадян, *промоутер НАТО...*».

«Популяризатор України». В Офісі президента описали Росію у 2022 р. *Гордон*. 2023. 11 січ. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/populjarizator-ukrajini-v-ofisi-prezidenta-opisali-rosiju-u-2022-rotsi-1645009.html> (дата звернення: 10.04.2023).

путінська квазіімперія

[Цілком можливо, що йому вдасться загнати під Москву – офіційно, з помпою – Білорусь, Вірменію та навіть частину українських земель на Донбасі.] Від цього *путінська квазіімперія* не стане сильним та довгостроковим проектом.

Захаров Д. Реставрація «совка»: чи зуміє Путін відтворити улюбленого монстра: у Кремлі, схоже, вірять, що їм вдасться збудувати нову імперію. *Апостроф*. 2022. 11 січ. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/world/ex-ussr/2022-01-11/restavratsiya-sovka-sumeet-li-putin-vossozdat-lyubimogo-monstra/43835>. (дата звернення: 11.01.2022).

рабство як норма, свобода як відхилення

[Тому що росія – це:]... *Рабство як норма, свобода як відхилення.*

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

Рахітська Федерація

«Рахітська Федерація». Путін не зміг вимовити назву РФ, відео стало вірусним. *Гордон*. 2023. 3 черв. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/> (дата звернення: 03.06.2023).

реаніматор нацизму

«Росія у 2022 році: ... реаніматор нацизму...».

«Популяризатор України». В Офісі президента описали Росію у 2022 р. *Гордон*. 2023. 11 січ. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/worldnews/popularizator-ukrajini-v-ofisi-prezidenta-opisali-rosiju-u-2022-rotsi-1645009.html> (дата звернення: 10.04.2023).

різношерста політична нація

Чи все-таки йдеться про вироблену століттями ментальність *різношерстої політичної нації*, яку ми називаємо росіянами?

Валетов Я. Росія ніколи не перестане воювати. Це закінчиться лише зі смертю імперії. *Фокус*. 2023. 24 квіт. URL: <https://focus.ua/uk/opinions/562445> (дата звернення: 23.06.2023).

розфарбоване шаманами скам'яніле г*но мамонта, що вдає із себе джерелом мудрості й духовних скрепів**

Сучасна Російська Федерація з її одночасним косплеєм Російської імперії, СРСР і нацистської Німеччини — це ... *розфарбоване шаманами скам'яніле г***но мамонта, що вдає із себе джерелом мудрості й духовних скрепів.*

Валетов Я. Росія ніколи не перестане воювати. Це закінчиться лише зі смертю імперії. *Фокус*. 2023. 24 квіт. URL: <https://focus.ua/uk/opinions/562445> (дата звернення: 23.06.2023).

російський рейх

Якби не було, але ми не бажаємо перемоги жодному з претендентів на владу в рф, а бажаємо такої боротьби між ними, щоб від *російського рейху* каменя на камені не лишилося.

Пархоменко С. Рейх впаде: на росії почалася боротьба за владу. *ЦН.Блоги*. 2022. 19 серп. URL: <https://m.censor.net/ua/blogs/3355133/> (дата звернення: 19.09.2022).

Сомалі з ядерними ракетами

Береза Б. Росія – це *Сомалі з ядерними ракетами*. *Главком*. 2022. 16 трав. URL: <https://glavcom.ua/columns/bereza/rosiya-ce-somali-z-yadernimi-raketami-846019.html> (дата звернення: 24.06.2022).

сон страшний історії з його жахіттями й великістю

Етнококтейль і бутафорія, / Тут тхне абсурдом, кров'ю, дикістю, / росія – *сон страшний історії / З його жахіттями й великістю*.

Калько М. На лінгвістичному блокпосту (чоловіча поезія спротиву). Пост п'ятдесят другий. *Архів Миколи Степаненка*.

стерта з пам'яті історія про спротив колонізації та зросійщенню

[Тому що росія – це:]... *Стерта з пам'яті історія про спротив колонізації та зросійщенню*.

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

страшна мутована «помилка природи»

А поки що ця *страшна мутована «помилка природи»*, що політично зветься ерефією, народно – кацапстаном, історично – московським ордостаном, морально – фашистбатом, реально – путлеробатом, продовжує пожирати та нищити все живе.

Філіпчук Г. «В ріднім краї панувати не дамо нікому». *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 2.

суцільний сучасний фашизм

Путінська Росія на сьогоднішній день – це *суцільний сучасний фашизм*.

Кравець Р. Олексій Данілов: Путін – наче загнаний щур. Його життя стало суцільним жахом. *Українська правда*. 2022. 19 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/19/7381305/> (дата звернення: 19.12.2022).

схиблена на розбої держава, котра все життя готувалася до війни, а потім годувалася війною

... Горя ще у нас нароблять багато [російські завойовники], адже мали *схиблену на розбої державу, котра все життя готувалася до війни, а потім годувалася війною*.

Мороз В. Ще не перемога, але її передчуття. *Слово Просвіти*. 2022. 25 серп.–07 верес. С. 1.

така собі корпоративна держава, кістяком якої є спецслужби, бюрократія, олігархи, яких підгодовує держава, та олігархи, які не годуються від неї безпосередньо, але перебувають під її контролем

Зараз ми бачимо *таку собі корпоративну державу, кістяком якої є спецслужби, бюрократія, олігархи, яких підгодовує держава, та олігархи, які не годуються від неї безпосередньо, але перебувають під її контролем* [Росію].

Руденко Є. Пригожин – не Ленін, Росія – не імперія. Історик Георгій Касьянов про те, чи загрожує РФ розпад та громадянська війна. *Українська правда*. 2023. 23 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/23/7408050/> (дата звернення: 23.06.2023).

те, що не реформується і не лікується

[Тому що росія – це:].... *Те, що не реформується і не лікується*.

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

темний і моторошний мордор

Цілком вірогідно, що *темний і моторошний мордор* [Росія] дуже швидко опиниться навіть не за залізною завісою, а – за бетонною стіною.

Михайло Сидоржевський: «Як ніколи в нашій історії ми відчули, що всі ми – українці, і скріплені кров'ю, об'єднані перед страшною загрозою. І тому ми переможемо». *Українська літературна газета*. 2022. 20 берез. URL: <https://litgazeta.com.ua/interviews/> (дата звернення: 02.11.2022).

територія від 30 до 70 окремих боліт, які гризуться між собою

Будерацький Є., Попадак Ф. Олександр Михед: Мені приємно

уявляти Росію як *територію від 30 до 70 окремих боліт, які гризуться між собою*. *Українська правда*. 2022. 20 жовт URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/10/20/7372781/> (дата звернення: 02.11.2022).

територія всеосяжного рабства й насильства як норми

[Тому що росія – це:] *Територія всеосяжного рабства і насильства як норми*.

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

терористична організація

Загалом нинішня Росія – це *терористична організація*.

Кравець Р. Олексій Данілов: Путін – наче загнаний шур. Його життя стало суцільним жахом. *Українська правда*. 2022. 19 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/19/7381305/> (дата звернення: 19.12..2022).

терористичний кацапстан

Бухгалтерія витрат *терористичного кацапстану* на ранковий ракетний удар по Україні близько \$400-600 млн. Оперативний ЗСУ. *Telegram*. 2022. 31 жовт. URL: <https://t.me/operativnoZSU> (дата звернення: 31.10.2022).

тоталітарна Священна імперія, яка анексує колишні радянські республіки

[Для нас ця книга («Світова війна Z», автор – Макс Брукс, американський сценарист та нащадок українських євреїв) примітна не лише через символічну літеру «Z» на обкладинці.] І не лише через те, що у фіналі автор пише про перетворення Російської Федерації на *тоталітарну Священну імперію, яка анексує колишні радянські республіки*.

Дубинянський М. Українська війна Z. *Українська правда*. 2022. 24 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/24/7381779/> (дата звернення: 24.12.2022).

третій рейх у всьому його прояві

Росія є *третім рейхом у всьому його прояві*, сказав боксер [Олександр Усик].

«Ви – *третій рейх у всьому його прояві*»: Усик назвав росіян «свинособаками». *Gazeta.ua*. 2023. 11 січ. URL: https://gazeta.ua/articles/sport/_ (дата звернення: 08.01. 2023).

утворення, яке всім своїм існуванням довело, що може жити тільки знаходячись по коліна у своїй або чужій крові

[Тому що росія – це:]... *Утворення, яке всім своїм існуванням довело, що може жити тільки знаходячись по коліна у своїй або чужій крові*.

Кізілов Є. Данілов назвав 15 причин, чому українці хочуть зникнення Росії. *Українська правда*. 2023. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/1/7400212/> (дата звернення: 01.05.2023).

фашистська держава

Іванець О. Чому росія – *фашистська держава*: 14 аргументів (частина перша). *АрміяInform*. 2022. 17 берез. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/03/17/> (дата звернення: 27.03.2022).

фашистська мозковія

Сьогодні, ігноруючи міжнародне право, людяність і совість, *фашистська мозковія* знову й знову намагається загарбати Україну.

Філіпчук Г. «В ріднім краї панувати не дамо нікому». *Слово Просвіти*. 2022. 11–17 серп. С. 2.

фашистська федерація

На окупованих територіях України *фашистська федерація* запланувала провести черговий акт геноциду українського народу – примусову мобілізацію.

Гор А. Не воюй – здавайся в полон: як українцям врятуватися від примусової мобілізації в окупації. *Апостроф*. 2022. 30 верес. URL: <https://apostrophe.ua/article/society/2022-09-30/> (дата звернення: 01.10.2022).

фейкова імперія

Як руйнується твоя [Володимира Путіна] *фейкова імперія*, стискується до непристойно малих розмірів.

Руденко Є. «Боже, диктатора бережи!»: 13 причин не бажати швидкої смерті Путіну в день його 70-річчя. *Українська правда*. 2022. 7 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/10/7/7370741/> (дата звернення: 30.10.2022).

химера постімперського утворення

Але також потрібно пам'ятати, що росія приречена програти, історична місія України добити *химеру постімперського утворення*, назавжди знищити саму ідею росії імперської.

Данілов О. Путінська стратегія – 2023. *Українська правда*. 2023. 22 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/01/22/7385971/> (дата звернення: 22.01.2023).

чорна діра всесвіту

«...Ще ніколи так близько оцей «Мордор», ця *чорна діра всесвіту* не підходила до свого розвалу».

Ботоксний диктатор, ядерний псих, держдура та профукані 90-ті – перлини аналітики Дроздова. *Вголос*. 2023. 11 черв. URL: <https://vgolos.ua/news/> (дата звернення: 08.07.2022).

чумний лепрозорій

Нацисти з чумного *лепрозорію* [Росії] приїхали «денацифікувати» вільну демократичну країну і шокували весь світ своїм звірством і жорстокістю.

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна*. 2022. 23 квіт. С. 4.

РОСІЯ, БІЛОРУСЬ

певна проблема для інших держав Євразійського економічного союзу

Раніше [Касим-Жомарт] Токаєв заявив, що Росія і Білорусь ...становлять ... *проблему для інших держав Євразійського економічного союзу*.

Балачук І. Токаєв – на пропозицію Лукашенка вступити в союзню державу: Оцінив жарт. *Українська правда*. 2023. 29 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/05/29/7404326/> (дата звернення: 29.05.2023).

так звана союзна державу з єдиним політичним, військовим, економічним простором і однією ядерною зброєю на двох

Раніше Токаєв заявив, що Росія і Білорусь, які створюють *так звану Союзну державу з єдиним політичним, військовим, економічним простором і однією ядерною зброєю на двох*, становлять певну проблему для інших держав Євразійського економічного союзу.

Там само.

РУСИФІКАЦІЯ (РОСІЙЩЕННЯ)

псевдонім влади чекістів, яку вони хочуть поширити й на нашу країну

А русифікація – це *псевдонім влади чекістів, яку вони хочуть поширити і на нашу країну*.

Портников В. Шабаш відьом. *Збруч*. 2023. 30 квіт. URL: <https://zbruc.eu/node/115251> (дата звернення: 30.04.2023).

«РУССКИЙ МИР» [«РУССКИЙ МІР», «РУСЬКИЙ МІР», «РУЗКИЙ МІР»]

іраціональний продукт

«Рускій мір» – іраціональний продукт.

Руденко Є. Історикиня Лариса Якубова: «Рускій мір» схожий на тоталітарну секту, члени якої хворі на соціальну шизофренію. *Українська правда*. 2022. 04 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/4/7370240/> (дата звернення: 04.10.2022).

путінська нацистська москальська чума

У ці тяжкі для України часи, коли вона рятує цивілізацію від *путінської нацистської москальської чуми* – «рузкого міру» і ядерної пожежі, яку погрожує розпалити психопат [Володимир] Путін, хочу звернутися з чимось подібним до світової спільноти, лідерів ведучих країн світу, щоб сказати, що насправді (на мою думку) відбувається у світі і що потрібно зробити, щоб зберегти планету Земля.

Омельченко Г. Момент істини – або ми знищимо москальську чуму, або вона нас. Третього не дано. *Український репортер*. 2022. 7 черв. URL: <https://ukrreporter.com.ua/golovne/statti/>

moment-istyny-abo-my-znyshhymo-moskalsku-chumu-abo-vona-nas-tretego-ne-dano.html (дата звернення: 28.06.2022).

світоглядна система людей із катастрофічним складом мислення

«Рускій мір» є світоглядною системою людей із катастрофічним складом мислення.

Руденко Є. Історикиня Лариса Якубова: «Рускій мір» схожий на тоталітарну секту, члени якої хворі на соціальну шизофренію. *Українська правда.* 2022. 04 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/4/7370240/> (дата звернення: 04.10.2022).

складний продукт, у якому замішані стереотипи, міфи, фантазії, ідеологеми, вигадки, які заточені під сучасного споживача

«Рускій мір» – складний продукт, в якому замішані стереотипи, міфи, фантазії, ідеологеми, вигадки, які заточені під сучасного споживача.

Там само.

тоталітарна секта, члени якої хворі на соціальну шизофренію

Руденко Є. Історикиня Лариса Якубова: «Рускій мір» схожий на *тоталітарну секту, члени якої хворі на соціальну шизофренію.* *Українська правда.* 2022. 04 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/10/4/7370240/> (дата звернення: 04.10.2022).

якийсь потойбічний морок

... «Руський мір» прийшов до нас – і ми вжахнулись: це якийсь потойбічний морок.

Сидоржевський М. Найвища цінність вільної людини – свобода. *Літературна Україна.* 2022. 23 квіт. С. 4.

СЕЛИЩЕ МОЩУН КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

селище-привид

Мощун – *селище-привид.* Чи відновлюється життя у селі? *YouTube.* 2022. 6 верес. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=K1TPKXeCj-A> (дата звернення: 09.12. 2022).

СЕЛО БОГОРОДИЧНЕ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

село-привид

Богородичне. *Село-привид*. YouTube. 2022. 20 верес. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZmMRly0APHs> (дата звернення: 08.12. 2022).

село-примара

Окупанти перетворили Богородичне на *село-примару*: ЗСУ показали відео. *Апостроф*. 2022. 20 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/accidents/2022-09-20/> (дата звернення: 08.12. 2022).

СИСТЕМА ПРАВЛІННЯ ВОЛОДИМИРА ПУТІНА

неоімперська, тоталітарна диктатура, яка наслідуює найгірші практики минулого та втілює ідеї фашизму й націонал-соціалізму в сучасній версії російського фашизму (рашизму)

У пояснювальній записці до проекту зазначається, що жорстока, неспровокована війна рф проти України викрила всьому світові реальну сутність політичного режиму путіна – *неоімперської, тоталітарної диктатури, яка наслідуює найгірші практики минулого та втілює ідеї фашизму та націонал-соціалізму в сучасній версії російського фашизму (рашизму)*.

Гапон Ю. Офіційно визнати рашизм та засудити його тоталітарні і людоненависницькі практики: проект постанови. *Юридичний факт*. 2023. 14 берез. URL: <https://www.yurfact.com.ua/fakty/> (дата звернення: 23.05.2023).

рашистський режим

Даною заявою (Заява Верховної Ради України «Про визначення існуючого в Російській Федерації політичного режиму як рашизму та засудження його ідеологічних засад і суспільних практик як тоталітарних та людоненависницьких») Верховна Рада України засуджує *рашистський режим* президента російської федерації в. путіна як злочинний...» – наголошують народні депутати [України].

Там само.

СТАТТЯ ВІКТОРА МЕДВЕДЧУКА «УКРАЇНСЬКИЙ СИНДРОМ. АНАТОМІЯ СУЧАСНОГО ВОЄННОГО ПРОТИСТОЯННЯ»

зайве свідчення неадекватності уявлень [Віктора] Медведчука та його кремлівських хазяїв про Україну

Уся ця пропагандистська маячня [стаття Віктора Медведчука «Український синдром. Анатомія сучасного воєнного протистояння»] є *зайвим свідченням неадекватності уявлень Медведчука та його кремлівських хазяїв про Україну*.

Фесенко В. Віддає борги Путіну та хоче повернутися у політику. Про що говорить стаття Медведчука. *NV NEV VOICE*. 2023.16 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/> (дата звернення: 16.01.2023).

один із меседжів «переговорної сверблячки» [Володимира] Путіна

Я думаю, що стаття [Віктора] Медведчука [«Український синдром. Анатомія сучасного воєнного протистояння»] – це *один із меседжів «переговорної сверблячки» [Володимира] Путіна*, який потрапив у пастку власних ілюзій та амбіцій.

Гулик І. Медведчук з Москви взявся «кошмарити» українців. *Еспресо*. 2023. 16 січ. URL: <https://espresso.tv/> (дата звернення: 16.01.2023).

пропагандистська маячня

Уся ця *пропагандистська маячня* [стаття Віктора Медведчука «Український синдром. Анатомія сучасного воєнного протистояння»] є *зайвим свідченням неадекватності уявлень Медведчука та його кремлівських хазяїв про Україну*.

Фесенко В. Віддає борги Путіну та хоче повернутися у політику. Про що говорить стаття Медведчука. *NV NEV VOICE*. 2023.16 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/> (дата звернення: 16.01.2023).

російський наратив про 2 [два] сорти українців

Російський наратив про 2 сорти українців [підзаголовок]

Медведчук написав статтю про Україну та інтереси Росії: який меседж просуває. *24 канал*. 2023.16 січ. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 16.01.2023).

спроба зрадника й політичного покидька повернутись в інформаційно-політичний простір

Стаття [Віктора] Медведчука [«Український синдром. Анатомія сучасного воєнного протистояння»] – *спроба зрадника і політичного покидька повернутись в інформаційно-політичний простір.*

Фесенко В. Віддає борги Путіну та хоче повернутися у політику. Про що говорить стаття Медведчука. *NV NEV VOICE*. 2023.16 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/> (дата звернення: 16.01.2023).

трансляція путінських наративів, пропагандистської міфології про Україну

Вся ця стаття [Віктора Медведчука «Український синдром. Анатомія сучасного воєнного протистояння»] – це *трансляція путінських наративів, пропагандистської міфології про Україну.*

Фесенко В. Віддає борги Путіну та хоче повернутися у політику. Про що говорить стаття Медведчука. *NV NEV VOICE*. 2023.16 січ. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/> (дата звернення: 16.01.2023).

частина інформаційної війни виключно для українців

Як він [Вадим Денисенко] зазначив, стаття [Віктора] Медведчука – це *частина інформаційної війни виключно для українців.*

Там само Медведчук написав статтю про Україну та інтереси Росії: який меседж просуває. *24 канал*. 2023.16 січ. URL: <https://24tv.ua/> (дата звернення: 16.01.2023).

СТАТТЯ ВОЛОДИМИРА ПУТІНА «ПРО ІСТОРИЧНУ ЄДНІСТЬ РОСІЯН ТА УКРАЇНЦІВ»

пряме оголошення війни, якого в Києві не почули

Ну а його стаття буквально перед війною про єдиний народ, що Київ – то така сама Росія, як Москва, що українців не існує у природі, – *пряме оголошення війни, якого у Києві не почули.*

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і секоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

СУМЩИНА

для них [окупантів] кістка в горлі

Для них [окупантів] Сумщина стала кісткою в горлі.

2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє*. 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

СУЧАСНИЙ СИМВОЛ РОСІЇ У СВІТІ

не балет і Толстой з Чеховим, а Буча, знищений Бахмут і перспектива ядерного колапсу

[Зважаючи на все, що зараз відбувається, сам (Володимир) Путін вже успішно гробить її (Росію)...] Ніхто не доклав стільки зусиль, щоб символом Росії у світі стали *не балет і Толстой з Чеховим, а Буча, знищений Бахмут і перспектива ядерного колапсу*.

Руденко Є. Пригожин – не Ленін, Росія – не імперія. Історик Георгій Касьянов про те, чи загрожує РФ розпад та громадянська війна. *Українська правда*. 2023. 23 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/23/7408050/> (дата звернення: 23.06.2023).

СХІД УКРАЇНИ

найбільш ризикований напрямок з огляду на можливе посилення військової агресії з боку Росії

Схід України залишається *найбільш ризикованим напрямком із огляду на можливе посилення військової агресії з боку Росії*.

Гаєвська А. Міністр оборони оцінив вірогідність окупації Харкова Росією: вірогідності окупації Харкова російськими військами на сьогоднішній день немає. *Діло Харків*. 2022. 31 січ. URL: <https://kh.depo.ua/ukr/kh/ministr-oboroni-otsiniv-virogidnist-okupatsii-kharkova-rosieyu-202201311418531> (дата звернення: 31.01.2022).

ТЕЛЕКАНАЛ «1+1»

головна кнопка країни

За логікою, головний бенефіціар перемоги президента [Володимира] Зеленського [Ігор Коломойський] особисто очолив *«головну кнопку країни»*, щоб ефективніше контролювати редакційну політику.

Ганський О. Зупинити «1+1»! Як телеканал працює на користь олігарха Коломойського та проти україномовного глядача. *Україна молода*. 2022. 27 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3798/188/163923/> (дата звернення: 10.03.2024).

ТЕЛЕКАНАЛ «РАДА»

інструмент пропаганди Зе-влади

Телеканал «Рада» став *інструментом пропаганди Зе-влади*, – нардеп В’ятрович. *Останній Бастіон*. 2023. 31 серп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 31.08. 2022).

ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІ ТЕРИТОРІЇ ДОНЕЦЬКОЇ ТА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ

відрізані скибки, про які краще забути

Мала гібридна війна 2014-2021 породила уявлення про Донецьк і Луганськ як про *відрізані скибки, про які краще забути*.

Дубинянський М. Остання надія Путіна. *Українська правда*. 2022. 3 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 03.12. 2022).

кремлівський троянський кінь

У ті роки [2014–2021] їхня [тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської] повноцінна деокупація здавалася недосяжною: реалістично виглядало лише номінальне повернення ОРДЛО [окремих районів Донецької та Луганської областей] як *кремлівського троянського коня*.

Там само.

ТОРГОВО-РОЗВАЖАЛЬНИЙ ЦЕНТР «OCEAN PLAZA» В М. КИЄВІ

гаманець агресора

Гаманець агресора [Аркадія Ротенберга] [підзаголовок]

Попович І. Гаманець Ротенберга, який впритул до 24 лютого фінансував російський ВПК. Що досі не так з Ocean Plaza? *Економічна правда*. 2023. 6 лют. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/02/6/696740/> (дата звернення: 06.02. 2023).

гаманець [Аркадія] Ротенберга

Попович І. *Гаманець Ротенберга*, який впритул до 24 лютого фінансував російський ВПК. Що досі не так з Ocean Plaza?

Економічна правда. 2023. 6 лют. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/02/6/696740/> (дата звернення: 06.02. 2023).

ТУРЕЧЧИНА

єдина країна-член НАТО, яка відмовилася запровадити санкції проти РФ [Російської Федерації]

Але водночас Туреччина є *єдиною країною-членом НАТО, яка відмовилася запровадити санкції проти РФ [Російської Федерації]*.

Габер Є. Панченко Ю. «Байрактари» та туристи з Росії: яку позицію зайняла Туреччина у нинішній війні. *Європейська правда*: сайт газети. 2022. 29 квіт. URL:<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/04/29/7138560/> (дата звернення: 29.04.2022).

УКРАЇНА

33-й член НАТО

[Після 24 лютого Фінляндія стала 31-ою країною НАТО, я сподіваюся, найближчим часом 32-ою країною стане Швеція.] Ми хочемо стати *33-м членом НАТО* і хочемо пройти цей шлях так, як його пройшла Фінляндія і Швеція.

Романюк Р. Руслан Стефанчук: Найбільш правильно провести вибори одразу після воєнного стану. *Українська правда*. 2023. 19 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/19/7407411/> (дата звернення: 19.06.2022).

бойовий майданчик для тестування низки військових рішень

За її [заступниці міністра оборони Катерини Черногоренко] словами, Україна фактично вже стала «*бойовим майданчиком для тестування низки військових рішень*» – і партнери можуть скористатися цим.

Рощина О. Умеров – учасникам ІТ-коаліції: Війну виграють технології, у нас буде перевага. *Українська правда*. 2023. 29 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/29/7430888/> (дата звернення: 29.11.2023).

важлива геополітична фігура

Експерти недержавного аналітичного центру «Українські студії стратегічних досліджень» (НАЦ «УССД») розповіли, як після повномасштабного вторгнення рф Україна перетворилася на *важливу геополітичну фігуру*.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

велике мінне поле

Халілов Р. Увага, міни! Як війна перетворила Україну на *велике мінне поле*, і що з цим робити. *Українська правда*. 2023. 21 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/21/7394308/> (дата звернення: 21.03. 2023).

велике мінне поле розміром із Великобританію, чи Румунію, чи Південну та Північну Корею разом узяті

Російське вторгнення перетворило нашу землю [Україну] на *велике мінне поле розміром із Великобританію, чи Румунію, чи Південну та Північну Корею разом узяті*.

Халілов Р. Увага, міни! Як війна перетворила Україну на велике мінне поле, і що з цим робити. *Українська правда*. 2023. 21 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/21/7394308/> (дата звернення: 21.03. 2023).

глобальний гарант «м'якої сили» як фундаменту принципово нової безпекової парадигми

Україна покликана стати *глобальним гарантом «м'якої сили» як фундаменту принципово нової безпекової парадигми*.

Жулинський М., Шевчук В. Плекаймо життєдайне надбання – українське і вселюдське!: Звернення до співгромадян і країн усього світу з нагоди 31-річниці відновлення незалежної держави України. *Слово Просвіти*. 2022. 26 серп.–07 верес. С. 3.

глобальний гарант інтелектуальної безпеки

Безальтернативність місії, закоріненої у споконвічному володінні життєствердним надбанням, здатність опановувати це надбання, перетворюючи його в актуальні геополітичні

ініціативи, створюють підстави для набуття Україною статусу *глобального гаранта інтелектуальної безпеки*.

Там само.

держава-гарант ядерного роззброєння планети

Переконані: позбувшись найбільш руйнівної зброї ще три десятиліття тому, нинішня Україна має всі підстави для того, аби перебрати на себе місію *держави-гаранта ядерного роззброєння планети*.

Там само.

джерело натхнення для всього вільного світу

Україна є *джерелом натхнення для всього вільного світу*.
Українська правда. 2022. 21 верес. URL:
<https://www.pravda.com.ua/columns/2022/09/21/7368435/> (дата
звернення: 21.09.2022).

європейська нація

...Ми [Україна] завжди були *європейською нацією*.

Романюк Р. Руслан Стефанчук: Найбільш правильно провести вибори одразу після воєнного стану. *Українська правда*. 2023. 19 черв. URL:
<https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/19/7407411/> (дата
звернення: 19.06.2022).

кладовище просто неба, усіяне тілами мирних жителів і солдатів, українських чи то російських

На вулицях, у провулках, на подвір'ях будинків, в саду... Україна перетворилася на *кладовище просто неба, всіяне тілами мирних жителів і солдатів, українських чи то російських*.

Літтель Д. Вантаж-200. В Україні Буча та Харків завалені трупами. *Українська правда*. 2022. 28 верес. URL:
<https://www.pravda.com.ua/columns/2022/09/28/7369438/> (дата
звернення: 28.09.2022).

ключовий гравець принаймні для європейської системи безпеки

[Тепер Україна серйозна геополітична фігура, повноцінний суб'єкт.] І *ключовий гравець принаймні для європейської системи безпеки*, бо з нашим рівнем обороноздатності будь-яка міжнародна організація, до якої приєднається Україна, – зміцниться, тому що ми єдина країна, яка засвідчила, що може

вести конвекційну велику війну проти істотно переважаючого супротивника.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

країна двох «З»

Дубинянський М. *Країна двох «З»*. *Українська правда*. 2023. 18 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/18/7393798/> (дата звернення: 18.03.2023).

країна року[2022]

Гордійчук І. The Economist назвав Україну *країною року*. *Главком*. 2022. 20 груд. URL: <https://glavcom.ua/country/politics/> (дата звернення: 21.12.2022).

країна, яка зараз якоюсь мірою повернула Заходу відчуття сили й сенсу, пов'язаного не тільки з економічною доцільністю

...Україна стала *країною, яка зараз якоюсь мірою повернула Заходу відчуття сили і сенсу, пов'язаного не тільки з економічною доцільністю*.

Мусаєва Севгіль, Кригель М. Зеленський не розуміє, як влаштований світ. Або розуміє, але цей устрій його не влаштовує – Аркадій Островський, «The Economist». *Українська правда*. 2023. 2 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/2/7383212/> (дата звернення: 02.01.2023).

лідер НАТО

Російський публіцист Піонтковський назвав Україну *«лідером НАТО»*. *UAINfo*. 2022. 1 жовт. URL: <https://uainfo.org/blognews/1664568977> (дата звернення: 12.08.2022).

лідер у великому регіоні між Балтійським і Чорним морем

Вона [Україна] стане *лідером у великому регіоні між Балтійським і Чорним морем*.

Мусаєва С., Алієв А. Ярослав Грицак: Україна стане новим центральноєвропейським тигром. *Українська правда*. 2022. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/05/1/7343225/> (дата звернення: 27.05.2024).

найбільш замінована країна у світі

Україна – *найбільш замінована країна у світі*.

Халілов Р. Увага, міні! Як війна перетворила Україну на велике мінне поле, і що з цим робити. *Українська правда*. 2023. 21 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/03/21/7394308/> (дата звернення: 21.03. 2023).

найгарячіша точка

Україна наразі *найгарячіша точка*, тому до неї найбільше уваги. Безушко С. Третя світова чи локальний конфлікт. Війна в Україні – це ...? *Zaxid.net*. 2022. 20 верес. URL: <https://zaxid.net/> (дата звернення: 27.09.2022).

найласіший, але недосяжний шматок учорашнього імперського бенкету

Той же [Владислав] Сурков ... надихає московську челядь на брязкання зброєю довкола України, – *найласішого, але недосяжного шматка вчорашнього імперського бенкету*.

Гулик І. «Похабний» світ печерного імперця. *Високий Замок*. 2022. 19 лют. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/452666> (дата звернення: 19.02.2022).

найсмачніший шматок зі зрозумілих причин для кремлівського диктатора [Володимира Путіна]

Звичайно, *найсмачніший шматок зі зрозумілих причин для кремлівського диктатора* [Володимира Путіна] – Україна.

Захаров Д. Реставрація «совка»: чи зуміє Путін відтворити улюбленого монстра:у Кремлі, схоже, вірять, що їм вдасться збудувати нову імперію. *Апостроф*. 2022. 11 січ. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/world/ex-ussr/2022-01-11/> (дата звернення: 11.01.2022).

не «брама Європи», через яку ходять як хочуть і коли хочуть

Ми [Україна] давно *не «брама Європи»*, через яку ходять як хочуть і коли хочуть.

Безушко С. Третя світова чи локальний конфлікт. Війна в Україні – це ...? *Zensor.net*. 2022. 20 верес. URL: <https://zaxid.net/> (дата звернення: 27.09.2022).

новий центральноєвропейський тигр

Мусаєва С., Алієв А. Ярослав Грицак: Україна стане *новим центральноєвропейським тигром*. *Українська правда*. 2022. 1 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/05/1/7343225/> (дата звернення: 27.05.2022).

одна з найзамінованіших країн світу

Калатур А. ООН: Україна – одна з найзамінованіших країн світу. *Українська правда*. 2022. 5 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/5/7337215/> (дата звернення: 10.03.2024).

повноцінний суб'єкт

Тепер Україна ... *повноцінний суб'єкт*.

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

полігон людяності для світу

Ткач М. Україна – *полігон людяності для світу*. *Українська правда*. 2022. 4 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/03/4/7328301/> (дата звернення: 04.03.2022).

регіональний лідер

Війна перетворює Україну на *регіонального лідера*. Безушко С. Третя світова чи локальний конфлікт. Війна в Україні – це ...? *Zaxid.net*. 2022. 20 верес. URL: <https://zaxid.net/> (дата звернення: 27.09.2022).

серйозна геополітична фігура

Тепер Україна *серйозна геополітична фігура...*

Букет Є. Цю війну можна припинити лише військовою поразкою та дефрагментацією росії – Юрій Сиротюк. *АрміяInform*. 2022. 20 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/20/> (дата звернення: 12.08.2022).

серце демократії, яке веде боротьбу за свободу

«... Україна сьогодні – це *серце демократії, яке веде боротьбу за свободу...*» заявив [Андрій] Єрмак.

Зеленський провів перемовини з Байденом: Розмова, яка наближає нашу спільну перемогу. *Укрінформ*. 2023. 20 січ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3672465> (дата звернення: 20.02.2023).

серце світу

Абсолютно справедливо сьогодні Україну назвати *серцем світу*, а Московію – дупою, і це буде для них комплімент.

Сохар О. Дупа – це новий символ Московії, який уособлює все: від органу чуття до принципу життя. *OBOZREVATEL*. 2022. 25 груд. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/> (дата звернення: 25.12.2022).

суб'єкт глобальної політики

Чи можна в такій ситуації говорити про Україну як *суб'єкт глобальної політики*, про її самість?

Мусаєва Севгіль, Кригель М. Зеленський не розуміє, як влаштований світ. Або розуміє, але цей устрій його не влаштовує – Аркадій Островський, «The Economist». *Українська правда*. 2023. 2 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/2/7383212/> (дата звернення: 02.01.2023).

східна фортеця цивілізованого світу

Мені здається, що філософія України майбутнього – це має бути *східна фортеця цивілізованого світу*.

Романюк Р. Руслан Стефанчук: Найбільш правильно провести вибори одразу після воєнного стану. *Українська правда*. 2023. 19 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/19/7407411/> (дата звернення: 19.06.2022).

східний форпост цивілізації

Ми [Україна] – саме *східний форпост цивілізації*.

Там само.

театр міжнародної політики та боротьби за регіональний і навіть світовий вплив

Ми [Україна] – *театр міжнародної політики та боротьби за регіональний і навіть світовий вплив*.

Безушко С. Третя світова чи локальний конфлікт. Війна в Україні – це ...? *Zaxid.net*. 2022. 20 верес. URL: <https://zaxid.net/> (дата звернення: 27.09.2022).

Христос, який відкупляє людство, умираючи на хресті

Україна – то Ісус Христос, який відкупляє людство, умираючи на хресті.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

Швейцарія Євразії

«Чому ми не можемо бути нейтральними – «Швейцарією Євразії»? [Це відповідало б історичному становищу України, що сягає корінням у середньовіччя, на торговому перехресті між Європою та Азією»], – сказано у статті [Дмитра] Фірташа.

Фірташ закликав Україну відмовитися від прагнення до НАТО. *Українська правда*. 2022. 27 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/01/27/7321927/> (дата звернення: 27.01.2024).

УКРАЇНСЬКА МИТНИЦЯ

годівничка для Банкової

Митниця так і залишилася *годівничкою для Банкової...*

Береза Б. *Телеграм-канал Березовий сок*. 2023. 23 квіт. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice> (дата звернення: 23.04.2023).

УКРАЇНСЬКА ПЕРЕМОГА

визволення Криму й Донбасу

Дюурсма М. Дмитро Кулеба: Перемогою для України буде *визволення Криму і Донбасу*. *Європейська правда*: сайт газети. 2022. 18 трав. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/05/18/7139647/> (дата звернення: 27.05.2022).

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА [УПЦ] [МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ]

агент російського впливу

УПЦ [Українська православна церква] як *агент російського впливу* [підзаголовок]

Рощина В. «Колаборанти в рясі?» Що чекає на Українську православну церкву (не) Московського патріархату. *Українська правда*. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

дітище Москви

Отож доведено і фактично, і рішенням суду: УПЦ [Українська православна церкви Московського патріархату] – це *дітище Москви*.

«Веселий піп» Андрій Пінчук: Онуфрій – голий король, він зруйнував те, що будувалося 30 років. *Главком*. 2023. 24 трав. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 03.06.2023).

елемент розвідувальної діяльності

Московський патріархат в Україні був ... *елементом розвідувальної діяльності*.

Про кремлівських агентів у рясах і мільярдера Новинського в Лаврі: інтерв'ю з протоієреєм Коваленком. *Громадське*. 2022. 6 груд. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 14.02.2023).

єдина структура, яка збереглася і тепер допомагає відновити радянську імперію

[Саме патріарх Кирило говорить про те, що розвал Радянського Союзу є теж для нього великою трагедією.] І хизувався, що Московський патріархат – це *єдина структура, яка збереглася і тепер допомагає відновити цю радянську імперію*.

Кошкіна С. Георгій Коваленко: «УПЦ МП – плоть від плоті, кров від крові радянського Московського патріархату з традиціями христочекізму». *Lb.ua*. 2023. 26 берез. URL: <https://lb.ua/society/2023/03/26/550014> (дата звернення: 26.03.2023).

інструмент впливу на місцеві еліти

Московський патріархат в Україні був ... *інструментом впливу на місцеві еліти...*

Про кремлівських агентів у рясах і мільярдера Новинського в Лаврі: інтерв'ю з протоієреєм Коваленком. *Громадське*. 2022. 6 груд. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 14.02.2023).

легалізований підрозділ спецслужб ворога

Скоро закінчиться другий рік війни, а в Україні продовжує вільно здійснювати свою діяльність *легалізований підрозділ спецслужб ворога* – УПЦ МП, а точніше РПЦ!

Швець В. Коли, нарешті, РПЦ буде заборонена в Україні? *Високий Замок*. 2023. 27 листоп. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/502027> (дата звернення: 27.11.2023).

«м'яка сила» російської пропаганди

Московський патріархат в Україні був *«м'якою силою» російської пропаганди...*

Там само.

найбільша проросійська (російська) політична організація в Україні

З огляду на це [Помісний Собор 2018 року, на якому було утворено ПЦУ, московська церква, звичайно, повністю проігнорувала], упц мп завжди була і лишається *найбільшою проросійською (російською) політичною організацією в Україні*.

Шляхом стійкої ідентичності або Чи стане повага до всього українського незворотньою? Церковна деколонізація. *LB.ua*. 2023. 23 верес. URL: <https://lb.ua/blog/> (дата звернення: 23.09.2023).

найбільш розгалужена легальна антиукраїнська підривна московська організація в Україні

Кому не зрозуміло, що Московська «церква» *найбільш розгалужена легальна антиукраїнська підривна московська організація в Україні?*

Хмара С.Зелені гниди перетворюються на московські воші? *Останній Бастіон*. 2023. 30 серп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 30.08. 2022).

не єдина, але найбільша, зареєстрована релігійна організація в Києві з російським корінням

Опанасенко О. УПЦ МП – *не єдина, але найбільша, зареєстрована релігійна організація в Києві з російським корінням*. *Главком*. 2023.31 трав. URL: <https://glavcom.ua/kyiv/news/> (дата звернення: 31.05.2023).

не стільки релігійна інституція, скільки державна агенція Кремля з контролю за православним життям у Росії та за кордоном

...Війна переконливо засвідчила те, про що ми говорили від початку: Московський патріархат є *не стільки релігійною інституцією, скільки державною агенцією Кремля з контролю за православним життям в Росії та за кордоном*.

Колаж: Андрій Калістратенко. Вірю в перемогу правди. Митрополит Епіфаній. *Українська правда*. 2023. 7 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/7/7383817/> (дата звернення: 08.01.2023).

один з інструментів, який використовував Кремль при підготовці до війни

З початком повномасштабного російського вторгнення стало очевидним, що українська православна церква московського патріархату є *одним з інструментів, який використовував Кремль при підготовці до війни*.

Чижов А. Рука допомоги агентам Москви: як нардеп від «Батьківщини» Валерій Дубіль лобіює інтереси московського патріархату. *Апостроф*. 2022. 20 верес. URL: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/2022-09-20/> (дата звернення: 20.09.2022).

остання легальна політична організація «руського міра» в Україні

Хай там як, але УПЦ ... є *останньою легальною політичною організацією «руського міра» в Україні...*

Шляхом стійкої ідентичності або Чи стане повага до всього українського незворотною? Церковна деколонізація. *Lb.ua*. 2023. 23 верес. URL: <https://lb.ua/blog/> (дата звернення: 23.09.2023).

патріоти радянської влади

...Ми вже про це говорили, на жаль, *патріотами радянської влади* є саме Московський патріархат.

Кошкіна С. Георгій Коваленко: «УПЦ МП – плоть від плоті, кров від крові радянського Московського патріархату з традиціями христочекізму». *Lb.ua*. 2023. 26 берез. URL: <https://lb.ua/society/2023/03/26/550014> (дата звернення: 26.05.2023).

«покійник», якого оживити може хіба що чудо Боже

Єдиний сенс бачу в цих апеляціях – це ... *«покійник», якого оживити може хіба що чудо Боже*.

Єпископ Євстратій (Зоря). Чи є сенс домовлятися з Московським патріархатом. *Главком*. 2023. 24 трав. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 03.06.2023).

потенційно колабораціоністська структура

УПЦ МП [Українська православна церква Московського патріархату] – *потенційно колабораціоністська структура*, і не тільки тому, що вона співпрацює з окупаційною владою, а ще й бо виправдовує їхні дії.

Про кремлівських агентів у рясах і мільярдера Новинського в Лаврі: інтерв'ю з протоієреєм Коваленком. *Громадське*. 2022. 6 груд. URL: <https://hromadske.ua/posts/> (дата звернення: 14.02.2023).

прихисток колаборантів, російської агентури

Так і є: «РПЦ» [Російська православна церква], тобто «УПЦ МП» [Українська православна церква Московського патріархату], протягом усієї історії була *прихистком колаборантів, російської агентури...*

Совсун І. Гебіст у рясі Онуфрій проповідує мир «русским братьям». *Останній Bastion*. 2022. 24 серп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 04.09.2022).

релігійна агентурна мережа в нашій країні

Російська православна церква в Україні (РПЦУ) на чолі з предстоятелем Онуфрієм (агент КДБ СРСР [Комітету державної безпеки Союзу Радянських Соціалістичних Республік]) – це *релігійна агентурна мережа в нашій країні*.

Омельченко Г. Під ковпаком спецслужб Путіна, або Зеленський – загроза українській державності. *Україна молода*. 2022. 6 січ. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3795/180/163358/> (дата звернення: 10.03.2024).

ретранслятор кремлівської пропаганди

Так і є: «РПЦ» [Російська православна церква], тобто «УПЦ МП» [Українська православна церква Московського патріархату], протягом усієї історії була ... *ретранслятором кремлівської пропаганди*.

Совсун І. Гебіст у рясі Онуфрій проповідує мир «русским братьям». *Останній Bastion*. 2022. 24 серп. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 04.09.2022).

Російський «православний» цирк

Наперекір усім напастям *Російський «православний» цирк* [Українська православна церква Московського патріархату] не

припиняє своїй відверто шкідницької діяльності у вільних від окупації містах.

Москпархат розповсюджує розпропаганду у Запоріжжі. *Останній Bastion*. 2022. 3 груд. URL: <https://bastion.tv/> (дата звернення: 03.12.2022).

Українська православна церква (не) Московського патріархату

Рощина В. «Колаборанти в рясі?» Що чекає на *Українську православну церкву (не) Московського патріархату*. *Українська правда*. 2023. 11 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/11/7384308/> (дата звернення: 14.03.2023).

УПЦ [Українська православна церква] не-МП [Московського патріархату]

Радикали «безбожні» й «набожні: чи заборонять УПЦ не-МП [Московського патріархату] [підзаголовок]

Романюк Р. Закон Божий. Як і коли Рада хоче заборонити Московський патріархат. *Українська правда*. 2023. 6 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/11/6/7427351/> (дата звернення: 06.11.2023).

філія рпц [російської православної церкви] в Україні

Хай там як, але УПЦ (а насправді *філія рпц* [російської православної церкви] *в Україні*) ... мусить нарешті зрозуміти, що служити в Україні та серед українців і не бути зі своїм народом навіть тоді, коли він веде тяжку і справедливую війну за власне виживання проти російського агресора, аморально та неприйнятно.

Шляхом стійкої ідентичності або Чи стане повага до всього українського незворотною? Церковна деколонізація. *LB.ua*. 2023. 23 верес. URL: <https://lb.ua/blog/> (дата звернення: 23.09.2023).

церква війни

Більш за те, місцевих священників, які вимагали офіційно розірвати зв'язки з РПЦ [Російською православною церквою] – *Церквою ВІЙНИ* – засудили обласні релігійні ради УПЦ МП [Української православної церкви Московського патріархату].

Томенко М. Блог | Як ліквідувати Церкву Путіна-Кирила в Україні правовим шляхом, або Церква має бути з народом! *OBOZREVATEL*. 2022. 8 берез. URL: <https://war.obozrevatel.com/ukr/nikolaj-tomenko->

<https://www.youtube.com/watch?v=ZGhUb8IQTfs> (дата звернення: 17.03.2022).

«церква-домовина»

Єдиний сенс бачу в цих апеляціях – це на реальному прикладі показати, що МП [Московський патріархат] – це *«церква-домовина»*...

Єпископ Євстратій (Зоря). Чи є сенс домовлятися з Московським патріархатом. *Главком*. 2023. 24 трав. URL: <https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 03.06.2023).

церква з російськими паспортами

Церква з російськими паспортами. ТСН. YouTube. 2023. 13 квіт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZGhUb8IQTfs> (дата звернення: 17.04.2023).

церква [Володимира] Путіна-Кирила [Гундяєва]

Томенко М. Блог | Як ліквідувати *Церкву Путіна-Кирила* в Україні правовим шляхом, або Церква має бути з народом! *OBOZREVATEL*. 2022. 8 берез. URL: <https://war.obozrevatel.com/ukr/nikolaj-tomenko> (дата звернення: 17.03.2022).

церква [Володимира] Путіна-Кіріла [Гундяєва]

Як ліквідувати *церкву Путіна-Кіріла* в Україні правовим шляхом або церква повинна бути з народом! *Рідна країна*. 2022. 8 берез. URL: <https://ridna.ua/2022/03/https://glavcom.ua/interviews/> (дата звернення: 03.04.2022).

церква Радянського Союзу

Саме Московський патріархат [Українська православна церква Московського патріархату] є *церквою Радянського Союзу*.

Кошкіна С. Георгій Коваленко: «УПЦ МП – плоть від плоті, кров від крові радянського Московського патріархату з традиціями христочекізму». *Lb.ua*. 2023. 26 берез. URL: <https://lb.ua/society/2023/03/26/550014> (дата звернення: 26.05.2023).

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ

відбудовувати [Україну], а не набивати кишені

Від себе додам, що український націоналізм – це ... *відбудовувати [Україну], а не набивати кишені...*

Богуславець М. Як чиновники беруть хабарі і прикриваються портретами Бандери. *Українська правда*. 2023. 26 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/06/26/7408640/> (дата звернення: 26.06.2023).

захищати [Україну], а не ховатися на броні за посадою

Від себе додам, що український націоналізм – це ... *захищати [Україну], а не ховатися на броні за посадою*.

Там амо.

шанувати й розвивати Україну, а не красти в неї

Від себе додам, що український націоналізм – це *шанувати і розвивати Україну, а не красти в неї...*

Там само.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС 2019 РОКУ

ще дуже несміливі кроки до необхідної українізації сучасної української літературної мови

Фахівці знають, що *Український правопис (2019)* – це ще дуже несміливі кроки до необхідної українізації сучасної української літературної мови, а про повноту цього процесу годі й говорити!

Реакція директора Інституту української мови НАН України доктора філологічних наук, професора Павла Гриценка на ініціативу зі створення в Росії Інституту регулювання норм української мови. *Повідомлення НАН України*. 2022. 9 верес. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=9435> (дата звернення: 09.09.2022).

ФІЛЬМ «КРИМІНАЛЬНА ОКУПАЦІЯ»

головний організатор Майдану

Фільм [«Кримінальна окупація»] став *головним організатором Майдану*.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

ФРАЗА «РУССКИЙ ВОЕННЫЙ КОРАБЛЬ, ИДИ НА Х*Й!»

вираження українського спротиву окупантові

Цей вислів [Русский военный корабль, иди на хуй!...] став *вираженням українського спротиву окупантові*.

Ярема Г. «Коли мій син послав корабель, то я зрозуміла, скільки звияти і непереможності у цих словах». *Високий Замок*. 2023. 19 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/454457> (дата звернення: 31.12.2023).

відома фраза про «руській військовий корабель» та куди йому йти

[Російський агресор використав міжнародний канал зв'язку з безпеки судноплавства та з погрозами висунув вимогу до військовослужбовців Ізмаїльського прикордонного загону здатися.] У відповідь на це прозвучала *відома фраза про «руській військовий корабель» та куди йому йти*.

Держслужбовцям офіційно дозволили використовувати фразу про «руській військовий корабель». *Дзеркало тижня*. 2022. 23 берез. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/> (дата звернення: 30.03.2022).

відома фраза, що стала гаслом війни й зараз відома вже в усьому світі

Серед полонених і Роман Грибов – автор *відомої фрази, що стала гаслом війни й зараз відома вже в усьому світі*.

Ярема Г. «Коли мій син послав корабель, то я зрозуміла, скільки звияти і непереможності у цих словах». *Високий Замок*. 2023. 19 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/454457> (дата звернення: 31.12.2023).

військовий лозунг не тільки для українців, а й для всього світу

[На ньому (плакаті) знаменита фраза військового з острова Зміїний.] Вона стала *військовим лозунгом не тільки для українців, а й для всього світу*.

Денис Ващенко: «Надпис на Засуллі зі словами, куди має йти російський корабель, знімуть тільки після закінчення війни». *Ромни* 24. 2022. 29 берез. URL: <https://romny24.info/> (дата звернення: 30.10.2022).

заклик до боротьби проти проклятого окупанта у всьому світі

«[Коли мій син послав корабель, то я зрозуміла, скільки звияти у цих словах.] Це стало *закликом до боротьби проти проклятого окупанта у всьому світі*», – каже жінка [мати українського прикордонника Романа Грибова – Тетяна Рудольфівна Грибова].

Ярема Г. «Коли мій син послав корабель, то я зрозуміла, скільки звияти і непереможності у цих словах». *Високий Замок*. 2023. 19

безрез. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/454457> (дата звернення: 31.12.2023).

заклик до згуртування

Як впливає з оприлюдненої відповіді Нацдержслужби, яка підписана головою Наталією Алюшиною, «вимовлену українськими прикордонниками фразу на острові Зміїний українці сприйняли як *заклик до згуртування*».

Держслужбовцям офіційно дозволили використовувати фразу про «руській военний корабль». *Дзеркало тижня*. 2022. 23 берез. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/> (дата звернення: 30.03.2022).

знаменита фраза військового з острова Зміїний

На ньому [плакаті] *знаменита фраза військового з острова Зміїний*.

Денис Ващенко: «Надпис на Засуллі зі словами, куди має йти російський корабель, знімуть тільки після закінчення війни». *Ромни* 24. 2022. 29 берез. URL: <https://romny24.info/> (дата звернення: 30.10.2022).

лейтмотив спротиву України російській збройній агресії

«Ця відповідь українського захисника острова Зміїний російському окупанту стала *лейтмотивом спротиву України російській збройній агресії*», – наголошують укладачі словника [«Мислово»].

В Україні словом року визначили фразу «русский военный корабль, иди нах*й». *Інститут масової інформації*. 2023. 9 січ. URL: <https://imi.org.ua/news/> (дата звернення: 18.12.2023).

один із символів боротьби України з російськими військами

Після ... [24 лютого 2022 року] вислів [«Русский военный корабль, иди на хуй!»] став *одним з символів боротьби України з російськими військами*.

Ярема Г. «Коли мій син послав корабель, то я зрозуміла, скільки звиятиг інепереможності у цих словах». *Високий Замок*. 2023. 19 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/ukraine/454457> (дата звернення: 31.12.2023).

основа для створення багатьох поетичних рядків, пісень

...Наголошує Наталія Алюшина, фраза стала *основою для створення багатьох поетичних рядків, пісень*.

Держслужбовцям офіційно дозволили використовувати фразу про «руський військовий корабель». *Дзеркало тижня*. 2022. 23 берез. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/> (дата звернення: 30.03.2022).

символ відсічі, яку Україна дає Росії з першого дня повномасштабної війни

Фраза «Русский военный корабль, иди нах*й» стала *символом відсічі, яку Україна дає Росії з першого дня повномасштабної війни*.

В Україні словом року визначили фразу «руський військовий корабель, иди нах*й». *Інститут масової інформації*. 2023. 9 січ. URL: <https://imi.org.ua/news/> (дата звернення: 18.12.2023).

слова, куди має йти російський корабель

Денис Ващенко: «Надпис на Засуллі зі *словами, куди має йти російський корабель*, знімуть тільки після закінчення війни». *Ромни* 24. 2022. 29 берез. URL: <https://romny24.info/> (дата звернення: 30.10.2022).

слово [2023] року в Україні

В Україні *словом [2023] року* визначили фразу «руський військовий корабель, иди нах*й». *Інститут масової інформації*. 2023. 9 січ. URL: <https://imi.org.ua/news/> (дата звернення: 18.12.2023).

фраза 2022 року в Литві

Денисенко Т. Слова прикордонників «Русский военный корабль, иди нах*й» визнали *фразою 2022 року в Литві*. *Українська правда*. 2023. 16 січ. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/01/16/252361/> (дата звернення: 30.02.2023).

фраза про «руський військовий корабель»

Миленко В. Автор *фрази про «руський військовий корабель»* повернувся з полону додому. *Главком*. 2022. 29 листоп. URL: <https://glavcom.ua/news/> <https://wz.lviv.ua/ukraine/454457> (дата звернення: 30.11.2023).

ФРАКЦІЯ «ГОЛОС»

клуб за інтересами

Фракція «Голос» перетворилася на *клуб за інтересами*.

Романюк Р., Кравець Р. Ні влади, ні опозиції. Чим живе український парламент під час війни. *Українська правда*. 2023. 27

квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/27/7399589/> (дата звернення: 27.04.2023).

ЧОРНЕ МОРЕ

більше не плацдарм для РФ [Російської Федерації]

Зеленський: Чорне море *більше не плацдарм для РФ*, ворог ховає свої кораблі. *Українська правда*. 2023. 16 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/11/16/7429054/> (дата звернення: 16.11.2023).

ЧОРНОБАЇВКА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ворогу портал на той світ

Чорнобаївка є *ворогу / Портал на той світ*, / Регулярно все, що летить, / Завершає там свій політ.

Роман Скорпіон – Україна переможе (слова, текст пісні). *YouTube*. 2023. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/09/28/7421696/> (дата звернення: 28.09. 2023).

символ опору російській агресії та недолугості військового командування рашистів

Цей топонім [Чорнобаївка] став *символом опору російській агресії та недолугості військового командування рашистів*.

Кригель М. Три Чорнобаївки: історія українського «бермудського трикутника» на Херсонщині. *Українська правда*. 2022. 3 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/3/7335942/> (дата звернення: 10.04.2022).

український бермудський трикутник, де безслідно зникають російські генерали та гвинтокрили

Чорнобаївка – *український бермудський трикутник, де безслідно зникають російські генерали та гвинтокрили*.

Там само.

український «бермудський трикутник» на Херсонщині

Кригель М. Три Чорнобаївки: історія українського «бермудського трикутника» на Херсонщині. *Українська правда*. 2022. 3 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/3/7335942/> (дата звернення: 10.04.2022).

2022 РІК

воєнний рік

Романюк Р., Кравець Р. Підсумки *воєнного року*: український спротив, переродження Зеленського, знищення олігархів. *Українська правда*. 2022. 27 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/27/7382476/><https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/3/7378655/> (дата звернення: 27.12.2022).

наш рік

Це був *наш рік* [2022].

Новорічне привітання Президента України Володимира Зеленського. *Президент України Володимир Зеленський: офіційне інтернет-представництво*. URL: <https://www.google.com/search?q=> (дата звернення: 31.12.2022).

рік багатьох перемог на полі бою та однієї великої історичної перемоги, якої ми вже досягли, – моральної перемоги України

Рік, що минув [2022], був ... *рік багатьох перемог на полі бою та однієї великої історичної перемоги, якої ми вже досягли, – моральної перемоги України*.

Колаж: Андрій Калістратенко. Вірю в перемогу правди. Митрополит Епіфаній. *Українська правда*. 2023. 7 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/7/7383817/> (дата звернення: 08.01.2023).

рік великого подвигу українського народу

Рік, що минув [2022], був ... *рік великого подвигу українського народу...*

Там само.

рік взаємної підтримки

Рік, що минув [2022], був ... *рік ... взаємної підтримки...*

Там само.

рік надзвичайної жертвності

Рік, що минув [2022], був ... *рік надзвичайної ...*

Там само.

рік України

[Це був наш рік (2022).] *Рік України.*

2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє.* 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

рік українців

[Це був наш рік (2022)...] *Рік українців.*

Там само.

рік утрат для всієї Європи

Цей рік [2022] можна назвати *роком втрат ... для всієї Європи...*

Там само.

рік утрат для всього світу

Цей рік [2022] можна назвати *роком втрат для ... всього світу...*

Там само.

рік утрат для України

Цей рік [2022] можна назвати *роком втрат для України...*

Там само.

час болю

Рік, що минув [2022], був *часом болю...*

Колаж: Андрій Калістратенко. Вірю в перемогу правди. Митрополит Епіфаній. *Українська правда.* 2023. 7 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/7/7383817/> (дата звернення: 08.01.2023).

час страждань

Рік, що минув [2022], був *часом ... страждань...*

Там само.

час неправних втрат

Рік, що минув [2022], був *часом ... неправних втрат...*

Там само.

час руйнувань матеріальних та духовних

Рік, що минув [2022], був *часом ... руйнувань матеріальних та духовних.*

Там само.

24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ

день, коли весь світ опинився в новій реальності

24 лютого [2022 року]... став *днем, коли весь світ опинився у новій реальності*.

Сидоренко С. Президент ПАРЕ: В Україні кажуть, що я проросійський, але у мене інша позиція. *Європейська правда*: сайт газети. 2022. 6 квіт. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/interview/2022/04/6/7137289/> (дата звернення: 06.04.2022).

день найбільшої безпорадності

[...24 лютого 2022 року став найстрашнішим днем у житті.] *Днем найбільшої безпорадності*

Наріжна В. Лютий лютий: як пережити синдром річницї. *Українська правда. Життя*. 2023. 22 лют. URL: ife.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/252971/ (дата звернення: 22.02.2023).

день повномасштабного вторгнення РФ [Російської Федерації] до України

24 лютого[2022 року], *день повномасштабного вторгнення РФ [Російської Федерації] до України*, став днем, коли весь світ опинився у новій реальності.

Сидоренко С. Президент ПАРЕ: В Україні кажуть, що я проросійський, але у мене інша позиція. *Європейська правда*: сайт газети. 2022. 6 квіт. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/interview/2022/04/6/7137289/> (дата звернення: 06.04.2022).

день потреби приймати (ухвалювати) найшвидші та найскладніші рішення, ніж будь-коли доти

[...24 лютого 2022 року став найстрашнішим днем у житті.] *Днем ... потреби приймати найшвидші та найскладніші рішення, ніж будь-коли доти*.

Наріжна В. Лютий лютий: як пережити синдром річницї. *Українська правда. Життя*. 2023. 22 лют. URL: ife.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/252971/ (дата звернення: 22.02.2023).

найважчий день нашої новітньої історії

[Так розпочалося 24 лютого 2022 року...] *Найважчий день нашої новітньої історії.*

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був рік болю, жалю, віри та єдності. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

найдовший день нашого життя

[Так розпочалося 24 лютого 2022 року.] *Найдовший день нашого життя.*

Там само.

найстрашніший день у житті

Думаю, не буде перебільшенням вважати, що для дуже багатьох українців 24 лютого 2022 року *став найстрашнішим днем у житті.*

Наріжна В. Лютий лютий: як пережити синдром річниці. *Українська правда. Життя*. 2023. 22 лют. URL: [ife.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/252971/](https://www.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/252971/) (дата звернення: 22.02.2023).

початок повномасштабної війни росії проти України, яку затіяв путін ще з 2014 року

24 лютого 2022 року назавжди увійшло в нашу свідомість та історію України, як *початок повномасштабної війни росії проти України, яку затіяв путін ще з 2014 року.*

Німчук Людмила. Рік героїчної боротьби та найболючіших втрат. *Офіційний сайт Бершадської міської ради*. 2023. 24 лют. URL: <https://radabershad.gov.ua/news/culture/4266> (дата звернення: 27.02.2023).

початок світової війни

Коли розпочалася 24 лютого в Україні світова війна (коли Німеччина у 39-му напала на Польщу, тоді теж ніхто не називав це *початком світової війни*), настав час нанести йому [володимирові путіну] ядерний удар.

Василь Базів: «Я убив Путіна. Диверсанти засичали. Кремлеботи і сексоти заплакали». *Leopolis.News*. 2022. 2 верес. URL: <https://leopolis.news/post/70700/> (дата звернення: 12.09.2022).

точка відліку кривавого божевілля

[Сам початок цієї нової фази російсько-української війни вислизає з пам'яті, як усяка нісенітниця.] Залишилася лише дата – 24 лютого – як *точка відліку кривавого божевілля*.

Краснящих А. Марк Белорусець: В середині Росії імперія-мрець б'ється об стінки труни, але мертвому не стати живим. *Українська правда*. 2022. 11 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/11/11/7374369/> (дата звернення: 11.11.2022).

точка зламу для дуже багатьох західних політиків, які до останнього не вірили в можливість таких дій із боку Росії

...Він [день 24 лютого 2022 року] став *точкою зламу для дуже багатьох західних політиків, які до останнього не вірили у можливість таких дій з боку Росії*.

Сидоренко С. Президент ПАРЕ: В Україні кажуть, що я проросійський, але у мене інша позиція. *Європейська правда*: сайт газети. 2022. 6 квіт. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/interview/2022/04/6/7137289/> (дата звернення: 06.04.2022).

24 КВІТНЯ 2022 РОКУ

воєнний Великдень

Воєнний Великдень: 2 місяці від повномасштабного вторгнення. *Українська правда*. 2022. 24 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/24/7341692/> (дата звернення: 27.02.2024).

24 ЛЮТОГО 2022 – 24 ЛЮТОГО 2023 РОКУ

дванадцять місяців, що вмістили більше драматизму, ніж усе наше попереднє життя

Дванадцять місяців, що вмістили більше драматизму, ніж усе наше попереднє життя.

Дубинянський М. Рік тривалістю в життя. *Українська правда*. 2023. 25 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/02/25/7390909/> (дата звернення: 07.03. 2023).

лютий рік незламності

Це [24 лютого 2022 року – 24 лютого 2023 року] був... *Лютий рік незламності*.

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був рік болю, жалю, віри та єдності. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік болю

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був *рік болю*, жалю, віри та єдності. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік витримки

Це [24 лютого 2022 року – 24 лютого 2023 року] був... *Рік витримки*.

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був рік болю, жалю, віри та єдності. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік віри

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був *рік болю, жалю, віри та єдності*. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік героїчної боротьби

Німчук Людмила. *Рік героїчної боротьби та найболючіших втрат*. Офіційний сайт Бершадської міської ради. 2023. 24 лют. URL: <https://radabershad.gov.ua/news/culture/4266> (дата звернення: 27.02.2023).

рік єдності

Це [24 лютого 2022 року – 24 лютого 2023 року] був.... *Рік єдності*.

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був рік болю, жалю, віри та єдності. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік жалю

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був *рік болю, жалю, віри та єдності*. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік мужності

Це [24 лютого 2022 року – 24 лютого 2023 року] був... *Рік мужності*.

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був рік болю, жалю, віри та єдності. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік незламності наших людей

Рік війни [24 лютого 2022 року – 24 лютого 2023 року] – це *рік мужності і незламності наших людей* – Ігор Клименко. *YouTube*. 2023. 1 лют. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=sbTp6QBEKiY> (дата звернення: 01.02.2023).

рік надії

Це [24 лютого 2022 року – 24 лютого 2023 року] був... *Рік надії*.

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був рік болю, жалю, віри та єдності. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік найболючіших втрат

Німчук Людмила. *Рік героїчної боротьби та найболючіших втрат*. Офіційний сайт Бершадської міської ради. 2023. 24 лют. URL: <https://radabershad.gov.ua/news/culture/4266> (дата звернення: 27.02.2023).

рік небайдужості

Це [24 лютого 2022 року – 24 лютого 2023 року] був... *Рік небайдужості*.

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був рік болю, жалю, віри та єдності. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік повномасштабної війни

Полякова А. *Рік повномасштабної війни*. Що тривожить людей зараз? *Українська правда*. 2023. 28 лют. URL:

<https://www.pravda.com.ua/podcasts/63bd7dd461e41/2023/02/28/7391392/> (дата звернення: 28.02.2023).

рік стійкості

Це [24 лютого 2022 року – 24 лютого 2023 року] був *рік стійкості*.

Зеленський – про повномасштабне вторгнення росії: Це був рік болю, жалю, віри та єдності. *Укрінформ*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3674376> (дата звернення: 27.02.2023).

рік тривалістю в життя

Дубинянський М. *Рік тривалістю в життя*. *Українська правда*. 2023. 25 лют. URL: [ife.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/252971/](https://www.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/252971/) (дата звернення: 25.02.2023).

2023 РІК

рік Дмитра Кременя

Парламент Україна проголосив 2023-й – *роком Дмитра Кременя* (1953–2019).

Гаврош О. *Рік Дмитра Кременя* в Україні: він протистояв «мовному тероризму» імперії. *Радіо Свобода*. 2023. 20 серп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/dmytro-kremin-pivden-ukrayiny/32555375.html> (дата звернення: 20.08.2023).

рік досягнення правдивого миру

Ми розпочинаємо новий рік життя вільної України [2023]– нехай він стане... *роком досягнення правдивого миру*.

Колаж: Андрій Калістратенко. Вірю в перемогу правди. Митрополит Епіфаній. *Українська правда*. 2023. 7 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/7/7383817/> (дата звернення: 08.01.2023).

рік непростих сусідів

Куренкова О., Павлюк О. *Рік непростих сусідів*. Про відносини України з Угорщиною, Словаччиною й Польщею. *Українська правда*. 2023. 30 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/>

podcasts/63c2e4ae29c3f/2023/12/30/7435225/ (дата звернення: 30.12.2023).

рік перемоги

2023 – це *рік перемоги*, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє*. 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

рік перемоги у війні з імперією зла

Ми розпочинаємо новий рік життя вільної України [2023] – нехай він стане *роком перемоги у війні з імперією зла...*

Колаж: Андрій Калістратенко. Вірю в перемогу правди. Митрополит Епіфаній. *Українська правда*. 2023. 7 січ. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/7/7383817/> (дата звернення: 08.01.2023).

рік повернення воїнів до своїх родин

[Нехай цей рік (2023) буде роком *повернення...*] *Воїнів – до своїх родин*.

2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє*. 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

рік повернення дитинства наших дітей

[Нехай цей рік (2023) буде роком *повернення...*] *Дитинства наших дітей...*

2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє*. 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

рік повернення до звичайного життя

[Нехай цей рік (2023) буде роком ...] *Повернення до звичайного життя*.

Там само.

рік повернення до земних радощів без повітряних тривог

[Нехай цей рік (2023) буде роком *повернення...*] *До земних радощів без повітряних тривог*.

Там само.

рік повернення до щасливих хвилин без комендантської години

[Нехай цей рік (2023) буде *роком повернення...*] *До щасливих хвилин без комендантської години.*

Там само.

рік повернення наших земель

[Нехай цей рік (2023) буде *роком ...*] *Повернення наших земель.*

Там само.

рік повернення наших людей

[Нехай цей рік (2023) буде *роком повернення.*] *Повернення наших людей.*

Там само.

рік повернення полонених до своїх домівок

[Нехай цей рік (2023) буде *роком повернення...*] *Полонених – до своїх домівок.*

2023 – це рік перемоги, – історичний виступ Зеленського у Конгресі (ВІДЕО). *Рівне вечірнє.* 2022. 22 груд. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/> (дата звернення: 23.12.2022).

рік повернення спокійної старості наших батьків

[Нехай цей рік (2023) буде *роком повернення...*] *спокійної старості наших батьків.*

Там само.

рік повернення того, що в нас вкрали

[Нехай цей рік (2023) буде *роком...*] *Повернення того, що у нас вкрали.*

Там само.

рік української перемоги

І ви [Андрій Єрмак], і Президент [Володимир Зеленський] неодноразово казали, що 2023-й – *рік української перемоги.*

Андрій Єрмак: Якби цей Президент був у 2014-му році, ми б не втратили тоді Крим. *Еліта України.* 2023. 26 січ. URL: <https://www.elitukraine.com/news/https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/05/18/7161955/> (дата звернення: 03.06.2023).

рік чергового випробування на міцність наших відносин зі східноєвропейськими сусідами

Рік, що минає [2023], став ... *роком чергового випробування на міцність наших відносин зі східноєвропейськими сусідами.*

Куренкова О., Павлюк О. Рік непростих сусідів. Про відносини України з Угорщиною, Словаччиною й Польщею. *Українська правда*. 2023. 30 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/63c2e4ae29c3f/2023/12/30/7435225/> (дата звернення: 30.12.2023).

черговий рік геноцидальної війни Росії проти України

Рік, що минає [2023], став ... *черговим роком геноцидальної війни Росії проти України...*

Там само.

24 ЛЮТОГО 2023 РОКУ

річниця початку російської широкомасштабної агресії проти України

У річницю початку російської широкомасштабної агресії проти України в тимчасово окупованому Севастополі встановили український прапор.

Василишин М. У тимчасово окупованому Севастополі встановили український прапор. *Новини LIVE*. 2023. 23 лют. URL: <https://war.novyny.live/u-timchasovo-okupovanomu-sevastopoli-vstanovili-ukrayinskii-prapor-foto-79268.html> (дата звернення: 24.02.2023).

1 КВІТНЯ 2023 РОКУ

другий Д(д)ень сміху на тлі повномасштабної війни

Країна зустрічає *другий День сміху на тлі повномасштабної війни.*

Дубинянський М. Україна без Швейка. *Українська правда*. 2023. 1 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/04/1/7395795/> (дата звернення: 01.04.2023).

16 ТРАВНЯ 2023 РОКУ

чорний день в історії суду [Верховного Суду України]

Лукашова С., Топалов М. «*Чорний день в історії суду*». Що відомо про справу голови Верховного суду Князева. *Українська*

pravda. 2023. 16 трав. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/16/7402527/> (дата звернення: 16.05.2023).

24 ЛЮТОГО

символічна дата

Міністр оборони Олексій Резніков заявив, що Сили оборони очікують можливих наступів з боку Росії до *символічної дати* 24 лютого, однак закликав довіряти виключно офіційній інформації.

Тищенко К. Зеленський: Окупанти хочуть в лютому відігратися за торішні поразки. *Українська правда*. 2023. 5 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/02/5/7388030/> (дата звернення: 05.02.2023).

ВИСНОВКИ

Важливими маркерами, за якими нині встановлюють найсутніші зміни року в окремо взятій країні, кількох країнах або навіть у світі загалом, є колегіально визнані слова року. Їх обирають за спеціально розробленими лексикографійними технологіями. Цю процедуру здійснюють авторитетні видавництва, компанії, кваліфіковані спеціалісти [британське видавництво Collins Dictionary (словник Gollins), Оксфордський словник англійської мови (Oxford Languages; Oxford English Dictionary, OED), *Кембриджський словник* (Cambridge Dictionary), американська компанія Merriam-Webster (словник Merriam-Webster), *Товариство німецької мови* (*Gesellschaft für deutsche Sprache, GfdS*) та ін.]. Передбачено фіксування, крім основного, інших слів, що мають менший суспільний запит, отже, і нижчий функційний потенціал, але репрезентують своєю денотативно-конотативною структурою події, факти, явища з розряду знакових, з-поміж яких і синхронійно прецедентні. Лінгвомаркери чітко визначеного хронологічного зрізу можуть відображати світові та локальні (континентальні, державні) проблеми та надпроблеми. У 2020 і 2021 роках перевагу віддано словам з ідентифікувальним значенням «COVID-19» (*вакцина, локдаун, коронавірус*).

В Україні думки інтернет-спільноти узагальнює словник «Мислово». За версією цього лексикографічного джерела чітко постають найпромовистіші сюжети новітньої української історії: 2013 рік – *Євромайдан*; 2014 рік – *кіборги*; 2015 рік – *блокада*; 2016 рік – *корупція*; 2017 рік – *безвіз*; 2018 рік – *томос*; 2019 рік – *диджиталізація*; 2020 рік – *коронавірус*; 2021 рік – *вакцина*; 2022 рік – *Руські(и)й воєнний корабль, іді...* (ця інвективна фраза поповнила розряд прецедентних висловів і вийшла на світові обшири); 2023 рік – *мобілізація*. Воєнні події 2022 – 2023 рр. під різним кутом зору віддзеркалюють, крім вирізнених слів та словосполучень, і такі, як *терор, біженці, переселенці*,

волонтер, доброволець, ухлянт, конфлікт, дрон, блокада / деблокада, яйця по 17 гривень, літо в Криму, позиційна війна.

Неординарні суспільні події радикально переінакшують плин людського буття в усіх його сферах. Змінюється ритм життя, емоційно-психічний стан людей і суспільства загалом. Об'єктиватором усього цього є мова. Вона не лише фіксує перебуле, а й сама активно еволюціонує. Очевидною річчю стає те, що в час російсько-української війни посутньо видозмінюються аксіологічні маркери, утрадиційнені норми, а з-поміж них і мовні. Зокрема, відчутно заявляє про себе інвективний ресурс, зміщуються пов'язані з ним моральні, правові акценти, потужнішає градус духовної напруги, породжуючи когнітивно-емоційний дисонанс. У мілітарну добу з нових або нетрадиційних позицій оцінюють заборонене, непристойне, словом, те, що не корелює за звичайних ситуацій із нормами моралі чи навіть закону. Мовним виявом цього є поширена в досліджуваній період в українському суспільстві різнотональна лайка, адресована ворогові. Її активізація зумовлена не інтра-, а екстралінгвальними чинниками – етнічними, політичними, психологічними, соціокультурними й ін.

Класичні усталені звороти мови, прислів'я, приказки, афоризовані вирази на тему війни, що їх традиційно зараховують до фразеологічного корпусу мови, утворюють досить розлогу підсистему позитивно або негативно конотованих одиниць, яка постійно поповнюється, причому цей процес, якщо орієнтуватися на Другу світову війну або ще на свіжішу в пам'яті афганську війну і їхнє вербалізаційне відрефлексування, матиме не фрагментарний, а перманентний чи бодай утривавлений у часі характер. Розряд фразеологізмів репрезентують відомі стійкі мовні одиниці (*з (зі, із) щитом або на щиті, гарматне м'ясо, м'ясні штурми*), які активізувалися у зв'язку з воєнними подіями в Україні, і новосформовані (*концерт К(к)обзона, негативно народитися, від'ємно народитися, піти у від'ємний наступ, хороші руські, на нулі, від'ємний наступ, від'ємне виринання, за три дні, ефект Чорнобаївки, тракторні війська, жест доброї волі, батальйон Монако, валяти Шольца*). Найтиповішою для них, як і варто очікувати в період війни, є семантика біологічного буття у вимірі «смерть». Об'єднує аналізовані фразеологізми здатність до варіювання, зокрема лексико-семантичного, яке увиразнює, конкретизує реалізований ними план змісту різними значеннєвими відтінками. Новосформовані усталені звороти мови

переживають різні стадії фразеологізації, вони мають різні перспективи щодо входження на права самодостатності до лексикографічної сфери.

Паремії *Кому війна, а кому мати рідна, Війна війною, а обід за розкладом, Моя хата скраю..., Побачити Париж і померти, Весна покаже, хто де..., І рибку з'їсти..., Ні корови, ні свині, тільки Путін на стіні, Нравится, не нравится – терпи, моя красавица, Nie strasz, nie strasz, bo się zesras*, видозмінюючи свій лексико-семантичний діапазон, звужуючи або розширюючи компоненту структуру, віддзеркалюють широтою притаманного їм унаслідок трансформаційних процесів значеннєвого діапазону найважливіші суспільні зміни, які торкаються передусім війни, а вже потім інших життєво важливих сфер, що також прямо чи опосередковано пов'язані з воєнними діями.

Фольклор і постфольклор розвиваються під впливом екстралінгвальних чинників. Воєнний народнопоетичний дискурс як їхній самодостатній жанровий модифікат з'явився в роки Першої світової війни, логічно продовживши і примноживши традиції козацького епосу, відчутно еволюціонував у період Другої світової війни. Нинішню його динаміку спричинила російсько-українська війна. Зберігаючи зв'язки зі сформованим колективним поетичним досвідом й орієнтуючись на його основоположні цінності та норми, воєнний фольклор водночас набуває нової якості на рівні гармонії форми й змісту. Модерну семантичну зацентрованість його детермінує зумовлена нагальними викликами сьогодення функційна переорієнтація – від утилітарної, магічної, побутової, меркантильної прагматики до реальної, соціально й національно конотованої, – представлена специфічним вербальним контентом, який експліцитно заманіфестовують маркери різних мовних рівнів – від фонологійного до стилістичного. Це лінгвальне тло й утворювані за його безпосередньою участю креативні тексти виразно демонструють високий рівень ментального мислення українців, розкривають їхню лінгвокреативність та особливості генного коду.

Новий спалах постфольклорного дискурсу, який почався в 2014 році, коли Росія окупувала Крим та окремі регіони Донецької і Луганської областей, по-особливому активізувався після повномасштабного вторгнення її в Україну 24 лютого 2022 року. Нової якості набули різні жанри народнопоетичної творчості, осердям яких є замовляння-закляття (зурочення), колискові пісні,

календарно-обрядові пісні (колядки, щедрівки, великодня обрядовість), анекдоти, жарти, скоромовки. На традиційну когнітивно-ономасіологічну матрицю органічно наклалися сформовані під дією екстралінгвальних чинників модерні денотати, які репрезентують особливості стратегії і тактики російсько-української війни, її рушійні сили, зосереджені на передовій і в тилу, а на цьому тлі постає модерний мілітарний досвід українців, опертий на багатий і результативний кількасотлітній національно-визвольний досвід. Нові воєнні й національно-культурні домінанти виразно та ємно відрефлексовує фольклорна лінгвокреативність, глибоко закорінена у традицію і запроєктована на чутливі виклики часу з його яскравими мовними маркерами, що стосуються різних мовних рівнів. Основу вирізнених фольклорних жанрів сформували майстерно вимодельовані мінідискурси з оригінальною вербальною структурою, ядро якої – соціально значуще просторіччя, поліфункційна воєнна лексика та фразеологія, неофіційні назви держави-агресора й тих, хто її представляє. Семантичним центром воєнних замовлянь-заклять (зурочень), колискових пісень, колядок, щедрівок, великодньої обрядовості, анекдотів, жартів, скоромовок є Україна з її болями й надіями та українці з їхніми мудрими лінгвокреативними настановами, застереженнями, іскрометним гумором, невід’ємний складник яких – самокепкування.

Систему мовних засобів, за допомогою яких українці демонструють свою неповагу до ворога, що розв’язав сучасну війну проти них, органічно доповнює пейоративна декапіталізація. Практика написання собороніма *Р(р)осія*, прізвища її очільника – *П(п)утін* [*В(в)лодимир П(у)тін*] – із малої букви швидко поширилася в досліджуваний період на інші антропоніми [*Л(л)авров, Л(л)укашенко, О(о)рбан...*], топоніми [*К(у)рськ, С(с)амара, Б(б)ілорусь...*], а також на ергонімну [*Д(д)ержавна Д(д)ума Р(р)осійської Ф(ф)едерації, «Л(л)Н(н)Р(р)»...*] та прагматонімну [*К(к)ерченський міст, П(у)шкінський дім...*] сфери. Орфографійно-графічна деонімізація, яка кардинально змінює референційну сутність пропріативів, почала закріплюватися навіть в офіційно-діловому стилі, що спричинило гостру суспільну дискусію, до якої долучилися і органи державної влади з їхніми рекомендаціями, пропозиціями, застереженнями тощо.

Роль своєрідних маркерів сучасної російсько-української війни виконують літери–прагмеми *Z* і *V*, які декодують за індексами

незбіжності українці (й ті, хто підтримують їх) та росіяни. Семантико-графічним антиподом латинських букв *Z* і *V* є семантично акцентована, оповита ореолом сакральності питома літера *Ї*. Графодериваційна опозиція «*Z*», «*V*» / «*Ї*» наділена глибинним змістом, вона – важливий лінгвальний індикатор війни, що її розв’язала Росія, і миру, якого прагне Україна й робить усе можливе, аби він якнайскоріше настав.

Воєнним подіям, які відбуваються в Україні 2022–2023 рр., приділено виняткову увагу в сучасному публіцистично-політичному, воєнному та інших дискурсах. У стадії становлення перебуває парадигма засобів номінування і оцінювання денотата «сучасні воєнні дії в Україні» з властивою їй семантичною та аксіологічною поліфункційністю. Багатокомпонентний корпус цієї парадигми репрезентують найменування, що різняться формально-граматичною будовою, значеннєвою наповнюваністю, оцінним потенціалом. На основі лінгвістичної концепції про лексико-семантичний вимір мовної картини світу, опертої на вчення про ментальну й лінгвальну сутність мови, її об’єктивний та суб’єктивний зміст, вирізнено офіційні й неофіційні назви події, які послідовно та виразно відрефлексовують еволюцію сучасного колективного воєнного досвіду, якого набули українці, а разом із ними й світова спільнота, що підтримує Україну. Номінативний ряд, який використовують у поліранговому офіційному спілкуванні, представляють мовні одиниці, утворені за двома моделями: [повномасштабне] вторгнення + детермінований компонент, війна + детермінований компонент. Вони системно корелюють між собою і з іншими неофіційними найменуваннями, що експліцитно реалізують пейоративність, – протистояння, конфлікт, напад, агресія та ін. Цей функційний поліфонізм зумовлений потребою об’єктивної та коректної вербалізації досліджуваного денотата з вершинним виявом її – енциклопедизацією. За ідентифікаційними ознаками «ідеологічна спрямованість події», «рушійні сили (рушійна сила) події», «мета події», «місце події», «час події», «локальний конфлікт події», «легітимність / нелегітимність події», «місце події в історії суміжних подій», «оцінка події» конституенти парадигми інтегровано в семантичні моделі, що мають свій лексико-семантичний набір носіїв валентності та валентних партнерів, які в єдності вдокладнено інтерпретують описувану подію. Компоненти аналізованої парадигми набувають конкретного значення у складі

простих («повномасштабне вторгнення» ↔ «війна» / «рушійна сила», «повномасштабне вторгнення» ↔ «війна» / «місце події», «повномасштабне вторгнення» ↔ «війна» / «час події» та ін.) і складних («повномасштабне вторгнення» ↔ війна» / «рушійна сила» / «місце події», «повномасштабне вторгнення» ↔ «війна» / «рушійна сила» / «час події», «повномасштабне вторгнення» ↔ «війна» / «рушійна сила» / «місце події» / «час події» та ін.) субмоделей, ідентифікованих за типом значеннєвої референції присубстантивних конкретизаторів з інтегрувальними семами-домінантами ‘учасник(и) події (хто → ідентичний адресант Росія)’, ‘місце події’(де / куди / звідки → ідентичний простір Україна)’, ‘час події (коли, як довго → ідентичний час 2022 рік)’ і под. Вирізнені субмоделі різновекторно характеризують сучасні воєнні дії в Україні, отже, знімають перепони на шляху до однозначної рецепції денотата *«сучасні воєнні дії в Україні»*. Йдеться, зокрема про учасників-ініціаторів події, її законність, наслідки, навіть прогнози на майбутнє. Що ж до загальноприйнятого найменування описуваного хрононіма, яке має стати заголовком енциклопедійних, лексикографічних, термінографічних та інших гасел про воєнні дії в Україні 2022–2023 (?) рр., то ця проблема далека від розв’язання головно через причину тривання активної фази війни. Потрібен нині, як і в майбутньому також, конструктивний синтез інтелектуальних зусиль фахівців воєнної науки, історії, політології, мовознавства, літературознавства, психології та ін.

Дібрані з обстежуваних текстів описові звороти об’єднано в семантичні типи «Людина» та «Суспільний розвиток» і диференційовано на перифрастичні поля, репертуар яких представлено у вигляді лексикографічних статей. Багатокомпонентні поля можна членувати на субмоделі, що реалізують специфічні семантичні відтінки інваріантного плану змісту. Системно й повно схарактеризовані перифрастичні поля «2022 рік», «2023 рік», «Підбив греблі Каховської ГЕС на Херсонщині», «Україна», «Росія», «Білорусь» (семантичний тип «Суспільний розвиток»), «Володимир Зеленський», «Володимир Путін», «Олександр Лукашенко» (семантичний тип «Людина») переконливо засвідчують, що кожен осібно взятий описовий зворот і їхня сукупність, сформована за участю різних ідентифікувальних сем, є носієм релевантного значення як по своєму важливого, акцентованого фрагмента картини реальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авксент'єв Л. Г. Сучасна українська мова. Фразеологія. Харків: Вища шк., 1983. 137 с.
2. Американський словник назвав головне слово 2023 року. *Читомо*. 2023. 30 листоп. URL: <https://chytomo.com/> (дата звернення: 15.12.2023).
3. Ангела Меркель. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%B5%D0%BB%D0%B0_%D0%9C%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B5%D0%BB%D1%8C (дата звернення: 26.03.2023)
4. Арестович, Залужний і путін: що минулоріч шукали українці у Вікіпедії. *Високий Замок*. 2023. 12 січ. URL: <https://wz.lviv.ua/news/481958> (дата звернення: 26.03.2023).
5. Бабка В. Л. Акт терористичний. *Велика Українська Енциклопедія*. URL: https://vue.gov.ua/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0 (дата звернення: 10.03.2024).
6. Баланчук І. Сатана, нацисти-наркомани і підсвинки, що хрюкають, – Медведєв привітав росіян зі святом. *Українська правда*. 2022. 4 листоп. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/> (дата звернення: 28.03.2023).
7. Барсукова О. Слово «бледіна», яким називають російські ракети, внесли до словника Urban Dictionary. *Українська правда*. 2022. 8 трав. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2022/05/8/248559/> (дата звернення: 10.10.2023).
8. Барсукова О. Рада визнала «рашизм» державною ідеологією РФ: що це означає? *Українська правда*. 2023. 4 трав. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/05/4/254127/> (дата звернення: 10.03.2024).
9. Батальйон «Монако». *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B9%D0%BE%D0%BD_%C2%AB%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%BE%C2%BB (дата звернення: 02.01.2024).
10. Батюк І. Пов'язане з ШІ та Тейлор Свіфт. Словник Merriam Webster назвав головне слово 2023 року. *Українська правда. Життя*. 2023. 21 листоп. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2023/11/28/257958/> (дата звернення: 24.12.2022).
11. Батько наш – Залужний! *Українські пісні*. 2024. 10 лют. URL: <https://www.pisni.org.ua/songs/3505020.html> (дата звернення: 25.06.2023).

12. Бельзецька Н. «Картопляний дуче», – Березовець про підготовку Лукашенка до війни. 24 канал. 2023. 3 квіт. URL: https://24tv.ua/lukashenko-prigroziv-viynou-u-do-chogo-gotuetsya-bilorus_n2527912 (дата звернення: 10.02.2024).
13. Беккер О. Z – нацистський символ самознищення Росії. *АрміяInform*. 2022. 17 берез. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/03/17/z-nacystskyj-symvol-samoznyshhennya-rosiyi/> (дата звернення: 22.09.2023).
14. Бережанський І. Звідки пішли назви «вантаж 200» і «трьохсотий»: пояснення Жданова. *TCH*. 2022. 28 черв. URL: <https://tsn.ua/ato/zvidki-pishli-nazvi-vantazh-200-i-trohsotiy-poyasnennya-zhdanova-2096725.html> (дата звернення: 24.04.2023).
15. Березовенко А. Російсько-українська війна в українському політичному дискурсі. *Політична культура та ідеологія*. 2012. № 2. С. 97–110.
16. Бінарна опозиція. *Велика українська енциклопедія*. URL: https://vue.gov.ua/Бінарна_опозиція (дата звернення: 12.02.2024).
17. Богущ Д. Війна «І» проти «Z». *Українська правда*. 2022. 2 серп. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/bogush/62e90b22ef178/> (дата звернення: 24.12.2023).
18. Бодняк О. Колядки воєнного часу. Збірка колядок про війну, героїв і перемогу України. *ZAXID.NET*. 2023. 4 січ. URL: https://zaxid.net/kolyadki_voynennogo_chasu_zbirka_pro_viynu_geroyiv_peremogu_ukrayini_n1555607 (дата звернення: 09.01.2024).
19. Бойко Н. І., Хомич Т. Л. Конотативна лексична семантика : інтенсивний і параметричний складники: монографія. Ніжин: Вид-во НДУ імені М. В. Гоголя, 2011. 167 с.
20. Бойченко О. Груповий портрет з Хуйлом. *Збруч*. 2022. 28 лют. URL: <https://zbruc.eu/node/110874> (дата звернення: 09.01.2024).
21. Бондар Г. «Ніхто нікуди не втік»: Зеленський спростував чутки про втечу з України (відео). *УНІАН*. 2022. 5 берез. URL: <https://www.unian.ua/politics/nihto-nikudi-ne-vtik-zelenskiy-sprostuvav-chutki-pro-vtechu-z-ukrajini-video-novini-ukrajina-11729788> (дата звернення: 09.03.2023).
22. Браїлко Ю. Велика й мала літери як ідеологеми в українському дискурсі. *Українське мовознавство*. 2023. № 1 (53). С.149 – 167.
23. Браїлко Ю. Топоніми як конструкти мілітарного простору в українському поетичному дискурсі 2022–2023 років. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2023. № 9. С. 121–139.
24. Браїлко Ю., Кисла Н. Екстралінгвальний вплив на семантику й функціонування окремих обсценізмів. *Сучасні проблеми дослідження української мови й методики її навчання в закладах загальної середньої та вищої освіти* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (16–17 лют. 2023 р., м. Полтава). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. С. 12–17.
25. «Брат за брата» – свіже число. *CREDO*. 2014. 18 верес. URL: <https://credo.pro/2014/07/119829> (дата звернення: 23.12.2023).

26. Брехуненко В., Ковальчук В., Ковальчук М., Корнієнко В. «Братня» навала. Війни Росії проти України XII – XXI ст. Київ : Брехуненко Н. А, 2016. 248 с.
27. Букет Є. Новий погляд на історію російсько-українських війн: у столиці презентували спецпроект «Вічний мир». *АрміяInform*. 2023. 28 черв. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/06/28/novyy-poglyad-na-istoriyu-rosijsko-ukrayinskyh-vijn-u-stolytci-prezentuvaly-speczproyekt-vichnyj-myr/> (дата звернення: 20.06.2023).
28. Букет Є. У словнику неологізмів поповнення: «могилізація», що породжує «ладакалінізацію». *АрміяInform*. 2022. 29 верес. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/09/29/> (дата звернення: 08.01.2024).
29. Букет Є. Російський антисемітизм як дзеркало путінського фашизму, або Чому в Україні немає антиєврейських демонстрацій. *АрміяInform*. 2023. 30 жовт. URL: [rmyinform.com.ua/2023/10/30/rosijskyj-antysemityzm-yak-dzerkalo-putinskogo-fashyzmu-abo-chomu-v-ukrayini-nemaye-antyyevrejskyh-demonstracij/](https://armyinform.com.ua/2023/10/30/rosijskyj-antysemityzm-yak-dzerkalo-putinskogo-fashyzmu-abo-chomu-v-ukrayini-nemaye-antyyevrejskyh-demonstracij/) (дата звернення: 10.03.2024).
30. Булик-Верхола С. З. Мовний образ Росії як ворога (на матеріалі ЗМІ періоду російсько-української війни). *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика». 2022. Т. 1, вип. 23. С. 29–33.
31. Бункери Путіна. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D0%BD%D0%BA%D0%B5%D1%80%D0%B8_%D0%9F%D1%83%D1%82%D1%96%D0%BD%D0%B0 (дата звернення: 28.09.2023).
32. Бункерний дід. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D0%BD%D0%BA%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B4%D1%96%D0%B4 (дата звернення: 10.02.2024).
33. Бура І. В Україні обрали слово року : піковий інтерес до нього був у грудні 2023 року. *Українська правда*. 2024. 6 січ. URL: <https://ife.prawda.com.ua/society/2024/01/6/258703/> (дата звернення: 10.01.2024).
34. В Україні словом року визначили фразу «русский военный корабль, иди нах*й». *Інститут масової інформації*. 2023. 9 січ. URL: <https://imi.org.ua/news/> (дата звернення: 18.12.2023).
35. В Україні словом року стала «мобілізація». *Укрінформ*. 2024. 6 січ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3809779> (дата звернення: 08.01.2024).
36. В українському правописі слова «росія» та «путін» необхідно писати виключно з малої літери, навіть на початку речення. *Електронні петиції. Офіційне інтернет-представництво Президента України*. 2022. 18 лют. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/137106> (дата звернення: 28.01.2024).
37. Вантаж 200 (позначення). *Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 09.01.2024).

38. Вже не «військова операція». У Путіна знайшли нове «визначення» для війни в Україні. *РБК-Україна*. 2022. 10 листоп. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/> (дата звернення: 28.03.2023).
39. Війна всередині нас: як українці сприймають події на Донбасі : [інтерв'ю з Павлом Фроловим провела Майя Орел]. *Тиждень*. 2014. 24 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/2/7383212/> (дата звернення: 02.01.2023).
40. Війни Росії за останні 30 років та їхні наслідки. *Ukrainian*. 2022. 2 трав. URL: <https://ukrainian.net/viyny-rosii/> (дата звернення: 12.06.2022).
41. «Війну виграють технології» – міністр оборони України. *Радіо Свобода*. 2024. 29 листоп. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-umerov-tehnologiyi-viyna/32706700.html> (дата звернення: 24.12.2023).
42. Воєнний злочинець: Європарламент заявив, що на Лукашенка чекає трибунал. *Фокус*. 2022. 24 листоп. URL: <https://focus.ua/uk/world/538378-voennyu-prestupnik-evroparlament-zayavil-chto-lukashenko-zhdet-tribunal> (дата звернення; 05.03.2023).
43. Воєнний фольклор українців. Оксана Кузьменко. *Локальна історія*. 2023. 20 лют. URL: <https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/ukrayinskii-voienii-folklor-iak-zrozumiti-sebe-i-svogo-voroga-oksana-kuzmenko/> (дата звернення: 06.01.2024).
44. Володимир Путін оголосив про проведення «спеціальної військової операції». *Голос Америки*. 2022. 24 лют. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/6456671.html> (дата звернення: 06.04.2023).
45. «Враже» від Angy Kreyda: як створювався суперхіт. *TV-Park*. 2022. 11 груд. URL: <https://tv-park.ua/solistka-gurtu-angy-kreyda-rozpovila-yak-stvoryuvalas-pisnya-vrazhe/> (дата звернення: 06.04.2023).
46. Гайдук Ю. Хто такі ухиянти від мобілізації та яка відповідальність передбачена: коментар адвоката. *Факти ІSTV*. 2024. 8 січ. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/2024010> (дата звернення: 08.01.2024).
47. Гайдукевич В. Війна за ідентичність. *Високий Замок*. 2022. 4 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/453559->(дата звернення: 04.03.2022).
48. Гачкевич А.О. Міжнародний суд ООН. *Енциклопедія Сучасної України* / редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ: Ін-т енциклопед. досліджень НАН України, 2018. URL: <https://esu.com.ua/article-65150> (дата звернення: 24.06.2022).
49. Глущенко О. Росіяни кидають у «м'ясні атаки» під Авдіївкою незахищену піхоту «Штурм-Z» – ISW. *Українська правда*. 2022. 31 жовт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/10/31/7426461/> (дата звернення: 05.01.2024).
50. Головне слово 2023 року оголосив британський словник Collins. *Рубрика*. 2023. URL: <https://rubryka.com/2023/11/01> (дата звернення: 24.12.2023).

51. Гончар Олесь: Щоденники : у 3-х т. / Олесь Терентійович Гончар ; [упоряд., підгот. текстів, ілюстр. матеріалу В. Д. Гончар]. Київ: Веселка, 2008. Т. 1. 456 с. ; Т. 2. 608 с. ; Т. 3. 648 с.
52. Горлач П. За версією Оксфордського словника словом 2023 року став інтернет-сленг: до чого тут актор Том Голланд. *Суспільне*. 2023. 4 груд. URL: <https://suspiilne.media/culture/631486> (дата звернення: 14.12.2023).
53. Горлач П. У Японії та Південній Кореї обрали символ й ідіому 2023 року. *Суспільне*. 2023. 14 груд. URL: <https://suspiilne.media/culture/639358> (дата звернення: 14.12.2023).
54. Гриценко П. Мова – важливий фронт перемоги. *Главком*. 2022. 8 трав. URL: <https://glavcom.ua/country/science/pavlo-grichenko-militarni-novini-zaumayut-usyu-nashu-uvagu-a-pitannya-movi-postaje-u-novih-aspektah-843479.html> (дата звернення: 12.11.2023).
55. Гриценко С. Мовні інновації російсько-української війни 2022 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2022. № 2 (32). С. 9–13.
56. Гартон Еш Тімоті. Уся правда про «шольцування». *Український тиждень*. 2023. 8 лют. URL: <https://tyzhden.ua/timoti-garton-esh-usia-pravda-pro-sholtsuvannia/> (дата звернення: 08.02.2023).
57. Давигора О. Російський ленд-ліз: блогер підрахував трофейну техніку, захоплену ЗСУ з початку осені. *УНІАН*. 2022. 11 верес. URL: <https://www.unian.ua/war/rosiyskiy-lend-liz-blogger-pidrahuvav-trofeynu-tehniku-zahopleni-zsu-z-1-veresnya-11975295.html> (дата звернення: 29.12.2023).
58. Давиденко Б., Федорчук В. Герой із тисячею облич. Що зробило президента-миротворця Зеленського ефективним лідером воєнного часу. *Forbes*. 2023. 3 берез. URL: <https://forbes.ua/leadership/> (дата звернення: 06.03.2023).
59. Данильчук Д. Війна, що змінила мову: росія з малої літери, легітимізація матюків. *Чутомо*. 2022. 4 трав. URL: <https://chytomo.com/chomu-vsi-pyshut-rosiia-z-malenkoi-a-matiuky-staly-normoiu-u-zmi-sposterezhenia-linhvista/> (дата звернення: 26.12.2023).
60. Дацюк С. Що за війна в Україні. *Українська правда*. 2014. 2 груд. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/datsuk/547d643e71979/> (дата звернення: 10.11.2023).
61. Дем'яненко В. «Не я б'ю, «Верба» б'є»: українські ракети очищують землю від рашистів. *АрміяInform*. 2022. 17 квіт. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/04/17/ne-ya-byu-verba-bye-ukrayinski-rakety-ochyshhuyut-zemlyu-vid-rashystiv/> (дата звернення: 09.01.2024).
62. Денисенко Т. Слова прикордонників «Русский военный корабль, иди нах*й» визнали фразою 2022 року в Литві. *Українська правда. Життя*. 2023. 8 груд. URL:

- <https://life.pravda.com.ua/society/2023/01/16/252361/> (дата звернення: 24.12.2023).
63. Держслужбовцям офіційно дозволили використовувати фразу про «руській воєнний корабль». *Дзеркало тижня*. 2022. 23 берез. URL: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/> (дата звернення: 24.12.2023).
64. 10 українських скоромовок, які до снаги не всім (ви знаєте, про кого ми). *Vogue*. 2022. 15 берез. URL: <https://vogue.ua/article/culture/lifestyle/10-ukrajinskih-skoromovok-yaki-pid-silu-ne-vsime-vi-znayete-pro-kogo-mi-47910.html> (дата звернення: 14.02.2024).
65. «Доброго вечора, ми з України»: кому належить відома фраза і хто її такою зробив. *avdeevka.city*. 2022. 8 трав. URL: <https://avdeevka.city/news/view/dobrogo-vechora-mi-z-ukraini-komu-nalezhit-vidoma-fraza-i-hto-ii-takoyu-zrobiv> (дата звернення: 10.02.2024).
66. Добролюбова Г. Динамічний розвиток української фразеології в умовах російсько-української війни. *Лінгвістика*. 2023. № 1 (47). С.61–75.
67. Дробович А. Зневага з малої літери. *Українська правда*. 2022. 23 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/05/15/7346243/> (дата звернення: 06.01.2024).
68. Дружина Т.А. Загальний огляд фольклорного дискурсу. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки*. 2018. № 27. С.90–95.
69. Дружина Т.А. . Фольклорний дискурс як джерело формування жанру загадки. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки*. 2016. № 23. С. 50–57.
70. Дубинянський М. Кінець епохи Зеленського. *Українська правда*. 2023. 20 трав. URL: <https://forum.pravda.com.ua/index.php?topic=1133365.0> (дата звернення: 20.05.2023).
71. Дубинянський М. «Могилізація» VS «Бусифікація». *Українська правда*. 2024. 21 верес. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2024/09/21/7476081/> <https://forum.pravda.com.ua/index.php?topic=1133365.0> (дата звернення: 21.09.2024).
72. Дубинянський М. Свобода велика і мала. *Українська правда*. 2023. 18 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/02/18/7389834/> (дата звернення: 18.02.2023).
73. Дуда відповів на погрози росії польською приказкою: «не лякай, не лякай...». *Високий Замок*. 2022. 25 берез. URL: <https://wz.lviv.ua/news/454795-duda-vidpoviv-na-pohrozy-rosii> (дата звернення: 24.01.2024).
74. Дунда О. Про «хороших руських». *Укрінформ*. 2022. 22 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3512638-pro-horosih-ruskih.html> (дата звернення: 02.01.2024).
75. Дячук Т.М., Литвинська С.В., Сенчило-Татліліоглу Н.О. Мовотворчість українського народу сьогодні (на прикладі назв актуальних понять). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. пр. молодих*

- вчених Дрогобицького держ. пед. у-ту ім. Івана Франка. 2022. Вип. 57 (1). С. 216–221.
76. Єлагіна С. «Буде тобі, враже так, як відьма скаже»: як чаклунство і магія допомагають у боротьбі з окупантом». *Інформатор*. 2022. 3 серп. URL: <https://informer.ua/uk/bude-tobi-vrazhe-tak-yak-vidma-skazhe-yak-chaklunstvo-i-magiya-dopomagayut-u-borotbi-z-okupantom> (дата запити: 12.12.2023).
 77. Єрьомін М. Газлайтинг – головне слово 2022 року за версією Merriam-Webster. До чого тут Україна? *Play ua*. 2022. 28 листоп. URL: <https://playua.net/> (дата звернення: 15.12.2023).
 78. З побажань наших читачів: «Ось вам маленька “р” щоб писати росія з іще меншої літери». *Генеральний штаб ЗСУ / General Staff of the Armed Forces of Ukraine*. 2022. 22 квіт. URL: https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/300245322288553/?paipv=0&eav=AfagVRkKFosP9jq9EISeaUabSebHsT9oKZ0DjiD7Whwl7ole8qYjqNsCqwsvFKrX8MY&_rdr (дата звернення: 06.03.2024).
 79. Закальська Я. А. Український фольклор спротиву: традиція і модифікація, трансмісійні механізми: автореф. дис. ... канд. філол. наук, спеціальність 10.01.07. Київ, 2021. 20 с.
 80. Закон України «Про заборону пропаганди російського неонацистського тоталітарного режиму, акту агресії проти України з боку РФ як держави-терориста, символіки, яка використовується збройними та іншими воєнними формуваннями РФ у війні проти України». *Українське право*. 23.05.2022. URL: krainepravo.com/law-making/bill_passed_by_legislature/zakon-ukrayiny-pro-zaboronu-propagandy-rosiyskogo-neonatsystskogo-totalitarnogo-rezhymu-aktu-agresiyi/#google_vignette (дата звернення: 30.07.2023).
 81. Збройні конфлікти за участю росії з 1991 року до повномасштабного вторгнення в Україну. *Центр протидії дезінформації при РНБО України*. 2022. 6 серп. URL: https://cpd.gov.ua/main/czpd_analizuye-6/ (дата звернення: 12.06.2022).
 82. Звідки пішли назви вантаж «200» і «трьохсотий»: пояснив Жданов. *Молодий буковинець*. 2022. 28 черв. URL: <https://www.google.com/search?q=%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B6+200&oq=%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B6+200&aqs=chrome.0.0i512j46i340i512j69i5912j0i512j0i22i30j69i60.6736j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8> (дата звернення: 10.01.2024).
 83. Зеленський запропонував писати слово «незалежність» із великої літери. *Гордон*. 2020 1 груд. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/politics/zelenskij-zaproponuvav-pisati-slovo-nezalezhnist-z-velikoji-literi-1529689.html> (дата звернення: 05.01.2024).
 84. Зеленський не втік з Києва завдяки новій армії, яку створив з нуля Порошенко, – Вахтанг Кіпіані про заяви Медведчука. *Правда тут news*.

2022. 24 трав. URL: <https://pravdatutnews.com/society/2022/05/24/16520-zelensky-y-ne-vtik-z-kyyeva-zavdyaky-noviy-armiyi-yaku-stvoryv-z> (дата звернення: 30.11.2023).
85. Зеленський не втік, як і мільйони чоловіків в Україні: Бобиренко. *Спецкор*. 2022. 27 трав. URL: <http://spec-kor.com.ua/interview/5795-zelenskyi-ne-vtik-ia-i-miliony-cholovikiv-v-ukraini-bobyrenko> (дата звернення: 30.11.2023).
86. Івасишина Т., Комарова О. Фразеологізми як репрезентанти воєнного дискурсу. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Філологія*. С. 2023. Вип. 1 (6). С. 30–35.
87. І рибку з'їсти і ... Яке продовження прислів'я? *По секрету*. 2015. 10 жовт. URL: <https://posekretu.com.ua/236925-i-ribku-zyisti-i-yake-prodovzhennya-prislivya>. (дата звернення: 02.12.2024).
88. Ізвозікова А. Має відношення до війни в Україні: у Німеччині обрали слово року 2022. *Суспільне*. 2023. 9 лют. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/5877> (дата звернення: 16.12.2023).
89. Калашніков Є. М. Операція військова. *Енциклопедія Сучасної України* : енциклопедія / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ : Ін-т енциклопед. досліджень НАН України, 2022. Т. 24. URL: <https://esu.com.ua/article-75555> (дата звернення: 28.12.2022).
90. Калько В. Українські паремії: семантика, синтактика, прагматика. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2019. 562 с.
91. Капнік О. Прихвостень Путіна. Пригожин зненацька назвав Зеленського «впевненим і симпатичним хлопцем». *ТСН*. 2022. 1 листоп. URL: <https://glavred.net/ukraine/> (дата звернення: 29.11.2022).
92. Кембриджський словник вибрав головне слово 2023 року. *Головне в Україні*. 2023. 15 листоп. URL: <https://glavnoe.in.ua/news/> (дата звернення: 15.12.2023).
93. Кирилюк О. Мовні засоби творення образу ворога в умовах інформаційної війни. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Вип. 187. Кропивницький : Видавництво КОД, 2020. С. 45–50.
94. Клочко Н. Кобзон покликав на концерт. Художник зобразив «кінець» Путіна (фото). *Главком*. 2022. 27 лип. URL: <https://glavcom.ua/world/observe/kobzon-poklikav-na-koncert-gruzinskiy-hudozhnik-zobraziv-kinec-putina-foto-863067.html> (дата звернення: 29.12.2023).
95. Кобиляча Голова і Бензоколонка, але путін і росія. Правопис війни. *Львів – місто натхнення*. 2022. 13 безез. URL: <https://lviv1256.com/lists/kobyliacha-holova-i-benzokolonka-ale-putin-i-rosiia-pravopys-viyny/> (дата звернення: 06.01.2024).
96. Концерт Кобзона (мем). *Вікіпедія*. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D1%80%D1%82_%D0%9A%D0%BE%D0%B1%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B0_\(%D0%BC%D0%B5%D0%BC\)#cite_note:-3-9](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D1%80%D1%82_%D0%9A%D0%BE%D0%B1%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B0_(%D0%BC%D0%B5%D0%BC)#cite_note:-3-9) (дата звернення: 09.01.2024).

97. Космеда Т., Халіман О. Мовна гра в парадигмі інтерпретативної лінгвістики. Граматика оцінки. Граматична іграма (теоретичне осмислення дискурсивної практики). Дрогобич : Коло, 2013. 228 с.
98. Космеда Т. Нове семантико-прагматичне навантаження літер латиниці в період російсько-української війни. *Культура слова*. 2022. Вип. 96. С. 113–130.
99. Кравець Р. Про Зеленського та нах** путіна. *Українська правда* 2022. 28 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/02/28/7326912/> (дата звернення: 21.12.2023).
100. Кравченко Н. Як в Україні використовують штучний інтелект. *Детектор медіа*. 2023. 10 груд. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/33704/2023-12-10> (дата звернення: 24.12.2023).
101. Крайня В. «Мобілізація» стала словом 2023 року в Україні, випередивши «контрнаступ». *Детектор медіа*. 2024. 7 січ. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/33910/2024-01-07-mobilizatsiya-stala-slovom-2023-roku-v-ukraini-vyperedyvshy-kontrnastup/> (дата звернення: 16.03.2024).
102. Краснящих А. Марк Белорусець: Всередині Росії імперія-мрець б'ється об стінки труни, але мертвому не стати живим. *Українська правда*. 2022. 11 листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/11/11/7374369/> (дата звернення: 06.01.2024).
103. Крегель М. Звичайний рашизм. Як одна літера Захопила і нацифікувала Росію. *Українська правда* 2022. 11 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/11/7338686/> (дата звернення: 22.07.2023).
104. Кречетова Д. «Немає сечі терпіти ці пекельні борошна»: українці кепкують із закликів ботів вмикати світло. *Українська правда*. 2022. 2 листоп. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2022/11/02/251109/> (дата звернення: 26.02.2024).
105. Кривенко С. Війна, конфлікт, агресія. як правильно називати боротьбу українців та дії росіян. *Твоє місто*. 2020. 5 квіт. URL: <https://tvoemisto.tv/blogs/> (дата звернення: 05.04.2023).
106. Крикуненко І. Чорнобаївка, паляниця та Арестович. НВ зібрав головні українські меми, що з'явилися під час війни. *NW NEW VOICE*. 2022. 26 берез. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/chornobajvka-arostovich-palyanicya-zharti-foto-memi-shcho-vinikli-pid-chas-viyni-novini-ukrajini-50228373.html> (дата звернення: 25.12.2023).
107. Кріцька В. Це не критерій патріотизму людини, – Кляшторний про рішення писати слово «росія» з маленької літери. *Телеканал i-ua.tv*. 2023 28 верес. URL: <https://i-ua.tv/news?start=1500> (дата звернення: 05.01.2024).
108. Куришко Д. «Русский военный корабль, иди на ...». Як народилося гасло цієї війни. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 24

- безрез. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60853922> (дата звернення: 18.12.2023).
109. Лебідь Н. М. Наративи війни в українських ЗМІ в умовах повномасштабного вторгнення Росії. *Прикладні соціально-комунікаційні технології. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72.5.2). С. 295–300. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.5.2/49>
110. Леґіон «Свобода Росії» вітає путіна: «Свиняча ти морда, кобилина срака, нехрещений лоб...». *Острів*. 2023. 7 жовт. URL: <https://www.ostro.org/news/legion-svoboda-rosiyi-vitaye-putina-svynyacha-ty-morda-kobylyna-sraka-nehreshheniy-lob-i439999?changeLang=ua> (дата звернення: 25.07.2023).
111. Лизанчук В. «русский мир» і «руський мир» – достеменно різні поняття. *Україна молода*. 2022. 16 серп. URL: <http://www.golos.com.ua/article/363341> (дата звернення: 28.01.2024).
112. Лисиченко Л. А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Харків : Основа, 2009. 191 с.
113. Лінгвософія українських текстів ХХІ століття : колективна монографія / С. Я. Єрмоленко та ін. Київ : Ін-т укр. мови НАН України, 2023. 530 с. URL: <https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/Lingvosofiya-2023-.pdf> (дата запису: 08.10.2022).
114. Літвінова І. М. Репрезентація образу війни в сучасній українській поезії (на матеріалі текстів за березень-травень 2022 року). *Мовознавчий вісник* : зб. наук. пр. Черкас. нац. ун-ту імені Богдана Хмельницького. 2022. Вип. 33. С. 103–110.
115. Літера Z як нова свастика: Путін майже повністю сплагіатив Гітлера (відео). *Патріоти України*. 2022. 13 берез. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/196/166241> (дата звернення: 28.07.2023).
116. Літери V і Z: що вони означають і де використовувалися. *ВолиньPost*. 2022. 23 трав. URL: <https://www.volynpost.com/news/204690-liter-y-v-i-z-scho-vony-oznachayut-i-de-vykorystovувались> (дата звернення: 28.05.2023).
117. Маленко О. Риторика війни в сучасному українському поетичному дискурсі. *Український світ у наукових парадигмах* : зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди. Харків : ХІФТ, 2016. Вип. 3. С. 105–113.
118. Малкович І. «Свічечка букви “і”» («Напучування»). *Клуб поезії*. 2016. 26 жовт. URL: <https://www.poetryclub.com.ua/getpoem.php?id=516405> (дата звернення: 18.01.2023).
119. Маляр: «хороші» росіяни потрібні не у нашому інформаційному полі, а в російському. *Укрінформ*. 2022. 18 верес. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3574244-malar-horosi-rosiani-potribni-ne-u-nasomu-informacijnomu-poli-a-v-rosijskomu.html> (дата звернення: 26.07.2023).

120. Мартинюк Т. «Війна війною, а обід – за розкладом»: про український бізнес на службі у агресора. *24 канал*. 2018. 10 груд. URL: https://24tv.ua/viyna_vinyoyu_a_obid_z_rozkladom_pro_ukrayinskiy_biznes_na_sluzhbi_u_agresora_n1077990 (дата звернення: 17.08.2023).
121. Маслова Ю. Експресивність як домінантна ознака сучасного газетного дискурсу України воєнного періоду. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 67, том 2. С. 226–230. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/67-2-32>
122. Матяш Т. Кемерон порівняв Путіна з Гітлером і закликав «не умиротворювати його». *Lb.ua*. 2024. 18 січ. URL: https://lb.ua/world/2024/01/18/594304_kameron_porivnyav_putina_z_gitlerom_i.html (дата звернення: 24.01.2024).
123. «Ми нічого не почали». Путін і далі нав'язує свою правду про причини війни в Україні. *РБК-Україна*. 2022. 7 верес. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/my-nichego-nachali> (дата звернення: 27.03.2023).
124. Мигаль М. Лісовий пояснив, чому треба писати «Росія» з великої літери в наказі. *Главком*. 2023. 8 верес. URL: <https://glavcom.ua/country/science/lisovij-pojasniv-chomu-treba-pisati-rosija-z-velikoji-literi-v-nakazi-955104.html> (дата звернення: 28.11.2023).
125. «Мобілізація» стала словом 2023 року в Україні, випередивши «контрнаступ». *Детектор медіа*. 2022. 8 січ. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/33910/2024-01-07> (дата звернення: 08.01.2024).
126. Місце, де командування РФ показало свою бездарність: Зеленський впевнений, що Чорнобаївка увійде в історію. *ТСН*. 2022. 20. берез. URL: <https://tsn.ua/ato/misce-de-komanduvannya-rf-pokazalo-svoyu-bezdarnist-zelenskiy-vpevneniy-scho-chornobayivka-uviyde-v-istoriyu-voyen-2014246.html> (дата звернення: 16.08.2023).
127. Мова «жестів доброї волі»: які назви вигадують окупанти для своїх поразок. *LB.ua*. 2022. 15 верес. URL: https://lb.ua/society/2022/09/15/529392_mova_zhestiv_dobroi_voli_yaki_na_zvi.html (дата звернення: 29.11.2023).
128. Мовний фронт: слово року 2022 у Великій Британії, США, Німеччині та Україні. *Освіта нова*. 2023. 5 лют. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/5877> (дата звернення: 16.12.2023).
129. Мороз О. Від «хорошого» до «корисного» один Крим. Як опозиційні росіяни підігрують пропаганді РФ. Дослідження. *Українська правда*. 2022. листоп. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/11/9/7375505/> (дата звернення: 06.01.2024).
130. «Москва» на дні: рік тому було потоплено «русский военный корабль». *Апостроф*. 2023. 13 квіт. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/2023-04-13/moskva-na-dne-god->

- nazad-byil-potopen-russkiy-voennyiy-korabl/294979 (дата звернення: 28.12.2023).
131. «Моя місія в цьому житті – творити», – Іванка Крип'якевич-Димид, мисткиня, мама Героя України. *Українська Греко-Каторицька Церква*. 2022. 11 листоп. URL: <https://ugcc.ua/data/moya-misiya-v-tsomu-zhytti-tvoryty-ivanka-krupyakevych-dymyd-mystkynya-mama-geroya-ukrayny-1367/> (дата звернення: 26.02.2024).
132. Мусаєва С., Кригель С. Зеленський не розуміє, як влаштований світ. Або розуміє, але цей устрій його не влаштовує – Аркадій Островський, «The Economist». *Українська правда*. 2023. 2 січ URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/01/2/7383212/> (дата звернення: 02.01.2023).
133. Мусаєва С., Романюк Р. Голова прикордонників Дейнеко про СМЗ Зеленському о 5:17 ранку, фразу підлеглого зі Зміїного та батальйон «Монако». *Українська правда*. 2023. 24 лют. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/02/24/7390746/> (дата звернення: 25.03.2023).
134. «На щиті» замість «груз 200». Як у ЗСУ позбуваються радянської спадщини. *Твоє місто*. 2023. URL: https://tvoemisto.tv/exclusive/na_shchyti_zamist_vantazh_200_yak_u_zsu_p_ozbuvayutsya_radyanskoj_spadshchyny_135977.html (дата звернення: 08.01.2024).
135. Нагадую автентичну народну приказку «Моя хата скраю – першим ворога зустрічаю». *Рідна країна: світоглядний портал*. 2014. 19 лют. URL: <https://ridna.ua/2014/02/nahadyu-avtentychnu-narodnu-prykazku-moya-hata-skrayu-pershym-voroha-zustrichayu/> (дата звернення: 12.02.2024).
136. Написання назв «російська федерація». *Національна комісія зі стандартів державної мови*. 2023. 20 верес. URL: <https://mov.gov.ua/news/napysannia-nazv-rosiiska-federatsiia> (дата звернення: 28.01.2024).
137. Не «війна», а «спецоперація», статусний Царьов та корисні антиросійські санкції. За якими «темниками» зараз пишуть рос ЗМІ. *TEXTY.ORG.UA*. 2022. 3 берез. URL: <https://texty.org.ua/fragments/106053/> (дата звернення: 05.04.2023).
138. «Неможливо виділити одне». Оксфордський словник не зміг обрати слово 2020 року. *LIFE*. 2020. 23 листоп. URL: <https://life.nv.ua/ukr/art/> (дата звернення: 24.11.2023).
139. Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах / відпов. ред. Г. М. Вокальчук. Рівне ; Оломоуць : Острозька академія, 2001. 356 с.
140. Нечипоренко М. Каховський екоцид коштуватиме Україні додатково десятків мільярдів гривень. *Укрінформ*. 2023. 6 черв. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3719250> (дата звернення: 10.06.2023).

141. Новини – за 032013. 2023. 9 безез. URL: <https://www.mdoffice.com.ua/en/aSNewsDic.getNews?dat=032013> (дата звернення: 20.12.2023).
142. Норенко С., Тищенко О. росію та путіна дозволили писати з маленької літери: чи будемо офіційно називати країну 404 московією – сюжет. *5 канал*. 2023. 23 верес. URL: <https://www.5.ua/suspilstvo/rosiui-ta-putina-dozvolily-pysaty-z-malenkoi-literi-chy-budemo-ofitsiino-nazyvaty-krainu-404-moskoviiei-siuzhet-314142.html> (дата звернення: 09.01.2024).
143. Нужненко С. «У кого більше дронів – той переможе»: військові ЗСУ про російсько-українську війну. *Радіо Свобода*. 2023. 23 груд. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/zsu-drony-viyna/32742139.html> (дата звернення: 23.12.2023).
144. Оксфордський словник назвав слово року 2022. *Читомо*. 2023. 6 груд. URL: <https://chytomo.com/> (дата звернення: 14.03.2023).
145. Олійник І. С., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний словник. 2-е вид., доп. та перероб. Київ : Рад. школа, 1978. 448 с.
146. Оля Полякова розповіла про колискову на музику Мирослава Скорика: «Це слова матері у бомбосховищі, яка будить свою дитину, щоб її зберегти». *1 + 1*. 2022. 15 трав. URL: <https://1plusua/novyny/ola-polakova-rozpovila-pro-koliskovu-na-muziku-miroslava-skorika-ce-slova-materi-u-bomboshovisi-aka-budit-svou-ditinu-sob-ii-zberegti> (дата звернення: 28.02.2024).
147. Онацький Є. Українська Мала Енциклопедія. Кн. 2. БуеносАйрес, 1958. 203 с.
148. Онищак В. Моносемічні елементи лексико-семантичної групи «зло» в сучасних англійській та українській мовах. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки*. 2016. Вип. 5. С.169–174.
149. Оржеховський С. Політика лайки: чи можливий мат у солов'иній мові? *Prostory*. 2012. 23 лют. URL: <https://archive.prostory.net.ua/de/articles/481-2012-01-23-12-58-29> (дата звернення: 19.12.2023).
150. Орлова В. Що означають символи Z та V на техніці окупантів: пояснення (фото). *УНІАН*. 2022. 3 квіт. URL: <https://www.unian.ua/war/shcho-znachit-z-ta-v-na-tehnici-okupantiv-foto-novini-vtorgnennya-rosiji-v-ukrajinu-11770981.html> (дата звернення: 24.07.2023).
151. Офіцинський Р. Воєнний фольклор сучасної України. *XIII. Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen Die Ukraine aus globaler Sicht. Діалог мов – діалог культур Україна і світ XIII Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики*. Мюнхен, 2022. URL: https://shronchtyvo.org.ua/Ofitsynskyi_Roman/Voiennyi_folklor_suchasnoi_Ukrainy.pdf (дата звернення: 12.02.2024).

152. Паляниця (кодове слово). *Матеріали з Вікіпедії – вільної енциклопедії*. Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8F_\(%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BE\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8F_(%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BE)) (дата звернення: 26.01.2023).
153. Паляниця, моя і аналоговнет. Хроніка війни у мемах. *Ain.ua* [Без дати]. URL: <https://ain.ua/special/ukrainian-war-memes/index.html> (дата звернення: 10.01.2024).
154. Пекар В. Не шукаючи «хороших русскіх», маємо класифікувати їх на корисних, шкідливих та неважливих. *Високий Замок*. 2022. 18 жовт. URL: <https://wz.lviv.ua/blogs/475127-ne-shukaiuchy-khoroshykh-ruskykh-maiemo-klyasyfikuvaty-ikh-na-korysnykh-shkidlyvykh-ta-nevazhlyvykh> (дата звернення: 27.12.2023).
155. Петренко Л. То ж хто вчинив державний переворот. На чому проколюються «добрі росіяни». *Zaxid.net*. 2023. 19 січ. URL: https://zaxid.net/to_hto_zh_vchyniv_derzhavniy_perevorot_n1556355 (дата звернення: 22.07.2023).
156. Пеленська О. Сергій Жадан: вся біда України від її політиків. *Радіо Свобода*. 2011. 31 трав. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24211369.html> (дата звернення: 19.12.2023).
157. Пересада Є. Лексикалізація, семантикалізація і прагматикалізація латинських літер в українсько-російському мовному просторі в період українсько-російської війни. *Український світ у наукових парадигмах* : зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди. Вип. 10. Харків : ХНПУ; ХІФТ, 2023. С. 151–154.
158. Перун В. Верещук закликала Нацкомісію зі стандартів державної мови затвердити написання назви РФ і її лідерів із маленької літери. *Lb.ua*. 2023. 8 трав. URL: https://lb.ua/society/2023/09/08/573981_vereshchuk_zaklikala_natskomisiyu_zi.html (дата звернення: 26.01.2024).
159. Піддубна Н. До питання про онімну прецедентність воєнної доби. *Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищ. освіти. Харків : [б. в.], 2022. С. 182–185.
160. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання / пер. з анг. Н. Лавської. Київ : КМ–БУКС, 2021. 416 с.
161. Плющ М. Я. Велика літера. *Українська мова : енциклопедія /редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін.* Київ : Укр. Енцикл., 2007. 3-тє вид., зі змінами і доп. С. 66.
162. Повітряна тривога, перейди до Таганрога: як з'явилися сповіщення про небезпеку і як ми їх сприймаємо. *Новинарня*. 2023. 09 серп. URL: <https://novynarnia.com/2023/08/09/povitryana-tryvogo-perejdy-do-taganroga/> (дата звернення: 28.10.2023).

163. «Повномасштабна» чи «велика» війна? Як називати фазу війни Росії проти України після 24 лютого? Запитали в людей, які мають знати найкраще. *The Village*. 2023. 22 лют. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/culture/cultural-question/336339-diskusiya-pro-termin-velika-viyna> (дата звернення: 25.03.2023).
164. Пороріла Н. Словник Collins обрав головне слово 2022 року: воно відображає те, що зараз відбувається. *УНІАН*. 2022. 2 листоп. URL: <https://www.unian.ua/world> (дата звернення: 24.03.2022).
165. Подерв'янський Л. Два оповідання написані на початку війни (Live). *You Tube*. 2023. 2 серп. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=nWWt1q8E5M0> (дата звернення: 08.01.2024).
166. Позняк-Хоменко Н. З чим їдять панські плячки? *Україна молода*. 2023. 7 лип. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/2294/237/81696/> (дата звернення: 10.02.2024).
167. Покальчук О. Чи бувають «хорошіє рускіє»? *Антикор*. 2022. 18 берез. URL: https://antikor.com.ua/ru/articles/529559-chi_buvajutj_horoshije_ruskije (дата звернення: 15.01.2024).
168. Політика Андрусіва. *Telegram*. 2023. 13 берез. URL: https://t.me/s/victor_andrusiv?before=1047 (дата звернення: 28.09.2023).
169. Поліщук Л. Кому війна, а кому мати рідна. *33 канал*. 2023. 19 квіт. URL: <https://33kanal.com/news/211948.html> (дата звернення: 09.01.2024).
170. «Поляниця»: російська пропагандистка Скабєєва не змогла правильно вимовити «перевіркове» українське слово. *ТСН*. 2022. 1 берез. URL: <https://tsn.ua/svit/polyanica-rosiyska-propagandistva-skabyeyeva-ne-zmogla-pravilno-vimoviti-perevirkove-ukrayinske-slovo-1992655.html> (дата звернення: 09.01.2024).
171. Правопис «рф» з великої літери – помилка, але вимога нормопроєктування – Оксен Лісовий. *Нова українська школа*. 2023. 8 верес. URL: <https://nus.org.ua/news/pravopys-rf-z-velykoji-literi-pomyalka-ale-vymoga-normoprojektuvannya-oksen-lisovij/> (дата звернення: 29.11.2023).
172. Прислів'я та приказки: Взаємини між людьми / упоряд М. М. Пазяк. Київ : Наук. думка, 1991. 440 с.
173. Про що цей сервіс. *Air-alarms.in.ua*. URL: https://air-alarms.in.ua/region/luhansk#google_vignette (дата звернення: 28.10.2023).
174. Пухонська О. Я. Мова війни в сучасній документальній прозі. *Мовознавчий вісник* : зб. наук. пр. Черкас. нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. 2022. Вип. 33. С. 152–158.
175. «РИА Новости» закликає до знищення української енергосистеми та інфраструктури, незважаючи на наслідки для мирного населення. *Детектор Медіа*. 2022. 13 жовт. URL:

- <https://detector.media/infospace/article/203712/2022-10-13-rya-novosty-zaklykaie-do-znyshchennya-ukrainskoi-energosystemy-ta-infrastruktury-ne-zvazhayuchy-na-naslidky-dlya-myrnogo-naselennya/> (дата звернення: 08.12.2022).
176. Романенко В. Данілов: Ворог перейшов до відкритого терору, але курс незмінний – на@уй. *Українська правда*. 2022. 5 берез. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/5/7328485/> (дата звернення: 03.01.2024)
177. Романюк Р., Кравець Р. Підсумки воєнного року: український спротив, переродження Зеленського, знищення олігархів. *Українська правда*. 2022. 27 груд. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/12/27/7382476/> (дата звернення: 27.12.2022).
178. Росія і Білорусь домовилися про створення Союзної держави «на основі незалежності країн». *Lb.ua*. 2020. 3 верес. URL: https://lb.ua/world/2020/09/03/465174_rosiya_i_bilorus_domovilisya_pro.html (дата звернення: 25.06.2023).
179. Садова О. Ми не зупинилися: генерал армії у відставці пояснив, що таке позиційна війна. 24 канал. 2023. 2 листоп. URL: https://24tv.ua/stattya-valeriya-zaluzhnogo-shho-take-pozitsiyna-viyna_n2424312 (дата звернення: 18.12.2023).
180. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2010. 844 с.
181. Селіванова О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава ; Київ: Довкілля, 2006. 718 с.
182. 7 скоромок українською, які додають віру в перемогу. *Радіо незламних*. 2022. 24 серп. URL: https://maximum.fm/7-skoromovok-ukrayinskoju-yaki-dodayut-viri-u-peremogu_n203619 (дата звернення: 25.12.2023).
183. Скібіцька Ю., Раєвський Д. Два роки тому українські медіа почали писати про росію путіна з малої, а потім перестали, але не всі. Що ми хотіли цим сказати? Чому передумали? Рубрика «Редактори сперечаються» повертається. *Бабель*. 2024. 2 квіт. URL: <https://babel.ua/texts/105574-dva-roki-tomu-ukrajinski-media-pochali-pisati-pro-rosiyu-putina-z-maloji-a-potim-perestali-ale-ne-vsi-shcho-mi-hotili-cim-skazati-chomu-peredumali-rubrika-redaktori-sperechayutsya-povertayetsya> (дата звернення: 26.04.2024).
184. Склад С. С. Інвективна лексика. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2022. № 57. С. 71–74.
185. Словник Collins назвав головне слово 2022 року. *Укрінформ*. 2022. 1 листоп. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3605228> (дата звернення: 24.03.2022).
186. Словник Вебстера назвав слово 2023 року. *Слово і діло*. 2023. 28 листоп. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/11/28/novyna/suspilstvo/> (дата звернення: 15.12.2023).

187. Словник термінології щодо подій в Україні. *Центр стратегічних комунікацій*. 2023. 14 квіт. URL: <https://spravdi.gov.ua/slovyk-terminologiyi-shhodo-podij-v-ukrayini/> (дата звернення: 22.12.2023).
188. Словник української мови : в 11 т / редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін. Київ : Наук. думка, 1970–1980.
189. Словник Merriam Webster обрав слово 2022 року. *Читомо*. 2023. 29 листоп. URL: <https://chytomo.com/> (дата звернення: 14.12.2023).
190. Слово року за версією Collins Dictionary: що обрали цього разу. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2023. 1 листоп. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cyx1xzw4lplo> (дата звернення: 24.12.2023).
191. Словотвір сучасної української літературної мови / відпов. ред. М. А. Жовтобрюх. Київ : Наук. думка, 1979. 408 с.
192. Сохар О. Дупа – це новий символ Московії, який уособлює все: від органу чуття до принципу життя. *Obozrevatel*. 2022. 25 груд. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/> (дата звернення: 25.12.2022). Ставицька Л. О. Гендер, мова, свідомість, комунікація. Київ : КММ, 2015. 440 с.
193. Сохар О. Шольц нарешті вакцинувався від синдрому Меркель. Де-факто, він стає лідером ЄС. *Obozrevatel*. 2023. 19 груд. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/politics-news/sholts-nareshiti-vaktsinuvavsya-vid-sindromu-merkel-de-fakto-vin-stae-liderom-es.htm> (дата звернення: 25.12.2023).
194. Ставицька Л. Гендер, мова, свідомість, комунікація. Київ : КММ, 2015. 440 с.
195. Ставицька Л. Українська мова без табу: словник нецензурної лексики та її відповідників : обценізма, евфемізма, сексуалізма. Київ : Критика, 2008. 454 с.
196. Стаднік І. М. Лінгвістична відповідність понять «воєнний» дискурс vs «військовий» дискурс. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2016. Vol. IV (22), Issue 99. С. 63–66.
197. Стало відомо, кому належить фраза «Доброго вечора, ми з України». *РадіоЛюкс*. 2022. 8 черв. URL: <https://lux.fm/> (дата звернення: 16.12. 2023).
198. Степаненко М. І. Конструкції «на Україні», «в Україні», «на Україну», «в Україну» на тлі питомих ознак української мови: власне лінгвістичний та соціолінгвістичний виміри. Київ, 2018. С. 149–162.
199. Степаненко М. Публіцистично-політичний дискурс 2021 : лексико-словотвірні інновації, перифрастичний ресурс : монографія. Харків : Іванченко І. С., 2023. 590.
200. Степаненко М. Світ в оцінці Олеся Гончара: аксіосфера щоденникового дискурсу письменника. Полтава: Шевченко Р. В., 2012. 284 с.
201. Стерненко С. Полетів на концерт до Кобзона: в мережі бурхливо реагують на загибель ватажка ДНР. *Апостроф*. 2018. 31

- сеп. URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/society/accidents/2018-08-31/> (дата звернення: 15.01.2024).
202. Струк О. Казкове перетворення Зеленського, казкарі війни Кім і Арестович, голка зі смертю Кошця-Путіна – розповідає фольклористка Олеся Бріцина. *Українська правда*. 2022. 23 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/04/23/7341470/> (дата звернення: 06.01.2024).
203. Сукаленко Т., Шпетна С. Функціонування військового дискурсу в сучасному комунікативному просторі. *Acta Paedagogica Volyniensis* 2023. Vol. 1. Р. 96–102. URL: <https://typeset.io/pdf/funktsiiuvannia-viiskovogo-diskursu-v-suchasnomu-2pkxn6yv.pdf> (дата звернення: 06.01.2024).
204. Тараненко В. «Мобілізація здорового глузду». Як карати ухилинтів і втікачів за кордон? *Главком*. 2023. 11 сеп. URL: <https://glavcom.ua/publications/mobilizatsiya-zdorovoho-hluzdu-ukhiljanti-rjatuhati-chi-karati-948236.html> (дата звернення: 06.09.2023).
205. Термінологічний словник російсько-української війни / за ред. М. М. Слюсаревського ; упоряд. С. Л. Чуніхіна. Київ : Ін-т соц. та політ. психології НАПН України, 2022. 20 с.
206. Терорист Захарченко назвав смерть Кобзона «відходом цілої епохи». *TCH*. 2018. 30 сеп. URL: <https://tsn.ua/svit/> (дата звернення: 09.01.2024).
207. «Ти ж хотів землі цієї, тож тепер змішайся з нею»: українська співачка записала «Колискову для ворога» з російськими субтитрами. *Espresso.tv*. 2019. 19 верес. URL: https://espresso.tv/news/2019/09/19/quotty_zh_khotiv_zemli_ciyeyi_tozh_te_per_zmishaysya_z_neyuquot_ukrayinska_spivachka_zapysala_quotkolyskovu_dlya_vorogaquot_z_rosiyskymu_subtytramy (дата звернення: 24.02.2024).
208. Тищенко К. Зеленський сформулював мрію росіян: «вкрасти унітаз і померти». *Українська правда*. 2022. 22 квіт. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/22/7341485/> (дата звернення: 28.12.2023).
209. Тищенко К. «Путіна не було ніде»: ЗМІ дізналися, як проходили переговори з Пригожиним. *Українська правда*. 2023. 25 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/25/7408475/> (дата звернення: 30.06.2022)
210. Тищенко-Лиманський К. «Зараз немає художників та поетів – зараз усі солдати одного українського фронту», – Іванка Крип'якевич-Димид. *Український католицький університет*. 2022. 4 лип. URL: <https://ucu.edu.ua/news/zaraz-nemaye-hudozhnykiv-ta-poetiv-zaraz-usi-soldaty-odnogo-ukrayinskogo-frontu-ivanka-kryp-yakevych-dymyd/> (дата звернення: 30.08.2023).
211. Ткачук М. «Найбільшим нещастям для України поет вважав появу типу людини-малороса... цьому типові автор протиставляв тип «мазепинця». *Wordpress.com*. 2011. 18 лют. URL:

- <https://ukrajinciberlinu.wordpress.com/2011/02/18/> (дата звернення: 27.11.2023).
212. Топфрази війни. *Ukrainer*. 2022. 29 листоп. URL: <https://www.ukrainer.net/krylati-frazy/> (дата звернення: 06.01.2024).
213. Тракторні війська. *Енциклопедика граматики*. URL: https://drama.kropyva.ch/%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BD%D1%96_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0 (дата звернення: 29.12.2023).
214. 30 війн із Заклятим сусідом / кер. проєкту В. Саранцев ; авт. тексту Є. В. Букет ; худож. оформ. С. М. Поліщук. Київ : Мера-Поліграф, 2022. 64 с.
215. У Німеччині назвали слово року. *Укрінформ*. 9 груд. 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3797756> (дата звернення: 16.12.2023).
216. У Німеччині обрали слово року – «Перелом» або «Зміна часів». *Укрінформ*. 2022. 9 груд. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3631246> (дата звернення: 31.03.2023).
217. «У тебе завтра не встане». Відео про «відьом» з Конотопу потрапило в американське комедійне шоу». *NW NEW VOICE*. 2022. 5 берез. URL: <https://nv.ua/ukr/lifestyle/ce-konotop-video-pro-konotop-i-okupantiv-potrapili-v-amerikanske-shou-ostanni-novini-50222591.html> (дата звернення: 24.03.2022).
218. Удовиченко Г. М. Фразеологічний словник української мови : у 2 т. Київ : Вища шк., 1984.
219. Ужченко В. Д. Українська фразеологія. Харків : Вища шк., 1990. 166 с.
220. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологічний словник української мови. Київ : Освіта, 1998. 224 с.
221. Україна вперше вдарила по Росії своєю новою ракетою «Паляниця». *Еспресо*. 2024. 24 серп. URL: <https://espresso.tv/tekhnologiyi-ukraina-vpershe-vdarila-po-rosii-svoeyu-novoyu-raketoyu-palyanitsya> (дата звернення: 24.08.2024).
222. Українська мова. Енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський, О. О Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін. 3-тє вид., зі змінами і доп. Київ: Укр. енцикл., 2007. 856 с.
223. Українська співачка, яка пройшла війну, заспівала «Колискову для ворога». *Депо.ua*. 2019. 19 верес. URL: <https://www.depo.ua/ukr/life/ukrainska-spivachka-yaka-proyshla-viynu-zaspivala-koliskovu-dlya-voroga-201909191031779> (дата звернення: 24.02.2024).
224. Український воєнний фольклор. Оксана Кузьменко про війни у творчості народу. *Zaxid.net*. 2023. 19 лют. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974. *zaxid.net/* (дата звернення: 06.01.2024).
225. Український правопис. Київ : Наук. думка, 2019. 302 с.

226. Українським чиновникам дозволили матюкатися в бік російського кораблика. *Варіанти*. 2023. 23 берез. URL: <https://varianty.lviv.ua/87213> (дата звернення: 08.01.2024).
227. Форманова С. Інвективи в українській мові: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 336с.
228. Хороші рускі і де їх шукати. *Ukrainer*. 2022. 29 черв. URL: <https://www.ukrainer.net/horoshi-ruski/> (дата звернення: 29.12.2023).
229. Хотин Р. Ї, ї, ї... Українське підпілля літерою «ї» бореться з Росією на окупованих територіях. *Радіо Свобода*. 2022. 15 жовт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-rosiya-viyuna-okupatsiya-mova-litera-yi/32083789.html> (дата звернення: 14.01.2024).
230. Це Конотоп! Тут кожна друга баба – відьма!, – жінка прогнала російських окупантів. *NTA.UA*. 2022. 3 берез. URL: <https://www.nta.ua/konotopski-zhinky-oryginalno-prognaly-rosijskyh-okupantiv/> (дата звернення: 24.03.2022).
231. Черкасець О. Історія «Z» — світлий символ рашисти перетворили на знак смерті. *Україна молода*. 2002. 11 трав. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/196/166241> (дата звернення: 26.07.2023).
232. Чернова М. «Ми будемо разом»: Окупантів на Донбасі закидали квитками на концерт покійного Кобзона. *Вільне Радіо*. 2020. 19 серп. URL: <https://freeradio.com.ua/my-budemo-razom-okupantiv-na-donbasi-zakydaly-kvytkamy-na-kontsert-pokiinoho-kobzona/> (дата звернення: 19.12.2023).
233. Шепель І. «Батько наш Залужний, ЗСУ – сім'я»: українські воїни зворушливо привітали «залізного генерала» з днем народження. Відео. *Obozrevatel*. 2023. 8 лип. URL: <https://war.obozrevatel.com/ukr/batko-nash-zaluzhnij-zsu-simya-ukrainski-voini-zvorushlivo-privitali-zalznogo-general-a-z-dnem-narodzhennya-video.htm> (дата звернення: 08.01.2024).
234. Шиканова А. Вірші, як терапія: авторка «Буде тобі, враже» про створення свого хіта. РБК-Україна. 2022. 25 серп. <https://www.rbc.ua/ukr/styler/stihi-terapiya-avtor-bude-tobi-vrazhe-sozdanii-1661434759.html>
235. Шкаврон М. Сьогодні на часі. *Городок. City*. 2023. 12 берез. URL: horodok.city/articles/198174/novij-pravopis-teper-slovo-rosiya-mozhna-pisati-z-malenkoi-literi-scho-pro-ce-kazhut-gorodochchani (дата звернення: 26.01.2024).
236. Штати пропонували евакуювати Зеленського, але той відмовився – WP. *Укрінформ*. 2022. 26 лютого. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3413311-stati-proponuvali-evakuuvati-zelenskogo-ale-toj-vidmovivsa-wp.html> (дата звернення: 26.06.2023).
237. Щербак Ю. Війна і мор. *Слово Просвіти*. 2022. 23–30черв. С. 1.
238. Що більше Росія застосовує терору проти України, то гірші наслідки для неї – звернення Президента Володимира Зеленського. *Президент України*. 2022. 20 берез. URL: <https://www.president.gov.ua/news/sho-bilshe-rosiya->

- zastosovuye-teroru-proti-ukrayini-girshi-n-73685 (дата звернення: 29.12.2023).
239. Як літера Z стала символом війни Росії проти України та що це означає. *BBC NEWS УКРАЇНА*. 2022. 8 берез. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60658477> (дата звернення: 15.08.2023).
240. Як московіти перебріхували українські прислів'я, Або «моя хата скраю...». *WordPress.com*. 2020. 6 січ. URL: <https://streebogblog.wordpress.com/2020/01/06/> (дата звернення: 29.12.2023).
241. Як розшифровується літера Z? Злодії, Загарбники, Зеки, Засранці, Зомбі...(Збірник українських анекдотів №14355). *rozdil.lviv.ua*. 2024.12 січ. URL: https://rozdil.lviv.ua/anekdot/anekdot.php?id=14355#google_vignette (дата звернення: 16.08.2023).
242. Якби Зеленський був президентом у 2014, ми не втратили б Крим – Єрмак. *mezha.net*. 2022. 1 квіт. URL: <https://mezha.net/ua/bukvy/iakby-zelenskyi-buv-u-prezydentom-u-2014-my-b-ne-vtratyly-krym-iermak/> (дата звернення: 24.05.2023).
243. Японія обрала ієрогліфом року символ, що означає «війна». *Читомо*. 2023. 17 груд. URL: <https://chytomo.com/> (дата звернення: 18.12.2023).
244. Antonyuk H., Chernysh L. Diachronical Analysis of Lexicographic Sources of Military Terminology. *6th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems, COLINS 2022*. Gliwice, 2022. Code 180931. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-3171/paper50.pdf> (дата звернення: 20.12.2023).
245. Dyczok M., Chung Y. Zelens'kyi uses his communication skills as a weapon of war. *Canadian Slavonic Papers*. 2022. Vol. 64, Issue. 2-3. P. 146–161. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000850621200001>. DOI: 10.1080/00085006.2022.2106699
246. Meduza. Вікіпедія (чи Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії). URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Meduza> (дата звернення: 24.05.2023).
247. Navalna M., Kostusiak N., Levchenko T., Oleksenko V., Shyts A., Popkova O. Extra-linguistic factors and tendencies of activation of military vocabulary in Ukrainian mass media. *AD ALTA-JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH*. 2022. Vol. 12(2), SI 25. P. 184 – 189. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000781646500031> (дата звернення: 06.04.2023).
248. Panasenko N., Gregus L., Zabuzhanska I. Conflict, confrontation, and war reflected in mass media: semantic wars, their victors and victims. *LEGE ARTIS-LANGUAGE YESTERDAY TODAY TOMORROW*. 2019. Т. 3 (2). P. 132–163. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000456864500005>

249. Welche neuen Wörter Eingang in die deutsche Sprache finden. *Deutsch lernen*. 2023. 28 груд. URL: <https://learngerman.dw.com/de/welche-neuen-w%C3%B6rter-eingang-in-die-deutsche-sprache-finden/a-67843405> (дата звернення: 28.12.2023).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Агробізнес України: сайт. URL: <https://agribusinessinukraine.com/>
Активна громада : сайт. URL: <https://ag.com.ua/> <https://ag.com.ua/news/>
Альтернатива. орг. : сайт газети. URL: <https://alternatyva.org>.
Анекдоти UA. URL: <https://anekdot.kozaku.in.ua/>
Антидот : інтернет-альманах. URL: <https://antydot.info>.
Антикор : національний антикорупційний портал. URL: <https://antikor.com.ua>.
Антикорупційний вимір. URL: <https://anticorruption-vymir.com.ua/>
Антикорупційний вимір: сайт. URL: <https://anticorruption-vymir.com.ua/>
Антикорупційний штаб: сайт. URL: <https://shtab.net/>
Апостроф. URL: <https://apostrophe.ua>.
Аргумент. URL: <http://argumentua.com>.
Аргументи і Факти України: суспільно-політичне інтернет-видання. URL: <https://aifua.com.ua/>
Армія fm : перша військова радіостанція України. URL: <https://www.armyfm.com.ua>.
АрміяInform : сайт інформаційного агентства. URL: <https://armyinform.com.ua>.
АСПІ : сайт інформаційного агентства. URL: <https://aspi.com.ua>.
АТН: сайт рекламного агентства. URL: <https://atn.ua/>
Бабель. URL: <https://cutt.ly/SKZ3Wf4>
Банкова ньюз : інтернет-видання. URL: <https://bankova.news>.
Бахмацька громада : офіційний сайт. URL : <https://bakhmach-mr.gov.ua>.
Бахмут in.ua : сайт. URL: <https://bahmut.in.ua/>
Бердянська міська рада : офіційний сайт. URL: <https://bmr.gov.ua>.
Березовий сок : телеграм-канал. URL: <https://t.me/s/BerezaJuice?before>
Біла хата : онлайн-газета. URL: <http://bilahata.net>.
Борисфен Інтел : незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. URL: <https://bintel.org.ua>.
Буг: інтернет-видання. URL: <https://bug.org.ua/>
Букви : інтернет-видання. URL: <https://bykvu.com>
Букви : інтернет-видання. URL: <https://bykvu.com/ua>.
БукІнфо: сайт. URL: БукІнфо
Бюро аналізу політики : сайт. URL: <http://politanalyk.com> BBC News.
Варіанти : інформаційне видання. URL: <https://varianty.lviv.ua>.
Варта 1: портал оперативних новин. URL: <https://varta1.com.ua/>
Вголос : сайт інформаційної агенції. URL: <https://vgolos.ua/>

Вежа: волонтерська мережа. URL: <https://vezha.org.ua/>

ВЕРСІЇ : сайт газети. URL: <https://versii.cv.ua>.

Версії : сайт. URL: <https://versii.if.ua/>

Весь Харків : сайт (головний інформаційно-розважальний портал міста Харків, свіжі події і новини за останній час у Харкові, Україні та світі). URL: <https://allkharkov.ua/>

Вечірній Київ: інтернет-видання. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/>

Видавництво «Апостол». URL: <https://shop.apostol.ua/>

Видавництво «Апостол». URL: <https://shop.apostol.ua/natkhennya-na-shchoden-dlya-zhinok/>

Високий Замок. URL: <https://wz.lviv.ua>

Військовий аукціон REIBERT: український спеціалізований мілітарний аукціон та дошка оголошень. URL: <https://reibert.info/>

Вікна: інформаційне онлайн-видання. URL: <https://vikna.if.ua/>

Вікно можливостей. URL: c.kr.ua/2023/01/10/vikno-mozhlyvostej

Вільне радіо: сайт. URL: <https://freeradio.com.ua/>

Вінниця ОК : інформаційний портал. URL: <http://vinnitsaok.com.ua>.

Вінниця.info. URL: <https://www.vinnitsa.info>.

Вісті Ковельщини : громадсько-політична газета. URL: <http://www.vk.volyn.ua>.

ВКУРСІ.КОМ. Блог Георгія Манчуленка. URL: <http://h-manchulenko.vkursi.com>.

Вокс Україна : аналітична платформа. URL: <https://voxukraine.org>.

Волинська газета : обласна громадсько-політична газета. URL: <https://volga.lutsk.ua>.

Волинські новини : сайт інформаційного агентства. URL: <https://www.volynnews.com>.

Волинь : незалежна громадсько-політична газета. URL: <http://volyn.com.ua>

ВолиньPost. URL: <http://www.volynpost.com>.

Волинь-нова : інтернет-сторінка. URL: <https://www.volyn.com.ua>

Волонтерський штаб «Українська команда»: сайт. URL: <https://www.uateam.org/>

Воля народу : громадсько-політичний портал. URL: <https://volianarodu.org.ua>

Всеосвіта : сайт. URL: <https://vseosvita.ua/>

Газета «МИГ» (Запоріжжя). URL: <https://mig.com.ua/>
<https://glavcom.ua/world/world-politics/>

Газета День. Блог. URL: <https://rn.day.kyiv.ua/uk/blog>

Галицький кореспондент. URL: <http://gk-press.if.ua>.

Галичина : сайт газети. URL: <https://galychyna.if.ua>

Гал-Інфо: агенція інформатики та аналітики. URL: <https://galinfo.com.ua/>

Главком. URL: <https://glavcom.ua>.

Главред : інтернет-видання. URL: <http://glavred.info>.

Глибока News: сайт. URL: <https://hlyboka-news.com/>

- p>Головне управління Національної поліції Черкаської області. URL:
- <https://ch.npu.gov.ua/>
- p>Голос : сайт політичної партії. URL:
- <https://goloszmin.org>
- .
p>Голос Америки : сайт інформаційного агентства. URL:
- <https://ukrainian.voanews.com>
- p>Голос Карпат : сайт. URL:
- https://goloskarpat.info/regions/transcarpathia/reg_rakhiv/
- p>Голос Карпат: сайт (новини Закарпаття). URL:
- <https://goloskarpat.info/>
- p>Голос Сокальщини : сайт. URL:
- <https://golossokal.com.ua/ru>
- p>Голос України: газета Верховної Ради України. URL:
- <http://www.golos.com.ua>
- .
p>Гомін Галичини : сайт газети. URL:
- <http://gomgal.lviv.ua>
- .
p>Гордон : інтернет-видання. URL:
- <http://gordonua.com>
- .
p>Горобець О. Свічка на вітрі: публіцистичні роздуми про кремлівський воєнний гібрид для українського електорального поля та високий дух народу, який не побороти нікому. URL:
- <https://www.content.net.ua/registration/content/ua5417/pages/f55896.htm>
- p>Городок City: сайт. URL:
- <https://horodok.city/>
- p>Городок Gity: сайт газети. URL:
- <https://horodok.city/>
- p>Гривна. URL:
- <https://grivna.ua/publikatsii/>
- p>Громадське радіо: сайт. URL:
- <https://hromadske.radio/podcasts/rankova-hvylya>
- (дублює Ранкова хвиля)
p>Громадське телебачення : сайт телеканалу. URL:
- <https://hromadske.ua>
- .
p>Громадський інформаційний портал. URL:
- <https://cheline.com.ua/http://gip.org.ua/>
- p>2+2 : сайт каналу. URL:
- <https://2plus2.ua/groshi/novyny/>
- p>24 канал : сайт телеканалу. URL:
- <https://24tv.ua>
- .
p>Дебет-кредит: онлайнмедіа. URL:
- <https://dtkt.ua/>
- p>День : сайт газети. URL:
- <https://day.kyiv.ua>
- .
p>День за днем: інтернет-газета Хмельниччини. URL:
- <https://denzadnem.com.ua/>
- p>Державна прикордонна служба: сайт. URL:
- <https://dpsu.gov.ua/>
- p>Детектор медіа : інтернет-видання. URL:
- <http://detector.media>
- .
p>Дзеркало тижня: архів. URL:
- <https://zn.ua/rus/>
- p>Динаміка українського політичного лексикону : 2018–2019 рр. : монографія М.Степаненко. Полтава : Астрія, 2021. 250 с.
p>Диалог: новости. URL:
- https://showbiz.dialog.ua/250112_1650134589
- p>Діло. URL:
- <https://dilo.net.ua>
- .
p>Ділова столиця : сайт. URL:
- <https://www.dsnews.ua/ukr>
- p>Ділова Столиця. URL:
- <http://www.dsnews.ua>
- .
p>ДМ media sapiens : українське інтернет-видання. URL:
- <https://ms.detector.media/>

Дніпроград : інтернет-видання. URL: <https://dniprograd.org>.
Дом : сайт телеканала. URL: <https://kanal-dom.tv/uk>.
Донбас : сайт телеканала. URL: <http://donbass.tv/>
Доступ до правди: онлайн-медіа. URL: <https://kp.ua/ua/life/a670139-zhiteli-prilehlikh-do-bakhmutu-mist-vijna-vijnoju-a-pomidori-saditi-treba>
<https://dostup.org.ua/>
Досє : новинний ресурс. URL: <https://rudenko.kiev.ua>.
Дрогобич.City: сайт новин. URL: <https://drohobych.city/>
Думка: інтернет-видання. URL: <https://dumka.media/>
Дурдом : сайт. URL: <https://durdom.in.ua>.
Духовний фронт України : інформаційно-аналітична платформа. URL: <https://df.news>.
Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua>
Електронні петиції: <https://petition.president.gov.ua/>Офіційне інтернет-представництво Президента України: сайт: URL: <https://petition.president.gov.ua/>
Електронные новости : сторінка на You Tube каналі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=n4WeiiaVIUE>
Еліта України : сайт рейтингового агентства. URL: <https://www.elitukraine.com/?lang=ua/>
Енциклопедичний вісник. Національна академія наук України, Інститут енциклопедичних досліджень. 2022. Вип. 14.
Еспресо : сайт телеканалу. URL: <http://espreso.tv>.
Європейська експертна асоціація. URL: <https://uaexperts.org>
Європейська правда: новинний ресурс. URL: <https://www.eurointegration.com.ua>
Європейська солідарність: офіційний сайт політичної партії. URL: <https://eurosolidarity.org>.
Житомир. Life : інтернет-портал. URL: <https://zhitomir.life>.
Житомир.info : інтернет ЗМІ. URL: <https://www.zhitomir.info>
Житомирська міська влада: сайт. URL: <https://zt-rada.gov.ua/>
За лаштунками української політики. URL: <https://zl-ua.news/>
Заборона : інтернет-видання. URL: <https://zaborona.com>.
Закарпаття онлайн: інтернет-видання. URL: <https://zakarpattya.net.ua/>
Закарпаття онлайн: інтернет-видання. URL: <https://zakarpattya.net.ua>
Запорізька обласна державна адміністрація : офіційний сайт. URL: <https://www.zoda.gov.ua>.
Західний інформаційний фронт: сайт громадської організації. URL: <https://zahidfront.com.ua/>
Збруч : сайт. URL: <https://zbruc.eu/node/115251>
Земля Бердичівська : сайт газети. URL: <https://www.zb.zt.ua>.
Знай.UA: інформаційно-аналітичний український онлайн-канал. URL: <https://www.youtube.com/ajUA>
Знай.ua: сайт. URL: <https://znaj.ua/>

Золотоніська районна рада: офіційний вебсайт. URL: <https://zol-rayrada.gov.ua/>

Інститут масової інформації: сайт громадської організації. URL: <https://imi.org.ua>.

Інтелект нації: сайт. URL: <https://intelektnacii.top>

Інтент: сайт суспільно-політичного видання. URL: <https://intent.press/publications/medialiteracy/>

Інтерфакс-Україна: сайт інформаційного агентства. URL: <https://ua.interfax.com.ua>.

Інформ-UA сайт інформаційного агентства. URL: <https://inform-ua.info>.

ІНФОРМАТОР: інтернет-видання. URL: <http://informator.news>.

Інформатор Дніпро: сайт. URL: <https://dp.informator.ua/uk>

Інформатор Калуш: сайт. URL: <https://kalush.informator.ua/>

Інформаційний портал Сумської міської ради. URL: <https://smr.gov.ua>.

Інформаційний спротив. URL: <https://sprotyv.info/>

Інциклопедія: жартівлива україномовна інтернет-енциклопедія. URL: <https://inciklopedia.org/wiki>.

Історична правда: сайт газети. URL: <https://www.istpravda.com.ua>

КиївВлада: інформаційно-аналітичний портал. URL: <https://kyivvlada.com.ua/>

Київрада: офіційний вебсайт. URL: <https://kmr.gov.ua/>

Клуб Поезії: сайт. URL: <https://www.poetryclub.com.ua/login.php>

Коло: інтернет-видання. URL: <https://kolo.news>.

Конкурент: сайт інформаційного агентства. URL: <https://konkurent.ua>.

Консульство України в місті Анталія. URL: <https://antalia.mfa.gov.ua/>

Конфликты и законы: сайт журналу. URL: <https://k-z.com.ua>.

Кореспондент.net. URL: <http://ua.korrespondent.net>.

Коротко про: вебсайт. URL: <https://kp.ua/ua/>

Корупція інфо: сайт інформаційного агентства. URL: <https://korupciya.com>.

Кременчук Today. URL: <http://kremen.today>.

Кременчуцька газета: сайт. URL: <https://kg.ua/>

Кропивницький час-тайм: сайт. URL: <http://chas-time.com.ua/>

Ліга. Net: сайт медіа кампанії. URL: <https://www.liga.net>

Ліга. Бізнес: сайт медіа кампанії. URL: <https://biz.liga.net>

Ліга. Новини. URL: <https://ua-news.liga.net/>

ЛІГА.новини: інформаційне агентство. URL: <https://news.liga.net>

ЛІГАБізнесІнформ: сайт інформаційного агентства. URL: <https://life.liga.net>

Лінія оборони: інтернет-ресурс. URL: <https://defence-line.org>.

ЛітАкцент. URL: <http://litakcent.com>.

Літературна Україна: газета письменників України. URL: <https://litukraina.com.ua>.

Локальна історія: онлайн-архів усної історичних та візуальних джерел. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/>

- Луцька районна державна адміністрація : офіційний сайт. URL: <http://webcache.googleusercontent.com>.
- Львівська пошта : сайт газети. URL: <https://lvivpost.net>.
- Люкс ФМ. URL: <https://lux.fm/>
- МВС України: єдиний портал органів системи МВС України. URL: <https://mvs.gov.ua/>
- Ми – Україна: загальноукраїнський інформаційний канал. URL: <https://weukraine.tv/>
- Мій Харків : сайт. URL: <https://mykharkov.info/>
- Міст online : сайт тижневика. URL: <https://meest-online.com>.
- ММР.ua: сайт новин (PR, маркетинг і рекламний ринок України). URL: <https://mmr.ua/ru>
- Молодий буковинець : інтернет-видання. URL: <https://molbuk.ua>.
- Молоко і ферма: сайт журналу: URL: <http://milkua.info/magazine/magazine>
- Московія проти України. Двобій на розвилках історії / уклад.: О. А. Білоусько, Т. П. Пустовіт, Е. Г. Фісун. Полтава : Полтав. літ., 2022.
- Моя Київщина: інформаційний портал. URL: <https://mykyivregion.com.ua/>
- Н.А.С ІНФО : сторінка на youtube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=FjZn7FFcMml>
- На урок: сайт: український освітній онлайн-портал для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/>
- Найновітніші динамічні процеси в українському політичному лексиконі: 2020 рік : монографія / М. Степаненко. Полтава : Астрія, 2021. 250 с.
- Народна правда : сайт газети. URL: <https://narodna-pravda.ua>
- Народна правда. URL: <https://narodna-pravda.ua/2023/06/09/>
- Народна правда. Блоги. URL: <http://narodna.pravda.com.ua>.
- Народний фронт : сайт політичної партії. URL: <http://nfront.org.ua>.
- Національна гвардія України : сайт URL: <https://mvs.gov.ua/contacts/national-guard-ukraine>
- Національна рада з питань телебачення і радіомовлення : сайт топновин. URL: <https://www.nrada.gov.ua/>
- Національна спілка кінематографістів України : офіційний сайт. URL: <http://www.ukrkino.com.ua>.
- Наш День : сайт газети. URL: <https://nday.te.ua>.
- Наші гроші : сайт. URL: <https://nashigroshi.org>.
- НВ України : сайт. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/>
- Нігіліст. Продуктивна руйнація. URL: <https://www.nihilist.li>
- Нова зоря : сайт. URL: <https://novazoria.com.ua/>
- Новинарня : ітернет-видання. URL: <https://novynarnia.com>.
- Новини N: сайт Миколаївської обласної інтернет-газети. URL: <https://novosti-n.org/ua/>
- Новини Закарпаття : інформаційний портал. URL: <https://transcarpatia.net/transcarpathia/>
- Новини Міжмор'я: сайт. URL: <https://intermarium.news/>

Новини освіти в Україні : освітній сайт. URL: <https://osvita.ua>
Новини Херсонщини – depo.ua. Херсон. URL: <https://herson.depo.ua>
Новини.LIVE : інформаційний портал. URL: <https://novyny.live>.
Новое Время : сайт журналу. URL: <https://nv.ua/ukr>.
048.ua: сайт Одеси. URL: <https://www.048.ua/>
Об'єктив. URL: <https://www.objectiv.tv/uk/said/2023/12/04https://wz.lviv.ua/blogs/>
Общежитие Онлайн: сай газети міста Краматорська «Общежитіє». URL: <https://obs.in.ua/>
Одеська національна наукова бібліотека: сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>
Одеська обласна державна адміністрація : офіційний сайт. URL: <https://oda.odessa.gov.ua>
1NEWS : сайт інформаційного агентства. URL: <https://1news.com.ua>.
1newsua.info: сайт. URL: <https://1newsua.info/>
Олександр Турчинов : персональний сайт. URL: <https://turchynov.com/>
Освіторія Медіа: онлайн-медіа про освіту та виховання дітей в Україні.
URL: <https://osvitoria.media/>
Останній Бастіон: суспільно-політична газета. URL: <https://bastion.tv>.
Острів: інформаційне агенство. URL: <https://www.ostro.org/>
Офіційне інтернет-представництво Президента України: вебсайт. URL: <https://www.president.gov.ua/>
Офіційний канал Президента України – Володимира Зеленського / The official channel of the President of Ukraine Volodymyr Zelenskyi. URL: https://t.me/V_Zelenskiy_official
Офіційний сайт Бершадської міської ради. URL: <https://radabershad.gov.ua/news/culture/>
Патріоти України. URL: <http://patrioty.org.ua>.
Перша електронна газета: сайт. URL: <https://persha.kr.ua/>
Перший західний: телеканал. URL: <https://1zahid.com/about/>
Перший канал соціальних новин: інтернет-видання. URL: <https://pershyj.com>.
Перший Незалежний : сайт телеканалу. URL: <https://pnk.tv>
Петро і Мазепа. URL: <https://petrimazepa.com/uk/u>
Під прицілом. URL: <http://p-p.com.ua>.
ПІК: сайт. URL: <https://pik.net.ua/>
По секрету. URL: <https://posekretu.com.ua/236925>
Повернись живим : сайт. URL: <https://savelife.in.ua/>
Повідомлення НАН України. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=9435>
Погляд: сайт. URL: <https://poglyad.tv/>
Подробиці : інтернет-ресурс. URL: <https://podrobnosti.ua>.
Поезія Вільних : URL: <https://warpoetry.mkip.gov.ua/>
Політика і культура: сайт. URL: <https://www.pic.com.ua/>

Політичне сьогодення української мови: актуальний перифрастикон : монографія / М. Степаненко. Харків : Іванченко І. С., 2017. 616 с.

Політичний Тернопіль: незалежне інформаційне інтернет-видання. URL: <https://politerno.com.ua/>

Полтавська думка: сайт газети. URL: <https://dumka.poltava.ua/>

Полтавська хвиля: інтернет-видання. URL: <https://poltavawave.com.ua/>

Полтавська хвиля: сайт. URL: <https://poltavawave.com.ua/>

Полтавщина : інтернет-видання. URL: <https://poltava.to>.

Порада: сайт громадської організації. URL: <https://www.porada.zp.ua/>:

Посольство США в Україні : сайт. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/>

ПравдаТУТ Львів : інформаційно-розважальний канал. URL: <https://pravdatutnews.com>

Президент України Володимир Зеленський : офіційне інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua>.

Преса України: сайт. URL: <https://uapress.info/>

Преступности НЕТ : інформаційне агентство. URL: <https://news.pn.uk>.

Приморка. City : інтернет-видання. URL: <https://primorka.city/home/about>

Про все: сайт. URL: <https://provce.ck.ua/>

ПРОВСЕ. URL: <https://provse.te.ua/>

Проскурів: сайт газети. URL: <https://proskuriv.khm.gov.ua/>

Прямий : сайт телеканала. URL: <https://prm.ua>

Публіцистично-політичний дискурс 2021 : лексико-словотвірні інновації, перифрастичний ресурс : монографія / М. Степаненко. Харків : Іванченко І. С., 2023. 590 с.

Публіцистично-політичні перифрази в українській мові: 2017 : монографія. / М. Степаненко. Полтава : Дивосвіт, 2018. 588 с.

5 канал: сайт телеканалу. URL: <http://www.5.ua>.

Радіо MAXIMUM : сайт. URL: <https://maximum.fm/>

Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org>

Радіо Трек: агенція новин радіо. URL: <https://radiotrek.rv.ua/page/pro-nas/>.

Район життя: сайт інформаційного агентства. URL: <https://life.rayon.in.ua/news/>

Район.Камінь-Каширський : онлайн-видання. URL: <https://kamin.rayon.in.ua>

Район.Острог : онлайн-видання. URL: <https://ostrog.rayon.in.ua>.

Ракурс : суспільно-правовий портал. URL: <https://racurs.ua>

РБК – Україна. URL: <https://styler.rbc.ua>.

Резонанс : інформаційно-політичний портал. URL: <https://resonance.ua>.

Релігійна правда : інформаційний ресурс про релігію України та світі. URL: <https://religionpravda.com.ua>

Релігійно-інформаційна служба України. URL: <https://risu.ua>.

Релігія в Україні. URL: <https://www.religion.in.ua>.

Репаблік: інтернет-платформа. URL: <https://republic.ru>.

Рівне вечірнє: перше приватне видання у Рівненській області. URL: <https://rivnepost.rv.ua/>

РІО Бердичів: сайт видання. URL: <https://rio-berdychiv.info>.

Ромни 24: сайт (інтернет-видання Ромнів з новинами). URL: <https://romny24.info/>

Рубрика : сайт інформаційного агентства. URL: <https://rubryka.com>.

Рудана: сайт новин (м. Кривий Рір). URL: <https://rudana.com.ua/>

Рух опору капітуляції: сайт громадського об'єднання. URL: <https://rok.org.ua>.

Рух Чесно : сайт. URL: <https://www.chesno.org/>

Сайт міста Мариуполя. URL: <https://www.0629.com.ua/ru>

Сайт Майдан. URL: <https://maidan.org.ua/>

Сайт міста Полтави. URL: <https://www.0532.ua/>

Сайт міста Тернополя. URL: <https://www.0352.ua/>

Салидарнасць : сайт газети. URL: <https://gazetaby.com>.

Свобода : газета. URL: <https://svoboda.org.ua/gazeta>.

Северодонецьк онлайн : сайт. URL: <https://sd.ua/news/24513>

Сила правди: сайт. URL: <https://sylapravdy.com/dossier/>

Слідство Інфо. URL: <https://www.slidstvo.info/warnews/>

Слово Варвинщини: сайт районної газети. URL: <https://www.varva-slovo.com.ua/>

Слово і Діло : аналітичний портал. URL: <https://www.slovoidilo.ua>.

Слово Просвіти: культурологічний просвітницький тижневик Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка. URL: <http://slovoprosvity.org>.

Советчица: сайт. URL: <https://sovet.kidstaff.com.ua/>

СПЕЦКОР : сторінка на You Tube каналі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=4DLjwcXH1ZM>

Спільнота програмістів : сайт. URL: <https://dou.ua/>

Спорт 24: сайт (новини спорту). URL: <https://sport24.ua/ru/> новини спорту

Спорт.ua: інформаційний ресурс: URL: <https://sport.ua/uk>

Справжня вартя. URL: <https://varta.com.ua/>

СтикАнтиКорупція. URL: <https://styknews.info/novyny/fb/2023/12/03/>

СТИК-АНТИКОРУПЦІЯ. URL: <http://styknews.info>.

112.ua: сайт телеканалу. URL: <https://ua.112.ua>.

СтопКор. URL: <https://www.stopcor.org>

Страна.ua. URL: <https://strana.today>.

Стусаненко М. Тіні двоголового мутанта. Бандерівець. 2022. 9 верес. URL: <https://nakipelo.ua/>

Суббота ПЛЮС: головна газета Запоріжжя. URL: <https://subbota.ua/>

Сумська обласна військова адміністрація : офіційний вебпортал. URL: <https://sm.gov.ua/uk/>

Сумські дебати: сайт Сумської обласної ради.). URL: <https://debaty.sumy.ua/>

Сумські дебати: сайт Сумської обласної ради. URL: <https://debaty.sumy.ua/>
Суспільне : сайт медіакомпанії. URL: <https://suspijne.media>.
Сфера-TV: сайт телеканалу. URL: <https://sfera-tv.com.ua/>
Сьогодні. URL: <https://ukr.segodnya.ua>.
Сьогодні. Влада : сайт редакції. URL: <https://vlada.segodnya.ua>
ТАБЛОІD : онлайн-видання. URL: <https://tabloid.pravda.com.ua/>
Таблоїд. URL: <https://tabloid.pravda.com.ua>.
ТВ : телеканал. URL: <https://www.ontvtime.ru/>
Тверезий погляд: інформаційний сайт. URL: <https://tverezo.info>.
Твіттер : соціальна мережа. URL: <https://twitter.com>.
Твоє місто. URL: <https://tvoemisto.tv/>
Телеканал «Прямий» : сайт. URL: <https://prm.ua>.
Телеканал новин «24». URL: <https://24tv.ua>
Тернопільська єпархія Української православної церкви : сайт. URL: <https://uapc.te.ua/>
Тернополяни : сайт. URL: <https://ternopoliany.te.ua/war/74722>
Ти диви : сайт. URL: <https://tydyvy.com>
Тиждень.ua : сайт вид. URL: <http://tyzhden.ua>.
То є Львів : інформаційне агентство. URL: <https://inlviv.in.ua>
Трансперенсі Інтернешнл Україна : сайт. URL: <https://ti-ukraine.org>
33 канал: сайт найтиражнішої газети Вінниччини та центру України. URL: <https://33kanal.com/>
ТСН : сайт інформагентства. URL: <https://tsn.ua>.
Украина криминальная. 2023. 1 квіт. URL: <https://cripo.com.ua/news/crime/>
Украина. ру: сайт. URL: <https://ukraina.ru>
Україна : сайт інформаційного агентства. URL: <https://www.bbc.com>
Україна 24: інформаційно-аналітичний телеканал. URL: <https://u24.ua>.
Україна модерна: міжнародний інтелектуальний часопис. URL: <https://uamoderna.com/>
Україна молода: щоденна інформаційно-політична газета. URL: <https://umoloda.kyiv.ua>.
Україномовний ерудит. URL: <https://ukrerudyt.com/>
Українська електронна бібліотека : сайт. URL: <https://libruk.com.ua>
Українська літературна газета : сайт газети. URL: <https://litgazeta.com.ua>
Українська літературна газета : сайт газети. URL: <https://litgazeta.com.ua/>
Українська правда : сайт газети. URL: <http://www.pravda.com.ua>.
Українська правда. Блоги. URL: <https://blogs.pravda.com.ua>.
Українська трибуна : новинний сайт. URL: <https://uatribune.com>.
Українське радіо : сайт. URL: <http://nrcu.gov.ua>
Український дощ : інтернет-видання. URL: <https://ukrrain.com>.
Український інститут майбутнього. URL: <https://uifuture.org>.
Український інститут національної пам'яті: офіційний сайт. URL: <https://uinp.gov.ua/>
Український інститут політики: сайт. URL: <https://uiamp.org/uk>

Український інтерес : інформаційний портал. URL: <https://uain.press>.
Український медичний часопис : спеціалізоване медичне онлайн-видання. URL: <https://www.umj.com.ua>.
Український погляд: сайт інформаційної служби. URL: <http://ukrpohliad.org>
Український репортер : сайт медіа компанії. URL: <https://ukrreporter.com.ua>.
Український світа : інтернет-портал. URL: <https://ukrmir.info>.
Український Харків: сайт. URL: <http://open.kharkiv.ua/>
Українські легенди : сайт. URL: <https://www.ukrlegenda.org>
Українські національні новини : інформ. агентство. URL: <https://www.unn.com.ua>
Укргідроенерго : сайт. URL: <https://uhe.gov.ua/>
УКРІНФОРМ: сайт інформаційного агентства. URL: <https://www.ukrinform.ua>
УНІАН: сайт інформаційного агентства. URL: <https://www.unian.ua>
Урядовий кур'єр : газета Кабінету Міністрів України. URL: <https://ukurier.gov.ua>.
Урядовий портал: сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
Факти : медіакомпанія. URL: <https://fakty.com.ua/ua>.
Факти ICTV: щоденні свіжі новини і відео з України. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCG26bSkEjJc7SqGsxoHNNbA>
Факти та коментарі : сайт газети. URL: <https://fakty.ua>
Фермер Придніпров'я. Сайт газети. URL: <https://gazeta-fp.com.ua/>
<https://gazeta-fp.com.ua/news>
Фінансовий клуб : інформаційне агентство. URL: <https://finclub.net/ua>.
Фокус : інтернет-видання. URL: <https://focus.ua>
Футбол Хаб : новинна компанія. URL : <https://footballhub.com.ua/>
Харківська обласна військова адміністрація : офіційний телеграм-канал. URL: <https://kharkivoda.gov.ua/>
Хартія'97 : сайт прес-центра. URL: <https://charter97.org>.
Хвиля Десни : інформаційне онлайн-видання. URL: <http://hvilya.com>.
Хвиля: сайт. URL: <https://hvylya.net/uk>
Хрещатик News : інтернет-ЗМІ. URL: <https://khreschatyk.news>.
Цензор.НЕТ : інформ. агентство. URL: <http://ua.censor.net.ua>.
Центр демократії та верховенства права : сайт. URL: <https://cedem.org.ua/>
Час : сайт газети. URL: <https://chas.cv.ua>.
ЧЕline: сайт (новини Чернігова). URL: <https://cheline.com.ua/>
Черкаська обласна державна адміністрація : офіційний портал. URL: <https://ck-oda.gov.ua/>.
Чернігівське земляцтво: сайт Товариства «Чернігівське земляцтво». URL: <https://chz.org.ua/>
Чесно : сайт громадської організації. URL: <https://www.chesno.org>.

Чтиво : сайт вільної онлайн-бібліотеки україномовної літератури. URL: <https://chtyvo.org.ua/>
https://chtyvo.org.ua/authors/Zharkyykh_Mykola/Nova_knyha_pro_litop_yusy_Velykoho_kniazivstva_Lytovskoho/

Щоденний Львів : інформаційне видання. URL: <https://dailylviv.com>.

Юридичний вісник України : сайт газети. URL: <https://yvu.com.ua/skandalna>

Юридичний факт. URL: <https://www.yurfact.com.ua/fakty/>

Яготинська міська рада: сайт. URL: <https://yagotinmiskarada.gov.ua/news/1681057097/>

AgroPortal: аграрний сайт новин України. URL: <https://agroportal.ua/ru/aktsii-protestu.html>

Armyinform. URL: <https://armyinform.com.ua>

ASPI news : інформаційне агентство. URL: <https://aspi.com.ua>.

ASPI news : сайт. URL: <https://aspi.com.ua/ru#gsc.tab=0>

Bankova.news. URL: <https://bankova.news>

BBC News. Україна : сайт інформаційного агентства. URL: <https://www.bbc.com>.

BigKyiv: онлайн-медіа про Київ. URL: <https://bigkyiv.com.ua/>

BIG KYIV : інтернет-портал. URL: <https://bigkyiv.com.ua>

Bigmir.net : інформаційний портал. URL: <http://bigmir.net>.

BIN.ua: фінансові новини. URL: <https://bin.ua/>

BIRD in FLIGHT : сайт інтернет-журналу. URL: <https://birdinflight.com/nathnennya-2/dosvid/20220313https://www.depo.ua/ukr/politics/>

BirdinFlight : сайт інтернет-журналу. URL: <https://birdinflight.com/>

Buk News Всі новини Буковини : інтернет-портал. URL : <https://buknews.com.ua/>

Champion.com.ua : спортивне інтернет-видання. URL: <https://champion.com.ua>.

CHAS.NEWS : сайт. URL: <https://chas.news/> <https://chas.news/current/>

CNewsКЛУБ. URL: <https://club.cnews.ru>.

Comments : новинний портал. URL: <https://comments.ua>.

Defence-line : інформаційний ресурс. URL: <https://defence-line.org>

Defense Express : військовий портал. URL: <https://defence-ua.com/>

Delo.ua. URL: <https://delo.ua/uk/politics/posol-ukrayini-nazvav-kanclera-nimeccini-obrazenoyu-livernoyu-kovbasoyu-396873/> <https://delo.ua/>

Depo ua : сусп.-політ. портал для українців. URL: <https://www.depo.ua>

Depo Харків : сайт. URL: <https://kh.depo.ua/rus>

Deutsche Welle. : сайт інформаційного агентства URL: <http://www.dw.com>.

Dnipro Today: сайт новин. URL: <https://www.dniprotoday.com/>

ELLE : сайт журналу. URL: <https://elle.ua/>

ELLE : сайт журналу. URL: <https://elle.ua/>

Enigma.ua. URL: <https://enigma.ua>.

Espresso.TV : сторінка на YouTube каналі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=GI7TmXoE56c>

Facebook: соціальна мережа. URL: <https://www.facebook.com>.

Fandom : інтернет-платформа. URL: <https://gamemeshtepe.fandom.com/ru/>.

Fbc.ua : інтернет-видання. URL: <https://fbc.ua/news>

Filmix. URL: <https://filmix.fm/films/drama/4632-ledi-yastreb-ladyhawke-1985.html>

Finbalance : інтернет-портал. URL: <https://finbalance.com.ua>

Firtka : агенція новин. URL: <https://firtka.if.ua>.

Foregn Ukraine: *дайджест найцікавіших публікацій про Україну з іноземних мас-медіа*. URL: <https://foreignukraines.com/about/>

Foregn Ukraine: сайт (Україна крізь призму іноземних мас-медіа). URL: MBC України <https://foreignukraines.com/>

FORPOST. URL: <https://forpost.media/novosti/>

Forpost.media: відкрита і належна медіаплатформа. URL: <https://forpost.media/novosti/mobilizatsiia-mohilizatsiia-po-vsiy-rosii-prokhodiat->

For-UA : форум всея Великия и Малыя и Бelyя России. URL: <https://for-ua.info>.

FRIEEDOM : сайт. URL: <https://uatv.ua/uk/>

Galinfo : сайт інформаційного агентства. URL: <https://galinfo.com.ua>.

Gazeta.ua. URL: <https://gazeta.ua>.

Gorod.cn.ua : інтернет-портал. URL: <https://m.gorod.cn.ua>

GroZa news : сайт. URL: <https://www.groza-news.info/>

I.ua. Блог. URL: <http://blog.i.ua>.

ICTV: офіційний сайт телеканалу. URL: <https://ictv.ua/ua/>

INFO SLOVO : інтернет-видання. URL: <https://infoslovo.com.ua/o-nas>

Informator.ua : сайт. URL: <https://informator.ua/ru>

INKORR : інтернет-видання. URL: <https://inkorr.com>

Instagram : соціальна мережа. URL: <https://www.instagram.com/>

Interfax-Україна : сайт інформаційного агентства. URL: <https://interfax.com.ua>

Intv.ua. URL: <http://intvua.com>.

iPress : сайт. URL: <https://ipress.ua/> <https://ipress.ua/articles/>

Jutes : сайт видання. URL: <https://jutes.ru/uk>.

Jou Reactor: сайт мемів. URL: <https://m.joyreactor.cc/new>

Kolo.news : новинний сайт. URL: <https://kolo.news>

KURS : агенція новин. URL: <https://kurs.if.ua KZ>

KZread : інтернет-портал. URL: <https://kzread.info. Ib>

LB.ua. URL: <https://lb.ua/>

Lenta.ua. URL: <https://lenta.ua/ua>

Leopolis.news: портал новин. URL: <https://leopolis.news/>

Leopolis.Newsm: сайт інтернет-видання. URL: <https://leopolis.news/>

Lex inform : інтернет-ЗМІ. URL: <https://lexinform.com.ua>.

LexInform : сайт. URL: <https://lexinform.com.ua/>
Liga.net. Блоги. URL: <https://blog.liga.net>.
LiveJournal : блог ibanderivez. URL: <https://ibanderivez.livejournal.com>.
Lviv.Media : онлайн-журнал Львова. URL: <https://lviv.media>
mat6tube: сайт. URL: <https://www.last.fm/ru/music/mat6tube.com>
Mind : незалежний журналістський бізнес-портал. URL: <https://mind.ua>.
Mind : сайт. URL: <https://mind.ua/publications/20245991>
Motor Media Review: український автомобільний портал. URL: <https://mmr.net.ua/>
myc.news : сайт. URL: <https://myc.news/>
MYNIZHYN.com: головний портал Ніжина. URL: <https://mynizhyn.com/>
NEW VOIC. URL: <https://nv.ua/ru>
NEW VOIGE: інформаційно-новинний інтернет-ресурс. URL: <https://nv.ua/ru>
Newsmarket : інформаційне видання. URL: <https://www.newsmarket.com.ua>.
Newssky.com.ua : інформаційне видання. URL: <https://newssky.com.ua>.
NEWSUA : сайт інформаційної служби. URL: <https://newsua.one/>
Novyny.eu. URL: <https://nowyny.eu/>
NTA : сайт телеканалу. URL: <https://www.nta.ua/>
Obozrevatel. URL: <https://www.obozrevatel.com>.
Obsuzhday.com. URL: <https://obsuzhday.com>.
OLX.ua. URL: <https://www.olx.ua/d/uk/obyavlenie/prodam-flag-ukrani-russkiy-korabl-idi-na-h-y-IDOkPeQ.html>
Online.ua: портал українського незалежного медіа. URL: <https://www.online.ua/>
Otzyvua.net: незалежний сайт відгуків України. URL: <https://www.otzyvua.net>.
pisni.org.ua: українські пісні. URL: <https://www.pisni.org.ua/songs/3446962.html>
Politeka. URL: <https://politeka.net>.
Politiko. Блоги. URL: <http://politiko.ua>.
PolskieRadio: сайт (інформаційно-публіцистична передача Української служби Польського радіо). URL: <https://www.polskieradio.pl/398>
Presscenter : інтернет-портал. URL: <https://www.presscenter.company>.
proslav. Info : сайт. URL: <https://proslav.info/>
PROSORO : сайт URL: <https://prozoro.net.ua/ua/2022/06/21/>
Reddit. URL: <https://www.reddit.com/r/>
REDTRAM : сайт. URL: <https://ua.redtram.com/news/community/615323228/>
Redtram: вебсайт. URL: Redtram
Republic.com.ua : сайт. URL: <https://republic.com.ua/article/%D1%94rmak-stav-diplomatom.html>
Republic.com.ua: сайт. URL: <https://republic.com.ua/>
Ridivira : інтернет-портал. URL: <https://www.ridivira.com>.

Rivne media: інтернет-видання. URL: <https://rivne.media/rozdil.lviv.ua>: сайт. URL: <https://rozdil.lviv.ua/Korysne/kalkproc/>
 Site.ua. URL: <https://site.ua/>
 SlangZon: словник українського сленгу. URL: SlangZon
 Slangzone: сайт. URL: <https://www.slangzone.net/>
 Telegraf: сайт останніх новин в Україні. URL: <https://telegraf.com.ua/>
 Telegram : багатоплатформовий месенджер. URL: <https://telegram.org>
 Texty.org.ua : інтернет видання. URL: <https://texty.org.ua>
 The Page : інтернет-видання. URL: <https://thepage.ua>
 TheUkrainians : онлайн-журнал про українців. URL: <https://theukrainians.org/>
 TikTok : соцмедійний застосунок. URL: <https://www.tiktok.com/uk-UA/>
 TIMES.ZT : сайт інформаційно-аналітичного видання. URL: <https://times.zt.ua>.
 Transparency International Ukraine: сайт. URL: <https://ti-ukraine.org/>
 Tribuna. Com : сайт. URL: <https://ua.tribuna.com/>
 True UA : інформаційний портал. URL: <https://trueua.info/news/>
 UA.News. URL: <https://ua.news>
 UA.portal: сайт новин. URL: <https://www.uaportal.com/>
 Ua.tribuna : сайт. URL: <https://ua.tribuna.com/>
 UAinfo – UAinfo: правда з блогів: сайт. URL: <https://uainfo.org/blognews/1553780697>
 Uazmi : новинний сайт. URL: <https://uazmi.org>
 УАФутбол: новини футболу онлайн. URL: <https://www.ua-football.com/ua>
 УАФутбол: сайт. URL: <https://www.ua-football.com/ua>
 Ukranews: вебсайти інформаційного агентства «Українські Новини». URL: <https://ukranews.com/ua>
 Ukrayina.pl : сайт. URL: <https://ukrayina.pl/ukrayina/0,183470.html?tag=Ukraina>
 UkrOpen.net : сайт. URL: https://ukropen.net/user/ihor_kharchenko
 Vogue : сайт журналу. URL: <https://vogue.ua/ru>
 Vsn.ua : сайт URL: <https://vsn.ua/news/>
 You Tube : сторінка телеканала «Прямий» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fYNGLFYmYjg>
 Zaxid.net. URL: <https://zaxid.net>
 Zbruc.eu : інтернет-портал URL: <https://zbruc.eu>

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК РЕЄСТРОВИХ КОМПОНЕНТІВ

А брамович Роман	288	Більченко Євгенія	306
Авіація	589	Богослужіння Православної	
Автомобіль «Пікап»	589	Церкви України в Лаврі на	
Агарков Сергій	288	Різдво	591
Аксьонов Сергій	289	Богуслаєв В'ячеслав.....	305
Алексєєв Сергій	289	Бойко Олег	308
Алієв Вагіф	290	Борисов Євген	308
Амірханян Араїк	290	Бродський Михайло	308
Ангела Меркель	290	Буданов Кирило	309
Англійська мова	589	Бужанський Максим.....	309
Андреєва Вікторія	291	Бунт вагнерівців [(Євгена)	
Андрій Пінчук (священник)	291	Пригожина] 23–24 червня	
Анофрієв Андрій.....	291	2023 року	591
Арахамія Давид	292	В агенкнехт Сара.....	309
Арестович Олексій	293	Вагнерівці	310
Архимандрит Алексій (Федоров).....		Валуєв Микола	311
Архієпископ Тернопільський і		Вашингтон	595
Бвчацький Тихон		Верховна Рада України.....	619
(Петранюк)	300	Верховна Рада України	
Афанасьєв Геннадій	300	дев'ятого скликання	595
Б айден Джо, Володимир		Вибори в Україні	
Зеленський.....	300	під час війни	620
Баканов Іван	301	Воєнні події в Україні 2014-	
Балицький Євген	301	2021 (до 24 лютого)	596
Бандера Степан	303	Воєнні події в Україні (з 24	
Бандерівщина.....	586	лютого 2022).....	596
Башкортостан	586	Волобуєв Ігор	311
Безугла Мар'яна.....	303	Ворона Дмитро	312
Беседа Сергій	304	Всеукраїнська політична партія	
Білоруси	586	«Батьківщина».....	633
Білорусь	590	Г азета «Літературна	
Білоруська літера Ў	590	Україна»	633

Газета «Українська правда».....	633	Дзюба Іван	321
Гайду Олександр	312	Дидоводюк Сергій	321
Ганчев Віталій	313	Діанов Михайло	322
Гаспарян Армен	313	Дмитрук Геннадій	322
Гвоздєв Валентин	314	Домовленість про розміщення Росією ядерної зброї на території Білорусі.....	636
Гіркін Ігор	314	Донецьк, Луганськ	636
Гітлер Адольф	314	Донецчина	636
Гогілашвілі Олександр	315	Дрони	637
Голик Юрій	315	Дубіль Валерій	322
Гончаренко Олексій	316	Дугін Олександр.....	323
Гордон Дмитро	316	Е ммер Том	323
Губарева Катерина	316	Еплер Рейн.....	326
Гура Віталій	317	Ердоган Реджеп Таї.....	323
Д анильченко Галина	317	Є мельянов Артур	324
Данілов Олексій.....	317	Єпископ Лука (Волочков)	324
Дворніков Олександр	318	Єрмак Андрій.....	324
Демченко Руслан	318	Єрмак Андрій і Тимошенко Кирило	330
Демченко Руслан і Єрмак Андрій.....	320	Єфремов Олександр	331
День Росії (державне свято Росії, 12 травня)	633	Ж адан Сергій	331
Депутатська фракція «Слуга народу»	634	Журавльов Євген.....	331
Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України [Держспецзв'язку]	634	З акон № 5655 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформвання сфери містобудівної діяльності»	636
Державний бюджет 2024 року.....	635	Закон України «Про засади державної мовної політики» від 3 липня 2012 року	636
Держаний герб Росії.....	635	Законопроект «Про застосування англійської мови в Україні».....	639
Деркач Андрій	320		
Джамаладінова Сусана (Джамала).....	320		
Джонсон Борис.....	320		

Законопроект 8273 про внесення змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини»	640	Ізовітова Лідія	362
Законопроект №10378 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань мобілізації, військового обліку та проходження військової служби»	640	Ілащук Олеся	363
Законопроект №8371 про заборону релігійних організацій, пов'язаних із РФ [Російською Федерацією]	640	Ільїн Іван	365
Залужний Валерій	331	Імовірний наступу Росії на Україну	642
Залужний Валерій, Буданов Кирило, Бандера Степан, Петлюра Симон, Мазепа Іван	338	Істратов Вадим	366
Заочна форма навчання	641	К абінет Міністрів України	642
Захарова Марія	339	Кади́ров Рамзан	366
Збройні сили Російської Федерації	641	Каховське водосховище	643
Зброя	641	Кацуба Олександр	369
Звертання «Вільний народе вільної країни!» Президента України Володимира Зеленського до співвітчизників	642	Кива Ілля	369
Зеленська Олена	339	Киево-Печерська лавра	643
Зеленський Володимир	339	Кирилична [літера] «З»	645
Зеленський Володимир, Залужний Валерій	357	Китай	645
Зірка Микола	357	Кім Віталій	373
Зурабішвілі Саломе	358	Кірієнко Сергій	377
І ванова Анна	359	Князєв Всеволод	374
Іващенко Костянтин	362	Кобець Олександр	374
		Ковальов Олексій	375
		Ковальчук Юрій	376
		Козак Тарас	376
		Козловський Григорій	376
		Колесніков Борис	376
		Колишній Радянський Союз	645
		Коломойський Ігор	377
		Колюбаєв Артем	379
		Команда Володимира Зеленського, стиль керівництва	646
		Комарницький Денис	380
		Конашенков Ігор	380
		Конфлікт між Президентом України Володимиром Зеленським і	

Головнокомандувачем Збройних сил України Валерієм Залужним	646	Лукашев Олександр	393
Корбан Геннадій	382	Лукашенко Олександр.....	393
Корж Віктор.....	382	Лунегов Олександр	403
Королевська Наталія	382	Луценко Юрій.....	403
Королевська Наталія, Юрій Солод.....	383	Львова-Белова Марія.....	403
Корупція	648	Львовочкіна Юлія.....	403
Кохановська Вікторія.....	383	М азурашу Георгій	404
Коцюбайло Дмитро.....	383	Макрон Еммануель.....	404
Красовський Антон.....	385	Маленченко Ярослав.....	410
Крим	649	Марченко Оксана.....	405
Кримський міст.....	649	Маск Ілон	405
Кримськотатарський прапор	650	Матвієнко Валентина.....	406
Кузяра Сергій	386	Медведєв Дмитро.....	408
Кузьмін Ренат.....	386	Медведчук Віктор	410
Кулеба Олексій	386	Медведчук Віктор. Марченко Оксана	417
Кулемзін Олексій.....	387	Мединський Володимир	417
Кулініч Олег.....	387	Металургійний комбінат «Азовсталь» (м. Маріуполь)	653
Культура	651	Митрополит Антоній (Паканич)	418
Куніцин Сергій	388	Митрополит Ізюмський і Квп'янський Єлисей (Іванов)	422
Куракін Олексій	388	Митрополит Кіровоградської єпархії Іоасаф (Губень), священнослужитель Києво- Печерської Лаври Захарій (Войтенко), митрополит Тульчинський і Брацлавський Іонафан (Єлецьких), ректор Почаївської духовної семінарії та вікарій Тернопільської єпархії архієпископ Шумський Іов (Смакоуз), отець Олег (Нехаєв) із Запорізької єпархії УПЦ [Української православної церкви]	422
Л авров Сергій	388		
Лазаренко Павло.....	390		
Лазарєв Олександр	391		
Латинська літера «Z».....	651		
Леонтьєв Володимир	392		
Литвин Володимир	392		
Лісовий Оксен.....	392		
Літера Ї.....	652		
Літинський Святослав.....	392		
Літинський Святослав. Островський Назар	393		

Митрополит Онуфрій (Березовський)	423	Місто Відень	659
Митрополити Онуфрій (Березовський). Антоній (Паканич)	425	Місто Гостомель Київської області	659
Митрополит Павло (Лебідь)	425	Місто Гуляйполе Запорізької області	660
Митрополит Павло [Петро Лебідь], Володимир Жириновський	433	Місто Дніпро	660
Митрополит Чернівецький і Буковинський Мелетій (Єгоренко)	433	Місто Звягель Житомирської області	660
Михайлова Аліна	434	Місто Ізюм Харківської області	660
Михалков Микита [Міхалков Нікіта]	435	Місто Київ	661
Мізинцев Михайло	455	Місто Кременна Луганської області	662
Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України [Мінстратегпром]	654	Місто Мар'їнка Донецької області	451
Міністерство оборони Російської Федерації	654	Місто Маріуполь Донецької області	662
Міністерство оборони України	654	Місто Миколаїв	663
Міністерство у справах ветеранів України	655	Місто Одеса	663
Міністерство цифрової трансформації України	656	Місто Переяслав Київської області	663
Міста Буча Київської області, Ірпінь Київської області, Маріуполь Донецької області	656	Місто Севастополь	663
Міста Рівне, Івано-Франківськ, Тернопіль, Вінниця	656	Місто Сіверськодонецьк Донецької області	664
Місто Авдіївка Донецької області	656	Місто Соледар Донецької області	664
Місто Бахмут Донецької області	657	Місто Харків	664
		Місто Херсон	665
		Молдова	665
		Монастирський Денис	435
		Монобільшість у Верховній Раді України	665
		Монтян Тетяна	435
		Мосейчук Наталія	436
		Москва	666
		Мурадов Рустам	436
		Мураєв Євген	437

Навальний Олексій	439	Переговори України з Росією	668
Навальний Олексій, Саакашвілі Міхеїл.....	440	Петровцій Микола (митрополит Марк)	453
Наумов Андрій	440	Пєсков Дмитро	453
Невзоров Олександр	440	Підготовка українських військових у Велико-британії	668
Невідомі служителі Української православної церкви України Московського патріархату	441	Підриб Каховської гідроелектроостанції (6 червня 2023 року)	668
Ненормативна лексика	666	Повалій Таїсія	455
Нинішнє обличчя України		Погребинський Михайло.....	455
Новінський Вадим	666	Податок	677
Новінський Вадим, Добкін Михайло, Петро Порошенко	445	Подільсько-Воскресенський міст у місті Києві	677
Омурбеков Азатбек	446	Подоляк Михайло, Татаров Олег, Мельник Вадим	456
Операція зі звільнення Харківщини (вересень 2022 року).....	666	Політична історія Росії останніх століть.....	668
Орбан Віктор	446	Політична партія «Опозиційна платформа – За життя»	668
Отець Анатолій (Григор'єв).....	447	Політична партія «Слуга народу»	680
Отець Микола (с. Андріївка під Києвом) ..	447	Польща	680
Оточення Володимира Путіна	448	Порошенко Петро	456
Офіс Президента України.....	667	Портнов Андрій	559
Охлобистін Іван.....	448	Посольство РФ [Російської Федерації] в Києві.....	680
Павленко Андрій	449	Потураєв Микита.....	459
Палац «Україна»	668	Правляча верхівка України на чолі з Володимиром Зеленським	459
Панченко Діана.....	449	Православна церква України	680
Пасічник Леонід	449	Президентські вибори в Україні 21 квітня 2019 року	682
Патріарх Кирило (Гундяєв)	449		
Патрушев Микола	452		

Приватна військова компанія «Вагнер» (ПВК «Вагнер»).....	682	Російська культура.....	688
Пригожин Євген	460	Російська мова	689
Придністров'я	683	Російська мова в Білорусі....	690
Приспів «Путін – #уйло!»	683	Російська мова й культура	
Приходько Іван.....	464	Російська православна церква	690
Путін Володимир.....	464	Російська пропагандистська громадська організація «Безсмертний полк».....	690
Путін Володимир. Лукашенко Олександр	513	Російське суспільство	691
Путін Володимир, Львова-Белова Марія	513	Російський бойовий вертоліт Ка-52	691
Путін Володимир. Лукашенко Олександр. Пригожин Євген	513	Російський паспорт.....	691
Путін і Кремль.....	513	Російські військові	519
Путінські журналісти	514	Російські олігархи	520
Пушилін Денис	514	Росія	692
Пушилін Денис, Пасічник Леонід, Балицький Євген, Сальдо Володимир.....	515	Росія, Білорусь	713
Рада безпеки ООН [Організації Об'єднаних Націй]	684	Росіяни.....	521
Разумков Дмитро	516	Руденко Олексій	528
Рафеєнко Володимир	516	Русифікація (російщення) ...	714
Революція на граніті	684	«Русский мир» [«Русский мір», «Руський мір», «руЗкій мір»]	714
Рибін Валентин.....	516	Саакашвілі Михайл	529
Ригованов Олег.....	516	Сальдо Володимир.....	529
Рінкевичс Едгарс	517	Святаш Дмитро	531
Рогозін Дмитро.....	518	Священнослужителі Української православної церкви Московського патріархату	532
Розміщення Росією ядерної зброї на території Республіки Білорусь	684	Селище Мощун Київської області	715
Російська авіація	685	Село Богородичне Донецької області	716
Російська армія	685	Симоненко Олексій	533
Російська атака 29 грудня 2023 року	688	Синегубов Олег	533

Сирський Олександр	534	Т абачник Дмитро	544
Система правління Володимира Путіна	716	Тандир Олексій	548
Сівкович Володимир	554	Татаров Олег.....	548
Сімоньян Маргарита	535	Татаров Олег, Єрмак Андрій.....	551
Скабєєва Ольга.....	535	Телекана «1+1»	719
Скабєєва Ольга, Попов Євген	535	Телеканал «Рада»	720
Служителі Української православної церкви України Московського патріархату	536	Тимошенко Кирило.....	551
Слюсарев Вадим	537	Тимошенко Кирило, Кубраков Олександр	552
Смага Євген.....	537	Тимошенко Юлія	552
Соловйов Володимир	537	Тимошук Анатолій.....	552
Стаття Віктора Медведчука «Український синдром. Анатомія сучасного воєнного протистояння»	717	Тимчасово окуповані території Донецької і Луганської областей.....	720
Стаття Володимира Путіна «Про історичну єдність росіян та українців»	718	Тищенко Микола.....	555
Стерненко Сергій.....	538	Ткаченко Олександр	555
Стефанков Денис.....	538	Ткачов Андрій.....	555
Стефанчук Руслан	539	Торгово-розважальний центр «Ocean Plaza» в місті Києві	720
Столлар Вадим.....	539	Торохтій Богдан.....	556
Стремоусов Кирило.....	539	Трампа Джорджа. Джонсона Бориса, Еплера Рейна	556
Стус Василь.....	541	Трубіцин Владислав.....	557
Сумщина	718	Труханов Геннадій	557
Суркіс Григорій	541	Трухін Олександр	557
Сурков Владислав	541	Туреччина	721
Суровікін Сергій	542	У країна	721
Сухачов Олексій.....	544	Українська митниця	728
Сучасний символ Росії у світі	722	Українська перемога.....	728
Схід України	722	Українська православна церква [УПЦ] [Московського патріархату]	728
		Український жіночий батальйон.....	559

Український націоналізм.....	735	Шахов Сергій.....	568
Український правопис		Швець Андрій.....	569
2019 року.....	735	Шефір Сергій.....	569
Українські воїни.....	560	Шкарлет Сергій.....	570
Українці.....	561	Шмигаль Денис.....	570
Умеров Рустем.....	561	Шойгу Сергій.....	571
Усик Олександр.....	562	Шольц Олаф.....	575
Ф ільм «Кримінальна		Шубін Сергій.....	575
окупація».....	735	Шурма Ростислав.....	575
Фраза «Русский военный		Шуфрич Нестор.....	576
корабль, иди на х*й!».....	735	Ю щенко Віктор.....	580
Фракція «Голос».....	738	Я кименко Олександр.....	580
Фрідман Михайло.....		Янукович Віктор.....	580
Х алімон Павло.....	562	Януківич Віктор,	
Хмельницький Богдан.....	562	Медведчук Віктор та	
Ц аліков Руслан.....	563	інші подібні персонажі.....	584
Царьов Олег.....	563		
Цимбалюк Роман.....	566	2022 рік.....	740
Ч екалкін Олексій.....	566	24 лютого 2022 року.....	742
Черняк Євген.....	566	24 квітня 2022 року.....	744
Члени політичної партії		24 лютого 2022 –	
«Слуга народу».....	567	24 лютого 2023 року.....	744
Чорне море.....	739	2023 рік.....	747
Чорнобаївка		24 лютого 2023 року.....	750
Херсонської області.....	739	1 квітня 2023 року.....	750
Чорновіл Тарас.....	567	16 травня 2023 року.....	750
Чубирко Іван.....	567	24 лютого.....	751
Ш арапов Денис.....	568		

СТЕПАНЕНКО Микола Іванович

**ПОЛІТИКА І ВІЙНА:
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПАРАДОКСИ
МОВНОГО РОЗВИТКУ
(2022-2023 рр.)**

Монографія
Наукове видання

Літературний редактор – Ніна Степаненко

Відповідальний за випуск – Марина Навальна

Художньо-технічний редактор – Сергій Романюк

Дизайн та верстка – Олександра Коркоша

Формат 60x84 ¹/₁₆. Друк цифровий.

Ум. друк. арк. 46,8. Тираж 300 прим. Зам.№ 28-10.

Видавництво та друк

ФОП Іванченко І. С.

пр. Тракторобудівників, 89-а/62, м. Харків, Україна, 61135

тел.: +038(050/093) 40-243-50.

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої діяльності до державного
реєстру видавців, виготовників та розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 4388 від 15.08.2012 р.

monograf.com.ua

